

निरयणञ्च दृक्सिद्धं विद्यापक्षीयपुत्रम् । जगन्नाथारख्यपञ्चाङ्गं सर्वार्थसिद्धिदायकम् ॥

श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्

राजा - बुधः

विक्रमाब्दः - २०८०

ख्रीष्टाब्दः - २०२३-२४

वर्षलग्नम्

१	७
१०	के.१
११ श.	५
११ बुध सु.१३	४
१ श.	मं. ३

पिङ्गल-सम्बत्सरः

मन्त्री - शुक्रः

शकाब्दः - १९४५

गतकल्यब्द - ५१२४

जगल्लग्नम्

६	४
७ के.	मं. ३
८	शु. २
९	श. ११
चं. १०	गु. १२

नीलाचलनिवासाय नित्याय परमात्मने । बलभद्रसुभद्राभ्यां जगन्नाथाय ते नमः ॥

प्रो. मदनमोहनपाठकः, फलित-सिद्धान्तज्यौतिषाचार्यः, प्राप्तस्वर्णपदकः

विद्यावारिधिः (पी-एच. डी), शिक्षाशास्त्री (बी.एड.)

निदेशकः (Director)

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः वेदव्यास-परिसरः, बलाहरः, तह. देहरा

मण्डल- काङ्गड़ा - १७७१०८ (हि.प्र.)

वर्षम् - २४

www.vedanandashram.in

मूल्यम् - ५१/-

श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गस्य लोकार्पण-समारोहः

पञ्चाङ्गस्य लोकार्पणं कुर्वन्तः
पुरीस्थ-गोवर्धनपीठाधीश्वरा अनन्तश्रीविभूषित-
जगद्गुरुशङ्कराचार्यश्रीनिश्चलानन्दस्वामीवर्याः

महाशिवरात्रिः
सम्बत्- २०५६

पञ्चाङ्गस्य लोकार्पणं कुर्वन्तः
मानवसंसाधनविकासमन्त्रालयद्वारासञ्चालितस्य
नवदेहलीस्थितस्य
राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानस्य निदेशकाः
श्रीमन्तः प्रो. वेम्पटिकुटुम्बशास्त्रिमहोदयाः

१८ जनवरी २००१
सम्बत्- २०५७

॥ श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम् ॥ ISSN-2320-3501

आद्यसंरक्षको दिग्दर्शकश्च-**स्व. पं कल्याणदत्तशर्मा**, (राष्ट्रपति-सम्मानितः)
भू.पू.अध्यक्षः(जन्तर-मन्तर) वेधशाला, जयपुर (राजस्थान)
सम्मानित-प्राध्यापकः श्री ला.ब.शा.रा.सं.विद्यापीठम्, नई दिल्ली-१६
सत्प्रेरकाः- **डॉ हरिहरझा**, (राष्ट्रपति-सम्मानितः)
भू.पू.प्राचार्यः, श्रीसदाशिवकेन्द्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्, पुरी- १
स्व. प्रो.शुकदेवचतुर्वेदी, (राष्ट्रपति-सम्मानितः)
श्रीलालबहादुरशास्त्री, राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठम्, नई दिल्ली-१६
प्रो.ओंकारनाथचतुर्वेदी, भू.पू.ज्योतिषविभागाध्यक्षः
श्रीलालबहादुरशास्त्री, राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठम्, नई दिल्ली-१६
स्व. पं रामदेवझा., भू.पू.आचार्यः ज्योतिषविभागे
श्रीलालबहादुरशास्त्री, राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठम्, नई दिल्ली-१६
प्रो.रामचन्द्रझा., भू.पू.आचार्यः ज्योतिषविभागे
का.सिं.संस्कृतविश्वविद्यालयः दरभङ्गा, बिहार- ८४६००८
प्रो.शिवाकान्तझा., भू.पू. आचार्यः ज्योतिषविभागे
का.सिं.संस्कृतविश्वविद्यालयः, दरभङ्गा, बिहार- ८४६००८
प्रो. सर्वनारायणझा., कुलपतिचरः, का.सिं.सं.वि.दरभङ्गा, बिहार-८४६००८
वर्तमाननिदेशकः, केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, लखनऊपरिसरः
स्व.पं. बैद्यनाथपाठकः, पञ्चाङ्गकर्तुः पूज्यपिता, संस्थापकः-वेदानन्दाश्रमः
ग्राम-पटपरिया, पो.-रूपडीह-८४५४०१, मोतिहारी, पूर्वीचम्पारण, बिहार

पञ्चाङ्गकर्तारः -

प्रो. मदनमोहनपाठकः निदेशकः

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, वेदव्यास-परिसरः, बलाहरः, तह. देहरा, जि.काङ्गड़ा, हि.प्र.
www.vedanandashram.in email:- profmmpathak@gmail.com

सहायकसम्पादकाः-

डॉ.दीनदयालत्रिपाठी, डॉ.शैलेशकुमारतिवारी, डॉ.ज्योतिप्रसाददाशः, डॉ.पुरुषोत्तमकुमारः,
डॉ.बालकिशोरतिवारी, डॉ.विकासआङ्गिरसः, डॉ.गिरिराजः, श्रीवेदप्रकाशपाठकः,
श्रीआनन्दप्रकाशपाठकः, सुश्रीविभा, श्रीप्रिसकुमारपाण्डेयः, श्रीअभिनवकुमारद्विवेदी

संरक्षकः-श्रीजयप्रकाशत्रिपाठी (आई. ए. एस.) लखनऊ, श्रीशिवाकान्तद्विवेदी (आई. ए. एस.) लखनऊ, श्रीतेजस्करपाण्डेयः (आई. ए. एस.)

॥ ॐ श्रीजगन्नाथाय नमः ॥

प्रथम-प्रस्तावना

वेदा हि यज्ञार्थमभिप्रवृत्ताः कालानुपूर्वा विहिताश्च यज्ञाः ।

यस्मादिदं कालविधानशास्त्रं यो ज्योतिषं वेद स वेद यज्ञान् ॥

वैदिक-लौकिक-धर्मशास्त्रीयकृत्यानां सम्पादनार्थं तत्सम्बन्धिषुभा-शुभफलादेशार्थं तस्य कालनिर्धारणार्थञ्च ज्योतिषशास्त्रं प्रवर्तते। यतो हि शास्त्रस्यास्य कालविधायकत्व-मभिहितमस्ति। कालः सृजति भूतानि कालः संहरते प्रजाः इति वचनेन कालज्ञानं नितरामपेक्षते। सूर्यादयो ग्रहाः अश्विनी-प्रभूतिनक्षत्राणि कालविधानस्य मूलाधारत्वेनाख्यातानि सन्ति। तेषां गतिं स्थितिञ्च ज्ञानार्थं ज्योतिर्विदः निर्माय पञ्चाङ्गं लोकानुपकुर्वन्ति। पञ्चाङ्गे ग्रहस्थितिवशादेव तिथि-वार-नक्षत्र-योग-करणानि विभिन्नव्रतोपवासमुहूर्तानि च मुख्यतया प्रतिपादितानि भवन्ति। पञ्चाङ्गनिर्माण-परम्परायामनेकेषु क्षेत्रेषु अनेकानि पञ्चाङ्गानि निर्मितानि भवन्ति। तेषु दृक्सिद्धपञ्चाङ्गस्य समादरो भवति। यथोक्तम्-

यात्राविवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम् ।

स्यात्प्रोच्यते तेन नभश्चराणां स्फुटक्रिया दृग्गणितैक्यकृद्या ॥ -सिद्धान्तशिरोमणिः

तत्तद्गतवशान्तिन्यं यथा द्रुक्तुल्यतां ग्रहाः ।

प्रयान्ति तत्प्रवक्ष्यामि स्फुटीकरणमादरात् ॥ -सूर्यसिद्धान्तः

तेभ्यः स्याद् ग्रहणादिदिकसममियं प्रोक्ता मया सा तिथिः ।

ग्राह्या मङ्गलधर्मनिर्णयविधावेषा यतो दृक् समा ॥ - तिथिचिन्तामणिः

अतः सम्प्रति दृक्सिद्ध-पञ्चाङ्गनिर्माण-पद्धतिषु श्रीवेंकटेशबापूशास्त्रि-केतकरमहोदयस्य पद्धतिः सर्वतोऽर्वाचीनः दृक्सिद्धश्चेति विचिन्त्य श्रीसदाशिवकेन्द्रीयसंस्कृतविद्यापीठस्य ज्योतिषप्राध्यापकेन आयुष्मता डॉ.मदनमोहनपाठकेन स्वीयैः सहयोगिभिः महता श्रमेण दत्ताऽवधानेन च पञ्चाङ्गमिदं सम्पादितमिति समेषां धर्मानुरागि-सज्जनानां कृते सन्तोषावहो विषयः। जायतां पञ्चाङ्गमिदं जगन्मङ्गलालायेति शम् ।

मकरसंक्रान्तिः 2000

डॉ. हरिहरझा : (राष्ट्रपति-सम्मानितः)

दरभङ्गा

पूर्व-प्राचार्यः,
श्रीसदाशिवकेन्द्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्, पुरी-1

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. 1)

विषयानुक्रमणिका

विषयसूची

प्रस्तावना-विदुषां-सम्मतयः, आत्मनिवेदनम्	01 - 06
पञ्चाङ्गश्रवणफलं, राजा-मन्त्रि-प्रभृतीनां फलं, सम्बत्सरानयनं कुम्भमहापर्वविचारश्च -	07 - 09
पुं-स्त्री-नपुं-सू. चं.-नक्षत्राणि, सप्तनाडीचक्रं, संक्रान्तिवाहन-वृष्टिविचार-पुण्यकाल-	10
विवाहे पञ्चशलाकाचक्रं, अक्षौहिणीसंख्यापरिभाषा- वर्षफलसारांशः-	11
आय-व्ययचक्रम्, ग्रहणविवरणम्-	12
ग्रहणे सूतकव्यवस्था, निषिद्धकर्माणि, ग्रहणे स्नानादिकालव्यवस्था ग्रहणफलनिर्धारणसिद्धान्तः, जगन्नाथपञ्चाङ्गस्य सत्य-भविष्यवाणी च- रोगे त्रिनाडीविचार-दन्तजननफल-राहुविचारश्च-ग्रहाणां शुष्काशुष्क- तत्त्वविचारः, भद्रावास-चन्द्रवासफल-सिद्धादियोगचक्रं-शास्त्रमाहात्म्यञ्च -	13
राशिफलम्, गृहस्थाश्रमविशेषता, विवाहे मृत्युबाणविचारः -	14
प्रभवादिगौरवसम्बत्सरनामानि, ताराविचारः, रवियोगबोधकचक्रम्-	15 - 17
२०८० सम्बत्सरस्य रवियोगाः	18
२०८० सम्बत्सरस्य सर्वाथसिद्धियोगाः-	19
विविधमुहूर्तविचारः	20
यात्रामुहूर्तविचारः, सर्वदिग्गमननक्षत्राणि, यात्रायां वर्जितकालः, दिशानुरोधेन वार-तिथि-नक्षत्रशूलाः, वारशूलपरिहारः, यात्रायां शुभशकुनानि, सर्वदिग्गमनमुहूर्तः, करणबोधकचक्रं-धर्माजनवैशिष्ट्यञ्च-	21 - 23
वेला (चौघडिया)फलं, अर्द्धप्रहरावबोधकचक्रं, माहेन्द्रादियोगचक्रञ्च -	24 - 25
समर्धमहर्घादिबोधकं काकिणीबोधकञ्च चक्रम्-	26
भूशयनबोधकचक्रम्, गृहनिर्माणप्रकारः, गृहे कूप-नल-प्रभृतीनां दिग्व्यवस्था, राहुकालविचारश्च-	27
शिलान्यासव्यवस्था, देवालय-गेह-जलाशयादिषु राहुमुखविचारः, गज-कूर्म-दैत्य-नागभूमिलक्षणम्, कलशचक्रम्, वृषवास्तुचक्रम्, वास्तुभूमेः प्लवत्वविचारः, कलिमाहात्म्यम्-	28
पञ्चकविचारः, अग्निवास-शिववास-गण्डान्त-	29
बाणपञ्चक-दीक्षाग्रहणे मासविचारः-भूमेःप्लवत्वविचार-	30
वास्तुप्रकरणम्-	31

विवाहादिमुहूर्तविचारः ग्रहाणां गुण-प्रकृत्यादिकथनं सूर्योदयसाधनञ्च	32 - 36
ग्रहराशिसञ्चारः, जन्मलग्नफलम्, समयशुद्धिः, ग्रहाणामुदयास्तादि-व्यवस्था, शरीरे पञ्चवायवः, सात्त्विक-राजसिक-तामसिकयज्ञलक्षणञ्च-	37 - 38
अस्य विक्रमाब्दस्य पञ्चाङ्गम् -	39 - 64
गरली(हि.प्र.), मोतिहारी (बिहार), लखनऊ-(उ.प्र)	65 - 70
दिल्ली-नगराणां सूर्योदयास्त-सारिणी-	71 - 82
अस्य विक्रमाब्दस्य दैनिकसूर्यादिस्पष्टग्रहाः - - -	83 - 94
पुरीनगरस्य दैनिकलग्नसारिणी	97 - 100
षड्वर्गचक्रम् - - -	101
लग्नसारिणीपरिवर्तनचक्रम्	102 - 104
इष्टार्कराशि-अंशवशेन पुरी-मोतिहारी-	105
गरलीनगराणां सारिणीतः लग्नज्ञानम्-	106
दशमलग्नसारिणी	107 - 109
वर्षप्रवेशसारिणी, वर्षप्रवेशसाधनप्रकारः, मुन्थासाधनं तत्फलञ्च-	110
शतपदचक्रम्	111
विवाहे मेलापकविचारः, त्रिज्येष्टविचारः, मङ्गलदोषः परिहारश्च -	112-113
विवाहप्रसङ्गे प्रतिकूल-(अशौच) दोषः, योनि-गण-नाडीकूटचक्राणि-	114
वरकन्यागुणैक्यचक्रम् अष्टविधमेलापकविचारः आयुर्दायसाधनं, परमायुषोऽधिकारिणः, भावहोराघटीलग्नानयनं, त्रिविधः बालमृत्यवः, आयुर्वर्धनोपायाश्च	115
विंशोत्तरीय-योगिनीदशान्तर्दशा-भुक्त-भोग्यानयनप्रकारः, मङ्गलादियोगिनीनां शान्तिमन्त्राः, गरुडादिवर्गचक्रं, नेत्रस्फुरणफलञ्च-	116
ग्रहकृतानिष्टफलशमनार्थं दानादिपदार्थाः, ग्रहाणां शान्तिमन्त्राश्च-	117- 120
क्रान्ति-वेलान्तरसारिणी, अक्षांश-रेखांशसारिणी, स्वप्नविचारः-	121-124
प्रसूतिलग्नविचारः, भद्राविमर्श (शोधलेखः)	125-132
षोडशोपचार-देवपूजनविधिः, तर्पणविधिः, पुरश्चरण-रोगोपद्रवशान्तिविचारः-	133 - 138
वर्धापनविधिः, काकविष्टापतनशान्तिः, केचन विशिष्टमन्त्रप्रयोगाः-	139
नक्षत्रसम्बन्धिनो वृक्षाः, वृक्षरोपणफलञ्च	140 - 144
प्रातःस्मरणीयगणेशस्तोत्रम्, नवग्रहस्तोत्रं, कनकधारास्तोत्रम्, अन्नपूर्णास्तोत्रं, श्रीसूक्तं, जगन्नाथाष्टकञ्च	॥ हरिः ॐ ॥

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. 2)

विविधविषयानां-विषयानुक्रमणिका

विषयसूची	पृष्ठ-संख्या
चैत्रशुक्लपक्षे- अशोककलिकापानमन्त्रस्तत्पानफलञ्च, रामनवमीविषये, व्रतीनां कृते सामान्यो नियमः, शिवविष्णुप्रतिमास्पर्शविषयः, सूर्यग्रहणसमा अमा. -	39
वैशाखकृष्णपक्षे- वैशाखमासकृत्यं, वैशाखे दान/त्याज्यवस्तूनि, प्रदोषनिर्णयः-	40
वैशाखशुक्लपक्षे- परशुरामार्घ्यदानमन्त्रः, जानकीनवमीव्रतं, वैशाखशुक्लतृतीयाकृत्यं, अक्षयतृतीयानिर्णयः, गङ्गोत्पत्तिः, श्रीनृसिंहश्रुतिनिर्णयः-	41
ज्येष्ठकृष्णपक्षे- एकादश्यां विशेषः, वटसावित्रीव्रते विशेषः, रविगोचरफलम्, मिथुनसंक्रान्तौ पुण्यकालविषये, वृष्टिविचारः, सूर्य-चन्द्रक्षीणि-	42
ज्येष्ठशुक्लपक्षे- गङ्गादशहराविषये वाराहे, दशहरायाः दशयोगाः, दशपापानि, दिनानुरोधेन क्षौरकर्मफलम्, सर्वौषधीः -	43
आषाढकृष्णपक्षे- राहुकेत्वोः गोचरफलम्, श्रेष्ठव्रतानि, सत्यमहिमा, स्त्रियाः उपवेशनविषये, सूतकनिर्णयः, कुष्ठनिवारकव्रतम्, वृक्षारोपणमुहूर्ताः	44
आषाढशुक्लपक्षे- जगन्नाथरथयात्रा, रथयात्राकालनिर्णयः, आर्द्रस्थे सूर्ये पायसभोजनफलं, सुवृष्टियोगः, विष्णुशयनोत्सवः, सुप्तभूमिलक्षणम्, निन्द्यकालकथनम्, ग्रीष्मनवरात्रनिर्णयः-	45
शुद्धश्रावणकृष्णपक्षे- अशुद्धकालस्तत्र निषिद्धकार्याणि, पञ्चपातकानि, ब्रह्महत्या-मद्यपान-स्वर्णस्तेय-गुरुपत्या-सम्भोगसमं कर्माणि, ग्रहगोचरफलानि, मध्यमाधिमासानयनम्-	46
अशुद्धश्रावणशुक्लपक्षे- रविवासरे त्याज्यवस्तूनि, रविव्रतभक्ष्याणि, पुंस्त्रीनपुंसकनक्षत्राणि, चन्द्रगोचरफलम्, अधिमाससम्भववर्षज्ञानम्, सर्पापसारणमन्त्रः	47
अशुद्धश्रावणकृष्णपक्षे- राहुकेत्वोः राशिसञ्चारफलम्, श्रेष्ठव्रतानि, सत्यमहिमा, शनिसञ्चारफलम्	48
शुद्धश्रावणशुक्लपक्षे- रक्षाबन्धनमन्त्रः, आकाशे अश्विन्यादिनक्षत्राणां स्थितिः सन्तानप्रदगोपालमन्त्रः, चल-स्थिर-करणानां नामानि तेषामधिपतयश्च-	49
भाद्रकृष्णपक्षे- जन्माष्टमीनिर्णयः, जन्माष्टम्युपवासनिर्णयः, गजच्छायायोगः, धर्मलक्षणं, धैर्यमहिमा, षोडशोपचारः, पञ्चोपचारश्च-	50
भाद्रशुक्लपक्षे- हरितालिकाव्रतनिर्णयः, भाद्रशुक्लचतुर्थ्यां चन्द्रदर्शनफलं, तद्दर्शने जपनीयो मन्त्रः, अगस्त्योदयकालनिर्णयः, दशावतारप्रार्थना -	51
आश्विनकृष्णपक्षे- श्राद्धविषये (हेमाद्री), श्राद्धकालः, जीमूतवाहनव्रतम्, हस्ताके खञ्जदर्शनफलम्, सुरापानधूम्रपानादिनिषेधः -	52

आश्विनशुक्लपक्षे- दुर्गाऽऽगमनयानविचारस्तत्फलम्, विजयदशम्यां देव्यागमनयानफलं, बलिदानविषये, महाष्टमी-महानवमीनिर्णयः, विजयादशमी -	53
कार्तिककृष्णपक्षे- तुलसीमाहात्म्यं, हनुमज्जन्मदिनं, शौर्यवर्धनार्थं सुन्दरकाण्डस्थ-हनुमच्चरित्रस्य जपनीयमन्त्राः, दीपावल्यां रात्रौ जागरणविषयः, गोवत्सद्वादशीनिर्णयः, आकाशे दीपदानफलम्, प्रातःस्नानफलम् -	54
कार्तिकशुक्लपक्षे- भ्रातृद्वितीयायां भगिनीपठनीयमन्त्रः, एकादश्यां विष्णूत्थापनमन्त्रः, अक्षयनवमीनिर्णयः-	55
मार्गशीर्षकृष्णपक्षे- वैष्णवानामेकादशीव्रतनिर्णयः, विद्यादानमाहात्म्यम्-	56
मार्गशीर्षशुक्लपक्षे- पञ्चगव्यं, पञ्चरत्नानि, परान्नविषये, स्वपवित्रवस्तूनि, सौर-चान्द्रवर्षे सावनदिनघट्ट्यादिसंख्या, ऋणनाशकमङ्गलस्तोत्रम्-	57
पौषकृष्णपक्षे- दशतारकविचारः, वृष्टिविषये गर्भपुष्टिविचारः, विद्यामहिमा -	58
पौषशुक्लपक्षे- तिलचतुर्थीनिर्णयः, रथसप्तमीनिर्णयः, भीष्माष्टमी-द्वादशीनिर्णयः, तुलसीपत्रत्रोटनमन्त्रः, अल्पायुषः विषये युधिष्ठिरं प्रति भीष्मोक्तिः, गणेशोत्पत्तिविषयः-	59
माघकृष्णपक्षे- माघे त्यजेन्मूलकम्, माघस्नानमन्त्रः, माघस्नानफलं नियमाश्च, शुक्रनीतौ षडाततायिनः-	60
माघशुक्लपक्षे- दीर्घायुर्विषये महाभारते युधिष्ठिरं प्रति भीष्मोक्तिः, भद्रानिवासस्तत्फलञ्च, गुरुशुक्रयोः बाल्यास्तवाद्धक्यकथनं, सद्बुद्धिप्राप्त्युपायाः-	61
फाल्गुनकृष्णपक्षे- महाशिवरात्रिनिर्णयः, वारुणीयोगः, योगप्रसङ्गे -	62
फाल्गुनशुक्लपक्षे- होलिकादहनम्, वसन्तोत्सवः(होली) निर्णयः, शयने विशेषः-	63
चैत्रकृष्णपक्षे- ब्राह्ममुहूर्तविषये, भोजनविषये, मौनकालः, योगविषये -	64

पञ्चाङ्गप्राप्तिस्थानम् -

श्रीरामचन्द्रस्वामीसेवाश्रम, लोकनाथरोड, पुरी, उडिशा
 डॉ.प्रभातकुमारमहापात्र, ज्यौतिषविभागाध्यक्ष, मो.- 09437232477
 केन्द्रीय-संस्कृत-विश्वविद्यालय, एकलव्यपरिसर, अगरतला, त्रिपुरा 799210।
 डॉ.जयप्रकाशचौधरी, ज्यौतिषव्याख्याता, मो.-09818426243।
 श्रीसन्तानागपालसंस्कृतमहाविद्यालय, छत्तरपुर, नईदिल्ली-110030,
 पं.नन्दकिशोरतिवारी, दूरभाषः- 098327-36827, बीरीडङ्गल (भाटापारा),
 पो. बराकर-713324, जिला-बर्दवान, पश्चिम-बङ्गाल।
 वेदानन्दाश्रम- न्यू वेलबनवा, टाउन थाना से पूर्व, मोतिहारी- 845401
 वेदानन्दाश्रम-(शाखा)(नजदीक-महेश इण्टर कॉलेज) गीतापुरी, खरगापुर, गोमतीनगर,
 लखनऊ-226010 सम्पर्कसूत्र- 9455437066, 7007797813
www.vedanandashram.in e-mail- profmmpathak@gmail.com

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. 3)

विदुषां शुभसम्मतयः

Professor H. K. Satapathy

M.A.,LL.M,PH.D.sahitya-puran-Acharya
VICE-CHANCELLOR
Shri Jagannath Sanskrit Vishvaavidyalaya
Srivihar, Puri (Orissa)

22663 (Off)
22640 (Res)
24568 (Res)
Fax: (06752) 25673 (Off)
Date: 20.10.2000

शुभाशंसनम्

वेदा हि यज्ञार्थमभिप्रवृताः कालानुपूर्वा विहिताश्च यज्ञाः ।
तस्मादिदं कालविधानशास्त्रं यो ज्योतिषं वेत्ति स वेदं यज्ञान् ॥

अनया दृष्ट्या ज्योतिषशास्त्रस्य मानवजीवने महती आवश्यकता विद्यते ।
कालः सृजति भूतानि कालः संहरते प्रजाः इत्यनेन कालविधानशास्त्रस्य शास्त्रान्तरापेक्षया
गौरवमनस्विकार्यं महत्त्वञ्चा-वर्णनीयमित्यपि वक्तुं शक्यते । मानवसमाजस्य भूयसे कल्याणाय
विशिष्टसंस्कृतविदुषा पण्डित-डॉ.मदनमोहनपाठकमहोदयेन एकं प्रामाणिकं निर्भरयोग्यञ्च
पञ्चाङ्गं भगवतः श्रीजगन्नाथस्य नाम्ना श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गमिति प्रणीतम् । बहुविषयसम्बलितं
दृक्सिद्धं पञ्चाङ्गमेतत् मानवसमाजस्य बहुविधकल्याणं साधयतीत्यत्र नास्ति काऽपि विप्रतिपत्तिः
पञ्चाङ्गमिदमस्माकं न केवलमुत्कलवासिनाम् अपितु समेषां भारतवासिनाञ्च महते कल्याणाय
सम्पत्स्यते इति मम द्रढीयान् विश्वासः पञ्चाङ्गकर्तुः आचार्य डॉ.पाठकमहोदयस्य कृते
शुभाभिनन्दनं विनिवेद्य श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गस्य बहुलप्रसारं कामये ।

प्रो.हरेकृष्णशतपथी

श्रीअरुणकुमारउपाध्यायः, (I.P.S.) उडिशा संवर्ग B.9, C-B-9, Cantonment Road
M.Sc. (Math) A.I.F.C. Cuttack, (Orissa)
मोब. -९४३७०३४१७२

शुभाशंसनम्

सृष्टि-लोकरचना-देवतत्व-ग्रहगति-कालनिर्धारणादीनामेकमात्रं ज्ञानात्मकं
साधनभूतं ज्योतिषम् । सर्वाणि लोकव्यवहाराणि दिक्-देश-कालानुसारेण प्रचलन्ति ।
वेदाङ्गेषु लोचनरूपस्य ज्योतिषशास्त्रस्य परम्परा उत्कलप्रदेशे म.म. चन्द्रशेखरसामन्तस्य
सिद्धान्तदर्पणेन सुरक्षिता । तां दृक्सिद्ध-परम्परां संरक्षणाय शास्त्रस्यास्य प्रचार-प्रसाराय निरयणं
दृक्सिद्धं चित्रापक्षीयमिदं श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गं प्रवर्तितमस्ति । शास्त्रस्य अस्य प्रचाराय पञ्चाङ्गकर्तुः
सर्वविधविकासाय च भगवन्तं जगन्नाथं प्रार्थये । इत्थं मदनमोहनपाठकशर्मणः कृतिरियं सुयशः
फलमाप्नुयदिति शुभं कामयेते ।

अरुणकुमारउपाध्यायः, सिद्धान्तदर्पणव्याख्याता

जगद्गुरुमानन्दाचार्य

राजस्थानसंस्कृतविश्वविद्यालयः

ग्राम-मदारु, पोस्ट- भांकोटा,
जयपुरम् - 302026 (राज.)
e-mail: kvrkus@yahoo.com
website: jrnsanskrituniversity.ac.in

प्रो. के. वी. रामकृष्णमाचार्यः

कुलपतिः

Prof. K.V. Ramakrishnamacharyulu
Vice-Chancellor
0141-5132001 (O) 5132002 (R)
09414065613 (M)

आशीर्वाक्

तिथेश्च श्रियमाप्नोति वारादायुष्यवर्धनम् । नक्षत्राद्धरते पापं योगाद्रोगनिवारणम् ॥

करणात्कार्यसिद्धिस्तु पञ्चाङ्गफलमुत्तमम् । कालवित्कर्मकृद्धीमान् देवतानुग्रहं लभेत् ॥

वैज्ञानिकयुगेऽस्मिन् वेदस्य निर्मलचक्षुर्भूतस्य ज्योतिषशास्त्रस्य तदाधृत्य प्रवर्तमानस्य
पञ्चाङ्गस्य च महद्वैशिष्ट्यं प्रत्यक्षमेव प्रतिभाति ।

श्रीमत्कामितदायि कल्मषहरं दुर्दोषशान्तिप्रदं नानायज्ञविशेषलभ्यफलदं भूदानतुल्यं नृणाम् ।
आरोग्यायुरभीष्टदं शुचिकरं सन्तानसौख्योदयं पुण्यं कर्मसुसाधनं श्रुतिहितं पञ्चाङ्गमाकर्ण्यताम् ॥

राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानस्य गरलीपरिसरे ज्योतिषशास्त्रविभागाध्यक्षरूपेण कार्यं कुर्वता
ज्योतिर्विदाऽऽयुष्मता डॉ मदनमोहनपाठकेन ऐदं प्राथम्येन देववाण्यां गैवाण्यां श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गं
विरचय्य मुद्राप्यत इति परमामोदकोऽयं विचारसारः । पञ्चाङ्गे दृक्सिद्धान्ताधारेण उपस्थापिता
विषयाः शास्त्रसम्मताः आचारविहिताः सर्वलोकोपयोगिनश्च सन्ति । एका क्रिया द्व्यर्थकरीति
वचनानुसारं पाठकमहोदयः पञ्चाङ्गरचनया साकं संस्कृतभाषाप्रचारमपि विदधातीति मोमुद्यते
मदीयं मनः । अभिनन्दे च पाठकमहोदयस्यामुं साधूद्यमम् । पञ्चाङ्गमिदं सामान्यजनानां दैनन्दि-
नोपयोगायच्छात्राणां, शिक्षकाणां जिज्ञासूनां ज्ञानवर्धनाय, पण्डितानां प्रमोदाय लोककल्याणाय
भवतीति मे दृढसम्प्रत्ययः । प्रार्थये जगन्नाथं गोविन्दं पठन-पाठन-पञ्चाङ्गनिर्माण-ग्रन्थलेखनादि-
कर्मसु बद्धश्रद्धं पाठकमहोदयमिमम् आयुरारोग्यैश्वर्यादिप्रदानेनाभिरक्षतादिति ।

स्थानम्- राजस्थानसंस्कृतविश्वविद्यालयः

दिनाङ्कः- 21 जनवरी 2008

शुभाशंसनम्

षट्सु वेदाङ्गेषु ज्योतिषशास्त्रस्य नेत्राङ्गत्वं सुप्रसिद्धम् । मानवजीवने श्रुति-स्मृति-
पुराणोक्तनिखिलोत्सवानां संस्काराणां व्रतादीनाञ्च विहितकालज्ञानमनेन शास्त्रोक्तविधिना
रचितपञ्चाङ्गमाध्यमेनैव भवति । पञ्चाङ्गस्य स्फुटत्वं दृक्सिद्ध-स्फुटग्रहैरेव भवितुमर्हति । अतः
पञ्चाङ्गस्यास्य प्रधानसम्पादकेन केतकीयग्रहगणितसिद्धान्तनिर्मितं दृश्यपञ्चाङ्गमिदं सूक्ष्मं लोकोपकार-
युक्तं भवेदिति मन्ये ।

प्रो. शिवाकान्तझा

दि. 3.2.2000

आचार्यः, ज्योतिषविभागे, का.सि.सं विश्वविद्यालयः, दरभङ्गा

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. 4)

शुभाशंसनम्

वेदो हि भारतवर्षस्य सर्वस्वम् । वेदस्य षडङ्गानि प्रसिद्धान्येव सन्ति । तेषु ज्यौतिष-शास्त्रस्यात्यन्तं महत्त्वं सर्वेऽपि सहृदयाः सुधियः स्वीकुर्वन्त्येव । इत्थं ज्यौतिषशास्त्रन्तु जीवनस्य सर्वान् क्रियाकलापान् प्रतिक्षणं प्रभावयति । शास्त्रस्यास्याधारभूतं तत्त्वं भवति पञ्चाङ्गम् । पञ्चाङ्गमुपजीव्यैव सामाजिकाः स्वीयानि सर्वाण्यपि कर्माणि सम्पादयन्ति । पञ्चाङ्गनिर्माणकार्यं न केवलं कठिनमपितु समयसापेक्ष्यमपि । स्वकीयं सर्वमपि कार्यं निर्वहन्तोऽपि पञ्चाङ्गनिर्माण-कार्यं सम्पादयन्तः ज्यौतिषशास्त्रे कृतभूरिपरिश्रमाः आयुष्मन्तः डॉ.पाठकमहोदयाः प्रशंसनीयं कार्यं कुर्वन्तीति निश्चप्रचम् । पञ्चाङ्गमिदं सामाजिकानां ज्यौतिषजिज्ञासूनां च कृते नितरां लाभप्रदमस्ति । पञ्चाङ्गेऽस्मिन् सर्वेषामप्यावश्यकतत्त्वानां निरूपणं कृतमस्ति । भगवतो जगन्नाथस्य कृपया सर्वदैव कार्यमिदं निर्विघ्नं सेत्स्यतीति दृढो मे विश्वासः ।

दिनाङ्कः- २१/११/२००७
हरिप्रबोधिनी एकादशी,

प्रो. सुरेन्द्रझाः, प्राचार्यः,
राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, गरलीपरिसरः,

अस्माकमार्यजातीयानां सर्वापि क्रिया सूर्योदयात् सूर्योदयं यावत्कालाधीना वर्तते । कालज्ञानञ्च ज्यौतिषशास्त्रेण सम्पद्यते । ज्यौतिषशास्त्रमाधृत्य पञ्चाङ्गनिर्माणे परम्पराद्वयी । एका रैवतपक्षीया, अपरा चित्रापक्षीया च । तत्रापि पञ्चाङ्गनिर्माणे धर्मशास्त्रेषु वर्णितानां पर्वणां निर्णयः प्रामुख्येण क्रियते । निर्णयसिन्धौ धर्मसिन्धौ च वर्णितानां पर्वणां १५६१ संख्या भवति । तत्रापि सम्प्रदायभेदात् तत्सेवने काल-भेदः सुस्पष्टम् । तच्च कालज्ञानं ज्यौतिषशास्त्रेण भवतीति कृत्वाऽस्मिन्मित्रवर्षेण दैवज्ञेन डॉ.श्रीमदनमोहनपाठकेन चित्रापक्षमाधृत्य श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गस्य प्रकाशनं क्रियते । एतत्पञ्चाङ्गमाश्रित्य यथाकालं धर्मसेवने आर्यजातीयानां प्रवृत्तिर्भूयादिति कामयते ।

विद्यावाचस्पतिः हरिनारायणतिवारी
प्राचार्यः, व्याकरणविभागे,
केन्द्रीय संस्कृत विद्यापीठ, गरली- १७७१०

दि. १/१/२००२,

श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गमिति नाम्ना संस्कृभाषायां मित्रवर्षेण डॉ.पाठकमहोदयेन ज्यौतिषशास्त्र-रहस्यैरुपनिबद्धं, प्रकाशितञ्च पञ्चाङ्गं सर्वतो मयाऽवलोकितं । सामान्यजनानां, सर्वेषां विदुषाञ्छेदं पञ्चाङ्गं महते लाभाय कल्पत इत्यत्र नास्ति संशयलेशः । पञ्चाङ्गे निर्दिष्टा समस्ता अंशाः सप्रमाणाः, समसामयिकाः, लोकोपकारिणश्च सन्ति । पुनश्च संस्कृतभाषायाः प्रचारप्रसारो भवतीति विशेषो विशेषः । अभिनन्दे श्रीपाठकमहोदयं, कामये अस्य पञ्चाङ्गस्य विपुलप्रचारो भवतात्, प्रार्थये च निलाद्रिनाथं जगन्नाथं यदमुष्ये सर्वविधमङ्गलं विदधात्विति ।

श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गं ज्यौतिर्विद्याप्रकाशकम् । राजते भारते राष्ट्रे गैर्वाण्या समलङ्कृतम् ॥
ग्राम-मदाऊ, पोस्ट- भांकरोटा,
जयपुरम्-302026 (राज.)
Date:- 20 Jan 2008

डॉ. के साम्बशिवमूर्तिः, सहाचार्यः (शिक्षा),
जगद्गुरुमानन्दाचार्यराजस्थानसंस्कृतविश्वविद्यालयः-
09928525565 (मोबा.)

शुभाशंसनम्

प्रो.राजेन्द्रमिश्रः

कुलपतिचरः,
श्रीसम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालय, वाराणसी,
स्वस्ति,

Residence:- Teacher's Colony, Loury,
Summer Hill, Shimla - 05
094181-76968 (M)
Date:- 30 March 2008

मिश्रोऽभिराजराजेन्द्र आत्मीयप्रवरमाचार्यश्रीमदनमोहनपाठकं सप्रणयमभिनन्दति जयजीववचोभिः । समवाप्य भवत्प्रेषितं श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गं महान् प्रमोदस्समजनि । तत्राऽत्मापेक्षिताः सर्वेऽपि दैनन्दिनसमाचाराः सम्यक्तया विलसन्ति । किञ्च, पञ्चाङ्गविषयिणी भवदीया मनोरमा शैल्यपि साधु प्रभावत्येव । शुभं कामयन् विरमति -

प्रो.राजेन्द्रमिश्रः

प्राध्यापक डॉ.मदनमोहनपाठकशर्मभिः सम्पादितं नूतनवर्षस्य पञ्चाङ्गं दृष्टम् । गणना दृष्ट्या विविधविषयसङ्कलनदृष्ट्या च यथैतन्निर्दोषं तथैव धर्मशास्त्रीयव्रतोत्सवादिकमस्य शास्त्रसम्मतं वर्तते । विद्वज्जनैः साधारणजनैश्चावश्यमेवादृतं भविष्यति । एतदर्थं श्रीपाठकमहोदयाः धन्यवादाहः । आशाशो, एते महोदया इमं साधुममग्रेसरयिष्यन्तीति शुभं कामयते ।

आवासः- गान्धीनगर, पो. जटनी,
मण्डलम्- खोर्द्धा- 752052
दिनाङ्कः- 26/12/2001

पं. परशुरामशास्त्री,
अवसरप्राप्तः प्राचार्यः,
श्री स.शि.के.सं.विद्यापीठम्, पुरी

वेदाङ्गे ज्यौतिषस्य महात्म्यं सर्वजनविदितमेव । सर्वाण्यपि श्रुति-स्मृति-पुराणोक्तानि नित्य-नैमित्तिक-काम्यकर्माणि पञ्चाङ्गाश्रितानि भवन्तीति सुधयः संविदन्त्येव । अनेन पञ्चाङ्गस्य महत्ता, लोकोपयोगिता, आवश्यकता च सर्वेऽपि आस्तिकाः अनुभवन्ति । अस्याः आवश्यकतायाः पूर्तये महाप्रभोः भगवतः जगन्नाथस्य नाम्ना नामितमिदं श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गं समेषामजस्रमुपकाराय स्यादिति भगवन्तं नीलाद्रिनाथं जगन्नाथं अभ्यर्थये ।

आचार्य (डॉ.) विनोदकुमारशर्मा, अध्यक्षः ज्यौतिषविभागे
जगद्गुरुमानन्दाचार्य राजस्थानसंस्कृतविश्वविद्यालयः, ग्राम-मदाऊ, पोस्ट- भांकरोटा, जयपुरम्-26

सुहृद्सद्भावनाः

एम.एम.पाठकवर्येण पाठितं भाषितं सदा । तत्सर्वं ग्रथितं तेन ग्रन्थरूपेण राजते ॥
ग्रन्थराजमिमं भाति जगन्नाथस्य भाषया । तथा लोके जगन्नाथो भासते भास्करो यथा ॥
तद्देव हि पञ्चाङ्गं जगन्नाथाख्यभूषितम् । मूर्तित्रयमुखाभासैः भासतां भुवनत्रयम् ॥
ज्योतिःशास्त्रमिदं नेत्रं सर्वेषां दिग्दर्शकम् । यदाजीवनपर्यन्तं निमीलनमसम्भवम् ॥
तस्मात् विज्ञानाः सर्वे ह्याश्रयन्तु सदा भुवि । श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गं धर्मार्थकाममोक्षदम् ॥
सुहृत्सद्भावना प्रोक्ता के.बी.यस्.आरसूरिणा । विधातुं मङ्गलं नित्यं पञ्चाङ्गं सुमनोरमम् ॥

हरिप्रबोधिनी एकादशी, संवत्- 2067
गरलीपरिसरः

प्रो.के.बी.सुब्बरायडु, प्र.प्राचार्यः,
राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्,

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. 5)

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

आत्म-निवेदनम्

यद्भासा भासते नित्यं जगदेतच्चराचरम् । तमादिपुरुषं देवं भास्करं समुपास्महे ॥

अखण्ड-ब्रह्माण्ड-नायकस्य महाप्रभोः भगवतः जगन्नाथदेवस्य प्रेरणया, सर्वशक्तिस्वरूपाया भगवत्या जगदम्बायाः च कृपया सर्वप्रथमं विश्वविश्रुते श्रीक्षेत्रे श्रीजगन्नाथधाम्नि पञ्चाङ्गस्य दृश्यगणनानुसारं सम्पादनमारब्धम् । तदनन्तरं विगते एकविंशतिशताब्द्याः प्रथमे दशके सारस्वतयज्ञमिदं देवभूमौ हिमाचले प्रचलितम् । तदनु द्वितीये दशके लखनऊनगरे सारस्वतयज्ञमिदं सम्पन्नतामगात् । तदिदानीं पुनः तां परम्परामनुसृत्यैव स्वान्तः सुखाय बहुजनहितायेति दृष्ट्या हिमाचल-प्रदेशे भारतसर्वकारेण सञ्चालिते केन्द्रीयसंस्कृताविश्वविद्यालयस्य वेदव्यास-परिसरे निदेशकपदे कार्यं कुर्वता मया पञ्चाङ्गप्रकाशनयज्ञमिदं सम्पाद्यते । अस्मिन् कर्मणि बहूनां महच्चरणानां गुरुजनानां, सुहृदां,

छात्राणाञ्च प्रत्यक्ष-परोक्षरूपेण सहयोगो मया प्राप्यते । तेषां समेषां कृते कार्तज्ञं विज्ञापयामि । तेषु सर्वप्रथमं स्मर्यन्ते केन्द्रीयसंस्कृताविश्वविद्यालयस्य कुलपतयः प्रो.श्रीनिवासवरखेड़ीवर्यः, कुलसचिवाः प्रो.आर.के.वर्मन् महोदयाः, लखनऊ-परिसरस्य निदेशकाः प्रो.सर्वनारायणझामहोदयाः, जम्मूपरिसरस्य निदेशकाः प्रो.मदनमोहनझामहोदयाः, एकलव्यपरिसरस्य ज्योतिषविभागाध्यक्षाः प्रो.प्रभातकुमारमहापात्रमहोदयाः, जयपुर-परिसरस्य ज्योतिषविभागाध्यक्षाः प्रो.ईश्वरभट्टमहोदयाः, डॉ.विष्णुकुमारनिर्मलमहोदयाः, लखनऊपरिसरस्य डॉ.उमेशकुमारपाण्डेयमहोदयाः, डॉ.चन्द्रश्रीपाण्डेयमहोदयाः, डॉ.अश्विनीपाण्डेयमहोदयाः, पुरीपरिसरस्य डॉ.ज्योतिप्रसाददाशप्रभृतयो विभागीयाचार्याः, भोपालपरिसरस्य ज्योतिषविभागाध्यक्षाः प्रो.हंसधरझामहोदयाः, मुम्बईपरिसरस्य प्रो.भारतभूषणमिश्रमहोदयाः एवञ्च श्रीजयप्रकाशत्रिपाठीवर्यः (आई.ए.एस.), रेलवेविभागीयाधिकारिणः श्रीरामचन्द्रपाण्डेयमहोदयाः, श्रीरामचन्द्रस्वामी-सेवाश्रमस्य अध्यक्षः महन्थश्रीइन्दिरामणरामानुजदास-वर्यः, महन्थ-श्रीरामानुजाचार्यवर्यः श्रीनिवासआश्रमः पुरी, तथा इह सर्वेऽपि सहायक-सम्पादनसमिते सर्वे सदस्याः विशेषेण धन्यवादाहार्हाः सन्ति, येषां सर्वविध-सहयोगः सर्वथा अविस्मरणीयो वर्तते । एवमेव शुभसम्मतीः प्रदातारः शुभेच्छवः सुधियः, एवं ज्योतिष-विभागस्य मनोज-अमन-सूर्याशप्रभृतयः सर्वे छात्राः येषां सहयोगेन सततप्रोत्साहप्रदानेन च कार्यमिदं सुसम्पन्नतां प्राप्नोतीति मत्वा तेषां समेषामजस्रमभ्युदयाय भगवन्तं जगन्नाथं भगवतीं जगदम्बाञ्च प्रार्थये । सर्वान्ते प्रकाशनकर्मणि टङ्कणजन्यदोषाद् बुद्धिभ्रमदोषाच्च या अशुद्धयस्ताः कृपया स्वबुद्ध्या स्वयमेव संशोध्य व्यवहरन्तः स्वोपदेशामृतैः संसूच्य सफलीकुर्वन्तु ममोद्यमं गुणैकपक्षपातिनो विद्वांस इति-

दि.५/१०/२०२२

बुधवासरः

संवत् २०७९, विजयादशमी

निवेदयति

मदन मोहन पाठकः

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. 6)

श्रीगणेशाय नमः

श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्

पञ्चाङ्गश्रवणफलम् -

तिथिवारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च ।

पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत् ॥१॥

राज्यं स्यादचलं नृपश्रवणतो मन्त्रिश्रवात् कौशलं

धान्येशात् कमला स्थिरा च सुरसा वाणी भवेन्मेघपात् ॥

धर्मं बुद्धिरतिस्थिरा रसपतेर्दीर्घायुरापिर्भवेत्

सस्येशाद्विमला मतिः शुभकरी राजावली श्रूयताम् ॥२॥

श्रीकल्याणगुणावहं रिपुहरं दुस्स्वप्नदोषापहं

गङ्गास्नानविशेषपुण्यफलदं गोदानतुल्यं नृणाम् ॥

आयुर्वृद्धिदमुत्तमं शुभयुतं सन्तानसम्पत्प्रदं

नानाकर्मसुसाधनं समुचितं पञ्चाङ्गमाकर्ण्यताम् ॥३॥

अथास्मिन् वत्सरे वर्तमानकल्पारम्भतः ससन्धयः षण्मनवो व्यतीताः, वर्तमानो वैवस्वतमनुः तस्य प्रवृत्तेः सप्तविंशतिमितानि महायुगानि व्यतीतानि, अष्टविंशतितमे युगे, त्रयो युगचरणाः गताः, अत्र सत्ययुगप्रमाणम् - १७,२८,०००, त्रेतायुगप्रमाणम्- १२,९६,०००, द्वापरयुगप्रमाणम्- ८,६४,०००, कलियुगप्रमाणम्- ४,३२,०००, चतुर्थ-चरणे कलौ कलेरारम्भतो गतकलिः-५१२४, भोग्यकलिः-४,२६,८७६, कल्पादितः-१९७२९४९१२२, सृष्ट्यादितः १९५५८८५१२४, श्रीरामरावणयोर्युद्धतो गतवर्षाणि - ८८०१६५, श्रीकृष्णावतारात् गतवर्षाणि - ५२५९, महाभारत-युद्धाद् गतवर्षाणि- ५१२४, श्रीमहावीर(जैन)निर्वाणात् गतवर्षाणि- २५४९,

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. 7)

विक्रमाब्दः-२०८०, शकाब्दः-१९४५, श्रीबुद्धसम्बत्सरः-२६४७ - ४८, श्रीलक्ष्मण-सम्बत्सरः-११४-११५, आङ्गलाब्दः २०२३-२४, सन् १४३० साल, तत्र बार्हस्पत्यमानेन प्रभवादि-षष्ट्यब्दानां मध्ये वर्षारम्भे पिङ्गलनामकसम्बत्सरस्तत्संख्या ५१, अस्य मेषार्कसमये गतमासादिः ००/२१/१२/२४, भोग्यमासादिः ११/०८/४७/३६ ॥ एतदनुसारं चैत्र-शुक्ल २/३ गुरुवासरे तदनुसारं २३/२४ मार्च २०२३ दिनाङ्के रात्रौ २/३५ समये नल(५०)सम्बत्सरस्यावसानं तथा नूतन-पिंगल(५१)सम्बत्सरस्य आरम्भो भविष्यति ।

अतः आवर्षान्तं सङ्कल्पादौ पिङ्गलसम्बत्सरस्य प्रयोगो विधेयः। अत्र युगं नाम नासत्यदैवतं, वर्षनाम आश्विनः, मेघनाम द्रोणः, रोहिणी-निवासः तटे। समयनिवासः रजकगृहे।

अथ वर्षादि विश्वाज्ञानम्- वर्षेऽस्मिन् वर्षाविश्वा १०, धान्यं- ५, शीतं १३, तृणं ५, तेजः १७, वायुः १३, वृद्धिः १५, क्षयः १५, विग्रहः ११, ऐक्यम् १०७, सत्यम्- ॥, धर्मः- १॥, पापम् १८ । अथ क्षुधादि विश्वा- क्षुधा-९, तृष्णा- १५, निद्रा- ७, आलस्यम्- १५, उद्यमः- १३, शान्तिः- १५, क्रोधः- ११, दम्भः-३, मैत्री-१३, उत्सवः- ११, पापः-१, पुण्यः-७।

वर्षादौ केतकीयायनांशाः-२४/०९/५१ ग्रहलाघवीयायनांशाः- २५/०१/००

॥ हरिः ॐ ॥

अथ वर्षेऽस्मिन् पिङ्गलसम्बत्सरः (५१) तत्फलम् -

दुर्भिक्षं देशभङ्गश्च व्याधिशोकार्दिताः प्रजाः ।

पिङ्गलाब्दे वरारोहे कृशानोः पीडितं जगत् ॥

अर्थात् इस पिङ्गल नामक संवत्सर में दुर्भिक्ष, देशभङ्ग, व्याधिशोकादि से प्रजा को पीडा तथा जगत् में अग्निभय का योग सम्भावित है।

आकाशीयग्रहमन्त्रिमण्डलस्थ-दशाधिकारिणां शुभाशुभफलम्-

(१) राजा बुधस्तत्फलम् -

राजानो मुदिता भवन्त्यतिबलाः कीर्तिप्रतापान्विता

गीते नृत्यरताः सदा विजयिनः कान्तामखे षट्पदाः ।

वृष्टिः शस्यकरी घनाम्बरयुता विप्राश्चपूर्णांलया

रोगानाञ्च विनाशनं नरपशोश्चन्द्रात्मजेऽब्दाधिपे ॥

आकाशीय ग्रहमण्डल में राजा का अधिकार बुध को मिला है। अतः इस वर्ष उच्चाधिकारी-गण कीर्ति, प्रताप एवं सर्वशक्तिसम्पन्न होकर प्रसन्ता को प्राप्त करते हुए नृत्यगीतादि में निरत रहकर सबल विजय एवं विलासपूर्ण जीवन व्यतीत करेंगे। शस्यकरी वृष्टि, मानव एवं पशुओं में नैरुज्यता, धनवस्त्रादि से ब्रह्मणों का घर परिपूर्ण, तथा प्रजावर्ग तथा पशुओं में रोगों का अभाव देखने को मिलेगा।

(२) मन्त्री शुक्रस्तत्फलम्-

भृगुसुते ननु मन्त्रीपदं गते शलभमूषकशुक्रमाहिषैः ।
भवति धान्यसमर्धतया भयं जनपदेषु जलं सरितोऽधिकम् ॥
आकाशीय मन्त्री-मण्डल में मन्त्री का अधिकार शुक्र को प्राप्त हुआ है। अतः इस वर्ष शलभ, मूषक, शूकरादि कृषि विध्वंसक जीवों से कृषि कुप्रभावित रहेगी। पुनरपि फसलों की पर्याप्त उत्पत्ति होगी। फसल की पर्याप्त पैदावार से अन्न के भाव सस्ते होने के योग हैं। जनपदों में भय व्याप्त तथा वृष्टि की अधिकता से बाढ़ या जलप्लव की स्थिति देखने को मिलेगी।

(३) अथ मेघेशो गुरुस्तत्फलम्-

गुरुरपि प्रियवृष्टिकरः सदाऽखिलविलासवती धरणी तदा ।
श्रुतिविचारपरा नरपालका रससमृद्धियुताऽखिलमानवाः ॥
इस वर्ष आकाशीय ग्रहमन्त्री-मण्डल में वर्षा विभाग का अधिकारी गुरु होने से प्रभूतवृष्टि होगी। पृथ्वी पर प्रजा-गण प्रसन्न, राज्याधिकारिगण वेदविहित कार्य में व्यापृत तथा रस वाले पदार्थों की प्रचूर उत्पत्ति से प्रजा प्रसन्नता का अनुभव करेगी। अपि च -
बलाधिकं प्रयच्छन्ति जलं जलधरा गुरौ ।
आचार्य मकरन्द के अनुसार जिस वर्ष वर्षा का अधिपति गुरु हो तो उस वर्ष प्रचुरवृष्टि होती है।

(४) सस्येशः रविस्तत्फलम् -

सस्याधिनाथे तरणौ हि पूर्व धान्यं समर्धं बहवोऽपि चौराः ।
युद्धं नृपाणां जलदा जलाद्याः स्वल्पञ्च सस्यं बहुभूतहाश्च ॥
इस वर्ष कृषिविभाग रवि के पास है। अतः वर्ष के पूर्वार्ध में होने वाली फसलों की पैदावार अधिक होने के कारण उनके भाव सस्ते होंगे। लेकिन चोरों का आतङ्क भी देखने को मिलेगा। शासक-वर्ग में परस्पर मतान्तर, सीमा तटवर्ती क्षेत्रों में कहीं-कहीं युद्ध की स्थिति देखने को मिलेगी। वृष्टि अधिक होने से शरत्कालिक अन्न के नष्ट होने के साथ अकस्मात् प्राकृतिक आपदा से जान-माल का नाश भी सम्भव है।

(५) दुर्गेशो गुरुस्तत्फलम् -

सुरगुरौ गढपे नयशोभिता नरवरा नरपाः करपालिताः ।
गिरिषु वै नगरेषु समं सुखं शुभमतिद्विजशस्त्रवतां विशाम् ॥
इस वर्ष आकाशीय ग्रह-मन्त्रीमण्डल में गुरु को दुर्ग अर्थात् रक्षा-विभाग मिला है। अतः इस वर्ष महानगरों में रहने वाले लोग अथवा पर्वतीय लोग अपने को समान सुरक्षित महसूस करेंगे। कानून व्यवस्था सर्वत्र समान रूप से व्यवस्थित दिखेगी। द्विजवर्ग तथा व्यवसायी-वर्ग शास्त्रानुरूप आचरण करते हुए अनुकूल वातावरण का अनुभव करेंगे।

(६) धनेशः रविस्तत्फलम् -

द्रविणपे यदि वासरपे तदा वणिजतो बहुद्रव्यसमागमः ।
गजतुरङ्गमेषखरोष्ट्रतो धनचयं लभते क्रयविक्रयात् ॥
इस वर्ष धनेश रवि होने से देश में व्यवसाय-वर्ग को धनार्जन में लाभ होगा। हाथी-घोड़ा-भेड़-गदहा-उष्ट्रादि पशुओं के व्यावसायी-वर्ग इनके व्यवसाय से विशेष लाभान्वित होंगे।

(७) रसेशो भौमस्तत्फलम् -

यदि धरातनयो रसपो भवेन्न रसराशियुता जनता शुभा ।
नरपतिर्विषमो जनतापदो न जलदो बहुवृष्टिकरो भुवि ॥
इस वर्ष आकाशीय ग्रह मन्त्री-मण्डल में रस-विभाग का अधिपत्य मङ्गल को मिला है। अतः इस वर्ष रसयुक्त पदार्थों का अभाव, शासकवर्ग के द्वारा प्रजावर्ग में विषमता के सृजन के कारण प्रजावर्ग में असन्तोष का वातावरण दिखेगा। मेघों के असामयिक तथा अतिवृष्टि से प्रजाजन को किसी आपदा का सामना करना पड़ सकता है।

(८) धान्येशः शनिस्तत्फलम् -

दुर्भिक्षं जायते तत्र कलहं देशविग्रहम् ।
सौराष्ट्रदेशनष्टश्च यत्र धान्याधिपः शनिः ॥
इस वर्ष में धान्येश शनि होने से देश में दुर्भिक्ष, प्रजावर्ग में दुर्जनों के प्रभाव से परस्पर कलह व अशान्ति का वातावरण बनने के योग हैं। देश के राज्य छोटे-छोटे टुकड़ों में विभक्त हो सकते हैं। विशेष रूप से सौराष्ट्र देश में विशेष दुर्घटनायें हो सकती हैं।

(९) नीरसेशो रविस्तत्फलम् -

नीरसाधिपतौ सूर्यं त्रपुचन्दनयोरपि ।
रत्नमाणिक्यमुक्तादेरर्धवृद्धिः प्रजायते ॥
इस वर्ष नीरसेश रवि होने के कारण त्रपु (टीन, रंगा आदि नीरस पदार्थ जो अग्नि को देखते ही पिघलने लगते हैं, ऐसे पदार्थ) तथा चन्दन, माणिक्य-मुक्तादि विभिन्न बहुमूल्य रत्नों के मूल्यों में अभिवृद्धि सम्भव है।

(१०) फलेशो गुरुस्तत्फलम् -

सुरगुरुः फलनायकतां गतो गतभया वनराशिमाहाड्डमाः ।
यजनयाजनकोत्सवमन्दिरा श्रुतिविचारपराः द्विजपूर्वकाः ॥
इस वर्ष फलेश गुरु होने से वनों की समृद्धि होगी। पर्यावरण को सुरक्षित करने के लिए वन विभाग में अनेक योजनायें सञ्चालित होंगी। मन्दिरादि धार्मिक-स्थलों में अनेक उत्सवों के आयोजन होंगे। धार्मिक लोग शास्त्रोचित रीति से अपने क्रिया-कलाप में संलग्न रहेंगे।

<p>वर्षनाम भाद्रपदस्तफलम्- अब्दे त्वाश्वयुजे त्वित्थं सुखिनः सर्वजन्तवः। मध्यमं पूर्वशस्यं स्यात् परिपूर्णा विपच्यते।। आश्विन नामक वर्ष के प्रभाव से प्रजावर्ग के साथ साथ सभी प्राणी सुखी होंगे। फसल की पैदावार सामान्य रहेगी। द्रोणमेघफलम्- द्रोणे वर्षति सर्वदा।। द्रोण नामक मेघ के योगवश निरन्तर वृष्टि का योग परिलक्षित होता है। तटे रोहिणीवासफलम्- तटे वृष्टिः सुशोभना।। जिस वर्ष रोहिणी का निवास तट पर हो उस वर्ष सुवृष्टि का योग उपस्थित होता है। रजकगृहे समयनिवासफलम्- रजके वृष्टिरुत्तमा।। जिस वर्ष समय का निवास रजक के घर में हो उस वर्ष उत्तम वृष्टि होती है।</p>	<p>कुम्भमहापर्वविचारः- १. हरिद्वारे कुम्भनिर्णयः- चतुर्दशी मेषगतस्य भास्करे प्रवर्धपौष्ण्यादिनकृद्दिने यथा । सकुम्भयोगः सुरपूज्यकुम्भगे गङ्गाहरिद्वारसमागमे वा ॥ अपि च - कुम्भराशिगते जीवे तथा मेषगते रवौ । हरिद्वारे कृतं स्नानं पुनरावृत्तिवर्जनम् ॥ २. प्रयागे कुम्भनिर्णयः- मकरे च दिवानाथे वृषराशिस्थिते गुरौ । प्रयागे कुम्भयोगो वै माघमासे विधुक्षये ॥ अपि च- माघे वृषगते जीवे मकरे चन्द्रभास्करौ । अमावस्यां तदा योगः कुम्भश्च तीर्थनायके ॥- (स्कन्दे) ३. गोदावर्यांस्तटे नासिकक्षेत्रे कुम्भनिर्णयः- कर्के गुरुस्तथा भानुश्चन्द्रश्चन्द्रक्षयस्तथा । गोदावर्यां तथा कुम्भो जायतेऽवनिमण्डले ॥ अपि च- सिंहे गुरुस्तथा भानुश्चन्द्रश्चन्द्रक्षयस्तथा । गोदावर्यां तथा कुम्भो जायतेऽवनिमण्डले ॥ ४. उज्जयिन्यां कुम्भयोगः- सिंहे सौरि शशिः सूर्यो मेषे दामोदरे तथा । धरायञ्च तदा कुम्भो जायते खलु भक्तिदः ॥ अपि च- मेषराशिगते सूर्ये सिंहराशौ बृहस्पतौ । उज्जयिन्यां भवेत्कुम्भः सदा मुक्तिप्रदायकः ॥ एतेषु स्थलेषु कुम्भस्नानफलम्- गङ्गाद्वारे प्रयागे च धारा- (उज्जयिन्यां) गोदावरीतटे । कलशाख्यो हि योगोऽयं प्रोच्यते शङ्करादिभिः । सहस्रं कार्तिके स्नानं माघे स्नानं शतानि च । वैशाखे नर्मदा कोटिः कुम्भस्नानेन तत्फलम् ॥ स्नानकाले पठनीयो मन्त्रः- ॐ गङ्गे च यमुने चैव गोदावरी सरस्वती । नर्मदे सिन्धु कावेरी जलेस्मिन् सन्निधिं कुरु ॥ अनेन जलमभिमन्त्र्य- ॐ दुःखदारिद्र्यनाशाय श्रीविष्णोस्तोषणाय च । प्रातःस्नानं करोम्यद्य सर्वपापविमुक्तये ॥</p>
<p>सम्बत्सरानयनप्रकारः- शकेन्द्रकालः पृथगाकृतिघ्नः शशाङ्कनन्दाश्वयुगैः समेतः । शराद्रिवस्विन्दुहतः स लब्धः षष्ट्याप्तशेषे प्रभवादयोऽब्दाः ॥२२॥ अर्थात् शकाब्दः द्विस्थः स्थाप्यः । प्रथमस्थानीयः शकाब्दः आकृति (२२) घ्नः द्वाविंशत्यागुणितः, शशाङ्कनन्दाश्वयुगैः (४२९१) योजनीयः, समागते फले शराद्रिवस्विन्दु (१८७५) संख्या विभाज्यते । तत्र लब्धिस्थानीया संख्या (वर्ष-मास-दिन-घटी-पलादिका) द्वितीयस्थाने स्थापिते शकाब्दे संयोज्य केवलं वर्षस्थानीया (प्रथमस्थानीयासंख्या) षष्ट्या (६०) विभाज्यते तदा शेषस्थानीयासंख्या वर्तमानसम्बत्सरं द्योतयति, तथा तस्य सम्बत्सरस्य अवसानं लब्धिस्थानीया संख्या द्योतयति । तद्यथादाहरणम्- शकाब्दः १९३४ × २२ + ४२९१ ÷ १८७५ = २४/११/२३/५६/५, (लब्धि=वर्षमास- दिनघटीपलविपलात्मिका)। इयं लब्धि द्वितीयस्थाने स्थापिते शकाब्दे योज्यते तदा १९३४ + २४/११/२३/५६/५ तदा १९५८/११/२३/५६/५, अत्र प्रथमस्थानीययोगफलं १९५८ ÷ ६० = अत्र शेषस्थानीयासंख्या ३८ वर्षारम्भस्य सम्बत्सरनाम क्रोधी इति द्योतयति। अस्य भुक्तमासादयः (लब्धयः) ११/२३/५६/५ सन्ति। एताः संख्या १२ राशौ विशोध्यते तदा ०/६/३/५५ क्रोधीसम्बत्सरस्य भोग्यमासादि आगता। अनेन मेषार्कदिनाङ्कात् अग्रे षष्ठे दिवसे अर्थात् २०/४/२०१२ दिनाङ्के ३/५५ घट्यादौ क्रोधी सम्बत्सरस्य अवसानन्तथा विशवावसु- सम्बत्सरस्य प्रवेशो भविष्यति, परं वर्षपर्यन्तं संकल्पादौ क्रोधी-सम्बत्सरस्यैव प्रयोगः कर्तव्यः।</p>	
<p>शुभाशंसनम् कालाद् बहोः बुधगणेशितकार्यपुण्यं पञ्चाङ्गलेखनमहोमरभाषया स्यात् । सम्पादयन् मदनमोहनपाठकस्तन् नाथेन युक् च भवतात् जगतां प्रसिद्धम् ॥ डॉ. सुरेन्द्रपाठकः दि.4.2.2000 प्रवाचकः, व्याकरणविभागाध्यक्षः श्री स.के.सं.के.विद्यापीठम्, पुरी</p>	

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. 9)

पुं-स्त्री-नपुंसकानि नक्षत्राणि तथा सूर्यचन्द्रक्षेत्राणि-				
पुंनक्षत्राणि	स्त्रीनक्षत्राणि	नपुंनक्षत्राणि	सूर्यनक्षत्राणि	चन्द्रनक्षत्राणि
मू., पू.षा. उ.षा. श्रव. धनि. शत. पू.भा. उ.भा.रेव. अश्वि.भर.कृ. रो.मु.	आ., पुन., पु. आश्ले., मघा, पू.फा., उ.फा., ह.,चि.स्वा.	वि., अनु., ज्ये.,	रोहि., मृग., पू.फा., उ.फा., ह., चि., स्वा., विशा., अनु., ज्ये., मू., शत., उ.भा.	अश्वि., भर., कृ., आर्द्रा, पुन., पु., आश्ले., म., पू.षा., उ.षा., श्रव., धनि., पू.भा., रेव.

॥ स्पष्टार्कबोधकं सप्तनाडीचक्रम् ॥

नाडी	चण्डा	समीरा	दहना	सौम्या	नीरा	जलम्	अमृतम्
अधिपा:	शनि:	सूर्य:	भौम:	गुरु:	शुक्र:	बुध:	चन्द्र:
नक्षत्राणि	कृति., अनु., वि., भर.	रो., ज्ये., स्वा., अश्वि.	रे., मु., चि., मू.	आ., उ.भा., ह., पू.षा.	पू.भा., उ. फा., उ.षा., पुन.	पु., पू.फा., अभि., शत.	आश्ले., म., श्रव., धनि.

संक्रान्तिवाहनविचारः-

(ग्रन्थकर्ता-लक्ष्मीनारायणशर्मा हैदराबादस्थः)

सूर्यभादिनभं यावत् संख्या तु गणयेत्सुधीः । नवभिर्भागमाहृत्य शेषाङ्के वाहनं रवेः ॥
अश्वश्रृङ्गालमण्डूकाश्लगाशच शिखिमूषकौ । माहिषं रासभो हस्ती वृष्ट्यर्थे वाहनक्रमः ॥
महिषशिखीमण्डूकगजेषु बहुलं जलम् । शेषन्तु मध्यमं ज्ञेयं नास्ति छागे च जम्बुके ॥

वृष्टिविचारः-

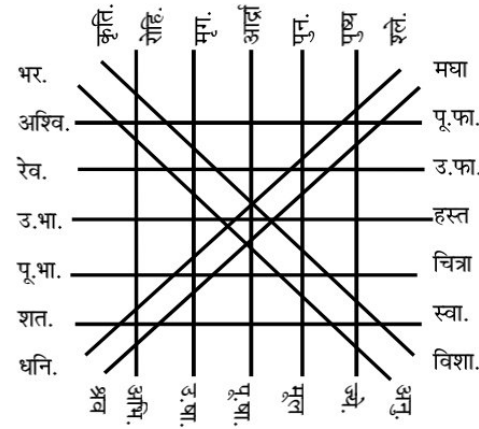
सूर्ये सूर्ये भवेद्वायुश्चन्द्रे चन्द्रे न वर्षति । सूर्य-चन्द्रसमायोगे तदा वर्षति मेघराट् ।
यदा स्यादमृता नाडी तथा च जलसंज्ञिका । जलप्रियो वाहनञ्च तदा वर्षति वारिदः ॥
स्त्री-स्त्री तु शीतलच्छाया पुं-पुं वारिविनाशकः । स्त्री-पुं योगः प्रभवति तदा वर्षति देवराट् ॥
बुध-शुक्रमहीसूनुगुरवश्चैकनाडिगाः । निःसंशयं तदा काले जयते वृष्टिरुत्तमाः ॥

(भविष्यफलभास्करे पृ.सं.150,

सौरमासानुसारं द्वादशराशिषु संक्रान्तिपुण्यकालव्यवस्था- (धर्मसिन्धौ)

राशयः	मे.	वृ.	मि.	क.	सिं.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कु.	मी.
षट्पदादि पुण्यकालः	प्रागर्ध्वं १५-१५	पूर्वा-१६	परा-१६	पूर्वा-३०	पूर्वा-१६	परा-१६	प्रागर्ध्वं १५-१५	पूर्वा-१६	परा-१६	परा-१०	पूर्वा-१६	परा-१६

विवाहे पञ्चशलाकाचक्रम्

विवाहादिकर्म में पञ्चशलाका वेध तथा विवाहेतर समस्त कार्य में सप्तशलाका चक्र का विचार किया जाता है। जैसे भरणी नक्षत्रस्थ ग्रह अनुराधानक्षत्र को तथा अनुराधानक्षत्रस्थ ग्रह भरणीनक्षत्र को वेधित करता है ।

सूक्ष्मता विचार- जो भी ग्रह नक्षत्र के यदि प्रथम चरण पर हो तो विद्ध नक्षत्र के चतुर्थचरण को, द्वितीयचरण पर हो तो वेधितनक्षत्र के तृतीयचरण को, तृतीयचरण पर हो तो द्वितीयचरण को, चतुर्थचरण पर हो तो प्रथमचरण को विशेष विद्ध करेगा । यहाँ पर शुभग्रह से विद्ध नक्षत्र का चरण तथा पापग्रह से विद्ध सम्पूर्ण नक्षत्र का ही त्याग करना चाहिए । द्वयाधिक शुभग्रह तथा पापग्रह से वेधित नक्षत्र या राहु विद्ध नक्षत्र विवाह में त्याग देना चाहिए । तद्यथा-

शुभाशुभग्रहैर्विद्धं भं विवाहे विवर्जयेत् ।

द्वयादिविद्धं महादुष्टं राहुविद्धं तथैव च ॥ नरपतिजयचर्या

वधूप्रवेशने दाने वरणे पाणिपीडने ।

वेधः पञ्चशलाकाख्योऽन्यत्रसप्तशलाकाकः ॥ श्रीपतिः

अक्षौहिणीसंख्याज्ञानम्

अयुतं च नागास्त्रिगुणी रथानां लक्षैकयोद्धा दशलक्षवाजिनाम् ।

पदातिसंख्या षट्-त्रिंशकोटयः अक्षौहिणीनां मुनयो वदन्ति ॥

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. 10)

वर्षफलसारांश:- (संवत् २०८०)

वर्षारम्भ में गौरवसम्बत्सर के गणनानुसार **पिङ्गल** (५१) सम्बत्सर है। अतः वर्षान्त यावत् शुभाशुभकृत्यों के सङ्कल्पादि में **पिङ्गल** (५१) सम्बत्सर का ही प्रयोग होगा।

२०७९ सम्बत् का अवसान २१ मार्च २०२३ मङ्गलवार को रात्रि ११/०६ बजे वृश्चिकलग्न, उत्तराभाद्रपदा नक्षत्र तथा मीनराशिस्थ चन्द्र के सञ्चारावस्था में हुआ है। चैत्रशुक्लप्रतिपदा बुधवार को होने से वर्षेश अर्थात् इस नूतन २०८० संवत् का राजा बुध है।

मेघसंक्रान्ति १४ अप्रैल २०२३ तदनुसार वैशाखकृष्णपक्ष ९ तिथि शुक्रवार दिवा १४/४१ बजे होने से नूतन वर्ष का मन्त्री शुक्र है। अतः इस वर्ष के राजा का दायित्व बुध को तथा मन्त्री का दायित्व शुक्र को मिला है। अतः **राजानो मुदिता भवन्त्यतिबलाः कीर्तिप्रतापान्विता, गीते नृत्यरताः सदा विजयिनः कान्तामखे षट्पदाः। वृष्टिः शस्यकरी घनाम्बरयुता विप्राश्च पूर्णालयाः, रोगानाञ्च विनाशनं नरपशोश्चन्द्रात्मजेऽब्दाधिपे।।** इस वचन के अनुसार आकाशीय ग्रहमण्डल में राजा का अधिकार बुध को मिला है। अतः इस वर्ष उच्चाधिकारी-गण कीर्ति, प्रताप एवं सर्वशक्तिसम्पन्न होकर प्रसन्ता को प्राप्त करते हुए नृत्यगीतादि में निरत रहकर सबल विजय एवं विलासपूर्ण जीवन व्यतीत करेंगे। शस्यकरी वृष्टि, मानव एवं पशुओं में नैरुज्यता, धनवस्त्रादि से ब्रह्मणों का घर परिपूर्ण, तथा प्रजावर्ग तथा पशुओं में भी रोगों का अभाव देखने को मिलेगा।

वर्षकुण्डली में वर्षलग्नाधिपति मंगल शत्रुराशिस्थ होकर अष्टमभावस्थ है। परिणामतः देश के उच्च पदासीन शासनाधिकारियों को अपनी सत्ता को बनाये रखने के लिए काफी कठिनाइयों का सामना करना पड़ेगा। देश में गृहयुद्ध, प्राकृतिक प्रकोप, भ्रष्टाचार, महंगाई, लूट-मार, अग्निकाण्ड, तथा विभिन्न नूतन-रोग के प्रकोप से आम जनता संतप्त रहेगी। शासनाधिकारियों को विपक्षियों तथा वामपंथियों का कोपभाजन बनना पड़ेगा। देश के विशिष्ट अधिकारियों को अपनी सुरक्षा का विशेष ध्यान रखना होगा। किसी विशिष्ट शासनाधिकारी की मृत्यु / मृत्यु तुल्य कष्ट अथवा अन्यान्य स्वास्थ्यगत समस्याओं से जूझना पड़ेगा।

दैनिक कारोबार करने वाले व्यवसायियों के व्यवसाय कुप्रभावित होंगे। पञ्चमभाव में स्वगृही गुरु की संयुति सूर्य-चन्द्र-बुध-राहु के साथ है। देश में शैक्षिक प्रगति एवं अनुसंधानात्मक कार्य उभरकर सामने आयेंगे। विश्व पटल पर भारत का सम्मान बढ़ेगा। अष्टमभावस्थ मंगल यांत्रिक अन्वेषण की दिशा में गति प्रदान कराएगा। लाभेश बुध लाभ भाव को देख रहा है। परिणामतः देश में बहुविध अर्थार्जन के मार्ग प्रशस्त होंगे। प्रजावर्ग में आत्म-निर्भरता का भाव बढ़ेगा। तथापि आतंकवादियों के आतंक तथा समाज को तोड़ने वाले लोगों से प्रजा-वर्ग को सर्वविध नुकसान पहुँचेगा। वामपंथी लोग अपने षडयंत्रों में सफल नहीं होंगे।

प्रतिकूल स्थिति में पञ्चमस्थ पञ्चग्रही योग देश में अचानक प्रतिकूलता को उत्पन्न करेगा। रोग एवं आतंकवाद के उपशमनार्थ देश की सम्पदा का अपव्यय होगा। कुत्सित मानसिकता वाले सामाजिक सौहार्द को नष्ट करेंगे। समुद्र तटवर्ती क्षेत्रों में रहने वालों को चक्रवातादि से विशेष नुकसान होगा। मेघेश गुरु, सूर्य-चन्द्र-बुध-राहु से आक्रान्त है। अतः खण्डवृष्टि से अन्न-जन-धन की हानि होगी। समुद्री-यान पर दुर्घटना सम्भावित है। दुर्गेश गुरु की स्थिति सीमा पर सतर्कता व चौकसी बढ़ाने का संकेत दे रही है। दुर्गेश गुरु की स्थिति वर्षकुण्डली एवं जगत्-कुण्डली में अनुकूल नहीं है। अतः देश की सम्पदा देश के रक्षार्थ खर्च होगी। सस्येश रवि के कारण इस कृषिप्रधान देश में अन्न-फल-फूल आदि की अच्छी पैदावार तो होगी लेकिन प्रकृति की अनुकूलता न होने के कारण संचित धान्यादि अग्नि प्रकोप तथा कीट आदि से नष्ट होने का योग है। फल-फूल-सब्जियों तथा रसयुक्त पदार्थों की पैदावार में न्यूनता होगी।

गुरु मेघ, दुर्ग एवं फल का स्वामी है। रसेश मंगल भी प्रतिकूल दशा में है। जिससे फल, दूध व अन्य रसयुक्त पदार्थों की पैदावार में कमी आयेगी। तेलहन व गन्ने जैसे रसयुक्त पदार्थों की पैदावार भी प्रभावित होगी। गोवंश की रक्षा हेतु सरकार को विशेष ध्यान रखना होगा।

वर्षकुण्डली में धर्मभाव की स्थिति अनुकूल है। अतः देश में आध्यात्मिक वातावरण बना रहेगा। **धर्मो रक्षति रक्षितः** के सिद्धान्तानुसार विशिष्ट राज्याधिकारीगण अपने दायित्व का निर्वहन करेंगे। भारतीय जनता पार्टी स्वच्छ एवं अपने पारदर्शी सिद्धान्त के साथ आध्यात्मिक मुद्दे के कारण ही सत्ता में पुनः वापसी का प्रयास करेगी। देश के शीर्षस्थ अधिकारियों की आध्यात्मिक चित्तवृत्तियों से जगत का कल्याण भी होगा।

इलेक्ट्रिक व इलेक्ट्रॉनिक क्षेत्रों में अनुसन्धान से देश गौरवान्वित होगा। स्त्रीवर्ग सम्माननीय पदों पर अधिष्ठित होगा। श्रृङ्गार-सङ्गीत-वाद्य-नृत्य के क्षेत्रों में विकास की पूर्ण सम्भावना है। यत्र-तत्र स्त्रियों को दुष्टों के कुचक्र का शिकार भी होना पड़ेगा। स्त्रीवर्ग को अपनी सुरक्षा का विशेष ध्यान रखना होगा। राज्याधिकारियों को स्त्रीवर्ग की सुरक्षा हेतु ठोस नियम बनाना चाहिए। अन्वेषण के क्षेत्र में नये प्रयासों से देश के वैज्ञानिकों को विश्व में प्रतिष्ठा मिलेगी। नवागन्तुक रोगों तथा अग्निकाण्ड जैसी समस्याओं से प्रजावर्ग को कष्ट होगा।

आकाशस्थ ग्रह मन्त्रीमण्डल के दश विभागों में से शुभग्रहों के पास ४ तथा पापफलदायी ग्रहों के पास ६ विभाग हैं। अतः विघटनकारी दुष्टात्मा अपने उद्देश्य में सफल नहीं हों इसके लिए पूर्ण प्रयास करने होंगे। सत्ताधारी राजनेताओं के सूझ-बूझ पूर्वक अपने कार्यों का क्रियान्वयन करने से देश की अभ्युन्नति होगी। विशेष धर्मावबोध पूर्वक कर्तव्यनिष्ठा से ही देश तथा समाज का विकास हो सकता है। विशेष जगन्निन्यन्ता भगवान् जगन्नाथ तथा भगवती वैष्णवी सभी का मङ्गल करें।

॥ हरिः ॐ ॥

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. 11)

वर्षादौ केतकीयायनांशाः-२४/०९/५१

ग्रहलाघवीयायनांशाः- २५/०१/००

वर्षलग्नम् इ.का. ४२/४७/३० चैत्र कृष्ण ३० मंगलवासरः दि.२१/२२ मार्च २०२३			
१	७	के. ६	
१०	८		
११ श.	५		
१२ गु. रा. सू. चं. बु.	२	४	
१ शु.		मं. ३	

जगल्लग्नम् इ.का. २१/४२/३० वैशाखकृष्ण ९ शुक्रवासरः दि. १४ अप्रै. २०२३			
६	४	मं. ३	
७ के.	५		
८	शु. २		
९	श. ११	सू. बु. रा. १	
चं. १०		गु. १२	

विन्ध्योत्तरवासिनां विंशोत्तरीयमतानुसारेणायव्ययचक्रम्

राशयः	मे.	वृ.	मि.	क.	सिं.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कु.	मी.	योगः
आयः	२	११	२	११	१४	२	११	२	१४	८	८	१४	९९
व्ययः	५	११	११	५	२	११	११	५	८	११	११	८	९९

विन्ध्यदक्षिणवासिनां अष्टोत्तरीयमतानुसारेणायव्ययचक्रम्

राशयः	मे.	वृ.	मि.	क.	सिं.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कु.	मी.	योगः
आयः	५	१४	२	११	१४	२	१४	५	८	११	११	८	१००
व्ययः	५	११	११	८	२	११	११	५	११	५	५	११	९६

ज्यौतिषसम्बन्धी विभिन्न समस्याओं के समाधानार्थ सम्पर्क कर सकते हैं -

प्रो.मदनमोहनपाठक, फलित-सिद्धान्तज्योतिषाचार्य, प्राप्तस्वर्णपदक
विद्यावारिधि (पी-एच.डी.), शिक्षाशास्त्री (बी.एड.)
निदेशक (Director)

केन्द्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय, वेदव्यास-परिसर, बलाहर, तह. देहरा
मण्डल- काङ्गड़ा-१७७१०८ (हिमाचलप्रदेश) दूरभाष - ०९४५५४३७०६६, ०७००७७९७८१३
www.vedanandashram.in e-mail-pathak_guruji@rediffmail.com

ग्रहणविवरणम्

विक्रमाब्दः- २०८०, शकाब्दः-१९४५

२०८० सम्वत्सरे पृथिव्यामस्यां केवलं ग्रहणचतुष्टयं भविष्यति। तेषु केवलमेकं चन्द्रग्रहणमेव भारते दृश्यं भविष्यति। तदितरं सूर्यग्रहणत्रयं भारताद्बहिः दृश्यं भविष्यति। अत्र वर्षेऽस्मिन् ग्रहण-चतुष्टयस्य विवरणं संक्षेपेण प्रस्तूयते।

सं.	ग्रहणस्वरूपम्	मासः	दिवसः	दिनाङ्कः
(१)	खग्राससूर्यग्रहणम् (भारते अदृश्यम्)	वैशाखकृष्ण ३०	गुरुवासरे	२० अप्रै. २०२३
(२)	कङ्कणसूर्यग्रहणम् (भारते अदृश्यम्)	आश्विनकृष्ण ३०	शनिवासरे	१४ अक्तू. २०२३
(३)	खण्डग्रासचन्द्रग्रहणम् (भारते दृश्यम्)	आश्विनशुक्ल १५	शनिवासरे	२८/२९ अक्तू. २०२३
(४)	खग्राससूर्यग्रहणम् (भारते अदृश्यम्)	चैत्रकृष्ण ३०	सोमवासरे	८ अप्रै. २०२४

(१) **खग्राससूर्यग्रहणम् (भारते अदृश्यम्)**:- वैशाखकृष्णअमायां गुरुवासरे तदनुसारं २० अप्रै. २०२३ दिनाङ्के प्रातः अश्विनीनक्षत्रे मेषराशिस्थिते चन्द्रे खग्राससूर्यग्रहणमिदं **भारताद्बहिः** भारतीयमानकसमयानुसारं प्रातः ०७/०५ A.M. तः आरभ्य दिवा १२/३० P.M. पर्यन्तं भविष्यति। अस्य ग्रहणस्य सूतकादिप्रभावः भारते नैव भविष्यति।

(२) **कङ्कणसूर्यग्रहणम् (भारते अदृश्यम्)** :- सूर्यग्रहणमिदं आश्विनकृष्ण अमायां शनिवासरे तदनुसारं १४ अक्तू. २०२३ दिनाङ्के चित्रानक्षत्रे कन्याराशिस्थिते चन्द्रे, मध्यरात्रौ ०८/३५ P.M. तः २/२५ A.M. वादनपर्यन्तं भारताद्बहिः भविष्यति। अस्य ग्रहणस्य सूतकादिप्रभावः भारते नैव भविष्यति।

(३) **खण्डग्रासचन्द्रग्रहणम् (भारते दृश्यम्)**:- आश्विनशुक्लपूर्णिमायां शनिवासरे तदनुसारं २८/२९ अक्तू. २०२३ दिनाङ्के अश्विनीनक्षत्रे मेषराशिस्थिते चन्द्रे खण्डग्रासचन्द्रग्रहणं भारतीयमानकसमयानुसारं मध्यरात्रौ १/०५ A.M. आरभ्य २/२३ A.M. वादनपर्यन्तं सम्पूर्णभारते दृश्यं भविष्यति।

(४) **खग्राससूर्यग्रहणम् (भारते अदृश्यम्)**:- ग्रहणमिदं चैत्रकृष्ण अमायां सोमवासरे तदनुसारं ८/९ अप्रैल २०२४ दिनाङ्के रात्रौ ९/१२ P.M. तः २/२० A.M. या. रेवतीनक्षत्रे मीनराशिस्थिते चन्द्रे भारताद्बहिः भविष्यति। अस्य ग्रहणस्य सूतकादिप्रभावः भारते नैव भविष्यति।

ग्रहणस्य पर्वकालनिर्धारणम्:-ग्रस्तोदयग्रहणस्य पर्वकालनिर्धारणं तद् बिम्बोदयकालादेव सञ्जायते। अर्थात् चन्द्रग्रहणे चन्द्रोदयकालात् तथा सूर्यग्रहणे सूर्योदयकालादेव पर्वकालारम्भः कालः अवगन्तव्यः।

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. 12)

ग्रहणे सूतकव्यवस्था: - यस्मिन् यामे चन्द्रग्रहणं तस्मात् पूर्वं (९ घण्टा)

प्रहरत्रयं न भुञ्जीत । सूर्यग्रहणे तु (१२ घण्टा) प्रहरचतुष्टये पूर्वं न भुञ्जीत ।

- द्रष्टव्यं- निर्णयसिन्धोः प्रथमपरिच्छेदः पृष्ठ संख्या ९७।

ग्रहणे निषिद्धकर्माणि - ग्रहणकाले शयने कृते रोगो, मूत्रे दारिद्र्यं, पुरीषे कृमिः, मैथुने ग्रामसूकरोऽभ्यङ्गे कुष्ठी, भोजने नरकमिति - धर्मसिन्धुः । तद्यथा-

भूकम्पे ग्रहणे यो हि करोति खननं भुवः। जन्मान्तरे महापापो ह्यङ्गहीनो भवेद् ध्रुवम् ॥

माधवीये वृद्धगौतमः - **सूर्यग्रहे तु नाशनीयात् पूर्वं यामचतुष्टयम् ।**

चन्द्रग्रहे तु यामांस्त्रीन् बालवृद्धातुरैर्विना ॥

अर्थात् सूर्यग्रहणात् पूर्वं यामचतुष्टयमर्थात् १२ घण्टात्मकः कालस्तथा चन्द्रग्रहणात् ९ घण्टा पूर्वं सूतककालः स्वीकृतो विद्यते। एतावता अस्मिन् कालाभ्यन्तरे बालवृद्धातुरैर्विना भोजनादिकं निषिद्धमिति। अपि च- ग्रहणदिवसे अहोरात्रमुपवासं कुर्यादिति वचनमपि प्राप्यते। तद्यथा-

अयने विषुवे चैव ग्रहणे चन्द्रसूर्ययोः ।

अहोरात्रोषितः स्नातः सर्वपापैः विमुच्यते ॥

आदित्येऽहनि संक्रान्तौ ग्रहणे चन्द्र-सूर्ययोः। पारणमुपवासञ्च न कुर्यात्पुत्रवान् गृही ॥

एवञ्च- सूर्येन्दुग्रहणं यावत् तावत् कुर्याज्जपादिकम् ॥

स्नानादिकालव्यवस्था -

ग्रस्यमाने भवेत् स्नानं ग्रस्ते होमो विधीयते । मुच्यमाने भवेद्दानं मुक्ते स्नानं विधीयते ॥

सूर्यग्रहणकाले दान-स्नान-ब्राह्मणादीनां वैशिष्ट्यम्-

सर्वं भूमिसमं दानं सर्वं ब्रह्मसमाद्विजाः । सर्वं गङ्गासमं तोयं राहुग्रस्ते दिवाकरे ॥

ग्रहणफलनिर्द्धारणसिद्धान्तः-

जन्मर्क्षे निधनं ग्रहे जनिभतो घातः क्षतिः श्रीर्व्यथा

चिन्ता सौख्यकलत्रदौस्थ्यमृतयः स्युर्माननाशं सुखम् ।

लाभोपाय इति क्रमात्तदशुभध्वस्ते जपः स्वर्णगो-

दानं शान्तिरथो ग्रहं त्वशुभदं नो वीक्ष्यमाहुः परे ॥ मुहूर्तचिन्तामणिः- गो. प्र. ६

सूर्यचन्द्रग्रहणयोरनिष्टनिवृत्तये अनुष्ठानदानशान्त्यादयः लिख्यते-

सुवर्णनिर्मितं नागं सतिलं ताम्रभाजनम् । सदक्षिणं सवस्त्रञ्च श्रोत्रियाय निवेदयेत् ॥

सौवर्णं राजतं वापि बिम्बं कृत्वा स्वशक्तितः । उपरागोद्भवक्लेशच्छिदे विप्राय कल्पयेत् ॥

दानमन्त्रः- तमोमय! महाभीम सोमसूर्यविमर्दन । हेमनागप्रदानेन मम शान्तिप्रदो भव ॥

॥ हरिः ॐ ॥

॥ विगत सम्वत् २०७९ के श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्ग में की गई सत्य भविष्यवाणियाँ ॥

१. इस वर्ष के राजा का दायित्व शनि को तथा मन्त्री का दायित्व गुरु को मिला है, अतः वर्ष रोगभय व महामारी से जनक्षय, राजनेताओं में परस्पर कलह तथा प्रजावर्ग विविध रोग तथा आतंकियों के भय से इतस्ततः पलायन करेंगे-

इस वर्ष भारत के साथ-साथ अनेक देशों में भी जीका वायरस नामक महामारी/रोग का प्रकोप सामने आया, साथ ही मंकी पोक्स नामक रोग से लगभग ९० देश पीड़ित हुए। निपाह नामक वायरस दक्षिण भारत के राज्यों में अधिक तेजी से फैला। इसके अतिरिक्त अन्य रोगों ने भी प्राणियों को अत्यन्त संत्रस्त किया जैसे - लम्बी वायरस ने असंख्य गोवंश के प्राण हर लिए। राष्ट्रिय जाँच एजेंसी ने वर्ष २०२२ में ७३ आतंकी हमले दर्ज किए, जो अब तक के वर्षों की तुलना में सबसे अधिक हैं। पंजाब के विख्यात गायक सिद्धू मूसेवाला की हत्या एक आतंकी हमले में हुई

२. स्त्रीवर्ग विशेष समान प्राप्त करेगा किंवा विशेष सम्माननीय पदों पर भी आसीन होंगी- देश के राष्ट्रपति के रूप में श्रीमती द्रौपदी मुर्मू का चयन होना समस्त स्त्रीवर्ग के लिए सम्मानजनक एवं गौरवास्पद है। इसी वर्ष देश की स्टा र खिलाड़ी मीराबाई चानू ने भारोत्तोलन विश्वचैम्पियनशिप में २०० किलोग्राम भार उठाकर स्वर्णपदक प्राप्त किया, जिससे भारत के साथ-साथ पूरी दुनिया में अपने साथ-साथ सभी महिलाओं के सम्मान में वृद्धि हुई।

३. यत्र-तत्र महिलाओं को दुष्टों के दुश्चक्र का शिकार भी होना पड़ सकता है - इस वर्ष राष्ट्रिय महिला आयोग के पास, महिलाओं के विरुद्ध हुए अराधों की ३१००० शिकायतें प्राप्त हुई हैं जो कि पिछले वर्षों की तुलना में सर्वाधिक हैं। इस वर्ष श्रद्धा नामक लड़की को प्रेमजाल के दुश्चक्र में फंसाकर उसकी निर्मम हत्या करना तथा उसके शरीर के ३५ टुकड़े करके इधर-उधर फैकना समस्त स्त्रीवर्ग को आतंकित कर गया।

४. दुर्गेश बुध की स्थिति अनुकूल न होने से देश की अच्छी खासी सम्पदा देशरक्षा की रक्षार्थ खर्च होगी- वर्ष २०२२-२३ के लिए रक्षा मन्त्रालय को ५२५१६६.१५ करोड़ रुपयों का प्रावधान किया गया। जो कि अब तक के बजटों की तुलना में सर्वाधिक वृद्धि है।

५. कृत्सित मानसिकता वाले सामाजिक सौहार्द को नष्ट करने का प्रयास करेंगे- इस वर्ष देखने में आया कि अधिकांश सामान्य लोग दुष्टों के कुचक्र में फंसकर धर्मान्तर अथवा मतान्तर का शिकार हुए। JNU संस्थाओं में ब्राह्मणों भारत छोड़ो जैसे विघटनकारी नारे लिखे जाना सामाजिक सौहार्द को नष्ट करने वाला ज्वलन्त उदाहरण सम्पूर्ण भारत ने प्रत्यक्ष देखा।

६. अन्वेषण व अविष्कार के क्षेत्र में देश के वैज्ञानिकों को वैश्विक मञ्च पर प्रतिष्ठा मिलेगी- रिसर्च के विश्व रैंकिंग में रिसर्च डॉट कॉम के अनुसार वर्ष २०२२ में शिक्षा व शोध के क्षेत्र में दुनिया के शीर्ष १००० वैज्ञानिकों में BHU के १० वैज्ञानिकों ने स्थान पाकर देश व विदेश में प्रतिष्ठा प्राप्त की है।

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. 13)

रोगे त्रिनाडीविचारः-									
नाडी	नक्षत्राणि								
आदि	आर्द्रा	पू.फा.	उ.फा.	अनु.	ज्ये.	धनि.	शत.	भर.	कृ.
मध्य	पुन.	मघा	ह.	विशा.	मू.	श्रव.	पू.भा.	अश्वि.	रोहि.
अन्त्य	पुष्य	आश्ले	चि.	स्वा.	पू.षा.	उ.षा.	उ.भा.	रेव.	मृग.

जन्मनक्षत्रं नामनक्षत्रं सूर्यनक्षत्रं दिननक्षत्रञ्चेति एतानि सर्वाण्यपि एकनाडी यदा भवन्ति तदा असाध्यरोगिणः नूनमेव मृत्युः भवतीति ज्ञातव्यम् । अस्य त्रिनाडीचक्रस्य विचारः यात्रायां रणक्षेत्रे प्रस्थानकालेऽपि कर्तव्यः ।

दन्तजननफलबोधकचक्रम्-												
मासः	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
फलानि	स्वयं नाशः	अनुजनाशः	भगिनीनाशः	मातृनाशः	अग्रजनाशः	भोगान्तिः	पितृसुखातिः	शारीरकपुष्टिः	धनातिः	सुखातिः	सुखातिः	सदन्तजनन स्वनाशः

अथ राहु(काल)वासविचारः
सौरमासक्रमेण मार्गशीर्ष-पौष-माघमासेषु पूर्वस्यां दिशि, फाल्गुन-चैत्र-वैशाखेषु दक्षिणस्यां, ज्येष्ठ-आषाढ-श्रावणमासेषु पश्चिमस्याम्, भाद्र-आश्विन-कार्तिक-मासेषु उत्तरस्यां दिशि राहोः(कालस्य) स्थितिः ज्ञातव्या ।

मासिककालविचारः-
यद्राशिगेऽर्के खलुतद्दिशि स्याद्राहुः सदा तिष्ठति मासि मासे ।
द्विरागमे वापि गृहप्रवेशे राहुः प्रशस्तः किल वामपृष्ठे ॥
अत्रेदं ध्यातव्यं यदयं त्रैमासिकराहोः (कालस्य) विचारः भवन-तडागादिनिर्माणकर्मणि करणीयः । द्विरागमनादिषु मासिककालस्य विचारः एव विधेयः । तद्यथा-
त्रैमासिकं तडागादौ मासिकं द्वयङ्गकर्मणीति ॥
अथ पञ्चकविचारः- धनिष्ठा, शतभिषा, पू.भा., उ.भा., रेवती, एतानि पञ्चकनक्षत्राणि सन्ति । एषु नक्षत्रेषु दक्षिणदिग्गात्रा, गृहच्छादनं, प्रेतदाहः, तृणकाष्ठादिसंग्रहः, शय्यावितानादिकं निषिद्धं वर्तते । अत्रापवादः-
वस्वादौ शतभिषग्मध्ये पूर्वादौ चोत्तरान्तके ।
पञ्च-पञ्च घटी त्याज्या रेवतीं सकलां त्यजेत् ॥

ग्रहाणां शुष्काशुष्कतत्त्व स्वरूपादिबोधकचक्रम्-			
ग्रहाः	तत्त्वं	पञ्चभूत सम्बन्धः	स्वरूपम्
सूर्यः	शुष्कः	अग्निः	मध्यमः
चन्द्रः	जलसंज्ञकः	जलम्	दीर्घः
मङ्गलः	शुष्कः	अग्निः	ह्रस्वः
बुधः	जलसंज्ञकः	पृथ्वी	मध्यमः
गुरुः	जलसंज्ञकः	आकाश/तेजः	मध्यम/ह्रस्वः
शुक्रः	जलसंज्ञकः	जलम्	ह्रस्वः
शनिः	शुष्कः	वायुः	दीर्घः
राहुः	शुष्कः	वायुः	दीर्घः
केतुः	शुष्कः	वायुः	मध्यमः

भद्रावासविचारः-		
राशयः	भद्रावासः	फलम्
कर्कसिंह-कुम्भमीनेषु	मृत्युलोके	अशुभम्
मेषवृषमिथुन-वृश्चिकेषु	स्वर्गे	शुभम्
कन्यातुला-धनुमकरेषु	पाताले	धनागमः

चन्द्रवासविचारः-	
राशयः	चन्द्रवासः
मेष-सिंह-धनुषु	पूर्वस्याम्
वृष-कन्या-मकरेषु	दक्षिणे
मिथुन-तुला-कुम्भेषु	पश्चिमे
कर्क-वृश्चिक-मीनेषु	उत्तरस्याम्

सिद्धादियोगचक्रम् (तिथिदिननक्षत्रादिवशेन)							
दिनानि	रवि	चन्द्रः	कुज	बुध	गुरु	शुक्र	शनि
सिद्धियोगः	३-८-१३	१-६-११	३-८-१३	२-७-१२	५-१०-१५	१-६-११	४-९-१४
अमृतयोगः	५-१०-१५	५-१०-१५	२-७-१२	१-६-११	३-८-१३	४-९-१४	१-६-११
मृत्युयोगः	१-६-११	२-७-१२	१-६-११	३-८-१३	४-९-१४	२-७-१२	५-१०-१५
सर्वार्थ-सिद्धियोगः-	अश्वि.ह.पु. उत्तरा.३.मू.	रो.मू.पुष्य अनु. श्रव.	अश्वि.कृ. अश्ले.उ.भा	कृ.रो. मू. ह. अनु.	अश्वि.पुन. पुष्य. अनु.रे.	अश्वि. पुन. अनु.श्र.रे	रो.स्वा. श्रव.

शास्त्राणां महात्म्यम्-
सद्यः फलति गान्धर्व मासमेकं पुराणकम् ।
वेदाः फलन्ति कालेषु ज्योतिर्वैद्यो निरन्तरम् ॥

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. 14)

राशिफलम् (संवत् २०८०)

मेष राशि (Aries) (चु, चे, चो, ला, ली, लु, ले, लो, अ)

यह वर्ष मध्यमोत्तम फलदायक है। अर्थसंग्रह के मार्ग में उपस्थित बाधाएँ दूर होंगी। प्रतियोगिता परीक्षा परिणाम में विघ्न बाधाएँ उपस्थित होंगी। भूमि-भवन-वाहन प्राप्ति की दिशा में चल रहे प्रयास सफल होंगे। शत्रुगण पराभव को प्राप्त होंगे। आलस्य व प्रमाद आपके विकास पथ पर बाधा का सर्जन करेंगे। विपरीतलिंगियों से सावधान रहें, अन्यथा सफलता में बाधा उपस्थित हो सकती है। जीवनसाथी के चयन की दिशा में चल रहे प्रयासों में बाधाएँ आयेंगी। आजीविका प्राप्ति की दिशा में चल रहे प्रयास सफल होंगे। संतति सुख में बाधा उत्पन्न हो सकती है। भोगवादी प्रवृत्ति से बचें। अपने क्रोध संवेग पर पूर्ण नियन्त्रण रखें, अन्यथा प्रगति पथ से विमुख हो सकते हैं। कुटुम्बीजनों का सहयोग प्राप्त होगा। तथापि आवर्षान्त राहु, केतु तथा गुरु विशेष पूज्य हैं। अतः नित्य विष्णुसहस्रनामस्तोत्र का पाठ अथवा श्रवण, शनिवार को फल, फूल व मिष्ठान का किसी धर्मस्थान में दान, भाईयों को सहयोग व सेवा एवं बड़े बुजुर्गों की सेवा से सकल मनोरथ पूर्ण होंगे। माता-पिता का आशीर्वाद विशेष कल्याणदायक होगा।

वृष (Taurus) (इ, उ, ए, ओ, बा, बी, बु, बे, बो)

यह वर्ष मध्यम फलदायक है। आर्थिक प्रबंधन पर विशेष ध्यान देना होगा। अन्यथा अपव्यय से मानसिक अशांति होगी। वर्ष में यदा-कदा अनिद्रा तथा मानसिक सन्ताप-जन्य उच्चरक्तचाप से संबंधित व्याधियाँ आपको व्यथित करेंगी। धर्माज्ञान के मार्ग प्रशस्त होंगे। जीवन-साथी के चयन में चल रहे प्रयास सफल होंगे। विद्यार्थियों को विद्यार्जन में विघ्न बाधाएँ उपस्थित होंगी। धनार्जन, तीर्थाटन व सेवाक्षेत्र में प्रोन्नति का सुयोग है। आजीविका-प्राप्ति की दिशा में चल रहे प्रयास सफल होंगे। संतति सुख प्राप्ति में बाधाएँ उपस्थित होंगी। भूमि, भवन, वाहन की प्राप्ति में सफलता मिलेगी। आवर्षान्त दुर्गासप्तशती पाठ, राहु, केतु एवं शनि के जप व आराधना तथा इनके पदार्थों के दान से अनुकूलता की प्राप्ति होगी।

मिथुन राशि (Gemini) (का, की, कु, घ, ङ, छ, के, को, हा)

यह वर्ष मध्यम फलदायक है। अर्थार्जन के मार्ग प्रशस्त होंगे। विद्यार्थियों के विद्यार्जन में उपस्थित विघ्न-बाधाएँ दूर होंगी। विवाहार्थियों को जीवन-साथी के अन्वेषण की दिशा में चल रहे प्रयास सफल होंगे। आजीविका के स्रोत बढ़ेंगे। भूमि-भवन-वाहन की प्राप्ति के दिशा में चल रहे प्रयास सफल होंगे। अपने स्वास्थ्य का ख्याल रखें। अन्यथा थोड़ी सी लापरवाही आपको चिकित्सालय तक पहुँचा सकती है। भूमि, भवन, वाहन प्राप्ति सम्बन्धी प्रयास सफल होंगे। माता-पिता का स्वास्थ्य कुप्रभावित हो सकता है। इस विषय में विशेष ध्यान दें। गुरु व शनि विशेष पूज्य हैं। हनुमानचालीसा अथवा सुन्दरकाण्ड रामायण के नित्यपाठ तथा रोगियों, बूढ़े व अशक्तजनों की सेवा करने से सकल मनोरथ पूर्ण होंगे।

कर्क राशि (Cancer) (ही, हु, हे, हो, डा, डी, डु, डे, डो)

यह वर्ष आपके लिए मध्यम फलदायक है। विवाहार्थियों को मनोनुकूल फल की प्राप्ति में विघ्न बाधाएँ उपस्थित होंगी। सहोदर भाई बहनों का स्वास्थ्य व व्यवहार कुप्रभावित होगा। भूमि-भवन-वाहन सुख प्राप्ति के योग हैं। प्रतियोगिता-परीक्षा में लगे परीक्षार्थियों को विशेष सफलता की प्राप्ति होगी। सुसङ्गति के प्रभाव से विशेष सफलता प्राप्त होगी। ऋण-रिपु-रोगों से मुक्ति मिलेगी। आर्थिक संकट का सामना करना पड़ सकता है। अपव्यय से चित्त अशान्त रहेगा। अनिद्रा तथा दुश्चिन्ताएँ आपके स्वास्थ्य को प्रतिकूल कर सकती हैं। कुटुम्बीजन असंतुष्ट रहेंगे। अपने वाग्-व्यवहार तथा खाद्य पेय पर विशेष ध्यान देना होगा। शनि, गुरु तथा केतु विशेष पूज्य हैं। अतः इन ग्रहों के मन्त्रजप, वृद्धजनों की सेवा तथा नियमित विष्णुसहस्रनामस्तोत्र का नित्य पाठ करने से सकल मनोकामना पूर्ण होगी।

सिंह राशि (Leo) (मा, मी, मु, मे, मो, टा, टी, टु, टे)

यह वर्ष मध्यम फलदायक है। विद्यार्थियों को अपने विद्यार्जन के क्षेत्र में विशेष विघ्न बाधाएँ उपस्थित होंगी। आजीविका प्राप्ति की दिशा में चल रहे प्रयास सफल होंगे। सहोदर भाई-बहनों के सहयोग व सद्व्यवहार से आपको सुख प्राप्त होगा। जीवनसाथी के अन्वेषण में चल रहे प्रयास सफल होंगे। भूमि-भवन-वाहन प्राप्ति की दिशा में चल रहे प्रयासों में अवरोध उपस्थित होगा। धर्माज्ञान तथा भाग्योदय में अनुकूल सफलता की प्राप्ति होगी। जीवन-साथी तथा माताजी का स्वास्थ्य व व्यवहार आपको व्यथित कर सकता है। आलस्य व प्रमाद का सर्वथा परित्याग कर विकास पथ पर अग्रसर होवें। अपने स्वास्थ्य का पूर्ण ध्यान रखें। दुर्घटना तथा चोट-चपेट की संभावना है। प्रतिकूलताओं की निवृत्ति के लिए पीपल का वृक्ष लगावें। गुरुजनों, पूज्यजनों तथा बड़े भाई की नित्य सेवा करें एवं उनसे आशीर्वाद ग्रहण करें। विष्णुसहस्रनामस्तोत्र का नित्य पाठ करने से सकल बाधाएँ दूर होंगी।

कन्या (Virgo) (टो, पा, पी, पु, ष, ण, ठ, पे, पो)

यह वर्ष आपके लिए मध्यमोत्तम फलदायक है। भूमि-भवन-वाहन सुख में उपस्थित बाधाएँ दूर होंगी। अपने क्रोध पर पूर्ण नियन्त्रण रखें। अन्यथा रक्तचाप व अनिद्रा जैसी समस्याएँ उपस्थित होंगी साथ ही अपने स्वजन विमुख होंगे। चर्म विकार जैसी समस्याएँ आपको व्यथित कर सकती हैं। दाम्पत्य सुख में अवरोध उपस्थित होगा। प्रतियोगियों को सफलता प्राप्ति हेतु विशेष प्रयास करने होंगे। विवाहार्थियों को जीवनसाथी के चयन में अत्यधिक विघ्न बाधाओं का सामना करना पड़ेगा। आकस्मिक चोट चपेट अथवा गुप्तरोग का आक्रमण झेलना पड़ सकता है। अपने स्वास्थ्य का ध्यान रखना होगा। कुटुम्बीजनों का सहयोग प्राप्त होगा। अनुकूलता हेतु पीपलवृक्ष लगावें तथा गणपतिस्तोत्र का पाठ, शनि-राहु केतु का मन्त्रजप व उनके पदार्थों का दान करें। आपका सर्वविध उत्कर्ष होगा।

तुला (Libra) (रा, री, रु, रे, रौ, ता, ति, तु, ते,)

आपके लिए यह वर्ष अनुकूल फलदायक है। स्वास्थ्य अनुकूल रहेगा। जीवन-साथी का सहयोग प्राप्त होगा। जीवनसाथी के चयन में सफलता प्राप्त होगी। घर में मांगलिक कृत्य सम्पन्न होंगे। सेवा-क्षेत्र में पदवृद्धि की सम्भावना है। वर्षारम्भ में अर्थार्जन के क्षेत्र में बाधा उपस्थित होगी। भूमि-भवन-वाहन प्राप्ति की दिशा में चल रहे प्रयास सफल होंगे। सन्ततिसुख प्राप्ति में उपस्थित विघ्न-बाधाएँ दूर होंगी। विद्यार्थियों को अपने-अपने दिशा में किए गये प्रयास सफल होंगे। लेकिन आलस्य एवं प्रमाद से बचें। प्रतियोगिता परीक्षा से जुड़े परीक्षार्थी समय का सदुपयोग करें। परिश्रम से सफलता मिलेगी। आकस्मिक गुप्त रोग उत्पन्न हो सकते हैं। अशुभफलों के उपशमनार्थ शनि, राहु व केतु का जप, तत्तत् पदार्थों का दान व विष्णुसहस्रनाम स्तोत्र का पाठ श्रेयस्कर होगा। शमी-वृक्ष लगाने तथा वृद्धों व रोगियों की सेवा से कल्याण होगा।

वृश्चिक (Scorpio) (तो, न, नि, नु, ने, नो, या, यि, यु,)

यह वर्ष मध्यमोत्तम फलदायक है। आहार व वाक्शुद्धि का पूर्ण ध्यान रखें। तामसी पदार्थ का सेवन स्वास्थ्य व लोक व्यवहार को खराब कर देगा। क्रोध संवेग पर नियंत्रण रखें। अन्यथा रक्त चाप व अनिद्रा की समस्या उपस्थित हो सकती है। आलस्य व प्रमाद से दूर रहें। वर्ष के पूर्वार्ध में जीवनसाथी के स्वास्थ्य में बाधा सम्भव है। दैनिक कारोबार बाधित हो सकता है। विवाहार्थियों को जीवनसाथी के चयन में चल रहे प्रयास कुछ विघ्न-बाधाओं के साथ सम्पन्न होंगे। अर्थसंग्रह में उपस्थित बाधा दूर होगी। धर्ममार्ग से विमुख न हों। तीर्थटन अथवा परिवार में मांगलिक कृत्य संपादन का पूर्ण योग है। विशेष अनुकूलता प्राप्ति हेतु माता-पिता सहित गुरुजनों का नित्य आशीर्वाद, शनि एवं केतु की उपासना, तत्तद् मन्त्रों का जप, दान एवं विष्णुसहस्रनामस्तोत्र का पाठ करें। पीपल, पलाश के वृक्ष की सेवा करें।

धनु (Sagittarius) (ये, यो, भा, भी, भू, धा, फा, द्वा, भे)

यह वर्ष सामान्य फलदायक है। अपने आप पर किया गया अति विश्वास कदाचित् आपके लिए प्रतिकूल फलदायक होगा। सन्तान का स्वास्थ्य व व्यवहार आपके मानसिक शान्ति को भंग करेगा। भूमि भवन वाहन सुख की प्राप्ति में चल रहे प्रयासों में विघ्न-बाधाएँ उपस्थित होंगी। विवाहार्थियों के जीवनसाथी के अन्वेषण में चल रही विघ्न बाधाएँ दूर होंगी। भाई-बहनों का स्वास्थ्य और व्यवहार आपको व्यथित कर सकता है। आपके पुरुषार्थ साहस व पराक्रम से आपके अन्यान्य कार्य सिद्ध होंगे। विद्यार्थियों को सफलता प्राप्ति हेतु किए गए श्रम सफल सिद्ध होंगे। घर में मांगलिक कृत्यों का सम्पादन होगा। अध्यात्म में चित्त-वृत्ति लगेगी। ऐसी चित्त-वृत्ति आपके विकास में सहायक सिद्ध होगी। जीवन साथी के स्वास्थ्य का पूर्ण ध्यान रखें। उपचारार्थ आवर्षान्त शनि एवं राहु का जप पूजन तथा शिवजी की आराधना करें। पीपल लगावें। गुरुवार को मीठा भोजन करें। विष्णुसहस्रनामस्तोत्र का पाठ तथा बड़े भाई, बहनोई, पिता, पितामहादि की सेवा व आशीर्वाद से सकल मनोरथ पूर्ण होंगे।

मकर (Capricorn) (भो, जा, जी, खी, खु, खे, खो, ग, गी)

यह वर्ष प्रतिकूल फलदायक है। अपने वाणी व आहार पर पूर्ण संयम रखें। अन्यथा स्वास्थ्य व प्रगति दोनों में बाधा उपस्थित होगी। वर्षारम्भ से ही शनि भोगैश्वर्य में बाधक तथा अपव्यय का सर्जक है। विद्यार्थियों को अपने क्षेत्र में सफलता प्राप्ति हेतु विशेष ध्यान रखना होगा। शनि की साढ़ेसाती से परेशानियों का सामना करना पड़ेगा। मानसिक चिड़चिड़ापन तथा क्रोध आपके विकास में बाधक है। अपने निवेश पर विशेष ध्यान रखें। आपके आध्यात्मिक बल से विरोधी-गण के षड्यन्त्र सफल नहीं होंगे। जीवनसाथी के चयन में विघ्न-बाधाएँ उपस्थित होंगी। भूमि-भवन-वाहन प्राप्ति में अवरोध उपस्थित होगा। आवर्षान्त शनि राहु व केतु का मन्त्र जप अवश्य करें। तेल में अपनी छाया-दान प्रत्येक शनिवार को करें। साथ ही नित्य सप्तशती का पाठ करें तथा गूलर का वृक्ष लगाने तथा उसकी सेवा के साथ बेटी, बहन, बुआ आदि को सम्मानित करने से आपके मनोरथ पूर्ण होंगे।

कुम्भ (Aquarius) (गु, गे, गो, सा, सि, सु, से, सो, दा)

यह वर्ष अशुभ फलदायक है। स्वास्थ्य पर ध्यान रखें। सन्तति-सुख में अवरोध उपस्थित होगा। शनि की साढ़ेसाती उलझनें प्रदान करती रहेगी। सर्वदा आपके धर्म व धैर्य की परीक्षाएँ होती रहेगी। आपको अपने व्यवहारिक-परुषता का त्याग करना होगा। विद्यार्थियों को विद्याक्षेत्र में श्रम से सफलता मिलेगी। क्रोध संवेग पर पूर्ण नियंत्रण रखें। अन्यथा सर्वत्र विरोध का सामना करना पड़ेगा। सन्तति-सुख प्राप्ति में किये गए प्रयास सफल होंगे। जीवन-साथी के अन्वेषण में अवरोध उपस्थित होंगे। अर्थसंग्रह में बाधा उपस्थित होगी। कुटुम्बीजनों के अन्तोष से आपके मन में क्षोभ उत्पन्न हो सकता है। अपने आहार एवं वाणी पर पूर्ण नियन्त्रण रखें। अनुकूलता प्राप्ति हेतु लौहमुद्रिका धारण, हनुमदाराधना के साथ सुन्दरकाण्ड का पाठ करें। पीपल व गूलर के वृक्ष लगाने व उसकी सेवा से आपको सार्वत्रिक सफलता मिलेगी।

मीन (Pisces) (दि, दु, थ, झ, ज, दे, दो, चा, ची)

यह वर्ष आपके लिए अधम फलदायक है। विद्यार्थियों एवं विशेषकर प्रतियोगियों को सफलता प्राप्ति में विघ्न बाधा संभव है। शनि की साढ़ेसाती चल रही है। आपको अपने साहस व धैर्य सम्बन्धी परीक्षाएँ देनी पड़ सकती हैं। जीवनसाथी की प्राप्ति की दिशा में चल रहे अवरोध दूर होंगे। भूमि-भवन-वाहन प्राप्ति की दिशा में अवरोध उपस्थित होंगे। घर में मांगलिक कार्य संपन्न होंगे। आपकी वाक्परुषता आपके विकास में बाधा का सर्जन करेगी। अतः आहार एवं वाणी पर पूर्ण संयम रखें। अन्यथा आपका स्वास्थ्य व लोकव्यवहार दोनों ही खराब हो सकते हैं। सेवा-क्षेत्र में लगे लोगों के लिए यह वर्ष चुनौती से भरा होगा। सकल बाधाओं के उपशमनार्थ नित्य विष्णुसहस्रनाम स्तोत्र का पाठ करें तथा पीपलवृक्ष लगावें। आपका सौभाग्य निखरेगा और आप शान्ति तथा समृद्धि को प्राप्त करेंगे। ॥ हरिः ॐ ॥

विशेषः- ऊपर्युक्त राशिफल के साथ जन्मकुण्डली के दशान्तर्दशा का फल भी घटित होता है। क्योंकि ये दोनों (एक गोचरफल तथा दूसरा दशा फल) एक ही सिक्के के दो पहलू हैं। अतः मनुष्य जीवन पर इन दोनों का प्रभाव पड़ता है। जैसे दशाफल की प्रतिकूलता तथा राशिफल की अनुकूलता में सामान्य फल जानना चाहिए। इसी प्रकार राशिफल की प्रतिकूलता तथा दशाफल की अनुकूलता में भी सामान्य फल जानना चाहिए। दोनों राशि व दशाफल यदि अच्छे हों तो अत्युत्तमफल समझना चाहिए। दोनों की प्रतिकूलता में अत्यन्त अशुभफल-प्राप्ति की सम्भावना समझनी चाहिए। अतः प्रतिकूल समय में तज्जन्य अनुष्ठान, जप तथा हवनादि कार्य करके अपना कल्याण करना चाहिए। शनि की साढ़ेसाती व ढैया का अशुभफल जन्मकुण्डली में शनि के भावाधिपतित्व, स्थिति व ग्रहयुति पर निर्भर करता है। अतः जन्मकुण्डली में अच्छी अवस्था में स्थित शनि अपने साढ़ेसाती व ढैया में प्रतिकूल परिस्थिति में भी आशातीत शुभफल देता है। लेकिन जन्मकुण्डली का अशुभ शनि अपने साढ़ेसाती व ढैया के समय में धन-धान्य के विनाश के साथ कारोबार, उद्योग-धन्धे, तथा पारिवारिक-सम्बन्धों को बिगाड़ देता है। अतः ग्रहों के प्रतिकूल परिस्थिति में उनका पूजन अनुष्ठानादि अवश्य करना चाहिए। प्रसङ्गवश यहाँ नाम व जन्म-राशि से विचारणीय विषयों को बताया जा रहा है। क्योंकि प्रायः देखा जाता है कि लोग नामराशि के अनुसार ही सभी फल का विचार करने लगते हैं, जो उचित नहीं है। अतः नामराशि से विचारणीय विषय-

देशग्रामगृहे युद्धे सेवायां व्यवहारके । नामराशेः प्रधानत्वं जन्मराशिं न चिन्तयेत् ॥

अर्थात् पुकार नाम से देश-ग्राम एवं घर में सम्बन्ध का विचार, मुकदमा व न्यायपालिका में अपनी स्थिति, नौकरी, मित्रों व आप्तजनों से व्यवहार आदि में नामराशि का ही विचार करना चाहिए। जन्मराशि से विचारणीय विषय-

विवाहे सर्वमाङ्गल्ये यात्रायां ग्रहगोचरे । जन्मराशेः प्रधानत्वं नामराशिं न चिन्तयेत् ॥

अर्थात् जन्मराशि से विवाहादि माङ्गलिक-कृत्यों के सम्पादन, यात्रा एवं ग्रह-गोचर सम्बन्धी-विचार मुख्य रूप से करना चाहिए। इन सभी के लिए नामराशि का विचार नहीं करना चाहिए ॥

गृहस्थाश्रम की विशेषताः-

सानन्दं सदनं सुताश्च सुधयः कान्ता न दुर्भाषिणी सन्मित्रं सुधनं स्वयोषितरितश्चाज्ञापराः सेवकाः ।
आतिथ्यं शिवपूजनं प्रतिदिनं मृष्टान्नपानं गृहे साधोः सङ्गमुपासते हि सततं धन्यो गृहस्थाश्रमः ॥
यथा वायुं समाश्रित्य वर्तन्ते सर्वजन्तवः । तथा गृहस्थाश्रित्य वर्तन्ते सर्व आश्रमाः ॥
किं जातैः बहुभिः पुत्रैः शोकसन्तापकारकैः । वरमेकः कुलालम्बी यत्र विश्रायते कुलम् ॥

पुन्नाम्नो नरकाद्यस्मात् पितरं त्रायते सुतः ।

तस्मात् पुत्र इति प्रोक्तः स्वयमेव स्वयम्भुवा ॥

विवाहे मृत्युबाणविचारः

वि उपसर्गपूर्वकं वह-धातोः निष्पन्नोयं विवाहशब्दः पाणिग्रहणसंस्कारस्य वाचकः । विवाहस्य अष्टौ प्रकाराः स्मृतिग्रन्थेषु विश्लेषिताः विद्यन्ते । तद्यथा-

ब्राह्मो दैवस्तथा चाऽऽर्षः प्राजापत्यस्तथाऽऽसुरः ।

गन्धर्वो राक्षसश्चैव पैशाचश्चाष्टमोऽधमः ॥

एषु अष्टसु विवाहेषु प्राजापत्य-ब्राह्म-दैव-विवाहा ऋषिसंज्ञकाः प्रोक्ताः सन्ति । एषां सम्पादने अर्थात् विवाहमुहूर्तस्य निर्धारणे बहुविधविचारा ज्योतिषशास्त्रस्य मर्मज्ञैः कृता विद्यन्ते । यथा मुहूर्तनिर्धारणे कर्त्तरी-सग्रहचन्द्राष्टम-लग्न-द्वादशाष्टमग्रह-विषघटीलतापात-महापात-खार्जुरो-पग्रह-दग्धतिथि-जामित्रैकार्गल-दशयोग-दक्षिणात्यानां बाणदोष-पूर्वोत्तर-पश्चिमप्रदेशेषु प्रसिद्ध-बाणदोषेज्यसितयोर्बृद्धत्वास्तशिशुत्वदोष-सूर्यसंक्रमणाख्यदोष-पङ्कवन्ध काणबधिरलग्नदोष-पञ्चशलाका-सप्तशलाकादिकेषु ग्रहवेधनक्षत्रादिवेधप्रभृतयो दोषा विचारणीया भवन्ति । तत्राष्टविधेषु ब्राह्म-दैवार्ष-प्राजापत्यासुर-गन्धर्व-राक्षस-पैशाचेति-विवाहेषु आद्योक्तश्चत्वारो विवाहोक्तेषु मुहूर्तेषु कर्त्तव्या इति शास्त्रकाराणामभिमतम् । तद्यथा नारदः-

प्राजापत्यब्राह्मदैवविवाहा ऋषिसंज्ञकाः ।

उक्तकालेषु कर्त्तव्याश्चत्वारः फलदायकाः ॥

एतदतिरिक्तेषु अन्येषु चतुर्षु गान्धर्वासुरपैशाचराक्षसेति विवाहेषु मुहूर्तविचारो न विधेय इति वचनमपि प्राप्यते । तद्यथा - गान्धर्वासुरपैशाच-राक्षसाख्याश्च सर्वदा ।

अत्र पूर्वोक्तेषु ब्राह्म-दैवार्ष-प्राजापत्य-विवाहेषु ब्राह्मविवाहस्यैव समादरः दृश्यते समाजे । अनेन समुत्पन्नाः सन्ततयः उभयत एकविंशतिं पुरुषान् पुनन्ति । अतः विशेषेणास्मिन्नेव विवाहे मुहूर्तानां विचारः कर्त्तव्यः । अत्रोक्तेषूपयुक्तदोषेषु विशेषेणद्यत्वे मृत्युबाणदोषः विवाह मुहूर्तनिर्धारणे विचार्यन्ते । प्रसङ्गादत्र तदानयनसूत्रमुपस्थाप्यते -

सूर्यगतांशसंख्या + ४ ÷ ९ = शेषमानम् । अत्र शेषमानं यदि ५ आयाति तदा तस्मिन् दिने मृत्युबाणो भवति । अस्य मृत्युबाणस्यारम्भः गतांशारम्भात् सूर्यगतांशान्तं यावद् भविष्यति । यथोदाहरणम्- ३/६/२००५ दिनाङ्के शुक्रवासरे मृत्युबाणविचारः- एतस्मिन् दिवसे श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गानुसारेण प्रातः ५/४७ वादने सूर्यस्य राश्यादिमानम् - १/१८/३७/०६ अत्र सूर्यगतांशा १८ + ४ ÷ ९ = शेषमानं ४ आगतम् । अतः सूर्यः यदा १९ अंशे गमिष्यति तस्मात् कालादारभ्य मृत्युबाणारम्भो भविष्यति । १९ अंशान्तं यावद् अस्य कालो भविष्यति । परं परिहारवचनानुसारेणायं मृत्युबाणः प्रातः-सायं सन्ध्यायान्तथा बुधवासरे एव यदा भवेत्तदा विवाहादिमाङ्गलिकं कार्यं निषिद्धं भवतीति विशेषः । बाणपञ्चकानयनार्थं श्लोकः-

रसगुणशशिनागाब्ध्याढ्यसंक्रान्तियातांशकमिति रथ तष्टाङ्कैर्यदा पञ्च शेषाः ।

रुगनलनृपचौरा मृत्युसंज्ञश्च वाणो नवहृत्शरशेषे शेषकैक्ये सशाल्यः ॥

दृष्टव्यः- मु.चि.वि.प्र.श्लो.सं.७४ इत्यलं विस्तरेणेति दिक् ॥

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. 17)

प्रभवादिगौरवसम्बत्सरनामानि-				
1. प्रभवः	13. प्रमाथी	25. खरः	37. शोभकृत्	49. राक्षसः
2. विभवः	14. विक्रमः	26. नन्दनः	38. क्रोधी	50. अनलः
3. शुक्लः	15. वृषः	27. विजयः	39. विश्वावसु	51. पिङ्गलः
4. प्रमोदः	16. चित्रभानुः	28. जयः	40. पराभवः	52. कालः
5. प्रजापतिः	17. सुभानुः	29. मन्मथः	41. प्लवंगः	53. सिद्धार्थी
6. अङ्गिरा	18. तारणः	30. दुर्मुखः	42. कीलकः	54. रौद्रः
7. श्रीमुखः	19. पार्थिवः	31. हेमलम्बी	43. सौम्यः	55. दुर्मतिः
8. भावः	20. व्ययः	32. विलम्बी	44. साधारणः	56. दुर्बुधिः
9. युवा	21. सर्वजित्	33. विकारी	45. विरोधकृत्	57. रुधरोद्गारी
10. धाता	22. सर्वधारी	34. शार्वरी	46. परिधावी	58. रक्ताक्षी
11. ईश्वरः	23. विरोधी	35. प्लवः	47. प्रमादी	59. क्रोधनः
12. बहुधान्यः	24. विकृतिः	36. शुभकृत्	48. आनन्दः	60. क्षयः

ताराविचारः

जन्मभाद् गणयेदादौ दिनधिष्ययावधिः क्रमात्। नवभिश्च हरेद्भागं शेषं तारां विनिर्दिशेत्॥
जन्म सम्पत् विपत् क्षेम प्रत्यरिः साधको वधः। तथा मैत्रातिमैत्रे च नव ताराः प्रकीर्तिताः॥

शुभाशुभताराः

द्विचतुःषडष्टनवगतास्ताराः शुभप्रदाः। जनुर्विपत्प्रत्यरिश्च वधाख्या न शुभप्रदाः॥

दुष्टताराशान्तिप्रकारः

प्रत्यरौ लवणं दद्याच्छाकं दद्यात् त्रिजन्मसु। गुडं विपत्तितारायां सुवर्णं निधने तिलम्॥

द्वादशराशिस्थचन्द्रफलम्

प्रथमःस्थितिकृच्चन्द्रो द्वितीयश्चार्थलाभदः। तृतीये क्षेममारोग्यं चतुर्थः कलहप्रदः॥
पञ्चमे ज्ञानवृद्धिश्च षष्ठे धान्यधनागमः। सप्तमे राजसम्मानमष्टमे प्राणसंशयः॥
नवमे धर्मलाभः स्याद्दशमे मानसेप्सितम्। एकादशे जयो नित्यं द्वादशे मृत्युमादिशेत्॥

द्वादशप्रथमचन्द्रापवादः

अभिषेके निषेकेऽन्नप्राशने व्रतबन्धने। गृहप्रवेशे यात्रायां चन्द्रो द्वादशगःशुभः॥
जन्मनक्षत्रगश्चन्द्रः प्रशस्तः सर्वकर्मसु। क्षौरभैषज्यवाद्याध्वकर्तनेषु विवर्जयेत्॥

सर्वदोषविनाशकरवियोगाः						
सूर्यनक्षत्राणि	चान्द्रनक्षत्राणि					
अश्विनी	रोहिणी	आर्द्रा	आश्लेषा	मघा	हस्त	पू.षा.
भरणी	मृगशिरा	पुनर्वसु	मघा	पू.फा.	चित्रा	उ.षा.
कृत्तिका	आर्द्रा	पुष्य	पू.फा.	उ.फा.	स्वाती	श्रवण
रोहिणी	पुनर्वसु	आश्लेषा	उ.फा.	हस्त	विशाखा	धनिष्ठा
मृगशिरा	पुष्य	मघा	हस्त	चित्रा	अनुराधा	शतभिषा
आर्द्रा	आश्लेषा	पू.फा.	चित्रा	स्वाती	ज्येष्ठा	पू.भा.
पुनर्वसु	मघा	उ.फा.	स्वाती	विशाखा	मूल	उ.भा.
पुष्य	पू.फा.	हस्त	विशाखा	अनुराधा	पू.षा.	रेवती
आश्लेषा	उ.फा.	चित्रा	अनुराधा	ज्येष्ठा	उ.षा.	अश्विनी
मघा	हस्त	स्वाती	ज्येष्ठा	मूल	श्रवणा	भरणी
पू.फा.	चित्रा	विशाखा	मूल	पू.षा.	धनिष्ठा	कृत्तिका
उ.फा.	स्वाती	अनुराधा	पू.षा.	उ.षा.	शतभिषा	रोहिणी
हस्त	विशाखा	ज्येष्ठा	उ.षा.	श्रवणा	पू.भा.	मृगशिरा
चित्रा	अनुराधा	मूल	श्रवण	धनिष्ठा	उ.भा.	आर्द्रा
स्वाती	ज्येष्ठा	पू.षा.	धनिष्ठा	शतभिषा	रेवती	पुनर्वसु
विशाखा	मूल	उ.षा.	शतभिषा	पू.भा.	अश्विनी	पुष्य
अनुराधा	पू.षा.	श्रवण	पू.भा.	उ.भा.	भरणी	आश्लेषा
ज्येष्ठा	उ.षा.	धनिष्ठा	उ.भा.	रेवती	कृत्तिका	मघा
मूल	श्रवण	शतभिषा	रेवती	अश्विनी	रोहिणी	पू.फा.
पू.षा.	धनिष्ठा	पू.भा.प.	अश्विनी	भरणी	मृगशिरा	उ.फा.
उ.षा.	शतभिषा	उ.भा.प.	भरणी	कृत्तिका	आर्द्रा	हस्त
श्रवण	पू.भा.प.	रेवती	कृत्तिका	रोहिणी	पुनर्वसु	चित्रा
धनिष्ठा	उ.भा.प.	अश्विनी	रोहिणी	मृगशिरा	पुष्य	स्वाती
शतभिषा	रेवती	भरणी	मृगशिरा	आर्द्रा	आश्लेषा	विशाखा
पू.भा.	अश्विनी	कृत्तिका	आर्द्रा	पुनर्वसु	मघा	अनुराधा
उ.भा.	भरणी	रोहिणी	पुनर्वसु	पुष्य	पू.फा.	ज्येष्ठा
रेवती	कृत्तिका	मृगशिरा	पुष्य	आश्लेषा	उ.फा.	मूल

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. 18)

अथ २०८० विक्रमाब्दस्य रवियोगाः	आश्ले.	२२ "	१७/४३ तः	शत.	२७ "	७/०० तः	"	७ "	१४/५१ या.
नक्षत्रम्	आश्ले.	२२/२३ "	४/२१ या.	शत./पू.भा.	२७/२८ "	अहोरात्रम्	शत.	१४ "	१०/३६ तः
भर.	२४ मार्च.२०२३	१२/१७ तः	७/२७ तः	पू.भा.	२८/२९ "	२/०१ या.	"	१५ "	८/२३ या.
"	२५ "	१२/४७ या.	१०/१२ या.	मृग.	४ अक्तूबर	१७/५६ तः	उ.भा.	१६ "	६/३१ तः
रोहि.	२६ "	१३/३३ तः	१४/४५ तः	"	५ "	१९/३८ या.	"	१६/१७ "	४/५८ या.
"	२७ "	१५/८ या.	अहोरात्रम्	अनु.	१७ "	१९/५९ तः	भर.	१८/१९ "	३/०४ तः
पुन.	२९ "	२०/१ तः	स्वा.	"	१८ "	२०/२० या.	भर./कृति.	१९ "	अहोरात्रम्
पुन./पुष्य	३० "	अहोरात्रम्	ज्ये.	"	२० "	२०/२५ तः	कृति.	२०/२१ "	२/५९ या.
पुष्य/आश्ले.	३१ "	अहोरात्रम्	"	उ.भा.	२० "	२०/०३ या.	आर्द्रा	२२/२३ "	४/४६ तः
आश्ले.	१/२ अप्रैल,	४/५९ या.	उ.भा.	"	२२ "	१८/२६ तः	"	२३ "	६/१३ या.
उ.फा.	४ "	९/४७ तः	"	उ.फा.	२१ "	अहोरात्रम्	पुन.	२४ "	२१/५० तः
उ.फा.	५ "	११/३३ या.	"	"	२१ "	अहोरात्रम्	"	२५ "	८/१० या.
मूल	११ "	१२/३२ तः	हस्त	"	२२ "	१६/५७ या.	चित्रा	३१/१ फर.	०/५५ तः
मूल.	१२ "	११/४१ या.	"	"	२३ "	१९/४२ तः	"	१/२ "	३/२८ या.
रोहि.	२२ "	२२/४६ तः	विशा.	२६/२७ "	१/०० तः	२२/०० या.	उ.भा.	१२ "	१४/५७ तः
"	२३ "	२३/५७ या.	विशा./अनु.	२७ "	अहोरात्रम्	पुन.	"	१३ "	१२/४१ या.
आर्द्रा.	२४/२५ "	१/४७ तः	अनु.	२८/२९ "	००/५५ या.	"	अश्वि.	१४ "	१०/४२ तः
"	२५/२६ "	४/१५ या.	पू.भा.	३० "	२१/४१ तः	"	"	१५ "	९/२४ या.
मघा	२९ "	१३/०३ तः	पू.भा.	३१ "	१९/१२ या.	मूल	१५/१६ "	१७ "	८/२१ तः
मघा/पू.फा.	३० "	अहोरात्रम्	अश्वि.	६/७ अग.	१/२८ तः	उ.भा.	१६/१७ "	१८ "	अहोरात्रम्
पू.फा.	१ मई	१८/४२ या.	अश्वि.	७/८ "	१/० या.	"	१८ "	२३/५५ या.	मृग.
चित्रा.	०३ "	२१/०० तः	हस्त	१९/२० "	१/५४ तः	पू.भा.	२१ "	२०/०५ तः	आर्द्रा
"	०४ "	२१/३० या.	"	२०/२१ "	४/०१ या.	उ.भा.	२३ "	अहोरात्रम्	"
उ.भा.	१० "	१५/५९ तः	स्वा.	२२ "	६/०० तः	भर.	२५ "	१७/१२ या.	आश्ले
"	११ "	१४/३७ या.	"	२३ "	७/३५ या.	"	२६ "	१४/२१ तः	२३ "
श्रव.	११ "	२३/३९ तः	ज्ये.	२५ "	८/४९ तः	आश्ले.	२ दिसं.	१३/३४ या.	विशा.
"	१२ "	१३/१३ या.	ज्ये./मूल	२६ "	अहोरात्रम्	आश्ले./मघा	३ "	१८/५१ तः	१ मार्च
आर्द्रा.	२२ "	१०/१४ तः	मूल	२७ "	७/१७ या.	मघा	४/५ "	अहोरात्रम्	२ "
"	२३ "	१२/०१ या.	श्रव.	२८/२९ "	३/०४ तः	उ.भा.	१५ "	०/३५ या.	अश्वि.
पुष्य.	२४ "	१५/०० तः	"	२९/३० "	०/१८ या.	"	१६ "	८/१३ तः	१३ "
पुष्य/आश्ले	२५ "	अहोरात्रम्	कृति.	५ सित.	८/२७ तः	शत.	१७/१८ "	६/३१ या.	कृति
आश्ले.	२६ "	२०/५६ या.	"	६ "	८/४९ या.	"	१८/१९ "	३/१० तः	"
उ.फा.	२८/२९ "	२/३२ तः	स्वा.	१८ "	१०/२८ तः	शत.	१७/१८ "	१/३७ या.	पुन./पुष्य
उ.फा./हस्त.	२९ "	अहोरात्रम्	"	१९ "	१३/१६ या.	"	२० "	२३/०६ तः	पुष्य
हस्त.	३० "	अहोरात्रम्	अनु.	२० "	१४/१३ तः	रेव.	२० "	अहोरात्रम्	पू.फा.
"	३१ "	०६/०७ या.	"	२१ "	१४/५१ या.	रेव./अश्वि.	२१ "	२१/२१ या.	"
विशा.	३ जून	०६/०५ तः	"	२२ "	१४/२९ तः	अश्वि.	२२ "	२१/०२ तः	"
"	३/४ "	४/५० या.	पू.भा.	२३ "	अहोरात्रम्	रोहि.	२४ "	२१/०४ या.	ज्ये.
पुष्य	२० "	२२/३० तः	पू.भा./उ.भा.	२४ "	अहोरात्रम्	"	२५ "	२१/०४ या.	ज्ये./मूल
"	२१/२२ "	१/१७ या.	उ.भा.	२५ "	१२/०० या.	उ.फा.	६ जन.२०२४	११/४० तः	मूल
									१ अप्रैल

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. 19)

अथ २०८० विक्रमाब्दस्य सर्वार्थसिद्धियोगः			
दिनांक	दिनम्	समयः	नक्षत्रम्
२३	मार्च.	२०२३ गु.	अहोरात्र रेव./अश्वि.
२४	,,	शु.	१२/१७ या. अश्वि.
२७	,,	सो.	अहोरात्र. रोहि./मृग.
३०	,,	गु.	अहोरात्र पुन./पुष्य
५	अप्रैल	बु.	११/३३ तः हस्तः
८	,,	श.	१३/४२ या. स्वा.
१०	,,	सो.	१३/१३ या. अनु.
१५	,,	श.	प्रातः६/७ या. श्रव.
१८	,,	मं.	२४/५७ या. उ.भा.
२०	,,	गु.	२२/४३ या. अश्वि.
२२	,,	श.	२२/४६ तः रोहि.
२४	,,	सो.	२५/४७ या. मृग.
२७	,,	गु.	०७/१२ या. पुन.
२७	,,	गु.	०७/१२ तः गुरुपुष्ययोगः
१२	मई	शु.	१३/१३ या. श्रव.
१६	,,	मं.	०८/३० या. उ.भा.
१८	,,	गु.	०७/०९ या. अश्वि.
२०	,,	श.	०७/३५ तः रोहि.
२२	,,	सो.	१०/१४ या. मृग.
२५	,,	गु.	१७/५८ या. गुरुपुष्ययोगः
२८/२९	,,	र.	रा.२/२२ तः उ.फा.
३१	,,	बु.	०६/०७ या. हस्त.
११	जून	र.	१४/५१ तः उ.भा.
१३	,,	मं.	१३/४० तः अश्वि.
१७	,,	श.	१५/५९ या. रोहि.
२५	,,	र.	१०/२२ तः उ.फा.
३०	जून	शु.	१६/११ तः अनु.
२	जुलाई	र.	१३/१३ तः मूल
९	,,	र.	१९/३२ या. उ.भा.
११	,,	मं.	१९/३६ या. अश्वि.
१२	,,	बु.	१९/३३ तः कृति.
२३	,,	र.	१९/४२ या. उ.फा.
२७/२८	,,	गु.	१/२२ तः अनु.
२८/२९	,,	शु.	रा.१२/५५ या. अनु.
३०	,,	र.	२१/४१ या. मूल
६/७	अग.	र.	रा.१/२८ तः अश्वि.
८/९	,,	मं.	रा.१/१४ तः कृति.
९/१०	,,	बु.	रा.२/१० तः रोहि.
१४	,,	सो.	११/०० तः पुष्य
१५	,,	मं.	१३/५४ तः आश्ले.
२०	,,	र.	रा.४/१ या. हस्त
२४	,,	गु.	८/३० तः अनु.
२५	,,	शु.	८/४९ या. अनु.
२८	,,	सो.	रा.३/०४ तः श्रव.
३	सित.	र.	१०/१८ तः अश्वि.
५	,,	मं.	८/२७ तः कृति.
६	,,	बु.	८/४९ तः रोहि.
१०	,,	र.	१६/५९ तः पुष्य
११	,,	सो.	१७/५४ या. पुष्य
१२	,,	मं.	२३/५९ या. आश्ले.
१७	,,	र.	९/४४ या. हस्त
२०	,,	बु.	१४/१३ तः अनु.
२१	,,	गु.	१४/५१ या. अनु.
२४	,,	र.	१३/२९ तः उ.फा.
२५	,,	सो.	१२/०० तः श्रव.
१	अक्तू.	र.	१९/०२ या. अश्वि.
३	अक्तू.	मं.	१७/२७ या. कृति.
४	,,	बु.	१७/५६ या. रोहि.
८	,,	र.	रा.२/३८ या. रविपुष्ययोगः
१८	,,	बु.	२०/२० या. अनु.
२२	,,	र.	१८/२६ या. उ.फा.
२७	,,	शु.	९/२२ तः रेव.
२९	,,	र.	५/५४ तः अश्वि.
३०/३१	,,	सो.	रा.३/२० तः रोहि.
१	नव.	बु.	रा.४/०७ या. मृग.
३	,,	शु.	अहोरात्र पुन.
५	,,	र.	१०/२४ या. रविपुष्ययोगः
११/१२	,,	श.	रा.१/३७ तः स्वा.
१३/१४	,,	सो.	रा.३/०९ तः अनु.
१८	,,	श.	रा.२३/५५ तः श्रव.
२३	,,	गु.	१७/१२ तः रेव.
२४	,,	शु.	१५/४८ या. रेव.
२९	,,	बु.	१२/२५ या. मृग.
३०	,,	गु.	१४/३८ तः पुन.
१	दिस.	शु.	१६/२४ या. पुन.
९	,,	श.	१०/३३ तः स्वा.
११	,,	सो.	१२/६ तः अनु.
१६	,,	श.	६/३१ तः श्रव.
१९/२०	,,	मं.	रा.१२/१३ तः उ.भा.
२१	,,	गु.	अहोरात्र रे./अश्वि.
२२	,,	शु.	२१/२१ या. अश्वि.
२५	,,	सो.	अहोरात्र रोहि./मृग.
२८/२९	,,	गु.	रा.१२/५० तः गुरुपुष्ययोगः
३	जन.	२४ बु.	१४/५१ तः हस्त.
६	,,	श.	२१/५ या. स्वा.
८	,,	सो.	२१/५२ या. अनु.
१२	,,	शु.	१५/३४ तः श्रव.
१३	,,	श.	१३/२ या. श्रव.
१८/१९	,,	गु.	रा.३/४ या. अश्वि.
२२/२३	,,	सो.	रा.४/४६ या. मृग.
२५	,,	गु.	८/१० तः पुन.
२५	,,	गु.	८/१० तः गुरुपुष्ययोगः
३१/१	फर	बु.	रा.१२/५५ या. हस्त.
५	,,	सो.	७/३३ या. अनु.
९	,,	शु.	२३/३७ या. श्रव.
१३	,,	मं.	१५/४१ या. उ.भा.
१५	,,	गु.	९/२४ या. अश्वि.
१७	,,	श.	८/२१ तः रोहि.
१९	,,	सो.	१०/४० या. मृग.
२२	,,	गु.	१६/५६ या. गुरुपुष्ययोगः
२५/२६	,,	र.	रा.१/३५ तः उ.फा.
२८	,,	बु.	७/३० या. हस्त.
८	मार्च	शु.	१०/४९ या. श्रव.
१०/११	,,	र.	रा.१/४३ तः उ.भा.
१२	,,	मं.	२०/०० तः अश्वि.
१६	,,	श.	१५/५० या. रोहि.
२४	,,	र.	७/४८ या. उ.फा.
३१	,,	र.	२२/३४ तः मूल
७	अप्रैल	र.	१२/५१ तः उ.भा.

॥ हरिः ॐ ॥

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. २०)

<p>मुहूर्तप्रकरणम्- षोडशसंस्काराः- गर्भाधानं पुंसवनं सीमन्तो जातकर्म च । नामक्रिया निष्क्रमणेऽन्नाशनं वपनक्रिया । कर्णवेधो व्रतादेशो वेदारम्भक्रियाविधिः । केशान्तः स्नानमुद्वाहो विवाहाग्निः परिग्रहः । त्रेताग्निसंग्रहश्चेति संस्काराः षोडश स्मृताः ।</p>		
<p>अथविवाहमुहूर्तविचारः-</p> <p>तुलायां-कार्तिके देवोत्थानात्तरं, वृश्चिके-मार्ग, मकरे- पौष- माघयोः, कुम्भे-फा., मेघे-चैत्र-वैशाखयोः, वृषे-ज्ये., मिथुने- आषाढस्य हरि- शयनात्प्राक् मासेषु सौरक्रमेण । यतः विवाहादौ स्मृतः सौरः यज्ञादौ सावनः स्मृतः इति वचनात् । तिथयः १-२-३-५-६-७-८-१०-११-१२-१३-१५</p> <p>सू.चं.बु.बृ.शु.वारेषु, अश्वि.रो. मू. म. उत्तरा-३, ह. चि. स्वा. अनु. मू. श्र. ध. रे. नक्षत्रेषु, मृत्युबाण-पञ्चशलाका वेधरहितेषु, वृष-मिथुन-कन्या-तुला-धनु-मीन-लग्नेषु,</p>	<p>अथगृहारम्भमुहूर्तविचारः-</p> <p>बृद्धत्वास्तशिशुत्वइज्यसितयोः कालं विना, मेघे-चैत्रः, वृषे- ज्ये., कर्के- आषाढः, सिंहे- भाद्रपदः, तुलायाम्- आश्विनः, वृश्चिके- कार्तिकः, मकरे- पौषः, कुम्भे- माघः शुभः । वैशाख-आषाढ (पशुगृहं विना) श्रावण-कार्तिक-मार्गशीर्ष-माघ-फाल्गुनमासेषु प्रवेशः शुभः । तिथयः-शुक्लपक्षे- २-३-५-६-७-१०-११-१२-१३- १५तिथिषु, कृष्णपक्षे दशमी यावत् । चं.बु.बृ.शु.श.वारेषु, अश्वि.रो.मू.पुन.पु.उत्तरा-३, ह.चि.स्वा.अनु.मू.श्र. ध. शत.रे.नक्षत्रेषु, वृषचक्रशुद्धे नक्षत्रे, पृथ्वीशयनरहितेषु । २, ३, ५, ६, ८, ९, ११, १२, स्वामिशुभदृष्टे, लग्नात् केन्द्रे त्रिकोणे च शुभाः, त्रिषडाये पापाः, ८, १२ शुभ-पापरहिते ।</p>	<p>अथद्विरागमनमुहूर्तविचारः-</p> <p>विषमवर्षे, मार्गशीर्ष-फाल्गु.-वैशा.मासेषु (सौरक्रमेण), वरस्य रवीज्यशुद्धियोगे, सम्मुख-दक्षिण शुक्रं विना द्विरा- गमनं शुभाय भवति । यतः विवाहे गुरुशुद्धिः स्यात् शुक्रशुद्धिः द्विरागमे । त्रिरागमे राहु शुद्धिश्च चन्द्रशुद्धिश्चतुर्गमे ।। १-२-३-५-६-७-८-१०-११- १२-१३-१५ तिथिषु, सू.चं.बु.बृ.शु.वारेषु, लघु-ध्रुव-चर-मृदुस्तथामूलनक्षत्रेषु । यथा-अश्वि.रो.मू.पुन. पुष्य.,उत्तरा-३,ह.चि.स्वा. अनु.मू.श्र.ध.नक्षत्रेषु, वृष-मिथुन-कन्या-तुला-मीन-लग्नेषु,</p>
<p>अथोपनयनमुहूर्तविचारः-</p> <p>उत्तरायणे, बृद्धत्वास्तशिशुत्वइज्यसितयोः कालं विना, माघादिषण्मासेषु यथा-माघ-फाल्गुन-वैशाख-ज्येष्ठ-आषाढस्य हरिशयनात्प्राक् मासेषु तथा चैत्रे मीने ब्राह्मणवद्वनमुपनयनमुक्तम् । जन्मकालात् ब्राह्मणानां ५ तः १६ वर्षपर्यन्तं, क्षत्रियाणां ६ तः २२ वर्षपर्यन्तं, वैश्यानां ८ तः २४ वर्षपर्यन्तमुपनयनकालः । शुक्ले-२-३-५-१०-११-१२ तथा कृष्णे- २-३-५ तिथिषु । रुम्बाणादिदोषरहिते काले । सू.चं.बु.बृ.शु.वारेषु, पूर्वाह्ने । अश्वि. रो. मू. आ. पुन. पु. आश्ले. पूर्वा-३, उत्तरा-३, ह. चि. स्वा. अनु. मू. श्र. ध. शत. रे. नक्षत्रेषु, ब्राह्मणानां पुनर्वसु नक्षत्रे उपनयनं निषिद्धम् । वृष-कर्क-तुला-धनु-मीन-लग्नेषु,</p>	<p>अथगृहप्रवेशमुहूर्तविचारः-</p> <p>बृद्धत्वास्तशिशुत्वइज्यसितयोः कालं विना, उत्तरायणे, वैशाख-ज्येष्ठ-माघ-फाल्गुनमासेषु, श्रावण-मार्ग-कार्तिकमासेषु प्रवेशः शस्तः । अत्र गृहारम्भोदितैर्मासैर्धर्मेषु वारे विशेषे गृहमिति ज्योतिः प्रकाशवचनमपि ग्राह्यम् । १-२-३-५-६-७-८-१०-११-१२-१३-१५ तिथिषु, कृष्णपक्षे दशमी यावत् । चं.बु.बृ.शु.श.वारेषु, अश्वि.रो.मू.पु.उत्तरा-६,ह.चि.स्वा.अनु.मू.श्र.ध.श.रे. नक्षत्रेषु, कुम्भचक्रशुद्धौ यथा- सूर्यनक्षत्रात् ५ अशुभः, ततो ८ शुभः, ततो ८ अशुभः, ततो ६ शुभः । २,३,५,६,८,९,११,१२ लग्नेषु ।</p>	<p>अथवधूप्रवेशमुहूर्तविचारः-</p> <p>विवाहदिवसात्षोडशदिनमध्ये समदिने तथा पञ्चम- सप्तम-नवमदिनेऽपि ततो मासमध्ये विषमदिने, ततो वर्षाभ्यन्तरे विषममासे, चैत्र-पौष-भाद्र-मलमासभिन्नसमये वधूप्रवेशः प्रशस्तः । नात्र कालशुक्रयोर्विचारः । तिथिः- १, २, ३, ५, ६, ७, ८, १०, ११, १२, १३ । चं.बु.शु.श.वारेषु मतान्तरेण बुधेऽप्यावश्यके । अश्वि. रो. मू. पुष्य. उत्तरा-३, ह. चि. स्वा. मू. श्र. ध. रे. अनु. नक्षत्रेषु । २-३-५-६-७-८-९-११-१२ लग्नेषु । शुभैः १-२-५-७-१०- ११ स्थितैश्चतुर्थाष्टम-शुद्धे शुभप्रदः ।</p>
<p>नववध्वाः पाकारम्भमुहूर्तः-</p> <p>धन्वर्क-मीनार्क-न्यूनाधिमासान् विहाय बृद्धत्वास्तशिशुत्व- इज्य-सितयोः कालंविना, शुक्लपक्षे-१-२-३-५-६-७-८-१०-११- १२-१३-१५ शुभतिथिषु कृष्णे १० तिथिं यावत्, बुध-गुरु-शनि-वारेषु, कृतिका-रोहिणी-मृगशिरा-उत्तरात्रय-पुष्य- विशाखा-ज्येष्ठा-श्रवणा-धनिष्ठा-शतभिषा-रेवती- नक्षत्रेषु, स्थिर (२-८-५-११) द्विस्वभाव (३-६-९-१२) लग्नेषु पाकारम्भः शुभाय भवति ।</p>	<p>वृक्षरोपणादिकृषिकर्ममुहूर्तः-</p> <p>रिक्ता ४-९-१४ तिथिं तथा मंगल-बुध-शनिवारान् विहाय, वैवाहिकनक्षत्रेषु- यथा- रेवती-उत्तरात्रय-रोहिणी-मृग-मघा- हस्त-स्वाति-अनुराधा-मूल, चरसंज्ञक- (स्वाति-पुनर्वसु- श्रवणा-धनिष्ठा-शतभिषा,) लघुसंज्ञक- (हस्त-अश्विनी- पुष्य-अभिजित्) - नक्षत्रेषु । स्थिरलग्नेषु विशेषेण वृष-मिथुन-मीनलग्नेषु ।</p>	<p>वाहनक्रयमुहूर्तः-</p> <p>शुक्लपक्षे १-२-३-५-६-७-८-१०-११-१२-१३-१५-तिथिषु, कृष्णपक्षे दशमी यावत्, अश्वि.-मृग-पुनर्वसु-पुष्य-हस्त- चित्रा-स्वाति- अनुराधा-श्रवणा-धनिष्ठा-शत.-रेवती- नक्षत्रेषु, मंगलवासरं रिक्ता तिथिश्च विहाय वाहनानां क्रयः शुभः । दत्तकपुत्र-पुत्री-ग्रहणमुहूर्तः- शुक्लपक्षे १-२-३-५-६-७-८-१०-११-१२-१३-१५-तिथिषु, कृष्णपक्षे दशमी यावत्, अश्विनी-पुष्य-हस्त-चित्रा-स्वाति-विशाखा- अनु-धनिष्ठा-नक्षत्रेषु, स्थिरलग्नेषु दत्तकपुत्र-पुत्री-ग्रहणं शुभाय भवति ।</p>

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. २१)

<p>मुहूर्तप्रकरणम्- गर्भाधानेशेषः- पुनाम नरकाद्यस्मात् पितरं त्रायते सुतः । तस्मात्पुत्र इति प्रोक्तः स्वयमेव विवस्वता ॥ रजोनिवृत्तेः अनन्तरमग्रिमं षोडशरात्रौ, तिथि-नक्षत्र-लग्नगण्डान्तं, निधन-वध-तारे, जन्मनक्षत्रं, अ.-भ.-म.-मूल-रेवतीनक्षत्राणि, ग्रहणदिनं, व्यतिपात-वैधृतियोगौ, माता-पितरौश्राद्धदिनं, त्रिविधोत्पातदिवसं, रिक्ता-भद्रा-८-१४-१५-३० तिथीन्, रविसंक्रान्तिं, संध्याकालं, रवि-भौम-शनि-वारान् विहाय, पुत्रार्थी अग्रिमायां समरात्रौ, कन्यार्थी विषमरात्रौ गर्भाधानं कुर्यात् ।</p>		
<p>गर्भाधानमुहूर्तः रजस्वला यदा नारी योग्या स्याद् गर्भाधारणे । ततः कुर्वीत तत्सङ्गं गर्भार्थं बुद्धिमान् नरः ॥ भर्तुः स्पृश्या चतुर्थेऽहनि स्नानेन स्त्री रजस्वला । पंचमेऽहनि योग्या स्याद्देवे पित्र्ये च कर्मणि ॥ रिक्ता-भद्रा-८-१४-१५-३० तिथीन्, रविसंक्रान्तिं, संध्याकालं विहाय पुत्रार्थी पुंग्रहवासरे, कन्यार्थी स्त्रीग्रहवासरे जन्मनक्षत्रं, अश्विनी-भरणी-मघा-मूल-रेवतीनक्षत्राणि विहाय, केन्द्र- त्रिकोणे शुभग्रहे, त्रिषडाये पापे, पुत्रार्थी पुंग्रहदृष्टे लग्ने, कन्यार्थी स्त्रीग्रहदृष्टे लग्ने गर्भाधानं कुर्यात् ।</p>	<p>नामकरणमुहूर्तः- शुभसमये पूर्वाहने, १-२-३-५-७-१०-११-१२-१३ तिथिषु, विप्राणां जन्मदिवसात् ११, क्षत्रियाणां १२, वैश्यानां १६, शूद्राणां ३१ तमे दिवसे, सोम-बुध-गुरु-शुक्रदिवसेषु, शुभे योगे, शुभकरणे, अश्विनी-रोहिणी-पुनर्वसु-पुष्य-उत्तरा-३, हस्त-चित्रा-स्वाति- अनुराधा-श्रवणा-धनिष्ठा-अभि-रेवती-नक्षत्रेषु, केन्द्रे-कोणे शुभे, स्थिर-द्विस्वभाव-संज्ञकलग्ने । तद्यथा- तज्जातकर्मादि शिशोर्विधेयं पर्वारख्यरिक्तोततिथौ शुभेऽहनि । एकादशे द्वादशकेपि घसे मृदुध्रुवक्षिप्रचरोऽप्यु स्यात् ॥</p>	<p>अक्षरारम्भमुहूर्तः उत्तरायणे पञ्चमवर्षे (बालो यदि क्षमस्तदा तत्पूर्वमपि) गणेशविष्णुसरस्वती-लक्ष्मीकुलदेव-ग्रामदेवान् विधिवत्सम्पूज्य प्रथमाक्षरारम्भः कार्यः । शुभसमये शुक्लपक्षे २-३-५-६-१०-११- १२ तिथिषु (कृष्णे ५ तिथिं यावत्), चं.बु.बु.शु.दिनेषु, विद्यारम्भे उपर्युक्तेषु- रविवासरः ग्राह्यः, सोमवासरः अग्राह्यः । अश्वि.आर्द्रा.पुन.पुष्य.ह.चि.स्वा.अनु.अभि.श्र.रे.नक्षत्रेषु एवञ्च पञ्च नक्षत्राणि भ.कृ.म.विशा.ज्ये. अग्राह्यानि सन्ति । २-३-६-९-१२ लग्नेषु, लग्ने गुरुः, केन्द्रे कोणे शुभग्रहाः, त्रिषडायेपापाः, शुभावहाः ।</p>
<p>पुंसवन / विष्णुपूजनमुहूर्तः- पूर्वादितैः पुंसवनं विधेयं मासे तृतीये त्वथ विष्णुपूजा । मासेऽष्टमे विष्णुविधातृजीवैर्लग्ने शुभे मृत्युगृहे च शुद्धे ॥ गर्भाधानात् तृतीयमासि गुरु-रवि-मङ्गलवारेषु मृगशिरा-पुष्य- मूल-श्रवणा-पुनर्वसु-हस्तनक्षत्रेषु, रिक्ता-पर्वतिथि एवं ६-८-१२- ३० तिथिरहितेषु पुंसवनं विधेयम् । अष्टमे मासे विष्णुपूजनं कर्तव्यम् । अनेन संस्कारेण जातकः दीर्घायुः, तेजस्वी, सर्वगुणसम्पन्नो भवति । जातकस्य जन्म अपि सुखेन आपरेशन विना च संजायते । सीमन्तोन्नयनमुहूर्तः- जीवाकारदिने मृगेज्यनिर्ऋतिश्रोत्रादितिब्रह्मभै- रिक्तामार्करसाष्टवर्ज्यतिथिभिर्मासाधिपे पीवरे । सीमन्तोष्टमषष्ठमासि शुभदैः केन्द्रत्रिकोणे खलै- र्लाभारित्रिषु वा ध्रुवान्त्यसदहे लग्ने च पुंभांशके ॥ षष्ठे अथवा अष्टमे मासे पुंसवनसंस्कारोक्ते मुहूर्ते पुंग्रहवीक्षिते युते लग्ने, केन्द्रे कोणे शुभे, त्रिषडाये पापे सीमन्तोन्नयनसंस्कारोऽयं शुभावहो भवति ।</p>	<p>अन्नप्राशनमुहूर्तः बालकानां जन्मकालात् षष्ठात्सम ६-८-१०-१२ मासेषु, कन्याकानां पञ्चममासतो विषम-५-७-९-११ मासेषु, शुक्लपक्षे पूर्वाहने २-३-५-७-१०-१२-१५-तिथिषु, सोम-बुध-गुरु-शुक्रदिवसेषु, शुभे योगे, शुभकरणे, रोहिणी-उत्तरा-३, मृगशिरा-रेवती-चित्रा-अनुराधा-स्वाति- पुनर्वसु-श्रवणा-धनिष्ठा-शतभिषा-हस्त-अश्विनी-पुष्य- अभिजित्-नक्षत्रेषु, २-३-४-५-६-७-९-१०-११, लग्नेषु शुभदृग्युतलग्ने अन्नप्राशनं शुभम् । तद्यथा- रिक्तानन्दाष्टदर्श हरिदिवसमथोसौरिभौमार्कवारा- ल्लग्नं जन्मक्षलग्नाष्टमगृहलवगं मीनमेषालिकञ्च । हित्वा षष्ठात्समे मास्यथ हि मृगदृशां पञ्चमादोजमासे नक्षत्रैः स्यात् स्थिरारख्यैः समुदुलधुचरैर्बालकान्नाशनं सत् ॥</p>	<p>मुण्डन / चौल संस्कारमुहूर्तः धन्वर्क-मीनार्क-न्यूनाधिमासान् विहाय बृहत्वास्त-शिशुत्व -इज्य- सितयोः कालं विना, प्रथमे-तृतीये तदुपरि विषमवर्षे, चन्द्र- बुध-गुरु-शुक्रवारेषु, २-३-५-७-१०-११-१३ तिथिषु, अश्वि.- मृग-पुनर्वसु-पुष्य-हस्त-चित्रा-स्वाति-ज्येष्ठा-अभि-श्रव-धनि- शत.-रेवतीनक्षत्रेषु, २-३-४-६-७-९-१२ लग्नेषु, लग्ने गुरुः, केन्द्रे कोणे शुभग्रहाः, त्रिषडाये पापाः शुभावहाः । क्षौरमुहूर्तः- ऊपर्युक्तेषु मुण्डनोक्ततिथि-वार-नक्षत्रेषु क्षौरकार्यं शुभावहम् । तत्र वर्ज्यकालः- शनि-रवि-भौमवारेषु, पर्व-४-८-९- १४-१५-३० तिथिषु, संक्रान्तौ, संध्यायां, रात्रौ, आसनं विना, यात्रादिने, स्नानात्परं क्षौरकार्यं निषिद्धम् । क्षौरकर्मणि विशेषः- यज्ञ-विवाह-मृतक-राजाज्ञा- कारागाराद् बहिरागते सति मुहूर्तः नान्वेषणीयः ।</p>
<p>सेवायां कार्यभारग्रहण(Service Joining)मुहूर्तः- क्षिप्र-(हस्त-अश्विनी-पुष्य-अभिजित्) मित्र (मृगशिरा- रेवती-चित्रा-अनुराधा-)संज्ञकनक्षत्रेषु, रवि-बुध-गुरु-शुक्रवारेषु, शुभ(२-३-४-६-७-९-११-१२)लग्नेषु, रवि-मंगलयोः दशमे एकादशे वा भावे स्थिते सति सेवायां कार्यभारग्रहणं करणीयम् । तद्यथा- क्षिप्रे मैत्रे विस्तिताकेज्यवारे सौम्ये लग्नेऽके कुजे वा खलाभे । योनेर्मैत्र्यां राशिपोरचापि मैत्र्यां सेवा कार्या स्वामिनः सेवकेन ॥</p>	<p>सिनेमा एवं टी.वी. सीरियल-शुभारम्भमुहूर्तः- सौरमासानुसारेण धन्वर्क-मीनार्क-न्यूनाधिमासान् एवं च श्रावण -आश्विन-पौषमासान् विहाय बृहत्वास्त-शिशुत्व-इज्य-सितयोः कालं विना निम्नलिखिते काले यथा - शुभवारः- बुध-गुरु-शुक्रवाराः प्रशस्ताः । तिथयः- शुक्लपक्षे २-३-५-६-१०-११-१२ तिथिषु, कृष्णे १० तिथिं यावत् । शुभनक्षत्राणि- रोहिणी-मृगशिरा-पुनर्वसु-पुष्य-हस्त- स्वाति-विशाखा-श्रवणा-उत्तरात्रय-रेवतीनक्षत्राणि ग्राह्यानि ।</p>	<p>कर्णवेध-मुहूर्तः समवर्ष-जन्ममास-चैत्रमास-पौषमास-हरिशयन-जन्मतारा- रिक्ता-अमा-पर्वतिथीश्च विहाय २-३-५-६-७-१०-१२-१३ तिथिषु, चन्द्र-बुध-गुरु-शुक्रवारेषु, अश्विनी-मृग-पुनर्वसु-पुष्य-हस्त-चित्र-अनु-अभि-श्रव- धनि-रेवतीनक्षत्रेषु, २-३-४-५-७-९-१२ लग्नेषु, लग्ने गुरुः, केन्द्रे कोणे शुभग्रहाः, त्रिषडाये पापाः, शुभावहाः ।</p>

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. 22)

मुहूर्तप्रकरणम्- काल-स्थलबलाबलम्- उलूकस्य ध्वांशो निशि बलिभुजां सोऽहिन वशगः, स्थले नक्रे सिंहो मृगपमुदके हन्ति जलजाः। अबुद्ध्वा यः कालं व्रजति नृपतिर्देशमथवा, हते दपे वाक्यं स्मरति विदुषां सोऽखिवशगः।।

<p>जनप्रतिनिधेः M.L.A./M.P.नामाङ्कनमुहूर्तः- द्वितीयवारं स्वक्षेत्रे नामाङ्कनार्थं स्थायीजयदयोगे तथा प्रथमवारं नामाङ्कनार्थं यायीजयदयोगे नामाङ्कनं करणीयम्। स्थायीजयदयोगः- वारः-रवि.सोम. गुरु. शनि । तिथयः१,३,५,९,११,१३,१५, नक्षत्राणि- भरणी, रोहिणी, पुनर्वसु, आश्लेषा, हस्त, स्वाति, अनुराधा, उत्तरा-३, धनिष्ठा रेवती । यायीजयदयोगः- वाराः-मंगल एवं शुक्रवासरौ। तिथयः- ४, ८, १२, ३०। नक्षत्राणि- अश्विनी, कृत्तिका, मृगशीर्ष, पुष्य, मघा, चित्रा, विशाखा. ज्येष्ठा, पूर्वा-३ एवं श्रवणादीनि नक्षत्राणि। अत्र कश्चिद् विशेषः- नामाङ्कनदिवसे (वैनाशिक-नक्षत्रं) जन्मर्क्षात् २३ नक्षत्रं न भवेत्, (ताराशुद्धि)-विपत्-प्रत्यरि-वधतारा न भवेत्, चन्द्रशुद्धिः-जन्म-राशितः अथवा नामराशितः चन्द्रः ४-८-१२ राशौ न भवेत्।</p>	<p>नलकूप-तडाग-जलाशयारामसुरमूर्तिप्रतिष्ठासुहूर्तः- सौम्यायने सौम्यप्रकृतिदेवानां, काली-चण्डी-भैरव-प्रभृति उग्र-प्रकृति-देवानां याम्यायानेऽपि, रिक्तातिथिं कुजदिनं च विहाय मृदु-चर-ध्रुव-क्षिप्रसंज्ञकनक्षत्रेषु अर्थात् अश्विनी-रोहिणि-मृग-पुनर्वसु-पुष्य-उत्तरा-३-हस्त-चित्रा-स्वाती-अनुराधा-अभिजित्-श्रवण-धनिष्ठा-शतभिषा-रेवती-नक्षत्रेषु, स्थिर-द्विस्वभावलग्ने, त्रिषडाये शशाङ्के पापे सति शुभः । आपरेशन(रक्तमोक्षण)मुहूर्तः- रिक्ता-(४-९-१४) भद्रा-(२-७-१२) एवं अमा तिथीन् विहाय अन्यस्यां तिथौ। गर-विष्टिकरणे विहाय अन्येऽस्मिन् करणे। मंगल-बुध-शनिवासरान् विहाय अन्येऽस्मिन् वासरे। सर्वारम्भोक्तेषु नक्षत्रेषु । शुभयोगः- प्रीति-आयुष्मान्-सौभाग्य-शोभन-शिवयोगेषु। स्थिरे अथवा द्विस्वभावलग्ने। लग्नं एवं चन्द्रलग्नं शुभग्रहैः दृष्टं भवेत् ।</p>	<p>गुरुदीक्षामुहूर्तः- शुभमासः- वैशाख, श्रावण, कार्तिक, पौष, माघ एवं फाल्गुन मासाः शुभाः भवन्ति । शुभवारः- बुध, गुरु, शुक्र एवं शनिवासरः शुभदः। मतान्तरे रवि एव सोमवारोऽपि ग्राह्यः । शुभतिथयः- २३, ४, ५, ७, ९, १०, ११, १२, १३, १४ एवं १५। कृष्णपक्षे पञ्चमी यावत्। शुभनक्षत्राणि- अश्विनी, रोहिणी, मृगशिरा, पुनर्वसु, पुष्य, मघा, पू.फा., उ.फा, हस्त, चित्रा, स्वाति, विशाखा, मूल, पूषा., उ.षा., शतभिषा, पू.भा. उ.भा. एवं रेवती च । शुभयोगाः- प्रीति, आयुष्मान्, सौभाग्य, शोभन, शुभ, सिद्धि, वृद्धि व हर्षण योगाः। शुभकरणानि - बव, बालव, कौलव एवं तैतिलानि । शुभलग्नानि - २,३,५,६,९ एवं १२ ।</p>
<p>फैक्टरी/कारखानामुहूर्तः- कालशुद्धिः-बुध-गुरु-शुक्राणामस्तकालं, क्षयाधिकमासं विना। मासशुद्धिः- चैत्र-आषाढ-आश्विन-कार्तिक-पौषमासान् एवं त्रयोदशदिनात्मकपक्षं विहाय। वारशुद्धिः- रवि-मंगलवारं विहाय। तिथिशुद्धिः- १-३-५-८-१०-११-१२-१३ एवं १५ तिथिषु शुभं भवति। शुभनक्षत्राणि-अश्वि-रोहि-मृग-पुन-पुष्य-मघा-पूर्वा-३, उत्तरा-३, हस्त-चित्रा-विशा-अनु-श्रव-रेव. नक्षत्राणि। शुभयोगाः-प्रीति-ध्रुव-सिद्धि-वृद्धि-सौभाग्य-आयुष्मान्-शुभ एवं हर्षणयोगाः। शुभकरणानि- बव-बालव-कौलव-तैतिल-करणानि। शुभलग्नानि- वृष-सिंह-कन्या-धनु-मीन-लग्नानि। (लग्नात् ६-१२ स्थाने शुद्धे (ग्रहरहिते) सति)।</p>	<p>पशुक्रयविक्रयमुहूर्तः- क्षिप्रान्त्यवहनीन्दुभादित्येन्द्राम्बुपवासवेषु हि गवां शस्तः क्रयो विक्रय इति रामाचार्यवचनाद् अश्विनी-पुन-पुष्य-हस्त-विशाखा-ज्येष्ठा-धनिष्ठा-शतभिषा-रेवती-नक्षत्रेषु, २-३-५-६-७-८-१०-११-१२-१३-१५-तिथिषु, रवि-चन्द्र-बुध-गुरु-शनिवारेषु गवां क्रयो विक्रयश्च शुभो भवति । अथ सूतिकास्नानविचारः- रेव., उत्तरा-३, रो. मृ. ह. स्वा. अश्वि. अनु. एषु नक्षत्रेषु, १-२-३-५-७-१०-११-१३-१५ एतासु तिथिषु, रवि. मं. वृ. वासरेसु सूतिकास्नानं प्रशस्तम् । आर्द्रा-पुनर्वसु-पुष्य-श्रवणा-मघा-भरणी-विशाखा-कृत्तिका-मूल-चित्रा-एषु नक्षत्रेषु, ४-६-८-९-१२-१४ एतासु तिथिषु, बुध-शनिवासरयोः अशुभम्। अन्यतिथि-वार-नक्षत्रेषु मध्यमं ज्ञातव्यम् ।</p>	<p>कोषागारादौ द्रव्यप्रयोगमुहूर्तः- अश्वि.मृग.पुन.पुष्य.ह.चि.स्वा.अनु.श्र.ध.श.रे.नक्षत्रेषु सू.मं.बु.वृ.शु.वारेषु शुद्धसमये, ३-५-८-१०-१३-१५ तिथिषु, शुभग्रहयुक्तलग्नेषु, कोषागारादौ द्रव्यस्थापनमेवञ्च स्वा.पुन. मृ.रे.चि.अनु.वि.पुष्य.श्र.ध.श.नक्षत्रेषु, शुभतिथिषु, १-४-७-१० लग्नेषु, चन्द्र-गुरु-शुक्र-शनि-वारेषु ऋणप्रदानं शुभप्रदं भवति। ऋणप्रदाने निषिद्धकालः- बुधवासरः, भ. कृ. आ. आश्ले. म. पूर्वा-३, विशा.ज्ये. नक्षत्राणि, भद्रा च । व्यवसायमुहूर्तः- अश्विनी-रोहिणी-पुष्य-हस्त-उत्तरा-३, अनु.अभि. नक्षत्रेषु, १-२-३-५-६-७-१०-११-१२-१३-१५-तिथिषु, रवि-चन्द्र-बुध-गुरु-शुक्र-शनि-वारेषु, शुक्लपक्षे, कृष्णे १० तिथिं यावत्, कुम्भलग्नं विहाय अन्ये लग्ने, पापदृग्युतरहिते ८-१२ भावे, शुभदृग्युते २,१०,११, भावे व्यवसायारम्भः शुभप्रदः ।</p>

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. 23)

यात्रामुहूर्तविचारः-

यात्रायां प्रशस्तनक्षत्राणि- हयादित्यमित्रेन्दुजीवान्त्यहस्तश्रवोवासवैरेव यात्रा प्रशस्ताः इति रामाचार्यवचनानुसारेण अश्विनी-मृगशिरा-पुनर्वसु-पुष्य-हस्त-अनुराधा-श्रवणा-धनिष्ठा-रेवतीनक्षत्रेषु यात्रा शुभदायिनी भवति। एवमेव रोहिणी, उत्तरा-३, पूर्वा-३ नक्षत्राणि मध्यमफलदायिनी, भरणी, कृतिका, आर्द्रा, आश्लेषा, मघा, चित्रा, स्वाती, विशाखा, ज्येष्ठाक्षाणि अधमफलदायिनी भवन्ति। एवमेव यात्रायां दिग्द्वारलग्नस्य महत्त्वमपि भवति। प्रसङ्गादत्र दिग्द्वारलग्नानां स्वरूपञ्चोपस्थाप्यते।

तद्यथा दिग्द्वारलग्नानि दिशानुरोधेन तत्फलञ्च

पूर्व	दक्षिण	पश्चिम	उत्तर	दिशा तत्फलञ्च
१/५/९	२/६/१०	३/७/११	४/८/१२	शुभम्
२/६/१०	३/७/११	४/८/१२	१/५/९	मध्यम्
४/८/१२	१/५/९	२/६/१०	३/७/११	भयम्
३/७/११	४/८/१२	१/५/९	२/६/१०	महद्भयम्

अत्र प्रसङ्गात् सर्वदिग्गमननक्षत्राणि लिख्यन्ते-

सर्वदिग्गमने हस्तः पुष्याश्रवौ श्रवणो मृगः। सर्वसिद्धिकरः पुष्यः विद्यायाञ्च यथा गुरुः।।

परं यात्रायां न केवलं चन्द्रविचारः अपितु दिक्शूलविचारोऽपि कर्तव्यः। इदानीं

यात्रायां वर्जितकालं निम्नलिखितचक्रमाध्यमेन लिख्यते-

वर्जितकालः

दिशा	वारशूलः	तिथिशूलः	नक्षत्रशूलः	वारशूलपरिहारः
पूर्व	सोमः, शनिः	१, ९	श्रवण, ज्येष्ठ	दुग्धम्
आग्नेय	सोमः, गुरुः	३, ११	X	दुग्धं/दधिं प्राश्यम्
दक्षिण	गुरुः	५, १३	अश्वि, धनि., शत., पू.भा., उ.भा., रेव.	दधिं प्राश्यम्
नैऋत्य	रविः, शुकः	४, १२	X	घृतम्/यवान् भुक्त्वा
पश्चिम	रविः, शुकः	६, १४	रोहि. पुन.	घृतम्/यवान् भुक्त्वा
वायव्य	मंगलः	७, १५	X	गुडम्
उत्तर	मंगलः, बुधः	२, १०	उ.फा. हस्त	गुडम्/तिलान् भुक्त्वा
ईशान	बुधः, शनिः	८, ३०	X	तिलान्/मसान् भुक्त्वा

अथावश्यके दिक्शूलपरिहारः-

न वारदोषाः प्रभवन्ति रात्रौ देवेज्यदैत्येज्यदिवाकराणाम्।

दिवाशाशाङ्कार्कजभूसुतानां सर्वत्र निन्द्यो बुधवारदोषः।।

सूर्यवारे घृतं भुक्त्वा चन्द्रवारे पयस्तथा। गुडं मङ्गलवारे तु बुधवारे तिलानपि।।
गुरुवारे दधि प्राश्यं शुकवारे यवान्पि। माषान् भुक्त्वा शनिवारे शूलदोषोपशान्तये।।

उत्सवाद्यसमाप्तौ यात्रा न कार्या-

प्रतिष्ठोद्वाहमुत्साहं व्रतं चौलञ्च सूतकम्। असमाप्य न गन्तव्यमात्तवं योषितामपि।।

शकुनादीनां प्राशस्त्यम्-

यात्रायां शकुनं जीव ऊषो गर्गः प्रशंसति। अङ्गिरामनोत्साहं विष्णुर्वाचं द्विजन्मनाम्।।

यात्रायां शुभशकुनानि-

विप्राश्वेभफलान्दुग्धदधिगोसिद्धार्थपद्माम्बरं वेश्यावाद्यमयूरचाषनकुला बद्धैकपश्वामिषम्।

सद्वाक्यं कुसुमेक्षुपूर्णकलशच्छत्राणिमृत्कन्यका रत्नोष्णीषसितोक्षमद्यससुतस्त्रीदीप्तवैश्वानराः।।

आदर्शाञ्जनधौतवस्त्ररजका मीनाज्यसिंहासनं शावं रोदनवर्जितं ध्वजमधुच्छगास्त्रगोरोचनम्।

भारद्वाजनयानवेदननदा माङ्गल्यगीताङ्कुशा दृष्टाः सत्फलदाः प्रयाणसमये रिक्तो घटः स्वानुगः।।

मुहूर्त्तचिन्तामणिः यात्राप्रक. 11/100,101

यात्रायां विजयादशमीसंज्ञकस्य मुहूर्त्स्य प्राशस्त्यम्-

इषमासि सिता दशमी विजया शुभकर्मसु सिद्धिकरी कथिता।

श्रवणक्षयुता सुतरां शुभदा नृपतेस्तुगमे जयसन्धिकरी।।

यात्रायां मानसिकी प्रसन्नता आवश्यकी-

चेतो निमित्तशकुनैरतिसुप्रशस्तैर्ज्ञात्वा विलग्नबलमुर्व्यधिपः प्रयाति।

सिद्धिर्भवेदथ पुनः शकुनादितोऽपि चेतोविशुद्धिरधिका न च तां विनेयात्।।

यात्रायामन्ये केचन विचाराः-

दुग्धं त्याज्यं पूर्वमेव त्रिरात्रं क्षौरं त्याज्यं पञ्चरात्रञ्च पूर्वम्।

क्षौद्रं तैलं वासरेऽस्मिन् वमिश्च त्याज्यं यत्नाद् भूमिपालेन नूनम्।।

भुक्त्वा गच्छति यदि चेतैलगुडक्षारपक्वमांसानि।

विनिवर्तते रुग्णः स्त्रीद्विजमवमान्य गच्छतो मरणम्।।

यात्रायां अन्य केचन विचाराः राष्ट्रभाषायां लिख्यते-

(१) शीर्षोदय राशियों (सिंह, कन्या, तुला, वृश्चिक, मिथुन एवं कुम्भ) की लग्न यात्रा में शुभ पृष्ठोदय राशियों (मेष, वृष, कर्क, धनु एवं मकर) की लग्न यात्रा में अशुभ और मीन लग्न सामान्य होती है।

(२) दिग्द्वारलग्न- मेष, सिंह एवं धनु पूर्व में, वृष, कन्या एवं मकर दक्षिण में, मिथुन तुला एवं कुम्भ पश्चिम में और कर्क वृश्चिक एवं मीन लग्न उत्तर में दिग्द्वारलग्न होते हैं। ये यात्रा में प्रशस्त होते हैं।

(३) यात्रा में कुम्भ लग्न एवं कुंभ का नवांश सर्वत्र त्याज्य है।

(४) जिस उद्देश्य से यात्रा की जा रही है, लग्न से उसका भाव शुभ एवं बलवान होना चाहिए, जैसे व्यापार, आजीविका या राजकार्य के लिए यात्रा पर जाना है तो लग्न से दशमभाव शुभ एवं बलवान होना चाहिए।

(५) व्यावसायिक यात्रा स्थिर लग्न में नहीं करनी चाहिए।

(६) चन्द्र शुद्धि -

यात्रा में चन्द्र शुद्धि का विचार इस प्रकार किया जाता है-

(अ) जन्म राशि से ४, ८, १२ वें स्थान में चन्द्रमा वर्जित है।

(आ) जन्म राशि का चन्द्रमा वर्जित है। मतान्तर से यह मध्यम है।

(इ) घात चन्द्रमा में यात्रा नहीं करनी चाहिए।

(ई) यात्रा में चन्द्रमा सामने या दाहिने शुभ होता है और पीछे या बाँये अशुभ होता है। चन्द्रमा किस दिशा में है? यह जानकारी चन्द्रराशि के अनुसार इस प्रकार की जाती है- मेष, सिंह एवं धनु का चन्द्रमा पूर्व में, वृष, कन्या एवं मकर का चन्द्रमा दक्षिण में, मिथुन, तुला एवं कुम्भ का चन्द्रमा पश्चिम में और कर्क, वृश्चिक तथा मीन का चन्द्रमा उत्तर में होता है।

(७) वारदोष/दिवशूल का परिहार-

(अ) सम्मुख चन्द्रमा वार-दोष सहित अनेक दोषों का परिहार करता है।

(आ) आवश्यक होने पर सोम एवं शनिवार को प्रारम्भ की २०घटी छोड़कर पूर्व की, मंगल एवं बुध वार को अंतिम १६ घटी छोड़कर उत्तर की, रवि एवं शुक्रवार को अन्तिम १२ घटी छोड़कर उत्तर की तथा गुरु को प्रारम्भ की ८ घटी छोड़कर दक्षिण की यात्रा की जा सकती है।

(इ) अत्यावश्यक होने पर दिशाशूल की शान्ति के लिए रविवार को घी, सोम को दूध, मंगल को गुड़, बुध को तिल, गुरु को दही, शुक्रवार को उड़द (माष) खाकर यात्रा की जा सकती है।

(८) यात्रा के कुछ नियम-

(अ) गर्ग के अनुसार उष्णकाल यात्रा में शुभ होता है। बृहस्पति के अनुसार यात्रा में शुकुन महत्त्वपूर्ण होता है। अंगिरा मनोत्साह को यात्रा में प्रशस्त मानते हैं।

(आ) आचार्य लल्ल का मत है, कि राजा एवं शासकों को सुयोग देखकर, बुद्धिजीवियों को नक्षत्र देखकर, चोर एवं तस्करों को शुकुन देखकर तथा अन्य को मुहूर्त देखकर यात्रा करनी चाहिए।

(इ) पिता एवं पुत्र, दो सगे भाई, नौ स्त्रियाँ और तीन ब्राह्मण - एक साथ यात्रा न करें।

(ई) दाहिना पैर आगे रख कर यात्रा करें और कम से कम ३२ पैर चलकर वाहन पर बैठे।

(उ) यात्रा से ९वें दिन, ९वीं तिथि, ९वें नक्षत्र और ९वें मास में घर वापिस नहीं लौटना चाहिए।

(ऊ) यदि गन्तव्य दिन यात्रा का मुहूर्त न मिलता हो, और उससे पहले शुभमुहूर्त बनता हो, तो मुहूर्त वाले दिन यात्रा की दिशा में कुछ दूरी पर प्रस्थान रख कर गन्तव्य दिन को यात्रा की जा सकती है। ऐसा करने से शुभ मुहूर्त का फल प्राप्त होता है।

प्रस्थान में ब्राह्मण को जनेऊ, क्षत्रिय को अस्त्र, वैश्य को चाँदी या सिक्का और शूद्र को सुपाड़ी किसी

वस्त्र में लपेट कर अपने किसी सम्बन्धी, मित्र या परिचित के घर पर शुभ मुहूर्त में रखवा देनी चाहिए। कुछ आचार्यों का मत है, कि प्रस्थान में उक्त चीजों के साथ चावल एवं हल्दी की गाँठ भी रखनी चाहिए। गन्तव्य दिन (अपनी निश्चित तिथि को) यात्रा करते समय उक्त घर से प्रस्थान की सामग्री को साथ लेकर यात्रा की जा सकती है।

प्रस्थान के विषय में यह ध्यान में रखना चाहिए, कि इसकी अवधि निर्धारित है, यथा-पूर्व की यात्रा में ७ दिन, दक्षिण की यात्रा में ५ दिन, पश्चिम की यात्रा में ३ दिन और उत्तर की यात्रा में २ दिन प्रस्थान की अवधि है। अर्थात् उक्त दिशाओं में प्रस्थान रखने के बाद निर्धारित दिनों के भीतर यात्रा कर लेनी चाहिए, अन्यथा प्रस्थान निरस्त हो जाता है।

सर्वदिग्गमनमुहूर्तः-

कुछ ऐसे नक्षत्र हैं जिनमें सभी दिशाओं में यात्रा की जा सकती है। जैसे -

सर्वदिग्गमने हस्तः पुष्यासौ श्रवणो मृगः ।

सर्वसिद्धिकरः पुष्यः विद्यायां च यथा गुरुः ॥

अर्थात् हस्त, पुष्य, श्रवण, मृग, पुष्य, नक्षत्रों में सभी दिशाओं में यात्रा की जा सकती है।

शुक्लपक्षीयकरणबोधकचक्रम्-

पूर्वाह्नः	किं.	वाल.	तै.	वणि.	बव.	कौ.	ग.	वि.	वाल.	तै.	वणि.	बव.	कौ.	ग.	वि.
तिथयः	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
उत्तरा.	बव.	कौ.	ग.	वि.	वाल.	तै.	वणि.	बव.	कौ.	ग.	वि.	वाल.	तै.	वणि.	बव.

कृष्णपक्षीयकरणबोधकचक्रम्-

पूर्वा.	वाल.	तै.	वणि.	ब.	कौ.	ग.	वि.	वा.	तै.	वणि.	बव.	कौ.	ग.	वि.	चतु.
तिथयः	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	३०
	कौ.	ग.	वि.	वाल.	तै.	वणि.	बव.	कौ.	ग.	वि.	वाल.	तै.	वणि.	श.	नाग

धर्मारजन/पुण्यार्जन की विशेषता :-

मानुष्यं वरवंशजन्मविभवो दीर्घायुरारोग्यता
सन्मित्रं सुसुतः सती प्रियतमा भक्तिश्च नारायणे।
विद्वत्त्वं सुजनत्वमिन्द्रियजयः सत्यात्रदाने रति-
स्ते पुण्येन विना त्रयोदश गुणाः संसारिणां दुर्लभाः ॥
एवमेव - पुण्यतीर्थे कृतं येन तपः क्वाप्यतिदुष्करम् ।
तस्य पुत्रो भवेद्वश्यः समृद्धो धार्मिकः सुधी ॥

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. 25)

अथ यात्रायां दिनमानस्याष्टमांशवशेन रात्रौ रात्रिमानस्याष्टमांशेन च वेलाफलम्

घ.	सू. दि	सू.रा.	चं. दि.	चं. रा.	मं. दि	मं. रा.	बु. दि.	बु. रा.	बृ. दि.	बृ.रा.	शु.दि.	शु. रा.	श. दि.	श. रा.
४	उद्वेगः	शुभः	अमृतः	चरः	रोगः	कालः	लाभः	उद्वेगः	शुभः	अमृतः	चरः	रोगः	कालः	लाभः
४	चरः	अमृतः	कालः	रोगः	उद्वेगः	लाभः	अमृतः	शुभः	रोगः	चरः	लाभः	कालः	शुभः	उद्वेगः
४	लाभः	चरः	शुभः	कालः	चरः	उद्वेगः	कालः	अमृतः	उद्वेगः	रोगः	अमृतः	लाभः	रोगः	शुभः
४	अमृतः	रोगः	रोगः	लाभः	लाभः	शुभः	शुभः	चरः	चरः	कालः	कालः	उद्वेगः	उद्वेगः	अमृतः
४	कालः	कालः	उद्वेगः	उद्वेगः	अमृतः	अमृतः	रोगः	रोगः	लाभः	लाभः	शुभः	शुभः	चरः	चरः
४	शुभः	लाभः	चरः	शुभः	कालः	चरः	उद्वेगः	कालः	अमृतः	उद्वेगः	रोगः	अमृतः	लाभः	रोगः
४	रोगः	उद्वेगः	लाभः	अमृतः	शुभः	रोगः	चरः	लाभः	कालः	शुभः	उद्वेगः	चरः	अमृतः	कालः
४	उद्वेगः	शुभः	अमृतः	चरः	रोगः	कालः	लाभः	उद्वेगः	शुभः	अमृतः	चरः	रोगः	कालः	लाभः

अर्धप्रहरावबोधकचक्रम्-

दिनानि	सूर्यः	चन्द्रः	कुज	बुध	गुरु	शुक्र	शनि
दिने	४-५	२-७	२-६	३-५	७-८	३-४	१-६-८
रात्रौ	४-६	४-७	०-२	५-७	५-८	०-३	१-६-८

दिनाह्नप्रहरावबोधकं पद्यम्

रवौ वर्ज्याश्चतुः पञ्च सोमे सप्तद्वयं तथा । कुजे षष्ठद्वयञ्चैव बुधे बाणतृतीयकम् ।
गुरौ सप्ताष्टकं ज्ञेयं त्रिचत्वारि च भार्गवे । शनावद्यन्तषष्टञ्च वर्ज्याह्नप्रहरा बुधैः ॥

रात्र्यह्नप्रहरावबोधकं पद्यम्

रवौ रसाब्धी हिमगौ हयाब्धी द्वयं महीजे विधुजे शरागौ ।
गुरौ रसाष्टौ भृगुजे तृतीयं शनौ रसाद्यन्तमिति क्षपायाम् ॥

अथ माहेन्द्रादियोगचक्रम्

चैत्रवैशाखश्रावणभाद्रमाघफाल्गुनमासेषु-

रविः- मारअ१०वर०शूर८ मार० शूर२ अ३८ शूर६ व५२मा५४ व५८ अ ६०
चन्द्रः- मा४शूर१०अ१६वर२मार४अ२६शूर३०व३२मार३८व४६मा५४व६० ।
कुजः- व४शूर६मा१२व१६शूर१८अ२२शूर२६अ३२व३६शूर३८व४६अ५२शूर५६अ६०
बुधः- व४अ८व१४अ१८शूर०वर४मार६व३०शूर४अ४०शूर६व५४अ६०
गुरुः- अ६शूर१०व१४अ२०वर६अ३०व३४मार३८अ४०व४८अ५२शूर५६अ६०
शुक्रः- शूर१८व२६अ२८शूर३०व३४शूर४अ४८व५६अ५८शूर६०
शनिः- शूर४व८शूर४अ१८शूर०अ२४शूर२६अ३०शूर४व३८अ४२व४६अ५२व५६अ५८शूर६०

ज्येष्ठाषाढमासयोः-

रविः- शूर४अ१०मा१६वर२शूर४व२८अ३०शूर४मा४०शूर४व५०शूर५२मा५६व ६०
चन्द्रः- व८अ १२शूर १८अ २४मा ३०व ३६अ ४४व ४८अ ५२शूर५६व ६०
कुजः- अ४शूर८व १२शूर १४अ १८व२०मार८शूर३०व३६अ४०व४४अ४६शूर४८व५०अ ५६व६०
बुधः- शूर२व६अ१४व२०अ२८शूर३०अ४०शूर४२व५०अ५६शूर५८अ६०
गुरुः- अ२शूर४ अ८व१६ अ२२शूर४अ३०शूर४अ३८शूर४०व४६अ५२शूर५६व६०
शुक्रः- शूर४अ१८व२६अ२८शूर३०व३४शूर३६अ४२शूर५८अ५६मा५८शूर६०
शनिः- शूर४व१०अ१६शूर१८व२२अ२६शूर२२व३६अ४२व४६अ५०शूर५२अ५४व६०
आश्विनकार्तिकमार्गपौषमासेषुः-
रविः- मा६व१४अ२२शूर४मार८शूर४व३८अ४२व४६अ ५२शूर५४अ ५८शूर ६०
चन्द्रः- अ४व८अ१४व३६अ४४व५०अ५४व६०
कुजः- मार२व८व१८व२४शूर२६व३८अ४०शूर४२अ४८व५२मा५६व ६०
बुधः- शूर४अ८मा१४शूर१८व२४शूर२६व३४अ३८व४६अ५२शूर ६०
गुरुः- अ४व१०अ१८शूर २२व२८शूर४अ४२व४६अ५२व५८मा ६०
शुक्रः- अ२व८शूर१४व२०अ२८व३४अ४२शूर६मा४८व५४मा ६०
शनिः- मा४ शूर८ अ१६ शूर४ अ२८ शूर३० अ४१ शूर५५ व५२ मा५४ शूर ६०
न वार-तिथि-नक्षत्रं न योगः करणन्तथा । शिवस्याज्ञां समासाद्य देवकार्यं विचारयेत् ॥
माहेन्द्रे विजयो नित्यममृते कार्यशोभनम् । वक्रे कार्यविनाशः स्याच्छून्ये च मरणं ध्रुवम् ॥
ज्योतिषां ग्रहशास्त्राणां सारमुद्धृत्य यत्नतः । क्रियते मिहिरेणेदं नराणां हितकाम्यया ॥

मा- माहेन्द्रः
अ- अमृतं
व- वक्रः
शू- शून्यं

अथ वस्तुना क्रमेण चैत्रादिप्रत्येकमासेषु समर्पणमहाद्याधिकं चक्रं हिन्द्यां लिख्यते ।

सं.	मासाः	चै.	वै.	ज्ये.	आ.	श्रा.	भा.	आ.	का.	मा.	जी.	मा.	फा.
१	व्य	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
२	चना	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
३	जेह	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
४	धान	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
५	तिल	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
६	खंड	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
७	गुड	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
८	पुन	१	०	२	१	०	०	०	२	१	०	२	१
९	लवण	१	०	२	१	०	०	०	२	१	०	२	१
१०	उदद	२	१	०	२	१	१	१	०	२	१	०	२
११	कर	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
१२	मूग	२	१	०	२	१	१	१	०	२	१	०	२
१३	कमस	१	०	२	१	०	०	०	२	१	०	२	१
१४	रेडी	१	०	२	१	०	०	०	२	१	०	२	१
१५	मूत	२	१	०	२	१	१	१	०	२	१	०	२
१६	वसत्र	२	१	०	२	१	१	१	०	२	१	०	२
१७	कम्वल	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
१८	फट	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
१९	चन्दन	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
२०	लवंग	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
२१	कुकुनी	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
२२	सुमरी	१	०	२	१	०	०	०	२	१	०	२	१
२३	पिटफोती	०	२	१	०	०	०	१	२	०	२	१	०
२४	तेल	२	१	०	२	१	१	१	०	२	१	०	२
२५	हींग	२	१	०	२	१	१	१	०	२	१	०	२
२६	हल्दी	२	१	०	२	१	१	१	०	२	१	०	२
२७	जीरा	२	१	०	२	१	१	१	०	२	१	०	२
२८	नवधान	२	१	०	२	१	१	२	०	२	१	०	२
२९	कांूर	२	१	०	२	१	१	०	१	२	१	०	२
३०	धनिया	१	१	२	१	०	०	१	०	१	०	२	१

शाकः खगाख्यभूपानः १-६४९ शलिवहनभूपतेः । अनेन युक्तो द्रव्याङ्कशुचैत्रादौ प्रतिमासके १ ।
रुद्रनेत्रे हते शेषं फलं चान्द्रेण मध्यमम् । नेत्रेण रसवृद्धिश्च शून्येनाढ्यं स्मृतं बुधैः ॥२॥

अर्थात् जिस वस्तु की जिस मास में सस्ती-महंगी जाननी हो उसका ध्रुवाङ्क ऊपर चक्र से देखकर उसे १-६४९ में जोड़कर ३ से भाग दें ।
शेष ० हो तो महंगई, १ हो तो मध्यम और २ हो तो रसवृद्धि होती है ।

काकिणीज्ञानाय चक्रम् - आवास बनाने से पहले निम्नलिखित चक्र का विचार आवश्यक करें-

ग्रामनाम	अ	इ	उ	ए	ओ	अ	इ	उ
ग्रामनाम	अ	इ	उ	ए	ओ	अ	इ	उ
गृहेशनाम	अ	क	च	ट	त	प	य	श
फल	शुभ	अशुभ	अशुभ	शुभ	शुभ	शुभ	अशुभ	अशुभ
ग्रामनाम	क	क	क	क	क	क	क	क
गृहेशनाम	इ	क	च	ट	त	प	य	श
फल	शुभ	शुभ	अशुभ	शुभ	अशुभ	अशुभ	अशुभ	शुभ
ग्रामनाम	च	च	च	च	च	च	च	च
गृहेशनाम	अ	क	च	ट	त	प	य	श
फल	शुभ	शुभ	शुभ	अशुभ	अशुभ	अशुभ	शुभ	शुभ
ग्रामनाम	ट	ट	ट	ट	ट	ट	ट	ट
गृहेशनाम	अ	क	च	ट	त	प	य	श
फल	अशुभ	अशुभ	शुभ	शुभ	अशुभ	अशुभ	शुभ	शुभ
ग्रामनाम	त	त	त	त	त	त	त	त
गृहेशनाम	अ	क	च	ट	त	प	य	श
फल	अशुभ	शुभ	शुभ	शुभ	शुभ	शुभ	अशुभ	अशुभ
ग्रामनाम	प	प	प	प	प	प	प	प
गृहेशनाम	अ	क	च	ट	त	प	य	श
फल	अशुभ	शुभ	शुभ	शुभ	अशुभ	अशुभ	अशुभ	अशुभ
ग्रामनाम	य	य	य	य	य	य	य	य
गृहेशनाम	अ	क	च	ट	त	प	य	श
फल	शुभ	शुभ	अशुभ	अशुभ	शुभ	शुभ	शुभ	अशुभ
ग्रामनाम	श	श	श	श	श	श	श	श
गृहेशनाम	अ	क	च	ट	त	प	य	श
फल	अशुभ	अशुभ	अशुभ	अशुभ	शुभ	शुभ	शुभ	शुभ

सूर्यनक्षत्राणि	भूशयनबोधकचक्रम्					
	५	७	९	१२	१९	२६
अश्विनी	मृगशिरा	पुनर्वसु	आश्लेषा	उ.फा.	मूल	उ.भा.प.
भरणी	आर्द्रा	पुष्य	मघा	हस्त	पू.षा.	रेवती
कृत्तिका	पुनर्वसु	आश्लेषा	पू.फा.	चित्रा	उ.षा.	अश्विनी
रोहिणी	पुष्य	मघा	उ.फा.	स्वाती	श्रवणा	भरणी
मृगशिरा	आश्लेषा	पू.फा.	हस्त	विशाखा	धनिष्ठा	कृत्तिका
आर्द्रा	मघा	उ.फा.	चित्रा	अनुराधा	शतभिषा	रोहिणी
पुनर्वसु	पू.फा.	हस्त	स्वाती	ज्येष्ठा	पू.भा.	मृगशिरा
पुष्य	उ.फा.	चित्रा	विशाखा	मूल	उ.भा.	आर्द्रा
आश्लेषा	हस्त	स्वाती	अनुराधा	पू.षा.	रेवती	पुनर्वसु
मघा	चित्रा	विशाखा	ज्येष्ठा	उ.षा.	अश्विनी	पुष्य
पू.फा.	स्वाती	अनुराधा	मूल	श्रवणा	भरणी	आश्लेषा
उ.फा.	विशाखा	ज्येष्ठा	पू.षा.	धनिष्ठा	कृत्तिका	मघा
हस्त	अनुराधा	मूल	उ.षा.	शत.	रोहिणी	पू.फा.
चित्रा	ज्येष्ठा	पू.षा.	श्रवणा	पू.भा.	मृगशिरा	उ.फा.
स्वाती	मूल	उ.षा.	धनिष्ठा	उ.भा.	आर्द्रा	हस्त
विशाखा	पू.षा.	श्रवण	शतभिषा	रेवती	पुनर्वसु	चित्रा
अनुराधा	उ.षा.	धनिष्ठा	पू.भा.	अश्विनी	पुष्य	स्वाती
ज्येष्ठा	श्रवण	शतभिषा	उ.भा.	भरणी	आश्लेषा	विशाखा
मूल	धनिष्ठा	पू.भा.प.	रेवती	कृत्तिका	मघा	अनुराधा
पू.षा.	शतभिषा	उ.भा.प.	अश्विनी	रोहिणी	पू.फा.	ज्येष्ठा
उ.षा.	पू.भा.	रेवती	भरणी	मृगशिरा	उ.फा.	मूल
श्रवण	उ.भा.	अश्विनी	कृत्तिका	आर्द्रा	हस्त	पू.षा.
धनिष्ठा	रेवती	भरणी	रोहिणी	पुनर्वसु	चित्रा	उ.षा.
शतभिषा	अश्विनी	कृत्तिका	मृगशिरा	पुष्य	स्वाति	श्रवणा
पू.भा.	भरणी	रोहिणी	आर्द्रा	आश्लेषा	विशाखा	धनिष्ठा
उ.भा.	कृत्तिका	मृगशिरा	पुनर्वसु	मघा	अनुराधा	शतभिषा
रेवती	रोहिणी	आर्द्रा	पुष्य	पू.फा.	ज्येष्ठा	पू.भा.

गृहनिर्माणप्रकारः

**स्नानाग्निपाकशयनास्त्रभुजश्च धान्य-भाण्डारदेवतगृहाणि च पूर्वतः स्युः ।
तन्मध्यतस्तु मथनाज्यपुरीषविद्याभ्यासाख्यरोदनरतौषधसर्वधाम ॥**

मुहूर्तचिन्तामणेः वास्तुप्रकरणम्- 12/20-21

गृहस्थों को जीवन में सुख-शान्ति प्राप्ति हेतु वास्तुशास्त्रोक्त विधि से गृहनिर्माण करना चाहिए । अन्यथा अशुभ-फल की प्राप्ति व विभिन्न कारणों से मानसिक-अशान्ति रहती है । गृह-मण्डप में कौन सा गृह किस दिशा में हो इसके ज्ञानार्थ गृहनिर्माण का स्वरूप चक्र द्वारा नीचे प्रदर्शित किये जाते हैं -

वायव्य		उत्तर					ईशान	
		कोष-धान्य रोदन	रतिगृह	भाण्डार	औषधि	देवस्थान		
पश्चिम	भोजनकक्ष	आँगन			सर्ववस्तु	पूर्व		
	विद्याभ्यास				स्नानगृह			
	शस्त्रागार	शौचालय	शयनकक्ष	घृत/तैल	रसोई			
दक्षिण							दक्षिण	

कूप-बोरिंग अथवा नल की व्यवस्था-

**कूपे वास्तोर्मध्यदेशेऽर्थनाश-स्त्वैशान्यादौ पुष्टिरैश्वर्यवृद्धिः ।
सूनोर्नाशः स्त्रीविनाशो मृतिश्च सम्पत्तीडा शत्रुतः स्याच्च सौख्यम् ॥**

अर्थात् कूप व नल इत्यादि मण्डप के मध्य में हों तो अर्थ नाश, ईशानकोण में पुष्टि, पूर्व में ऐश्वर्य-वृद्धि, अग्निकोण में सन्तति-नाश, दक्षिण में स्त्रीविनाश, नैऋत्यकोण में मरण, पश्चिम में हो तो सम्पत्ति की प्राप्ति, वायव्यकोण में हो तो शत्रु से पीडा, उत्तर दिशा में हो तो सौख्य की प्राप्ति होती है । इस प्रकार जल-निर्गम की व्यवस्था भी करनी चाहिए ।

राहुकालः-(अशुभः समयः)- रवौ सायम्-४:३० तः ६:०० या. । सोमे प्रातः-७:३०तः ९:००या. ।
मङ्गले अपराह्न ३:०० तः ४:३० या. । बुधे मध्याह्न १२:०० तः १: ३० या. ।
गुरौ- मध्याह्न -१:३० तः ३:०० या. । शुक्रवासरे- दिवा-१०:३०तः१२:०० या.,
शनौ प्रातः ९:०० तः १०:३० या. ।
अभिजिन्मुहूर्तः- स्पष्टमध्याह्नात् २४ मिनटपूर्व परञ्च अभिजिन्मुहूर्तो भवति ।

शिलान्यास-व्यवस्था

देवालये गेहविधौ जलाशये राहुर्मुखं शम्भुदिशोः विलोमतः ।

मीनार्क-सिंहार्क-मृगार्कतस्त्रिभे खाते मुखात्पृष्ठविदिक्कुभो भवेत् ॥

देवालये गेहे जलाशये वा सम्यक् प्रकारेण राहुमुखमवगम्य तत्पृष्ठदिशि कृतः प्रथमः खातः शुभाय भवति । यतः सर्पेण दिग्गव्याप्ता । अतः यदा ऐशान्यां राहोः मुखं तदा वायव्यामुदरमेवञ्च नैऋत्यां पुच्छमतः खातः आग्नेयां शुभदो भवति । एवमेव यदा वायव्यां राहोः मुखं तदा नैऋत्यामुदरन्तथा तस्य राहोः अग्नेयां पुच्छमतः ऐशान्यां खातः श्रेयस्करो भवति । एवमेव अग्नेऽपि बोध्यम् । तद्यथा विश्वकर्मा-

ईशानतः सर्पति कालसर्पो विहाय सृष्टिं गणयेद्विदिक्षुः ।

शेषस्य वास्तोर्मुखमध्यपुच्छं त्रयं परित्यज्य खनेच्चतुर्थम् ॥

अर्थात् राहुः कालसर्पः उच्यते । अस्य परिभ्रमणं विलोमदिशि भवति । अतः अस्य कालसर्पस्य मुखं पुच्छम् उदरञ्च विहाय पृष्ठदिशि (पृष्ठे) शिलान्यासः (प्रथमखातः) कर्तव्यः । अनेन प्रकारेण वास्तुप्रसङ्गे कृतः प्रथमः खातः शुभाय भवति । विषयेऽस्मिन् द्रष्टव्यं निम्नलिखितं चक्रम् । अपि च द्रष्टव्या- मु.चि. १२/१९ इत्यस्य पी.धारा टीका ।

देवालये गेहारम्भे जलाशयादिनिर्माणे विदिगवस्थितो राहुमुखविचारः- नैऋत्य

राहुमुखम्	ऐशान्याम्	वायव्याम्	नैऋत्याम्	आग्नेय्याम्
देवालये	मीन-मेष- वृषभस्थे सूर्ये राहुमुखम्	मिथुन-कर्क- सिंहस्थे सूर्ये राहुमुखम्	कन्या-तुला- वृश्चिकस्थे सूर्ये राहुमुखम्	धनु-मकर-कुम्भ- राशिस्थिते सूर्ये राहुमुखम्
गेहे गृहनिर्माणे	सिंह-कन्या- तुला- राशिस्थिते सूर्ये राहुमुखम्	वृश्चिक-धनु- मकरस्थे सूर्ये राहुमुखम्	कुम्भ-मीन- मेषस्थे सूर्ये राहुमुखम्	वृष-मिथुन- कर्क- राशिस्थिते सूर्ये राहुमुखम्
जलाशये	मकर-कुम्भ- मीन-राशिस्थिते सूर्ये राहुमुखम्	मेष-वृष- मिथुनस्थे सूर्ये राहुमुखम्	कर्क-सिंह- कन्या-राशिस्थिते सूर्ये राहुमुखम्	तुला-वृश्चिक- धनु-राशिस्थिते सूर्ये राहुमुखम्
खातः-	अग्निकोणे	ईशानकोणे	वायव्यकोणे	नैऋत्यकोणे

सफलं गज-कूर्म-दैत्य-नाग-भूमिलक्षणम्-

भूमिसंज्ञा	उच्चता	फलम्
गजपृष्ठभूमिः-	दक्षिण-पश्चिम- नैऋत्य-वायुकोणेषु	धन-धान्य- आयुर्वृद्धिकरी
कूर्मपृष्ठभूमिः-	मध्ये उच्चं, चतुर्दिशं नीचं	शुभप्रदायिका
दैत्यपृष्ठभूमिः-	पूर्वाग्निशम्भुकोणेषु उच्चं-पश्चिमे नीचं	अशुभप्रदा
नागपृष्ठभूमिः-	पूर्व-पश्चिमयोर्दोर्ध्व- दक्षिणोत्तरयोः उच्चता	अशुभप्रदा

वास्तुभूमेः प्लवत्वानुसारं फलम्

पूर्वे	श्रियं
अग्निकोणे	दाहः
दक्षिणे	मृत्युः
नैऋत्ये	धनहानिः
पश्चिमे	सुतक्षयः
वायव्ये	प्रवासः
उत्तरे	धनलाभः
ईशाने	विद्यालाभः

गृहप्रवेशे कलशवास्तुचक्रम् -

स्थानम्	नक्षत्रसंख्या	फलं	शुभाशुभम्
मुखे	सूर्याधिष्ठितनक्षत्रं	अग्निदाहः	अशुभः
पूर्वे	२ - ५	उच्चाटनं	अशुभः
याव्ये	६ - ९	धनलाभः	शुभः
पश्चिमे	१० - १३	धनलाभः	शुभः
सौम्ये	१४ - १७	क्लेशः	अशुभः
उदरे	१८ - २१	नाशः	अशुभः
तले	२२ - २४	स्थिरता	शुभः
कण्ठे	२५ - २७	चिरायुः	शुभः

गृहारम्भे वृषवास्तुचक्रम् -

स्थानं	नक्षत्र.सं.	फलं	शुभाशुभं
शिरसि	० - ३	अग्निदाहः	अशुभः
अग्रपादयोः	४ - ७	उद्वेगः	अशुभः
पृष्ठपादयोः	८ - ११	स्थिरता	अशुभः
पृष्ठे	१२ - १४	श्रीप्राप्तिः	शुभः
यम्यकुक्षिः	१५ - १८	विजयः	शुभः
पुच्छे	१९ - २१	स्वामीनाशः	अशुभः
वामकुक्षि	२२ - २५	निर्धनता	अशुभः
मुखे	२६ - २८	सन्ततिपीडा	अशुभः

लक्ष्मीयुक्तगृहयोगत्रयम्-

1. स्वोच्चस्थः शुक्रः लग्ने ।
2. स्वोच्चस्थो गुरुः चतुर्थे ।
3. स्वोच्चस्थः शनिः लाभगे ।

वर्षाभ्यन्तरे परहस्तगतगृहयोगः-

1. शत्रुनवांशस्थः एकोऽपि ग्रहः सप्तमस्थः चतुर्थस्थो वा भवेत्तथा ब्राह्मणादि वर्णपतिग्रहः निर्बलः स्यात्तदा वर्षाभ्यन्तरे नवनिर्मितं गृहं क्रीतं गृहं वा परहस्तगतं भवति ।

कलिमाहात्म्यम्

सन्तः क्वापि न सन्ति सन्ति यदि वा दुःखेन जीवन्ति ते विद्वांसोऽपि न सन्ति सन्ति यदि वा मात्सर्ययुक्ताश्च ते । राजानोऽपि न सन्ति सन्ति यदि वा लोभाद्धनग्राहिणो दातारोऽपि न सन्ति सन्ति यदि वा सेवानुकूलाः कलौ ॥ धर्मः प्रव्रजितस्तपः प्रचलितं सत्यञ्च दूरे गतं पृथ्वीमन्दफला नराः कपटिनः चित्तञ्च शाठ्योर्जितम् ॥ राजानोऽर्थपराः न रक्षणपराः पुत्राः पितुर्द्वेषिणः साधुः सीदति दुर्जनः प्रभवति प्राप्ते कलौ दुर्युगे ॥

<p align="center">अथ पञ्चकविचारः-</p> <p>धनिष्ठा, शतभिषा, पू.भा.प., उ.भा.प., रेवती, एतानि पञ्चकनक्षत्राणि सन्ति। एषु नक्षत्रेषु दक्षिणदिग्यात्रा, गृहच्छादनं, प्रेतदाहः, तृणकाष्ठादिसंग्रहः, शय्यावितानादिकं निषिद्धं वर्तते। अत्रापवादः- वस्वादौ शतभिषगमध्ये पूर्वादौ चोत्तरान्तके। पञ्च-पञ्च घटी त्याज्या रेवती सकलां त्यजेत् ॥</p>										<p align="center">गण्डान्तनक्षत्रबोधकं चक्रम्</p> <table border="1"> <tr> <td>अश्विनी</td> <td>आश्लेषा</td> <td>मघा</td> <td>ज्येष्ठा</td> <td>मूल</td> <td>रेवती</td> <td>नक्षत्राणि</td> </tr> <tr> <td>३</td> <td>११</td> <td>४</td> <td>६</td> <td>९</td> <td>१२</td> <td>विशेष</td> </tr> <tr> <td>आदौ</td> <td>अन्त्ये</td> <td>आदौ</td> <td>अन्त्ये</td> <td>आदौ</td> <td>अन्त्ये</td> <td>त्याज्यघटयः</td> </tr> </table>						अश्विनी	आश्लेषा	मघा	ज्येष्ठा	मूल	रेवती	नक्षत्राणि	३	११	४	६	९	१२	विशेष	आदौ	अन्त्ये	आदौ	अन्त्ये	आदौ	अन्त्ये	त्याज्यघटयः															
अश्विनी	आश्लेषा	मघा	ज्येष्ठा	मूल	रेवती	नक्षत्राणि																																													
३	११	४	६	९	१२	विशेष																																													
आदौ	अन्त्ये	आदौ	अन्त्ये	आदौ	अन्त्ये	त्याज्यघटयः																																													
<p align="center">अग्निवासचक्रम्</p>																																																			
<p>शुक्लपक्षे तिथयः कृष्णपक्षे तिथयः र. चं. मं. बु. बृ. शु. श.</p>																																																			
<p>१।५।९।१३ २।६।१०।१४ बु. बु. दि. भू. भू. बु. दि.</p>																																																			
<p>२।६।१०।१४ ३।७।११।३० बु. दि. भू. भू. बु. दि. भू.</p>																																																			
<p>३।७।११।१५ ४।८।१२ दि. भू. भू. बु. दि. भू. बु.</p>																																																			
<p>४।८।१२ १।५।९।१३ भू. भू. बु. दि. भू. बु. बु.</p>																																																			
<p>फलं- भुवि सौख्यं, दिवि प्राणनाशः, भूतले च धननाश इति बोध्यम् ।</p>																																																			
<p>विधिः- (शुक्लादितिथिसंख्या+वारसंख्या +१) ÷ ४ = ३, ० शेषे शुभं, १, २ शेषे अशुभं</p>																																																			
<p align="center">सूर्यर्क्षात् ग्रहमुखे होमाहुतिचक्रम्-</p>																																																			
<p>चान्द्रर्क्षाणि ३ ३ ३ ३ ३ ३ ३ ३ ३ ३</p>																																																			
<p>ग्रहाः सूर्यः बुधः शुकः शनिः चन्द्रः मङ्गलः गुरुः राहुः केतुः</p>																																																			
<p>फलम् अशुभं शुभं शुभं अशुभं शुभं अशुभं शुभं अशुभं अशुभं</p>																																																			
<p>तद्यथा- सूर्यभात् त्रिभिरे चान्द्रे सूर्यविच्छुक्रपुङ्गवः। चन्द्रारेज्यागुशिखिनो नेष्ठा होमाहुतिः खले ॥</p>																																																			
<p>अपि च- सैका तिथिर्वारयुता कृताप्ता शेषेगुणेऽग्रे भुवि वह्निवासः। सौख्याय होमे शशियुग्मशेषे प्राणार्थनाशौ दिवि भूतले च ॥ मु. चि.:-२/३५-३६</p>																																																			
<p align="center">शिववासविचारः, पार्थिवशिवपूजायां विहिततिथयः-</p>																																																			
<p>शुक्लपक्षे- २।५।६।९।१२।१३। कृष्णपक्षे- १।४।५।८।११।१२।३०॥</p>																																																			
<p>विधिः- शुक्लादितिथिसंख्या x २ + ५ ÷ ७ = १।२।३ शेषे शुभम्, अन्यदशुभम् । १ शेषे कैलाशे, २ शेषे गौरिसन्निधौ, ३ शेषे वृषारूढः शिवः शुभाय स्यात् ।</p>																																																			
<p align="center">नष्टवस्तुज्ञानाय नक्षत्राणां अन्धाक्ष-मन्दाक्ष-मध्याक्ष-सुलोचनादिसंज्ञा</p>																																																			
<table border="1"> <tr> <td>संज्ञा</td> <td>नक्षत्राणि</td> <td>लाभालाभः</td> <td>नष्टवस्तुदिक्</td> </tr> <tr> <td>अन्धाक्षः</td> <td>रो.पुष्य उ.फ.वि.पू.षा.ध.रे.</td> <td>शीघ्रलाभः</td> <td>पूर्वस्याम्</td> </tr> <tr> <td>मन्दाक्षः</td> <td>मृ.आश्ले.ह.अनु.उ.षा.श.अश्वि.</td> <td>प्रयत्नाल्लाभः</td> <td>दक्षिणस्याम्</td> </tr> <tr> <td>मध्याक्षः</td> <td>आर्द्रा.म.चि.ज्ये.अभि.पू.भा.भ.</td> <td>दूरे श्रवणमलाभश्च</td> <td>पश्चिमस्याम्</td> </tr> <tr> <td>सुलोचनः</td> <td>पुन.पू.फा.स्वा.मू.श्र.उ.भा.कृ.</td> <td>अलाभः</td> <td>उत्तरस्याम्</td> </tr> </table>										संज्ञा	नक्षत्राणि	लाभालाभः	नष्टवस्तुदिक्	अन्धाक्षः	रो.पुष्य उ.फ.वि.पू.षा.ध.रे.	शीघ्रलाभः	पूर्वस्याम्	मन्दाक्षः	मृ.आश्ले.ह.अनु.उ.षा.श.अश्वि.	प्रयत्नाल्लाभः	दक्षिणस्याम्	मध्याक्षः	आर्द्रा.म.चि.ज्ये.अभि.पू.भा.भ.	दूरे श्रवणमलाभश्च	पश्चिमस्याम्	सुलोचनः	पुन.पू.फा.स्वा.मू.श्र.उ.भा.कृ.	अलाभः	उत्तरस्याम्																						
संज्ञा	नक्षत्राणि	लाभालाभः	नष्टवस्तुदिक्																																																
अन्धाक्षः	रो.पुष्य उ.फ.वि.पू.षा.ध.रे.	शीघ्रलाभः	पूर्वस्याम्																																																
मन्दाक्षः	मृ.आश्ले.ह.अनु.उ.षा.श.अश्वि.	प्रयत्नाल्लाभः	दक्षिणस्याम्																																																
मध्याक्षः	आर्द्रा.म.चि.ज्ये.अभि.पू.भा.भ.	दूरे श्रवणमलाभश्च	पश्चिमस्याम्																																																
सुलोचनः	पुन.पू.फा.स्वा.मू.श्र.उ.भा.कृ.	अलाभः	उत्तरस्याम्																																																
<p align="center">बाणपञ्चकविचारः-</p>																																																			
<table border="1"> <tr> <td>बाणाः-</td> <td>रोगः</td> <td>अग्निः</td> <td>नृपः</td> <td>चौरः</td> <td>मृत्युः</td> </tr> <tr> <td>सूर्यगतांशाः</td> <td>८, १७,</td> <td>२, ११,</td> <td>४, १३,</td> <td>६, १५,</td> <td>१, १०</td> </tr> <tr> <td>प्रतिराशौ</td> <td>२६,</td> <td>२०, २९,</td> <td>२२,</td> <td>२४</td> <td>१९, २८</td> </tr> <tr> <td>कर्मसु</td> <td>व्रतबन्धे</td> <td>गेहे</td> <td>नृपसेवायाम्</td> <td>यात्रायाम्</td> <td>विवाहे</td> </tr> <tr> <td>वर्ज्याः</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>वारे वर्ज्याः</td> <td>रविवासरे</td> <td>भौमवासरे</td> <td>शनिवासरे</td> <td>भौमवासरे</td> <td>बुधवासरे</td> </tr> <tr> <td>काले वर्ज्याः</td> <td>रात्रौ</td> <td>सदैव</td> <td>दिवायाम्</td> <td>रात्रौ</td> <td>सन्ध्ययोः</td> </tr> </table>										बाणाः-	रोगः	अग्निः	नृपः	चौरः	मृत्युः	सूर्यगतांशाः	८, १७,	२, ११,	४, १३,	६, १५,	१, १०	प्रतिराशौ	२६,	२०, २९,	२२,	२४	१९, २८	कर्मसु	व्रतबन्धे	गेहे	नृपसेवायाम्	यात्रायाम्	विवाहे	वर्ज्याः						वारे वर्ज्याः	रविवासरे	भौमवासरे	शनिवासरे	भौमवासरे	बुधवासरे	काले वर्ज्याः	रात्रौ	सदैव	दिवायाम्	रात्रौ	सन्ध्ययोः
बाणाः-	रोगः	अग्निः	नृपः	चौरः	मृत्युः																																														
सूर्यगतांशाः	८, १७,	२, ११,	४, १३,	६, १५,	१, १०																																														
प्रतिराशौ	२६,	२०, २९,	२२,	२४	१९, २८																																														
कर्मसु	व्रतबन्धे	गेहे	नृपसेवायाम्	यात्रायाम्	विवाहे																																														
वर्ज्याः																																																			
वारे वर्ज्याः	रविवासरे	भौमवासरे	शनिवासरे	भौमवासरे	बुधवासरे																																														
काले वर्ज्याः	रात्रौ	सदैव	दिवायाम्	रात्रौ	सन्ध्ययोः																																														
<p align="center">दीक्षाग्रहणे मासविचारः-</p>																																																			
<table border="1"> <tr> <td>चैत्रे - बहुदुःखम्</td> <td>श्रावणे - शुभम्</td> <td>मार्गशीर्षे - शुभम्</td> </tr> <tr> <td>वैशाखे - रत्न(धन)लाभः</td> <td>भाद्रपदे - प्रजाहानिः</td> <td>पौषे - ज्ञानहानिः</td> </tr> <tr> <td>ज्येष्ठे - मरणम्</td> <td>आश्विने - सुखम्</td> <td>माघे - मेधावृद्धिः</td> </tr> <tr> <td>आषाढे - बन्धुनाशः</td> <td>कार्तिके - सर्ववृद्धिः</td> <td>फाल्गुने - सुख-सौभाग्यवृद्धिः</td> </tr> </table>										चैत्रे - बहुदुःखम्	श्रावणे - शुभम्	मार्गशीर्षे - शुभम्	वैशाखे - रत्न(धन)लाभः	भाद्रपदे - प्रजाहानिः	पौषे - ज्ञानहानिः	ज्येष्ठे - मरणम्	आश्विने - सुखम्	माघे - मेधावृद्धिः	आषाढे - बन्धुनाशः	कार्तिके - सर्ववृद्धिः	फाल्गुने - सुख-सौभाग्यवृद्धिः																														
चैत्रे - बहुदुःखम्	श्रावणे - शुभम्	मार्गशीर्षे - शुभम्																																																	
वैशाखे - रत्न(धन)लाभः	भाद्रपदे - प्रजाहानिः	पौषे - ज्ञानहानिः																																																	
ज्येष्ठे - मरणम्	आश्विने - सुखम्	माघे - मेधावृद्धिः																																																	
आषाढे - बन्धुनाशः	कार्तिके - सर्ववृद्धिः	फाल्गुने - सुख-सौभाग्यवृद्धिः																																																	
<p align="center">वास्तुभूमेः प्लवत्वानुसारं फलम्</p>																																																			
<table border="1"> <tr> <td>पूर्वे-</td> <td>श्रियं</td> <td>अग्निकोणे</td> <td>दाहः</td> <td>दक्षिणे</td> <td>मृत्युः</td> </tr> <tr> <td>नैऋत्ये-</td> <td>धनहानिः</td> <td>पश्चिमे</td> <td>सुतक्षयः</td> <td>वायव्ये</td> <td>प्रवासः</td> </tr> <tr> <td>उत्तरे-</td> <td>धनलाभः</td> <td>ईशाने</td> <td>विद्यालाभः</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>										पूर्वे-	श्रियं	अग्निकोणे	दाहः	दक्षिणे	मृत्युः	नैऋत्ये-	धनहानिः	पश्चिमे	सुतक्षयः	वायव्ये	प्रवासः	उत्तरे-	धनलाभः	ईशाने	विद्यालाभः																										
पूर्वे-	श्रियं	अग्निकोणे	दाहः	दक्षिणे	मृत्युः																																														
नैऋत्ये-	धनहानिः	पश्चिमे	सुतक्षयः	वायव्ये	प्रवासः																																														
उत्तरे-	धनलाभः	ईशाने	विद्यालाभः																																																

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. ३०)

वास्तुप्रकरणम्

तत्रादौ - वास्तुप्रकरणस्य प्रयोजनम्- गृहस्थस्य क्रियाः सर्वाः न सिध्यन्ति गृहं विना । यतस्तस्माद् गृहारम्भः प्रवेशसमयौ ब्रूवे ॥ अपि च- परगेहे कृताः सर्वाः श्रौतस्मार्तक्रियाः शुभाः । निष्फलाः स्युर्यतस्तासां भूमीशःफलमश्नुते ॥ वासकर्तुरनुकूलस्थानचयनार्थं सूत्रसंख्या (1) - वासकर्तुः नामराशितः पुरस्य २,५,९,१०,११, संख्यकाः राशयः शुभाय भवन्ति । सूत्रसंख्या (२) वासकर्तुः नामवर्गसंख्या x २ + वासस्थानवर्गसंख्या ÷ ८, अत्र प्राप्तं शेषमानं स्थाप्यम् । अनेनैव प्रकारेण वासस्थानवर्गसंख्या x २ + वासकर्तुः नामवर्गसंख्या ÷ ८, अत्रापि प्राप्तं शेषमानं स्थाप्यम् । अनयोः द्वयोः शेषमानयोः योऽधिकः सोऽर्थदो भवति । अर्थात् वासकर्तुः काकिणी ग्रामनामकाकिणीतः अल्पा भवेच्चेत्तदा फलञ्छ्रेयस्करं ज्ञेयम् । उपर्युक्तः विचारः सेवा-व्यवसायादिषु क्षेत्रेषु कर्तव्यः । निम्नलिखितं चक्रमिदं गृहनिर्माणार्थं प्रयुज्यते । यतोहि गृहनिर्माणार्थं गृहस्य उपयुक्तदीर्घविस्तारात्मको भूखण्डो श्रेयस्करो भवतीति ।

अत्र दीर्घविस्तारघातरूपपिण्डवशेनायादिबोधकचक्रम्

दीर्घः	२१	२५	२७	३१	३३	३५	३७	३७	३९	३९	४१	४१	४३	४३	४५	४५	४७	४७	४९	४९	४९	५१	५१	५१	५५	५५	५५	५७	५७	५९	५९	
विस्तारः	१९	२१	२५	२९	२७	२९	३३	३१	३३	३३	३५	३५	४१	३७	४३	४१	४५	४१	४३	४५	४७	४९	४७	४९	५३	५१	५५	४९	५३			
आयः	७	५	३	३	३	७	३	३	५	७	५	३	७	१	३	१	७	७	३	१	३	५	७	५	३	१	७	३	३	७	३	७
वारः	७	७	६	६	३	७	७	५	६	५	७	७	६	७	५	६	४	२	७	७	७	५	६	७	४	७	६	४	५	७	३	
अंशः	९	९	९	३	९	६	९	६	९	९	६	९	३	३	९	९	६	९	३	६	९	९	९	३	६	३	९	९	३	६		
द्रव्यं	१२	१२	१२	४	१२	८	१२	८	१२	१२	१२	८	१२	४	४	१२	१२	८	१२	४	८	१२	१२	१२	४	८	४	१२	१२	४	८	
ऋणं	५	७	१	१	१	५	१	१	७	५	७	१	५	३	१	३	५	५	१	३	१	७	५	७	१	३	५	१	१	५	१	५
ऋक्षं	६	१५	२७	१०	२७	२०	६	२३	२१	९	१२	५	२१	२५	१०	९	९	२६	१८	७	८	९	२७	६	१२	२५	२४	१९	९	२४	१६	१४
तिथिः	१२	१५	१५	७	३	५	१५	१०	३	६	१५	५	१२	१०	४	१५	१५	११	१५	७	११	१५	१५	६	१२	१०	५	१०	६	१५	१३	११
योगः	३	२१	२७	५	२७	१०	३	२५	२४	१८	६	१६	२४	२६	५	१८	१८	१३	९	१७	४	१८	२७	३	६	२६	७	२३	१८	१२	८	७
आयुः	७२	१२०	१२०	११२	४८	८०	१२०	५६	४८	९६	१२०	८०	७२	४०	६४	१२०	१२०	५६	१२०	११२	५६	१२०	१२०	९६	७२	४०	८०	४०	९६	१२०	८८	५६
दीर्घः	५९	६१	६१	६१	६३	६३	६३	६३	६५	६५	६५	६५	६७	६७	६७	६९	६९	७१	७१	७१	७३	७३	७५	७५	७५	७५	७५	७७	७७	७७	७७	
विस्तारः	५१	५१	५३	५५	५३	५५	५७	५९	५३	५७	५९	६३	५५	६१	६५	६१	६३	५७	६५	६९	६१	६३	६५	६३	६५	६७	६९	७३	६५	७१	७५	६७
आयः	१	७	१	३	३	१	७	५	५	१	३	७	५	७	३	१	३	७	७	३	५	७	१	५	३	१	७	३	५	३	७	७
वारः	५	६	५	४	७	७	७	७	२	४	५	७	६	५	२	४	७	२	४	५	२	७	५	७	६	५	४	२	७	७	७	७
अंशः	९	९	३	६	९	९	९	९	६	९	६	९	६	६	३	९	९	९	६	९	६	९	३	९	९	९	९	९	६	६	९	३
द्रव्यं	१२	१२	४	८	१२	१२	१२	१२	८	१२	८	१२	८	४	१२	१२	१२	८	१२	८	१२	४	१२	१२	१२	४	८	८	१२	४		
ऋणं	३	५५	३	१	१	३	५	७	७	३	१	५	७	५	१	३	१	५	५	१	७	५	३	७	१	३	५	१	७	१	५	५
ऋक्षं	१५	२१	२५	२	९	१८	२७	९	२०	२१	८	९	२३	२६	१०	३	२७	३	११	१५	११	१८	२५	२७	१२	२४	९	६	२६	२१	३	१६
तिथिः	१२	३	४	५	१२	१५	३	६	५	१५	५	१५	५	११	१०	१२	६	६	५	१२	१४	१२	१०	१५	१५	१५	१५	५	११	१५	७	
योगः	२१	२४	२६	१	१८	९	२७	१८	१०	२४	४	१८	२५	१३	५	१५	२७	१५	१९	२१	१९	९	२६	२७	६	१२	१८	३	१३	२५	१५	८
आयुः	७२	४९	६४	८०	७२	१२०	४८	९६	८०	१२०	८०	१२०	८०	५६	४०	७२	९६	९६	८०	७२	१०४	७२	४०	१२०	१२०	१२०	१२०	१२०	८०	५६	१२०	११२

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. ३१)

<p>विवाहमुहूर्ताः सं. २०८०</p> <p>तिथिः दिनम् दिनाङ्कः/मासः नक्षत्रम्</p> <p>चैत्रशुक्लपक्षे-</p> <p>मीनार्कदोषात् विवाहादिशुभमुहूर्ताभावः।</p> <p>वैशाखकृष्णपक्षे-</p> <p>गुर्वस्तदोषात् विवाहादिशुभमुहूर्ताभावः।</p> <p>वैशाखशुक्लपक्षे-</p> <p>१२ मङ्गल २ मई २०२३ उ.फा./हस्तः</p> <p>१३ बुध ३ ,, ह./चि.</p> <p>(मृ.बा. २/३ मई २०२३ रा. १/४८ तः ३/४ मई २०२३ रा. २/३३ या.)</p> <p>१४/१५ गुरु ४ ,, चि./स्वा.</p> <p>१५ शुक्र ५ ,, स्वा. (गो.ल.चि.)</p> <p>ज्येष्ठकृष्णपक्षे-</p> <p>१ शनि ६ मई अनु.</p> <p>२ रवि ७ मई अनु.</p> <p>(दिवा गोधुलि लग्न चि.)</p> <p>३ सोम. ८ ,, मूल(भद्रापरम्)</p> <p>६ गुरु ११ ,, उ.षा./श्रवण</p> <p>११ सोम १५ ,, उ.षा(संक्रान्तिदोषः)</p> <p>अतः परं मासान्तदोषः।</p> <p>ज्येष्ठशुक्लपक्षे-</p> <p>१ शनि २० मई रोहि.</p> <p>२ रवि २१ ,, रोहि./मृग.</p> <p>३ सोम २२ ,, मृग. (दि.ल.चि.)</p>	<p>७ शुक्र २६ ,, मघा</p> <p>(मृ.बा. २५ मई २०२३ रा. ८/५३ तः २६ मई २०२३ रा. ८/५२ या.) (मृ.बा. परिहारः)</p> <p>७ शनि २७ ,, मघा</p> <p>९ सोम २९ ,, उ.फा.</p> <p>१० मङ्गल ३० मई हस्त(भद्रापूर्वम्)</p> <p>१४/१५शनि ३ जून अनु.(भद्रापरम्)</p> <p>१५ रवि ५ ,, मूल</p> <p>(मृ.बा. ३/४ जून २०२३ रा. ४/५९ तः ५/६ जून २०२३ प्रा. ६/०४ या.) (मृ.बा. परिहारः)</p> <p>आषाढकृष्णपक्षे-</p> <p>१/२ सोम ५ जून मूल</p> <p>३ मङ्गल ६ ,, उ.षा.(भद्रापरम्)</p> <p>४/५ बुध ७ ,, उ.षा./श्रवण</p> <p>५ गुरु ८ ,, श्रव./धनि.</p> <p>६ शुक्र ९ ,, धनि.</p> <p>(दि.ल.चि., भद्रादोषः)</p> <p>८ रवि ११ ,, उ.षा.</p> <p>९/१० सोम १२ ,, उ.षा./रेव.</p> <p>(भद्रापूर्वम्)</p> <p>१० मङ्गल १३ ,, रेव./अश्वि.</p> <p>अतः परं मासान्तदोषः।</p> <p>आषाढशुक्लपक्षे-</p> <p>५ शुक्र २३ जून मघा</p> <p>७ रवि २५ ,, उ.फा.(भद्रापूर्वम्)</p>	<p>८ सोम २६ ,, उ.फा./हस्त</p> <p>(मृ.बा. २५/२६ जून २०२३ रा. ४/२५ तः २७/२८ जून २०२३ प्रा. ५/२१ या.)</p> <p>(मृ.बा. परिहारः)</p> <p>९ मङ्गल २७ ,, हस्त/चित्रा</p> <p>१० बुध २८ ,, चि./स्वा.</p> <p>११ गुरु २९ ,, स्वा.(दि.ल.चि.)</p> <p>कार्तिकशुक्लपक्षे-</p> <p>१२ शुक्र २४ नवं. रेव./अश्वि.</p> <p>१५ सोम २७ ,, रोहि.</p> <p>(मृ.बा.२६ नव. २०२३ रा.११/०४ तः २७ नव.२०२३ रा.२२/४७ या.) (मृ.बा. परिहारः)</p> <p>मार्गशीर्षकृष्णपक्षे-</p> <p>१ मङ्गल २८ नवं. रोहि./मृग.</p> <p>२ बुध. २९ ,, मृग(दि.ल.चि.)</p> <p>६ रवि ३ दिस. मघा(भद्रादोषः)</p> <p>७ सोम ४ ,, मघा</p> <p>८ मङ्गल ५ ,, उ.फा.</p> <p>९ बुध ६ ,, उ.फा.</p> <p>(मृ.बा. ५ दिस. २०२३ रा. ०८/१८ तः ६ दिस. २०२३ सा. ०७/५८ या.)</p> <p>१० गुरु ७ ,, उ.फा./हस्त</p> <p>(भद्रादोषः)</p> <p>११ शुक्र ८ ,, हस्त/चित्रा</p> <p>११/१२ शनि ९ ,, चि./स्वा.</p>	<p>१२ रवि १० ,, स्वा.(दि.ल.चि.)</p> <p>मार्गशीर्षशुक्लपक्षे-</p> <p>१ बुध १३ दिस. मूल</p> <p>२ गुरु १४ ,, मूल(दि.ल.चि.)</p> <p>३ शुक्र १५ ,, उ.षा.</p> <p>(मृ.बा. १४ दिस. २०२३ दिवा. ०४/५९ तः १५ दिस. २०२३ दिवा. ०४/३५ या.)</p> <p>पौषकृष्णपक्षे-</p> <p>अग्रे धन्वर्कदोषः।</p> <p>पौषशुक्लपक्षे-</p> <p>६/७ मङ्गल १६ जन. २०२४ उ.षा.</p> <p>(मृ.बा. १५/१६ जन. २०२४ रा. २/२१ तः १६/१७ जन. २०२४ प्रा. ५/२३ या.)</p> <p>(मृ.बा. परिहारः)</p> <p>७ बुध १७ ,, रेव.(भद्रापूर्वम्)</p> <p>८ गुरु १८ ,, अश्वि.</p> <p>११ रवि २१ ,, रोहि.</p> <p>१२ सोम २२ ,, मृग.</p> <p>माघकृष्णपक्षे-</p> <p>२ शनि २७ जन. मघा</p> <p>३ रवि २८ ,, मघा</p> <p>(दि.ल.चि.)</p> <p>४ सोम २९ ,, उ.फा.(रिक्तादोषः)</p> <p>४/५ मङ्गल ३० जन. उ.फा./हस्त</p> <p>५ बुध ३१ ,, हस्त/चित्रा</p>
--	---	--	---

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. ३२)

६ गुरु	१ फर.	चित्रा/स्वा. (भद्रादोषः)	२ सोम	२६ ,,	उ.फा./हस्त	उपनयन (यज्ञोपवीत) मुहूर्ताः- चैत्रशुक्लपक्षे विप्रवटूनाम्	माघशुक्लपक्षे-		
७ शुक्र	२ ,,	स्वा.	३ मङ्गल	२७ ,,	हस्त		५ बुध	१४ फर.	रेव./अश्वि.
९ रवि	४ ,,	अनु.	४ बुध	२८ ,,	हस्त/चित्रा	२ गुरु	२३ मार्च २०२३	रेव./अश्वि.	
११ मङ्गल	६ ,,	मूल	५ गुरु	२९ ,,	चित्रा/स्वा.	१० शुक्र	३१ ,,	पुष्य	
अतः परं मासान्तदोषः।			६ शुक्र	१ मार्च	स्वा.(दि.ल.चि.)	(अतः परं गुर्वस्तदोषः।			
माघशुक्लपक्षे-			६/७ शनि	२ ,,	अनु.	ज्येष्ठ कृष्णपक्षे-			
३ सोम	१२ फर.	उ.भा.	७ रवि	३ ,,	अनु.(दि.ल.चि.)	२ रवि	७ मई	अनु.	
(मृ.बा. ११ फर. २०२४ दिवा. १४/२० तः १२ फर. २०२४ दिवा. ४/०३ या.)			८ सोम	४ ,,	मूल(रिक्तादोषः)	५ बुध	१० ,,	पू.षा./उ.षा.	
(मृ.बा. परिहारः)			(मृ.बा. ३ मार्च. २०२४ दिवा. १२/२२ तः ४ मार्च. २०२४ दिवा. १२/१९ या.)			(मृ.बा. परिहारः)			
४ मङ्गल	१३ ,,	उ.भा./रेव.	(मृ.बा. परिहारः)			ज्येष्ठ शुक्लपक्षे-			
(रिक्ता-संक्रान्तिदोषः)			९/१० मङ्गल	५ ,,	मूल	२ रवि	२१ मई	रोहि.	
५ बुध	१४ ,,	रेव./अश्वि.	(दि.ल.चि.)	(मृ.बा. परिहारः)			३ सोम	२२ ,,	रोहि./मृग.
(मृ.बा. १४ फर. २०२४ दिवा. ३/३० तः १५ फर. २०२४ दिवा ३/३० या.)			१०/११ बुध	६ ,,	उ.षा.	५ बुध	२४ ,,	पुन.	
८ शनि	१७ ,,	रोहि.	१२ गुरु	७ ,,	उ.षा./श्रव.	(रो.बा. २३ मई २०२३ सा. ५/५७ तः २४ मई २०२३ सा. ६/४५ या.)			
९ रवि	१८ ,,	रोहि./मृग.	अतः परं मासान्तदोषः।			आषाढकृष्णपक्षे-			
१० सोम	१९ ,,	मृग.(दि.ल.चि.)	फाल्गुनशुक्लपक्षे-			१ सोम	५ ,,	मूल	
१५ शनि	२४ ,,	मघा	१ सोम	११ मार्च	उ.भा./रेव.	५ गुरु	८ ,,	श्रवण	
(मृ.बा. २३ फर. २०२४ दिवा. १३/३० तः २४ फर. २०२४ दिवा. १३/२१ या.)			२ मङ्गल	१२ ,,	रेव./अश्वि.	आषाढशुक्लपक्षे-			
(मृ.बा. परिहारः)			(मृ.बा. १२ मार्च. २०२४ दिवा. १२/१२ तः १३ मार्च २०२४ दिवा. १२/१५ या.)			३ बुध	२१ जून	पुष्य	
फाल्गुनकृष्णपक्षे-			अतः परं मीनार्कदोषः।			माघकृष्णपक्षे-			
१ रवि	२५ फर.	उ.फा.				१ शुक्र	२६ जन. २०२४	पुष्य	
						५ बुध	३१ ,,	हस्त	
						माघशुक्लपक्षे-			
						(रो.बा. २१ फर. २०२४ दिवा. १/५३ तः २२ फर. २०२४ दिवा. १/४२ या.)			
						द्विरागमन/वधूप्रवेशमुहूर्ताः			
						चैत्रशुक्लपक्षे-			
						मीनार्क-गुर्वस्तदोषत्वात् शुभमुहूर्ताभावः।			
						वैशाखकृष्णपक्षे-			
						गुर्वस्तदोषः			
						वैशाखशुक्लपक्षे-			
						१३ बुध			३ मई २०२३ हस्त
						ज्येष्ठकृष्णपक्षे-			
						५ बुध			१० मई उ.षा.
						६ गुरु			११ ,, उ.षा.
						७ शुक्र			१२ ,, श्रवण
						११ मङ्गल			१६ ,, उ.भा.
						कार्तिकशुक्लपक्षे-			
						८ सोम			२० नवं. धनि.
						११ गुरु			२३ ,, उ.भा.
						१२ शुक्र			२४ ,, रेव.
						(वधूप्रवेशे मात्रम्)			

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. ३३)

१५ सोम २७ ,, रोहि.	६ गुरु २५ ,, पुष्य	मार्गशीर्षकृष्णपक्षे-	(अ.बा. १४ मई २०२३ प्रा. ९/४६ तः १५
मार्गशीर्षकृष्णपक्षे-	९/१० सोम २९ ,, उ.फा.	२ बुध २९ नवं. मृग.	मई २०२३ प्रा. १०/४० या.)
२ बुध २९ नवं. मृग.	१२ गुरु १ जून चित्रा	१० गुरु ७ दिसं. उ.फा./हस्त	ज्येष्ठशुक्लपक्षे-
४/५ शुक्र १ दिस. पुन./पुष्य	१४ शनि ३ ,, अनु.	११ शुक्र ८ ,, हस्त/चित्रा	१ शनि २० मई रोहि.
१० गुरु ७ ,, हस्त	आषाढकृष्णपक्षे-	११/१२ शनि ९ ,, चित्रा/स्वा.	३ सोम २२ ,, मृग.
११ शुक्र ८ ,, हस्त/चित्रा	९ सोम १२ जून उ.भा.	१२ रवि १० दिस. स्वा.	५ बुध २४ ,, पुन./पुष्य
माघशुक्लपक्षे-	आषाढशुक्लपक्षे-	पौषशुक्लपक्षे-	६ गुरु २५ ,, पुष्य
५ बुध १४ फर. २०२४ रेव./अश्वि.	८ सोम २६ जून हस्त	७ बुध १७ जन. २०२४ रेव.	९/१० सोम २९ ,, उ.फा.
६ गुरु १५ ,, अश्वि.	२ बुध ५ जुलाई श्रवण	१० शनि २० ,, रोहि.	१० मङ्गल ३० ,, हस्त
१० सोम १९ ,, मृग.	शुद्धश्रावणकृष्णपक्षे-	१५ गुरु २५ ,, पुन.	(स्वयंसिद्धमुहूर्त, दशहरा)
१२ बुध. २१ पुन./पुष्य	३ गुरु ६ जुलाई धनि.	माघकृष्णपक्षे-	११ बुध ३१ ,, हस्त/चित्रा
१३ गुरु २२ पुष्य	शुद्धश्रावणशुक्लपक्षे-	१ शुक्र २६ जन. पुष्य	१२ गुरु १ जून चित्रा/स्वा.
फाल्गुनकृष्णपक्षे-	१२ सोम २८ अग. उ.षा.	६ गुरु २ फर. चित्रा	१४/१५ शनि ३ ,, अनु.
१२ गुरु ७ मार्च उ.षा.	१५ गुरु ३१ ,, शत.	माघशुक्लपक्षे-	आषाढकृष्णपक्षे-
१३ शुक्र ८ ,, श्रवण	कार्तिककृष्णपक्षे-	५ बुध १४ फर. रेव.	५ गुरु ८ जून. श्रवण
गृहारम्भमुहूर्तः-	६ शुक्र ३ नवं. पुन.	६ गुरु १५ ,, अश्वि.	९/१० सोम १२ ,, उ.भा./रेव.
वैशाखशुक्लपक्षे-	७ शनि ४ ,, पुष्य	१२ बुध २१ ,, पुन.	आषाढशुक्लपक्षे-
१३ बुध ३ मई हस्त	१२ शुक्र १० ,, हस्त	१३ गुरु २२ ,, पुष्य	२ मङ्गल २० जून. पुन.
ज्येष्ठकृष्णपक्षे-	कार्तिकशुक्लपक्षे -	गृहप्रवेशमुहूर्तः-	(स्वयंसिद्ध, रथयात्रा)
१ शनि ६ मई अनु.	५ शनि १८ नवं. उ.षा.	वैशाखशुक्लपक्षे-	३ बुध २२ ,, पुष्य
११ सोम १५ ,, उ.भा.	९ मङ्गल २१ ,, शत.	१३ बुध ३ अप्रैल हस्त	८ सोम २६ ,, उ.फा.
ज्येष्ठशुक्लपक्षे-	(स्वयंसिद्ध अक्षयनवमी)	ज्येष्ठकृष्णपक्षे-	१३ शनि २ जुलाई अनु.
१ शनि २० मई रोहि.	११ गुरु २३ ,, उ.भा.	१ शनि ६ मई अनु.	श्रावणकृष्णपक्षे-
३ सोम २२ ,, मृग.		११ सोम १५ ,, उ.फा.	८ सोम १० जुलाई रेव.
			१२ शुक्र १४ ,, रोहि.

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. ३४)

<p>आश्विनशुक्लपक्षे- १० मङ्गल २४ अक्तू. धनि. (स्वयंसिद्ध, दशहरा)</p> <p>कार्तिककृष्णपक्षे- १३ शनि ११ नव. चित्रा (स्वयंसिद्ध, धनतेरस) १४/१५ रवि १२ ,, स्वा. (स्वयंसिद्ध, दीपावली)</p> <p>कार्तिककृष्णपक्षे- १० बुध २२ नव. पू.फा. ११ गुरु २३ ,, उ.फा. १५ सोम २७ ,, रोहि.</p> <p>मार्गशीर्षकृष्णपक्षे- २ बुध २९ नव. मृग. ५ शनि २ दिस. पुष्य १० गुरु. ७ ,, हस्त (अ.बा. ६ दिस. २०२३ सा. ७/५८ तः ७ दिस. २०२३ सा. ७/३७ या.) ११ शुक्र ८ ,, हस्त/चित्रा ११/१२ शनि ९ ,, स्वा.</p> <p>पौषशुक्लपक्षे- ७ बुध १७ दिस. रेव. १५ सोम २५ जन. २०२४ पुष्य</p> <p>माघकृष्णपक्षे- १ शुक्र २६ जन. पुष्य (अ.बा. २५ जन. २०२४ रा. १०/१७ तः २६ जन. २०२४ रा. ९/५४ या.) ५ बुध ३१ ,, हस्त</p>	<p>६ गुरु १ फर. चित्रा २० सोम ५ ,, अनु. माघशुक्लपक्षे- ५ बुध १४ फर. अश्वि. ६ गुरु १५ ,, अश्वि. १० सोम १९ ,, मृग. १२ बुध. २१ ,, पुन. १३ गुरु २२ ,, पुष्य</p> <p>फाल्गुन कृष्णपक्षे- १२ गुरु ७ मार्च उ.षा.</p> <p>अत्र कश्चिद् विशेषः- गृहप्रवेशप्रकरणे अग्निबाणविचारः मुख्यतमः। परमयन्तु भौमवासरे एव विचारणीयो भवति। उपनयने रोगबाणः। अयं रविवासरे विशेषेण त्याज्यो भवतीति मुहूर्तचिन्तामणिकारः। तद्यथा- रात्रौ चौररुजो दिवा नरपतिर्वहिनः सदा सन्ध्ययोः मृत्युश्चाथ शनौ नृपो दिवि मृतिभौमेग्नचौरौ रवौ। रोगोऽथ व्रतगेहगोपनृपसेवायानपाणिग्रहे वर्ज्याश्च क्रमतो बुधैरुगनलक्ष्मापालचौरा मृतिः।। मुहूर्तचिन्तामणिःविवाहप्रकरणम् ६/७४</p>	<p>ग्रहाणां गुण-प्रकृत्यादि कथनम्-</p>	<table border="1"> <tr> <td>भावाद्यवर्षम्</td> <td>२२तः२४</td> <td>२४-२५</td> <td>२८-३२</td> <td>३२-३६</td> <td>१६-२४</td> <td>२६-२८</td> <td>३६-४२</td> <td>४४-५०</td> <td>४८-५०</td> </tr> <tr> <td>रसः</td> <td>तिक्तः</td> <td>क्षारः</td> <td>कटुः</td> <td>मिश्रः</td> <td>मधुरम्</td> <td>अम्लः</td> <td>कषायः</td> <td>कषायः</td> <td>कषायः</td> </tr> <tr> <td>दिशा</td> <td>पूर्वः</td> <td>वायव्यः</td> <td>याम्यः</td> <td>उत्तरः</td> <td>ईशानः</td> <td>अग्निः</td> <td>पश्चिमः</td> <td>नैऋत्यम्</td> <td>नैऋत्यम्</td> </tr> <tr> <td>प्रकृतिः</td> <td>पित्तम्</td> <td>कफः</td> <td>पित्तम्</td> <td>त्रिधातुः</td> <td>कफः</td> <td>कफः/वातः</td> <td>वातः</td> <td>वातः</td> <td>वातः</td> </tr> <tr> <td>कारकः</td> <td>आत्मा</td> <td>मनः</td> <td>बलम्</td> <td>वाणी</td> <td>विद्या</td> <td>कामः</td> <td>दुःखम्</td> <td>दुःखम्</td> <td>दुःखम्</td> </tr> <tr> <td>तत्त्वम्</td> <td>अग्निः</td> <td>जलम्</td> <td>अग्निः</td> <td>पृथ्वी</td> <td>आकाशः</td> <td>जलम्</td> <td>वायुः</td> <td>वायुः</td> <td>वायुः</td> </tr> <tr> <td>पु./स्त्रीः</td> <td>पुरुषः</td> <td>स्त्री</td> <td>पुरुषः</td> <td>नपुंसकः</td> <td>पुरुषः</td> <td>स्त्री</td> <td>नपुंसकः</td> <td>पुरुषः</td> <td>पुरुषः</td> </tr> <tr> <td>जातिः</td> <td>क्षत्रियः</td> <td>वैश्यः</td> <td>क्षत्रियः</td> <td>वैश्यः</td> <td>विप्रः</td> <td>विप्रः</td> <td>शूद्रः</td> <td>शूद्रः</td> <td>शूद्रः</td> </tr> <tr> <td>स्वभावः</td> <td>स्थिरः</td> <td>चरः</td> <td>चरः</td> <td>द्विस्वभावः</td> <td>स्थिरः</td> <td>चरः</td> <td>स्थिरः</td> <td>चरः</td> <td>चरः</td> </tr> <tr> <td>वर्णः</td> <td>रक्तः</td> <td>श्वेतः</td> <td>रक्तः</td> <td>हरितः</td> <td>पीतः</td> <td>श्वेतः</td> <td>कृष्णः</td> <td>धूस्रः</td> <td>धूस्रः</td> </tr> <tr> <td>गुणः</td> <td>सत्त्वम्</td> <td>सत्त्वम्</td> <td>तमः</td> <td>रजः</td> <td>सत्त्वम्</td> <td>रजः</td> <td>तमः</td> <td>तमः</td> <td>तमः</td> </tr> <tr> <td>ग्रहः</td> <td>सूर्यः</td> <td>चन्द्रः</td> <td>भौमः</td> <td>बुधः</td> <td>गुरुः</td> <td>शुक्रः</td> <td>शनिः</td> <td>राहुः</td> <td>केतुः</td> </tr> </table>	भावाद्यवर्षम्	२२तः२४	२४-२५	२८-३२	३२-३६	१६-२४	२६-२८	३६-४२	४४-५०	४८-५०	रसः	तिक्तः	क्षारः	कटुः	मिश्रः	मधुरम्	अम्लः	कषायः	कषायः	कषायः	दिशा	पूर्वः	वायव्यः	याम्यः	उत्तरः	ईशानः	अग्निः	पश्चिमः	नैऋत्यम्	नैऋत्यम्	प्रकृतिः	पित्तम्	कफः	पित्तम्	त्रिधातुः	कफः	कफः/वातः	वातः	वातः	वातः	कारकः	आत्मा	मनः	बलम्	वाणी	विद्या	कामः	दुःखम्	दुःखम्	दुःखम्	तत्त्वम्	अग्निः	जलम्	अग्निः	पृथ्वी	आकाशः	जलम्	वायुः	वायुः	वायुः	पु./स्त्रीः	पुरुषः	स्त्री	पुरुषः	नपुंसकः	पुरुषः	स्त्री	नपुंसकः	पुरुषः	पुरुषः	जातिः	क्षत्रियः	वैश्यः	क्षत्रियः	वैश्यः	विप्रः	विप्रः	शूद्रः	शूद्रः	शूद्रः	स्वभावः	स्थिरः	चरः	चरः	द्विस्वभावः	स्थिरः	चरः	स्थिरः	चरः	चरः	वर्णः	रक्तः	श्वेतः	रक्तः	हरितः	पीतः	श्वेतः	कृष्णः	धूस्रः	धूस्रः	गुणः	सत्त्वम्	सत्त्वम्	तमः	रजः	सत्त्वम्	रजः	तमः	तमः	तमः	ग्रहः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	राहुः	केतुः
भावाद्यवर्षम्	२२तः२४	२४-२५	२८-३२	३२-३६	१६-२४	२६-२८	३६-४२	४४-५०	४८-५०																																																																																																																		
रसः	तिक्तः	क्षारः	कटुः	मिश्रः	मधुरम्	अम्लः	कषायः	कषायः	कषायः																																																																																																																		
दिशा	पूर्वः	वायव्यः	याम्यः	उत्तरः	ईशानः	अग्निः	पश्चिमः	नैऋत्यम्	नैऋत्यम्																																																																																																																		
प्रकृतिः	पित्तम्	कफः	पित्तम्	त्रिधातुः	कफः	कफः/वातः	वातः	वातः	वातः																																																																																																																		
कारकः	आत्मा	मनः	बलम्	वाणी	विद्या	कामः	दुःखम्	दुःखम्	दुःखम्																																																																																																																		
तत्त्वम्	अग्निः	जलम्	अग्निः	पृथ्वी	आकाशः	जलम्	वायुः	वायुः	वायुः																																																																																																																		
पु./स्त्रीः	पुरुषः	स्त्री	पुरुषः	नपुंसकः	पुरुषः	स्त्री	नपुंसकः	पुरुषः	पुरुषः																																																																																																																		
जातिः	क्षत्रियः	वैश्यः	क्षत्रियः	वैश्यः	विप्रः	विप्रः	शूद्रः	शूद्रः	शूद्रः																																																																																																																		
स्वभावः	स्थिरः	चरः	चरः	द्विस्वभावः	स्थिरः	चरः	स्थिरः	चरः	चरः																																																																																																																		
वर्णः	रक्तः	श्वेतः	रक्तः	हरितः	पीतः	श्वेतः	कृष्णः	धूस्रः	धूस्रः																																																																																																																		
गुणः	सत्त्वम्	सत्त्वम्	तमः	रजः	सत्त्वम्	रजः	तमः	तमः	तमः																																																																																																																		
ग्रहः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	राहुः	केतुः																																																																																																																		

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. ३५)

सूर्योदयसाधनम्

ज्योतिषशास्त्रे सूर्योदयज्ञानस्य आवश्यकता प्रतिपदं भवति। अनेन विना पञ्चाङ्गे तिथिनक्षत्रादीनां प्रारम्भसमाप्तिकालयोः निर्धारणं भवितुं नार्हति। अत्रेदम् अवधेयं यत् तिथिनक्षत्रादीनां प्रारम्भसमाप्तिकालौ प्रत्येकेषु स्थानेषु भिन्नं भिन्नं भवति। जन्मपत्रस्य निर्माणं भवतु तिथ्यादीनां निर्धारणं वा सर्वत्र सूर्यास्तयोः परिज्ञानं नितराम् अपेक्षते।

उपर्युक्तं तथ्यमवगन्तुम् अयं भूगोलः चतुर्भिः विभागैः विभक्तोऽस्ति।

१. उत्तराक्षांशः-पूर्वरेखांशः
२. दक्षिणाक्षांशः- पूर्वरेखांशः
३. उत्तराक्षांशः- पश्चिमरेखांशः
४. दक्षिणाक्षांशः- पश्चिमरेखांशः

भूगोलस्य उपर्युक्तेषु प्रभागेषु सूर्योदयास्तादिकालज्ञानस्य प्रकारः भिन्नः-भिन्नः वर्तते। सूर्योदयास्तादीनाम् अवगमनार्थम् अक्षांश (Latitude) ज्ञानं, रेखांश (Longitude) ज्ञानं, मिनटात्मकं चरज्ञानं, वेलान्तरज्ञानं, स्पष्टान्तरज्ञानं च अपेक्षते। अक्षांश-रेखांश-वेलान्तरादीनां ज्ञानं प्रायः भारतस्य समेषु पञ्चाङ्गेषु जातकग्रन्थेषु च उपलभ्यते। यद्द्वारा अपेक्षितस्थले तस्य प्रयोगः कर्तव्यः। अवशिष्टानां सूर्योदयसाधनोपकरणानाम् आनयनप्रकारः यथाक्रमं उच्यते।

१. **मिनटात्मकं चरज्ञानम्**- अक्षांशः x क्रान्तिः x २ कृते सति यत्फलम् आयाति तत् पञ्चविंशतिसंख्याभिः विभाज्यते तदा मिनटात्मकं चरज्ञानम् आयाति। अथवा अक्षस्पर्शज्या x क्रान्तिस्पर्शज्या = चरज्या। चरज्यायाः चापमानं स्वीकृत्य चतुर्भिः गुण्यते तदा मिनटात्मकं चरमानं भवति। पञ्चाङ्गेषु जातकग्रन्थेषु च अक्षांश-क्रान्तिसारणि द्वारा चरानयनस्य प्रकारः सर्वत्रोपलभ्यते।

२. **स्पष्टान्तरज्ञानम्**- अस्माकं भारतस्य कालः ८२/३० रेखांशस्य स्थानीयकालो वर्तते। अयं ८२/३० रेखांशः उत्तरप्रदेशस्थप्रयागमण्डलस्य मिर्जापुरस्य रेखांशः वर्तते।

३. **वेलान्तरम्** - वेलान्तरस्य सारिणी सर्वत्रोपलभ्यते। वेलान्तरं वारद्वयं ऋणात्मकम् एवञ्च वारद्वयं धनात्मकं भवति। दिसम्बरमासस्य २६ दिनांकात् १४ अप्रैल यावत् एवं १५ जूनतः ३१ अगस्त यावत् वेलान्तरं ऋणात्मकं भवति। अन्येषु दिवसेषु वेलान्तरं धनम् अवगन्तव्यम्।

४. **मध्यमान्तरम्** - सूर्योदयसाधनोपयोगी मध्यमान्तरज्ञानं देशान्तर-

ज्ञानाधीनं वर्तते। भारतवर्षे मध्यमान्तरज्ञानं ८२/३० एवञ्च अभीष्टस्थानस्य देशान्तरस्य अन्तरम् अवगम्य चतुर्भिः संगुणिते सति भवति। तदनु ८२/३० देशान्तरात् पूर्वं अभीष्टस्थाने सति ऋणं पश्चिमे स्वस्थाने सति धनम् अवगन्तव्यम्।

५. **स्पष्टान्तरम्**- मध्यमान्तर-वेलान्तरयोः संस्कृतं रूपं स्पष्टान्तरम् उच्यते। अत्र संस्कृतं रूपं **योगे युतिः स्यात् क्षययोः स्वयोर्वा धनयोर्वा अन्तरमेव योगः** इति भास्कराचार्यवचनात् धनात्मकं ऋणात्मकं वा अवगन्तव्यम्।

१. **उत्तराक्षांशः-पूर्वरेखांशः**- अस्मिन् भूभागे भारतस्य स्थितिः वर्तते। अत्र उत्तरीगोले अवस्थिते सूर्ये (२१ मार्च तः २२ सित. यावत्) ६ घण्टा - चरमिनट = स्थानीयमध्यम (L.M.T.) सूर्योदयो भवति। स्थानीयमध्यमसूर्योदये स्पष्टान्तरस्य विपरीतसंस्कारकृते सति भारतीयमानक (I.S.T.) समयानुसारेण सूर्योदयः सिद्ध्यति। दक्षिणगोले (२३ सित. तः २० मार्चपर्यन्तं) अवस्थिते सूर्ये ६ घण्टा + चरमिनटकालः = स्थानीयमध्यम (L.M.T.) सूर्योदयो भवति। स्थानीयमध्यमसूर्योदये स्पष्टान्तरस्य विपरीतसंस्कारकृते सति भारतीयमानक (I.S.T.) समयानुसारेण सूर्योदयः सिद्ध्यति।

२. **दक्षिणाक्षांशः- पूर्वरेखांशः**- अत्र भारतवर्षमिव स्थानीयमध्यम (L.M.T.) सूर्योदयम् आनीय १२/०० घण्टात्मके काले तन्मानं विशोध्यते तदा अस्य भूभागस्य स्थानीयसूर्योदयो भवति। अस्मिन् स्थानीयमानक (L.M.T.) सूर्योदये स्पष्टान्तरस्य विपरीतसंस्कारः कृते सति तस्य भूभागस्य स्टेण्डर्ड-समयानुसारेण सूर्योदयो भवति।

३. **उत्तराक्षांशः- पश्चिमरेखांशः**- अत्र मानकस्थानस्य रेखांशम् अवगम्य तत्रत्यं ऋणात्मकं वा धनात्मकं मध्यमान्तरम् अवगन्तव्यम्। परं मध्यमान्तरस्य चिह्नं परिवर्त्य शेषप्रक्रिया भारतवर्षमिव कृते सति तस्य भूभागस्य मानक (स्टेण्डर्ड) समयानुसारेण सूर्योदयो भवति। अर्थात् ऋणात्मके मध्यमान्तरे धनं, धनात्मके ऋणं कर्तव्यम् इति भावः।

४. **दक्षिणाक्षांशः- पश्चिमरेखांशः**- अस्मिन् भूभागे मध्यमान्तर-चरमिनटयोः विपरीतसंस्कार कृते सति L.M.T. सूर्योदयो भवति। अर्थात् उत्तरगोले स्थिते सूर्ये ६ घण्टा + चरमिनटादि = L.M.T. सूर्योदयस्तथा दक्षिणगोले स्थिते सूर्ये ६ घण्टा - चरमिनटादि = L.M.T. सूर्योदयो भवति। अत्र स्पष्टान्तरस्य विपरीतसंस्कारः कृते सति तद्देशस्य मानकसमयानुसारेण सूर्योदयः भवति। एवमेव भूगोलस्य कस्यापि प्रभागस्य सूर्योदयज्ञानं कर्तुं शक्यते।

<p>श्रीशुभसंवत् २०८० ग्रहराशिसंचारः</p> <p>सूर्यस्य सञ्चारः-</p> <p>वर्षादौ सूर्यस्य उ.भा. मीनराशौ सञ्चारः- रेवत्यां ३१ मार्च/१ अप्रै. २०२३ ०१/२२</p> <p>अश्विन्यां मेषे १४ अप्रै. १४/४१</p> <p>भरण्यां २८ अप्रै. ०५/४८</p> <p>कृतिकायां ११ मई २३/३९</p> <p>वृषे १५ मई ११/३२</p> <p>रोहिण्यां २५/२६ मई ०१/०२</p> <p>मृगे. ०८ जून १८/४३</p> <p>मिथुने १५ जून १८/०७</p> <p>आर्द्रायां २२ जून १७/४३</p> <p>पुनर्वसौ ६ जुला. १७/१७</p> <p>कर्के १६/१७ जुला. ०४/५८</p> <p>पुष्ये २० जुला. १६/४९</p> <p>आश्ले. ३ अग. १५/४२</p> <p>मघायां सिंहे १७ अग. १३/२२</p> <p>पू.फा. ३१ अग. ०९/१५</p> <p>उ.फा. १३/१४ सित. ०३/१३</p> <p>कन्यायां १७ सित. १२/०५</p> <p>हस्ते २७ सित. १८/४३</p> <p>चित्रायां ११ अक्तु. ०७/४४</p> <p>तुलायां १७/१८ अक्तु. ०१/१९</p> <p>स्वात्यां २४ अक्तु. १८/१४</p> <p>विशाखायां ६/७ नव. ०२/२४</p> <p>वृश्चिके १६/१७ नव. ०१/०७</p> <p>अनुराधायां २० नव. ०८/२७</p>	<p>ज्येष्ठायां ३ दिस. १२/४५</p> <p>मूले-धनुषि १६ दिस. १५/४७</p> <p>पू.षा. २९ दिस. १८/००</p> <p>उ.षा. ११ जन.२०२४ २०/००</p> <p>मकरे १४/१५ जन.२४ २/३१</p> <p>श्रवणा २४ जन. २१/५०</p> <p>धनिष्ठायां ६/७ फर. ०१/०७</p> <p>कुम्भे १३ फर. १५/३०</p> <p>शतभिषजि २० फर. ०६/०१</p> <p>पू.भा.प. ४ मार्च १२/१५</p> <p>मीने- १४ मार्च १२/२२</p> <p>उ.भा. १७ मार्च २०/४२</p> <p>रेवत्यां ३१ मार्च ०७/२१</p> <p>मङ्गलस्य सञ्चारः</p> <p>वर्षादौ भौमस्य मिथुनराशौ सञ्चारः-</p> <p>कर्क १० मई २०२३ १३/४३</p> <p>सिंहे ३० मई/१ जुला. ०१/५२</p> <p>कन्यायां २८ अग. १५/१४</p> <p>तुलायां ०३ अक्तु. १७/१५</p> <p>वृश्चिके १६ नव. २०/०२</p> <p>धनुषि २७/२८ दिस. ०/४७</p> <p>मकरे ०५ फर.२०२४ २१/००</p> <p>कुम्भे १५ मार्च १८/५२</p> <p>मीने २३ अप्रैल ८/२२</p> <p>बुधस्य सञ्चारः</p> <p>वर्षादौ बुधस्य मीनराशौ सञ्चारः-</p>	<p>मेघे ३१/१ अप्रैल २०२३ १/५०</p> <p>वृषे ७/८ जून ३/०३</p> <p>वृषे वक्री १० मई १६/४४</p> <p>„ मार्गी ०३ जून १३/०५</p> <p>मिथुने २४ जून १२/३१</p> <p>कर्के ०८ जुला. १२/०५</p> <p>सिंहे २४ जुला. १२/५७</p> <p>कन्यायां ०१ अक्तु. ६/०९</p> <p>„ वक्री १० सित. ८/४३</p> <p>„ मार्गी ०२ अक्तु. १४/०४</p> <p>तुलायां १८ अक्तु. १०/५८</p> <p>वृश्चिके ०६ नव. १६/२२</p> <p>धनुषि २६ नव. ११/५०</p> <p>वृश्चिके वक्री २८/२९ दिस. ००/०२</p> <p>धनुषि ०७ जन.२०२४ २०/३३</p> <p>मकरे ०१ फर. १४/०७</p> <p>कुम्भे २० फर. ०८/२८</p> <p>मीने ०७ मार्च. ०९/२२</p> <p>मेघे २५ मार्च</p> <p>मीने ०९ अप्रैल १३/०६</p> <p>अतः परं आवर्षान्तं बुधस्य मीनराशौ सञ्चारः ।</p> <p>बृहस्पतेः सञ्चारः</p> <p>वर्षादौ बृहस्पतेः मीनराशौ सञ्चारः-</p> <p>मेघे २१/२२ अप्रै. २०२३ ०३/४९</p> <p>अग्रे आवर्षान्तं बृहस्पतेः मेषराशौ सञ्चारः ।</p>	<p>शुक्रस्य सञ्चारः</p> <p>वर्षादौ शुक्रस्य मेषराशौ सञ्चारः-</p> <p>वृषे ०६ अप्रैल २०२३ १०/५०</p> <p>मिथुने ०२ मई १३/४६</p> <p>कर्के ३० मई १९/४०</p> <p>सिंहे ६/७ जुलाई ४/००</p> <p>कर्के ७/८ अगस्त ४/०८</p> <p>सिंहे १/२ अक्तु ०/३९</p> <p>कन्या २/३ नव. ४/५७</p> <p>तुलायां २९ नव. ०/४९</p> <p>वृश्चिके २५ दिस. ६/३२</p> <p>धनुषि १ ८ जन.२०२४ २०/४५</p> <p>मकरे ११/१२ फर. ४/४१</p> <p>कुम्भे ७ मार्च १०/३२</p> <p>मीने ३१ मार्च १६/३०</p> <p>मेघे २४ अप्रैल २३/४३</p> <p>शनिः सञ्चारः</p> <p>आवर्षान्तं शनेः कुम्भराशौ सञ्चारः ।</p> <p>राहुः सञ्चारः</p> <p>वर्षादौ राहोः मेषराशिसञ्चारः-</p> <p>मीने ३० अक्तू २०२३ २१/२२</p> <p>केतुः सञ्चारः</p> <p>वर्षादौ केतोः तुलायां राशिसञ्चारः-</p> <p>कन्यायां ३० अक्तू २०२३ २१/२२</p> <p>ॐ ॐ ॐ</p>
---	--	--	---

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. ३७)

<p>-युगमानानि सौराब्दानुसारम्- कलियुगमानम्- ४,३२,००० द्वापरयुगमानम्- ८,६४,००० त्रेतायुगमानम्- १२,९६,००० सत्ययुगमानम्- १७,२८,००० चतुर्युगमानम्- ४३,२०,००० मनुमानम्- ३०६७२०००० कल्पमानम्- ४२९४०८०००० ब्रह्मदिनमानम्- ८५८८१६०००० ब्रह्मणः परमायुः- ३०९१७३७६०००००</p>	<p>अथ समयशुद्धिविवरणम् तत्रादौ गुरुशुद्धिः गुर्वस्तः (पश्चिमे) चैत्रशुक्लपक्षः १० शुक्रवासरः दिनाङ्कः ३१ मार्च २०२३ गुरुदयः (पूर्वे) वैशाखशुक्लपक्षः ९ शनिवासरः दिनाङ्कः २९ अप्रै. २०२३</p> <p>शुक्रशुद्धिः शुक्रास्तः (पश्चिमे)- अशुद्धश्रावणकृष्णपक्षः गुरुवासरः दिनाङ्कः ३ अग. २०२३ शुक्रोदयः (पश्चिमे)- शुद्धश्रावणशुक्लपक्षः २ शुक्रवासरः दिनाङ्कः १८ अग. २०२३</p> <p>स्थान-कालयोः महिमा- उलूकस्य ध्वांक्षो निशबलिभुजां सोहिन वसगः स्थले नक्रे सिंहो मृगपमुदके हन्ति जलजः । अबुद्ध्वा यः कालं व्रजति नृपतिर्देशमथवा हते दपे वाक्यं स्मरति विदुषां सोऽरिवशगः ॥</p>	<p>ग्रहाणामुदयास्तयोर्दिव्यवस्था सूर्यादभ्यधिकाः पश्चादस्तं जीवकुजाकंजाः । ऊनाः प्रागुदयं यान्ति जशुक्रौ चक्रिणौ तथा ॥ अर्थात् सूर्य की राशि से जब गुरु-मंगल-शनि आगे होते हैं तब वे पश्चिम में अस्त होते हैं । पुनः आगे बढ़ते हुए जब सूर्य की राश्यादि के पीछे आते हैं तब पूर्व दिशा में उनका अस्तमन होता है । इसी प्रकार वक्री बुध और शुक्र के उदयास्त व्यवस्था को समझना चाहिए । ऊना विवस्वतः प्राच्यामस्तं चन्द्रज्ञभार्गवाः । व्रजन्त्यभ्यधिकाः पश्चादुदयं शीघ्रयायिनः ॥ अर्थात् सूर्य की राशि से जब चन्द्र-बुध-शुक्र ऊन अर्थात् पीछे होते हैं तब पूर्व दिशा में उनका अस्तमन तथा ये सभी सूर्य से आगे जाते हैं तो उनका उदय होता है । - सूर्यसिद्धान्ते ९/२-३</p> <p>अपि च - सूर्यमुक्ता उदीयन्ते शीघ्रश्चार्के द्वितीयगे । समास्तृतीयगे ज्ञेया मन्दा भानौ चतुर्थके ॥ वक्रा पञ्चमषड्भेऽर्के त्वतिवक्रा नगाष्टगे । नवमे दशमे भानौ जायते कुटिला गतिः ॥ द्वादशैकादशे भानौ जायते शीघ्रतां पुनः । अदृश्यतां पुनर्लोपं व्रजन्त्यर्कयुता ग्रहाः ॥ पञ्चस्वराः- १/ ३३-३५</p> <p>सात्त्विकयज्ञस्य लक्षणम्- अफलाकारिक्षिभिर्यज्ञो विधिदृष्टो य ईज्यते । यष्टव्यमेवेति मनः समाधाय स सात्त्विकः ॥</p> <p>राजसिकयज्ञस्य लक्षणम्- अभिसन्धाय तु फलं दम्भार्थमपि चैव यत् । ईज्यते भरतश्रेष्ठ ! तं यज्ञं विद्धिराजसम् ॥</p> <p>तामसिकयज्ञस्य लक्षणम्- विधिहीनमसृष्टान्नं मन्त्रहीनमदक्षिणम् । श्रद्धाविरहितं यज्ञं तामसं परिचक्षते ॥ ॥ ॐ शम् ॥</p>
<p>जातकजन्मलग्नफलम्- मेघलग्नोत्पन्नजातफलम्- मेघलग्ने समुत्पन्नश्चण्डो मानी सकोपकः । सुधीः स्वजनहन्ता च विक्रमी परवत्सलः ॥</p> <p>वृषलग्नोत्पन्नजातफलम्- वृषलग्नभवो लोके गुणभक्तः प्रियंवदः । गुणी कृती धनी लुब्धः शूरः सर्वजनप्रियः ॥</p> <p>मिथुनलग्नोत्पन्नजातफलम्- मिथुनोदयसञ्जातो मानी स्वजनवल्लभः । त्यागी भोगी धनी कामी दीर्घसूत्ररिमर्दकः ॥</p> <p>कर्कलग्नोत्पन्नजातफलम्- कर्कलग्ने समुत्पन्नो भोगी धर्मी जनप्रियः । मिष्टान्नपानभोगी च सुभाग्यः स्वजनप्रियः ॥</p> <p>सिंहलग्नोत्पन्नजातफलम्- सिंहलग्नोदये जातो भोगी शत्रुविमर्दकः । स्वल्पोदरोऽल्पपुत्रश्च सोत्साही रणविक्रमः ॥</p>	<p>कन्यालग्नोत्पन्नजातफलम्- कन्यालग्नभवो बालो नानाशास्त्रविशारदः । सौभाग्यगुणसम्पन्नः सुन्दरः सुरतप्रियः ॥</p> <p>तुलालग्नोत्पन्नजातफलम्- तुलालग्नोदये जातः सुधी सत्कर्मजीवनः । विद्वान् सर्वकलाभिज्ञो धनाढ्यो नरपूजितः ॥</p> <p>वृश्चिकलग्नोत्पन्नजातफलम्- वृश्चिकोदयसञ्जातः शौर्यवानतिदुष्टधीः । विज्ञान-ज्ञानसम्पन्नः सुखी सद्भिग्रहः सुधी ॥</p> <p>धनुलग्नोत्पन्नजातफलम्- धनुर्लग्नोदये जातो नीतिमान्धर्मवान्सुधी । कुलमध्ये प्रधानश्च प्राज्ञः सर्वस्य पोषकः ॥</p> <p>मकरलग्नोत्पन्नजातफलम्- मकरोदयसञ्जातो नीचकर्मा बहुप्रजः । लुब्धोऽलसो विनष्टश्च स्वकार्येषु कृतोद्यमः ॥</p>	<p>कुम्भलग्नोत्पन्नजातफलम्- कुम्भलग्नोदये जातश्चलचित्तोऽतिसौहृदः । परदाररतो नित्यं मृदुकायो महासुखी ॥</p> <p>मीनलग्नोत्पन्नजातफलम्- मीनलग्नोदये जातो रत्नकाञ्चनपूरितः । अल्पकामोऽतिदीर्घव्ययः दीर्घकालविचिन्तकः ॥ ॥ ॐ शम् ॥</p> <p>शरीरे पञ्चवायवः- प्राणापान समानाख्या व्यानोदानौ च वायवः । नागः कूर्मोऽथ कृकलो देवदत्तो धनञ्जयः ॥ हृदि प्राणः स्थितो नित्यमपानो गुदमण्डले । समानो नाभिदेशे तु उदानः कण्ठमध्यगः ॥ व्यानः सर्वशरीरे तु प्रधानाः पञ्चवायवः । उद्गारे नाग आख्यातः कूर्म उन्मीलने तथा ॥ कृकलः क्षुत्करो ज्ञेयो देवदत्तो विजृम्भणे । न जहाति मृतं वापि सर्वव्यापि धनञ्जयः ॥</p>

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पृ.सं. 38)

श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ चैत्रशुक्लपक्षः (दि. २२ मार्च तः ०६ अप्रैल २०२३ ई. यावत्) सौम्यायनं, याम्यगोलः, वसन्तर्तुः।

अं. वैशा.	वा. ति.	घ. प. दि. रा.	घं. मि.	न. घ. प. दि. रा.	घं. मि.	यो. घ. प. क.	घं. मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमये)
22	१ बु.	१ ३५ ५३ रा.	०८ १४	उ.भा. २३ १२ दि.	३ १० शु.	५ ५३ ३० कि.	१ ४० ५ ५३ ५ ५४ ३० ००					चान्द्रसम्बत्सरः २०८० प्रारम्भः, वासन्तिकनवरात्रारम्भः, कलशस्थापनं A
23	१० बु.	२ ३० १४ सा.	०५ ५७	रे. १९ ३१ दि.	१ ४० ऐ.	५३ ५० बाल.	७ ५ ५ ५२ ५ ५५ ३० ०५					चन्द्रदर्शनं, पञ्चकान्तः १३/४०, स.सि.यो. (अहो.)।
24	११ शु.	३ २६ ३२ दि.	०४ २७	अ. १७ १९ दि.	१२ १७ वै.	४८ ५२ तै.	६ ४२ ५ ५१ ५ ५५ ३० ०८					भद्रा १६/०८ तः, सौभाग्यसुन्दरीव्रतं, गौरी ३ व्रतं, मत्स्यावतारः ३, मन्वादिः, B
25	१२ श.	४ २४ ५७ दि.	०३ ४९	भ. १७ २३ दि.	१२ ४७ वि.	४५ ५५ वि.	१५ ४९ ५ ५० ५ ५५ ३० ११					भद्रा १५/४९ या; वैनायकीगणेश ४ व्रतं, श्रीसूर्यषष्ठीव्रतारम्भः दिनत्रयं यावत्।
26	१३ र.	५ २५ ०९ दि.	०३ ५४	कृ. १९ १७ दि.	१ ३३ प्री.	४५ ५० बाल.	१५ ५४ ५ ५० ५ ५५ ३० ११					सूर्यषष्ठीव्रतस्य द्वितीयदिवसः (खरणा) श्रीरामराज्यमहोत्सवः, कल्पादिः, C
27	१४ सो.	६ २७ ३१ दि.	०४ ४९	रो. २३ १८ दि.	३ ०८ आयु.	४४ ४० तै.	१६ ४९ ५ ४९ ५ ५६ ३० १५					सूर्यषष्ठीव्रतस्य सायं कालिकाध्यदानं (बिहारे), स्कन्धषष्ठीव्रतं, D
28	१५ मं.	७ ३१ ३६ सा.	०६ २६	मृग. २८ ४१ सा.	५ १६ सौ.	४४ ३२ वणि.	१८ २६ ५ ४८ ५ ५६ ३० १८					भद्रा १८/२६ तः, सूर्यषष्ठीव्रतस्य प्रातःकालिकाध्यदानं व्रतपारणञ्च।
29	१६ बु.	८ ३६ १४ रा.	०८ १७	आ. ३५ ३५ रा.	८ ०१ शो.	४५ ३० वि.	७ २२ ५ ४७ ५ ५६ ३० २०					भद्रा प्रा. ७/२२ तः, महाष्टमीव्रतं, अशोकाष्टमी, अशोककलिकापानं, E
30	१७ बु.	९ ४३ १४ रा.	११ ०४	पुन. ४३ ०१ रा.	१० ५८ अति.	४९ ४० बाल.	९ ४१ ५ ४६ ५ ५६ ३० २३					कर्क १६/१४ महानवमीव्रतं, श्रीरामवतारः, रामनवमीव्रतं, दुर्गानवमी, होमादिकञ्च, F
31	१८ शु.	१० ४९ ५५ रा.	०१ ४३	पु. ५० ४६ रा.	२ ०३ सु.	५२ २० तै.	१२ २४ ५ ४५ ५ ५७ ३० २७					नवमीव्रतपारणं, कामदा ११व्रतं (स्मा.) मेषे बुधः रा.१/५०, G
अप्रै.	१९ श.	११ ५६ ०४ रा.	०४ १०	श्ले. ५८ ०७ रा.	४ ५९ घृ.	५४ २२ वणि.	१४ ५७ ५ ४४ ५ ५७ ३० ३३					सिंहे रा. ४/५९ भद्रा १४/५७ तः रा. ४/१० या., कामदा ११ व्रतं (वैष्णव), H
02	२० र.	१२ ६० ०० अ	हो रात्र	म. ६० ०० अ	हो रात्र	शू. ५५ ४० बव.	१७ १७ ५ ४४ ५ ५७ ३० ३३					श्रीविष्णुदोलोत्सवः, वामन १२, श्रीविष्णुदमनकोत्सवः।
03	२१ सो.	१२ १ ४० प्रा.	०६ २३	म. ०४ ४५ प्रा.	७ ३७ गं.	५६ ३५ बाल.	६ २३ ५ ४३ ५ ५८ ३० ३८					सोमप्रदोषव्रतम्।
04	२२ मं.	१३ ६ ०६ प्रा.	०८ ०८	पू.फा. १० १२ दि.	९ ४७ वृ.	५४ ४५ तै.	८ ८ ५ ४२ ५ ५८ ३० ४१					कन्या १६/१४ अनङ्ग १३व्रतं, महावीरजयन्ती १३(जैनानां)।
05	२३ बु.	१४ ९ १८ प्रा.	०९ २४	उ.फा. १४ ४० दि.	११ ३३ घृ.	५४ ५० वणि.	९ १४ ५ ४१ ५ ५८ ३० ४२					भद्रा ९/१४ तः २१/४६ या., व्रतादौ १५, स.सि.यो.११/३३।
06	२४ बु.	१५ ११ १० दि.	१० ०८	ह. १७ ३२ दि.	१२ ४१ व्या.	५२ ३२ ब.	१० ८ ५ ४० ५ ५८ ३० ४५					तुला रा.१/०४ स्नानदानादौ १५, हनुमज्जयन्ती १५, वृषे शुक्रः १०/५०।

A ध्वजारोपणं, वर्षशपूजा, पञ्चांगफलश्रवणं, गुडीपडवा। B स.सि.यो. १२/१७। C नागव्रतार्थम्। D अशोकषष्ठीव्रतं (बंगे) स.सि.यो. (अहो.)

E भवान्युत्पत्तिः, महानिशापूजा, अन्नपूर्णापरिक्रमा, दुर्गाष्टमी। F स.सि.यो. (अहो.)। G गुर्वस्तः पश्चिमे।

विविधविषयाः- चैत्रशुक्लाष्टम्यामशोककलिकापानमन्त्रः-त्वामशोककराभीष्टं मधुमाससमुद्भवम्। पिबामि शोकसन्तप्तो मामशोकं सदा कुरु।।
एतत्पानफलं लिङ्गपुराणे- अशोककलिकाहृष्टौ ये पिबन्ति पुनर्वसौ। चैत्रे मासि सित्पाष्टम्यां न ते शोकमवानुयुः। रामनवमीविषये- निर्णयसिन्धौ-
 चैत्रशुक्ले तु नवमी पुनर्वसुयुता यदि। सैव मध्याह्नयोगेन महापुण्यतमा भवेत्।। समेषु व्रतेषु व्रतीनां कृते सामान्यो नियमः- भविष्ये- क्षमा सत्यं
 दया दानं शौचमिन्द्रियनिग्रहः। देवपूजाग्निहवनं सन्तोषस्तेय वर्जनम्।। सर्वव्रतेष्वयं धर्मः सामान्यो दशधा स्मृतः।। शिवविष्णुप्रतिमास्पर्शविषये-
 (विष्णुधर्मोत्तरे) शूद्रो वाऽनुपनीतो वा स्त्रियो वा पतितोऽपि वा। केशवं वा शिवं वापि स्पृष्ट्वा नरकमश्नुते।। सूर्यग्रहणसमा अमा. - अमायाञ्च यदा
 वारो भवेद् भूमिसुतस्य च। गङ्गायां यदि लभेत कोटिसूर्यग्रहैः समा।।

नवरात्रारम्भः	- २२ मार्च
सूर्यषष्ठीव्रतम् (सायं)-	२७,,
रामनवमी	- ३०,,
कामदा 11 व्रतम् (स्मा.)-	३१,,
गुर्वस्तः पश्चिमे	- ३१,,
महावीरजय.(जैन)	- ४ अप्रैल
हनुमज्जयन्ती	- ६,,
वृषे शुक्रः	- ६,,

वैवाहिकदिनाङ्कः-
 मीनार्कदोषात् गुर्वस्तदोषाच्च
 विवाहादिशुभमुहूर्ताभावः।

उपनयनदिनाङ्कः विप्रवट्टनाम्-
 अप्रैलमासे - ३, ६, १३ मात्रम्।

ग्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	२२ मार्च २०२३ प्रातः ५/४७	ग्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	२९ मार्च २३ प्रातः ५/४७	ग्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	०५ अप्रैल २३ प्रातः ५/४७
रा.	११	११	२	११	११	०	१०	०	६	रा. ११	रा.	११	२	२	११	११	०	१०	०	६	रा. ११	रा.	११	५	२	०	११	०	१०	०	६	
अं.	०६	१०	०४	११	२२	११	०७	११	११	अं. ०६	अं.	१३	१२	०७	२५	२४	२०	०८	११	११	अं. १३	अं.	२०	०७	११	०७	२५	२८	०८	११	११	
क.	५६	४८	०८	२९	३४	५५	२८	४६	४६	क. ५६	क.	५३	५०	३१	२९	१४	१७	१४	२४	२४	क. ५३	क.	४७	०४	०२	५९	५५	३४	५७	०२	०२	
वि.	४८	३०	५०	५९	३१	५६	५०	५८	५८	वि. ४८	वि.	०२	००	५६	०८	४२	२९	१९	४३	४३	वि. ०२	वि.	३६	३८	०४	४३	२९	३३	३८	२८	२८	
गतिः	५९	६३	२८	१२	१४	७१	६	३	३	गतिः ५९	गतिः	५९	७२	२९	११	७	७१	६	३	३	गतिः ५९	गतिः	५७	७४	३०	९६	१४	७०	६	३	३	
नक्षत्रं चरणं	उ.भा.-२	उ.भा.-३	मृग.-४	उ.भा.-३	रेव.-२	आश्वि.-४	शत.-१	आश्वि.-४	स्वा.-२	चैत्रशुक्ल १ बुधवासरः	नक्षत्रं चरणं	उ.भा.-४	आर्द्र.-२	मृग.-४	रेव.-३	रेव.-३	भा.-४	शत.-१	आश्वि.-४	स्वा.-२	चैत्रशुक्ल ८ बुधवासरः	नक्षत्रं चरणं	रेव.-२	उ.फा.-४	आर्द्र.-२	आश्वि.-३	रेव.-३	कृति.-१	शत.-१	आश्वि.-४	स्वा.-२	चैत्रशुक्ल १४ बुधवासरः

श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ वैशाखकृष्णपक्षः (दि. ०७ अप्रैल तः २० अप्रैल २०२३ ई. यावत्) सौम्यायनं, याम्यगोलः, वसन्तर्तुः ।

अं.	चैत्र	वा.	ति.	घ.	प.	दि.श	घं.	मि.	न.	घ.	प.	दि.श	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	क.	घं.	मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमये)		
07	२५	शु.	१	११	४३	दि.	१०	२०	चि.	१९	२९	दि.	१	२७	ह.	४९	२२	कौ.	१०	२०	५	३९	५	५९	३०	५०	गुडफ्राइ डे, कच्छपावतारः १।
08	२६	श.	२	११	०७	दि.	१०	०६	स्वा.	२०	०७	दि.	१	४२	व.	४५	२५	ग.	१०	६	५	३९	५	५९	३०	५०	भद्रा ९/४४ तः, स.सि.यो. १३/४२ यावत्।
09	२७	र.	३	९	१८	प्रा.	०९	२१	वि.	१९	५७	दि.	१	३७	सि.	४०	५०	वि.	९	२१	५	३८	५	५९	३०	५३	वृश्चि.७/३८ भद्रा ९/२१ या., संकष्टीगणेश ४ व्रतम्।
10	२८	सो.	४	६	३७	प्रा.	८	१५	अनु.	१९	०१	दि.	१	१३	व्य.	३५	३३	बा.	८	१५	५	३७	५	५९	३०	५६	स.सि.यो. १३/१३ यावत्।
11	२९	मं.	५	०४	३३	प्रा.	७	३५	ज्ये.	१७	१९	दि.	१२	३२	वरी.	३९	४०	ग.	१८	००	५	३६	६	००	३१	००	धनुषि १२/३२ भद्रा रा. ०५/०७ तः।
12	३०	बु.	७	५५	३८	रा.	३	५०	मू.	१५	१५	दि.	११	४१	परि.	२३	३२	वि.	१६	१३	५	३५	६	००	३१	०२	भद्रा १६/१३ यावत्।
13	३१	बृ.	८	५०	४६	रा.	१	५२	पू.षा.	११	२१	दि.	१०	०६	शि.	१६	५०	बाल.	१४	५१	५	३४	६	००	३१	०५	मकरे १५/५३ शीतलाष्टमी, कालाष्टमी, अद्यपर्य्युषितान्भक्षणं विहितम्।
14	वैशा	शु	९	४५	२४	रा.	११	१३	उ.षा.	९	१३	प्रा.	९	१५	सि.	५५	५५	तै.	१२	३३	५	३४	६	००	३१	०५	अश्विन्यां मेषेऽर्कः १४/४१।
15	२	श.	१०	३९	२४	रा.	९	१९	श्र.	१	२६	प्रा.	६	०७	शु.	५४	४६	वणि.	१०	१६	५	३३	६	०१	३१	०९	कुम्भे १७/१४ भद्रा १०/१६ तः २१/१९ या, पञ्चकारम्भः १७/१४, स.सि.यो. ६/०७ यावत्।
16	३	र.	११	३३	१८	सा.	६	५१	शत.	५६	२८	रा.	४	०७	शु.	४६	४३	बव.	१०	५	५	३२	६	०१	३१	१२	वरुथिनी ११ व्रतं (सर्वे.), श्रीवल्लभाचार्यजयन्ती।
17	४	सो.	१२	२६	५८	दि.	४	०६	पू. भा.	५२	३९	रा.	२	३५	ब्र.	३८	५७	तै.	१६	६	५	३१	६	०२	३१	१८	मीने २०/५८ कुशोदकेन ११ व्रतपारणं, सोमप्रदोषव्रतं (पुत्रप्राप्तये)।
18	५	मं.	१३	२०	४०	दि.	१	४७	उ.भा.	४८	३४	रा.	१२	५७	ऐ.	३१	११	वणि.	१३	४७	५	३१	६	०२	३१	१८	भद्रा १३/४७ तः रा. १२/३८ या., मासशिवरात्रिव्रतं, स.सि.यो. रा. १२/५७ या.।
19	६	बु.	१४	१४	५४	दि.	११	२८	रेव.	४५	१४	रा.	११	३६	वै.	२४	०४	श.	११	२८	५	३०	६	०२	३१	२०	मेषे २२/३६ पञ्चकसमाप्तिः १३/३६, श्राद्धादौ ३०।
20	७	बृ.	३०	९	५७	प्रा.	९	२८	अश्वि	४३	०६	रा.	१०	४३	वि.	१७	५५	ना.	९	२८	५	२९	६	०२	३१	२३	स्नानदानादौ ३०, शुभवारान्विते दर्शे सुभिक्षञ्च प्रजासुखम्, स.सि.यो. २२/४३ या.।

Z मधुसूदनपूजनम्। अपि जन्मसहस्रोत्थं पापं दहति दारुणम् ॥ **वैशाखे दानवस्तुनि-** (स्कन्धे)- प्रपा कार्या च वैशाखे देवे देया गलान्तिका। उपानद् व्यजनं छत्रं सूक्ष्मवासांसि चन्दनम्। जलपात्राणि देयानि तथा पूषगृहाणि च। ददाति यो हि मेषादौ सक्तुनम्बुघटान्वितान्। पितृनुद्दिश्य विप्रेभ्यः सर्वपापैः प्रमुच्यते। **वैशाखे त्याज्य-वस्तुनि-** कांस्यं माषं मसूरान्नं चणकं कोदरवन्तथा। शाकं मधु परान्नञ्च पुनर्भोजनमैथुनम् ॥ **प्रदोषनिर्णयः-** प्रदोषव्यापिनी नक्ते तिथिव्याप्तिदिनद्वये। अव्याप्तिर्वाथवांशेन व्याप्तिः स्यात् सर्वथोत्तराः ॥ (कालमाधवे) ॥ एवञ्च - त्रिमूर्तः प्रदोषः स्याद्रावावस्तङ्गते सति- स्कन्दपुराणे।

गुडफ्राइ डे - ७ अप्रैल	शीतलाष्टमी - १२ ,,	अश्विन्यां मेषेऽर्कः- १४ ,,	वरुथिनी ११ व्रतम्- १६ ,,	श्रीवल्लभाचार्यजय- १६ ,,
वैवाहिकदिनाङ्काः-				
मीनाकंदोषात् गुर्वस्तदोषाच्च विवाहादिशुभमुहूर्ताभावः।				
उपनयनदिनाङ्काः-				
गुर्वस्तदोषत्वात् मुहूर्ताभावः				

प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	विधिधविषयाः-	प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	११	८	२	०	११	१	१०	०	६	<p>वैशाखमासकृत्यम्- (पादो) तुलसीकृष्णगौराख्या तथाभ्यर्च्यमधुद्विषम्। विशेषेण तु वैशाखे नरो नारायणो भवेत्। माधवं सकलं मासं तुलस्या योऽर्चयेन्नरः। त्रिसन्ध्यं मधुहन्तारं नास्ति तस्य पुनर्भवः। अपि च- प्रातः स्नात्वा विधानेन माधवे माधवप्रियम्। योऽश्वत्थमूलमासिञ्चेतोयेन बहुना सदा। कुर्यात्प्रदक्षिणं तं तु सर्वदेवमयं ततः। पितृदेवमनुष्यांश्च तर्पयेत् चराचरम्। योऽश्वत्थमर्चयेद्देवं उदकेन समन्ततः। कुलानामयुतं तेन तारितं स्यान्न संशयः। एकभुक्तमथो नक्तमयाचितमत्तन्द्रितः। माधवे मासि यः कुर्याल्लभते सर्वमीप्सितम्। वैशाखे विधिना स्नानं देवनद्यादिके बहिः। हविष्यं ब्रह्मचर्यञ्च भूशय्यानियमस्थितिः। व्रतं दानं दमो देवि ! Z</p>	रा.	०	११	२	०	११	१	१०	०	६
अं.	२७	०९	१४	१६	२७	६	९	१०	१०		रा.	०४	१९	१८	२१	२९	१४	१०	१०	१०
क.	४०	४३	३९	५८	३६	४६	३८	४०	४०		क.	३१	२४	१९	१०	१८	५२	१६	१७	१७
वि.	३१	१९	१५	४३	५५	३५	२६	१२	१२		वि.	४७	२४	३८	३०	०६	५२	२१	५६	५६
ति.	५८	८३१	३१	६०	१४	६९	५	३	३		ति.	५८	८४६	३१	१७	१४	६९	५	३	३
नक्षत्रं चरणं	रेव-४	मूला-३	आर्द्रा-३	भर-२	रेव-४	कृति-४	शत-१	अश्वि-४	स्वा-२	नक्षत्रं चरणं	अश्वि-२	रेव-१	आर्द्रा-४	भर-३	रेव-४	कृति-२	शत-२	अश्वि-४	स्वा-२	

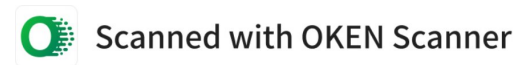
श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ वैशाखशुक्लपक्षः (दि. २१ अप्रैल तः ०५ मई २०२३ ई. यावत्) सौम्यगोलायनेऽर्कः, वसन्तर्तुः।

अं. वैशा.	वा.	ति.	घ.	प.	दि.रा	घं. मि.	न.	घ.	प.	दि.रा	घं. मि.	यो.	घ.	प.	क.	घं. मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमये)						
21	८	शु.	१	६	०९	प्रा. ७	५६	भर.	४२	२०	रा. १०	२४	प्री.	१२	४९	ब. ७	५६	५	२८	६	०३	३१	२७	वृषे रा.४/३०	चन्द्रदर्शनं, मेघे गुरुः ३/४९। A यात्रारम्भः, सगर्भरत्नकुष्माण्डदानम्।		
22	९	श.	२	४	१३	प्रा. ७	०९	कृ.	४३	१६	रा. १०	४६	आयु.	८	५३	कौ.	७	९	५	२८	६	०३	३१	२७	श्रीशिवाजीजय., परशुरामजय., ईद उल्ल फितर (ईद) स.सि.यो. १२/४६ तः।		
23	१०	र.	३	३	५३	प्रा. ७	००	रो.	४६	१४	रा. ११	५७	सौ.	६	३४	ग.	७	००	५	२७	६	०३	३१	३०	भद्रा - १९/२० तः, अक्षयतृतीया , वैनायकीगणेशव्रतं, बद्दीकेदारनाथA		
24	११	सो	४	५	३५	प्रा. ७	४०	मृग.	५०	५२	रा. १	४७	शो.	५	३९	वि.	७	४०	५	२६	६	०३	३१	३३	मिथुने १२/४२	भद्रा - ७/४० या., स.सि.यो. रा. १/४७ यावत्।	
25	१२	मं.	५	८	५४	प्रा. ९	००	आ.	५७	०३	रा. ४	१५	अति.	५	५४	बाल.	९	००	५	२६	६	०४	३१	३८	आद्यजगद्गुरुशङ्कराचार्यजयन्ती, सूरदासजयन्ती।		
26	१३	बु.	६	१३	५९	दि. १०	५७	पुन.	६०	००	अ	हो	रात्र	सु.	७	३१	तै.	१०	५७	५	२५	६	०४	३१	३८	कर्के रा. १२/२८	रामानुजाचार्यजयन्ती ६, स्कन्द ६, चन्दन ६।
27	१४	बु.	७	१९	२७	दि. १	११	पुन.	४	३१	प्रा. ७	१२	घृ.	९	२५	वणि.	१३	११	५	२४	६	०४	३१	४१	भद्रा १३/११ तः, रा. २/२८ या., श्रीगङ्गा ७, गङ्गोत्पत्तिः, गुरुपुष्ययोगः ७/१२ तः।		
28	१५	शु.	८	२५	४७	दि. ३	४३	पु.	११	२१	प्रा. ९	५६	शू.	११	५६	ब.	१५	४३	५	२४	६	०५	३१	४२	दुर्गाष्टमी, श्रीबगलामुखीजय., भरण्यार्कः ५/४८।		
29	१६	श.	९	३३	५९	सा. ६	११	श्ले.	१९	११	दि. १	०३	गं.	१४	१५	कौ.	१८	११	५	२३	६	०५	३१	४५	सिंहे १३/०३	श्रीसीतानवमी, गुरुरुदयः।	
30	१७	र.	१०	३७	३८	रा. ८	२६	म.	२५	४६	दि. ३	४१	वृ.	१६	१४	तै.	७	१९	५	२३	६	०६	३१	४८	कन्ये रा. १२/२९	भद्रा ९/१७ तः २२/१२ या., मोहिनी ११ व्रतं , श्रमदिवसः।	
मई	१८	सो	११	४२	०६	रा. १०	१२	पू.फा.	३१	४१	सा. ६	०२	ध्रु.	१७	१९	वणि.	९	१९	५	२२	६	०६	३१	४८	भद्रा ९/१७ तः २२/१२ या., मोहिनी ११ व्रतं , श्रमदिवसः।		
02	१९	मं.	१२	४५	०६	रा. ११	२४	उ.फा.	३६	१३	रा. ७	५१	व्या.	१७	२२	ब.	१०	४८	५	२२	६	०६	३१	५३	कुशेन ११ व्रतपारणं, मिथुने शुक्रः १३/४६।		
03	२०	बु.	१३	४६	२६	रा. ११	५५	ह.	३९	०८	रा. ९	००	ह.	१६	०४	कौ.	११	४०	५	२१	६	०६	३१	५३	प्रदोषव्रतम्।		
04	२१	बु.	१४	४६	०५	रा. ११	४६	चि.	४०	२६	रा. ९	३०	व.	१३	३१	ग.	११	५१	५	२०	६	०७	३१	५७	तुला २१/१५	भद्रा २३/४६ तः, श्रीनरसिंहावतारः १४। B वैशाखस्नाननियमादीनां समाप्तिः।	
05	२२	शु.	१५	४४	१०	रा. ११	००	स्वा.	४०	२१	रा. ९	३६	सि.	९	४०	वि.	११	२३	५	२०	६	०७	३१	५७	भद्रा ११/२३ या., स्नानदानव्रतादौ १५, बुध/कूर्म १५, B		

Z एव ग्राह्य इति ॥ एषा पूर्वाह्नव्यापिनी एव ग्राह्या । दिनद्वयेऽपि तद्व्याप्तौ परैव-इति निर्णयसिन्धुः ॥ इदमेव तृतीयापरशुरामजयन्ती प्रदोषव्यापिनी ग्राह्या ॥ **वैशाखशुक्लसप्तम्यां गङ्गोत्पत्तिः।** तद्यथा- वैशाखशुक्लसप्तम्यां जहनुना जाहनवी पुरा । क्रोधात् पीता पुनस्त्यक्ता कर्णरन्ध्रात् दक्षिणात् ॥ तां तत्र पूजयेद्देवीं गङ्गां गगनमेखलामिति ॥ सा मध्याह्नव्यापिनी ग्राह्या ॥ **श्रीनृसिंह १४ प्रदोषव्यापिनीग्राह्या ॥**

मेघे गुरुः - २१ अप्रैल	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> वैवाहिकदिनाङ्कः- मईमासे - २,३ मात्रम्। </div>
ईद उल्ल फितर - २२ ,,	
शिवाजीजय. - २२ ,,	
अक्षयतृतीया - २३ ,,	
श्रीशंकराचार्यजय०- २५ ,,	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> उपनयनदिनाङ्कः- सन्मुहूर्ताभावः </div>
श्रीसूरदासजय. - २५ ,,	
श्रीरामानुजाचार्यजय०- २६ ,,	
सीतानवमी - २९ ,,	

प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	२६ अप्रैल २०२३ प्रातः ५/४७	वैशाखशुक्लतृतीयां परशुरामार्घ्यदानमन्त्रः- जामदग्न्य! महावीर! क्षत्रियान्तकर ! प्रभो ! । गृहाणार्घ्यं मया दत्तं कृपया परमेश्वर! ॥ वैशाख-शुक्लनवम्यां जानकीव्रतम्- वैशाखस्य सिते पक्षे नवम्यां सोमवासरे। प्रादुर्बभूव लोकानां हिताय जनकात्मजा ॥ वैशाखशुक्ल ३ कृत्यम् (भविष्ये)- वैशाखे मासे वा पुण्या तृतीया शुक्लपक्षजा । अनन्तफलदा सा तु स्नानदानादिकर्मसु । यत्किञ्चिदीयते दानं स्वल्पं वा यदि वा बहु । तत्सर्व-मक्षयं यस्मात्तेनेयमक्षया स्मृता ॥ अक्षयतृतीयानिर्णयविषये- वैशाखे शुक्लपक्षे तु तृतीया रोहिणीयुता । दुर्लभा बुधवारेण सोमेनापि युता तथा ॥ रोहिणीबुधयुक्तापि पूर्वविद्धाविवर्जिता । तृतीया पूर्वाह्नव्यापिनी Z	०३ मई २०२३ प्रातः ५/४७	प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.						
रा.	०	२	२	०	०	१	१०	०	६	२	५	२	०	०	२	१०	०	६		२	५	२	०	०	२	१०	०	६
अं.	११	२०	२२	२०	००	२२	१०	०९	०९	१८	१५	२५	१६	०२	००	११	०९	०९		१८	१५	२५	१६	०२	००	११	०९	०९
क.	२१	४३	०५	२७	५८	५२	५१	५५	५५	०९	१७	५५	२९	३८	४४	२२	३३	३३		३९	१४	२८	०४	३६	४१	१७	२६	२६
वि.	२८	२१	३४	४७	४८	३५	०५	४१	४१	५८	७५	३३	३८	१४	६६	४	३	३		३९	१४	२८	०४	३६	४१	१७	२६	२६
गतिः	५८	७३०	३२	२१	१४	६८	४	३	३	५८	७५	३३	३८	१४	६६	४	३	३		१३	१६	०४	४७	११	५६	१४	११	११
नक्षत्रं चरणं	अश्वि-४	पुन-१	पुन-१	भर-३	अश्वि-१	रोहि-४	शत-२	अश्वि-३	स्वा-१	भर-२	हस्त-२	पुन-२	भर-१	अश्वि-१	मृग-३	शत-२	अश्वि-३	स्वा-१		भर-२	हस्त-२	पुन-२	भर-१	अश्वि-१	मृग-३	शत-२	अश्वि-३	स्वा-१

श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ ज्येष्ठकृष्णपक्षः (दि. ०६ मई तः १९ मई २०२३ ई. यावत्) सौम्यगोलायनेऽर्कः, वसन्तर्तुः ।

अं. वेशा.	वा.	ति.	घ.	प.	दि.रा	घं. मि.	न.	घ.	प.	दि.रा	घं. मि.	यो.	घ.	प.	क.	घं. मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमये)								
6	२३	श.	१	४१	००	रा.	११	४३	विशा.	३८	५३	रा.	८	५२	व्यति.	५९	०९	बाल	११	२२	५	१९	६	०७	३२	००	वृश्चि.	१५/०३	
7	२४	र.	२	३६	५७	रा.	८	०६	अनु.	३६	३०	रा.	७	५५	परि.	५२	५१	तै.	९	५५	५	१९	६	०८	३२	०३		टैगोरजयन्ती।	
8	२५	सो.	३	३२	०१	सा.	६	०६	ज्ये.	३३	३१	सा.	६	४२	शि.	४६	०५	वणि.	७	००	५	१८	६	०८	३२	०५	धनु.	१८/४२	भद्रा. ७/०० तः १८/०६ या., संकष्टीगणेश ४ व्रतम्।
9	२६	मं.	४	२६	४२	दि.	३	५३	मू.	३०	०२	सा.	५	१९	सि.	३९	००	बाल	१५	५३	५	१८	६	०९	३२	०८			
10	२७	बु.	५	२१	२१	दि.	१	४९	पू.षा.	२६	४५	दि.	३	५९	सा.	३२	०१	तै.	१३	४९	५	१७	६	०९	३२	११	मकरे	२१/३९	कर्क भौमः १३/४३।
11	२८	बु.	६	१५	५६	दि.	११	३९	उ.षा.	२३	२१	दि.	२	३७	शु.	२४	५७	वणि.	११	३९	५	१७	६	०९	३२	११		भद्रा. ११/३९ तः २२/३४ या., कृतिकाभेऽर्कः २३/३९।	
12	२९	शु.	७	१०	३२	प्रा.	९	२९	श्रव.	१९	५३	दि.	१	१३	शु.	१७	५०	ब.	९	२९	५	१६	६	१०	३२	१५	कुम्भे	२१/३९	भानुसप्तमी, पञ्चकारम्भः रा. १२/३१, स.सि.यो. १३/१३ यावत्।
13	३०	श.	८	५	२५	प्री.	७	२६	धनि.	१६	३६	दि.	११	५४	ब्र.	१०	५५	कौ.	७	२६	५	१६	६	१०	३२	१५		कालाष्टमी, अद्यपय्युषितान्पानादिकं विहितं, श्रीक्षेत्रे भऊँरी।	
14	३१	र.	९	००	१७	प्रा.	५	३३	शत.	१३	२६	दि.	१०	३७	ऐ.	५७	३०	वणि.	१६	२३	५	१५	६	१०	३२	१८	मीने	२३/५२	भद्रा १६/२३ तः रा. ३/२३ या., पञ्चकान्तः रा. ३/५२।
15	ज्ये.	सो.	११	५०	३९	रा.	१	३१	पू.भा.	१०	२९	प्रा.	९	३७	वि.	५१	१०	ब.	१४	२७	५	१५	६	११	३२	२०		अचला११व्रतं, वृषेऽर्कः ११/३२।	
16	२	मं.	१२	४६	३१	रा.	११	५१	उ.भा.	८	०७	प्रा.	८	३०	प्री.	४५	००	कौ.	१२	४१	५	१५	६	११	३२	२०		तिलेन ११ व्रतपारणं, स.सि.यो ८/३० यावत्। A यावत्, महाशिवरात्रि।	
17	३	बु.	१३	४३	०५	रा.	१०	२८	रेव.	६	०७	प्रा.	७	४१	आयु.	३९	५६	ग.	११	१०	५	१४	६	१२	३२	२५	मेघे	७/४१	भद्रा २२/३३ तः, प्रदोषव्रतं, पञ्चकान्तः ७/४१, वटसावित्रीव्रतारम्भः दिनत्रयं A
18	४	बु.	१४	४०	२६	रा.	९	२४	अश्वि.	४	४७	प्रा.	७	०९	सौ.	३५	३४	वि.	९	५६	५	१४	६	१२	३२	२५		भद्रा ९/५६ या., स.सि.यो. ७/०९या., वटसावित्रीव्रतस्य द्वितीयदिवसः।	
19	५	शु.	१५	३९	०९	रा.	८	५४	भर.	४	४८	प्रा.	७	०९	शो.	३२	०८	चतु.	९	०९	५	१४	६	१२	३२	२५	वृषे	१३/१६	ज्येष्ठ अमा., वटसावित्रीव्रतम्।

Z मानक्षयं यच्छति। दैन्यं पञ्चमगः करोति रिपुहा षष्ठोऽर्थहा सप्तमे, पीडामष्टमगः करोति पुरुषे कान्तिक्षयं धर्मगः॥१॥ कर्मसिद्धि जनकस्तु कर्मगो वितलाभकृदथायसंस्थितः। द्रव्यनाशजनितं महापदं यच्छति व्ययगतो दिवाकरः॥२॥ मिथुनसंक्रान्तौ पुण्यकालविषये निर्णयसिन्धौ- मिथुनसंक्रान्तौ पराः षोडशघटिकाः पुण्यकालः रात्रौ तु प्रागेवोक्तम्॥ वृष्टिविचारः-चन्द्रः सूर्यक्षेगे वृष्टिः सूर्यः चन्द्रक्षेगे सति। उभौ चन्द्रक्षेगौ स्यातां स्वल्प-वृष्टिस्तदा भवेत्॥ तावेव यदि सूर्यक्षे तदा वृष्टिर्न जायते ॥ सूर्यनक्षत्राणि- रोहिणी मृगशिरा-पूर्वोत्तर-फाल्गुनी-हस्त-चित्रा-स्वाती-विशाखाऽनुराधा ज्येष्ठा-मूल-शतभिषोत्तराभाद्रपदानीति त्रयोदशक्षाणि, शेषाणि चान्द्रनक्षत्राणि ज्ञेयानि ॥

- टैगोरजयन्ती - ७ मई
- कर्क भौमः - १० ,,
- कृतिकाभेऽर्कः - ११ ,,
- अचला११व्रतम् - १५ ,,
- वृषेऽर्कः - १५ ,,
- वटसावित्रीव्रतारम्भः- १७ ,,
- वटसावित्रीव्रतम् - १९ ,,

वैवाहिक दिनांका :
मईमासे - ६, ११ मात्रम्।

उपनयनदिनाङ्का:
मईमासे ७, १० मात्रम्।

प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	०	८	२	०	०	२	१०	०	६
अं.	२४	२०	२९	१२	०४	०८	११	०९	०९
क.	५६	२७	४८	३९	१७	२७	४९	११	११
वि.	२४	५५	५४	४६	०६	५३	४०	१०	१०
गतिः	५८	८५	३३	२४	१३	६५	३	३	३
नक्षत्रं चरणं	०१	०२	३३	२३	५८	३४	४०	११	११
भर.-४									
पू.षा.-३									
पुन.-३									
अश्वि.-४									
अश्वि.-२									
आर्द्रा.-१									
शत.-२									
अश्वि.-३									
स्वा.-१									

विविधविषयाः-

१० मई २०२३ प्रातः ५/४७

एकादश्यां विशेषः-अष्टवर्षाधिको मर्त्यो ह्यशीतैर्नूनवत्सरैः। एकादश्या-मुपवसेत् पक्षयोरुभयोरपि॥ पत्यौ जीवति या नारी उपोष्य व्रतमाचरेत्। आयुष्यं हरते भर्तुर्नरकं चैव गच्छति। किन्तु कामं भर्तुरनुज्ञया व्रतो पवासादीनारभेत्। सौभाग्यसमृद्धये अमायां वटसावित्रीव्रतं कार्यम् तद्यथा-अमायाञ्च तथा ज्येष्ठे वटमूले महासती। त्रिरात्रोपोषिता नारी विधिनानेन पूजयेत्। सावित्रीप्रतिमां कुर्यात् सौवर्णां वापि मृन्मयीम्। सार्धं सत्यवती साध्वी फलनैवेद्यदीपकैः। हरिद्रा-कटिसूत्रैश्च शुभैः कुङ्कुमकेसरैः। सावित्र्याख्यानकञ्चापि वाचयेद् द्विजसत्तमैः॥ अथ गोचरे रविफलम्- स्थानं जन्मनि नाशयेद्दिनकरः कुर्याद् द्वितीये भयं, दुश्चक्रे श्रियमा तनोति हिबुके Z

१७ मई २०२३ प्रातः ५/४७

ज्येष्ठकृष्ण ५ बुधवासरः

प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	१	११	३	०	०	२	१०	०	६
अं.	०१	२८	०३	११	०५	१६	१२	०८	०८
क.	४१	५६	४५	४८	५३	००	१२	४८	४८
वि.	५१	३४	२८	३७	५४	३३	५८	५५	५५
गतिः	५७	८१	३३	६	१३	६३	३	३	३
नक्षत्रं चरणं	५०	४०	५९	१९	४३	५७	०४	११	११
कृति.-२									
रेव.-४									
पुष्य.-१									
अश्वि.-४									
अश्वि.-२									
आर्द्रा.-३									
शत.-२									
अश्वि.-३									
स्वा.-१									

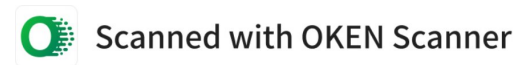
श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ ज्येष्ठशुक्लपक्षः (दि. २० मई तः ०४ जून २०२३ ई. यावत्) सौम्यगोलायनेऽर्कः, ग्रीष्मर्तुः ।

अं. ज्ये.	वा. ति.	घ. प. दि. रा.	घं. मि. न.	घ. प. दि. रा.	घं. मि. यो.	घ. प. क.	घं. मि. सू. रा. दि.	सूर्यास्तः	दिनमानं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमये)
20	६ श.	१ ३९ ०० रा.	८ ४९ कृति	५ ५६ प्रा.	७ ३५ अति.	२९ ४१ कि.	८ ५२ ५ १३ ६ १३ ३२ ३०				करवीर १ व्रतं, दशाश्वमेधे १० दिनात्मकं गंगास्नानम्, स.सि.यो. ७/३५ तः।
21	७ र.	२ ४० ३७ रा.	९ २८ रोहि.	८ २६ प्रा.	८ ३५ सु.	२८ ३८ बाल.	९ ९ ५ १३ ६ १३ ३२ ३०				मिथुने २१/२५ चन्द्रदर्शनम्।
22	८ सो.	३ ४३ ४२ रा.	१० ४२ मृग.	१२ ३२ दि.	१० १४ धृ.	२८ २१ तै.	१० ५ ५ १३ ६ १४ ३२ ३३				रम्भा ३ व्रतं, महाराणाप्रतापजय., स.सि.यो. १०/१४ यावत्।
23	९ मं.	४ ४७ ५२ रा.	१२ २२ आ.	१७ ०० दि.	१२ ०१ शू.	२९ ०९ षणि.	११ ३२ ५ १३ ६ १४ ३२ ३३				भद्रा ११/३२ तः १२/२२ या., वैनायकीश्रीगणेश ४ व्रतं, उमावतारः ४।
24	१० बु.	५ ५३ ३२ रा.	२ ३७ पुन.	२४ ३० दि.	३ ०० गं.	३० ५० ब.	१३ ३० ५ १२ ६ १४ ३२ ३३				कर्के ८/१५
25	११ वृ.	६ ५९ ४७ प्रा.	५ ०७ पु.	३१ ५१ सा.	५ ५८ वृ.	३३ २० कौ.	१५ ५२ ५ १२ ६ १५ ३२ ३८				गुरुपुष्ययोगः १७/५८ या., स्कन्दषष्ठीव्रतं, शीतलाषष्ठी, विन्ध्यवासिनी पूजा, A
26	१२ शू.	७ ६० ०० अ.	हो रात्र	श्ले. ३९ २० रा.	८ ५६ धृ.	३५ ५४ ग.	१८ २३ ५ १२ ६ १५ ३२ ३८				सिंहे २०/५६ A रोहिणीभेऽर्कः रा. १/०२।
27	१३ श.	७ ०६ ०६ प्रा.	७ ३८ म.	४६ ४६ रा.	११ ५४ व्या.	३८ ०९ षणि.	७ ३८ ५ १२ ६ १६ ३२ ४१				भद्रा ७/३८ तः २०/४३ या., भानु ७।
28	१४ र.	८ ११ २९ प्रा.	९ ४८ पू.फा.	५३ १९ रा.	२ ३२ ह.	३९ ५८ ब.	९ ४८ ५ १२ ६ १६ ३२ ४१				दुर्गाष्टमी, धूमावतीजय., स.सि.यो. रा. २/३२ यावत्।
29	१५ सो.	९ १६ ३८ दि.	१० ३९ उ.फा.	५८ ३१ रा.	४ ३६ व.	३९ ३५ कौ.	१० ३९ ५ १२ ६ १६ ३२ ४१				कन्या. ९/०३ B कर्के शुक्रः १९/४०।
30	१६ मं.	१० २० ०८ दि.	१ १४ ह.	६० ०० अ.	हो रात्र	सि. ४० ३० ग.	१३ १४ ५ ११ ६ १७ ३२ ४२				भद्रा रा. १/३६ तः, गङ्गादशहरा (अष्टयोग समन्विता) रामेश्वरप्रतिष्ठादिनम् B
31	१७ बु.	११ २१ ५४ दि.	१ ५७ ह.	२ १९ प्रा.	६ ०७ व्यति.	३८ ०९ वि.	१३ ५७ ५ ११ ६ १७ ३२ ४५				तुला. १९/१७ भद्रा १३/५७ या., निर्जला/भीमसेनी ११ व्रतं (सर्वे) स.सि.यो. ६/०७ यावत्।
जून	१८ वृ.	१२ २१ २५ दि.	१ ४५ चि.	८ ११ प्रा.	८ २७ वरी.	३४ ३३ बाल.	१३ ४५ ५ ११ ६ १७ ३२ ४५				तिलेन ११ व्रतपारणं, प्रदोषव्रतं, वटसावित्रीव्रतारम्भः दिनत्रयात्मकम्।
2	१९ शू.	१३ १९ १६ दि.	१ ५३ स्वा.	४ ०१ प्रा.	६ ४७ परि.	२९ ४१ तै.	१२ ५३ ५ ११ ६ १८ ३२ ४५				वृश्चि. रा. १२/१५ वटसावित्रीव्रतस्य द्वितीयदिवसः।
3	२० श.	१४ १५ ०८ दि.	११ १४ विशा.	०२ १६ प्रा.	६ ५० शि.	२३ २६ षणि.	११ १४ ५ ११ ६ १८ ३२ ४८				भद्रा ११/१४ तः २२/१० या., व्रताय पूर्णिमा, वटसावित्रीव्रतं (दाक्षिणात्यानाम्)।
4	२१ र.	१५ ०९ ४७ प्रा.	९ ०६ ज्ये.	५४ ३७ रा.	३ ०२ सि.	१६ १६ ब.	९ ०६ ५ ११ ६ १९ ३२ ५०				धनुषि रा. ३/०२ स्नानदानादौ १५।

Z तस्माद् दशहरा स्मृता।। दशहरायां एतान् श्लोकान् पठित्वा स्नानं कुर्यादिति।। दिनानुरोधेन क्षौरकर्मफलम्-आयुः क्षयं प्रकुरुते दिनकृद्दिने च दोषापतेरपि सुखानि च दीर्घमायुः। पृथ्वीसुतस्य च सुरैरपि रक्षितानां क्षौरं करोति निधनं न चिरन्तराणाम्।। आरोग्यमिन्दुजदिने चिरजीवितश्च जीवस्य जीवितमिति प्रबलं बलञ्च। नानाविधं विषयभोगसुखं सितस्य मन्दस्य मुण्डनविधौ विषयप्रणाशः।। सर्वौषधिः- मुरा मांसो वचा कुष्ठं शैलेयं रजनीद्वयम्। शुण्ठी चम्पकमुस्तञ्च सर्वौषधिगणः स्मृतः।।

महाराणाप्रतापजयन्ती - २० मई	वैवाहिकदिनाङ्कः - मईमासे - २०, २१, २६, २७, २९, ३० मात्रम्। जूनमासे - ३ मात्रम्।
धूमावतीजयन्ती - २८ ,,	
गंगादशहरा - ३० ,,	
कर्के शुक्रः - ३० ,,	
निर्जला ११ व्रतम् - ३१ ,,	उपनयनदिनाङ्कः- मईमासे - २१, २२, २४, ३० मात्रम्। जूनमासे - १ मात्रम्।
वटसावित्रीव्रतारम्भः - १ जून	
वटसावित्रीव्रतम् - ३ ,,	

प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	विधिविषयाः-	प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	
रा.	१	२	३	०	०	२	१०	०	६	गङ्गादशहरा-विषये (वाराहे)- दशमी शुक्लपक्षे तु ज्येष्ठे मासि कुजेऽहनि। अवतीर्णा यतः स्वर्गाद्धस्तर्क्षे च सरिद्धरा।। हरन्ति दश पापानि तस्माद्दशहरा स्मृता।। दशहरायां दशयोगाः-(स्कन्दे)- ज्येष्ठे मासि सिते पक्षे दशमीबुधहस्तयोः। व्यतीपाते गरानन्दे कन्याचन्द्रे वृषे रवौ।। दशयोगे नरः स्नात्वा सर्वपापैः प्रमुच्यते।। दशपापानि- अदत्तानामुपादानं हिंसा चैवाविधानतः। परदारोपसेवा च कायिकं त्रिविधं स्मृतम्।। पारुष्यमनृतञ्चैव पैशून्यञ्चापि सर्वशः। असम्बद्धप्रलापश्च वाङ्मयं स्याच्चतुर्विधम्।। परद्रव्ये-ष्वभिध्यानं मनसाऽनिष्टचिन्तनम्। वितथाभिनिवेशश्च मानसं त्रिविधं स्मृतम्।। एतानि दश पापानि हरत्वं मम जाह्नवि!। दश पापहरा यस्मात् Z	३१ मई २०२३ प्रातः ५/४७	रा.	१	५	३	०	०	३	१०	०	६
अं.	०८	२८	०७	१४	०७	२३	१२	०८	०८		३१ मई २०२३ प्रातः ५/४७	अं.	१५	२३	११	२०	०९	००	१२	०८	०८
क.	२६	३९	५५	३६	२८	२०	३१	२६	२६		३१ मई २०२३ प्रातः ५/४७	क.	०९	१२	४६	३४	००	२५	४६	०४	०४
वि.	०७	२४	५३	२३	३४	३२	५७	४०	४०		३१ मई २०२३ प्रातः ५/४७	वि.	२०	५४	५५	४९	४२	०८	२३	२५	२५
नक्षत्रं चरणं	कृति-४	पुन-३	पुष्य-२	भर-१	अश्वि-३	पुन-२	शत-२	अश्वि-३	स्वा-१	ज्येष्ठशुक्ल ५ बुधवासः	नक्षत्रं चरणं	रोहि-२	हस्त-४	पुष्य-३	भर-३	अश्वि-३	पुन-४	शत-२	अश्वि-३	स्वा-१	

श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ आषाढकृष्णपक्षः (दि. ०५ जून तः १८ जून २०२३ ई. यावत्) सौम्यगोलायनेऽर्कः, ग्रीष्मर्तुः।

अं. ज्ञे.	वा.	ति.	घ.	प.	दि. रा.	घं. मि.	न.	घ.	प.	दि. रा.	घं. मि.	यो.	घ.	प.	क.	घं. मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमये)							
5	२२	सो.	१	०३	१६	६	२९	मू.	४९	२३	रा.	१२	५६	सा.	८	१७	५	११	६	१९	३२	५०	चन्द्रदर्शनम्					
6	२३	मं.	३	४८	४७	रा.	१२	पू.षा.	४४	११	रा.	११	०५	शु.	५१	०२	विण.	१४	१०	५	११	६	१९	३२	५०	मकरे रा.४/३१	भद्रा १४/१० तः रा. १२/४२ यावत्।	
7	२४	बु.	४	४१	२९	रा.	९	उ.षा.	३९	०५	रा.	८	४९	ब्र.	४२	३९	ब.	११	१५	५	११	६	२०	३२	५३		संकष्टीश्रीगणेश ४ व्रतं, वृषे बुधः रा. ३/०३।	
8	२५	बु.	५	३५	४६	रा.	७	श्रव.	३४	१८	सा.	६	५४	ऐ.	३४	३०	कौ.	८	३८	५	११	६	२०	३२	५३		मृगेऽर्कः- १८/४३।	
9	२६	शु.	६	२८	३८	दि.	४	धनि.	३०	१३	सा.	५	१६	वै.	२६	५३	ग.	६	०४	५	११	६	२०	३२	५३	कुम्भे ६/०५	भद्रा १६/३८ तः रा. ३/३१ या., पञ्चकारम्भः ६/०५ तः।	
10	२७	श.	७	२३	००	दि.	२	शत.	२६	३७	दि.	३	५०	वि.	१९	४३	ब.	१४	२३	५	११	६	२१	३२	५६			
11	२८	र.	८	१८	२१	दि.	१२	पू.भा.	२४	११	दि.	२	५१	प्री.	१३	२५	कौ.	१२	३१	५	११	६	२१	३२	५६		मीने ९/०६	शीतलाष्टमी, कालाष्टमी, स.सि.यो. १४/५१ तः।
12	२९	सो.	९	१४	२६	दि.	१०	उ.भा.	२२	२४	दि.	२	०९	आयु.	७	३९	ग.	१०	५७	५	११	६	२१	३२	५६		भद्रा २२/२१ तः।	
13	३०	मं.	१०	११	२६	प्रा.	९	रेव.	२१	१२	दि.	१	४०	सौ.	५८	४१	वि.	९	४५	५	११	६	२२	३२	५६		मेघे १३/४०	भद्रा ९/४५ या., पञ्चकान्तः १३/४०, स.सि.यो.१३/४०तः।
14	३१	बु.	११	०९	१५	प्रा.	८	अश्वि.	२१	०४	दि.	१	३८	अति.	५४	५३	बाल.	८	५४	५	१२	६	२२	३२	५६		योगिनी ११ व्रतम्।	
15	आषा.	बु.	१२	०७	५९	प्रा.	८	भर.	२२	११	दि.	२	०४	सु.	५१	०९	तै.	८	५४	५	१२	६	२२	३२	५६		वृषे २०/१७	यवचूर्णेन ११ व्रतपारणम्, मिथुनेऽर्कः १८/०७।
16	२	शु.	१३	०७	५७	प्रा.	८	कृति.	२४	१६	दि.	२	५४	धृ.	५०	२०	विण.	८	२३	५	१२	६	२२	३२	५६		भद्रा ८/२३ तः २०/२७ या., प्रदोषव्रतं, मासशिवरात्रिव्रतम्।	
17	३	श.	१४	०८	४२	प्रा.	८	रोहि.	२६	५८	दि.	३	५९	शू.	४९	४१	श.	८	४१	५	१२	६	२३	३२	५७		मिथुने रा.४/५४	श्राद्धादौ अमा., स.सि.यो.१५/५९।
18	४	र.	३०	११	०७	प्रा.	९	मृग.	३१	३२	सा.	५	४९	गं.	४९	२९	नाग.	९	३९	५	१२	६	२३	३२	५७		स्नानादानादौ अमा.।	

Z सर्वेषु धर्मकार्येषु पत्नी दक्षिणत शुभा । अभिषेकविप्रपादप्रक्षालने चैव वामतः ॥ गृह्य-परिशिष्टे ॥ अग्निमुपसमाधाय दक्षिणत पतिं भार्योपविशति (हिरण्यकेशी गृह्यसूत्र 5-4-5) (ख) पाणिग्राहस्य दक्षिणत उपवेशयेत्। (ग) आशीर्वादोऽभिषेके च पादप्रक्षालने तथा। (घ) वामे सिन्दूरदाने च वामे चैव द्विरागमे। वामेऽशनैकशय्यायां भवेज्जाया प्रियार्थिनी ॥ सूतकविषये- व्रतयज्ञविवाहेषु श्राद्धे होमार्चने जपे। आरब्धे सूतकं न स्यादनारब्धे तु सूतकम् ॥ कुष्ठनिवारकव्रतम्- आषाढे कृष्णपक्षे तु योगिनीव्रतमाचरेत्। अस्य व्रतस्य पुण्येन कुष्ठो नश्यति वै ध्रुवम् ॥ वृक्षरोपणमुहूर्तः- अश्विनीरोहिणीमृगशुभ्रपुष्यमघाउत्तरात्रय-हस्तचित्राविशाखाऽनुराधामूलशततारका रेवतीषु सत्तिथिवारेषु वृक्षलतारोपः प्रशस्तः। यथा चण्डेश्वरः- आदित्यचान्द्रपितृतिथ्यविशाखपौष्णमूलोत्तरात्रयतुरङ्गमवारुणाश्च। एतेषु तारकगणेषु हितं नराणां वृक्षादिरोपणमिहोपदिशन्ति धीराः ॥

वृषे बुधः - ७ जून
मृगेऽर्कः - ८ ,,
श्रीशीतलाष्टमी- ११ ,,
योगिनी ११ व्रतम्- १४ ,,
मिथुनेऽर्कः - १५ ,,

वैवाहिकदिनांकाः-
जूनमासे- ५,६,७,११,१२ मात्रम्।

उपनयनदिनाङ्काः-
जूनमासे- ५,८ मात्रम्।

प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	विधिविषयाः-	प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	१	९	३	०	०	३	१०	०	६	<p>०७ जून २०२३ प्रातः ५/४७</p> <p>गोचरे राहु-केत्वोः राशिसञ्चारफलम्- राहुर्जन्मगतो भयञ्च कलहं सौभाग्यमानक्षयं वित्तभ्रंशमहासुखं नृपभयं चार्थक्षयं यच्छति। सन्तापं कलहञ्च वित्तमधिकं शीघ्रं विनाशं नृणां केतोस्तत्फलमेव राशिशु वदेच्छंसन्ति गार्गादयः ॥ अथ श्रेष्ठव्रतानि-ब्रह्मचर्यञ्च शौचञ्च सत्यमामिषवर्जनम्। व्रतेष्वेतानि चत्वारि वरीयानीति निश्चयः ॥ सत्यमहिमा- सत्यं साधुतपः श्रुतं च परमक्लेशादिभिर्वर्जितम् ॥ स्वाधीनञ्च सुदुर्लभञ्च जगतः साधारणं भूषणम्। साधूनां निकषः सतां कुलधनं सर्वाश्रमाणां बलम्। यन्स्लेच्छोऽप्यभिधाय गच्छति दिवं सन्त्यज्य तिष्ठेत्कथम्? ॥ स्त्री-उपवेशनविषये- व्रतबन्धे विवाहे च चतुर्थीसह भोजने। व्रते दाने मखे श्राद्धे पत्नी तिष्ठति दक्षिणे। Z</p>	रा.	१	०	३	१	०	३	१०	०	६
अं.	२१	००	१५	२९	१०	०७	१२	०७	०७		रा.	२८	०८	१९	१०	११	१३	१३	०७	०७
क.	५१	४०	५१	१०	२९	१०	५६	४२	४२		अं.	३३	५९	५८	०६	५५	३२	०१	१९	१९
वि.	३९	२०	२१	५६	५०	४२	०८	०९	०९		क.	३३	५९	५८	०६	५५	३२	०१	१९	१९
गतिः	५७	८७९	३५	८२	१२	५४	१	३	३	वि.	१५	५७	०२	५२	३२	२९	०४	५३	५३	
नक्षत्रं चरणां गतिः	२५	५०	०४	३२	३२	३६	०६	११	११	गतिः	५७	८००	३५	१०	११	५२	०	३	३	
रोहि-४	२	२	४	४	४	४	४	४	४	नक्षत्रं चरणां गतिः	२०	१४	२२	५७	०१	५२	२४	११	११	
उ.षा-२	२	२	४	४	४	४	४	४	४	मृग-२	२	२	४	४	४	४	४	४	४	
पुष्य-४	४	४	४	४	४	४	४	४	४	अश्वि-३	३	३	४	४	४	४	४	४	४	
कृति-१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	आश्ल-१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	
अश्वि-४	४	४	४	४	४	४	४	४	४	रोहि-१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	
पुष्य-२	२	२	२	२	२	२	२	२	२	अश्वि-४	४	४	४	४	४	४	४	४	४	
शत-२	२	२	२	२	२	२	२	२	२	पुष्य-४	४	४	४	४	४	४	४	४	४	
अश्वि-३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	शत-२	२	२	२	२	२	२	२	२	२	
स्वा-१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	अश्वि-३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	
										स्वा-१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	

श्रीशुभमस्वत् २०८० शाके १९४५ आषाढशुक्लपक्षः (दि. १९ जून तः ०३ जुलाई २०२३ ई. यावत्) सौम्यगोलायनेऽंकः ग्रीष्मर्तुः ।

अं. क्रमा.	वा. ति.	घ. प.	दि. रा.	घं. मि.	न. घ.	प. दि. रा.	घं. मि.	यो. घ.	प. क.	घं. मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमये)		
19	५ सो.	१	१४	२५	दि. १०	५८	आ. ३६	४७	रा. ७	५५	वृ. ५०	२४	ब. १०	५८	५ १२ ६ २३ ३२ ५७	गुप्तनवरात्रारम्भः, चन्द्रदर्शनम् ।	
20	६ मं.	२	१९	०८	दि. १२	५१	पुन. ४३	१५	रा. १०	३०	ध्रु. ५१	५४	कौ. १२	५१	५ १२ ६ २४ ३२ ५७	कर्के १५/५१ रथयात्रा (पुण्या) ।	
21	७ बु.	३	२४	२३	दि. २	५७	पु. ५०	१२	रा. १	१७	व्या. ५३	५२	ग. १४	५७	५ १२ ६ २४ ३२ ५७	भद्रा रा. ४/१२ तः ।	
22	८ बृ.	४	३०	३४	सा. ५	२७	श्ले. ५७	४९	प्रा. ४	२१	ह. ५६	२५	वि. १७	२७	५ १३ ६ २४ ३२ ५७	सिंहे रा. ४/१२ तः । भद्रा १७/२७ या., वैनायकीश्रीगणेश ४ व्रतं, आर्द्राभेऽंकः १७/४३ (क)	
23	९ शु.	५	३६	४०	रा. ७	५३	म. ६०	००	अ हो	रात्र	व. ५९	०९	ब. ६	४०	५ १३ ६ २४ ३२ ५७	(क) चं.चं., स्त्री-स्त्रीयोगः, छागवाहनं, अमृतानाडी, चन्द्राधिपस्तेन वृष्टरभावः ।	
24	१० श.	६	४२	५४	रा. १०	२३	म. ०५	३६	प्रा. ७	२७	सि. ६०	००	कौ. ९	०८	५ १३ ६ २४ ३२ ५७	स्कन्द/कर्मषष्ठी ।	
25	११ र.	७	४८	०५	रा. १२	२८	पू.फा	१२	५०	दि. १०	२२	सि. १	२७	ग. ११	२६	५ १४ ६ २५ ३२ ५७	कन्या १६/५८ भद्रा रा. १२/२८ तः, विवस्वतसप्तमी, स.सि.यो. १०/२२ तः ।
26	१२ सो.	८	५२	१८	रा. २	०९	उ.फा	१८	५०	दि. १२	४६	व्यति. २	५८	वि. १३	१९	५ १४ ६ २५ ३२ ५७	भद्रा १३/१९ या., परशुरामाष्टमी, दुर्गाष्टमी ।
27	१३ मं.	९	५४	४८	रा. ३	०९	ह. २३	४८	दि. २	४५	वरी. ३	३३	बाल. १४	३९	५ १४ ६ २५ ३२ ५७	तुला रा. ३/२२ श्रीजगन्नाथस्य सायं दर्शनं गुण्डिचामन्दिरं । A स्वर्णवैषदशनम् ।	
28	१४ बु.	१०	५५	२३	रा. ३	२४	चि. २६	५०	दि. ३	५९	परि. १	४५	तै. १५	१६	५ १५ ६ २५ ३२ ५६	गिरिजापूजनं, श्रीजगन्नाथस्य बहुडाययात्रा, नवरात्रव्रतपारणम् ।	
29	१५ बृ.	११	५३	५५	रा. २	४९	स्वा. २८	११	दि. ४	३१	शि. ५६	१५	विणि. १५	०७	५ १५ ६ २५ ३२ ५६	भद्रा १५/०७ तः रा. २/४९ या., हरिशयनी ११ व्रतं, श्रीजगन्नाथस्य A	
30	१६ शु.	१२	५०	१५	रा. १	२१	विशा	२७	१९	दि. ४	११	सा. ५०	५७	ब. १४	०५	५ १५ ६ २५ ३२ ५६	वृश्चि. १०/१६ चातुर्मास्य व्रतारम्भः, यवचूर्णेन ११ व्रतपारणं, शाकत्यागव्रतारम्भः, B
जुल.	१७ श.	१३	४४	४३	रा. ११	०८	अनु.	२४	२१	दि. २	५९	शु. ४३	४७	कौ. १२	१५	५ १५ ६ २५ ३२ ५६	प्रदोषव्रतम् । B श्रीविष्णुशयनोत्सवः, स.सि.यो. १६/११ तः ।
2	१८ र.	१४	३७	४२	रा. ८	२१	ज्ये. १९	५३	दि. १	१३	शु. ३५	१४	ग. ९	४५	५ १६ ६ २५ ३२ ५३	धनुषि १३/१३ भद्रा २०/२१ तः, शिवशयनोत्सवः, व्रताय पूर्णिमा, स.सि.यो. १३/१३ तः ।	
3	१९ सो.	१५	२९	२७	सा. ५	०३	मू. १३	५४	दि. १०	५०	ब. २६	१४	वि. ६	४२	५ १६ ६ २५ ३२ ५३	भद्रा ०६/४२ या., स्नानादानव्रतादी १५, गुरुपूर्णिमा, गुरुव्यासयोः पूजा ।	

A पारणम्, स.सि.यो. ११/२५ य. । B शयनोत्सवः, चातुर्मासव्रतारम्भः । C मिथुने शुक्रः १०/४१ ।

Z अथ विष्णुशयनोत्सवः- एकादश्यान्तु शुक्लायामाषाढे भगवान् हरिः । भुजङ्गशयने शेते क्षीरार्णवजले सदा ।। विष्णुशयनविषये कल्पतरौ यमः- क्षीराब्धौ शेषपर्यङ्के आषाढ्यां संविशेद्धरिः । निद्रां त्यजति कार्तिक्यां तयोः संपूजयेत्सदा ।। ब्रह्महत्यादिकं पापं क्षिप्रमेव व्योपहेति ।। हिंसात्मकैस्तु कि तस्य यज्ञैः कार्यं महात्मनः । प्रस्वापे च प्रबोधे च पूजितो येन केशवः ।। आभाकासितपक्षेपु मैत्रशरणरेवती । आदिमध्यावसानेषु प्रस्वापावर्तनोत्सवाः ।। सुप्तभूमिलक्षणमाह- प्रद्योतनात्पञ्च नगाङ्कसूर्यनवेन्दुषाङ्गव्यंशमितेषु भेषु । शेते मही नैव गृहं विधेयं तडागवापीखननं न शस्तम् ।। वास्तुरत्नावली ।। निन्द्यकालकथनम्- बाल्यास्तवाङ्गे गुरुशुक्रयोर्वा वक्रातिचारे हरिगे गुरौ वा । विश्वाहपक्षे हरिचापसंस्थे रवौ क्षयाख्ये च तथाधिमासे ।। सूर्यक्षणे देवगुरौ दिनेशे जीवक्षणे केतु समुद्गमे वा । विवाहचूडाव्रतबन्धपूर्वं सत्कर्मसर्वं न शुभं वदन्ति ।। मकरन्दप्रकाशे-पृ.सं.122 ।। ग्रीष्मनवरात्रनिर्णयः- तत्रौदयिकी प्रतिपत् ग्राह्या । दिनद्वये उदयव्याप्तौ अव्याप्तौ वा पूर्वा । नि.सि. द्वितीयपरिच्छेद वत्सरारम्भस्तिथिनिर्णयश्च ।।

श्रीजगन्नाथरथयात्रा- २० जून
आर्द्राभेऽंकः- २२ ,,
श्रीहरिशयनी ११ व्रतम्- २९ ,,
श्रीशिवशयनोत्सवः- २ जुलाई
गुरुपूर्णिमा- ३ ,,

वैवाहिकदिनाङ्काः-
जूनमासे- २३, २५, २६,
२७, २८ मात्रम् ।

उपनयनदिनाङ्काः-
जूनमासे- २१ मात्रम् ।

प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	२	३	३	१	०	३	१०	०	६
अं.	०५	०६	२४	२३	१३	२९	१३	०६	०६
क.	१४	५५	०६	१३	१७	२४	०१	५७	५७
वि.	१७	२४	५२	०५	१८	०१	१०	३८	३८
गतिः	५७	७२	३५	११९	११	४८	०	३	३
	१६	३१	४०	३८	२५	०४	१७	११	११

२१ जून २०२३ प्रातः ५/४७	
चं. ४ मं.	२ रा.
शु. ३	बु. १
सू. ६	१२ गु.
१	११
६	१०
८	१०

विविधविषयाः-
जगन्नाथरथयात्रा-आषाढस्य सिते पक्षे द्वितीया-पुष्यसंयुता । तस्यां रथे समारोप्य रामं सौभद्रया सह ।। यात्रोत्सवं प्रकर्तव्यमिति ।। रथयात्रा-कालनिर्णयः-आषाढस्य सिते पक्षे द्वितीया-पुष्यसंयुता । ऋक्षाभावे तिथौ कार्या सदा सा प्रीतये मम ।। आर्द्रास्थे सूर्ये पायसभोजनफलम्- आर्द्रायाः प्रथमे पादे क्षीरमश्नाति यो नरः । अपि रोषयुतस्तस्य तक्षकः किं करिष्यति । क्षीरं नाम पायसमिति ।। अथ सुवृष्टियोगः- आषाढे शुक्लपक्षे च द्वितीया नवमीदिने । चन्द्रेज्यभृगुवाराः स्युः सुवृष्टिश्च समर्घता ।। आषाढे पौर्णिमायां यत्तन्क्षेत्रं विचारयेत् । पूर्वाषाढे सुभिक्षं स्यान्मूलं दुर्भिक्षसूचकम् ।। उत्तराषाढके स्यातां पीडाकटकसंहतीति । Z

२८ जून २०२३ प्रातः ५/४७	
शु. ४ मं.	२ रा.
सू. ५	१ गु.
बु. ६	१२ रा.
१	११
६	१०
८	१०

प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	२	६	३	२	०	३	१०	०	६
अं.	११	०१	२८	०७	१४	२४	१२	०६	०६
क.	५४	१३	१७	५९	३४	३६	५६	३५	३५
वि.	५६	१४	४६	३१	४०	३९	२६	२३	२३
गतिः	५७	७५	३५	१३०	१०	४१	०	३	३
	१३	५४	५८	१९	४६	५३	५८	११	११

आषाढशुक्ल ३ बुधवासरः । आषाढशुक्ल १० बुधवासरः ।

श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ शुद्धश्रावणकृष्णपक्षः (दि. ०४ जुलाई तः १७ जुलाई २०२३ ई. यावत्) सौम्य-गोलायनेऽर्कः ग्रीष्मर्तुः, कर्काकतः याम्यायनं वर्षर्तुश्च ।

अं. आषा. वा. ति. घ. प. दि. रा. घं. मि. न. घ. प. दि. रा. घं. मि. यो. घ. प. क. घं. मि. सूर्योदयः सूर्यास्तः दिनमानं चन्द्रचारः विवरणम् (भारतीयस्टैण्डर्डसमये)																													
4	२०	मं.	१	२०	४०	दि.	१	३२	पू.षा.	०९	४०	दि.	८	२०	०४	ऐ.	१६	२३	कौ.	१३	३२	५	१६	६	२५	३२	५३	मकरे १३/३१	श्रावणे वर्जयेच्छाकम्, श्रीशिवपूजासम्भः, गौरीपूजा, अशून्यशयनव्रतम् ।
5	२१	बु.	२	१९	४१	दि.	१	५७	श्रव.	५३	५०	रा.	२	४९	वै.	६	२३	ग.	९	५७	५	१७	६	२६	३२	५३		भद्रा २०/०९ तः ।	
6	२२	बु.	३	१८	४२	मा. सा. ५	२१	१०	धनि.	४७	४०	रा.	१२	२१	प्री.	४७	१२	ब.	१६	४६	५	१७	६	२६	३२	५३	कुम्भे १३/३५	भद्रा ०६/२१ या., संकष्टीगणेशव्रतं पञ्चकारम्भः-१३/३५, A	
7	२३	शु.	५	१७	४३	रा. १२	१५	१०	शत.	४२	१९	रा.	१०	१३	आयु.	३८	२३	कौ.	१३	४३	५	१७	६	२६	३२	५०		नागपञ्चमी (बंगे) ।	
8	२४	श.	६	१६	४३	रा. ९	५५	१०	पू.भा.	३८	१५	रा.	८	३६	सौ.	३०	४४	ग.	११	०५	५	१८	६	२६	३२	५०	मीने १५/००	भद्रा २१/५५ तः, कर्के बुधः-१२/०५ ।	
9	२५	र.	७	१६	४९	रा. ८	०२	१०	उ.भा.	३५	३५	रा.	७	३२	शो.	२४	०९	वि.	८	५९	५	१८	६	२६	३२	५०		भद्रा ८/५९ या., शीतलासप्तमी, स.सि.यो. १९/३२ यावत् ।	
10	२६	सो.	८	१६	४३	सा. ६	४७	१०	रेव.	३४	२२	सा.	७	०३	अति.	१८	४०	बाल.	७	२५	५	१८	६	२५	३२	४८	मेघे १९/०३	पञ्चकसमाप्तिः १९/०३, कालाष्टमी, सोमवारव्रतम् ।	
11	२७	मं.	९	१६	५४	सा. ६	०५	१०	अश्वि.	३४	१४	रा.	७	३६	सु.	११	२२	तै.	६	२६	५	१९	६	२५	३२	४८		स.सि.यो. १९/३६ यावत् ।	
12	२८	बु.	१०	१६	२३	सा. ५	५२	१०	भर.	३५	३६	रा.	७	३३	धृ.	११	००	वृणि.	५	५९	५	१९	६	२५	३२	४५	वृषे रा. १/५०	भद्रा ५/५९ तः १७/५२ या., स.सि.यो. १९/४२ यावत् ।	
13	२९	बु.	११	१६	१८	सा. ६	१४	१०	कृति.	३८	२१	रा.	८	३९	शू.	०८	५३	ब.	६	०३	५	१९	६	२५	३२	४५		कामदा ११ व्रतं (सर्वे) ।	
14	३०	शु.	१२	१६	१०	सा. ६	५९	१०	रोहि.	४२	०७	रा.	१०	१०	गं.	०७	३८	कौ.	६	३७	५	१९	६	२५	३२	४२		दूर्वादलेन ११ व्रतपारणम् ।	
15	३१	श.	१३	१६	३०	रा. ८	१७	१०	मृग.	४७	०१	रा.	१२	०८	वृ.	०७	३७	ग.	७	३८	५	२०	६	२५	३२	४२	मिथुने ११/०९	भद्रा २०/१७ तः, प्रदोषव्रतं, मासशिवरात्रिव्रतम् ।	
16	श्राव.	१४	१६	१८	रा. ९	५५	आ.	५२	४४	रा.	०२	२६	धृ.	०७	४९	वि.	९	०६	५	२०	६	२५	३२	४२			भद्रा ०९/०६ या., कर्केऽर्कः रा. ४/५८ दक्षिणायनारम्भः ।		
17	२	सो.	३०	१७	४३	रा. १२	२५	१०	पुन.	५९	२२	रा.	०५	०५	व्या.	०९	०२	चतु.	११	१०	५	२०	६	२५	३२	४२	कर्के २२/२५	स्नानदानश्राद्धादौ सोमवती अमा., शुभवारान्विते दर्शे सुभिक्षं च प्रजासुखम् ।	

A पुनर्वसुभेऽर्कः १७/१७, चं.चं., स्त्री-पुं.योगः, राशभवाहन, अमृतानाडी चन्द्राधिपस्तेन समान्यवृष्टियोगः, सिंहेशुक्रः रा.४/००

Z मद्यपान-समं कर्म- ब्रह्मोज्ज्वला वेदनिन्दा कौटसाक्ष्यं सुहृद्बधः । गर्हितान्नाद्ययोजिग्धिः सुरापानसमानि षट् । **स्वर्णस्तेय-समं कर्म-** निक्षेपस्यापहरणं नराश्वरजतस्य च । भूमिवज्रमणीनां च रुक्मस्तेयसमं स्मृतम् । **गुरुपत्न्या सम्भोगसमं कर्म-** रेतः सेकः स्वयौनीषु कुमारीष्वन्त्यजासु च । सख्युः पुत्रस्य च स्त्रीषु गुरुतल्पसमं विदुः । मनुस्मृतिः-११/५४-५८ । **ग्रहगोचरफलाणि-** सूर्यः षट्त्रिदशस्थितस्त्रिदशषट्सप्तायगश्चन्द्रमाः, जीवः सप्तनवद्विपञ्चमगतो वक्रार्कजौ षट्-त्रिगौ । सौम्यः षट्द्विचतुर्दशाष्टमगतः सर्वेऽप्युपान्ते शुभाः, शत्रुः सप्तमषड्दशर्कसहितः शार्दूलवत् त्रासकृत् । बु.सं.ग्रहगोचराध्यायः श्लो. सं. ४ । **मध्यमाधिमासानयनम्-** हीनः शकाब्दे गगनाग्निनागै ८३० नवेन्दु १९ भक्तो यदि शेषकं स्यात् । गुणेशशून्याष्टनृपेषु विश्वे ३, ११, ०, ८, १६, ५, १३ चैत्रादयः सप्तसदाधिमासाः ।

पुनर्वसुभेऽर्कः- ६ जुलाई
कर्के बुध- ८ ,,
कामदा ११व्रतम्- १३ ,,
कर्केऽर्कः- १६/१७

श्रावणमासे शिवपूजनं प्रशस्तम्

प्र. सू. चं. मं. बु. वृ. शु. श. रा. के.	विधिधविषयाः-	प्र. सू. चं. मं. बु. वृ. शु. श. रा. के.
रा. २ ९ ४ २ ० ३ १० ० ६	अशुद्धकालस्तत्र निषिद्धकार्याणि- वाप्यारामतडागकूपभवनारम्भ-प्रतिष्ठे व्रतारम्भोत्सवर्गधूपवेशनमहादानानि सोमाष्टके । गोदानाग्रयणप्रपात्रथम् कोपाकर्मवेदव्रतं नीलोद्गाहमथातिपन्नाशिशुसंस्कारान् सुरस्थापनम् । दीक्षामौञ्जिविवाहमुण्डनमपूर्वं देवतीर्थेक्षणं, संन्यासाग्निपरिग्रहौ नृपति-सन्दर्शाभिषेकौ गमम् । चातुर्मास्यसमावृत्ति श्रवणयोर्वेधं परीक्षां त्यजेद् वृद्धत्वास्तशिशुत्वइज्यसितयोर्नृनाधिमासे तथा । महान्ति पञ्च पातकानि- ब्रह्महत्या सुरापानं स्तेयं गुर्वङ्गनागमः । महान्ति पातकान्याहः संसर्गश्चापि तैः सह ।। ब्रह्महत्या समं कर्म- अनृतञ्च समुत्कर्षे राजगामि च पैशुनम् । गुरोश्चालीकनिर्बन्धः समानि ब्रह्महृत्याया ।। Z	रा. २ ० ४ २ ० ४ १० ० ६
अं. १८ १० ०२ २३ १५ २८ १२ ०६ ०६		अं. २५ १९ ०६ ०७ १६ ०२ १२ ०५ ०५
क. ३५ ०४ ३० १० ४७ ५८ ४७ १३ १३		क. १५ ०९ ४५ २८ ५४ १५ ३३ ५० ५०
वि. २३ २१ ३९ ४३ ०४ ४५ ०९ ०७ ०७		वि. ३९ २९ ३० ०५ ०० ०३ ०५ ५२ ५२
गतिः ५७ १०३ ३६ १२८ १० ३३ १ ३ ३		गतिः ५७ ७८८ ३६ ११७ ९ २३ २ ३ ३
१२ ३५ १५ १७ ०१ ४९ ३७ ११ ११		०३ ४५ ३१ २६ १३ २० १५ ११ ११
नक्षत्रं चरणं आर्द्रा-४ श्रव-१ मघा-१ पुन-१ भर-१ आश्ले-४ शत-२ अश्वि-२ चित्रा-४	शुद्धश्रावणकृष्णः २ बुधवासः	नक्षत्रं चरणं पुन-२ भर-२ मघा-३ आर्द्रा-१ रोहि-३ मघा-१ शत-२ कृति-३ चित्रा-४

श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ अशुद्धश्रावणशुक्लपक्षः (दि. १८ जुलाई तः ०१ अगस्त २०२३ ई. यावत्) सौम्य-याम्यगोलायनेऽर्कः वर्षर्तुश्च ।

अं.	श्राव.	वा.	ति.	घ.	प.	दि.रा.	घं.	मि.	न.	घ.	प.	दि.रा.	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	क.	घं.	मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमये)		
18	३	मं.	१	५२	००	रा.	२	०९	पु.	६०	००	अ	हो	रात्र	ह.	१०	४६	किं.	१३	१७	५	२१	६	२४	३२	३८	अधिमासारम्भः।
19	४	बु.	२	५८	११	प्रा.	४	३८	पु.	६	२१	प्रा.	७	५४	व.	१२	५१	बाल.	१५	२४	५	२२	६	२४	३२	३५	चन्द्रदर्शनम्।
20	५	बु.	३	६०	००	अ	हो	रात्र	श्ले.	१३	५८	दि.	१०	५७	सि.	१५	१४	तै.	१७	५३	५	२२	६	२४	३२	३५	सिंहे १०/५७
21	६	शु.	३	४	२३	प्रा.	७	०७	म.	२१	२९	दि.	११	५८	व्यति.	१७	२७	ग.	७	०७	५	२२	६	२४	३२	३५	भद्रा २०/२३ तः, वैनायकीश्रीगणेश ४ व्रतम्।
22	७	श.	४	१०	३७	प्रा.	९	३८	पू.फा.	२८	५६	दि.	४	५७	वरी.	२०	०५	वि.	९	३८	५	२३	६	२४	३२	३५	कन्या २३/३८
23	८	र.	५	१६	०६	दि.	११	४९	उ.फा.	३५	४७	रा.	७	४२	परि.	२२	१८	बाल.	११	४९	५	२३	६	२३	३२	३०	भद्रा ०९/३८ यावत्। A अमृतानाडी चन्द्राधिपस्तेन खण्डवृष्टियोगः।
24	९	सो.	६	२०	४७	दि.	१	४२	ह.	४१	३२	रा.	१०	००	शि.	२३	३९	तै.	१३	४२	५	२३	६	२३	३२	३०	स.सि.यो. १९/४२ यावत्।
25	१०	मं.	७	२४	०६	दि.	३	०२	चि.	४५	५२	रा.	११	४५	सि.	२६	५५	वृणि.	१५	०२	५	२४	६	२३	३२	२७	सोमवारव्रतं, सिंहे बुधः १२/५७।
26	११	बु.	८	२५	५१	दि.	३	४४	स्वा.	४८	५९	रा.	१	००	सा.	२२	५७	ब.	१५	४४	५	२४	६	२२	३२	२६	तुला १०/५३
27	१२	बु.	९	२५	४२	दि.	३	४१	विशा.	४९	५६	रा.	१	२२	शु.	२०	३२	कौ.	१५	४१	५	२४	६	२२	३२	२६	बुधाष्टमी।
28	१३	शु.	१०	२३	३६	दि.	२	५१	अनु.	४८	४५	रा.	१२	५५	शु.	१६	२५	ग.	१४	५१	५	२५	६	२२	३२	२६	स.सि.यो. रा. १/४२ तः।
29	१४	श.	११	१९	२१	दि.	१	०९	ज्ये.	४५	३४	रा.	११	३९	ब्र.	१०	५६	वि.	१३	०९	५	२५	६	२१	३२	२०	भद्रा रा. २/०० तः, स.सि.यो. रा. १२/५५ यावत्।
30	१५	र.	१२	१३	०६	दि.	१०	३९	मू.	४०	४१	रा.	९	४१	ऐ.	३	५५	बाल.	१०	३९	५	२५	६	२१	३२	२०	धनुषि २३/३९
31	१६	सो.	१३	५	२३	प्रा.	७	३३	पू.फा.	३४	२८	रा.	७	१२	वि.	४५	३१	ग.	१७	४८	५	२५	६	२१	३२	२०	दूर्वादलेन ११ व्रतपारणं, प्रदोषव्रतं, स.सि.यो. २१/४१ यावत्।
अग.	१७	मं.	१५	४६	३०	दि.	११	५९	उ.फा.	२७	०२	दि.	४	१५	प्री.	३४	५५	वि.	१४	००	५	२६	६	२०	३२	१५	मकरे १२/२८
																											भद्रा १४/०० या., स्नानदानव्रतादौ १५।

Z षष्ठे, द्यूने द्रव्यं युवतिसहितं मृत्युसंस्थेऽपि मृत्युम् ॥ नृपभयं कुरुते नवमः शशिः दशमभावगतस्तु महत्सुखम् ॥ विविधमायगते कुरुते धनं व्ययगतस्तु रुजश्च धनक्षयः ॥ अधिमाससम्भववर्षज्ञानम्- कृष्णपक्षे नवम्यादौ मेषार्को यत्र जायते । तद् वर्षं मलमासः स्याच्छुभकर्मसु निन्दितः ॥ मकरन्दप्रकाशे- पू.सं. १२ ॥ सर्पापसारणमन्त्रः- सर्पापसर्पं भद्रन्ते दूरं गच्छ महाविष ! । जन्मेजयस्य यज्ञान्ते आस्तीक वचनं स्मर ॥ आस्तीकवचनं श्रुत्वा यः सर्पं न निवर्तते । शतधा भिद्यते मूर्ध्ना शिशुवृक्षफलं यथा-महाभारते ॥

अधिमासारम्भः- १८ जुलाई
 पुष्येऽर्कः- २० ,,
 सिंहे बुधः- २४ ,,
 पुरुषोत्तम ११ व्रतम् - २९ ,,

पुरुषोत्तममासः (अधिमासः)

प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	१९ जुला. २३ प्रातः ५/४७	विविधविषयाः- रविवासरे त्याज्यवस्तूनि- क्षौरं तैलं जलञ्चोष्णामामिषं निशि-भोजनम् । रतिस्नानञ्च मध्याह्ने रवौ सप्त विवर्जयेत् ॥ रविव्रतभक्ष्याणि- पत्रत्रित्वं तुलास्यास्त्रिपलमथ घृतं मार्गशीर्षादिभक्ष्यं मुष्टीनां त्रिस्तिलानां त्रिपल-दधि तथा दुग्धकं गोमयञ्च । त्रित्वं तोयाञ्जलीनां त्रिमरिचकमथो त्रिपलाः शक्तवः स्युर्गोमूत्रं शर्करासङ्घविरिति विधिना भानुवारे क्रमेण । वृष्ट्यादिज्ञानार्थं पुं-नपुंसकस्त्रीसंज्ञकनक्षत्राणि-निवृत्तिभाद् युगचन्द्रमिता मता बुधवरैः पुरुषा इह तारकाः । द्रव्याधिपभात् त्रिमिता हि नपुंसका दशमिता गदिताः शिवतः स्त्रियः ॥ मकरन्दप्रकाशे-पू.सं. 128 ॥ अथ चन्द्रगोचरफलम्- जन्मन्यन् दिशति हिमगुर्वितनाशं द्वितीये, दद्याद् द्रव्यं सहजभवने कुक्षिरोगं चतुर्थे ॥ १ ॥ कार्यभ्रंशं तनयगृहगो वित्तलाभञ्च Z	२६ जुला. २३ प्रातः ५/४७	प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	३	३	४	३	०	४	१०	०	६			रा.	३	६	४	४	०	४	१०	०	६	
अं.	०१	१५	११	२०	१७	०४	१२	०५	०५			अं.	०८	०९	१५	०१	१८	०४	११	०५	०५	
क.	५६	३४	०२	१८	५४	०६	१४	२८	२८			क.	३७	४०	२१	३६	४९	१४	५३	०६	०६	
वि.	२५	५५	१८	१३	५१	५१	५७	३६	३६			वि.	२३	०८	०२	३८	०३	५२	००	२१	२१	
गतिः	५७	७१	३६	१०४	८	१०	२	३	३			गतिः	५७	७४	३७	११	७	५	३	३	३	
नक्षत्रचरणं	पुन.-४	पुष्य.-४	मघा.-४	आश्ले.-२	भर.-२	मघा.-२	शत.-२	अश्वि.-२	चित्रा.-४	अ.श्रावणकृष्ण २ बुधवासरः		नक्षत्रचरणं	पुष्य.-२	स्वा.-१	पु.फा.-१	मघा.-१	भर.-२	मघा.-२	शत.-२	अश्वि.-२	चित्रा.-४	

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पू.सं. 47)

श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ अशुद्धश्रावणकृष्णपक्षः (दि.०२ अगस्त तः १६ अगस्त २०२३ ई. यावत्) सौम्य-याम्यगोलायनेऽर्कः वर्षर्तुश्च ।

अं.	श्राव.	वा.	ति.	घ.	प.	दि.रा	घं.	मि.	न.	घ.	प.	दि.रा	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	क.	घं.	मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमये)			
2	१८	बु.	१	३६	२४	रा.	८	००	श्रव.	१८	१५	दि.	१२	४४	आयु.	२४	१५	बाल	१८	८	५	२६	६	१९	३२	१२	कुम्भे २३/३४	पञ्चकारम्भः २३/३४।
3	१९	बु.	२	२६	३८	दि.	४	०५	धनि.	११	२६	दि.	१०	२४	सौ.	१३	२०	ग.	१६	५	५	२६	६	१९	३२	११	भद्रा रा. २/१७ तः, आश्लेषाभेऽर्कः १५/४२, A	
4	२०	शु.	३	१७	३४	दि.	१२	२९	शत.	०	५७	प्रा.	४	३६	शो.	२	५७	वि.	१२	२९	५	२७	६	१८	३२	०८	मीने २३/१५	भद्रा १२/२७ या., संकष्टीगणेश ४ व्रतम्।
5	२१	श.	४	९	४०	प्रा.	९	१९	उ.भा.	५३	११	रा.	२	४३	सु.	४४	४८	बाल	९	१९	५	२७	६	१८	३२	०८	Aचं.सू., स्त्रीपुं.योगः, माहिषवाहनं, जलनाडी, बुधाधिपस्तेन सूवृष्टीयोगः।	
6	२२	र.	५	३	५८	प्रा.	६	४७	रेव.	४९	५९	रा.	१	२८	धृ.	३७	४३	ग.	१७	५३	५	२८	६	१७	३२	०३	मेघे रा. १/२८	भद्रा रा. ५/११ तः, पञ्चकान्तः रा. १/२८, स.सि.यो.रा. १/१८ तः, B
7	२३	सो.	७	५६	०९	रा.	३	५६	अश्वि	४८	५०	रा.	१	००	शू.	३२	०५	वि.	१६	२८	५	२८	६	१७	३२	०३	भद्रा १६/२८ या. सोमवासर व्रतम्। Bकर्के शुक्रः रा. ४/०८।	
8	२४	मं.	८	५५	२२	रा.	३	३७	भर.	४९	२६	रा.	१	१४	गं.	२७	५०	बाल	१५	४६	५	२८	६	१६	३२	००	शीतलाष्टमी, कालाष्टमी।	
9	२५	बु.	९	५६	१७	रा.	२	४८	कृति.	५१	४३	रा.	१	१०	वृ.	२४	५९	तै.	१५	१२	५	२९	६	१६	३२	००	वृषे ७/२८	
10	२६	बु.	१०	५८	३५	रा.	४	५५	रोहि.	५५	२६	रा.	३	३९	धृ.	२३	३९	वणि	१५	५१	५	२९	६	१५	३१	५६	भद्रा १५/५१ तः रा. ४/४७ यावत्।	
11	२७	शु.	११	६०	००	अ	हो	रात्र	मृग.	६०	००	अ	हो	रात्र	व्या.	२३	३५	ब.	१७	४२	५	२९	६	१५	३१	५६	मिथुने १६/४३	
12	२८	श.	११	२	२७	प्रा.	६	२९	मृग.	०	४०	प्रा.	५	४६	ह.	२४	२४	बाल	६	२९	५	३०	६	१४	३१	५०	पुरुषोत्तम ११ व्रतं (सर्वे)।	
13	२९	र.	१२	७	०५	प्रा.	८	२०	आ.	६	४५	प्रा.	८	१२	व.	२५	४५	तै.	८	२०	५	३०	६	१३	३१	४७	दूर्वादलेन ११ व्रतपारणं, प्रदोष १२ व्रतम्।	
14	३०	सो.	१३	१२	५५	दि.	१०	४०	पुन.	१३	४५	दि.	११	००	सि.	२७	५४	वणि	१०	४०	५	३०	६	१३	३१	४७	कर्के रा. ४/१८	भद्रा १०/४० तः २३/४९ या. मासशिवरात्रि व्रतं, सोमवासरव्रतम्।
15	३१	मं.	१४	१८	३७	दि.	१२	५७	पु.	२१	००	दि.	१	५४	व्यति.	२९	५८	श.	१२	५७	५	३०	६	१२	३१	४२	स्वतन्त्रतादिवसः पञ्चसप्ततितमः (७५)।	
16	३२	बु.	३०	२४	५९	दि.	३	३१	श्ले.	२६	३७	दि.	४	०९	वरी.	३२	३५	ना.	१५	३१	५	३१	६	११	३१	४१	सिंहे १६/०९	स्नानदान श्राद्धादौ अमा., शुभवारान्विते दर्शे सुभिक्षं च प्रजासुखम्।

विविधविषयाः- गोचरे राहु-केत्वोः राशिसञ्चारफलम्- राहुजन्मगतो भयञ्ज कलहं सौभाग्यमानक्षयं वित्तभ्रंशमहासुखं नृपभयं चार्थक्षयं यच्छति। सन्तापं कलहञ्च वित्तमधिकं शीघ्रं विनाशं नृणां केतोस्तफलमेव राशिषु वदेच्छन्ति गर्गादयः। अथ श्रेष्ठव्रतानि-ब्रह्मचर्यञ्च शौचञ्च सत्य-माभिषवर्जन्म। व्रतेष्वेतानि चत्वारि वरीयानीति निश्चयः। सत्यमहिमा- सत्यं साधुतपः श्रुतं च परमक्लेशादिभिर्वर्जितम्। स्वाधीनञ्च सुदुर्लभञ्च जगतः साधारणं भूषणम्। साधूनां निकषः सतां कुलधनं सर्वाश्रमाणां बलम्। यन्लेच्छोऽप्यभिधाय गच्छति दिवं सन्त्यज्य तिष्ठेत्कथम्? गोचरे शन्यादिपापग्रहाणां सञ्चारफलम्- द्विजन्मनि पञ्चमसप्तमगाचतुराष्टक-द्वादश-धर्मयुताः। धनधान्यहिरण्यविनाशकरा रविराहुशनैश्चरभूमिसुताः।

आश्लेषाभेऽर्कः- ३ अगस्त
कर्के शुक्रः- ६ ,,
पुरुषोत्तम ११ व्रतं (स्मा.)- १२ ,,

**पुरुषोत्तममासः
(अधिमासः)**

ग्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	२ अग. २३ प्रातः ५/४७	१ अग. २३ प्रातः ५/४७	ग्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	१९ अग. २३ प्रातः ५/४७	ग्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	३	९	४	४	०	४	१०	०	६	५	३	रा.	३	०	४	४	०	३	१०	०	६	६	रा.	३	३	४	४	०	३	१०	०	६
अं.	१५	१८	१९	११	१९	०२	११	०४	०४	५	३	अं.	२२	२८	२४	१९	२०	२९	१०	०४	०४	६	अं.	२८	२४	०८	२५	२०	२४	१०	०३	०३
क.	५८	४४	४१	२१	३६	२८	२७	४४	४४	६	२	क.	०१	५७	०४	२१	१५	००	५९	२१	२१	७	क.	४४	२८	२९	०५	४५	४३	२९	५९	५९
वि.	५२	३२	४३	३६	०१	०८	४६	०६	०६	७	१	वि.	०३	३०	२३	२०	०९	२५	४९	५०	५०	८	वि.	०६	३४	०२	४१	५३	१७	४९	३५	३५
गतिः	५७	११५	२७	७७	६	२२	३	३	३	८	१०	गतिः	५७	७८७	३७	६१	५	३४	४	३	३	९	गतिः	५७	७१२	३७	२९	३	३६	४	३	३
नक्षत्रं चरणं	पुष्य-४	श्रव-३	पू.फा.-२	मघा-४	भर-२	मघा-१	शत-२	अश्वि-२	चित्रा-४	अ.श्रावणकृष्ण १ बुधवासरः	अ.श्रावणकृष्ण १ बुधवासरः	नक्षत्रं चरणं	आश्ले.-२	कृति.-१	पू.फा.-४	पू.फा.-२	भर-३	आश्ले.-४	शत.-२	अश्वि.-२	चित्रा-४	अ.श्रावणकृष्ण ३ बुधवासरः	नक्षत्रं चरणं	आश्ले.-४	आश्ले.-३	मघा-३	पू.फा.-४	भर-३	आश्ले.-३	शत.-२	अश्वि.-२	चित्रा-४

श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ शुद्धश्रावणशुक्लपक्षः (दि. १७ अगस्त तः ३१ अगस्त २०२३ ई. यावत्) सौम्य-याम्यगोलायनेऽर्कः वर्षर्तुः ।

अं. भाद्र वा. ति. घ. प. दि.श	घं. मि. न. घ. प. दि.श	घं. मि. यो. घ. प. क. घं. मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमये)
17 भाद्र बृ. १ ३० ५५ सा. ५ ५३ म. ३७ ०६ रा. ८ २१ परि. ३४ ४६ ब. १७ ५३ ५ ३१ ६ ११ ३१ ४१							छिन्नमस्तिकाचिन्तापूर्णीदर्शनम्, मघायां सिंहे चार्कः १३/२२, A
18 २ शु. २ ३६ ५६ रा. ८ १७ पू.भा. ४४ १८ रा. ११ १४ शि. ३७ १४ बाल. ७ ०५ ५ ३१ ६ १० ३१ ३८							चन्द्रदर्शनं, करपात्रीजय. २।
19 ३ श. ३ ४२ १८ रा. १० २६ उ.फा. ५० ५७ रा. १ ५४ सि. ३९ ०८ तै. ९ २१ ५ ३१ ६ ०९ ३१ ३५						कन्या ५/५४	ठकुराईनन्ती ३, मधुश्रावणी ३।
20 ४ र. ४ ४६ ५५ रा. १२ १८ ह. ५६ १३ रा. ४ ०१ सा. ४० १६ विणि. ११ २२ ५ ३२ ६ ०९ ३१ ३३							भद्रा ११/२२ तः रा. १२/१८ या., वैनायकश्रीगणेश ४ व्रतं, B
21 ५ सो. ५ ५० ४० रा. १ ४८ चि. ६० ०० अ हो रात्र शु. ४१ ०४ ब. १३ ३ ५ ३२ ६ ०८ ३१ ३०						तुला १७/०१	नागपञ्चमी।
22 ६ मं. ६ ५२ ५५ रा. २ ४२ चि. १ १० प्रा. ६ ०० शु. ४० ५८ कौ. १४ १५ ५ ३२ ६ ०७ ३१ २७							स्कन्दषष्ठी।
23 ७ बु. ७ ५३ ४८ रा. ३ ०१ स्वा. ५ ०७ प्रा. ७ ३५ ब्र. ३९ ३४ ग. १४ ५१ ५ ३२ ६ ०६ ३१ २६						वृश्चि.रा.२/१६	भद्रा रा. ३/०१ तः, श्रीगोस्वामीतुलसीजयन्ती ७।
24 ८ बृ. ८ ५२ ५७ रा. २ ४४ वि. ७ २३ प्रा. ८ ३० ऐ. ३६ ५६ वि. १४ ५३ ५ ३३ ६ ०५ ३१ २०							भद्रा १४/५३ या., दुर्गाष्टमी, श्रीनयनादेवी-ब्रजेश्वरीदेवीपूजनम्, C
25 ९ शु. ९ ५० २३ रा. १ ४२ अनु. ८ १० प्रा. ८ ४९ वै. ३३ ०१ बाल. १४ १३ ५ ३३ ६ ०५ ३१ २०							स.सि.यो.८/४९ यावत्।
26 १० श. १० ४६ ०१ रा. ११ ५७ ज्ये. ७ ०८ प्रा. ८ २४ वि. २७ ३९ तै. १२ ४९ ५ ३३ ६ ०४ ३१ १८						धनुषि ८/२४	
27 ११ र. ११ ३९ ५२ रा. ९ ३० मू. ४ ५९ २० प्रा. ७ ५ १३ ३० प्रा. २० ४१ विणि. १० ४३ ५ ३३ ६ ०३ ३१ १५							भद्रा १०/४३ तः २१/३० या., पुत्रदा. ११ व्रतम्।
28 १२ सो. १२ ३२ १४ सा. ६ २८ उ.षा. ५३ ४४ रा. ३ ०४ आयु. १२ ३० ब. ७ ५९ ५ ३४ ६ ०२ ३१ ११							मकरे १०/५४ दूर्वादलेन व्रतपारणं, सोमप्रदोषव्रतं, स.सि.यो.रा.३/०४ तः, D
29 १३ मं. १३ २३ २४ दि. २ ५६ श्र. ४६ ४९ रा. ३ १८ सौ. ५३ १३ तै. १४ ५६ ५ ३४ ६ ०२ ३१ ११							
30 १४ बु. १४ १३ ४३ दि. ११ ०३ घ. ३९ ०० रा. ९ १० अति. ४२ ११ विणि. ११ ०३ ५ ३४ ६ ०१ ३१ ०५						कुम्भे १०/४४	भद्रा १०/३ तः २१/०२ या., रक्षाबन्धनं भद्रापरं, व्रताय १५, पञ्चकारम्भः १०/४४
31 १५ बृ. १५ ३ ४० प्रा. ७ ०३ शत. ३१ १० प्रा. ६ ०२ सु. ३१ १९ बाल. १७ ०४ ५ ३४ ६ ०० ३१ ०५							स्नान-दानादौ १५, संस्कृतदिवसः, श्रावणी उपाकर्म, झूलनयात्रा समाप्तिः, E

A.चं.चं., स्त्री-स्त्रीयोगः, अश्ववाहनं, अमृतानाडी, चन्द्राधिपस्तेन अनावृष्टियोगः। B.स.सि.यो.रा.४/०१ यावत्। C.स.सि.यो. ८/३० तः। D.कन्याभे भौमः १५/१४। E.हयग्रीवोत्पत्तिः, अमरनाथ यात्रा, पू.फा.भेऽर्कः ९/१५, सू.सू., स्त्रीपुं.योगः, शिखी वाहनं, जलनाडी, बुधाधिपस्तेन मध्यमोत्तमवृष्टियोगः।

Z. अत्रिचत्र च त्रिचरणाभमर्दलो वृत्तमञ्चयमलाभमर्दलाः। मुहूर्ततिन्तामणिः २/५९-६०। अथ सन्तानप्रदगोपालमन्त्रः-देवकीसुत ! गोविन्द! वासुदेव! जगत्पते! देहि मे तनयं कृष्ण! त्वामहं शरणं गतः। इति मन्त्रस्य सपादलक्षसंख्यकजपस्तिलपायसधृतैस्तद्दशांशहोमस्तद्दशांशतर्पणं तद्दशांशमार्जनं तद्दशांश-ब्राह्मणभोजनञ्च सन्ततिप्रदम्। सप्तचलकरणनामानि तेषामधिपतयश्च- बवबालवकौलवतैतिलाख्यगरवणिजविष्टिसंज्ञानाम्। पतयः स्थुरिन्द्रकमलज-मित्रार्यमभूश्रियः सयमाः। चत्वारि स्थिरकरणनामानि तेषामधिपतयश्च- कृष्णचतुर्दश्यर्धाद् ध्रुवाणि शकुनि चतुष्पदं नागम्। किंस्तुधमिति च तेषां कलिवृषफणिमारुताः पतयः। बृहत्संहिताकरणगुणाध्यायः श्लो.सं. 1-2।।

मघायां सिंहे चार्कः-	१७ अगस्त
नागपञ्चमी-	२१ ,,
तुलसीदासजय-	२३ ,,
पुत्रदा ११ व्रतम्-	२७ ,,
कन्याभे भौमः-	२८ ,,
पू.फा.भेऽर्कः-	३१ ,,
झूलनयात्रा-	३१ ,,
संस्कृतदिवसः	३१ ,,

**रक्षाबन्धनं भद्रापरम्
३० अगस्त २०२३**

प्र. सू. चं. मं. बु. वृ. शु. श. रा. के.	विधिधविषया-	३० अग. २२ प्रातः ५/४७	प्र. सू. चं. मं. बु. वृ. शु. श. रा. के.																																																												
रा. ४ ६ ५ ४ ० ३ १० ० ६	<p>रक्षाबन्धनम्- उदयव्यापिन्यां पूर्णिमायां रक्षाबन्धनं कार्यम्। कारयेच्चाक्ष-तैस्तद्दत्सिद्धार्थैर्हेमचर्चितैः। कार्पासैः क्षौमवस्त्रैर्वा विचित्रैर्मलवर्जितैः। पुरोधानृपतेः रक्षां सम्यग् बध्नीत् मानवैः। तत्र मन्त्रः- येन बद्धो बली राजा दानवेन्द्रो महाबलः। तेन त्वां प्रतिबध्नामि रक्षे ! मा चल मा चल।। ब्राह्मणैः क्षत्रियैः-वैश्यैः शूद्रैरन्यैश्च मानवैः। कर्त्तव्यो रक्षिकाबन्धो द्विजान् सम्यूज्य भक्तितः। अनेन विधिना यस्तु रक्षाबन्धनमाचरेत्। स सर्वदोषरहितः सुखी संवत्सरो भवेत्।। आकाशे अश्विन्यादिनक्षत्राणां स्थितिः- अश्विन्यादिना तुरगाश्च योनि क्षरोन एणास्य मणिर्हृद्भञ्ज। पृषत्कचक्रे भवनञ्च मञ्चः शय्याकरो मौक्तिक विद्रुमञ्च।। तोरणञ्च बलिनिभञ्च कुण्डलं सिंहपुच्छजदन्तमञ्चकः।।</p>	<p>३० अग. २२ प्रातः ५/४७</p> <table border="1"> <tr><td>रा.</td><td>४</td><td>९</td><td>५</td><td>४</td><td>०</td><td>३</td><td>१०</td><td>०</td><td>६</td></tr> <tr><td>अं.</td><td>०५</td><td>१८</td><td>०२</td><td>२७</td><td>२१</td><td>२०</td><td>०९</td><td>०३</td><td>०३</td></tr> <tr><td>क.</td><td>२८</td><td>४५</td><td>५५</td><td>३८</td><td>०७</td><td>५२</td><td>५८</td><td>३७</td><td>३७</td></tr> <tr><td>वि.</td><td>१०</td><td>२८</td><td>४३</td><td>२०</td><td>४१</td><td>५५</td><td>३२</td><td>१९</td><td>१९</td></tr> <tr><td>मि.</td><td>५७</td><td>७४</td><td>३६</td><td>७</td><td>२</td><td>२८</td><td>४</td><td>३</td><td>३</td></tr> <tr><td>नि.</td><td>४७</td><td>४२</td><td>१३</td><td>१४</td><td>३३</td><td>३१</td><td>११</td><td>११</td><td>११</td></tr> </table>	रा.	४	९	५	४	०	३	१०	०	६	अं.	०५	१८	०२	२७	२१	२०	०९	०३	०३	क.	२८	४५	५५	३८	०७	५२	५८	३७	३७	वि.	१०	२८	४३	२०	४१	५५	३२	१९	१९	मि.	५७	७४	३६	७	२	२८	४	३	३	नि.	४७	४२	१३	१४	३३	३१	११	११	११	
रा.		४	९	५	४	०	३	१०	०	६																																																					
अं.	०५	१८	०२	२७	२१	२०	०९	०३	०३																																																						
क.	२८	४५	५५	३८	०७	५२	५८	३७	३७																																																						
वि.	१०	२८	४३	२०	४१	५५	३२	१९	१९																																																						
मि.	५७	७४	३६	७	२	२८	४	३	३																																																						
नि.	४७	४२	१३	१४	३३	३१	११	११	११																																																						
अं. ०५ १८ ०२ २७ २१ २० ०९ ०३ ०३	<p>भाद्रशुक्ल ७ बुधवासः</p>	<p>३० अग. २२ प्रातः ५/४७</p> <table border="1"> <tr><td>रा.</td><td>४</td><td>९</td><td>५</td><td>४</td><td>०</td><td>३</td><td>१०</td><td>०</td><td>६</td></tr> <tr><td>अं.</td><td>१२</td><td>२७</td><td>०७</td><td>२५</td><td>२१</td><td>१८</td><td>०९</td><td>०३</td><td>०३</td></tr> <tr><td>क.</td><td>१३</td><td>०६</td><td>२४</td><td>४८</td><td>२०</td><td>३२</td><td>२६</td><td>१५</td><td>१५</td></tr> <tr><td>वि.</td><td>२५</td><td>३२</td><td>२९</td><td>१४</td><td>०८</td><td>०४</td><td>४५</td><td>०४</td><td>०४</td></tr> <tr><td>मि.</td><td>५७</td><td>९१</td><td>६३</td><td>३३</td><td>१</td><td>१५</td><td>४</td><td>३</td><td>३</td></tr> <tr><td>नि.</td><td>५८</td><td>५८</td><td>३१</td><td>२३</td><td>१२</td><td>३८</td><td>३३</td><td>११</td><td>११</td></tr> </table>	रा.	४	९	५	४	०	३	१०	०	६	अं.	१२	२७	०७	२५	२१	१८	०९	०३	०३	क.	१३	०६	२४	४८	२०	३२	२६	१५	१५	वि.	२५	३२	२९	१४	०८	०४	४५	०४	०४	मि.	५७	९१	६३	३३	१	१५	४	३	३	नि.	५८	५८	३१	२३	१२	३८	३३	११	११	<p>भाद्रशुक्ल ५ शनिवासः</p>
रा.	४	९	५	४	०	३	१०	०	६																																																						
अं.	१२	२७	०७	२५	२१	१८	०९	०३	०३																																																						
क.	१३	०६	२४	४८	२०	३२	२६	१५	१५																																																						
वि.	२५	३२	२९	१४	०८	०४	४५	०४	०४																																																						
मि.	५७	९१	६३	३३	१	१५	४	३	३																																																						
नि.	५८	५८	३१	२३	१२	३८	३३	११	११																																																						

श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ भाद्रपदकृष्णपक्षः (दि. ०१ सितम्बर तः १५ सितम्बर २०२३ ई. यावत्) सौम्य-याम्यगोलायनेऽर्कः वर्षर्तुः ।

अं. भाद्र. वा. ति. घ. प. दि. रा. घं. मि. न. घ. प. दि. रा. घं. मि. यो. घ. प. क. घं. मि. सूर्योदयः सूर्यास्तः दिनमानं चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टैण्डर्डसमये)
सित. १६ शु. २ ४४ ४६ रा. ११ २८ पू.भा. २३ ३४ दि. ३ ०० घृ. २० २८ तै. १३ १७ ५ ३४ ५ ५९ ३१ ०३	मीने ९/४६ दधि भाद्रपदे त्यजेत्, अशून्यशयनव्रतम् ।
२ १७ श. ३ ३६ ४६ रा. ८ १७ उ.भा. १६ ५४ दि. १२ २१ शु. १० ३३ ऋणि. ९ ५२ ५ ३५ ५ ५८ ३० ५७	भद्रा ९/५२ तः २०/१७ या., विन्ध्यावासिनी भीमाचण्डी जय., A
३ १८ र. ४ २० ३३ दि. १ ४८ रेव. ११ ४९ दि. १० १८ गं. ५४ ०६ ऋ. १७ ४८ ५ ३५ ५ ५८ ३० ५६	मेघे १०/१८ संकष्टीश्रीगणेश ४ व्रतं, पञ्चकसमा. १०/१८, स.सि.यो. १०/१८ तः ।
४ १९ सो. ५ २६ १५ दि. ४ ०५ अश्वि. ८ ३८ दि. ९ ०२ घृ. ४८ ११ तै. १६ ०५ ५ ३५ ५ ५६ ३० ५३	Aकज्जली तीज ३, गोपूजा-३। Bस.सि.यो. ८/२७ तः ।
५ २० मं. ६ २४ १३ दि. ३ १६ भर. ७ ०९ दि. ८ २७ व्या. ४३ ५२ ऋणि. १५ १६ ५ ३५ ५ ५६ ३० ५०	वृषे १४/३३ भद्रा १५/१६ तः रा. ३/१६ या., चन्दन-लहली-हल षष्ठी व्रतं, B
६ २१ बु. ७ २४ १३ दि. ३ १७ कृति. ८ ०३ दि. ८ ४९ ह. ४१ १७ ब. १५ १७ ५ ३६ ५ ५५ ३० ४८	श्रीकृष्णजन्माष्टमी (सर्वे) स.सि.यो. ८/४९ तः ।
७ २२ बृ. ८ २६ ०३ दि. ४ ०१ रोहि. १० ४५ दि. ९ ५४ व. ४० ०९ कौ. १६ ९ ५ ३६ ५ ५४ ३० ४५	मिथुने २२/५० कालाष्टमी, शीतलाष्टमी, गोकुलाष्टमी ।
८ २३ शु. ९ २९ ४१ सा. ५ २८ मृग. १५ २७ दि. ११ ४६ सि. ४० ४२ ग. १७ २८ ५ ३६ ५ ५३ ३० ४२	गुगानवमी ।
९ २४ श. १० ३४ ३५ रा. ७ २६ आ. २१ २४ दि. २ ०९ व्यति. ४१ ४५ ऋणि. ६ २७ ५ ३६ ५ ५२ ३० ४१	भद्रा ६/२७ तः १७/२६ या. ।
१० २५ र. ११ ४० ४० रा. ९ ५२ पुन. २८ २७ दि. ४ ५९ वरी. ४३ ५६ ब. ८ ४२ ५ ३६ ५ ५१ ३० ३८	कर्के १०/१७ जया ११ व्रतं, स.सि.यो. १६/५९ तः ।
११ २६ सो. १२ ४६ ४२ रा. १२ १८ पु. ३५ ४२ दि. ७ ५४ परि. ४९ १२ कौ. ११ ०५ ५ ३७ ५ ५० ३० ३३	कुम्भाण्डेन ११ व्रतपारणं, स.सि.यो. १७/५४ यावत् ।
१२ २७ मं. १३ ५३ १९ रा. २ ५८ श्ले. ४३ २५ रा. ११ ५९ शि. ४८ ४५ ग. १३ ३८ ५ ३७ ५ ४९ ३० ३०	सिंहे २३/५९ भद्रा रा. २/५८ तः, भौमप्रदोषव्रतं, स.सि. यो. २३/५९ यावत् ।
१३ २८ बु. १४ ५९ १३ प्रा. ५ १८ म. ५० ५७ रा. २ ०० सि. ५१ ०१ वि. १६ ८ ५ ३७ ५ ४८ ३० २७	भद्रा १६/०८ या., मासशिवरात्रिव्रतं, अघोर १४, C
१४ २९ बृ. ३० ६० ०० अ हो रात्र पू.फा. ५८ १५ रा. ४ ५६ सा. ५३ ०७ चतु. १८ २७ ५ ३८ ५ ४७ ३० २७	श्राद्धादौ अमा., मध्याह्ने कुशोत्पाटनम् 'ऊँ हूं फट् स्वाहा' इति मन्त्रेण ।
१५ ३० शु. ३० ४ ५५ दि. ७ ३६ उ.फा. ६० ०० अ हो रात्र शु. ५४ ४९ ना. ७ ३६ ५ ३८ ५ ४७ ३० २३	कन्या ११/३४ स्नानदानादौ अमा., शुभवाराश्विते दर्शे सुभिक्षञ्च प्रजासुखम् ।

C उ.फा.भेऽर्कः रा. ३/१३, सू.सू., स्त्री-स्त्रीयोगः, हस्ती वाहनं, जलनाड़ी बुधाधिपस्तेन समान्यवृष्टियोगः ।

Z ज्ञेया श्राद्धेत्यन्तफलप्रदा ।। धर्मलक्षणम्- क्षमा सत्यं दया दानं शौचमिन्द्रियनिग्रहः । देवपूजा च हवनं सन्तोषस्तप आर्जवम् । सर्वत्रत्येष्वयं धर्म सामान्यो दशधा स्मृतः ।। धैर्यमहिमा-त्याज्यं न धैर्यं विधुरेऽपि काले कुर्यात्कदाचिद् गतिमानुयात्सः । षोडशोपचारपूजाविधिः- आवाहनाऽऽसने पाद्यमर्घ्यमाचमनीयकम् । स्नानं वस्त्रोऽपवीतञ्च गन्धमाल्यान्यनुक्रमात् ।। धूपं दीपञ्च नैवेद्यं ताम्बूलञ्च प्रदक्षिणा । पुष्पाञ्जलिरिति प्रोक्ता उपचारास्तु षोडशः ।। फलेन सफलावाप्ति साङ्गता दक्षिणार्पणात् । पञ्चोपचारपूजाप्रकारः-गन्धं पुष्पञ्च धूपञ्च दीपो नैवेद्यमेव च । पञ्चोपचाराः कथिताः देवानां प्रीतिहेतवे ।।

श्रीकृष्णजन्माष्टमी (सर्वे)-६ सितम्बर
जया११व्रतम्- १० ,,
उ.फा. भेऽर्कः- १३ ,,
कुशोत्पाटिनी अमा.- १४ ,,

जन्माष्टमीव्रतम्
श्रीकृष्णजन्माष्टमी (सर्वे)
6-सितम्बर-2023

ग्र. सू. चं. मं. बु. बृ. शु. श. रा. के.	१७ सित. २०२२ प्रातः ५/४७	विविधविषयाः- जन्माष्टमी-निर्णयः- श्रावणे बहुले पक्षे कृष्णजन्माष्टमीव्रतम् । रात्रियुक्तां प्रकुर्वीत विशेषेणन्दुसंयुतमिति ।। तत्र- तिथ्यन्ते चोत्सवान्ते वा व्रती कुर्वीत पारणम् । यामत्रयोर्ध्वगामिन्यां प्रातरेव हि पारणमित्यादिना च स्मार्तगृहाश्रमीणां जन्माष्टमी ।। अन्यदपि- अष्टमी- रोहिणी-युक्ता निश्यद्वै यदि दृश्यते । मुख्यकाल इति ख्यातस्तत्र यातो हरिः स्वयम् । पुराणान्तरेऽपि- रोहिणी च यदा कृष्णे पक्षेऽष्टम्यां द्विजोत्तम ! जयन्ती नाम सा प्रोक्ता सर्वपापहरा तिथिः ।। जन्माष्टम्युपवासनिर्णयः- कृष्णपक्षेऽष्टमी चैव कृष्णपक्षे चतुर्दशी । पूर्वविद्धैव कर्त्तव्या परविद्धा न कुत्रचित् । उपवासेषु राजेन्द्र ! एष धर्मस्सनातनः ।। गजच्छायायोगः- भाद्रकृष्णे त्रयोदश्यां मघाश्विन्दुः करे (हस्ते) रविः । गजच्छाया तदाZ	२४ सित. २०२२ प्रातः ५/४७	ग्र. सू. चं. मं. बु. बृ. शु. श. रा. के.
रा. ४ १ ५ ४ ० ३ १० ० ६	६ मं. ४ शु. ३	कृष्णजन्माष्टमीव्रतम् । रात्रियुक्तां प्रकुर्वीत विशेषेणन्दुसंयुतमिति ।। तत्र- तिथ्यन्ते चोत्सवान्ते वा व्रती कुर्वीत पारणम् । यामत्रयोर्ध्वगामिन्यां प्रातरेव हि पारणमित्यादिना च स्मार्तगृहाश्रमीणां जन्माष्टमी ।। अन्यदपि- अष्टमी- रोहिणी-युक्ता निश्यद्वै यदि दृश्यते । मुख्यकाल इति ख्यातस्तत्र यातो हरिः स्वयम् । पुराणान्तरेऽपि- रोहिणी च यदा कृष्णे पक्षेऽष्टम्यां द्विजोत्तम ! जयन्ती नाम सा प्रोक्ता सर्वपापहरा तिथिः ।। जन्माष्टम्युपवासनिर्णयः- कृष्णपक्षेऽष्टमी चैव कृष्णपक्षे चतुर्दशी । पूर्वविद्धैव कर्त्तव्या परविद्धा न कुत्रचित् । उपवासेषु राजेन्द्र ! एष धर्मस्सनातनः ।। गजच्छायायोगः- भाद्रकृष्णे त्रयोदश्यां मघाश्विन्दुः करे (हस्ते) रविः । गजच्छाया तदाZ	६ मं. ४ शु. ३	रा. ४ ३ ५ ४ ० ३ १० ० ६
अं. १८ ०८ ११ १९ २१ १८ ०८ ०२ ०२	के. सु. बु. ३		के. सु. बु. ३	अं. २५ ०३ १६ १४ २१ १९ ०८ २२ २२
क. ५९ ०४ ५५ ५२ २२ ०६ ५५ ५२ ५२	८ चं. २		८ चं. २	क. ४७ १९ २८ २६ १५ ३० २४ ३० ३०
वि. ५६ ४१ २३ ३१ ५४ १३ १६ ४९ ४९	९ श. १		९ श. १	वि. ५२ ४३ ५६ ०६ ५१ २९ ५४ ३३ ३३
नक्षत्रं चरणं	१० श. १		१० श. १	ति. ५८ ७१० ३९ २९ १ १८ ४ ३ ३
पू.फा.-२	१० श. १		१० श. १	ति. २२ ३७ ३९ २६ ३६ ९ १५ ११ ११
कृति.-१	१० श. १		१० श. १	नक्षत्रं चरणं
हस्त.-१	१० श. १		१० श. १	पू.फा.-४
पू.फा.-२	१० श. १		१० श. १	पुन.-४
भर.-३	१० श. १		१० श. १	हस्त.-३
आश्लो.-१	१० श. १		१० श. १	पू.फा.-१
शत.-१	१० श. १		१० श. १	भर.-३
अश्वि.-१	१० श. १		१० श. १	आश्वि.-१
चित्रा.-२	१० श. १		१० श. १	शत.-१
आश्विनकृष्ण ७ शनिवासरे	१० श. १		१० श. १	आश्वि.-१
	१० श. १		१० श. १	चित्रा.-३

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पू.सं. 50)

श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ भाद्रपदशुक्लपक्षः (दि. १६ सितम्बर तः २९ सितम्बर २०२३ ई. यावत्) सौम्ययाम्यगोलायनेऽर्कः शरदृतुः ।

अं.	भाद्र	वा.	ति.	घ.	प.	दि.श	घं.	मि.	न.	घ.	प.	दि.श	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	क.	घं.	मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टैण्डर्डसमये)				
16	३१	श.	१	९	४८	दि.	९	३३	उ.फा.	४	३७	दि.	७	२९	शु.	५०	५०	ब.	९	३३	५	३८	५	४६	३०	चन्द्रदर्शनम् ।			
17	आश्वि	र.	२	१३	५१	दि.	११	१०	ह.	१०	१४	दि.	९	४४	ब्र.	५६	१०	कौ.	११	१०	५	३८	५	४५	३०	१८	तुला २२/०६	कन्याभेऽर्कः १२/०५, विश्वकर्मा पूजा, स.सि.यो. ९/४४ यावत् ।	
18	२	सो.	३	१७	०५	दि.	१२	२८	चि.	१५	०६	दि.	१०	२८	ऐ.	५५	४०	ग.	१२	२८	५	३८	५	४४	३०	१५		भद्रा रा. १२/५२ तः, वराहावतारः ३, गौरिव्रतं ३, हरितालिका तीजव्रतम् ।	
19	३	मं.	४	१९	०६	दि.	१	१६	स्वा.	१८	४१	दि.	१	०६	वै.	५४	२२	वि.	१३	१६	५	३८	५	४३	३०	१२		भद्रा १३/१६ या., वैनायकीश्रीगणेश ४ व्रतं, अष्ट चन्द्रदर्शनं निषिद्धं, बहुलाव्रतम् ।	
20	४	बु.	५	१९	५५	दि.	१	३७	वि.	२१	२६	दि.	२	१३	वि.	४२	२२	बाल.	१३	३७	५	३९	५	४२	३०	११	वृश्चि. ७/५६	ऋषिपञ्चमी, सम्वत्सरी ५, गुरुपञ्चमी (उत्कले) स.सि.यो. १४/१३ तः ।	
21	५	बु.	६	१९	३१	दि.	१	२७	अनु.	२३	०१	दि.	२	५१	प्री.	४९	११	तै.	१३	२७	५	३९	५	४१	३०	०५		लोलार्कषष्ठी, प्रत्राप्तये, काश्यां लोलार्ककुण्डे स्नानं, स.सि.यो. १४/५१ यावत् ।	
22	६	शु.	७	१७	५८	दि.	१२	५०	ज्ये.	२३	११	दि.	२	५५	आयु.	४४	५८	विणि.	१२	५०	५	३९	५	४०	३०	०३	घनु १४/५५	भद्रा १२/५० तः रा. १२/१५ या., सन्तानसप्तमी, अपराजिता ७ ।	
23	७	श.	८	१५	०५	दि.	११	४१	मू.	२२	०६	दि.	२	२९	सौ.	३९	३६	ब.	११	४१	५	३९	५	३९	३०	००		राधाष्टमी, श्रीमहालक्ष्मीव्रतारम्भः (षोडशदिवसात्मकः), गुर्वष्टमी ।	
24	८	र.	९	१०	४१	दि.	९	५५	पू.षा	१९	३४	दि.	१	२९	शो.	३३	११	कौ.	९	५५	५	३९	५	३८	२९	५८	मकरे १९/०७	महाविवाव्रतम्, महादनन्दानवमी, भागवतसप्तहाहारम्भः स.सि.यो. १३/२९ तः ।	
25	९	सो.	१०	५	१२	दि.	७	५४	उ.षा	१५	५४	दि.	१२	००	अति.	२५	४०	विणि.	१८	२१	५	३९	५	३८	२९	५८		भद्रा १८/२१ तः रा. ४/५८ या., दशवतारव्रतं, पद्मा/कर्मा ११ व्रतं (स्मार्त), A	
26	१०	मं.	१२	५०	१४	रा.	१	४६	श्रव.	१०	४६	दि.	९	५७	सु.	१७	०८	ब.	१५	२२	५	४०	५	३७	२९	५५	कुम्भे २०/४५	पद्मा/कर्मा ११ व्रतं (वैष्णव) कुष्माण्डेन ११ व्रतपारणं, (स्मार्त), B	
27	११	बु.	१३	४१	४३	रा.	१०	२१	धनि.	५८	४४	दि.	७	३३	धृ.	५७	४६	कौ.	१२	०३	५	४०	५	३६	२९	५०		कुष्माण्डेन ११ व्रतपारणं (वैष्णव.) हस्ते सूर्यः १८/४३, C	
28	१२	बु.	१४	३२	३१	सा.	१८	४०	पू.भा.	५०	५२	रा.	२	०१	गं.	४७	३७	ग.	८	३०	५	४०	५	३५	२९	५०		मीने २०/४४	भद्रा १८/४० तः रा. ४/५४ या., श्रीअनन्त १४ व्रतं, व्रताय १५ ।
29	१३	शु.	१५	२३	४१	दि.	३	०८	उ.भा.	४४	११	रा.	११	२०	वृ.	३७	३१	ब.	१५	०८	५	४०	५	३४	२९	४५		स्नानदानादौ १५, महालयारम्भः, पूर्णिमा प्रौष्ठपदीश्राद्धम् ।	

A.स.सि.यो. १२/०० तः । B.पञ्चकारम्भः २०/४५ । C.सु.सु., स्त्रीपुं.योगः, मण्डूकवाहनं, जलनाडी, बुधाधिपस्तेन मध्यमोत्तमवृष्टियोगः ।

Z.सुकुमारकः । मा रोदीस्तव ह्येष स्यमन्तकः । अगस्त्योदयकालनिर्द्धारणम्-संख्याविधानाप्रतिदेशमस्य विज्ञाय संदर्शनमादिशेजः । तच्चोच्चयिन्यामगतस्य कन्यां भागैः स्वराख्यैः स्फुटभास्करस्य ॥ वृ.सं.अग.चाराध्याये, श्लो.सं.-१५ ॥ दशम्यां तिथौ-दशावतारप्रार्थना-मत्स्य-कूर्म-वराह-नृसिंह-वामन-परशुराम-राम-कृष्ण-बुद्ध-कल्किरिति । प्रार्थना-वेदानुद्धरते जगन्निवहते भूगोलमुद्बिब्रते दैत्यान् दारयते बलिं छलयते क्षत्रक्षयं कुर्वते । पौलस्त्यं जयते हलं कलयते कारुण्यमातन्वते । म्लेच्छान्मूर्च्छयते दशकृतिकृते कृष्णाय तुभ्यं नमः ॥

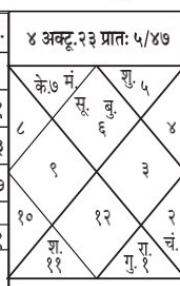

कन्याभेऽर्कः-	१७	सितम्बर
हरितालिका तीज-	१८	,,
श्रीगणेश ४ व्रतं-	१९	,,
ऋषिपञ्चमी	२०	,,
श्रीमहालक्ष्मीव्रतारम्भः	२३	,,
हस्ते सूर्यः	२७	,,
महालयारम्भः	२९	,,

विश्वकर्मापूजा-
१७ सितम्बर २०२३

श्रीअनन्त १४ व्रतं
गुरुवासरे
२८ सित.२०२३

प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	विविधविषयाः-										प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.										
रा.	५	६	५	४	०	३	१०	०	६	२० सित. २३ प्रातः ५/४७ हरितालिकाव्रतनिर्णयः- भाद्रे मासि सिते पक्षे तृतीया हस्तसंयुता । तदनुष्ठानमात्रेण सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ तत्र मन्त्रः-ॐ नमः शिवाय शान्ताय पञ्चवक्राय शूलिने । नन्दभुङ्क्तिमहाव्यालगणयुक्ताय सम्भवे ॥ शिवायै हरकान्तायै प्रकृत्यै सृष्टिहेतवे । नमस्ते ब्रह्मचारिण्यै जगद्धात्र्यै नमो नमः ॥ संसारभयसंतापात् त्राहि मां सिंहवाहनी । येन कामेन देवी त्वां पूजयामि महेश्वरि ॥ राजसौभाग्यसम्पत्तिं देहि मामम्ब ! पार्वति ! ॥ भाद्रशुक्लचतुर्थ्यां चन्द्रदर्शनफलम्-सिंहादित्ये शुक्लपक्षे चतुर्थ्यां चन्द्र-दर्शनम् । मिथ्याभिदूषणं कुर्यात्समात्पश्येन्न तं तदा ॥ कृते चन्द्रदर्शने जपनीयो मन्त्रः-सिंहः प्रसेनमवधीत् सिंहेो जाम्बवता हतः । Z										२७ सित. २३ प्रातः ५/४७ के७ चं. मं. बु. बृ. शु. श. रा. के. ८ सु. ६ ४ ३ १० ० ६ ९ सु. ६ ४ ३ १० ० ६ १० सु. ६ ४ ३ १० ० ६ ११ सु. ६ ४ ३ १० ० ६ १२ सु. ६ ४ ३ १० ० ६ १३ सु. ६ ४ ३ १० ० ६										रा.	५	६	५	४	०	३	१०	०	६
अं.	०२	०८	२१	१५	२०	२२	०७	०२	०२											अं.	०९	०५	२५	२२	२०	२६	०७	०१	०९										
क.	३७	२३	०३	१०	५९	२६	५७	०८	०८											क.	२८	४७	४१	४४	३२	३६	३०	४६	४६										
वि.	१७	२६	४२	३९	०२	५६	२६	१८	१८											वि.	१७	४६	१३	३८	५०	१२	३५	०२	०२										
गतिः	५८	७५	३९	२४	०	३०	३	३	३											गतिः	५८	८९	३९	८३	४	३९	३	३	३										
नक्षत्रं चरणं	उ.फा.-२	विशा.-३	हस्ता.-४	पू.फा.-१	भर.-३	आश्ले.-२	शत.-१	अश्वि.-१	चित्रा.-३	भाद्रशुक्ल ५ बुधवासरः										नक्षत्रं चरणं	उ.फा.-४	चित्रा.-४	चित्रा.-१	पू.फा.-३	भर.-३	आश्ले.-३	शत.-१	अश्वि.-१	चित्रा.-३										

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पू.सं. 51)

श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ आश्विनकृष्णपक्षः (दि. ३० सित. तः १४ अक्त. २०२३ ई. यावत्) सौम्य-याम्यगोलायनेऽर्कः शरदृतुः।																																							
अं.	का.	वा.	ति.	घ.	प.	दि.	घं.	मि.	न.	घ.	प.	दि.	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	क.	घं.	मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमये)														
30	१४	श.	१	१५	२२	दि.	११	४९	रेव.	३८	०९	रा.	८	५६	धु.	२७	५८	कौ.	११	४९	५	४०	५	३३	२९	४०	मेघे २०/५६	दुग्धमशिवयुजे त्यजेत्, पञ्चक्रान्तः २०/५६, अशून्यशयनव्रतं, द्वितीयाश्राद्धम्।											
अक्तु	१५	र.	२	८	२९	दि.	९	०४	अश्वि.	३३	२४	रा.	७	०२	व्या.	१९	०६	ग.	९	०४	५	४०	५	३२	२९	३८	भद्रा १९/५९ तः, तृतीयाश्राद्धम्, स.सि.यो. १९/०२ या., कन्याभे बुधः ६/०९, A												
2	१६	सो.	३	३	०३	दि.	६	५४	भर.	३०	४४	सा.	५	५९	ह.	११	५०	ब.	१८	१२	५	४१	५	३१	२९	३५	वृषे २३/५९	भद्रा-६/५४या., गांधी/शास्त्रीजय., चतुर्थीश्राद्धं, स.सि.यो. १७/२६ यावत्।											
3	१७	मं.	५	५८	२४	रा.	५	०३	कृति.	२९	२६	सा.	५	२७	व.	५	५४	कौ.	१७	१६	५	४१	५	३१	२९	३५		पञ्चमीश्राद्धं, तुलाभे भौमः १७/१५।											
4	१८	बु.	६	५९	०८	प्रा.	५	२१	रो.	३०	३६	सा.	५	५६	सि.	१	५९	ग.	१७	१२	५	४२	५	३०	२९	३०		भद्रा रा. ५/२९ तः, षष्ठीश्राद्धं, स.सि.यो. १७/५६ यावत्।											
5	१९	बु.	७	६०	००	अ	हो	रात्र	मृग.	३४	४७	रा.	७	३८	वि.	५८	३३	वि.	१७	५६	५	४२	५	२९	२९	२७	मिथुने ६/४७	भद्रा १७/५६ या., १७/५६ या., सप्तमीश्राद्धम्।											
6	२०	शु.	७	२	०६	प्रा.	६	३२	आ.	३८	३८	रा.	९	०९	परि.	५८	४५	ब.	६	३२	५	४२	५	२८	२९	२६		अष्टमीश्राद्धं, जीवितपुत्रिकाव्रतं, महालक्ष्मीव्रतसमाप्तिः।											
7	२१	श.	८	६	३२	दि.	८	१८	पुन.	४५	०६	रा.	११	४४	शि.	६०	००	कौ.	८	१८	५	४२	५	२७	२९	२३	कके ५/०५	जीवितपुत्रिकाव्रतपारणम्, नवमीश्राद्धम्।											
8	२२	र.	९	१२	२७	दि.	१०	४१	पु.	५२	१७	रा.	२	३८	शि.	०	१५	ग.	१०	४१	५	४३	५	२६	२९	१८		भद्रा १३/५४ तः, दशमीश्राद्धम्, रविपुष्ययोगः रा. २/३८ यावत्।											
9	२३	सो.	१०	१८	३०	दि.	१	०७	श्ले.	५९	५९	रा.	५	४३	सि.	२	१६	वि.	१३	०७	५	४३	५	२५	२९	१५	सिंहे रा. ५/४३	भद्रा. १३/०७ या., एकादशीश्राद्धम्।											
10	२४	मं.	११	२५	०५	दि.	३	४५	म.	६०	००	अ	हो	रात्र	सा.	४	४३	बाल.	१५	४५	५	४३	५	२४	२९	१२		इन्दिरा ११ व्रतं, मघाश्राद्धम्।											
11	२५	बु.	१२	३१	१३	सा.	६	१२	म.	७	३०	दि.	८	४३	शु.	७	०९	तै.	७	१२	५	४३	५	२४	२९	१२		गुडेन ११ व्रतपारणं, यतिसन्यासी-वैष्णवानां १२ श्राद्धम्, B											
12	२६	बु.	१३	३६	४८	रा.	८	२७	पू.फा.	१४	४४	दि.	११	३८	शु.	९	१५	ग.	७	१९	५	४४	५	२२	२९	०८	कन्या १८/१६	भद्रा २०/२७ तः, त्रयोदशीश्राद्धं, प्रदोष १३ व्रतं, मासशिवरात्रिव्रतम्।											
13	२७	शु.	१४	४१	०८	रा.	१०	११	उ.फा.	२१	०४	दि.	२	१०	ब्र.	१०	४७	वि.	९	१९	५	४४	५	२२	२९	०५		भद्रा ९/१९ या., शास्त्राग्निदग्धहतानां श्राद्धम्।											
14	२८	श.	३०	४४	३७	रा.	११	३४	ह.	२६	१०	दि.	४	१२	ऐ.	११	३०	चतु.	१०	५२	५	४४	५	२१	२९	०३	तुला रा. ५/०६	अज्ञाततिथिनां श्राद्धं, सर्वपितृश्राद्धम्, पितृविसर्जनं, महालयसमाप्तिः, C											
Aसिंहे शुक्रः रा. १२/३९। Bचित्राभेऽर्कः ७/४४, सू.चं., स्त्री-स्त्रीयोगः, मूषकवाहनं, अमृतानाडी, चन्द्राधिपस्तेन खण्डवृष्टियोगः। Cस्नानदानश्राद्धादौ अमा., पापवारान्विते दर्शे दुर्भिक्षञ्च प्रजाभयम्।																		कन्याभे बुधः- १ अक्टूबर सिंहे शुक्रः- १ ,, गांधी/शास्त्रीजयन्ती- २ ,, तुलाभे भौमः- ३ ,, जीवितपुत्रिकाव्रतं- ६ ,, इन्दिरा ११ व्रतं - १० ,, चित्राभेऽर्कः- ११ ,, महालयसमाप्तिः- १४ ,,																					
सुरापान-धूम्रपानादिनिषेधः- गौडी पैठी तथा माध्वी विज्ञेया त्रिविधासुरा। चतुर्थी स्त्री सुरा ज्ञेया यया सम्मोहितं जगत्।। मद्यपानं महापापं नारीसङ्गततथैव च। तस्माद् द्वयं परित्यज्य तत्त्वनिष्ठो भवेन्मुनि।। सुरां पीत्वा द्विजो मोहादग्निवर्णां सुरां पिबेत्। तथा स काये निर्दग्धे मुच्यते किल्बिषाततः।। विजया कल्पमेकं तु दशकल्पं तु नागिनी। तमालं शतकल्पं तु धूम्रसंख्या न दीयते।। तमालपत्रं हयाधानैर्ये भक्षयन्ति नराधमाः। तेषां तु नरके वासो यावद् ब्रह्मा चतुर्मुखः।। ये पिबन्ति धूम्रपानं लक्ष्मीः तस्य विनश्यति। तद्-गृहाद् याति लक्ष्मीर्वै गुरौ भक्तिर्न संभवेत्।। ब्राह्मणाः क्षत्रियाः शूद्राः वैश्याश्च मुनिसत्तम।। श्वपचैः सदृशो ज्ञेयास्तमाल-पानमात्रतः।। ताम्बूलं भक्षयन्तो ये शृण्वन्ति मत्कथां नराः। स्वविष्टां खादयन्त्येतान्नरके यमकिङ्कराः।। गृहस्था नैव विज्ञेयास्ते नैव ब्रह्मचारिणः। वानप्रस्था न ते ज्ञेयाः यतयो न भवन्ति हि।। धर्मैर्गैव नृणां ज्ञेय तमाखूधूम्रपानतः। पतन्ति रौरवे घोरे नरके नात्र संशयः।। (संस्कारगणपतौ म.प.स्मारके)।।																																							
प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.	४ अक्टू. २३ प्रातः ५/४७ 										११ अक्टू. २३ प्रातः ५/४७ 										प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	५	१	६	५	०	४	१०	०	६																					रा.	५	४	६	५	०	४	१०	०	६
अं.	१६	१६	००	०४	१९	०९	०७	०१	०१																					अं.	१३	११	०५	१६	१९	०७	०६	०१	०१
क.	२०	२६	२१	०५	४७	४१	०८	२३	२३																					क.	१५	५१	०३	२७	१५	३१	४९	०१	०१
वि.	५५	५६	०३	३०	५३	४९	०९	४७	४७																					वि.	१२	१५	१३	२५	१३	०९	१६	३२	३२
गतिः	५९	७९	४०	१०	३५	४६	३	३	३																					गतिः	५९	७९	४०	१०	६	५२	२	३	३
नक्षत्रं चरणं	हस्त-४	मघा-४	चित्रा-४	हस्त-२	भर-२	मघा-३	शत-१	अश्वि-२	चित्रा-३	आश्विनकृष्णपक्षः ६ बुधवासः										आश्विनकृ.पक्षः १२ बुधवासः										नक्षत्रं चरणं	हस्त-४	मघा-४	चित्रा-४	हस्त-२	भर-२	मघा-३	शत-१	अश्वि-२	चित्रा-३
विविधविषयाः- श्राद्धविषये (हेमाद्रौ)- आषाढ्याः पञ्चमे पक्षे कन्यासंस्थे दिवाकरे। यो वै श्राद्धं नरः कुर्यादिकस्मिन्नपि वासरे।। तस्य सम्बत्सरं यावत् सन्तुप्ताः पितरो ध्रुवम्। श्राद्धकालः- पूर्वाह्ने मातृकं श्राद्धम् अपराह्णे तु पैतृकम्। एकोदशित्तु मध्याह्ने प्रातर्वृद्धि निमित्तं कम्।। जीमूतवाहन व्रतम्-भविष्ये- इषे मास्यसिते पक्षे चाष्टमी या तिथिर्भवेत्। पुत्र- सौभागदा स्त्रीणां ख्याता सा जीवपुत्रिका।। शालिवाहनराजस्य पुत्रो जीमूतवाहनः। तस्यां पूज्यः स नारीभिः पुत्रसौभाग्यलिप्सया।। हस्तार्कं खञ्जदर्शनफलम्- अञ्जेषु गोषु गजवाजिमहोरगेषु राज्यप्रदः कुशलदः शुचिशाद्वलेषु। भस्मास्थिकेशतुषलोमनखेषु दृष्टो दुःखं ददाति बहुशः खलु खञ्जरितः।। तदर्शनाकार्षपूर्वापश्चिमोत्तरवायव्यदिक्षुः शुभम्।।																																							

श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ आश्विनशुक्लपक्षः (दि. १५ अक्तू. तः २८ अक्तू. २०२३ ई. यावत्) सौम्य-याम्यगोलायने शरदृतुः ।

अं.	अश्वि	वा.	ति.	घ.	प.	हि.श	घं.	मि.	न.	घ.	प.	हि.श	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	क.	घं.	मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमये)		
15	२९	र.	१	४६	४९	रा.	१२	२८	चि.	३०	३६	रा.	५	५९	वै.	११	१९	किं.	१२	०१	५	४५	५	२०	२९	००	शारदीयनवरात्रारम्भः, कलशस्थापनं, ध्वजारोपणं, केशसंस्कारद्रव्याणि A
16	३०	सो.	२	४७	५६	रा.	१२	५५	स्वा.	३३	३८	रा.	७	१२	वि.	१०	१७	बाल.	१२	४२	५	४५	५	२०	२८	५७	पद्मेदरद्वितीयायां केशसंयमहेतवे, चन्द्रदर्शनम्।
17	कार्ति.	मं.	३	४७	५२	रा.	१२	५३	वि.	३५	३५	रा.	७	५९	प्री.	८	१६	तै.	१२	५४	५	४५	५	१९	२८	५६	वृश्चि. १३/४७ तुलाभेऽर्कः रा. १/१९ दर्पणं च तृतीयायां सेन्दुरालकतं तथा, B
18	२	बु.	४	४६	५२	रा.	१२	३१	आ.	३६	२६	रा.	८	२०	आयु.	५	१५	मणि.	१२	४२	५	४६	५	१८	२८	५३	भद्रा १२/४२ तः रा. १२/३१ या., वैनायकीश्रीगणेशऋतं, मधुपर्कं चतुर्थ्यां तु C
19	३	बु.	५	४५	०४	रा.	११	४७	ज्ये.	३६	३८	रा.	८	२५	सौ.	१५	३७	ब.	१२	०९	५	४६	५	१७	२८	५०	धनुषि २०/२५ उपाङ्गललिताऋतं, पञ्चम्यामङ्गराजञ्च शक्त्याऽऽलङ्काराणि च।
20	४	शु.	६	४२	१२	रा.	११	३९	मू.	३५	४२	रा.	८	०३	अति.	५२	३८	कौ.	११	४३	५	४६	५	१७	२८	४८	बिल्वाभिमन्त्रणं षष्ठ्यां, षष्ठ्यां बिल्वतरौ बोधं सायं संध्यासु कारयेत्।
21	५	श.	७	३८	४२	रा.	९	१६	पू.षा.	३४	०६	रा.	७	२५	सु.	४६	५६	ग.	१०	२८	५	४७	५	१५	२८	४१	मकरे रा.१/१० भद्रा २१/१६ तः महासप्तमीऋतं, पत्रिकाप्रवेशः, निशापूजा, D
22	६	र.	८	३४	१८	रा.	७	३०	उ.षा.	३१	३८	रा.	६	२६	धृ.	४०	३६	वि.	८	२३	५	४७	५	१५	२८	४१	भद्रा ८/१३ या., महाष्टमीऋतं, दुर्गाष्टमी, उपोषणमथाष्टम्यामात्मशक्त्यर्थ-E
23	७	सो.	९	२९	१०	सा.	५	२७	श्रव.	२८	१९	सा.	५	०७	शू.	३३	३२	बाल.	६	२९	५	४७	५	१५	२८	४१	कुम्भे रा.४/२९ महानवमीऋतं, होमादिकञ्च, पञ्चकारम्भः रा. ४/२१
24	८	मं.	१०	२३	१२	दि.	३	०५	धनि.	२४	१४	दि.	३	३४	गं.	२५	५४	ग.	१५	०५	५	४८	५	१४	२८	३५	भद्रा रा. १/४७ तः नवरात्रतृतीयापरणं, विजयादशमी, दशम्यां दुर्गाविसर्जनं, F
25	९	बु.	११	१६	४०	दि.	१२	२८	शत.	१९	३६	दि.	१	३८	वृ.	१७	४७	वि.	१२	२८	५	४८	५	१३	२८	३३	मीने ६/०३ भद्रा १२/२८ या., पापाङ्कुशाऋतम्।
26	१०	बु.	१२	९	२५	दि.	९	३५	पू.भा.	१४	१५	दि.	११	३१	धृ.	५९	५९	बाल.	९	३५	५	४९	५	१३	२८	३०	गुडेनऋतं पदोषणं, पद्मनाभऋतम्, स.सि.यो. ९/२२ तः।
27	११	शु.	१३	२	५४	प्रा.	६	४३	उ.भा.	८	५२	दि.	९	२२	ह.	५१	२७	ग.	१७	१६	५	४९	५	१२	२८	२७	मेघे ७/२० भद्रा रा. ३/४९ तः, पञ्चकान्तः ७/२०।
28	१२	श.	१५	४८	४०	रा.	१	१८	रेव.	३	४५	दि.	७	२०	व.	४३	०१	वि.	१४	३४	५	५०	५	१२	२८	२७	भद्रा १४/३४ या., स्नानदानऋतादौ शरत्पूर्णिमा, महर्षिवाल्मीकिजय. खण्डG

A.दद्यात् प्रतिदिने, देव्याऽऽगमनं गजोपरि तत्फलं बहुवृष्टिः। B.सिमरियाधाम्नि कल्पवासारम्भः(बिहारे)। C.तिलकं नेत्रमण्डनम्, स.सि.यो. २०/२०/या., तुलाभे बुधः १०/५८। D.मूले सरस्वत्याऽवाहनम्। E.पूजनम्, स.सि.यो. १८/२६ यावत्। F.सीमोल्लङ्घनं, पट्टाभिषेकमुल्लङ्घयित्वा सीमानं प्रस्थापयेन्नृपः, नीलकण्ठदर्शनं, स्वात्यामर्कः 18/14, सू.सू., स्त्रीपुं.योगः, अश्ववाहनं जलनाडी बुधाधिपस्तेन खण्डवृष्टिः वातप्रकोपश्च। G.चन्द्रग्रहणारम्भः, कोजागरा, कौमुदीमहोत्सवः, कार्तिकमासयमनियमाद्यारम्भः, ओली समाप्तिः(जैन)।

Z.तद्यथा- शुक्लपक्षेऽष्टमी चैव शुक्लपक्षे चतुर्दशी। पूर्वविद्धा न कर्तव्या कर्तव्या परसंयुतेति ब्रह्मवैवर्ते। महानवमीनिर्णयः-अष्टमी नवमीयुक्ता नवमी चाष्टमी युता -इति पद्ये। अश्वयुक्शुक्लपक्षे याऽष्टमी मूलेन संयुता। सा महानवमी प्रोक्ता त्रैलोक्येऽपि सुदुर्लभा। अपि च- श्रावणी दुर्गनवमी दूर्वा चैव हुताशनी। पूर्वविद्धा प्रकर्तव्या शिवरात्रेर्बलेर्दिनमिति -हेमाद्रौ। विजयादशमी-उदये दशमी किञ्चित् सम्पूर्णकादशी यदि। श्रवणर्षे यदा काले सा तिथिर्विजयाभिधा। नवरात्रपारणं दशम्यां कार्यम्।

नक्षत्रं चरणं	चित्रा-३	अश्लेषा-२	स्वा-१	चित्रा-२	भर-२	पू.फा-१	धनि-४	अश्वि-१	चित्रा-३
वि.सू.	५९	७७	४०	१०२	७	५६	२	३	३
मं.	३२	२५	४८	४१	००	३२	०७	११	११
बु.	६	६	५	०	४	१०	०	६	६
वृ.	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०
शु.	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३
श.	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६
रा.	००	००	००	००	००	००	००	००	००
के.	००	००	००	००	००	००	००	००	००

१८ अक्तू. २३ प्रातः ५/४७

दुर्गाऽऽगमनयानविचारः-शशिसूर्ये गजारूढा शनिभौमे तुरङ्गगमे। गुरौ शुक्रे च दोलायां बुधे नौका प्रकीर्तिता। तत्फलम्-गजे च जलदा देवी क्षत्रभङ्गस्तुरङ्गमे। नौकायां सर्वसिद्धिः स्याद्दोलायां मरणं ध्रुवम्। विजयादशम्यां देव्या गमनयानफलम्- शशिसूर्यदिने यदि सा विजया महिषा गमने रुजशोककरा। शनिभौमदिने यदि सा विजया चरणयुधयानकरी विकला। बुधशुक्रदिने यदि सा विजया गजवाहनगा शुभवृष्टिकरा। सुरराजगुरौ यदि सा विजया नरवाहनगा शुभसौख्यकरा। बलिदानविषये- ब्राह्मणेन सदा देयं कुष्माण्डं बलिकर्मणि। श्रीफलं वा सुराधीशच्छेदनं नैव कारयेत्। महाष्टमीनिर्णयः-महाष्टमी परयुता ग्राह्या। Z

वि.सू.	५९	७७	४०	१०२	७	५६	२	३	३
मं.	३२	२५	४८	४१	००	३२	०७	११	११
बु.	६	६	५	०	४	१०	०	६	६
वृ.	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०
शु.	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३
श.	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६
रा.	००	००	००	००	००	००	००	००	००
के.	००	००	००	००	००	००	००	००	००

२५ अक्तू. २३ प्रातः ५/४७

दुर्गाऽऽगमनयानविचारः-शशिसूर्ये गजारूढा शनिभौमे तुरङ्गगमे। गुरौ शुक्रे च दोलायां बुधे नौका प्रकीर्तिता। तत्फलम्-गजे च जलदा देवी क्षत्रभङ्गस्तुरङ्गमे। नौकायां सर्वसिद्धिः स्याद्दोलायां मरणं ध्रुवम्। विजयादशम्यां देव्या गमनयानफलम्- शशिसूर्यदिने यदि सा विजया महिषा गमने रुजशोककरा। शनिभौमदिने यदि सा विजया चरणयुधयानकरी विकला। बुधशुक्रदिने यदि सा विजया गजवाहनगा शुभवृष्टिकरा। सुरराजगुरौ यदि सा विजया नरवाहनगा शुभसौख्यकरा। बलिदानविषये- ब्राह्मणेन सदा देयं कुष्माण्डं बलिकर्मणि। श्रीफलं वा सुराधीशच्छेदनं नैव कारयेत्। महाष्टमीनिर्णयः-महाष्टमी परयुता ग्राह्या। Z

वि.सू.	५९	७७	४०	१०२	७	५६	२	३	३
मं.	३२	२५	४८	४१	००	३२	०७	११	११
बु.	६	६	५	०	४	१०	०	६	६
वृ.	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०
शु.	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३
श.	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६
रा.	००	००	००	००	००	००	००	००	००
के.	००	००	००	००	००	००	००	००	००

श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ कार्तिककृष्णपक्षः (दि. २९ अक्तु. तः १३ नव. २०२३ ई. यावत्) याम्यगोलायनेऽर्कः शरदृतुः ।

अं. मार्ग वा. ति. घ. प. दि. रा. घं. मि. न. घ. प. दि. रा. घं. मि. यो. घ. प. क. घं. मि. सूर्योदयः सूर्यास्तः दिनमानं चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमये)
29 १३ र. १ ४३ १६ रा. ११ ५८ अ. ५५ १० प्रा. ५ ५४ सि. ३५ १८ ज्ञाल. १२ ३८ ५ ५० ५ ११ २८ २३	कार्तिके द्विदलं तजेत्, तुलस्या विष्णोः पूजनं, स.सि.यो. ५/५४ तः।
30 १४ सो. २ ३९ ३१ रा. ९ २८ कृ. ५३ ४५ रा. ३ २० व्यति. १० ४३ तै. १० ४३ ५ ५० ५ १० २८ २०	वृषे-९/५५ अशुभशयन २ व्रतं, मीने राहुः कन्याभे च केतुः २१/२२, A
31 १५ मं. ३ ३७ ३७ रा. ८ ५४ रो. ५३ ५५ रा. ३ २५ वारी. ९ ११ ऋणि. ९ ११ ५ ५१ ५ १० २८ १८	भद्रा-९/११ तः २०/५४ या., दयानन्दपुण्यतिथिः ३।
नव. १६ बु. ४ ३७ २२ रा. ८ ४९ मृग. ५५ ४० रा. ४ ०७ परि. ८ ५१ ब. ८ ५१ ५ ५१ ५ ०९ २८ १५	संकष्टीश्रीगणेश ४ व्रतं, करवाचौथ, स.सि.यो. रा. ४/०७।
2 १७ बु. ५ ३९ २९ रा. ९ ४० आ. ५९ २६ रा. ५ ३८ शि. ९ १४ कौ. ९ १४ ५ ५२ ५ ०९ २८ १२	कन्याभे शुक्रः ४/५७।
3 १८ शु. ६ ४३ १७ रा. ११ ११ पुन. ६० ०० अ हो रात्र सि. १० २६ ग. १० २६ ५ ५२ ५ ०८ २८ ११	कर्के रा१/१० भद्रा- २३/११तः, स्कन्दषष्ठी, स.सि.यो. अहो.।
4 १९ श. ७ ४८ ४२ रा. १ १२ पुन. ४ ३१ दि. ७ ४१ सा. १२ ११ वि. १२ ११ ५ ५३ ५ ०८ २८ ०८	भद्रा- १२/११या., भानुसप्तमी।
5 २० र. ८ ५४ ३८ रा. ३ ४४ प्र. ११ १८ दि. १० २४ शु. १४ २८ ज्ञाल. १४ २८ ५ ५३ ५ ०७ २८ ०५	अहोई ८ व्रतं, श्रीकृष्णवल्लभराधाष्टमी, अरुणोदये राधाकुण्डस्नानं B
6 २१ सो. ९ ६० ०० अ हो रात्र श्ले. १८ ३५ दि. १० २० शु. १७ ०३ तै. १७ ०३ ५ ५४ ५ ०७ २८ ०३	सिंहे-१३/२० विशाखायां सूर्यः रा.२/२४, सू.चं., नपुं.स्त्रीयोगः, छागवाहनं, अमृतानाडी, C
7 २२ मं. ९ ०१ ११ प्रा. ६ २२ म. २६ ०९ दि. ४ २२ ब्र. ६ २२ ग. ६ २२ ५ ५४ ५ ०७ २८ ०३	भद्रा-१९/३६ तः।
8 २३ बु. १० ०७ १६ दि. ८ ४९ पू.फा. ३३ २६ रा. ७ १७ ऐ. ८ ४९ वि. ८ ४९ ५ ५५ ५ ०६ २७ ५७	कन्या रा.१/५६ भद्रा- ८/४९ या.।
9 २४ बु. ११ १२ ५७ दि. ११ ०६ ड.फा. ३९ ५९ रा. ९ ५४ वै. ११ ०६ ज्ञाल. ११ ०६ ५ ५५ ५ ०६ २७ ५७	रम्भा११व्रतं, गोवत्स १२।
10 २५ शु. १२ १७ २४ दि. १२ ५४ ह. ४५ १३ रा. १२ १ वि. १२ ५४ तै. १२ ५४ ५ ५६ ५ ०५ २७ ५३	बिल्वपत्र/तुलसीदलेन ११ व्रतपारणम्।
11 २६ श. १३ २० ३६ दि. ०२ १० चि. ४९ १३ रा. १ ३७ प्री. १४ १० ऋणि. १४ १० ५ ५६ ५ ०५ २७ ५३	तुला १२/४९ भद्रा- १४/१०तः रा. २/२९या., प्रदोषव्रतं, धनत्रयोदशी (धनतेरस) D
12 २७ र. १४ २२ ०६ दि. ०२ ४७ स्वा. ५१ ४६ रा. २ ३९ आयु. १४ ४७ श. १४ ४७ ५ ५७ ५ ०५ २७ ५३	नरकनिवारण१४, हनुमज्जयन्ती, दीपावली (प्रदोषे लक्ष्मी, काली, गणेशादि E
13 २८ सो. ३० २२ १८ दि. ०२ ५२ वि. ५२ ५९ रा. ३ ०९ सौ. १४ ५२ ना. १४ ५२ ५ ५७ ५ ०५ २७ ४८	वृश्चि. २१/०२ स्नानदानश्राद्धद्वौ सोमावती अमा., शुभवारान्विते दर्शे सुभिक्षञ्च प्रजासुखं, F

A स.सि.यो. रा. ३/२० तः। B मथुरायां, माधवाचार्यजय. ८, रविपुष्ययोगः १०/२४ या.। C चन्द्राधिपस्तेन खण्डवृष्टियोगः, कुत्रचिद् वृष्ट्यभावश्च यथा- नास्ति छागे च जम्बुके, वृश्चिके बुधः १६/२२। D धनवन्तरीजय., कामेश्वरीजय., मासशिवरात्रिव्रतं, स.सि.यो. रा. १/३७ तः। E पूजनम्) शेषरात्रौ दरिद्रनिःसारणं, महावीरनिर्वाणदिवसः(जैनानां)। F स.सि.यो. रा. ३/०९ तः।

Z समुद्धार्थो गमिष्यामि मिषतां सर्वराक्षसाम्। दीपावल्यां रात्रौ जागरणविषये विशेषः- अर्धरात्रे भ्रमत्येव लक्ष्मीराश्रयितुं गृहान्। अतः स्वलङ्कृतलिप्ता दीपैर्जाग्रज्जनोत्सवाः। कार्तिककृष्णद्वादशीगोवत्सद्वादशीनिर्णयः- सा प्रदोषव्यापिनी ग्राह्या। दिनद्वये सत्वे पूर्वा एव ग्राह्या। आकाशे दीपदानफलम्- तुलायां तिलतैलेन सायंकाले समागते। आकाशदीपं यो दद्यान्मासमेकं हरिं प्रति। महती श्रियमवाप्नोति रूपसौभाग्यसम्पदः। प्रातः स्नानफलम्- तुला- मकर-मेषेषु प्रातः स्नानं विधीयते। हविष्यं ब्रह्मचर्यञ्च महापातकनाशनम्।

मीने राहुः-	३० अक्तुबर
करवाचौथ-	१ नवंबर
कन्याभे शुक्रः-	२,,
विशाखायां सूर्यः-	३,,
रम्भा११व्रतं-	९,,
धनतेरस-	११,,

दीपावली
१२ नवम्बर २०२३

प्र. सू. चं. मं. बु. वृ. शु. श. रा. के.	०१ नव. २०२३ प्रातः ५/४७	विविधविषयाः-	८ नव. २०२३ प्रातः ५/४७	प्र. सू. चं. मं. बु. वृ. शु. श. रा. के.
रा. ६ १ ६ ६ ० ४ १० ११ ५	८ ६ के.	तुलसीमाहात्म्यं-(पादो)-तुलसीदललक्षण कार्तिके योऽचयेद्धरिम्। पदे पदे मुनिश्रेष्ठ! लभते भौतिकं फलम्।। हनुमज्जन्मदिनम्-आश्विनस्यासिते पक्षे भूतायां च महानिशि। भौमवासरऽञ्जनादेवी हनुमन्तमजीजनत्। शौर्यवर्धनार्थं वाल्मीकिरामायणस्य सुन्दरकाण्डस्थहनुमच्चरित्रं पठेत्- नहि द्रक्ष्यामि यदि तां लङ्कायां जनकात्मजाम्। अनेनेव हि वेगेन गमिष्यामि सुरालयम्।। यदि वा त्रिदेवे सीतां न द्रक्ष्यामि कृतश्रमः। बद्ध्वा राक्षसराजानमानयिष्यामि रावणम्।। सर्वथा कृतकार्योऽहमेष्यामि सह सीतया। अस्य जपनीयमन्त्रः- जयत्यतिबलो रामो लक्ष्मणश्च महाबलः। राजा जयति सुग्रीवो राघवेणाभिपालितः। दासोऽहं कौशलेन्द्रस्य रामस्य क्लिष्टकर्मणः।। हनुमान् शत्रुसेन्यानां निहन्ता मारुतात्मजः। न रावणं सहस्रं मे युद्धे प्रतिबलं भवेत्। अदीयत्वा पुणं लङ्कामभिवाद्य च मैथिलीम्।। Z	८ बु. के. ६ शु. ५ चं. ९ सू. मं. ५ चं. १० सू. ४ चं. ११ गु. १ चं. १२ रा. २ चं.	रा. ६ ४ ६ ७ ० ५ १० ० ६
अं. १४ २४ १९ २१ १६ २७ ०६ २९ २९	६ के. ५ सू. मं. ५ चं. १० सू. ४ चं. ११ गु. १ चं. १२ रा. २ चं.		६ बु. के. ६ शु. ५ चं. ९ सू. मं. ५ चं. १० सू. ४ चं. ११ गु. १ चं. १२ रा. २ चं.	अं. २१ १९ २४ ०२ १५ ०५ ०६ २९ २९
क. ०७ १९ २४ ३३ ३६ ५५ २० ५४ ५४	६ के. ५ सू. मं. ५ चं. १० सू. ४ चं. ११ गु. १ चं. १२ रा. २ चं.		६ बु. के. ६ शु. ५ चं. ९ सू. मं. ५ चं. १० सू. ४ चं. ११ गु. १ चं. १२ रा. २ चं.	क. ०८ ५६ १५ २३ ३९ २४ २० ३२ ३२
वि. ५७ ४७ ०७ ०३ ०५ ३६ १२ ४५ ४५	६ के. ५ सू. मं. ५ चं. १० सू. ४ चं. ११ गु. १ चं. १२ रा. २ चं.		६ बु. के. ६ शु. ५ चं. ९ सू. मं. ५ चं. १० सू. ४ चं. ११ गु. १ चं. १२ रा. २ चं.	वि. ४२ ३९ ५७ ५९ ०५ १६ २४ ३० ३०
गतिः ५९ ६९ ० ४१ १४ ८ ६२ ० ३ ३	६ के. ५ सू. मं. ५ चं. १० सू. ४ चं. ११ गु. १ चं. १२ रा. २ चं.		६ बु. के. ६ शु. ५ चं. ९ सू. मं. ५ चं. १० सू. ४ चं. ११ गु. १ चं. १२ रा. २ चं.	गतिः ५८ ७१ १ ४१ ९१ ८ ६५ ० ३ ३
५९ ०४ ३० ४३ ०८ ४६ २३ ११ ११	६ के. ५ सू. मं. ५ चं. १० सू. ४ चं. ११ गु. १ चं. १२ रा. २ चं.		६ बु. के. ६ शु. ५ चं. ९ सू. मं. ५ चं. १० सू. ४ चं. ११ गु. १ चं. १२ रा. २ चं.	१२ १० ५८ ४७ ०५ ०२ २१ ११ ११
नक्षत्रं चरणं	कार्तिककृष्ण ४ बुधवासरः		कार्तिककृष्ण १० बुधवासरः	नक्षत्रं चरणं
स्वा.-३				विशा.-१
मृग.-१				पू.फा.-२
स्वा.-४				विशा.-२
विशा.-१				विशा.-४
भर.-१				भर.-१
उ.फा.-१				उ.फा.-३
धनि.-४				धनि.-४
रेव.-४				रेव.-४
चित्रा.-२				चित्रा.-२

श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ कार्तिकशुक्लपक्षः (दि. १४ नवम्बर तः २७ नवम्बर २०२३ ई. यावत्) याम्यगोलायनेऽर्कः शरदृतुः, वृश्चिकार्कतः हेमन्तर्तुश्च ।

अं.	कार्ति.	वा.	ति.	घ.	प.	हि.रा	घं.	मि.	न.	घ.	प.	हि.रा	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	क.	घं.	मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमये)		
14	२९	मं.	१	२०	५८	दि.	२	२१	अनु.	५२	५६	रा.	३	०८	शो.	१९	४७	ब.	१४	२१	५	५८	५	०४	२७	४८	चन्द्रदर्शनम्, अन्नकूट १, गोवर्धनपूजा, मार्गपालीबन्धनं, बालदिवसः।
15	३०	बु.	२	१८	३४	दि.	१	२३	ज्ये.	५१	४८	रा.	२	४२	अति.	१५	२२	कौ.	१३	२३	५	५९	५	०४	२७	४५	धनुषि रा. २/४२
16	मार्ग.	बु.	३	१५	१४	दि.	१	२५	मू.	५०	०३	रा.	१	५०	सू.	१०	०४	ग.	१२	०५	५	५९	५	०४	२७	४२	भद्रा-२३/२१ तः, वृश्चिकेऽर्कः रा.१/०७, वैनायकीश्रीगणेश ४ व्रतं, A
17	२	शु.	४	११	२९	दि.	१०	३६	पू.षा.	४८	३१	रा.	१	२४	धृ.	५	५६	वि.	१०	३६	६	००	५	०४	२७	४२	भद्रा-१०/३६ या., श्रीसूर्यषष्ठीव्रतारम्भः दिनत्रयं यावत्।
18	३	श.	५	७	१८	दि.	८	५५	उ.षा.	४४	४७	रा.	११	५५	गं.	५१	१४	बाल.	८	५५	६	००	५	०३	२७	३८	मकरे ७/०२
19	४	र.	६	२	३८	दि.	८	०४	श्रव.	४१	४३	रा.	१०	४२	वृ.	४४	२४	तै.	१८	०८	६	०१	५	०३	२७	३८	भद्रा-रात्र्यन्त ५/११ तः, श्रीसूर्यषष्ठीव्रतस्य सायंकालिकार्घ्यदानं, स्कन्दषष्ठी।
20	५	सो.	८	५२	४७	रा.	३	०८	धनि.	३८	३७	रा.	९	२८	धृ.	३७	१८	ग.	१६	१०	६	०१	५	०३	२७	३५	कुम्भे १०/०५
21	६	मं.	९	४७	४५	रा.	१	०८	शत.	३५	०७	रा.	८	०५	व्या.	३०	०४	वि.	१४	०८	६	०२	५	०३	२७	३५	अक्षयनवमी, कुष्माण्डनवमी, श्रीराधापाददर्शनं, साक्षीगोपाले, C
22	७	बु.	१०	४२	१७	रा.	११	०९	पू.भा.	३१	३५	रा.	६	४१	ह.	२२	३८	बाल.	१२	०९	६	०३	५	०३	२७	३३	मीने १३/०२
23	८	बु.	११	३६	५८	रा.	८	५०	उ.भा.	२७	४३	सा.	५	१२	व.	१५	१३	तै.	१०	००	६	०३	५	०३	२७	३०	भद्रा- १०/०० तः २०/५० या., भीष्मपञ्चकारम्भः, बिल्व/तुलसीदलेन ११ व्रतD
24	९	शु.	१२	३१	४४	सा.	६	४६	रेव.	२४	२०	दि.	३	४८	सि.	७	५१	त्रिणि.	७	४८	६	०४	५	०३	२७	३०	मेघे १५/४८
25	१०	श.	१३	२७	०५	सा.	४	५४	अश्वि.	२१	०८	दि.	२	३१	व्या.	५	५४	ब.	१६	५४	६	०४	५	०३	२७	२७	शनिप्रदोषव्रतम्।
26	११	र.	१४	२२	५०	दि.	३	१३	भ.	१८	४२	दि.	१	३४	परि.	४८	००	तै.	१५	१३	६	०५	५	०३	२७	२९	वृषे १९/२४
27	१२	सो.	१५	१९	५३	दि.	२	०३	कृति.	१६	५६	दि.	१२	५२	शि.	४२	५३	त्रिणि.	१४	०३	६	०६	५	०३	२७	२९	भद्रा-१५/१३ तः रा.२/३८ या., वैकुण्ठ १४ व्रतं, श्रीकाशीनाथप्रतिष्ठादिनं, E

A वृश्चिकेऽर्कः रा. १/०७, वृश्चिके भौमः २०/०२। B गोपाष्टमी, पञ्चकारम्भः १०/०५, अनुराधाभेऽर्कः ८/२७। C त्रिपुरसुन्दरी दर्शनं (वगे)।
D पारणं, तुलसीविवाहः, चातुर्मासस्य व्रतसमाप्तिः, स.सि.यो. १७/१२ तः। E व्रतया १५, धनुषि बुधः ११/५०। F भीष्मपञ्चकारसमाप्तिः।

भैयादूज- १५ नव.
सूर्यषष्ठीव्रतस्य सायम्-१९ ,,
श्रीसूर्यषष्ठीव्रतस्य प्रातः-२१ ,,
गोपाष्टमी- २० ,,
अक्षयनवमी- २१ ,,
तुलसीविवाहः- २३ ,,
अनुराधायामर्कः २० ,,
धनुषि बुधः २६ ,,
गुरुनानकजयन्ती- २७ ,,

वैवाहिकदिनाङ्कः-
नव. मासे- २७ मात्रम्।

ग्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.
१५ नव. २३ प्रातः ५/४७	६	७	६	७	०	५	१०	११	५
विधिविषयाः- भ्रातृद्वितीयायां भगिनीपठनीयमन्त्रः-भ्रातस्तवानुजाताहं भुंक्ष्व भक्तमिदं शुभम्। प्रीतये यमराजस्य यमुनायाः विशेषतः॥	२८	१७	२९	१२	१४	१३	०६	२९	२९
कनिष्ठभ्रातरि सति- भ्रातस्तवाग्रजाताऽहमिति योज्यम्। ऊर्जशुक्लद्वितीया यामपराह्णेऽर्चयेद्यम्। स्नानं कृत्वा भानुजायां यमलोकं न पश्यतीति ॥ इयं यमद्वितीया मध्याह्न व्यापिनी पूर्वाविद्धा च । एकादश्यां विष्णूत्थापनम्- एकादश्याञ्च शुक्लायां कार्तिके मासि केवलम् । प्रसुप्तं बोधयेद्वात्रौ श्रद्धा- भक्ति-समन्वितः॥ एकादश्यां विष्णूत्थापनमन्त्रः-उतिष्ठोतिष्ठ गोविन्द! त्यज निद्रां जगत्पते!। त्वया चोत्थीयमानेन प्रोत्थितं भुवनत्रयम्॥ कृष्णाय वासुदेवाय हरये परमात्मने। प्रणतक्लेश-नाशाय गोविन्दाय नमो नमः॥	१०	५९	१०	५५	४३	०६	२५	१०	१०
अक्षयनवमीनिर्णयः-कार्तिकशुक्लनवमीपूर्वाह्नकी ग्राह्या ॥	५३	४१	१५	५४	४०	५८	४२	१५	१५
२२ नव. २३ प्रातः ५/४७	६०	८०	४२	७९	२	६६	१	३	३
कार्तिकशुक्ल २ बुधवासः	२४	३३	११	०७	१६	५२	०४	११	११
कार्तिकशुक्ल १० बुधवासः	१२	११	११	०७	१६	५२	०४	११	११
नक्षत्र चरणं	अनु-१	पू.भा-२	अनु-१	ज्ये-२	भर-१	हस्त-४	धनि-४	रेव-४	चित्रा-२
ग्र. <th>सू.</th> <th>चं.</th> <th>मं.</th> <th>बु.</th> <th>बृ.</th> <th>शु.</th> <th>श.</th> <th>रा.</th> <th>के.</th>	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.
२२ नव. २३ प्रातः ५/४७	७	१०	७	७	०	५	१०	११	५
विधिविषयाः- भ्रातृद्वितीयायां भगिनीपठनीयमन्त्रः-भ्रातस्तवानुजाताहं भुंक्ष्व भक्तमिदं शुभम्। प्रीतये यमराजस्य यमुनायाः विशेषतः॥	०५	२५	०४	२३	१३	२१	०६	२८	२८
कनिष्ठभ्रातरि सति- भ्रातस्तवाग्रजाताऽहमिति योज्यम्। ऊर्जशुक्लद्वितीया यामपराह्णेऽर्चयेद्यम्। स्नानं कृत्वा भानुजायां यमलोकं न पश्यतीति ॥ इयं यमद्वितीया मध्याह्न व्यापिनी पूर्वाविद्धा च । एकादश्यां विष्णूत्थापनम्- एकादश्याञ्च शुक्लायां कार्तिके मासि केवलम् । प्रसुप्तं बोधयेद्वात्रौ श्रद्धा- भक्ति-समन्वितः॥ एकादश्यां विष्णूत्थापनमन्त्रः-उतिष्ठोतिष्ठ गोविन्द! त्यज निद्रां जगत्पते!। त्वया चोत्थीयमानेन प्रोत्थितं भुवनत्रयम्॥ कृष्णाय वासुदेवाय हरये परमात्मने। प्रणतक्लेश-नाशाय गोविन्दाय नमो नमः॥	१४	४५	०७	०६	५१	०१	३६	४७	४७
अक्षयनवमीनिर्णयः-कार्तिकशुक्लनवमीपूर्वाह्नकी ग्राह्या ॥	२५	१२	०१	१७	५५	०८	०५	५९	५९
२२ नव. २३ प्रातः ५/४७	६०	८४	४२	८५	७	६८	१	३	३
कार्तिकशुक्ल २ बुधवासः	३५	५५	३२	२८	०६	२२	४८	११	११
कार्तिकशुक्ल १० बुधवासः	१२	११	११	०७	१६	५२	०४	११	११
नक्षत्र चरणं	अनु-१	पू.भा-२	अनु-१	ज्ये-२	भर-१	हस्त-४	धनि-४	रेव-४	चित्रा-२

श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ मार्गशीर्षकृष्णपक्षः (दि. २८ नवम्बर तः १२ दिसम्बर २०२३ ई. यावत्) याम्यगोलायनेऽर्कः हेमन्तर्तुः।

अं.मार्ग.	वा.	ति.	घ.	प.	दि.श.	घं. मि.	न.	घ.	प.	दि.श.	घं. मि.	यो.	घ.	प.	क.	घं. मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमये)								
28	१३	मं.	१	१८	२०	दि.	१	२७	रोहि.	१६	२७	दि.	१२	४९	सि.	३८	५०	कौ.	१३	२६	६	०६	५	०३	२७	२३	मिथु.	रा.१/०७	कार्तिकव्रतपारणं, छाडखायी (उत्कले)।
29	१४	बु.	२	१८	१५	दि.	१	२५	मृग.	१८	१७	दि.	१	२५	सा.	३६	१३	ग.	१३	२५	६	०७	५	०३	२७	२०		भद्रा- रा. १/४६ तः, सौभाग्यसुन्दरी ३ व्रतं, तुलाभे शुक्रः रा. १२/४९, A	
30	१५	बु.	३	२०	००	दि.	२	०८	आ.	२१	१५	दि.	२	३८	शु.	३४	५४	वि.	१४	०८	६	०८	५	०३	२७	१८		भद्रा- १४/०८ या., संकष्टीश्रीगणेश ४ व्रतं, स.सि.यो. १४/३८ तः।	
दिस.	१६	शु.	४	२३	१५	दि.	३	२७	पुन.	२५	३८	दि.	४	२४	शु.	३४	२६	बाल.	१५	२७	६	०९	५	०३	२७	१५	कर्कें	९/५८	स.सि.यो. १६/२४ यावत्। A.सि.यो. १२/२५ या.।
2	१७	श.	५	२८	१६	सा.	५	२७	पु.	३१	४४	रा.	६	५१	ब्र.	३५	२६	तै.	१७	२७	६	०९	५	०३	२७	१५		मालवीयपुण्यतिथिः, श्रीक्षेत्रे परिक्रमा।	
3	१८	र.	६	३३	५५	रा.	७	४३	श्ले.	३८	२७	रा.	९	३२	ऐ.	३६	५६	ग.	६	३५	६	०९	५	०३	२७	१५	सिंहे	२१/३२	भद्रा- १९/४७ तः, ज्येष्ठाभेऽर्कः १२/४५।
4	१९	सो.	७	५०	१६	रा.	१०	१६	म.	४६	०२	रा.	१२	३५	वै.	३९	०७	वि.	९	००	६	१०	५	०३	२७	१२		भद्रा- ९/०० यावत्।	
5	२०	मं.	८	४६	४४	रा.	१२	५३	पू.फा.	५३	२५	रा.	३	३३	वि.	४१	२२	बाल.	११	३४	६	११	५	०४	२७	१२		कालभैरवाष्टमी, प्रथमाष्टमी (उत्कले)।	
6	२१	बु.	९	५२	३९	रा.	३	१५	उ.फा.	६०	००	अ	हो	रात्र	प्री.	४३	२१	तै.	१४	०४	६	११	५	०४	२७	१२	कन्या	१०/१६	
7	२२	बु.	१०	५७	२८	रा.	५	११	उ.फा.	००	३५	दि.	६	२६	आयु.	४६	३१	विण.	१६	१३	६	१२	५	०४	२७	११		भद्रा- १६/१३ तः रा. ५/०२ यावत्।	
8	२३	शु.	११	६०	००	अ	हो	रात्र	ह.	६	२२	दि.	८	४६	सौ.	४४	३७	ब.	१७	५१	६	१२	५	०४	२७	०८	तुला	२१/४०	उत्पन्ना ११ व्रतम्।
9	२४	श.	११	००	४३	प्रा.	६	३०	चि.	१०	५१	दि.	१०	३३	शो.	४३	३३	बाल.	६	३०	६	१३	५	०४	२७	०८		गोमूत्रेण ११ व्रतपारणं, स.सि.यो. १०/३३ तः।	
10	२५	र.	१२	२	२४	प्रा.	७	१२	स्वा.	१३	३२	दि.	११	३९	अति.	४१	०५	तै.	७	१२	६	१४	५	०५	२७	०८	वृश्चि.	५/५९	रविप्रदोषव्रतम्।
11	२६	सो.	१३	२	१५	प्रा.	७	०९	वि.	१४	४०	दि.	१२	०६	सु.	३७	१०	विण.	७	०९	६	१४	५	०५	२७	०८		भद्रा- ७/०९ तः १८/४४ या., मासशिवरात्रिव्रतं, स.सि.यो. १२/०६ तः।	
12	२७	मं.	१४	०	४७	प्रा.	८	५८	अनु.	१३	५५	दि.	११	४९	धृ.	३१	५७	चतु.	१७	३९	६	१५	५	०५	२७	०५		स्नानदानश्राद्धादौ अमा. पापवारान्विते दर्शे दुर्भिक्षञ्च प्रजाभयम्।	

Z जानाति लोकोऽयं विद्यया विना । तस्मात् सदैव धर्मात्मन् विद्यादानरतो भवेत् ॥ वाजपेयसहस्रस्य सम्यगिष्टस्य यत्कलम् । तत्कलं समवाप्नोति विद्यादानान्नसंशयः ॥ तस्माद्देवालये नित्यं धर्मशास्त्रस्य वा श्रुतेः । पाठनं कारयेद्वाजन् यदीच्छेद्धर्ममात्मनः ॥ आत्मवित्तानुसारेण विद्यादानं करोति यः । असाध्यं फलमाप्नोति आढ्यतुल्यं न संशयः ॥ गारुडे-दानानामुत्तमं दानं विद्यादानं विदुर्बुधाः । आहुः समस्तविद्यानां श्रियमेवाधिदैवतम् ॥

ज्येष्ठाभेऽर्कः ३ दिस.
प्रथमाष्टमी ५ ,,
उत्पन्ना ११ व्रतम् ८ ,,

वैवाहिकदिनाङ्काः-
नव. मासे- २८ मात्रम् ।
दिस.मासे- ३,४,६,७,९ मात्रम्।

प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	२९ नव. २३ प्रातः ५/४७	विविधविषयाः-	६ दिस. २३ प्रातः ५/४७	प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.			
रा.	७	२	७	८	०	५	१०	११	५	<p>वैष्णवानामेकादशीव्रतनिर्णयः- दशमी पञ्चपञ्चाशद्-घटिका चेत् प्रदृश्यते । तर्हि चैकादशी त्याज्या द्वादशी समुपोषयेत् ॥ दशमी-पलमात्रेण त्याज्या चैकादशी तिथिः । मदिराबिन्दु पातेन त्याज्यो गङ्गाघटो यथा ॥ नारदपुराणे- क्षये वाप्यथवा वृद्धौ सप्राप्ते वा दिनत्रये । उपोष्या द्वादशी तत्र त्रयोदश्यान्तु पारणम् । कौर्मै-तिथिक्षये तु सप्राप्ते उपोष्या द्वादशी भवेत् । दशमी शेषसंयुक्ता न कुर्वीत कदाचन ॥ भविष्ये-दशमी-शेषसंयुक्तो यदि स्यादरुणोदयः । वैष्णवेन न कर्तव्यं तद्दिनैकादशीव्रतम् ॥ अरुणोदयवेधस्तु वैष्णवेषु प्रकीर्तितः । विद्यादानमाहात्म्यम्- यत् पुण्यं तीर्थयात्रिणां यत् पुण्यं यज्वनां नृणाम् ॥ तत्पुण्यं कोटिगुणितैः विद्यादानेन संशयः ॥ धर्माधर्मौ न Z</p>	६ दिस. २३ प्रातः ५/४७	रा.	७	४	७	८	०	६	१०	११	५				
अं.	१२	०२	०९	०२	१३	२९	०६	२८	२८		१०	११	५	६	१०	११	५	६	१०	११	५	६	१०	११	५
क.	१९	१३	०६	३७	०५	०४	५१	२५	२५		११	११	५	६	१०	११	५	६	१०	११	५	६	१०	११	५
वि.	०९	४८	१४	११	४६	४१	२५	४४	४४		११	११	५	६	१०	११	५	६	१०	११	५	६	१०	११	५
गतिः	६०	७९	४२	७६	३	६९	२	३	३	१२	१२	५	६	१०	११	५	६	१०	११	५	६	१०	११	५	
नक्षत्रं चरणं	अनु-३	मृग-३	अनु-२	मूल-१	अश्लेष-४	चित्रा-२	शत-१	रेव-४	चित्रा-२	मार्गशीर्षकृष्ण २ बुधवासः	मार्गशीर्षकृष्ण ९ बुधवासः	नक्षत्रं चरणं	ज्ये-१	उ.फा-१	अनु-४	मूल-४	अश्लेष-४	स्वा-१	शत-१	रेव-४	चित्रा-२				

श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ मार्गशीर्षशुक्लपक्षः (दि. १३ दिसम्बर तः २६ दिसम्बर २०२३ ई. यावत्) याम्यगोलायनेऽर्कः हेमन्तर्तुः ।

अं.	मार्ग.	वा.	ति.	घ.	प.	दि.श	घं.	मि.	न.	घ.	प.	दि.श	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	क.	घं.	मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमये)		
13	२८	बु.	१	५२	०३	रा.	३	०५	ज्ये.	११	४७	दि.	१०	५१	शु.	२५	३७	किं.	१६	०२	६	१६	५	०६	२७	०५	धनुषि १०/५९
14	२९	बु.	२	४६	३२	रा.	१२	५३	मू.	८	४३	दि.	९	४५	गं.	१८	२८	बाल.	१३	५९	६	१६	५	०६	२७	०३	चन्द्रदर्शनम्।
15	३०	शु.	३	४०	३५	रा.	१०	३१	पू.षा.	४	५०	दि.	८	१३	वृ.	१०	४५	तै.	११	४२	६	१७	५	०६	२७	०३	मकरे १३/४७
16	१	शु.	४	३४	३५	रा.	८	०७	उ.षा.	०	३६	दि.	६	३९	शु.	५	४१	मणि.	९	१९	६	१७	५	०७	२७	०३	A वैनायकीश्रीगणेश ४ व्रतं, स.सि.यो. ६/३१ तः। भद्रा ९/१९ तः २०/०७ या., मूले धनुषि चार्कः १५/४७, A
17	२	र.	५	२८	३५	सा.	५	४४	घ.	५२	०९	रा.	३	१०	ह.	४६	५५	ब.	६	५५	६	१८	५	०७	२७	०३	कुम्भे १३/५९ विवाहपञ्चमी, श्रीसीतारामविवाहोत्सवः, श्रीपञ्चमी, पञ्चकारम्भः १३/५९।
18	३	सो.	६	२२	५२	दि.	३	२७	शत.	४८	१७	रा.	१	३७	व.	३९	२३	तै.	१५	२७	६	१८	५	०८	२७	०३	स्कन्द/चम्पा/हलधर षष्ठी।
19	४	मं.	७	१७	४२	दि.	१	२४	पू.भा.	४४	५१	रा.	१२	१३	सि.	३१	४६	मणि.	१३	२४	६	१९	५	०८	२७	०३	मीने १८/३४ भद्रा १३/२४ तः रा. १२/२७ या., स.सि.यो.रा. १२/१३ तः।
20	५	बु.	८	१२	५५	दि.	११	३०	उ.भा.	४१	५६	रा.	११	०६	व्यति.	२४	४९	ब.	११	३०	६	२०	५	०९	२७	०३	दुर्गाष्टमी।
21	६	बु.	९	८	३०	दि.	९	४४	रेव.	३९	३०	रा.	१०	०८	वरी.	१८	१६	कौ.	९	४४	६	२०	५	०९	२७	०३	मेघे २२/०८ श्रीनन्दानवमी, पञ्चकान्तः २२/०८, स.सि.यो. अहोरात्रम्।
22	७	शु.	१०	४	४४	दि.	८	१४	अश्वि.	३७	३८	रा.	९	२१	परि.	१२	०८	ग.	८	१४	६	२१	५	१०	२७	०३	भद्रा- १९/३९ तः, मोक्षदा ११ व्रतं (स्मार्त), गीताजयन्ती, स.सि.यो. २१/२१ यावत्।
23	८	श.	११	५९	०८	प्रा.	७	०३	भर.	३६	३८	रा.	९	००	शि.	३	४०	ब.	१८	३१	६	२१	५	१०	२७	०३	वृषे रा. ३/०० भद्रा- ७/०३ या., मोक्षदा ११ व्रतं (वैष्णव), मत्स्य १२।
24	९	र.	१३	५७	३५	प्रा.	५	२४	कृति.	३६	३९	रा.	९	०२	सि.	५७	३५	तै.	१७	४२	६	२२	५	११	२७	०३	गोमूत्रेण ११ व्रतपारणं, रविप्रदोषव्रतं, अनङ्गव्रतम्।
25	१०	सो.	१४	५७	११	प्रा.	५	१४	रोहि.	३६	४४	रा.	९	०४	शु.	५४	१०	ग.	१७	१९	६	२२	५	११	२७	०३	भद्रा- रा. ५/१४ तः, पिशाचमोचनश्राद्धं, काश्यां पिशाचमोचनयात्रा, B
26	११	मं.	१५	५७	५५	प्रा.	५	३३	मृग.	३८	२८	रा.	९	४६	शु.	५१	३७	वि.	१७	२३	६	२३	५	१२	२७	०३	मिथुने ९/२५ भद्रा- १७/२३ या., स्नानदानव्रतादौ पूर्णिमा।

B दत्तात्रेयजय., क्रिसमस डे, वृश्चिके शुक्रः ६/३२, स.सि.यो. अहोरात्रम्।

Z ३५४/२२/००॥ यतः एकस्मिन् चान्द्रमासे सावनदिनसंख्या- ३५४/२२/००॥ ऋणनाशकं सर्वकामफलप्रदञ्च मङ्गलस्तोत्रम्- मङ्गलो भूमिपुत्रश्च ऋणहर्ता धनप्रदः। स्थिरासनो महाकायः सर्वकामार्थसाधकः। लोहितो लोहिताक्षश्च सामगानां कृपाकरः। धरात्मजः कुजो भौमो भूमिजो भूमिनन्दनः। अङ्गारको यमश्चैव सर्वरोगापकारकः। वृष्टिकर्ताऽपहर्ता च सर्वकामफलप्रदः।।

धनुषि सूर्यः-	१६ दिसम्बर
विवाहपञ्चमी-	१७ ,,
मोक्षदा ११ व्रतं-	२२ ,,
गीताजयन्ती	२२ ,,
क्रिसमस डे-	२५ ,,
वृश्चिके शुक्रः -	२५ ,,

वैवाहिकदिनाङ्कः-
दिस. मासे- १३, १५ मात्रम्।

खरमासारम्भः
१६ दिस. २०२३

प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	विधि	प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	
रा.	७	५	७	८	०	६	१०	११	५	२३ दिस. २३ प्रातः ५/४७	रा.	८	५	७	८	०	६	१०	११	५	
अं.	२६	२६	१९	१४	११	१५	०६	२७	२७	पञ्चगव्यम्- गोमूत्रं गोमयं क्षीरं दधिः सर्पिः कुशोदकम्। पञ्चगव्यमिदं प्रोक्तं देहशुद्धी विधीयते।। पञ्चरत्नानि- वज्रमौक्तिकं वैदूर्यपुष्परागेन्द्रनीलकम्। पञ्चरत्नमिदं प्रोक्तं मन्त्रैः कुम्भेषु निक्षिपेत्। परान्निविषये-गुर्वन्नं मातुलान्नं च श्वशुरान्नं तथैव च। पितुः पुत्रस्य चैवान्नं न परान्नमिति स्मृतिः।। स्वपवित्र-वस्तूनि- आसनं वसनं शय्या जायाऽपत्यं कमण्डलुः। आत्मनः शुचिरेतानि न परेषां कदाचन। सौरवर्षे सावनदिनसंख्या- पञ्चाङ्गरामास्तितथयः खरामाः साङ्गद्विदसाः कुदिनाद्यमब्दे। अस्यार्कमासोऽर्कलवः प्रदिष्टस्त्रिंशदिनः सावनमास एव।। सि.शि.म.गतिवासना श्लो.सं.८। सौराब्दे सावन-दिनघट्यादि-३६५/१५/३०/२२/३०।। चान्द्रवर्षे सावनदिनघट्यादि-Z	२० दिस. २३ प्रातः ५/४७	रा.	८	५	७	८	०	६	१०	११	५
क.	३१	५४	११	१७	५६	३३	३६	४१	४१		प्र.	०३	०६	२४	१०	११	२३	०८	२७	२७	
वि.	३२	५७	५६	५६	२३	२९	१२	१३	१३	क.	३८	४०	१८	०७	३५	५६	०५	१८	१८		
गतिः	६१	८२	४३	७	६	७१	३	३	३	वि.	५०	५८	१९	०७	२१	०७	०७	५८	५८		
नक्षत्र चरणं	३	४	१	१	२	४	४	४	४	गतिः	६१	८४	४३	६७	२	७२	४	३	३		
ज्ये.	३	४	१	१	२	४	४	४	४	प्र.	०५	३६	५४	३७	२४	०५	२३	११	११		
ज्ये.	३	४	१	१	२	४	४	४	४	नक्षत्र चरणं	मूल-२	उ.भा-२	ज्ये-३	मूल-४	अश्वि-४	विशा-२	शत-१	रेव-४	चित्रा-२		
पू.षा-१	१	१	१	१	२	४	४	४	४	मूल-२	उ.भा-२	ज्ये-३	मूल-४	अश्वि-४	विशा-२	शत-१	रेव-४	चित्रा-२			
अश्वि-४	४	४	४	४	४	४	४	४	४	मूल-२	उ.भा-२	ज्ये-३	मूल-४	अश्वि-४	विशा-२	शत-१	रेव-४	चित्रा-२			
हस्त-२	२	२	२	२	२	२	२	२	२	मूल-२	उ.भा-२	ज्ये-३	मूल-४	अश्वि-४	विशा-२	शत-१	रेव-४	चित्रा-२			
धनि-४	४	४	४	४	४	४	४	४	४	मूल-२	उ.भा-२	ज्ये-३	मूल-४	अश्वि-४	विशा-२	शत-१	रेव-४	चित्रा-२			
रेव-४	४	४	४	४	४	४	४	४	४	मूल-२	उ.भा-२	ज्ये-३	मूल-४	अश्वि-४	विशा-२	शत-१	रेव-४	चित्रा-२			
चित्रा-२	२	२	२	२	२	२	२	२	२	मूल-२	उ.भा-२	ज्ये-३	मूल-४	अश्वि-४	विशा-२	शत-१	रेव-४	चित्रा-२			

श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ पौषकृष्णपक्षः (दि. २७ दिसम्बर तः ११ जनवरी २०२४ ई. यावत्) याम्यगोलायनेऽर्कः हेमन्तर्तुः ।

अं.	पौष.	वा.	ति.	घ.	प.	दि.रा	घं. मि.	न.	घ.	प.	दि.रा	घं. मि.	यो.	घ.	प.	क.	घं. मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमये)				
27	१२	बु.	१	६०	००	अ हो रात्र	आ. ४१	४०	रा.	११	०३	ब्र.	५०	३२	बाल.	१७	५९	६	२३	५	१२	२७	०३	धनुषि भौमः रा. १२/४७।		
28	१३	बु.	१	००	०६	प्रा. ६	२५	पुन.	४६	०७	रा.	१२	५०	ऐ.	४९	५६	कौ.	६	२५	६	२३	५	१३	२७	०३	कर्के १८/२३ गुरुपुष्ययोगः रा. १२/५० तः।
29	१४	शु.	२	३	३८	प्रा. ७	५१	पु.	५१	३८	रा.	३	०३	वै.	५०	३०	रा.	७	५१	६	२४	५	१३	२७	०३	भद्रा- २०/५० तः, पू.षा.भेऽर्कः १८/००।
30	१५	श.	३	८	३२	दि. ९	४९	श्ले.	५८	०५	रा.	५	३८	वि.	५१	५१	वि.	९	४९	६	२४	५	१४	२७	०५	सिंहे रा. ५/३८ भद्रा- ९/४९ या., संकष्टी श्रीगणेश ४ व्रतम्।
31	१६	र.	४	१३	५८	दि. ११	५९	म.	६०	००	अ हो रात्र	प्री.	५३	४९	बाल.	११	५९	६	२४	५	१५	२७	०८			
जन.	१७	सो.	५	२०	२५	दि. २	३५	म.	५	३४	दि. ८	३९	आयु.	५५	५७	तै.	१४	३५	६	२५	५	१६	२७	०८	२०२४ ख्रीस्ताब्दारम्भः।	
2	१८	मं.	६	२६	५७	सा. ५	१२	पू.षा.	१३	०७	दि. ११	४०	सौ.	५८	११	विण.	१७	१२	६	२५	५	१६	२७	०८	कन्या. १८/२८ भद्रा.- १७/१२ तः।	
3	१९	बु.	७	३३	१५	रा. ७	४४	उ.षा.	२१	०२	दि. २	५१	शो.	अहो रात्र	वि.	६	२८	६	२६	५	१७	२७	०८	भद्रा.- ६/२८ या., स.सि.यो. १४/५१ तः।		
4	२०	बु.	८	३८	३६	रा. ९	५२	ह.	२७	२५	सा. ५	२४	शो.	०	०८	बाल.	८	४८	६	२६	५	१७	२७	०८	अष्टकाश्राद्धं, मालवीय जयन्ती ८, रुक्मिणीजयन्ती ८।	
5	२१	शु.	९	४२	३५	रा. ११	२८	चि.	३२	४४	रा. ७	३२	अति.	१	०१	तै.	१०	४०	६	२६	५	१८	२७	११	तुला. १८/२८	
6	२२	श.	१०	४५	०१	रा. १२	२६	स्वा.	३६	३७	रा. ९	०५	सु.	५९	१४	विण.	११	५७	६	२६	५	१८	२७	११	भद्रा- ११/५७ तः, रा. १२/२६ या., स.सि.यो. २१/०५ यावत्।	
7	२३	र.	११	४५	१९	रा. १२	३५	वि.	३८	३२	रा. ९	५१	शु.	५५	५९	ब.	१२	३१	६	२७	५	१९	२७	११	वृश्चि. १५/४० सफला ११ व्रतं, धनुषि बुधः २०/३३।	
8	२४	सो.	१२	४३	३५	रा. ११	५३	आ.	३८	३४	रा. ९	५२	गं.	५१	२३	कौ.	१२	१४	६	२७	५	२०	२७	१२	गोमयेन ११ व्रतपारणं, स.सि.यो. २१/५२ यावत्।	
9	२५	मं.	१३	४०	०८	रा. १०	३०	ज्ये.	३६	४४	रा. ९	०८	वृ.	४५	०८	ग.	११	१२	६	२७	५	२०	२७	१२	धनुषि २१/०८ भद्रा- २२/३० तः, भौमप्रदोष व्रतं, मासशिवरात्रिव्रतम्।	
10	२६	बु.	१४	३४	४७	रा. ८	२२	मू.	३३	१०	रा. ७	४२	धु.	३७	३५	वि.	९	२६	६	२७	५	२१	२७	१५	भद्रा- ९/२६ यावत्। A.उ.षा.भेऽर्कः २०/००।	
11	२७	बु.	३०	२८	०२	रा. ५	४०	पू.षा.	२८	११	सा. ५	४२	व्या.	२८	५८	चतु.	७	०१	६	२७	५	२२	२७	१८	मकरे २३/१० स्नानदानश्राद्धादौ अमा., शुभवारात्निते दर्शे सुभिक्षञ्च प्रजासुखं, A	

विविधविषयाः- वृष्टिविचारे दशतारक-विचारप्रसङ्गः-पौषे मूलभरण्यन्तं चन्द्रचारेण गर्भति। आर्द्रादितो विशाखान्तं सूर्यचारेण वर्षति। एवं चैत्रे तथा ज्येष्ठे शुक्लपक्षे प्रयत्नतः। आर्द्रादि शतताराणां ज्ञात्वा गर्भं वदेत् फलम्। **तत्र गर्भपुष्टिविचारः-** वाताभ्रगर्जत्तडितोदकानि हिमप्रपातः करकावघातः। अकाल सन्ध्यापरिवेषणञ्च नवप्रकारैः प्रभवन्ति गर्भाः। **तत्र पुष्टिगर्भे सुवृष्टिः-** समे मध्यमवृष्टिः हीने चाल्पवृष्टिरिति। **विद्यामहिमा-** विद्या नाम नरस्य कीर्तिरतुला भाग्यक्षये चाश्रयः। धेनुकामदुघा रतिश्च विरहे नेत्रं तृतीयञ्च सा। सत्कारायतनं कुलस्य महिमा रत्नैर्विना भूषणम्। तस्मात्सर्वमुपेक्ष्य हेतुविषयं विद्याधिकारं कुरु। भास्कराचार्यः। सहस्रगुणिता विद्या शतशः परिवर्तिता। आगमिष्यति जिह्वाग्रे स्थलान्निम्नमिवोदकम्। शतेन गुणिता भवति सहस्रेण तु धारिता। शतानां तु सहस्रेण प्रेत्य चेह च तिष्ठति। (माण्डूकी शिक्षा-१६६, १६७)

धनुषि भौमः-	२७ दिसम्बर
गुरुपुष्ययोगः-	२८ ,,
पू.षा.भेऽर्कः-	२९ ,,
मालवीय जय-	४ जन. २०२४
रुक्मिणीजय-	४ ,,
सफला ११ व्रतम्-	७ ,,
धनुषि बुधः-	७ ,,
उ.षा.भेऽर्कः-	११ ,,

वैवाहिकदिनाङ्काः
धन्वर्कदोषः

उपनयनदिनाङ्काः
धन्वर्कदोषः

ग्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	२७ दिस. २३ प्रातः ५/४७	ग्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	०३ जन. २४ प्रातः ५/४७	ग्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	१० जन. २४ प्रातः ५/४७
रा.	८	२	७	८	०	७	१०	११	५	१०	रा.	८	५	१	८	११	९	९	०	६	१०	रा.	८	८	८	८	०	७	१०	११	५	
अं.	१०	१०	२९	०१	११	०२	०८	२६	२६	११	अं.	२९	१६	१३	१५	०८	१९	२९	१५	१५	११	अं.	२५	०५	०९	०१	११	११	०९	२६	२६	
क.	४६	३७	२७	०८	२४	२२	३७	५६	५६	११	क.	२२	४८	५४	३२	४९	३०	३६	२०	२०	११	क.	०२	०३	५१	४८	३२	२५	५४	१२	१२	
वि.	३५	४३	०१	२२	१७	५३	५९	४२	४२	११	वि.	५२	५४	५५	०१	४३	१७	४९	००	००	११	वि.	४०	०३	००	३५	४६	३७	०८	११	११	
गतिः	६१	७७	४४	६६	०	७२	४	३	३	११	गतिः	६१	७०	४३	३	०	७३	५	३	३	११	गतिः	६१	८३	४४	४९	१	७३	५	३	३	
नक्षत्रं चरणं	मूल-४	आर्द्रा-२	ज्ये-४	मूल-१	अश्वि-४	विशा-४	शत-१	रेव-४	चित्रा-२	पौषकृष्ण १ बुधवासरः	नक्षत्रं चरणं	पू.षा-२	उ.षा-३	मूल-२	ज्ये-४	अश्वि-४	आयु-३	शत-१	रेव-३	चित्रा-१	पौषकृष्ण ७ बुधवासरः	नक्षत्रं चरणं	पू.षा-४	मूल-२	मूल-३	मूल-१	अश्वि-४	ज्ये-१	शत-१	रेव-१	चित्रा-१	पौषकृष्ण १४ बुधवासरः

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पू.सं. 58)

श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ पौषशुक्लपक्षः (दि.१२ जनवरी तः २५ जनवरी २०२४ ई. यावत्) याम्य-सौम्यगोलायनेऽर्कः हेमन्तर्तुः, मकरार्कतः शिशिरर्तुश्च ।

अं.	षोष	वा.	ति.	घ.	प.	दि.श	घं.	मि.	न.	घ.	प.	दि.श	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	क.	घं.	मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमये)		
12	२८	शु.	१	२०	३५	दि.	२	४१	उ.षा.	२२	४७	दि.	३	३४	ह.	१९	४१	ब.	१४	४१	६	२७	५	२२	२७	१८	चन्द्रदर्शनं, स.सि.यो. १५/३४ तः।
13	२९	श.	२	१२	४२	दि.	११	३३	श्रव.	१६	२४	दि.	१	०२	व.	१०	०९	कौ.	११	३३	६	२८	५	२३	२७	१८	कुम्भे २३/४९ लोहडी, पञ्चकारम्मः २३/४९, स.सि.यो. १३/०२ तः।
14	माघ	३	५	५०	४४	दि.	८	२४	धनि.	१०	१९	दि.	१०	३६	सि.	५	४९	वणि.	१८	५६	६	२८	५	२४	२७	२०	भद्रा ६/५६ तः, रा. ५/२८ या., मकरेऽर्कः रा. २/३१, वैनायकीश्रीगणेश ४ व्रतम्।
15	२	सो.	५	५०	४४	रा.	२	४६	शत.	४	४७	दि.	८	२३	वरी.	४०	४४	ब.	१६	०७	६	२८	५	२४	२७	२०	मीने २४/५९ मकरार्कपुण्यकालः मध्याह्नात्पूर्वं (खिचडी)।
16	३	मं.	६	४४	५२	रा.	१२	२५	पू.भा.	५६	०७	प्रा.	६	३१	परि.	३४	५१	कौ.	१३	३६	६	२८	५	२५	२७	२३	
17	४	बु.	७	४०	०४	रा.	१०	३०	रेव.	५३	१५	रा.	३	४६	शि.	२७	३९	ग.	११	२८	६	२८	५	२५	२७	२३	मेघे ३/४६ भद्रा- २२/३० तः, पञ्चकान्तः रा. ३/४६, श्रीगुरुगोविन्दसिंहजयन्ती ७।
18	५	बु.	८	३६	२०	रा.	९	००	अश्वि	५१	३०	रा.	३	०४	सि.	२१	२२	वि.	९	४५	६	२८	५	२६	२७	२६	भद्रा- ९/४५ या., स.सि.यो. रा. ३/०४ या., धनुषि शुक्रः २०/४५।
19	६	शु.	९	३३	००	सा.	७	४०	भर.	५०	५३	रा.	२	४९	सा.	१६	०१	बाल.	८	०८	६	२८	५	२७	२७	२९	स.सि.यो. रा. १२/१३ तः।
20	७	श.	१०	३२	२०	सा.	७	२४	कृति.	५१	१८	रा.	२	५९	शु.	११	४४	तै.	७	३२	६	२८	५	२७	२७	२९	वृषे ८/५२ साम्बदशमी (उत्कले)।
21	८	र.	११	३१	५९	सा.	७	१६	रोहि.	५२	५१	रा.	३	३६	शु.	८	१२	वणि.	७	२०	६	२८	५	२८	२७	३०	भद्रा- ७/२० तः, १९/१७ या., पुत्रदा ११ व्रतं, (सर्वे)।
22	९	सो.	१२	३२	५६	सा.	७	३८	मृग.	५५	४५	रा.	४	४६	ब्र.	५	३९	ब.	७	२७	६	२८	५	२९	२७	३३	मिथुने १६/११ गोमयेन ११ व्रतपारणं, स.सि.यो. रा. ४/४६।
23	१०	मं.	१३	३४	४८	रा.	२	२३	आ.	५९	२३	प्रा.	६	१३	ऐ.	३	५९	कौ.	८	०१	६	२८	५	२९	२७	३३	भौमप्रदोषव्रतं, नेताजीसुभाषचन्द्रबोसजयन्ती।
24	११	बु.	१४	३७	५३	रा.	९	३६	पुन.	६०	००	अ	हो	रात्र	वै.	३	२६	ग.	९	००	६	२७	५	३०	२७	३८	कर्के रा.१/४१ भद्रा-२१/३६ तः, श्रवणभेऽर्कः २१/५०। A गुरुपुष्ययोगः ८/१० तः।
25	१२	बु.	१५	१९	५५	रा.	११	१३	पुन.	४	१८	दि.	८	१०	वि.	२	५९	वि.	१०	२५	६	२७	५	३१	२७	४१	भद्रा-१०/२५ या., स्नानदानव्रतादौ पुण्यतमा १५, शाकम्भरीजय., A

B महात्मागान्धीनिर्वाणदिवसः, स.सि.यो. २२/१२ तः। **C** स.सि.यो. रा. ३/१८ या.। **D** हजरतअलीजन्मदिनं १५, रविपुष्ययोगः १२/१३ या.।

Z गुरुशास्त्राभिलिखनः। अधर्मज्ञा दुराचारास्ते भवन्ति गतायुषः।। विशीला भिन्नमर्यादा नित्यं सङ्कीर्णमैथुनाः। अल्पायुषो भवन्तीह नरा निरयगामिनः।। अक्रोधनः सत्यवादी भूतानामविहिंसकः। अनुसूयुरजिह्वाश्च शतवर्षाणि जीवति।। पन्था देयो ब्राह्मणाय गोभ्यो राजभ्य एव च। वृद्धाय भारतपताय गर्भिण्यै दुर्बलाय च।। **गणेशोत्पत्तिविषये-** सर्वदेवमयः साक्षात् सर्वमंगलकारकः माघकृष्णचतुर्थ्यां तु प्रादुर्भूतो गणाधिपः।। “चतुर्थी गणनाथस्य मातृविद्धा प्रशस्यते” गणेश गौरी बहुलाव्यतिरिक्ता प्रकीर्तिता।।

मकरेऽर्कः- १४ जन.
श्रीगुरुगोविन्दसिंहजय. १७,,
धनुषि भे शुक्रः १८,,
साम्बदशमी (उत्कले) २०,,
पुत्रदा ११ व्रतं २१,,
नेताजीसुभाषचन्द्रबोसजय. २३,,
श्रवणभेऽर्कः २४,,
शाकम्भरीजय. २५,,
गुरुपुष्ययोगः २५,,

वैवाहिकदिनाङ्कः-
जनवरीमासे- १६,१७,२१,२२ मात्रम्।

उपनयनदिनाङ्कः-
सन्मूर्ताभावः

प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	विधि	प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.									
१७	जन.	२४	प्रातः	५/४७	तिलचतुर्थीनिर्णयः- माघशुक्लचतुर्थी तिलचतुर्थी। सा प्रदोषव्यापिनी ग्राह्या।। माघशुक्लसप्तमी(रथसप्तमी)निर्णयः- माघशुक्लसप्तमी रथसप्तमी। सा अरुणोदयव्यापिनी ग्राह्या।। माघशुक्लाष्टमी भीष्माष्टमी- माघमासि सिताष्टम्यां सतिलं भीष्मतर्पणम्। श्राद्धञ्च ये नराः कुर्युस्ते स्युः सन्ततिभागिनः।। माघशुक्लद्वादशी भीष्मद्वादशी, इयं पूर्वयुता ग्राह्या।। त्वया कृतमिदं वीर! तव नाम्ना भविष्यति। सा भीष्मद्वादशीत्येषा सर्वपापहरा शुभेति हेमाद्रौ पात्रवचनात्।। तुलसीपत्रत्रोटनमन्त्रः- तुलस्यामृतजन्मा त्वं केशवस्य सदा प्रिया। क्षमस्व हरिपूजार्थं तव पत्रं चिनोम्यहम्।। तिथितत्त्वचिन्तामणौ।। अल्पायुषः विषये युधिष्ठिरं प्रति भीष्मोक्तिः-ये नास्तिका निक्रियाश्च Z										२४	जन.	२४	प्रातः	५/४७	तिलचतुर्थीनिर्णयः- माघशुक्लचतुर्थी तिलचतुर्थी। सा प्रदोषव्यापिनी ग्राह्या।। माघशुक्लसप्तमी(रथसप्तमी)निर्णयः- माघशुक्लसप्तमी रथसप्तमी। सा अरुणोदयव्यापिनी ग्राह्या।। माघशुक्लाष्टमी भीष्माष्टमी- माघमासि सिताष्टम्यां सतिलं भीष्मतर्पणम्। श्राद्धञ्च ये नराः कुर्युस्ते स्युः सन्ततिभागिनः।। माघशुक्लद्वादशी भीष्मद्वादशी, इयं पूर्वयुता ग्राह्या।। त्वया कृतमिदं वीर! तव नाम्ना भविष्यति। सा भीष्मद्वादशीत्येषा सर्वपापहरा शुभेति हेमाद्रौ पात्रवचनात्।। तुलसीपत्रत्रोटनमन्त्रः- तुलस्यामृतजन्मा त्वं केशवस्य सदा प्रिया। क्षमस्व हरिपूजार्थं तव पत्रं चिनोम्यहम्।। तिथितत्त्वचिन्तामणौ।। अल्पायुषः विषये युधिष्ठिरं प्रति भीष्मोक्तिः-ये नास्तिका निक्रियाश्च Z									
१	९	११	८	८	०	७	१०	११	५	रा.	९	२	८	८	०	८	१०	११	५	वि.									
अं.	०२	१७	१५	०९	११	२८	१०	२५	२५	क.	१८	३९	२३	०५	२०	३६	२१	२७	२७	वि.									
क.	१०	२०	०६	०६	५२	००	३६	४९	४९	वि.	०१	०२	०८	४१	४८	४१	३९	४१	४१	गतिः									
वि.	३२	०६	०६	४२	०१	२१	४०	५६	५६	गतिः	६१	७५	३६	४५	८१	४	७४	६	३	३									
मितिः	६१	८५	४५	७०	३	७३	६	३	३	गतिः	०२	४६	२४	०२	४०	२०	३४	११	११	नक्षत्र चरण									
नक्षत्र चरण	उ.षा.-२	रेव.-१	पू.षा.-१	मूला.-३	अश्वि.-४	ज्ये.-४	शता.-२	रेव.-३	चित्रा.-१	उ.षा.-४	आर्द्र.-४	पू.षा.-३	पू.षा.-२	अश्वि.-४	मूला.-२	शता.-२	रेव.-३	चित्रा.-१	पौषशुक्ल ७ बुधवासः	पौषशुक्ल १४ बुधवासः									

श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ माघकृष्णपक्षः (दि. २६ जनवरी तः ०९ फरवरी. २०२४ ई. यावत्) याम्य-सौम्यगोलायनेऽर्कः शिशिरर्तुः ।																													
अं.	माघ	वा.	ति.	घ.	प.	दि.रा	घं.	मि.	न.	घ.	प.	दि.रा	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	क.	घं.	मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टैण्डर्डसमये)				
26	१३	शु.	१	४७	०९	रा.	१	१८	पु.	१०	०७	दि.	१०	३०	प्री.	३	५१	बाल.	१२	१२	६	२७	५	३१	२७	४१	माघे त्यजेन्मूलकम् प्रयागे कल्पवासारम्भः, भारतगणतन्त्रदिवसः (७५ तमः) ।		
27	१४	श.	२	५२	५०	रा.	३	३४	श्ले.	१६	४३	दि.	१	०८	आयु.	५	१६	तै.	१४	१६	६	२७	५	३२	२७	४२	सिंहे १३/०८		
28	१५	र.	३	५९	१०	प्रा.	६	०७	म.	२३	५१	दि.	३	५१	सौ.	७	०२	मणि.	१६	५१	६	२७	५	३२	२७	४२	भद्रा १६/५१ तः रा. ६/०७ यावत् ।		
29	१६	सो.	४	६०	००	अ	हो	रात्र	पू.फा.	३१	५७	रा.	७	०२	शो.	९	१३	ब.	१९	२५	६	२७	५	३३	२७	४५	कन्या. रा.१/५० संकष्टीश्रीगणेश ४ व्रतम् ।		
30	१७	मं.	४	५	४०	दि.	८	४२	उ.फा.	३९	१२	रा.	१०	१२	अति.	११	३२	बाल.	८	४२	६	२६	५	३४	२७	५०	महात्मागांधीनिर्वाणदिवसः ।		
31	१८	बु.	५	१२	१०	दि.	११	१८	ह.	४६	१३	रा.	१२	५५	सु.	१३	४७	तै.	११	१८	६	२६	५	३४	२७	५०	स.सि.यो. १२/५५ यावत् ।		
फर.	१९	बु.	६	१७	५७	दि.	१	३७	चि.	५२	३६	रा.	३	२८	धृ.	१५	३०	मणि.	१६	३७	६	२६	५	३४	२७	५३	तुला १४/१२ भद्रा १३/३७ तः रा. २/३४ या., मकरे बुधः १४/०७ ।		
2	२०	शु.	७	२२	४८	दि.	३	३०	स्वा.	५७	४९	प्रा.	५	३३	शू.	१६	१९	ब.	१५	३०	६	२५	५	३५	२७	५६	स्वामीविवेकानन्दजयन्ती ।		
3	२१	श.	८	२६	०९	सा.	४	५३	वि.	६०	००	अ	हो	रात्र	गं.	१५	५९	कौ.	१६	५३	६	२५	५	३६	२७	५७	वृश्चि.रा१२/३७ अष्टकाश्राद्धम् । अनद्यां समुद्रे वा मौनव्रताचरणेन स्नानं, स.सि.यो.२३/३७ या. ।		
4	२२	र.	९	२७	२१	सा.	५	२४	वि.	१	२४	प्रा.	६	५८	वृ.	१४	०८	ग.	१७	२४	६	२४	५	३६	२७	५७	भद्रा रा. ५/१७ तः ।		
5	२३	सो.	१०	२६	६६	सा.	५	०९	अनु.	२	५२	प्रा.	७	३३	धृ.	१०	५०	वि.	१७	०९	६	२४	५	३७	२८	०३	भद्रा १७/०९ या., स.सि.यो. ७/३३ या., मकरे भौमः २१/०० ।		
6	२४	मं.	११	२४	१९	सा.	४	०८	ज्ये.	५९	२९	प्रा.	७	२४	प्रा.	६	०३	व्या.	५९	५३	२३	१७	०८	६	२४	५	३८	२८	०५ धनुषि ७/२४ षट्तिता ११ व्रतं, धनिष्ठायाऽमर्कः रा. १/०७ ।
7	२५	बु.	१२	१९	४३	दि.	२	१७	पू.षा.	५५	३८	रा.	४	३९	व.	५१	१६	तै.	१४	१७	६	२४	५	३८	२८	०५	गोदुग्धेन ११ व्रतपारणं, प्रदोषव्रतम् ।		
8	२६	बु.	१३	१९	१५	दि.	११	४१	उ.षा	४९	४८	रा.	२	१८	सि.	४२	०३	मणि.	११	४१	६	२३	५	३९	२८	११	भद्रा ११/४१ तः २२/०६ या., मासशिवरात्रि १४ व्रतम् ।		
9	२७	शु.	१४	५६	३२	दि.	८	३८	श्रव.	४३	०५	रा.	११	३७	व्यति.	३१	५५	श.	८	३१	६	२३	५	३९	२८	११	प्रयागे त्रिवेणीसङ्गमे काश्यां स्नानदानश्राद्धादौ मौनी अमावस्या, A		

Z नियमास्तु नारदीये- न वह्निं सेवयेत् स्नातो ह्यस्नातोऽपि वरानने । होमार्थं सेवयेद्वह्निं शीतार्थं न कदाचन ।। त्रिभागस्तु तिलानां हि चतुर्थः शर्करान्तः । अनभ्यङ्गीवराहो सर्वमासं नयेद् व्रती ।। अप्रावृत्तशरीरस्तु यः कष्टं स्नानमाचरेत् । पदे-पदे अश्वमेधस्य फलं प्राप्नोति मानवः । शङ्खचक्रधरं देवं माधवं नाम पूजयेत् । वह्निं हुत्वा विधानेन ततस्त्वेकाशनो भवेत् । भूशय्याब्रह्मचर्येण शक्तः स्नानमाचरेत् । अशक्तो ब्रह्मचर्यादौ स्वेच्छा सर्वत्र कथ्यते ।

अपि च- तिलस्नायीतिलोद्भृतीतिलहोमीतिलोदकी ।। तिलभुक्तिदाता च षट्तिताः पापनाशना ।। षडाततायिनः शुक्रनीतौ-अग्निदो गरदश्चैव शस्त्रोन्मतो धनापहः । क्षेत्रदारहरश्चैतान् षड् विद्यादाततायिनः ।।

प्रयागे कल्पवासारम्भः २६ जन.
भारतगणतन्त्रदिवसः २६ ,,
महात्मागांधीनिर्वाणदिवसः ३० ,,
मकरे बुधः १ फर.
स्वामीविवेकानन्दजय.
मकरे भौमः ५ ,,
षट्तिता ११ व्रतम् ६ ,,
धनिष्ठायाऽमर्कः ६ ,,
मौनी अमा. ९ ,,

वैवाहिकदिनाङ्काः-
जनवरी-मासे- २७,३०,३१ मात्रम् ।
फरवरीमासे- २,४, ६ मात्रम् ।

उपनयनदिनाङ्काः-
जनवरी-मासे- २६, ३१ मात्रम् ।

प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	विविधविषयाः-										प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.										
३१ जन. २४ प्रातः ५/४७										विविधविषयाः- माघे त्यजेन्मूलकमिति विषये निर्णयसिन्धौ । पौष्ये तु समतीतायां यावद्भवति पूर्णिमा । माघमासस्य तावद्धि पूजा विष्णोर्विधीयते ।। पितृणां देवतानाञ्च मूलकं नैव दापयेत् । ब्राह्मणं मूलकं दत्त्वा चरेच्चान्द्रायणं व्रतम् ।। अन्यथा याति नरकं क्षत्रविट्छूद्र एव च । वर्जनीयं प्रयत्नेन मूलकं मदिरोपमम् ।। माघस्नानमन्त्रः- दुःखदारिद्र्यनाशाय श्रीविष्णोस्तोषणाय च । प्रातःस्नानं करोम्यद्य माघे पापविनाशनम् ।। मकरस्थे रवौ माघे गोविन्दाच्युत-माधव ! स्नानेनानेन मे देव ! यथोक्तफलदो भव ।। अमृतोद्भव ! श्रीवृक्ष ! शंकरस्य सदाप्रिय ! । क्षमस्व शिवपूजार्थं तव पत्रं चिनोम्यहम् ।। माघ स्नानफलम्- (निर्णयसिन्धौ)- तुलामकरमेषु प्रातःस्नायी सदा भवेत् । हविष्यं ब्रह्मचर्यञ्च माघस्नाने महाफलम् ।। माघस्नाने Z										७ फर. २४ प्रातः ५/४७										प्र.	९	८	९	९	०	८	१०	११	५
रा.	९	५	८	८	०	७	१०	११	५	<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="width: 45%;"> <p>११ श. सु. १०</p> <p>१२ रा. सु. १०</p> <p>१ गु. १</p> <p>३</p> </div> <div style="width: 45%;"> <p>७ श. सु. १</p> <p>१२ रा. सु. १०</p> <p>१ गु. १</p> <p>३</p> </div> </div>										रा.	९	८	९	९	०	८	१०	११	५										
अं.	२३	१२	०१	०८	१३	२३	१२	२४	२४											अं.	२३	१२	०१	०८	१३	२३	१२	२४	२४										
क.	३०	५५	०२	३६	४४	५२	५७	४३	४३											क.	३०	५५	०२	३६	४४	५२	५७	४३	४३										
वि.	५९	३२	२७	०५	३९	४१	४१	१०	१०											वि.	५९	३२	२७	०५	३९	४१	४१	१०	१०										
गतिः	६०	८३	४३	१३	७	७४	७	३	३											गतिः	६०	८३	४३	१३	७	७४	७	३	३										
नक्षत्रं चरणां	श्रव.-२	हस्त-२	पू.षा.-४	उ.षा.-१	अश्वि-४	अनु.-४	शत.-२	रेव.-३	चित्रा.-१	नक्षत्रं चरणां	धनि.-१	मूल.-४	उ.षा.-१	उ.षा.-४	भर.-१	पू.षा.-४	शत.-२	रेव.-३	चित्रा.-१																				

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पू.सं. 60)

श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ माघशुक्लपक्षः (दि. १० फरवरी तः २४ फरवरी २०२४ ई. यावत्) याम्य-सौम्यगोलायनेऽर्कः शिशिरर्तुः ।

अं.	माघ	वा.	ति.	घ.	प.	दि.श	घं.	मि.	न.	घ.	प.	दि.श	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	क.	घं.	मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टैण्डर्डसमये)			
10	२८	श.	१	४७	१३	रा.	१	१५	धनि.	३५	३८	रा.	८	३७	वरी.	२१	१७	किं.	१४	३२	६	२२	५	४०	२८	१५	कुम्भे १०/०७	शिशिरगुप्तनवरात्रारम्भः, पञ्चकारम्भः १०/०७, वल्लभाचार्यजयन्ती।
11	२९	र.	२	३८	०२	रा.	९	३५	शत.	२८	२१	सा.	५	४२	परि.	१०	४१	बाल.	११	२५	६	२२	५	४०	२८	२०		चन्द्रदर्शनं, मकरे शुक्रः ४/४१।
12	३०	सो.	३	२९	३०	सा.	६	०९	पू.भा.	२१	३१	दि.	२	४७	शि.	६	१९	तै.	७	५२	६	२१	५	४१	२८	२०	मीने ९/३८	भद्रा रा. ४/३५ तः। A स.सि.यो. १५/४१ यावत्।
13	३१	मं.	४	२१	३८	दि.	३	००	उ.भा.	१५	५०	दि.	१२	४१	सा.	४१	३७	वि.	१५	००	६	२१	५	४१	२८	२०		भद्रा १५/०० या., कुम्भेऽर्कः १५/३०, वैनायकीश्रीगणेश ४ व्रतं, A
14	२	बु.	५	१५	११	दि.	१२	२४	रेव.	१०	५४	दि.	१०	४२	शु.	३४	०३	बाल.	१२	२४	६	२०	५	४२	२८	२९	मेघे १०/४२	पञ्चकान्तः १०/४२, वसन्तपञ्चमी सरस्वतीपूजा वागीश्वरीजय., तक्षकपूजा।
15	३	बृ.	६	११	०५	दि.	१०	४६	अश्वि	७	४०	दि.	९	२४	शु.	२७	४०	तै.	१०	४६	६	२०	५	४२	२८	२९		स.सि.यो. ९/२४ यावत्।
16	४	शु.	७	६	५१	दि.	९	०३	भर.	६	०४	दि.	८	४५	ब्र.	२२	३४	विण.	९	०३	६	१९	५	४३	२८	३०	वृषे १४/२९	भद्रा ९/०३ तः, २०/४२ या., अचला सप्तमी, रथसप्तमी, माघवाचार्यजय.।
17	५	श.	८	५	०२	दि.	८	२०	कृति.	५	०५	दि.	८	२१	ऐ.	१८	५०	ब.	८	२०	६	१९	५	४३	२८	३३		स.सि.यो. ८/२१ तः।
18	६	र.	९	४	५१	दि.	८	१४	रोहि.	७	४७	दि.	९	२५	वै.	१६	१७	कौ.	८	१४	६	१८	५	४३	२८	३३	मिथुने २२/०३	हरसुब्रह्मजय. ९, (भभुआ, चैनपुर), नवरात्रस्य होमादिकञ्च।
19	७	सो.	१०	६	२४	दि.	८	५१	मृग.	१०	५७	दि.	१०	४०	वि.	१४	५४	ग.	८	५१	६	१७	५	४४	२८	३८		भद्रा- २१/२२ तः, नवरात्रपारणं, स.सि.यो. १०/४० या., शिवाजीजय.।
20	८	मं.	११	८	५९	दि.	९	५३	आ.	१५	१२	दि.	१२	३२	प्री.	१४	४७	वि.	९	५३	६	१७	५	४४	२८	३८		भद्रा- ९/५३ या., जया ११ व्रतं (सर्वे), भीष्मद्वादशी (पूर्वयुता), B
21	९	बु.	१२	१२	५५	दि.	११	२६	पुन.	२०	३१	दि.	२	२८	आयु.	१५	१७	बाल.	११	२६	६	१६	५	४५	२८	४२	कर्के ७/५९	गोदुग्धेन ११ व्रतपारणं, शालीग्रामशिलादानं, प्रदोष १३ व्रतम्।
22	१०	बृ.	१३	१७	४१	दि.	१	२०	पु.	२६	४१	दि.	४	५६	सौ.	१६	१४	तै.	१३	२०	६	१६	५	४५	२८	४५		गुरुपुष्ययोगः १६/५६ यावत्। B कुम्भे बुधः ८/२८।
23	११	शु.	१४	२३	२६	दि.	३	३७	श्ले.	३३	४३	रा.	७	४४	शो.	१७	५७	विण.	१५	३७	६	१५	५	४६	२८	४८	सिंहे १९/४४	भद्रा १५/३७ तः रा. ४/४६ यावत्।
24	१२	श.	१५	२९	१३	सा.	५	५५	म.	४०	५६	रा.	११	३६	अति.	२०	०२	ब.	१७	५५	६	१४	५	४६	२८	५०		स्नानदानव्रतादौ माघी पूर्णिमा संतरविदासजय. १५, हजरतअली जन्मदिनं १५।

Z (मु. चि. १/४५) ॥ शुक्रस्य बाल्यास्तवाह्निककथनम्- प्राच्यामुदेति दिवसे खलु यत्र शुक्रस्तस्मात्परं त्रिदिनमस्य च बाल्यमुक्तम्। अस्तङ्गतो भवति यत्र दिने प्रतीच्यां पूर्वं ततः शरदिनं खलु वाह्निकं स्यात् ॥ पूर्वास्तदिवसात् पूर्वं पक्षं क्षीणं भृगोः सुतः। पश्चिमोदयतः पश्चात्पुटो दिग्भिर्दिनैर्भवेत् ॥
गुरोर्बाल्यास्तवाह्निककथनम्- गुरोर्बाल्यञ्च वाह्निकं बुधैः पक्षमुदाहृतम्। उदयात् परतः पूर्वं भवेतामस्ततो हि ते ॥ मकरन्दप्र.- पृ.सं. १२२ ॥
सद्बुद्धिप्राप्त्युपायः- चित्ताक्रान्तं धातुबद्धं शरीरं नष्टे चित्ते धातवो यान्ति नाशम्। तस्माच्चित्तं सर्वतो रक्षणीयं स्वस्थे चित्ते बुद्धयः सम्भवन्ति ॥ ब्रह्मचर्यं तपः शौचं सन्तोषो भूतसौहृदम्। गृहस्थस्याप्युतौ गन्तुः सर्वेषां मनुपासनम् ॥ इति जितात्मा स्वधर्मे भजन्नित्यमनन्यभाक्। सर्वभूतेषु मद्भावो मद्भक्तिं विन्दतेऽचिरात् ॥ इति ॥

शिशिरगुप्तनवरात्रारम्भः,	१० फरवरी
मकरे शुक्रः	११ ,,
कुम्भेऽर्कः	१३ ,,
वसन्तपञ्चमी	१४ ,,
नवरात्रपारणं	१९ ,,
शिवाजीजय.	१९ ,,
जया ११ व्रतं (सर्वे)	२० ,,
कुम्भे बुधः	२० ,,
संतरविदासजय.	२४ ,,

वैवाहिक दिनांकाः-
फरवरी-मासे-१२,१३,१७,१८, १९,२४ मात्रम्।
उपनयनदिनाङ्काः-
फरवरी-मासे-१४,१९, २१,२२ मात्रम्।

प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	विधिविषयाः-	प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.									
१४	फर.	२४	प्रातः	५/४७	<p>महाभारते दीर्घायुर्विषये युधिष्ठिरं प्रति-भीष्मोक्तिः-युधिष्ठिर उवाच- शतायुर्वक्तः पुरुषः शतवीर्यश्च जायते। कस्मात्स म्रियते पुरुषः बाला अपि पितामहः? ॥ भीष्म उवाच- अत्र तेऽहं प्रवक्ष्यामि यन्मां त्वमनुपृच्छसि। अल्पायुर्धैर्यं भवति दीर्घायुर्वापि मानवः। आचाराल्लभते आयुराचाराल्लभते श्रियम्। आचाराल्लभते कीर्त्तौ पुरुषः प्रेत्य चेह च ॥ दुराचारी हि पुरुषो नेहायुर्विन्दते महान्। यस्मात् त्रसन्ति भूतानि तथा परिभवन्ति च ॥ आचारलक्षणो धर्मः सन्तश्चरित्रलक्षणः। साधूनाञ्च यथा वृत्तमेतदाचारलक्षणम् ॥ भद्रानिवासस्तत्फलञ्च-कुम्भकर्कद्रये मर्त्ये स्वर्गे ऽब्जेऽजात् त्रयेऽलिगे। स्त्रीधनुर्जुकनक्रेऽधो भद्रा तत्रैव तत्फलम् ॥ Z</p>										२१	फर.	२४	प्रातः	५/४७										
रा.	१०	२	९	१०											०	९	१०	११	५	रा.	१०	२	९	१०	०	९	१०	११	५
अं.	००	२७	०६	१९											१४	०२	१३	२४	२४	अं.	०७	२८	११	०१	१५	११	१४	२३	२३
क.	३६	०२	२४	४९											३८	३१	४७	२०	२०	क.	४०	५९	४७	४४	३९	११	३८	५८	५८
वि.	०६	४६	२५	४६											२७	४७	१६	५४	५४	वि.	०३	४४	४३	४५	१६	१९	०२	५९	५९
मितिः	६०	८७	४६	५८	८	७४	७	३	३	मितिः	६०	७३	४६	१०	५	७४	७	३	३										
४०	११	०५	४०	०८	११	११	११	११	११	३९	२०	१५	२१	०५	१५	१७	११	११											
नक्षत्रं चरणं	धनि-३	रेव-४	उ.भा-३	श्रव-३	भर-१	उ.भा-२	शत-३	रेव-३	चित्रा-१	नक्षत्रं चरणं	शत-१	पुन-३	श्रव-१	धनि-३	भर-१	श्रव-१	शत-३	रेव-३	चित्रा-१										
माघशुक्ल ५ बुधवासरः										माघशुक्ल १२ बुधवासरः																			

श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ फाल्गुनकृष्णपक्षः (दि. २५ फरवरी तः १० मार्च २०२४ ई. यावत्) याम्य-सौम्यगोलायनेऽर्कः शिशिरर्तुः ।

अं. फा. वा. ति. घ. प. दि. ग. घ. मि. न. घ. प. दि. ग. घ. मि. यो. घ. प. क. घ. मि. सूर्योदयः सूर्यास्तः दिनमानं चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टैण्डर्डसमये)
25 १३ र. १ ३५ ४१ रा. ८ २९ पू.फा. ४८ २५ रा. १ ३५ सु. २२ १५ बाल. ७ १२ ६ १३ ५ ४६ २८ ५३	स.सि.यो. रा. १/३५ तः।
26 १४ सो. २ ४२ ०३ रा. ११ ०२ उ.फा. ५६ १५ रा. ४ ४३ ध्रु. २४ ३३ तै. ९ ४६ ६ १३ ५ ४७ २८ ५६	कन्या. ८/२२
27 १५ मं. ३ ४८ २० रा. १ ३२ ह. ६० ०० अ हो रात्र भू. २६ ४५ विणि. १२ १७ ६ १२ ५ ४८ २९ ००	भद्रा १२/१७ तः रा. १/३२ या.।
28 १६ बु. ४ ५३ ५९ रा. ३ ४७ ह. ३ १८ दि. ७ ३० गं. २८ ३९ ब. १४ ४० ६ ११ ५ ४८ २९ ०५	तुला २०/२४ संकष्टीश्रीगणेश ४ व्रतं, स.सि.यो. ७/३० यावत्।
29 १७ बृ. ५ ५८ ५६ प्रा. ५ ४४ चि. ९ ५१ दि. ९ १८ वृ. २९ ५२ कौ. १६ ४६ ६ १० ५ ४८ २९ ०५	
मार्च १८ शु. ६ ६० ०० अ हो रात्र स्वा. १५ ४७ दि. १२ २९ ध्रु. ३० १९ ग. १८ ३० ६ १० ५ ४८ २९ ०५	
2 १९ श. ६ २ ४२ प्रा. ७ १५ वि. २० १८ दि. २ १७ व्या. २९ ३८ विणि. ७ १५ ६ १० ५ ४८ २९ ०५	वृश्चि. ७/५० भद्रा ७/१५ तः १९/४४ यावत्।
3 २० र. ७ ५ १० दि. ८ १३ अनु. २३ २२ दि. ३ २७ ह. २७ ४७ ब. ८ १३ ६ ०९ ५ ४९ २९ ११	जानकी अष्टमी (मध्याह्नव्यापिनी)।
4 २१ सो. ८ ५ ३५ दि. ८ २२ ज्ये. २४ ४० दि. ४ ०० व. २४ ३७ कौ. ८ २२ ६ ०८ ५ ४९ २९ १२	धनु. १६/०० अष्टकाश्राद्धं, पू.भा.भेऽर्कः १२/१५।
5 २२ मं. ९ ४ ३१ दि. ७ ५५ मू. २४ २३ दि. ३ ५२ सि. १९ ४६ ग. ७ ५५ ६ ०७ ५ ४९ २९ १५	भद्रा १९/१८ तः।
6 २३ बु. १० ५६ २३ प्रा. ६ ३० पू.षा. २१ ४५ दि. २ ४९ व्यति १३ २६ वि. ६ ४० ६ ०७ ५ ५० २९ १८	मकरे १९/३० भद्रा ६/४० या., विजया ११ व्रतं (सर्वे)। Aस.सि.यो. १०/४९ यावत्।
7 २४ बृ. १२ ४९ २८ रा. १ ५३ उ.षा. १७ २४ दि. १ ०३ वरी. ५ ३२ कौ. १५ १६ ६ ०६ ५ ५० २९ २०	गोदध्ना ११ व्रतपारणं, मीने बुधः ९/२२, कुम्भे शुक्रः १०/३२।
8 २५ शु. १३ ४१ २४ सा. १० ३९ श्रव. ११ ४१ दि. १० ४९ शि. ४६ २३ ग. १२ १६ ६ ०५ ५ ५० २९ २३	कुम्भे २१/२३ भद्रा २२/३९ तः, पञ्चकारम्भः २१/२३ श्रीमहाशिवरात्रिव्रतं, प्रदोषव्रतं, A
9 २६ श. १४ ३२ ०२ दि. ६ ५३ धनि. ४ ४१ दि. ७ ५६ सि. ३५ ३७ वि. ८ ४६ ६ ०४ ५ ५१ २९ २७	भद्रा ८/४६ यावत्। Bस.सि.यो. रा. १/४० तः।
10 २७ र. ३० २२ २० दि. २ ५९ पू.भा. ४९ ११ रा. १ ४३ सा. २४ २८ ना. १४ ५९ ६ ०३ ५ ५१ २९ ३०	मीने २०/३० स्नानदानश्राद्धादौ अमा., पापवारान्विते दर्शे दुर्भिक्षञ्च प्रजाभयं, B

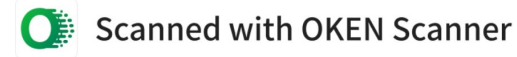
Z कुर्याज्जागरणं तथेति ।। तिथितत्त्वचिन्तामणौ वारुणीयोगः- वारुणेन समा युक्ता मधौ कृष्णा त्रयोदशी । गङ्गायां यदि लभ्येत शतसूर्यग्रहैः समा ।। अष्टाङ्गयोगप्रसङ्गे नियमस्वरूपम्- सिद्धान्तश्रवणं दानं मतिरीश्वरपूजनम् । सन्तोषस्तप आस्तिक्यं ह्रीजपश्च तथा व्रतम् ।। एते तु नियमाः प्रोक्ता दश योगस्य साधकाः ।। सिद्धान्तश्रवणादीनां स्वरूपनिरूपणम्- सिद्धान्तश्रवणं प्रोक्तं वेदान्तश्रवणं बुधैः । दानं न्यायार्जितार्थस्य सत्पात्रे प्रतिपादनम् ।। विहिते कर्मणि श्रद्धा मतिरित्यभिधीयते । यथाशक्त्यर्चनं भक्त्या विष्णोरीश्वरपूजनम् । सन्तोषोलमनेनेति प्रीतिर्यादृच्छिकेन वै ।। कृच्छ्रचान्द्रायणादिश्च तपो देहविशोषणम् । आस्तिक्यमस्ति वेदैकगम्यं वस्त्विति निश्चयः ।। निषिद्धकर्मकरणे व्रीडा हीः प्रोच्यते बुधैः । गुरुपदिष्टस्वाध्यायमन्त्राभ्यासो जपः स्मृतः ।। सदाचारोपदिष्टेषूपायत्वग्रहो व्रतम् । -अहिबुध्न्यसंहिता अ.३१, श्लो.सं.२५-३१

जानकी अष्टमी	३ मार्च
पू.भा.भेऽर्कः	४ ,,
विजया ११ व्रतं	६ ,,
मीने बुधः	७ ,,
कुम्भे शुक्रः	७ ,,
श्रीमहाशिवरात्रिव्रतम्	८ ,,

वैवाहिकदिनाङ्काः-
फरवरीमासे- २६, २७, २८, २९ मात्रम्।
मार्चमासे- २, ४, ६, ७ मात्रम्।
उपनयनदिनाङ्काः-
सन्मुहूर्ताभावः

प्र. सू. चं. मं. बु. बृ. शु. श. रा. के.	२८ फर. २४ प्रातः ५/४७	विधिविषयाः-	६ मार्च २४ प्रातः ५/४७	प्र. सू. चं. मं. बु. बृ. शु. श. रा. के.
रा. १० ५ ९ १० ० ९ १० ११ ५	रा. १२ सु. १० मं.	महाशिवरात्रिनिर्णयः- फाल्गुनकृष्णचतुर्दशी शिवरात्रिः । सा च केषु क्वचिद्दशनेषु प्रदोषव्यापिनी ग्राह्येत्युक्तम्, केषुचिन्निशोथ व्यापिनीति । तद्यथा माधवीये-त्रयोदश्यस्तो गे सूर्ये चतसृष्वेव नाडिषु । भूतविद्धा तु या तत्र शिवरात्रिव्रतं चरेत् ।। स्मृत्यन्तरे- प्रदोषव्यापिनी ग्राह्या शिवरात्रि चतुर्दशी । रात्रौ जागरणं यस्मात् तस्मात्तं समुपोषयेत् ।। अत्र प्रदोषो रात्रिः उत्तरार्द्धे तस्या हेतुत्वाक्तेः । अपि च- भवेद्यत्र त्रयोदश्यां भूतव्याप्ता महानिशीति ।। निर्णयसिन्धुः ।। निशोथव्यापिनीपक्षे नारदः- अर्धरात्रियुता यत्र माघकृष्णाचतुर्दशी । शिवरात्रिव्रतं तत्र सोऽश्वमेधफलं लभेत् ।। अपि च- भवेद्यत्र त्रयोदश्यां भूतव्याप्ता महानिशा । शिवरात्रिव्रतं तत्र Z	रा. १२ सु. १० मं. १ गु. सु. ११ श. ९ चं. १० रा. ११ ५	रा. १० ८ ९ १० ० ९ १० ११ ५
अं. १४ २२ १७ १४ १६ १९ १५ २३ २३	गु. १ सु. ११ श. ९		रा. १२ सु. १० मं. १ गु. सु. ११ श. ९ चं. १० रा. ११ ५	अं. २१ २१ २२ २७ १७ २८ १६ २३ २३
क. ४२ २७ १२ २४ ४६ ५१ २९ ३६ ३६	२ ८		रा. १२ सु. १० मं. १ गु. सु. ११ श. ९ चं. १० रा. ११ ५	क. ४४ १८ ३७ ४६ ५९ ३१ २० १४ १४
वि. ४४ ०० ०९ ५७ २५ ०६ १५ २४ २४	२ ८		रा. १२ सु. १० मं. १ गु. सु. ११ श. ९ चं. १० रा. ११ ५	वि. ०० ३० ३१ १२ १४ ०० ३१ ०८ ०८
गतिः ६० ७१० ४६ १११ ९ ७४ ७ ३ ३	२ ८		रा. १२ सु. १० मं. १ गु. सु. ११ श. ९ चं. १० रा. ११ ५	गतिः ६० ८२८ ४६ ११६ १० ७३ ७ ३ ३
१९ ०५ २४ २४ ५७ १६ २० ११ ११	२ ८		रा. १२ सु. १० मं. १ गु. सु. ११ श. ९ चं. १० रा. ११ ५	०५ ०२ ३२ १२ ४३ ३७ १९ ११ ११
नक्षत्रं चरणं	चित्रा-२		रा. १२ सु. १० मं. १ गु. सु. ११ श. ९ चं. १० रा. ११ ५	नक्षत्रं चरणं
शत-३	चित्रा-२		रा. १२ सु. १० मं. १ गु. सु. ११ श. ९ चं. १० रा. ११ ५	पू.भा.-१
हस्त-४	चित्रा-२		रा. १२ सु. १० मं. १ गु. सु. ११ श. ९ चं. १० रा. ११ ५	पू.षा.-३
श्रव.-३	चित्रा-२		रा. १२ सु. १० मं. १ गु. सु. ११ श. ९ चं. १० रा. ११ ५	श्रव.-४
शत.-३	चित्रा-२		रा. १२ सु. १० मं. १ गु. सु. ११ श. ९ चं. १० रा. ११ ५	पू.भा.-३
भर.-२	चित्रा-२		रा. १२ सु. १० मं. १ गु. सु. ११ श. ९ चं. १० रा. ११ ५	भर.-२
श्रव.-३	चित्रा-२		रा. १२ सु. १० मं. १ गु. सु. ११ श. ९ चं. १० रा. ११ ५	धनि.-२
शत.-३	चित्रा-२		रा. १२ सु. १० मं. १ गु. सु. ११ श. ९ चं. १० रा. ११ ५	शत.-३
रेव.-३	चित्रा-२		रा. १२ सु. १० मं. १ गु. सु. ११ श. ९ चं. १० रा. ११ ५	रेव.-२
चित्रा.-२	चित्रा-२		रा. १२ सु. १० मं. १ गु. सु. ११ श. ९ चं. १० रा. ११ ५	हस्त.-४

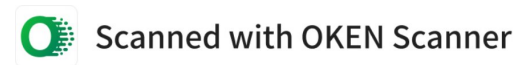
श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ फाल्गुनशुक्लपक्षः (दि. ११ मार्च तः २५ मार्च २०२४ ई. यावत्) याम्य-सौम्यगोलायनेऽर्कः शिशिरर्तु, मीनार्कतः वसन्तर्तुः ।

अं. क्र.	वा.	ति.	घ.	प.	दि.श	घं. मि.	न.	घ.	प.	दि.श	घं. मि.	यो.	घ.	प.	क.	घं. मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टैण्डर्डसमये)			
11	२८	सो.	१	१२	२९	दि.	११	०२	उ.भा.	४१	३६	रा.	१०	४०	शु.	१३	३४	५	५१	२९	३३	चन्द्रदर्शनं, श्रीरामकृष्णपरमहंसजयन्ती २, स.सि.यो. रा. १/४३ तः।		
12	२९	मं.	२	३	४७	दि.	३	५७	रे.	३४	५४	रा.	८	००	शु.	५	३५	६	०२	५	५२	२९	मेघे २०/०० पञ्चकान्तः २०/००।	
13	३०	बु.	४	४७	५९	रा.	१	१३	अ.	२९	३७	सा.	५	५२	ऐ.	४५	१३	६	०१	५	५२	२९	भद्रा १४/३५ तः रा. १/१३ या., वैनायकीश्रीगणेश ४ व्रतं, स.सि.यो. २०/०० तः।	
14	३१	चैत्र	५	४२	५७	रा.	११	१०	भ.	२६	१६	दि.	४	३०	वै.	३७	५०	६	००	५	५२	२९	वृषे २२/१९ भानुसप्तमी, मीनेऽर्कः १२/२२ खरमासारम्भः।	
15	२	शु.	६	३९	४२	रा.	९	५२	कृ.	२४	३१	दि.	३	४७	वि.	३४	४०	६	५९	५	५२	२९	कुम्भे भौमः १८/५२।	
16	३	श.	७	३८	३५	रा.	९	२४	रो.	२४	४०	दि.	३	५०	प्री.	३०	११	५	५८	५	५३	२९	मिथु.रा.४/१७ भद्रा २१/२४ तः, स.सि.यो. १५/५० यावत्।	
17	४	र.	८	३९	३०	रा.	९	४५	मृग.	३६	५९	रा.	८	४५	आयु.	२८	१३	५	५७	५	५३	२९	भद्रा ९/३५ या., होलाष्टकारम्भः, उ.भा.भेऽर्कः २०/४२।	
18	५	सो.	९	४१	५२	रा.	१०	४२	आ.	३०	४७	रा.	६	१६	सौ.	२७	३७	५	५७	५	५३	२९		
19	६	मं.	१०	४६	०६	रा.	१२	२२	पुन.	३६	१६	रा.	८	२६	शो.	२८	२२	५	५६	५	५४	२९	कर्के १३/५४ फगुदशमी(उत्कले)।	
20	७	बु.	११	५१	१२	रा.	२	२४	पु.	४२	३१	रा.	१०	५५	अति.	२९	२९	५	५५	५	५४	२९	भद्रा १३/२३ तः रा. २/२४ या., रंगभरी/आमलकी ११ व्रतम्।	
21	८	बु.	१२	५७	१५	प्रा.	४	४८	श्ले.	४९	५१	रा.	१	५१	सु.	३१	३७	५	५४	५	५४	३०	००	सिंहे रा.१/५१ गोदध्ना ११ व्रतपारणम्।
22	९	शु.	१३	६०	००	अ	हो	रात्र	म.	५७	१८	रा.	४	४८	धृ.	३३	३४	५	५३	५	५४	३०	००	प्रदोषव्रतम्।
23	१०	श.	१३	३	२६	दि.	७	१४	पू.षा	६०	००	अ	हो	रात्र	शु.	३६	०६	५	५४	५	५५	३०	०५	A.स.सि.यो. ७/४८ यावत्।
24	११	र.	१४	९	५५	दि.	९	४९	पू.षा	४	५३	दि.	७	४८	गं.	३८	२०	५	५१	५	५५	३०	०८	कन्या.१४/३२ भद्रा ९/४९ तः २३/०२ या., व्रताय पूर्णिमा, होलिकादाहः (भद्रान्ते), A
25	१२	सो.	१५	१५	५९	दि.	१२	१४	उ.षा.	१२	११	दि.	१०	४२	वृ.	४०	३०	५	५०	५	५५	३०	११	स्नानदानादौ पूर्णिमा, होलाष्टकान्तः, मेघे बुधः रा. २/२५।

Z मासि महाबाहो पुण्ये तु प्रतिदिने। यस्तत्राश्वपंचं स्पृष्ट्वा स्नानं कुर्यान्नरोत्तमः। न तस्य दुरितं किञ्चिन्नाधायो व्याधयो नृप! इति।। **तिथितत्त्वचिन्तामणौ।**
शयने विशेषः- शून्यालये श्मशाने च एकवृक्षे चतुष्पथे। महादेवगृहे वापि मातृवेश्मनि न स्वपेत्।। प्राच्यां दिशि शिरः शस्तं याम्यामथवा नृप। सदैव स्वपतः पुंसो विपरीतं तु रोगदम्।। -कर्मठगुरौ शयनविधिः पृ.सं. ४३।

श्रीरामकृष्णपरमहंसजय. ११ मार्च	मीनेऽर्कः १४ ,,	कुम्भे भौमः १५ ,,	होलाष्टकारम्भः १७ ,,	उ.भा.भेऽर्कः १७ ,,	आमलकी ११ व्रतम् २० ,,	होलिकादाहः (भद्रान्ते) २४ ,,	मेघे बुधः २५ ,,
वैवाहिकदिनाङ्कः- मार्चमासे- ११,१२ मात्रम्। तदग्रे मीनार्कदोषः।							
उपनयनदिनाङ्कः- सन्मुहूर्ताभावः							

प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	वृ.	शु.	श.	रा.	के.	विधि	विधि	प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	वृ.	शु.	श.	रा.	के.	
रा.	१०	०	९	११	०	१०	१०	११	५	१३ मार्च २४ प्रातः ५/४७ 	होलिकादहनम्- फाल्गुनशुक्लपौर्णमासी सायं व्यापिनी ग्राह्या। तद्यथा-सायां हने होलिकां कुर्यात् पूर्वाह्ने क्रीडनं गवाम्।। प्रदोषव्यापिनीग्राह्या पौर्णिमाफाल्गुनी सदा। तस्यां भद्रामुखं त्यक्त्वा पूज्या होला निशामुख - इति नारदः।। तत्र दिनद्वये प्रदोषव्याप्तौ परैव ग्राह्या।। भद्रायां द्वे न कर्तव्ये श्रावणी फाल्गुनी तथा। श्रावणी नृपतिं हन्ति ग्रामं दहति फाल्गुनी।। वसन्तोत्सवः(होली) विषये- चैत्रकृष्णप्रतिपदि वसन्तोत्सवः। सा चौदयिकीग्राह्या। प्रवृत्ते मधुमासे तु प्रतिपद्युदिते रवाविति-भविष्योक्तेः।। दिनद्वये तथात्वे पूर्वा। तद्यथा- वत्सरादौ वसन्तादौ बलिराज्ये तथैव च। पूर्वविद्धैव कर्त्तव्या प्रतिपत् सर्वदा बुधैः -इति वृद्धवशिष्ठः।। चैत्रे Z	२० मार्च २४ प्रातः ५/४७ 	रा.	११	३	१०	११	०	१०	१०	११	५
अं.	२८	५	२८	११	१९	७	१७	२२	२२				अं.	०५	०८	०३	२३	२०	१५	१८	२२	२२
क.	४३	४१	०३	१३	१७	१०	११	५१	५१				क.	४१	११	३०	०५	३९	५०	०१	३९	३९
वि.	४५	५	३५	१४	५	५२	२७	५३	५३				वि.	५५	३८	०८	१५	२१	३६	३९	३७	३७
गतिः	५९	८८०	४६	११२	११	८४	७	३	३				गतिः	५९	७३२	४६	९०	१२	७४	७	३	३
नक्षत्र चरणं	पू.भा.-३	अश्वि.-२	घनि.-२	उ.भा.-३	भर.-२	शत.-१	शत.-४	रेव.-२	हस्त.-४	नक्षत्र चरणं	उ.भा.-१	पुष्य.-२	घनि.-४	उ.भा.-३	भर.-३	शत.-३	शत.-४	रेव.-२	हस्त.-४			
फाल्गुनशुक्ल ४ बुधवासरः										फाल्गुनशुक्ल ११ बुधवासरः												

श्रीशुभसम्बत् २०८० शाके १९४५ चैत्रकृष्णपक्षः (दि. २६ मार्च तः ८ अप्रैल २०२४ ई. यावत्) याम्य-सौम्यगोलायनेऽर्कः वसन्तर्तुः ।																																							
अं.	चैत्र	वा.	ति.	घ.	प.	दि.	घं.	मि.	न.	घ.	प.	दि.	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	क.	घं.	मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमये)														
26	१३	मं.	१	२१	५५	दि.	२	३६	ह.	१९	१९	दि.	१	३४	धु.	४२	०९	कौ.	१४	३६	५	५०	५	५५	३०	११	तुला. रा.२/४९	होली, वसन्तोत्सवः।											
27	१४	बु.	२	२६	५९	दि.	४	३७	चि.	२५	३९	दि.	४	०५	व्या.	४३	१८	ग.	१६	३७	५	४९	५	५६	३०	१५		भद्रा- रा. ५/२३ तः।											
28	१५	बृ.	३	३१	२४	सा.	६	२२	स्वा.	३१	२०	रा.	६	२०	ह.	४३	४७	वि.	१८	२२	५	४८	५	५६	३०	१८		भद्रा- १८/२२ या., संकष्टीश्रीगणेश ४ व्रतम्।											
29	१६	शु.	४	३४	५२	रा.	७	४४	वि.	३६	०३	रा.	८	१२	व.	४३	३३	ब.	७	०३	५	४७	५	५६	३०	२०	वृश्चि.१२/२०												
30	१७	श.	५	३७	११	रा.	८	३८	अनु.	३९	३६	रा.	९	३६	सि.	४२	१४	कौ.	८	११	५	४६	५	५६	३०	२३		श्रीरङ्गपञ्चमी।											
31	१८	र.	६	३८	१९	रा.	९	०५	ज्ये.	४२	०२	रा.	१०	३४	व्यति.	४०	०१	ग.	८	५२	५	४५	५	५७	३०	२७	धनु २२/३४	भद्रा- २१/०५ तः, स.सि.यो. २२/३४ तः, रेवत्यामर्कः ७/२१।											
अप्रै.	१९	सो.	७	३८	०३	रा.	८	५७	मू.	४३	०१	रा.	१०	५६	वरी.	३६	३३	वि.	९	०१	५	४४	५	५७	३०	३३		भद्रा. ९/०१ यावत्।											
2	२०	मं	८	३६	१२	रा.	८	१३	पू.षा.	४२	२५	रा.	१०	४२	परि.	३१	५२	बाल.	८	३५	५	४४	५	५७	३०	३३	मकरे रा.४/२२	वृद्धाङ्गारक(बुढ़वा मङ्गल)व्रतम्।											
3	२१	बु.	९	३२	४३	सा.	६	४८	उ.षा.	३९	०८	रा.	९	२२	शि.	२५	५९	तै.	७	३०	५	४३	५	५८	३०	३८		शीतलाष्टमी व्रतम्।											
4	२२	बृ.	१०	२७	३८	सा.	४	४५	श्र.	३६	२७	रा.	८	१७	सि.	१८	५०	मणि.	५	४६	५	४२	५	५८	३०	४१		भद्रा- ५/४६ तः ६/४५ यावत्।											
5	२३	शु	११	२१	०२	दि.	२	०६	धनि.	३१	२१	सा.	६	१३	सा.	१०	२३	बाल.	१४	०६	५	४१	५	५८	३०	४२	कुम्भे ७/१५	पापमोचनी ११ व्रतं, पञ्चकारम्भः ७/१५।											
6	२४	श.	१२	१३	२५	दि.	११	०२	शत.	२५	०९	दि.	३	४४	शु.	५०	५७	तै.	११	०२	५	४०	५	५८	३०	४५		गोधूतेन ११ व्रतपारणं, शनिप्रदोषव्रतम्।											
7	२५	र.	१३	४	११	दि.	७	३१	पू.भा.	१८	०१	दि.	१२	५१	ब्र.	४०	३२	वि.	१७	१३	५	३९	५	५९	३०	५०	मीने ७/३४	भद्रा- ७/३१ तः १७/१३ या., मासशिवरात्रिव्रतं, स.सि.यो. १२/५१ तः।											
8	२६	सो.	३०	४५	३९	रा.	११	५४	उ.भा.	१०	३६	दि.	९	५२	ऐ.	२९	५३	चतु.	१३	२५	५	३८	५	५९	३०	५०		स्नानदानश्राद्धादौ सोमवती अमावस्या।											
<p>लेहां पेयं च विविधं हस्तदत्तं न भक्षयेत्॥ घृतं वा यदि वा तैलं विप्रो नाद्यान्खस्थितम्॥ यमस्तदशुचि प्राह तुल्यं गोमांसभक्षणम्॥ तिथिग्रहणे विशेषः- स्नाने चाभ्यञ्जने दाने दन्तधावनमैथुने। तिथिस्तात्कालिकी प्राह्या तथा मरणजनमनोः॥</p> <p>मौनकालविषये - सिनीवाली कुहूवापि यदि सोमदिने भवेत्। गोसहस्रफलं दद्यात् स्नानं यन्मौनिना कृतम्॥ एतच्च मौनमरुणोदयमारभ्य स्नानपर्यन्तं कार्यं न तु स्नानकालमात्रे। 'इति तिथ्यादितत्त्वम्'॥ पुरीषे मैथुने होमे प्रसावे दन्तधावने। स्नानभोजनजाप्येषु सदा मौनं समाचरेत्॥ (अत्रिः)॥</p> <p>योगविषये- संयोगो योग इत्युक्तो जीवात्मपरमात्मनोः। अष्टाङ्ग एष कथितो येनात्मा दृश्यतां गतः॥ अष्टाङ्गयोगस्य अङ्गानि- अष्टाङ्गान्यस्य वक्ष्यामि पृथक्तानि निशामय। यमश्च नियमश्चैवमासनं तदनन्तरम्॥ प्राणायामस्ततः प्रोक्तः प्रत्याहारश्च धारणा। ध्यानं तथा समाधिश्चाप्याङ्गान्येतानि नारद॥</p> <p>यमस्वरूपम्- सत्यं दया धृतिः शौचं ब्रह्मचर्यं क्षमार्जवम्। मिताहारस्तथास्तेयमहिंसेति यमा दश॥ -अहिर्बुध्न्यसंहिता अ.३१, श्लो.सं. १५-१७</p>														<p>होली- २६ मार्च रेवत्यामर्कः ३१ ,, बुढ़वा मङ्गलव्रतम् २ अप्रैल शीतलाष्टमी व्रतम् ३ ,, पापमोचनी ११ व्रतम् ५ ,, सोमवती अमा. ८ ,,</p>		<p>वैवाहिकदिनाङ्कः- मीनार्कदोषः</p>		<p>उपनयनदिनाङ्कः- मीनार्कदोषः</p>																					
प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	<p>२७ मार्च २४ प्रातः ५/४७</p> <p>ब्राह्ममुहूर्तविषये- रात्रेः पश्चिमयामस्य मुहूर्तो यस्तृतीयकः। स ब्राह्म इति विज्ञेयो विहितः स प्रबोधने॥ रात्रेः पश्चिमयामस्य घटिकाषट्कमेव हि। वेदाभ्यासं द्विजः कुर्यात्सा वेला पाठदायिनी॥ भोजनविषये- अनारोग्यमनायुष्यमस्वर्ग्यमतिभोजनम्। अपुण्यं लोकविद्विष्टं तस्मात् तत्परिवर्जयेत्॥ (मनुः)॥ ये गुणाः लङ्घने प्रोक्तास्ते गुणाः स्वल्पभोजने॥ पादुकास्थो न भुञ्जीत पर्यङ्के संस्थितोऽपि वा। शुना चाण्डालदृष्टो वा भोजनं परिवर्जयेत्॥ यो भुङ्क्ते वेष्टितशिरा यस्तु भुङ्क्ते विदिङ्मुखः। सोपानलक्षश्च यो भुङ्क्ते सर्वं विद्यात्तदासुरम्॥ यः पुनर्भोजनं कुर्वन्मननं संस्पृशेद् द्विजः। ततस्तेन न भोक्तव्यं भुक्त्वा चान्द्रायणं चरेत्॥ लवणं व्यञ्जनं चैव घृतं तैलं तथैव च।</p>										<p>३ अप्रैल २४ प्रातः ५/४७</p>										प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	११	६	१०	०	०	१०	१०	११	५	रा.	११	९	१०	०	०	११	१०	११	५	रा.	११	९	१०	०	०	११	१०	११	५										
अं.	१२	०१	०८	००	२२	२४	१८	२२	२२	अं.	१९	००	१४	०२	२३	०३	१९	२१	२१	अं.	३३	३९	२३	५८	३४	०९	३८	४५	४५										
क.	३८	२४	५६	५६	०५	३०	५०	०७	०७	क.	३३	३९	२३	५८	३४	०९	३८	४५	४५	क.	३३	३९	२३	५८	३४	०९	३८	४५	४५										
वि.	२९	५२	५६	४५	२६	०७	४६	२२	२२	वि.	१९	५०	४४	००	४७	२०	२४	०७	०७	वि.	१९	५०	४४	००	४७	२०	२४	०७	०७										
मि:	५९	७१६	४६	४७	१२	७४	६	३	३	मि:	५९	८१९	४६	४	१२	७४	६	३	३	मि:	१०	२५	४०	०६	५६	०९	४२	११	११										
नक्षत्रं चरणं	उ.भा.-३	चित्रा-३	शत.-१	अश्वि-१	भर.-३	पू.भा.-२	शत.-४	रेव.-२	हस्त.-४	नक्षत्रं चरणं	रेव.-१	उ.भा.-२	शत.-३	अश्वि-१	भर.-३	पू.भा.-४	शत.-४	रेव.-२	हस्त.-४	नक्षत्रं चरणं	रेव.-१	उ.भा.-२	शत.-३	अश्वि-१	भर.-३	पू.भा.-४	शत.-४	रेव.-२	हस्त.-४										
चैत्रकृष्ण २ बुधवासः										चैत्रशुक्ल ९ बुधवासः																													

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, संवत्-२०८० / पू.सं. 64)

गरली (हि.प्र.)-मोतिहारी (बिहार)-लखनऊ (उ.प्र.)-दिल्ली-नगराणां दैनिक-सूर्योदय-सूर्यास्त-सारिणी

मासः	जनवरी																मासः																
स्थानं	गरली				मोतिहारी				लखनऊ				दिल्ली				गरली				मोतिहारी				लखनऊ				दिल्ली				स्थानं
दिनांकः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनांकः				
१	७	२४	५	३१	६	३९	५	०८	६	५७	५	१८	७	१८	५	३१	७	१८	५	५८	६	३६	५	३२	६	५४	५	४२	७	१३	५	५६	१
२	७	२५	५	३१	६	३९	५	०९	६	५७	५	१८	७	१८	५	३२	७	१८	५	५९	६	३५	५	३३	६	५३	५	४२	७	१३	५	५७	२
३	७	२५	५	३३	६	३९	५	१०	६	५८	५	१९	७	१९	५	३२	७	१७	६	००	६	३५	५	३४	६	५३	५	४३	७	१२	५	५८	३
४	७	२५	५	३३	६	३९	५	१०	६	५८	५	२०	७	१९	५	३३	७	१६	६	०१	६	३४	५	३५	६	५२	५	४४	७	१२	५	५८	४
५	७	२५	५	३४	६	३९	५	१२	६	५८	५	२१	७	१९	५	३४	७	१६	६	०२	६	३४	५	३५	६	५२	५	४५	७	११	५	५९	५
६	७	२५	५	३५	६	४०	५	१२	६	५८	५	२१	७	१९	५	३५	७	१५	६	०३	६	३३	५	३६	६	५१	५	४५	७	१०	६	००	६
७	७	२६	५	३६	६	४०	५	१३	६	५८	५	२२	७	१९	५	३५	७	१४	६	०४	६	३२	५	३७	६	५१	५	४६	७	१०	६	०१	७
८	७	२६	५	३७	६	४०	५	१३	६	५९	५	२३	७	१९	५	३६	७	१४	६	०५	६	३२	५	३८	६	५०	५	४७	७	०९	६	०२	८
९	७	२६	५	३७	६	४०	५	१४	६	५९	५	२४	७	१९	५	३७	७	१३	६	०५	६	३१	५	३८	६	४९	५	४८	७	०८	६	०२	९
१०	७	२६	५	३८	६	४०	५	१५	६	५९	५	२४	७	१९	५	३८	७	१२	६	०६	६	३०	५	३९	६	४९	५	४९	७	०८	६	०३	१०
११	७	२६	५	३९	६	४०	५	१६	६	५९	५	२५	७	१९	५	३९	७	११	६	०७	६	३०	५	४०	६	४८	५	४९	७	०७	६	०४	११
१२	७	२५	५	४०	६	४०	५	१६	६	५९	५	२६	७	१९	५	३९	७	१०	६	०८	६	२९	५	४०	६	४७	५	५०	७	०६	६	०५	१२
१३	७	२५	५	४१	६	४०	५	१७	६	५९	५	२७	७	१९	५	४०	७	०९	६	०९	६	२८	५	४१	६	४६	५	५१	७	०५	६	०६	१३
१४	७	२५	५	४२	६	४०	५	१८	६	५९	५	२७	७	१९	५	४१	७	०८	६	१०	६	२८	५	४२	६	४६	५	५१	७	०४	६	०६	१४
१५	७	२५	५	४३	६	४०	५	१९	६	५९	५	२८	७	१९	५	४२	७	०८	६	११	६	२७	५	४३	६	४५	५	५२	७	०४	६	०७	१५
१६	७	२५	५	४४	६	४०	५	२०	६	५९	५	२९	७	१९	५	४३	७	०७	६	१२	६	२६	५	४३	६	४४	५	५३	७	०३	६	०८	१६
१७	७	२५	५	४४	६	४०	५	२०	६	५९	५	३०	७	१९	५	४३	७	०६	६	१२	६	२५	५	४४	६	४३	५	५३	७	०३	६	०९	१७
१८	७	२४	५	४५	६	४०	५	२१	६	५८	५	३१	७	१९	५	४४	७	०५	६	१३	६	२५	५	४५	६	४३	५	५४	७	०२	६	०९	१८
१९	७	२४	५	४६	६	४०	५	२२	६	५८	५	३१	७	१८	५	४५	७	०४	६	१४	६	२४	५	४५	६	४२	५	५५	७	०१	६	१०	१९
२०	७	२४	५	४७	६	४०	५	२३	६	५८	५	३२	७	१८	५	४६	७	०३	६	१५	६	२३	५	४६	६	४१	५	५५	६	००	६	११	२०
२१	७	२४	५	४८	६	३९	५	२४	६	५८	५	३३	७	१८	५	४७	७	०२	६	१६	६	२२	५	४७	६	४०	५	५६	६	५९	६	११	२१
२२	७	२३	५	४९	६	३९	५	२४	६	५८	५	३४	७	१८	५	४८	७	०१	६	१७	६	२१	५	४७	६	३९	५	५७	६	५८	६	१२	२२
२३	७	२३	५	५०	६	३९	५	२५	६	५७	५	३५	७	१७	५	४९	७	००	६	१७	६	२०	५	४८	६	३८	५	५७	६	५७	६	१३	२३
२४	७	२२	५	५१	६	३९	५	२६	६	५७	५	३५	७	१७	५	४९	६	५८	६	१८	६	१९	५	४८	६	३७	५	५८	६	५६	६	१४	२४
२५	७	२२	५	५२	६	३८	५	२७	६	५७	५	३६	७	१७	५	५०	६	५७	६	१९	६	१९	५	४९	६	३६	५	५८	६	५५	६	१४	२५
२६	७	२२	५	५२	६	३८	५	२८	६	५६	५	३७	७	१६	५	५१	६	५६	६	२०	६	१८	५	५०	६	३६	५	५९	६	५४	६	१५	२६
२७	७	२१	५	५३	६	३८	५	२८	६	५६	५	३८	७	१६	५	५२	६	५५	६	२१	६	१७	५	५०	६	३५	६	००	६	५३	६	१६	२७
२८	७	२१	५	५४	६	३७	५	२९	६	५६	५	३८	७	१५	५	५३	६	५४	६	२१	६	१६	५	५१	६	३४	६	००	६	५२	६	१६	२८
२९	७	२०	५	५५	६	३७	५	३०	६	५५	५	३९	७	१५	५	५४	६	५३	६	२२	६	१६	५	५१	६	३३	६	०१	६	५१	६	१६	२९
३०	७	२०	५	५६	६	३६	५	३१	६	५५	५	४०	७	१४	५	५४	६	५३	६	२२	६	१६	५	५१	६	३३	६	०१	६	५१	६	३०	३०
३१	७	१९	५	५७	६	३६	५	३१	६	५४	५	४१	७	१४	५	५५	६	५३	६	२२	६	१६	५	५१	६	३३	६	०१	६	५१	६	३१	३१

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, सूर्योदयास्तसारिणी संवत्-२०८० / पृ.सं. 65)

गरली (हि.प्र.)-मोतिहारी (बिहार)-लखनऊ (उ.प्र.)-दिल्ली-नगराणां दैनिक-सूर्योदय-सूर्यास्त-सारिणी

मासः	मार्च																अप्रैल																मासः
स्थानं	गरली				मोतिहारी				लखनऊ				दिल्ली				गरली				मोतिहारी				लखनऊ				दिल्ली				स्थानं
दिनांकः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनांकः				
१	६	५३	६	२२	६	१५	५	५१	६	३२	६	०२	६	५१	६	१७	६	१४	६	४४	५	४२	६	०७	५	५९	६	१८	६	१५	६	३५	१
२	६	५२	६	२३	६	१४	५	५२	६	३१	६	०२	६	५०	६	१७	६	१३	६	४४	५	४१	६	०७	५	५७	६	१८	६	१४	६	३६	२
३	६	५१	६	२४	६	१३	५	५२	६	३०	६	०३	६	४९	६	१८	६	११	६	४५	५	४०	६	०८	५	५६	६	१९	६	१३	६	३६	३
४	६	४९	६	२४	६	१२	५	५३	६	२९	६	०३	६	४७	६	१९	६	१०	६	४६	५	३९	६	०८	५	५५	६	१९	६	१२	६	३७	४
५	६	४८	६	२५	६	११	५	५४	६	२८	६	०४	६	४६	६	१९	६	०९	६	४६	५	३७	६	०९	५	५४	६	२०	६	११	६	३७	५
६	६	४७	६	२६	६	१०	५	५४	६	२७	६	०४	६	४५	६	२०	६	०८	६	४७	५	३६	६	०९	५	५३	६	२०	६	१०	६	३८	६
७	६	४६	६	२७	६	०९	५	५५	६	२६	६	०५	६	४४	६	२१	६	०६	६	४८	५	३५	६	१०	५	५२	६	२१	६	०९	६	३८	७
८	६	४५	६	२७	६	०८	५	५५	६	२५	६	०५	६	४३	६	२१	६	०५	६	४७	५	३४	६	१०	५	५१	६	२१	६	०७	६	३९	८
९	६	४३	६	२८	६	०७	५	५६	६	२४	६	०६	६	४२	६	२२	६	०५	६	४८	५	३३	६	११	५	५०	६	२२	६	०६	६	३९	९
१०	६	४२	६	२९	६	०६	५	५६	६	२२	६	०७	६	४१	६	२२	६	०३	६	५०	५	३२	६	११	५	४९	६	२२	६	०५	६	४०	१०
११	६	४१	६	२९	६	०५	५	५७	६	२१	६	०७	६	४०	६	२३	६	०१	६	५०	५	३१	६	१२	५	४८	६	२२	६	०४	६	४१	११
१२	६	४०	६	३०	६	०४	५	५७	६	२०	६	०८	६	३९	६	२४	६	००	६	५१	५	३०	६	१२	५	४७	६	२३	६	०३	६	४१	१२
१३	६	३८	६	३१	६	०३	५	५८	६	१९	६	०८	६	३८	६	२४	६	५९	६	५२	५	२९	६	१३	५	४६	६	२४	६	०२	६	४२	१३
१४	६	३७	६	३२	६	०२	५	५८	६	१८	६	०९	६	३६	६	२५	६	५८	६	५२	५	२८	६	१३	५	४५	६	२४	६	०१	६	४२	१४
१५	६	३६	६	३२	६	००	५	५९	६	१७	६	०९	६	३५	६	२५	६	५७	६	५३	५	२७	६	१४	५	४४	६	२५	६	००	६	४३	१५
१६	६	३५	६	३३	५	५९	५	५९	६	१६	६	१०	६	३४	६	२६	६	५५	६	५४	५	२६	६	१४	५	४३	६	२५	५	५९	६	४३	१६
१७	६	३३	६	३४	५	५८	६	००	६	१५	६	१०	६	३३	६	२७	६	५४	६	५४	५	२५	६	१५	५	४२	६	२६	५	५८	६	४४	१७
१८	६	३२	६	३४	५	५७	६	००	६	१४	६	११	६	३२	६	२७	६	५३	६	५५	५	२४	६	१५	५	४१	६	२६	५	५७	६	४५	१८
१९	६	३१	६	३५	५	५६	६	०१	६	१३	६	११	६	३१	६	२८	६	५२	६	५६	५	२३	६	१६	५	४०	६	२७	५	५६	६	४५	१९
२०	६	२९	६	३६	५	५५	६	०१	६	१२	१६	१२	६	३०	६	२८	६	५१	६	५६	५	२२	६	१६	५	३९	६	२७	५	५५	६	४६	२०
२१	६	२८	६	३६	५	५४	६	०२	६	११	६	१२	६	२८	६	२९	६	५०	६	५७	५	२१	६	१७	५	३८	६	२८	५	५४	६	४६	२१
२२	६	२७	६	३७	५	५३	६	०२	६	०९	६	१३	६	२७	६	२९	६	४९	६	५८	५	२०	६	१७	५	३७	६	२८	५	५३	६	४७	२२
२३	६	२५	६	३८	५	५२	६	०३	६	०८	६	१३	६	२६	६	३०	६	४९	६	५८	५	२०	६	१८	५	३६	६	२९	५	५२	६	४७	२३
२४	६	२४	६	३८	५	५२	६	०३	६	०७	६	१४	६	२५	६	३०	६	४७	६	५९	५	१९	६	१८	५	३६	६	२९	५	५१	६	४८	२४
२५	६	२३	६	३९	५	५१	६	०४	६	०६	६	१४	६	२४	६	३१	६	४६	७	००	५	१८	६	१९	५	३५	६	३०	५	५०	६	४९	२५
२६	६	२२	६	४०	५	४९	६	०४	६	०५	६	१५	६	२३	६	३२	६	४५	७	०१	५	१७	६	१९	५	३४	६	३०	५	४९	६	४९	२६
२७	६	२०	६	४०	५	४८	६	०५	६	०४	६	१५	६	२१	६	३२	६	४४	७	०१	५	१६	६	२०	५	३३	६	३१	५	४८	६	५०	२७
२८	६	१९	६	४१	५	४७	६	०५	६	०३	६	१६	६	२०	६	३३	६	४३	७	०२	५	१५	६	२१	५	३२	६	३१	५	४७	६	५०	२८
२९	६	१८	६	४२	५	४६	६	०५	६	०२	६	१६	६	१९	६	३३	६	४२	७	०३	५	१४	६	२१	५	३१	६	३२	५	४६	६	५१	२९
३०	६	१६	६	४२	५	४५	६	०६	६	०१	६	१७	६	१८	६	३४	६	४१	७	०३	५	१४	६	२२	५	३१	६	३२	५	४५	६	५२	३०
३१	६	१५	६	४३	५	४४	६	०६	६	००	६	१७	६	१७	६	३४	६	४०	७	०३	५	१३	६	२२	५	३१	६	३२	५	४५	६	५२	३१

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, सूर्योदयास्तसारिणी संवत्-२०८० / पृ.सं. 66)

गरली (हि.प्र.)-मोतिहारी (बिहार)-लखनऊ (उ.प्र.)-दिल्ली-नगराणां दैनिक-सूर्योदय-सूर्यास्त-सारिणी																																	
मासः	जुलाई												अगस्त				मासः																
स्थानं	गरली		मोतिहारी		लखनऊ		दिल्ली		गरली		मोतिहारी		लखनऊ		दिल्ली		स्थानं																
दिनांकः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनांकः																
१	५	२३	७	३४	५	००	६	४८	५	१८	६	५८	५	३१	७	१९	५	४०	७	२२	५	१५	६	३९	५	३३	६	४८	५	४६	७	०८	१
२	५	२३	७	३४	५	०१	६	४८	५	१९	६	५८	५	३१	७	१९	५	४१	७	२१	५	१६	६	३८	५	३४	६	४८	५	४७	७	०७	२
३	५	२३	७	३४	५	०१	६	४८	५	१९	६	५८	५	३२	७	१९	५	४१	७	२१	५	१६	६	३७	५	३४	६	४७	५	४७	७	०७	३
४	५	२४	७	३४	५	०१	६	४८	५	२०	६	५८	५	३२	७	१९	५	४२	७	२०	५	१७	६	३७	५	३५	६	४७	५	४८	७	०६	४
५	५	२४	७	३४	५	०२	६	४८	५	२०	६	५८	५	३२	७	१९	५	४३	७	१९	५	१७	६	३६	५	३५	६	४६	५	४९	७	०५	५
६	५	२५	७	३४	५	०२	६	४८	५	२०	६	५८	५	३३	७	१९	५	४३	७	१८	५	१८	६	३५	५	३६	६	४५	५	४९	७	०५	६
७	५	२५	७	३४	५	०३	६	४७	५	२१	६	५८	५	३३	७	१८	५	४४	७	१७	५	१८	६	३५	५	३६	६	४४	५	५०	७	०४	७
८	५	२६	७	३४	५	०३	६	४७	५	२१	६	५८	५	३४	७	१८	५	४५	७	१६	५	१९	६	३४	५	३७	६	४३	५	५०	७	०३	८
९	५	२६	७	३३	५	०४	६	४७	५	२२	६	५७	५	३४	७	१८	५	४५	७	१६	५	१९	६	३३	५	३७	६	४३	५	५१	७	०२	९
१०	५	२७	७	३३	५	०४	६	४७	५	२२	६	५७	५	३५	७	१८	५	४६	७	१५	५	२०	६	३२	५	३८	६	४२	५	५१	७	०१	१०
११	५	२७	७	३३	५	०४	६	४७	५	२३	६	५७	५	३५	७	१८	५	४७	७	१४	५	२०	६	३१	५	३८	६	४१	५	५२	७	००	११
१२	५	२८	७	३३	५	०५	६	४७	५	२३	६	५७	५	३६	७	१८	५	४७	७	१३	५	२१	६	३१	५	३८	६	४०	५	५२	७	००	१२
१३	५	२८	७	३२	५	०५	६	४७	५	२३	६	५७	५	३६	७	१७	५	४८	७	१२	५	२१	६	३०	५	३९	६	३९	५	५३	७	०१	१३
१४	५	२९	७	३२	५	०६	६	४६	५	२४	६	५६	५	३७	७	१७	५	४९	७	११	५	२२	६	२९	५	३९	६	३८	५	५३	७	०१	१४
१५	५	२९	७	३२	५	०६	६	४६	५	२४	६	५६	५	३७	७	१७	५	४९	७	१०	५	२२	६	२८	५	४०	६	३८	५	५४	७	०२	१५
१६	५	३०	७	३१	५	०७	६	४६	५	२४	६	५६	५	३८	७	१६	५	५०	७	०९	५	२३	६	२७	५	४०	६	३७	५	५५	७	०२	१६
१७	५	३१	७	३१	५	०७	६	४५	५	२५	६	५६	५	३८	७	१६	५	५१	७	०८	५	२३	६	२६	५	४१	६	३६	५	५५	७	०३	१७
१८	५	३१	७	३१	५	०८	६	४५	५	२६	६	५५	५	३९	७	१६	५	५१	७	०७	५	२४	६	२६	५	४१	६	३६	५	५६	७	०३	१८
१९	५	३२	७	३०	५	०८	६	४५	५	२६	६	५५	५	३९	७	१५	५	५२	७	०६	५	२४	६	२५	५	४२	६	३४	५	५६	७	०४	१९
२०	५	३२	७	३०	५	०९	६	४४	५	२७	६	५४	५	४०	७	१५	५	५३	७	०५	५	२५	६	२५	५	४२	६	३३	५	५७	७	०४	२०
२१	५	३३	७	२९	५	०९	६	४४	५	२७	६	५४	५	४०	७	१४	५	५३	७	०३	५	२५	६	२३	५	४३	६	३२	५	५७	७	०५	२१
२२	५	३४	७	२९	५	१०	६	४४	५	२८	६	५४	५	४१	७	१४	५	५४	७	०२	५	२६	६	२२	५	४३	६	३१	५	५८	७	०५	२२
२३	५	३४	७	२८	५	१०	६	४३	५	२८	६	५३	५	४१	७	१३	५	५५	७	००	५	२६	६	२१	५	४४	६	३०	५	५८	७	०६	२३
२४	५	३५	७	२८	५	११	६	४३	५	२९	६	५३	५	४२	७	१३	५	५६	६	५९	५	२६	६	२०	५	४४	६	२९	५	५९	७	०६	२४
२५	५	३६	७	२७	५	११	६	४२	५	२९	६	५२	५	४२	७	१२	५	५६	६	५८	५	२७	६	१९	५	४५	६	२८	५	५९	७	०७	२५
२६	५	३६	७	२६	५	१२	६	४२	५	३०	६	५२	५	४३	७	१२	५	५७	६	५६	५	२७	६	१८	५	४५	६	२७	६	००	७	०७	२६
२७	५	३७	७	२६	५	१२	६	४१	५	३०	६	५१	५	४४	७	११	५	५८	६	५५	५	२८	६	१७	५	४६	६	२६	६	००	७	०७	२७
२८	५	३७	७	२५	५	१३	६	४१	५	३१	६	५१	५	४४	७	११	५	५८	६	५४	५	२८	६	१६	५	४६	६	२५	६	०१	७	०८	२८
२९	५	३८	७	२४	५	१३	६	४०	५	३१	६	५०	५	४५	७	१०	५	५९	६	५३	५	२९	६	१५	५	४६	६	२४	६	०१	७	०८	२९
३०	५	३९	७	२४	५	१४	६	४०	५	३२	६	४९	५	४५	७	०९	६	००	६	५२	५	२९	६	१४	५	४७	६	२३	६	०२	७	०९	३०
३१	५	३९	७	२३	५	१४	६	३९	५	३२	६	४९	५	४६	७	०९	६	००	६	५२	५	३०	६	१३	५	४७	६	२२	६	०२	७	०९	३१

गरली (हि.प्र.)-मोतिहारी (बिहार)-लखनऊ (उ.प्र.)-दिल्ली-नगराणां दैनिक-सूर्योदय-सूर्यास्त-सारिणी

मासः	सितम्बर																अक्टूबर								मासः
स्थानं	गरली				मोतिहारी				लखनऊ				दिल्ली				गरली		मोतिहारी		लखनऊ		दिल्ली		स्थानं
दिनांकः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनांकः		
१	६ ००	६ ५०	५ ३०	६ १२	५ ४८	६ २१	६ ०३	६ ३९	६ १८	६ ११	५ ४३	५ ३८	६ ००	५ ४७	६ १८	६ ०४	६ ००	५ ४७	६ १८	६ ०४	६ ००	५ ४७	६ १८	६ ०४	१
२	६ ०१	६ ४९	५ ३०	६ ११	५ ४८	६ २०	६ ०३	६ ३८	६ १९	६ १०	५ ४३	५ ३६	६ ०१	५ ४६	६ १८	६ ०२	६ ०१	५ ४६	६ १९	६ ०१	६ ०१	५ ४६	६ १९	६ ०१	२
३	६ ०१	६ ४८	५ ३१	६ १०	५ ४९	६ १९	६ ०४	६ ३७	६ १९	६ ०९	५ ४४	५ ३५	६ ०२	५ ४५	६ १९	६ ०१	६ ०२	५ ४५	६ १९	६ ०१	६ ०२	५ ४५	६ १९	६ ०१	३
४	६ ०२	६ ४७	५ ३१	६ ०८	५ ४९	६ १८	६ ०४	६ ३६	६ २०	६ ०७	५ ४४	५ ३४	६ ०२	५ ४४	६ १९	६ ००	६ ०३	५ ४३	६ २०	६ ०५	६ ०९	५ ४३	६ २०	६ ०५	४
५	६ ०३	६ ४५	५ ३२	६ ०७	५ ४९	६ १६	६ ०५	६ ३५	६ २१	६ ०६	५ ४४	५ ३३	६ ०३	५ ४३	६ २०	६ ०५	६ ०६	५ ४३	६ २०	६ ०५	६ ०९	५ ४३	६ २०	६ ०५	५
६	६ ०३	६ ४४	५ ३२	६ ०६	५ ५०	६ १५	६ ०५	६ ३३	६ २१	६ ०५	५ ४५	५ ३२	६ ०३	५ ४२	६ २०	६ ०५	६ ०६	५ ४२	६ २०	६ ०५	६ ०९	५ ४२	६ २०	६ ०५	६
७	६ ०३	६ ४३	५ ३३	६ ०५	५ ५०	६ १४	६ ०६	६ ३२	६ २२	६ ०४	५ ४५	५ ३१	६ ०४	५ ४१	६ २१	६ ०५	६ ०६	५ ४१	६ २१	६ ०५	६ ०९	५ ४१	६ २१	६ ०५	७
८	६ ०४	६ ४१	५ ३३	६ ०४	५ ५१	६ १३	६ ०६	६ ३१	६ २३	६ ०३	५ ४६	५ ३०	६ ०४	५ ३९	६ २१	६ ०५	६ ०६	५ ३९	६ २१	६ ०५	६ ०९	५ ३९	६ २१	६ ०५	८
९	६ ०४	६ ४०	५ ३३	६ ०३	५ ५१	६ १२	६ ०७	६ ३०	६ २३	६ ०१	५ ४६	५ २९	६ ०५	५ ३८	६ २२	६ ०५	६ ०६	५ ३८	६ २२	६ ०५	६ ०९	५ ३८	६ २२	६ ०५	९
१०	६ ०६	६ ३९	५ ३४	६ ०२	५ ५२	६ ११	६ ०७	६ २९	६ २४	६ ००	५ ४७	५ २८	६ ०५	५ ३७	६ २३	६ ०५	६ ०६	५ ३७	६ २३	६ ०५	६ ०९	५ ३७	६ २३	६ ०५	१०
११	६ ०६	६ ३८	५ ३४	६ ०१	५ ५२	६ १०	६ ०८	६ २७	६ २५	५ ५८	५ ४७	५ २७	६ ०६	५ ३६	६ २३	६ ०५	६ ०६	५ ३६	६ २३	६ ०५	६ ०९	५ ३६	६ २३	६ ०५	११
१२	६ ०७	६ ३६	५ ३५	५ ५८	५ ५२	६ ०९	६ ०८	६ २६	६ २५	५ ५७	५ ४८	५ २६	६ ०६	५ ३५	६ २४	६ ०५	६ ०६	५ ३५	६ २४	६ ०५	६ ०९	५ ३५	६ २४	६ ०५	१२
१३	६ ०७	६ ३५	५ ३५	५ ५७	५ ५३	६ ०७	६ ०९	६ २५	६ २६	५ ५६	५ ४८	५ २५	६ ०७	५ ३४	६ २४	६ ०५	६ ०६	५ ३४	६ २४	६ ०५	६ ०९	५ ३४	६ २४	६ ०५	१३
१४	६ ०८	६ ३४	५ ३५	५ ५६	५ ५३	६ ०६	६ ०९	६ २४	६ २७	५ ५५	५ ४९	५ २४	६ ०७	५ ३३	६ २५	६ ०५	६ ०६	५ ३३	६ २५	६ ०५	६ ०९	५ ३३	६ २५	६ ०५	१४
१५	६ ०९	६ ३२	५ ३६	५ ५६	५ ५४	६ ०५	६ १०	६ २३	६ २७	५ ५४	५ ४९	५ २३	६ ०८	५ ३२	६ २५	६ ०५	६ ०६	५ ३२	६ २५	६ ०५	६ ०९	५ ३२	६ २५	६ ०५	१५
१६	६ ०९	६ ३१	५ ३६	५ ५५	५ ५४	६ ०४	६ १०	६ २२	६ २८	५ ५२	५ ५०	५ २२	६ ०८	५ ३१	६ २६	६ ०५	६ ०६	५ ३१	६ २६	६ ०५	६ ०९	५ ३१	६ २६	६ ०५	१६
१७	६ १०	६ ३०	५ ३७	५ ५४	५ ५५	६ ०३	६ ११	६ २०	६ २९	५ ५१	५ ५०	५ २१	६ ०९	५ ३०	६ २७	६ ०५	६ ०६	५ ३०	६ २७	६ ०५	६ ०९	५ ३०	६ २७	६ ०५	१७
१८	६ १०	६ २८	५ ३७	५ ५३	५ ५५	६ ०२	६ ११	६ १९	६ ३०	५ ५०	५ ५१	५ २०	६ ०९	५ २९	६ २७	६ ०५	६ ०६	५ २९	६ २७	६ ०५	६ ०९	५ २९	६ २७	६ ०५	१८
१९	६ ११	६ २७	५ ३७	५ ५२	५ ५५	६ ०१	६ १२	६ १८	६ ३०	५ ४९	५ ५१	५ १९	६ १०	५ २८	६ २८	६ ०५	६ ०६	५ २८	६ २८	६ ०५	६ ०९	५ २८	६ २८	६ ०५	१९
२०	६ ११	६ २६	५ ३८	५ ५०	५ ५६	५ ५९	६ १२	६ १७	६ ३१	५ ४८	५ ५२	५ १८	६ ११	५ २८	६ २९	६ ०५	६ ०६	५ २८	६ २९	६ ०५	६ ०९	५ २८	६ २९	६ ०५	२०
२१	६ १२	६ २४	५ ३८	५ ४९	५ ५६	५ ५८	६ १३	६ १६	६ ३२	५ ४७	५ ५३	५ १७	६ ११	५ २७	६ २९	६ ०५	६ ०६	५ २७	६ २९	६ ०५	६ ०९	५ २७	६ २९	६ ०५	२१
२२	६ १३	६ २३	५ ३९	५ ४८	५ ५७	५ ५७	६ १३	६ १४	६ ३३	५ ४६	५ ५३	५ १६	६ १२	५ २६	६ ३०	६ ०५	६ ०६	५ २६	६ ३०	६ ०५	६ ०९	५ २६	६ ३०	६ ०५	२२
२३	६ १३	६ २२	५ ३९	५ ४७	५ ५७	५ ५६	६ १४	६ १३	६ ३३	५ ४५	५ ५४	५ १६	६ १२	५ २५	६ ३१	६ ०५	६ ०६	५ २५	६ ३१	६ ०५	६ ०९	५ २५	६ ३१	६ ०५	२३
२४	६ १४	६ २०	५ ४०	५ ४६	५ ५८	५ ५५	६ १४	६ १२	६ ३४	५ ४४	५ ५४	५ १५	६ १३	५ २४	६ ३१	६ ०५	६ ०६	५ २४	६ ३१	६ ०५	६ ०९	५ २४	६ ३१	६ ०५	२४
२५	६ १४	६ १९	५ ४०	५ ४५	५ ५८	५ ५४	६ १५	६ ११	६ ३५	५ ४३	५ ५५	५ १४	६ १४	५ २३	६ ३२	६ ०५	६ ०६	५ २३	६ ३२	६ ०५	६ ०९	५ २३	६ ३२	६ ०५	२५
२६	६ १५	६ १८	५ ४०	५ ४४	५ ५८	५ ५३	६ १५	६ १०	६ ३६	५ ४२	५ ५५	५ १३	६ १४	५ २२	६ ३३	६ ०५	६ ०६	५ २२	६ ३३	६ ०५	६ ०९	५ २२	६ ३३	६ ०५	२६
२७	६ १६	६ १६	५ ४१	५ ४२	५ ५९	५ ५२	६ १६	६ ०८	६ ३६	५ ४१	५ ५६	५ १२	६ १५	५ २२	६ ३३	६ ०५	६ ०६	५ २२	६ ३३	६ ०५	६ ०९	५ २२	६ ३३	६ ०५	२७
२८	६ १६	६ १५	५ ४१	५ ४१	५ ५९	५ ५०	६ १६	६ ०७	६ ३७	५ ४०	५ ५७	५ ११	६ १५	५ २१	६ ३४	६ ०५	६ ०६	५ २१	६ ३४	६ ०५	६ ०९	५ २१	६ ३४	६ ०५	२८
२९	६ १७	६ १४	५ ४२	५ ४०	६ ००	५ ५०	६ १७	६ ०६	६ ३८	५ ३९	५ ५७	५ ११	६ १६	५ २०	६ ३५	६ ०५	६ ०६	५ २०	६ ३५	६ ०५	६ ०९	५ २०	६ ३५	६ ०५	२९
३०	६ १८	६ १२	५ ४२	५ ३९	६ ००	५ ४८	६ १७	६ ०५	६ ३९	५ ३८	५ ५८	५ १०	६ १७	५ १९	६ ३५	६ ०५	६ ०६	५ १९	६ ३५	६ ०५	६ ०९	५ १९	६ ३५	६ ०५	३०
३१	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३१

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, सूर्योदयास्तसारिणी संवत्-२०८० / पृ.सं. 69)

गरली (हि.प्र.)-मोतिहारी (बिहार)-लखनऊ (उ.प्र.)-दिल्ली-नगराणां दैनिक-सूर्योदय-सूर्यास्त-सारिणी

मासः	नवम्बर																दिसम्बर																मासः
स्थानं	गरली				मोतिहारी				लखनऊ				दिल्ली				गरली				मोतिहारी				लखनऊ				दिल्ली				स्थानं
दिनांकः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनांकः				
१	६ ४०	५ ३६	५ ५९	५ ०८	६ १८	५ १८	६ ३७	५ ३२	७ ०७	५ २१	६ २१	४ ५७	६ ४०	५ ०७	७ ००	५ १९	१																
२	६ ४१	५ ३५	६ ००	५ ०८	६ १९	५ १७	६ ३७	५ ३१	७ ०७	५ २१	६ २२	४ ५७	६ ४१	५ ०७	७ ०१	५ १९	२																
३	६ ४२	५ ३४	६ ०१	५ ०७	६ १९	५ १६	६ ३८	५ ३१	७ ०८	५ २१	६ २३	४ ५७	६ ४२	५ ०७	७ ०२	५ १९	३																
४	६ ४३	५ ३३	६ ०१	५ ०६	६ २०	५ १६	६ ३९	५ ३०	७ ०९	५ २१	६ २४	४ ५७	६ ४२	५ ०७	७ ०३	५ २०	४																
५	६ ४४	५ ३३	६ ०२	५ ०६	६ २१	५ १५	६ ४०	५ २९	७ १०	५ २१	६ २४	४ ४७	६ ४३	५ ०७	७ ०३	५ २०	५																
६	६ ४५	५ ३२	६ ०३	५ ०५	६ २२	५ १४	६ ४०	५ २९	७ ११	५ २१	६ २५	४ ४८	६ ४४	५ ०७	७ ०४	५ २०	६																
७	६ ४६	५ ३१	६ ०३	५ ०४	६ २२	५ १४	६ ४१	५ २८	७ ११	५ २१	६ २६	४ ४८	६ ४५	५ ०७	७ ०५	५ २०	७																
८	६ ४७	५ ३०	६ ०४	५ ०४	६ २३	५ १३	६ ४२	५ २७	७ १२	५ २१	६ २६	४ ४८	६ ४५	५ ०७	७ ०६	५ २०	८																
९	६ ४८	५ ३०	६ ०५	५ ०३	६ २४	५ १३	६ ४३	५ २७	७ १३	५ २१	६ २७	४ ४८	६ ४६	५ ०७	७ ०६	५ २०	९																
१०	६ ४९	५ २९	६ ०६	५ ०३	६ २४	५ १२	६ ४४	५ २६	७ १४	५ २१	६ २८	४ ४८	६ ४७	५ ०८	७ ०७	५ २०	१०																
११	६ ५०	५ २८	६ ०६	५ ०२	६ २५	५ १२	६ ४४	५ २५	७ १४	५ २१	६ २८	४ ४८	६ ४७	५ ०८	७ ०८	५ २१	११																
१२	६ ५१	५ २८	६ ०७	५ ०२	६ २५	५ ११	६ ४५	५ २५	७ १५	५ २२	६ २९	४ ४९	६ ४८	५ ०८	७ ०८	५ २१	१२																
१३	६ ५२	५ २७	६ ०८	५ ०१	६ २७	५ ११	६ ४६	५ २४	७ १६	५ २२	६ ३०	४ ४९	६ ४९	५ ०९	७ ०९	५ २१	१३																
१४	६ ५३	५ २७	६ ०९	५ ०१	६ २७	५ १०	६ ४७	५ २४	७ १६	५ २२	६ ३०	४ ४९	६ ४९	५ ०९	७ १०	५ २१	१४																
१५	६ ५३	५ २६	६ ०९	५ ०१	६ २८	५ १०	६ ४७	५ २३	७ १७	५ २२	६ ३१	५ ००	६ ५०	५ ०९	७ १०	५ २२	१५																
१६	६ ५४	५ २५	६ १०	५ ००	६ २९	५ ०९	६ ४८	५ २३	७ १८	५ २३	६ ३१	५ ००	६ ५०	५ १०	७ ११	५ २२	१६																
१७	६ ५५	५ २५	६ ११	४ ००	६ ३०	५ ०९	६ ४९	५ २३	७ १८	५ २३	६ ३२	५ ००	६ ५१	५ १०	७ ११	५ २३	१७																
१८	६ ५६	५ २४	६ १२	४ ५९	६ ३०	५ ०९	६ ५०	५ २२	७ १९	५ २३	६ ३३	५ ०१	६ ५२	५ १०	७ १२	५ २३	१८																
१९	६ ५७	५ २४	६ १२	४ ५९	६ ३१	५ ०८	६ ५१	५ २२	७ १९	५ २४	६ ३३	५ ०१	६ ५२	५ ११	७ १३	५ २३	१९																
२०	६ ५८	५ २४	६ १३	४ ५९	६ ३२	५ ०८	६ ५१	५ २१	७ २०	५ २४	६ ३४	५ ०२	६ ५३	५ ११	७ १३	५ २४	२०																
२१	६ ५९	५ २३	६ १४	४ ५९	६ ३३	५ ०८	६ ५२	५ २१	७ २०	५ २५	६ ३४	५ ०२	६ ५३	५ १२	७ १४	५ २४	२१																
२२	७ ००	५ २३	६ १५	४ ५८	६ ३३	५ ०८	६ ५३	५ २१	७ २१	५ २५	६ ३५	५ ०३	६ ५४	५ १२	७ १४	५ २५	२२																
२३	७ ०१	५ २३	६ १५	४ ५८	६ ३४	५ ०७	६ ५४	५ २१	७ २१	५ २६	६ ३५	५ ०३	६ ५४	५ १३	७ १५	५ २५	२३																
२४	७ ०१	५ २२	६ १६	४ ५८	६ ३५	५ ०७	६ ५५	५ २०	७ २२	५ २६	६ ३६	५ ०४	६ ५५	५ १३	७ १५	५ २६	२४																
२५	७ ०२	५ २२	६ १७	४ ५८	६ ३६	५ ०७	६ ५६	५ २०	७ २२	५ २७	६ ३६	५ ०४	६ ५५	५ १४	७ १६	५ २६	२५																
२६	७ ०३	५ २२	६ १८	४ ५८	६ ३६	५ ०७	६ ५६	५ २०	७ २३	५ २७	६ ३६	५ ०४	६ ५५	५ १४	७ १६	५ २७	२६																
२७	७ ०४	५ २१	६ १८	४ ५७	६ ३७	५ ०७	६ ५७	५ २०	७ २३	५ २८	६ ३७	५ ०४	६ ५६	५ १५	७ १६	५ २८	२७																
२८	७ ०५	५ २१	६ १९	४ ५७	६ ३८	५ ०७	६ ५८	५ २०	७ २३	५ २८	६ ३७	५ ०६	६ ५६	५ १६	७ १७	५ २८	२८																
२९	७ ०६	५ २१	६ २०	४ ५७	६ ३९	५ ०७	६ ५९	५ २०	७ २४	५ २९	६ ३८	५ ०६	६ ५७	५ १६	७ १७	५ २९	२९																
३०	७ ०७	५ २१	६ २१	४ ५७	६ ३९	५ ०७	६ ५९	५ २०	७ २४	५ ३०	६ ३८	५ ०७	६ ५७	५ १७	७ १७	५ २९	३०																
३१	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	३१															

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, सूर्योदयास्तसारिणी संवत्-२०८० / पृ.सं. 70)

२०२३ ख्रीष्टाब्दे मार्च-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				दिनांकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	
१	१०	१५	५८	२७	२	०४	३७	३३	१	२४	५५	०८	१०	०२	३४	०४	११	१७	४३	०४	११	१६	२९	१४	१०	०५	०२	५८	०	१२	५३	४५	६	१२	५३	४५	१
२	१०	१६	५८	४१	२	१६	३३	३६	१	२५	१९	१०	१०	०४	१४	४३	११	१७	५६	३१	११	१७	४२	३५	१०	०५	१०	०८	०	१२	५०	३४	६	१२	५०	३४	२
३	१०	१७	५८	५४	२	२८	२५	१५	१	२५	४३	२८	१०	०५	५६	२३	११	१८	१०	०१	११	१८	५५	५२	१०	०५	१७	१७	०	१२	४७	२३	६	१२	४७	२३	३
४	१०	१८	५९	०४	३	१०	१६	१५	१	२६	०८	०२	१०	०७	३९	०६	११	१८	२३	३३	११	२०	०९	०५	१०	०५	२४	२५	०	१२	४४	१२	६	१२	४४	१२	४
५	१०	१९	५९	१३	३	२२	०९	३९	१	२६	३२	५२	१०	०९	२२	५२	११	१८	३७	०९	११	२१	२२	१५	१०	०५	३१	३२	०	१२	४१	०१	६	१२	४१	०१	५
६	१०	२०	५९	२९	४	०४	०७	४६	१	२६	५७	५६	१०	११	०७	४३	११	१८	५०	४८	११	२२	३५	२२	१०	०५	३८	३८	०	१२	३७	५१	६	१२	३७	५१	६
७	१०	२१	५९	४४	४	१६	१२	१२	१	२७	२३	१५	१०	१२	५३	३९	११	१९	०४	३०	११	२३	४८	२४	१०	०५	४५	४३	०	१२	३४	४०	६	१२	३४	४०	७
८	१०	२२	५९	२७	४	२८	२४	०८	१	२७	४८	४९	१०	१४	४०	४१	११	१९	१८	१४	११	२५	०१	२३	१०	०५	५२	४६	०	१२	३१	२९	६	१२	३१	२९	८
९	१०	२३	५९	२९	५	१०	४४	३२	१	२८	१४	३७	१०	१६	२८	४९	११	१९	३२	०१	११	२६	१४	१८	१०	०५	५९	४९	०	१२	२८	१८	६	१२	२८	१८	९
१०	१०	२४	५९	२८	५	२३	१४	१२	१	२८	४०	३८	१०	१८	१८	०४	११	१९	४५	५०	११	२७	२७	१०	१०	०६	०६	५०	०	१२	२५	०८	६	१२	२५	०८	१०
११	१०	२५	५९	२५	६	०५	५४	५३	१	२९	०६	५३	१०	२०	०८	२७	११	१९	५९	४२	११	२८	३९	५७	१०	०६	१३	४९	०	१२	२१	५७	६	१२	२१	५७	११
१२	१०	२६	५९	२१	६	१८	४७	३९	१	२९	३३	२०	१०	२१	५९	५६	११	२०	१३	३६	११	२९	५२	४०	१०	०६	२०	४७	०	१२	१८	४६	६	१२	१८	४६	१२
१३	१०	२७	५९	१४	७	०१	५४	२९	२	००	००	०१	१०	२३	५२	३२	११	२०	२७	३३	०	०१	०५	२०	१०	०६	२७	४३	०	१२	१५	३५	६	१२	१५	३५	१३
१४	१०	२८	५९	०६	७	१५	१७	२२	२	००	२६	५३	१०	२५	४६	१४	११	२०	४१	३२	०	०२	१७	५५	१०	०६	३४	३८	०	१२	१२	२४	६	१२	१२	३४	१४
१५	१०	२९	५८	५६	७	२८	५८	०३	२	००	५३	५८	१०	२७	४१	०१	११	२०	५५	३३	०	०३	३०	२५	१०	०६	४१	३१	०	१२	०९	१४	६	१२	०९	१४	१५
१६	११	००	५८	४४	८	१२	५७	३५	२	०१	२१	१५	१०	२९	३६	५०	११	२१	०९	३५	०	०४	४२	५२	१०	०६	४८	२२	०	१२	०६	०३	६	१२	०६	०३	१६
१७	११	०१	५८	२९	८	२७	१५	३७	२	०१	४८	४४	११	०१	३३	३९	११	२१	२३	४०	०	०५	५५	१४	१०	०६	५५	१२	०	१२	०२	५२	६	१२	०२	५२	१७
१८	११	०२	५८	१३	९	११	४९	४७	२	०२	१६	२३	११	०३	३१	२५	११	२१	३७	४७	०	०७	०७	३२	१०	०७	०२	००	०	१२	५९	४१	६	११	५९	४१	१८
१९	११	०३	५७	५५	९	२६	३५	२४	२	०२	४४	१४	११	०५	३०	०२	११	२१	५१	५६	०	०८	१९	४५	१०	०७	०८	४५	०	११	५६	३१	६	११	५६	३१	१९
२०	११	०४	५७	३५	१०	११	२५	४४	२	०२	१२	१६	११	०७	२९	२५	११	२२	०६	०६	०	०९	३१	५३	१०	०७	१५	२९	०	११	५३	२०	६	११	५३	२०	२०
२१	११	०५	५७	१३	१०	२६	१२	४६	२	०३	४०	२८	११	०९	२९	२७	११	२२	२०	१८	०	१०	४३	५७	१०	०७	२२	१०	०	११	५०	०९	६	११	५०	०९	२१
२२	११	०६	५६	४८	११	१०	४८	३०	२	०४	०८	५०	११	११	२९	५९	११	२२	३४	३१	०	११	५५	५६	१०	०७	२८	५०	०	११	४६	५८	६	११	४६	५८	२२
२३	११	०७	५६	२२	११	२५	०६	०७	२	०४	३७	२३	११	१३	३०	५०	११	२२	४८	४६	०	१३	०७	५०	१०	०७	३५	३७	०	११	४३	४८	६	११	४३	४८	२३
२४	११	०८	५५	३४	०	०९	००	५५	२	०५	०६	०५	११	१५	३१	४९	११	२३	३०	०२	०	१४	१९	३९	१०	०७	४२	०१	०	११	४०	३७	६	११	४०	३७	२४
२५	११	०९	५५	२४	०	२२	३०	४४	२	०५	३४	५७	११	१७	३२	४१	११	२३	१७	२०	०	१५	३१	२४	१०	०७	४८	३४	०	११	३७	२६	६	११	३७	२६	२५
२६	११	१०	५४	५१	१	०५	३५	४७	२	०६	०३	५८	११	१९	३३	१०	११	२३	४१	३९	०	१६	४३	०३	१०	०७	५५	०४	०	११	३४	१५	६	११	३४	१५	२६
२७	११	११	५४	१७	१	१८	१८	१२	२	०६	३३	०८	११	२१	३२	५७	११	२३	४५	५९	०	१७	५४	३७	१०	०८	०१	३२	०	११	३१	०४	६	११	३१	०४	२७
२८	११	१२	५३	४१	२	००	४१	३०	२	०७	०२	२८	११	२३	३१	४४	११	२४	००	२०	०	१९	०६	०५	१०	०८	०७	५७	०	११	२७	५४	६	११	२७	५४	२८
२९	११	१३	५३	०२	२	१२	५०	००	२	०७	३१	५६	११	२५	२९	०८	११	२४	१४	४२	०	२०	१७	२९	१०	०८	१४	१९	०	११	२४	४३	६	११	२४	४३	२९
३०	११	१४	५२	२२	२	२४	४८	२२	२	०८	०१	३३	११	२७	२४	४८	११	२४	२९	०५	०	२१	२८	४६	१०	०८	२०	३९	०	११	२१	३२	६	११	२१	३२	३०
३१	११	१५	५१	३९	३	०६	४१	२०	२	०८	३१	१८	११	२९	१८	१८	११	२४	४३	२९	०	२२	३९	५९	१०	०८	२६	५६	०	११	१८	२१	६	११	१८	२१	३१

यात्राविवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम् (दिनांक २२ मार्च तःसंवत् २०८० प्रारम्भः)

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-स्पष्टग्रहाः, संवत्-२०८० / पृ.सं. 71)

२०२३ ख्रीष्टाब्दे अप्रैल-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				दिनांकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	
१	११	१६	५०	५५	३	१८	३३	२५	२	९	१	१२	०	१	९	१६	११	२४	५७	५३	०	२३	५१	५	१०	८	३३	१०	०	११	१५	११	६	११	१५	११	१
२	११	१७	५०	८	४	०	२८	४१	२	९	३१	१३	०	२	५७	१६	११	२५	१२	१९	०	२५	२	६	१०	८	३९	९	०	११	१२	०	६	११	१२	०	२
३	११	१८	४९	२०	४	१२	३०	३८	२	१०	१	२३	०	४	४१	५६	११	२५	२६	४५	०	२६	१३	१	१०	८	४५	३०	०	११	८	४९	६	११	८	४९	३
४	११	१९	४९	२९	४	२४	४१	५९	२	१०	३१	४०	०	६	२२	५२	११	२५	४१	११	०	२७	२३	५०	१०	८	५१	३६	०	११	५	३८	६	११	५	३८	४
५	११	२०	४७	३६	५	७	४	३८	२	११	२	४	०	७	५९	४३	११	२५	५५	३८	०	२८	३४	३३	१०	८	५७	३८	०	११	२	२८	६	११	२	२८	५
६	११	२१	४६	४२	५	१९	३०	४८	२	११	३२	३६	०	९	३२	८	११	२६	१०	६	०	२९	४५	१०	१०	९	३	३८	०	१०	५९	१७	६	१०	५९	१७	६
७	११	२२	४५	४५	६	२	२८	७	२	१२	३	१६	०	१०	५९	५०	११	२६	२४	३४	१	०	५५	४०	१०	९	९	३४	०	१०	५६	६	६	१०	५६	६	७
८	११	२३	४४	४६	६	१५	२९	४४	२	१२	३४	२	०	१२	२२	३१	११	२६	३९	२	१	२	६	५	१०	९	१५	२७	०	१०	५२	५५	६	१०	५२	५५	८
९	११	२४	४३	४५	६	२८	४४	३०	२	१३	४	५५	०	१३	३९	५८	११	२६	५३	३०	१	६	१६	२२	१०	९	२१	१७	०	१०	४९	४४	६	१०	४९	४४	९
१०	११	२५	४२	४२	७	१२	१२	४	२	१३	३५	५५	०	१४	५१	५६	११	२७	७	५८	१	६	२३	३३	१०	९	२७	३	०	१०	४०	३४	६	१०	४०	३४	१०
११	११	२६	४१	३८	७	२५	५१	५५	२	१४	७	२	०	१५	५८	१४	११	२७	२२	२६	१	५	३६	३७	१०	९	३२	४७	०	१०	४३	२३	६	१०	४३	२३	११
१२	११	२७	४०	३९	८	९	४३	१९	२	१४	३९	१५	०	१६	५८	४३	११	२७	३६	५५	१	६	४६	३५	१०	९	३८	२६	०	१०	४०	१२	६	१०	४०	१२	१२
१३	११	२८	३९	२२	८	२३	४५	१७	२	१५	९	३४	०	१७	४३	१४	११	२७	५१	२३	१	७	५६	२५	१०	९	४४	२	०	१०	३७	१	६	१०	३७	१	१३
१४	११	२९	३८	११	९	७	५६	२४	२	१५	४१	०	०	१८	४१	४२	११	२८	५	५१	१	९	६	८	१०	९	४९	३५	०	१०	३३	५१	६	१०	३३	५१	१४
१५	०	०	३६	५८	९	२२	१४	३४	२	१६	१२	३२	०	१९	२३	५७	११	२८	२०	१९	१	१०	१५	४४	१०	९	५५	४	०	१०	३०	४०	६	१०	३०	४०	१५
१६	०	१	३५	४३	१०	६	३६	५१	२	१६	४४	१०	०	१९	५९	५९	११	२८	३४	४६	१	११	२५	१३	१०	१०	०	२९	०	१०	२७	२९	६	१०	२७	२९	१६
१७	०	२	३४	२७	१०	२०	५९	२५	२	१७	१५	५४	०	२०	२९	४६	११	२८	४९	१३	१	११	३४	३४	१०	१०	५	२०	०	१०	१४	१८	६	१०	१४	१८	१७
१८	०	३	३३	८	११	५	१७	४९	२	१७	४७	४३	०	२०	५३	१५	११	२९	३	४०	१	१३	४३	४७	१०	१०	११	८	०	१०	११	७	६	१०	११	७	१८
१९	०	४	३१	४७	११	१९	२४	२४	२	१८	१९	३८	०	२१	१०	३०	११	२९	१८	६	१	१४	५२	५२	१०	१०	१६	२१	०	१०	१७	५६	६	१०	१७	५६	१९
२०	०	५	३०	२४	०	३	२३	४८	२	१८	५१	३९	०	२१	२१	३३	११	२९	३२	३२	१	१६	१	४९	१०	१०	२१	३१	०	१०	१४	४६	६	१०	१४	४६	२०
२१	०	६	२९	०	०	१७	३	३३	२	१९	२३	४५	०	२१	२६	३२	११	२९	४६	५६	१	१७	१०	३८	१०	१०	२६	३७	०	१०	११	३५	६	१०	११	३५	२१
२२	०	७	२७	३३	१	०	२४	२४	२	१९	५५	५६	व.	२१	२५	३५	०	०	१	२१	१	१८	१९	१९	१०	१०	३१	३९	०	१०	८	२४	६	१०	८	२४	२२
२३	०	८	२६	५	१	१३	२५	३२	२	२०	२८	१३	०	२१	१८	५६	०	०	१५	४४	१	१९	२७	५९	१०	१०	३६	३७	०	१०	५	१४	६	१०	५	१४	२३
२४	०	९	२४	३५	१	२६	७	३७	२	२१	०	३५	०	२१	६	५१	०	०	३०	६	१	२०	३६	१५	१०	१०	४१	३०	०	१०	२	३	६	१०	२	३	२४
२५	०	१०	२३	२	२	८	३२	३३	२	२१	३३	२	०	२०	४९	३९	०	०	४४	२८	१	२१	४४	२९	१०	१०	४६	२०	०	९	५८	५२	६	९	५८	५२	२५
२६	०	११	२१	२८	२	२०	४३	२१	२	२२	५	३४	०	२०	२७	४७	०	०	५८	४८	१	२२	५२	३५	१०	१०	५१	५	०	९	५५	४१	६	९	५५	४१	२६
२७	०	१२	१९	५३	३	२	४३	४८	२	२२	३८	१०	०	२०	१	४०	०	१	१३	७	१	२४	०	३१	१०	१०	५५	४६	०	९	५२	३१	६	९	५२	३१	२७
२८	०	१३	१८	१५	३	१४	३८	१४	२	२३	१०	५२	०	१९	३१	५१	०	१	२७	२५	१	२५	८	१८	१०	११	०	२२	०	९	४९	२०	६	९	४९	२०	२८
२९	०	१४	१६	३५	३	२६	३१	१७	२	२३	४३	३८	०	१८	५८	५४	०	१	४१	४२	१	२६	१५	५५	१०	११	४	५४	०	९	४६	९	६	९	४६	९	२९
३०	०	१५	१४	५४	४	८	२७	३३	२	२४	१६	२९	०	१८	२६	२८	०	१	५५	५८	१	२७	२३	२२	१०	११	९	२२	०	९	४२	५८	६	९	४२	५८	३०

यात्राविवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम्

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-स्पष्टग्रहाः, संवत्-२०८० / पृ.सं. 72)

२०२३ ख्रीष्टाब्दे मई-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				दिनांकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	
१	०	१६	१३	११	४	२०	३१	२८	२	२४	४९	२४	०	१७	४६	१४	०	०२	१०	१२	१	२८	३०	३९	१०	१३	१३	४५	०	०९	३९	४७	६	०९	३९	४७	१
२	०	१७	११	२६	५	०२	४६	५८	२	२५	२२	२४	०	१७	०७	५१	०	०२	२४	२५	१	२९	३९	४५	१०	११	१८	०३	०	०९	३६	३७	६	०९	३६	३७	२
३	०	१८	०९	३९	५	१५	१७	१४	२	२५	५५	२८	०	१६	२९	०४	०	०२	३८	३६	२	००	४४	४१	१०	११	२२	१७	०	०९	३३	२६	६	०९	३३	२६	३
४	०	१९	०७	५१	५	२८	०४	३५	२	२६	२८	३६	०	१५	५०	३३	०	०२	५२	४६	२	०१	५१	२६	१०	११	२६	२६	०	०९	३०	१५	६	०९	३०	१५	४
५	०	२०	०६	००	६	११	१०	०८	२	२७	०१	४९	०	१५	१२	५२	०	०३	०६	५४	२	०२	५८	००	१०	११	३०	३१	०	०९	२४	०४	६	०९	२४	०४	५
६	०	२१	०४	०९	६	२४	३३	४९	२	२७	३५	०६	०	१४	३७	००	०	०३	२१	००	२	०४	०४	२३	१०	११	३४	३०	०	०९	२३	५४	६	०९	२३	५४	६
७	०	२२	०२	१५	७	०८	१४	१६	२	२८	०८	२७	०	१४	०३	११	०	०३	३५	०४	२	०५	१०	३४	१०	११	३८	२५	०	०९	२०	४३	६	०९	२०	४३	७
८	०	२३	००	२०	७	२२	०९	०४	२	२८	४१	५२	०	१३	३२	०५	०	०३	४९	०७	२	०६	१६	३३	१०	११	४२	१५	०	०९	१७	३२	६	०९	१७	३२	८
९	०	२३	५८	२३	८	०६	१४	५३	२	२९	१५	२१	०	१३	०४	०९	०	०४	०३	०८	२	०७	२२	१९	१०	११	४६	००	०	०९	१४	२१	६	०९	१४	२१	९
१०	०	२४	५६	२४	८	२०	२७	५५	२	२९	४८	५४	०	१२	३९	४६	०	०४	१७	०६	२	०८	२७	५३	१०	११	४९	४०	०	०९	११	१०	६	०९	११	१०	१०
११	०	२५	५४	२४	९	०४	४४	२१	३	००	२२	३०	०	१२	१९	४८	०	०४	३१	०३	२	०९	३३	१५	१०	११	५३	१५	०	०९	०८	००	६	०९	०८	००	११
१२	०	२६	५२	२३	९	१९	००	४२	३	००	५६	११	०	१२	०२	५८	०	०४	४४	५७	२	१०	३८	२३	१०	११	५६	४५	०	०९	०४	४९	६	०९	०४	४९	१२
१३	०	२७	५०	१९	१०	०३	१४	०४	३	०१	२९	५५	०	११	५१	००	०	०४	५८	४९	२	११	४३	१७	१०	१२	००	१०	०	०९	०१	३८	६	०९	०१	३८	१३
१४	०	२८	४८	१५	१०	१७	२२	०७	३	०२	०३	४३	०	११	४३	३१	०	०५	१२	३९	२	११	४७	५८	१०	१२	०३	३०	०	०८	५८	२७	६	०८	५८	२७	१४
१५	०	२९	४६	०८	११	०१	२२	५५	३	०२	३७	३४	०	११	४०	३६	०	०५	२६	२६	२	१३	५२	२४	१०	१२	०६	४५	०	०८	५५	१७	६	०८	५५	१७	१५
१६	१	००	४४	०१	११	१५	१४	५४	३	०३	११	२९	०	११	४२	१८	०	०५	४०	११	२	१४	५६	३६	१०	१२	०९	५४	०	०८	५२	०६	६	०८	५२	०६	१६
१७	१	०१	४१	५१	११	२८	५६	३४	३	०३	४५	२८	०	११	४८	३७	०	०५	५३	५४	२	१६	००	३३	१०	१२	१२	५८	०	०८	४८	५५	६	०८	४८	५५	१७
१८	१	०२	३९	४०	०	१२	२६	३३	३	०४	१९	३०	०	११	५९	३०	०	०६	०७	३४	२	१७	०४	१४	१०	१२	१५	५७	०	०८	४५	४४	६	०८	४५	४४	१८
१९	१	०३	३७	२८	०	२५	४३	३७	३	०४	५३	३६	०	१२	१४	५४	०	०६	२१	११	२	१८	०७	३९	१०	१२	१८	५१	०	०८	४२	३४	६	०८	४२	३४	१९
२०	१	०४	३५	१५	१	०८	४६	४७	३	०५	२७	४५	०	१२	३४	४४	०	०६	३४	४५	२	१९	१०	४८	१०	१२	२१	३९	०	०८	३९	२३	६	०८	३९	२३	२०
२१	१	०५	३३	००	१	२१	३५	२९	३	०६	०१	५७	०	१२	५८	५४	०	०६	४८	१७	२	२०	१३	४१	१०	१२	२४	२२	०	०८	३६	१२	६	०८	३६	१२	२१
२२	१	०६	३०	४३	२	०४	०९	४७	३	०६	३६	१२	०	१३	२७	१९	०	०७	०१	४६	२	०१	१६	१६	१०	१२	२६	५९	०	०८	३३	०१	६	०८	३३	०१	२२
२३	१	०७	२८	२६	२	१६	३०	३०	३	०७	१०	३१	०	१३	५९	५१	०	०७	१५	११	२	२२	१८	३३	१०	१२	२९	३१	०	०८	२९	५०	६	०८	२९	५०	२३
२४	१	०८	२६	०७	३	२८	३९	२४	३	०७	४४	५३	०	१४	३६	२३	०	०७	२८	३४	२	२३	२०	३२	१०	१२	३१	५७	०	०८	२६	४०	६	०८	२६	४०	२४
२५	१	०९	२३	४७	३	१०	३९	०४	३	०८	१९	१९	०	१५	१६	४८	०	०७	४१	१५	२	२४	२२	१३	१०	१२	३४	१७	०	०८	२३	२९	६	०८	२३	२९	२५
२६	१	१०	२१	२५	३	२२	३३	०७	३	०८	५३	४७	०	१६	०१	००	०	०७	५५	१०	२	२५	२३	३४	१०	१२	३६	३३	०	०८	२०	१८	६	०८	२०	१८	२६
२७	१	११	१९	०२	४	०४	२५	३४	३	०९	२८	१८	०	१६	४८	५१	०	०८	०८	२३	२	२६	२४	३५	१०	१२	३८	४२	०	०८	१७	०७	६	०८	१७	०७	२७
२८	१	१२	१६	३८	४	१६	२१	०१	३	१०	०२	५३	०	१७	४०	१७	०	०८	२१	३३	२	२७	२५	१५	१०	१२	४०	४६	०	०८	१३	५७	६	०८	१३	५७	२८
२९	१	१३	१४	१३	४	२८	२४	१७	३	१०	३७	३१	०	१८	३५	०७	०	०८	३४	३९	२	२८	२५	३५	१०	१२	४२	४४	०	०८	१०	४६	६	०८	१०	४६	२९
३०	१	१४	११	४७	५	१०	४०	०६	३	११	१२	११	०	१९	३३	२०	०	०८	४७	४२	२	२९	२५	३३	१०	१२	४४	३६	०	०८	०७	३५	६	०८	०७	३५	३०
३१	१	१५	०९	२०	५	२३	१२	५४	३	११	४६	५५	०	२०	३४	४९	०	०९	००	४२	३	००	२५	०८	१०	१२	४६	२३	०	०८	०४	२५	६	०८	०४	२५	३१

यात्राविवाहोत्सवजातकादौ खेटेः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम्

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-स्पष्टग्रहाः, संवत्-२०८० / पृ.सं. 73)

२०२३ ख्रीष्टाब्दे जून-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				दिनांकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	
१	१	१६	०६	५१	६	०६	०६	१९	३	१२	२१	४१	०	२१	३९	३०	०	०९	१३	३४	३	०१	२४	२०	१०	१२	४८	०४	०	०८	०१	१४	६	०८	०१	१४	१
२	१	१७	०४	२२	६	१९	२२	४९	३	१२	५६	३१	०	२२	४७	१७	०	०९	२६	२९	३	०२	२३	०८	१०	१२	४९	३९	०	०७	५८	०३	६	०७	५८	०३	२
३	१	१८	०१	५१	७	०३	०३	०३	३	१३	३१	२३	०	२३	५८	०७	०	०९	३९	१७	३	०३	२१	३१	१०	१२	५१	०९	०	०७	५४	५२	६	०७	५४	५२	३
४	१	१८	५९	२०	७	१७	०५	३४	३	१४	०६	१८	०	२५	११	५७	०	०९	५२	०१	३	०४	१९	२९	१०	१२	५२	३२	०	०७	५१	४१	६	०७	५१	४१	४
५	१	१९	५६	४७	८	०१	२६	३७	३	१४	४१	१६	०	२६	२८	४३	०	१०	०४	४२	३	०५	१७	०१	१०	१२	५३	५०	०	०७	४८	३०	६	०७	४८	३०	५
६	१	२०	५४	१४	८	१६	००	३०	३	१५	१६	१७	०	२७	४८	२४	०	१०	१७	१८	३	०६	१६	०६	१०	१२	५५	०२	०	०७	४५	२०	६	०७	४५	२०	६
७	१	२१	५१	३९	९	००	४०	२०	३	१५	५१	२१	०	२९	१०	५६	०	१०	२९	५०	३	०७	१०	५२	१०	१२	५६	०८	०	०७	४२	०९	६	०७	४२	०९	७
८	१	२२	४९	०४	९	१५	१९	०३	३	१६	२६	२७	१	००	३६	१८	०	१०	४२	१८	३	०८	०६	५०	१०	१२	५७	०८	०	०७	३८	५८	६	०७	३८	५८	८
९	१	२३	४६	२८	९	२९	५०	३१	३	१७	०१	३६	१	०२	०४	२९	०	१०	५४	४१	३	०९	०२	२८	१०	१२	५८	०४	०	०७	३५	४७	६	०७	३५	४७	९
१०	१	२४	४३	५०	१०	१४	१०	१२	३	१७	३६	४८	१	०३	३५	२७	०	११	०७	०१	३	०९	५७	३४	१०	१२	५८	५०	०	०७	३२	३७	६	०७	३२	३७	१०
११	१	२५	४१	१३	१०	२८	१५	२४	३	१८	१२	०३	१	०५	०९	१२	०	११	१९	१५	३	१०	५२	०९	१०	१२	५९	३३	०	०७	२९	२६	६	०७	२९	२६	११
१२	१	२६	३८	३४	११	१२	०५	१०	३	१८	४७	२०	१	०६	४५	४२	०	११	३१	२५	३	११	४६	१०	१०	१३	००	०९	०	०७	२६	१५	६	०७	२६	१५	१२
१३	१	२७	३५	५५	११	२५	३९	४३	३	१९	२२	४०	१	०८	२४	५५	०	११	४३	३१	३	१२	३९	३७	१०	१३	००	४०	०	०७	२३	०४	६	०७	२३	०४	१३
१४	१	२८	३३	१५	०	०८	५९	५७	३	१९	५८	०२	१	१०	०६	५२	०	११	५५	३२	३	१३	३२	२९	१०	१३	०१	०४	०	०७	१९	५३	६	०७	१९	५३	१४
१५	१	२९	३०	३४	०	२२	०६	५६	३	२०	३३	२७	१	११	५१	३०	०	१२	०७	२८	३	१४	२४	४३	१०	१३	०१	२३	०	०७	१६	४३	६	०७	१६	४३	१५
१६	२	००	२७	५२	१	०५	०१	४३	३	२१	०८	५५	१	१३	३८	४७	०	१२	१९	१९	३	१५	१६	२०	१०	१३	०१	३५	०	०७	१३	३२	६	०७	१३	३२	१६
१७	२	०१	२५	१०	१	१७	४५	०४	३	२१	४४	२५	१	१५	२८	४१	०	१२	३१	०५	३	१६	०७	१७	१०	१३	०१	४२	०	०७	१०	२१	६	०७	१०	२१	१७
१८	२	०२	२२	२८	२	००	१७	३२	३	२२	१९	५८	१	१७	२१	०९	०	१२	४२	४६	३	१६	५७	३३	१०	१३	०१	४३	०	०७	०७	१०	६	०७	०७	१०	१८
१९	२	०३	१९	४५	२	१२	३९	३७	३	२२	५५	३४	१	१९	१६	०६	०	१२	५४	२२	३	१७	४७	०७	१०	१३	०१	३८	०	०७	०४	००	६	०७	०४	००	१९
२०	२	०४	१७	०१	२	२४	५१	५३	३	२३	३१	१२	१	२१	१३	२७	०	१३	०५	५३	३	१८	३५	५७	१०	१३	०१	२७	०	०७	००	४९	६	०७	००	४९	२०
२१	२	०५	१४	१७	३	०६	५५	२४	३	२४	०६	५२	१	२३	१३	०५	०	१३	१७	१८	३	१९	२४	०१	१०	१३	०१	१०	०	०६	५७	३८	६	०६	५७	३८	२१
२२	२	०६	११	३२	३	१८	५१	५१	३	२४	४२	३५	१	२५	१४	५१	०	१३	२८	३८	३	२०	११	१८	१०	१३	००	४७	०	०६	५४	२७	६	०६	५४	२७	२२
२३	२	०७	०८	४७	४	००	४३	४३	३	२५	१८	२१	१	२७	१८	३६	०	१३	३९	५३	३	२०	५७	४५	१०	१३	००	१८	०	०६	५१	१७	६	०६	५१	१७	२३
२४	२	०८	०६	०१	४	१२	३४	२३	३	२५	५४	०९	१	२९	२४	०८	०	१३	५१	०२	३	२१	४३	२२	१०	१२	५९	४३	०	०६	४८	०६	६	०६	४८	०६	२४
२५	२	०९	०३	१५	४	२४	२७	५३	३	२६	२९	५९	२	०१	३१	१५	०	१४	०२	०५	३	२२	२८	०६	१०	१२	५९	०३	०	०६	४४	५५	६	०६	४४	५५	२५
२६	२	१०	००	२९	५	०६	२८	५४	३	२७	०५	५२	२	०३	३९	४१	०	१४	१३	०२	३	२३	११	५५	१०	१२	५८	१६	०	०६	४१	४४	६	०६	४१	४४	२६
२७	२	१०	५७	४३	५	१८	४२	२०	३	२७	४१	४८	२	०५	४९	१२	०	१४	२३	५४	३	२३	५४	४६	१०	१२	५७	२४	०	०६	३८	३३	६	०६	३८	३३	२७
२८	२	११	५४	५६	६	०१	१३	१४	३	२८	१७	४६	२	०७	५९	३१	०	१४	३४	४०	३	२४	३६	३९	१०	१२	५६	२६	०	०६	३५	२३	६	०६	३५	२३	२८
२९	२	१२	५२	०९	६	१४	०६	२०	३	२८	५३	४६	२	१०	१०	२०	०	१४	४५	१९	३	२५	१७	३०	१०	१२	५५	२३	०	०६	३२	१२	६	०६	३२	१२	२९
३०	२	१३	४९	२१	६	२७	२५	२३	३	२९	२९	४९	२	१२	२१	२३	०	१४	५५	५३	३	२५	५७	१७	१०	१२	५४	१३	०	०६	२९	०१	६	०६	२९	०१	३०

यात्राविवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम्

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-स्पष्टग्रहाः, संवत्-२०८० / पृ.सं. 74)

२०२३ ख्रीष्टाब्दे जुलाई-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				दिनांकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	
१	२	१४	४६	३४	७	११	१२	२५	४	००	०५	५४	२	१४	३२	२३	०	१५	०६	२०	३	२६	३५	५८	१०	१२	५२	५८	०	०६	२५	५०	६	०६	२५	५०	१
२	२	१५	४३	४६	७	२५	२६	५६	४	००	४२	०२	२	१६	४३	०३	०	१५	१६	४१	३	२७	१३	३०	१०	१२	५१	३७	०	०६	२२	४०	६	०६	२२	४०	२
३	२	१६	४०	५९	८	१०	०५	१८	४	०१	१८	१२	२	१८	५३	०९	०	१५	२६	५५	३	२७	४९	५०	१०	१२	५०	१०	०	०६	१९	२९	६	०६	१९	२९	३
४	२	१७	३८	११	८	२५	००	४६	४	०१	५४	२४	२	२१	०२	२६	०	१५	३७	०३	३	२८	२४	५६	१०	१२	४८	३२	०	०६	१६	१८	६	०६	१६	१८	४
५	२	१८	३५	२३	९	१०	०४	२१	४	०२	३०	३९	२	२३	१०	४३	०	१५	४७	०४	३	२८	५८	४३	१०	१२	४७	०१	०	०६	१३	०७	६	०६	१३	०७	५
६	२	१९	३२	३५	९	२५	०६	१३	४	०३	०६	५६	२	२५	१७	४७	०	१५	५६	५९	३	२९	३१	१३	१०	१२	४५	१७	०	०६	०९	५७	६	०६	०९	५७	६
७	२	२०	२९	४७	१०	०९	५७	२०	४	०३	४३	१६	२	२७	२३	३१	०	१६	०६	४७	४	००	०२	१८	१०	१२	४३	२९	०	०६	०६	४६	६	०६	०६	४६	७
८	२	२१	२६	५९	१०	२४	३०	५६	४	०४	१९	३८	२	२९	२७	४६	०	१६	१६	२७	४	००	३१	५७	१०	१२	४१	३४	०	०६	०३	३५	६	०६	०३	३५	८
९	२	२२	२४	१२	११	०८	४३	०६	४	०४	५६	०३	३	०१	३०	२५	०	०६	२६	०१	४	०१	००	०६	१०	१२	३९	३५	०	०६	००	२४	६	०६	००	२४	९
१०	२	२३	२१	२४	११	२२	३२	४२	४	०५	३२	२९	३	०३	३१	२४	०	१६	३५	२८	४	०१	२६	४३	१०	१२	३७	३०	०	०५	५७	१३	६	०५	५७	१३	१०
११	२	२४	१८	३६	०	०६	००	४४	४	०६	०८	५९	३	०५	३०	३९	०	१६	४४	४७	४	०१	५१	४३	१०	१२	३५	२०	०	०५	५४	०३	६	०५	५४	०३	११
१२	२	२५	१५	३९	०	१९	०९	२९	४	०६	४५	३०	३	०७	२८	०५	०	१६	५४	००	४	०२	१५	०३	१०	१२	३३	०५	०	०५	५०	५२	६	०५	५०	५२	१२
१३	२	२६	१३	०२	१	०२	०१	४२	४	०७	२२	०४	३	०९	२३	४३	०	१७	०३	०४	४	०२	३६	४०	१०	१२	३०	४४	०	०५	४७	४१	६	०५	४७	४१	१३
१४	२	२७	१०	१५	१	१४	४०	०९	४	०७	५८	४१	३	११	१७	२९	०	१७	१२	०१	४	०२	५६	२९	१०	१२	२८	१९	०	०५	४४	३०	६	०५	४४	३०	१४
१५	२	२८	०७	२९	१	२७	०७	१४	४	०८	३५	१९	३	१३	०९	२३	०	१७	२०	५१	४	०३	१४	२९	१०	१२	२५	४८	०	०५	४१	२०	६	०५	४१	२०	१५
१६	२	२९	०४	४२	२	०९	२४	५५	४	०९	१२	००	३	१४	५९	२५	०	१७	२९	३३	४	०३	३०	३४	१०	१२	२३	१२	०	०५	३८	०९	६	०५	३८	०९	१६
१७	३	००	०१	५६	२	२१	३४	४०	४	०९	४८	४४	३	१६	४७	३३	०	१७	३८	०७	४	०३	४४	४२	१०	१२	२०	३२	०	०५	३४	५८	६	०५	३४	५८	१७
१८	३	००	५९	११	३	०३	३७	३९	४	१०	२५	३०	३	१८	३३	४९	०	१७	४६	३३	४	०३	५६	४९	१०	१२	१७	४७	०	०५	३१	४७	६	०५	३१	४७	१८
१९	३	०१	५६	२५	३	१५	३४	५५	४	११	०२	१८	३	२०	१८	१३	०	१७	५४	५१	४	०४	०६	५१	१०	१२	१४	५७	०	०५	२८	३६	६	०५	२८	३६	१९
२०	३	०२	५३	४१	३	२७	२७	४५	४	११	३९	०९	३	२२	००	१४	०	१८	०३	०१	४	०४	१४	४५	१०	१२	१२	०२	०	०५	२५	२६	६	०५	२५	२६	२०
२१	३	०३	५०	५६	४	०९	१७	५४	४	१२	१६	०९	३	२३	४१	२३	०	१८	११	०२	४	०४	२०	२९	१०	१२	०९	०३	०	०५	२२	१५	६	०५	२२	१५	२१
२२	३	०४	४८	१३	४	२१	०७	४९	४	१२	५२	५७	३	२५	२०	१०	०	१८	१८	५६	४	०४	२३	५९	१०	१२	०५	५९	०	०५	१९	०४	६	०५	१९	०४	२२
२३	३	०५	४५	२९	५	०३	००	४६	४	१३	२९	५५	३	२६	५७	०५	०	१८	२६	४१	४	०४	२५	१२	१०	१२	०२	५१	०	०५	१५	५३	६	०५	१५	५३	२३
२४	३	०६	४२	४७	५	१५	००	४२	४	१४	०६	५५	३	२८	३२	०९	०	१८	३४	१७	४	०४	२४	०६	१०	११	५९	३८	०	०५	१२	४३	६	०५	१२	४३	२४
२५	३	०७	४०	०४	५	२७	१२	११	४	१४	४३	५७	४	००	०५	२०	०	१८	४१	४५	४	०४	२०	४०	१०	११	५६	२१	०	०५	०९	३२	६	०५	०९	३२	२५
२६	३	०८	३७	२३	६	०९	४०	०८	४	१५	२१	०२	४	०१	३६	३८	०	१८	४९	०३	४	०४	१४	५२	१०	११	५३	००	०	०५	०६	२१	६	०५	०६	२१	२६
२७	३	०९	३४	४२	६	२२	२९	३२	४	१५	५८	०९	४	०३	०६	०३	०	१८	५६	१३	४	०४	०६	४१	१०	११	४९	३५	०	०५	०३	१०	६	०५	०३	१०	२७
२८	३	१०	३२	०२	७	०५	४४	५१	४	१६	३५	१९	४	०४	३३	३३	०	१९	०३	१४	४	०३	५६	०६	१०	११	४६	०६	०	०५	००	००	६	०५	००	००	२८
२९	३	११	२९	२२	७	१९	२९	१५	४	१७	१२	३१	४	०५	५९	०८	०	१९	१०	०६	४	०३	४३	०९	१०	११	४२	३४	०	०४	५६	४९	६	०४	५६	४९	२९
३०	३	१२	२६	४३	८	०३	४३	३४	४	१७	४९	४५	४	०७	२२	४६	०	१९	१६	४९	४	०३	२७	५०	१०	११	३८	५७	०	०४	५३	३८	६	०४	५३	३८	३०
३१	३	१३	२४	०५	८	१८	२५	२६	४	१८	२७	०२	४	०८	४४	२५	०	१९	२३	२३	४	०३	१०	११	१०	११	३५	१७	०	०४	५०	२७	६	०४	५०	२७	३१

यात्राविवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम्

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-स्पष्टग्रहाः, संवत्-२०८० / पृ.सं. 75)

२०२३ ख्रीष्टाब्दे अगस्त-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				दिनांकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	
१	३	१४	२१	२८	९	०३	२८	४९	४	१९	०४	२२	४	१०	०४	०३	०	१९	२९	४७	४	०२	५०	१६	१०	११	३१	३३	०	०४	४७	१६	६	०४	४७	१६	१
२	३	१५	५८	५२	९	१८	४४	३२	४	१९	४१	४३	४	११	२१	३६	०	१९	३६	०१	४	०२	२८	०८	१०	११	२७	४६	०	०४	४४	०६	६	०४	४४	०६	२
३	३	१६	१६	१६	१०	०४	०१	३३	४	२०	१९	०७	४	१२	३७	०३	०	१९	४२	०६	४	०२	०३	५२	१०	११	२३	५५	०	०४	४०	५५	६	०४	४०	५५	३
४	३	१७	१३	४२	१०	१९	०८	५५	४	२०	५६	३४	४	१३	५०	१८	०	१९	४८	०२	४	०१	३७	३५	१०	११	२०	०१	०	०४	३७	४४	६	०४	३७	०४	४
५	३	१८	११	०८	११	०३	५७	४०	४	२१	३४	०३	४	१५	०१	२०	०	१९	५३	४७	४	०१	०९	२२	१०	११	१६	०५	०	०४	३४	३३	६	०४	३४	३३	५
६	३	१९	०८	३५	११	१८	२१	५८	४	२२	११	३४	४	१६	१०	०२	०	१९	५९	२३	४	००	३९	२३	१०	११	१२	०५	०	०४	३१	२३	६	०४	३१	२३	६
७	३	२०	०६	०४	०	०२	१९	२२	४	२२	४९	०८	४	१७	१६	२०	०	२०	०४	४८	४	००	०७	४७	१०	११	०८	०२	०	०४	२८	१२	६	०४	२८	१२	७
८	३	२१	०३	३३	०	१५	५०	२२	४	२३	२६	४४	४	१८	२०	०८	०	२०	१०	०४	३	२९	३४	४४	१०	११	०३	५७	०	०४	२५	०१	६	०४	२५	०१	८
९	३	२२	०१	०३	०	२८	५७	३०	४	२४	०४	२३	४	१९	२१	२०	०	२०	१५	०९	३	२९	००	२५	१०	१०	५९	४९	०	०४	२१	५०	६	०४	२१	५०	९
१०	३	२२	५८	३४	१	११	४४	१८	४	२४	४२	०४	४	२०	१९	४९	०	२०	२०	०४	३	२८	२५	०३	१०	१०	५५	३८	०	०४	१८	३९	६	०४	१८	३९	१०
११	३	२३	५६	०७	१	२४	१४	३६	४	२५	१९	४७	४	२१	१५	२८	०	२०	२४	४९	३	२७	४८	५०	१०	१०	५१	२५	०	०४	१५	२९	६	०४	१५	२९	११
१२	३	२४	५३	४०	२	०६	३१	५९	४	२५	५७	३३	४	२२	०८	०७	०	२०	२९	२३	३	२७	१२	०१	१०	१०	४७	१०	०	०४	१२	१८	६	०४	१२	१८	१२
१३	३	२५	५१	१५	२	१८	३९	३९	४	२६	३५	२२	४	२२	५७	३८	०	२०	३३	४६	३	२६	३४	४८	१०	१०	४२	५३	०	०४	०९	०७	६	०४	०९	०७	१३
१४	३	२६	४८	५१	३	००	४०	१६	४	२७	१३	१३	४	२३	४३	५२	०	२०	३७	५९	३	२५	५७	२७	१०	१०	३८	३३	०	०४	०५	५६	६	०४	०५	५६	१४
१५	३	२७	४६	२८	३	१२	३६	००	४	२७	५१	०६	४	२४	२६	३६	०	२०	४२	०१	३	२५	२०	१२	१०	१०	३४	१२	०	०४	०२	४६	६	०४	०२	४६	१५
१६	३	२८	४४	०६	३	२४	२८	३४	४	२८	२९	०२	४	२५	०५	४१	०	२०	४५	५३	३	२४	४३	१७	१०	१०	२९	४९	०	०३	५९	३५	६	०३	५९	३५	१६
१७	३	२९	४१	४६	४	०६	१९	३०	४	२९	०७	००	४	२५	४०	५४	०	२०	४९	३३	३	२४	०६	५६	१०	१०	२५	२५	०	०३	५६	२४	६	०३	५६	२४	१७
१८	४	००	३९	२७	४	१८	१०	१८	४	२९	४५	०१	४	२६	१२	०२	०	२०	५३	०२	३	२३	३१	२४	१०	१०	२०	५९	०	०३	५३	१३	६	०३	५३	१३	१८
१९	४	०१	३७	०९	५	००	०२	४५	५	००	२३	०५	४	२६	३८	५१	०	२०	५६	२१	३	२२	५६	५३	१०	१०	१६	३२	०	०३	५०	०३	६	०३	५०	०३	१९
२०	४	०२	३४	५२	५	११	५९	१४	५	०१	०१	११	४	२७	०१	०७	०	२०	५९	२८	३	२२	२३	३५	१०	१०	१२	०३	०	०३	४६	५२	६	०३	४६	५२	२०
२१	४	०३	३२	३७	५	२४	०२	४२	५	०१	३९	१९	४	२७	१८	३७	०	२१	०२	२३	३	२१	५१	४७	१०	१०	०७	३४	०	०३	४३	४१	६	०३	४३	४१	२१
२२	४	०४	३०	२३	६	०६	१६	४६	५	०२	१७	३०	४	२७	३१	०६	०	२१	०५	०८	३	२१	२१	२६	१०	१०	०३	३२	०	०३	४०	३०	६	०३	४०	०३	२२
२३	४	०५	२८	१०	६	१८	४५	२८	५	०२	५५	४३	४	२७	३८	२०	०	२१	०७	४१	३	२०	५२	५५	१०	०९	५८	३२	०	०३	३७	१९	६	०३	३७	१९	२३
२४	४	०६	२५	५९	७	०१	३३	१०	५	०३	३३	५९	४	२७	४०	०६	०	२१	१०	०३	३	२०	२६	१७	१०	०९	५४	०१	०	०३	३४	०९	६	०३	३४	०९	२४
२५	४	०७	२३	५०	७	१४	४३	५९	५	०४	१२	१८	४	२७	३६	१२	०	२१	१२	१३	३	२०	०१	४१	१०	०९	४९	२८	०	०३	३०	५८	६	०३	३०	५८	२५
२६	४	०८	२१	४२	७	२८	२१	१६	५	०४	५०	३९	४	२७	२६	२९	०	२१	१४	११	३	१९	३९	१२	१०	०९	४४	५६	०	०३	२७	४७	६	०३	२७	४७	२६
२७	४	०९	१९	३५	८	१२	२६	४४	५	०५	२९	०३	४	२७	१०	५०	०	२१	१५	५८	३	१९	१८	५७	१०	०९	४०	२३	०	०३	२४	२६	६	०३	२४	२६	२७
२८	४	१०	१७	३०	८	२६	५९	२७	५	०६	०७	२९	४	२६	४९	१२	०	२१	१७	३३	३	१९	००	५८	१०	०९	३५	५०	०	०३	२१	२६	६	०३	२१	०६	२८
२९	४	११	१२	२७	९	११	५५	१२	५	०६	४५	५८	४	२६	२१	३७	०	२१	१८	५६	३	१८	४५	२०	१०	०९	३१	१८	०	०३	१८	१५	६	०३	१८	१५	२९
३०	४	१२	१३	२५	९	२७	०६	३२	५	०७	२४	२९	४	२५	४८	१४	०	२१	२०	०८	३	१८	३२	०४	१०	०९	२६	४५	०	०३	१५	०४	६	०३	१५	०४	३०
३१	४	१३	११	२४	१०	१२	२३	३०	५	०८	०३	०४	०४	२५	०९	१९	०	२१	२१	०७	३	१८	२१	१२	१०	०९	२२	१३	०	०३	११	५३	६	०३	११	५३	३१

यात्राविवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम्

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-स्पष्टग्रहाः, संवत्-२०८० / पृ.सं. 76)

२०२३ ख्रीष्टाब्दे सितम्बर-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				दिनांकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	
१	४	१४	०९	२५	१०	२७	३५	१६	५	०८	४१	४०	४	२४	२५	१५	०	२१	२१	५५	३	१८	१२	४५	१०	०९	१७	४१	०	०३	०८	४३	६	०३	०८	४३	१
२	४	१५	०७	२८	११	१२	३१	५६	५	०९	२०	१९	४	२३	२६	३४	०	२१	२२	३१	३	१८	०६	४२	१०	०९	१३	१०	०	०३	०५	३२	६	०३	०५	३२	२
३	४	१६	०५	३३	११	२७	०६	००	५	०९	५९	०१	४	२२	४४	०१	०	२१	२२	५५	३	१८	०३	०३	१०	०९	०८	४०	०	०३	०२	२१	६	०३	०२	२१	३
४	४	१७	०३	३९	०	११	१३	०८	५	१०	३७	४६	४	२१	४८	२८	०	२१	२३	०६	३	१८	०१	४६	१०	०९	०४	११	०	०२	५९	१०	६	०२	५९	१०	४
५	४	१८	०१	४७	०	२४	५२	१३	५	११	१६	३३	४	२०	५०	५५	०	२१	२३	०६	३	१८	०२	५१	१०	०८	५९	४३	०	०२	५५	५९	६	०२	५५	५९	५
६	४	१८	५९	५६	१	०८	०४	४१	५	११	५५	२३	४	१९	५२	३१	०	२१	२२	५४	३	१८	०६	१३	१०	०८	५५	१६	०	०२	५२	४९	६	०२	५२	४९	६
७	४	१९	५८	०७	१	२०	५३	४२	५	१२	३४	१५	४	१८	५४	३१	०	२१	२२	२३	३	१८	११	५२	१०	०८	५०	५१	०	०२	४९	३२	६	०२	४९	३२	७
८	४	२०	५६	२०	२	०३	२३	१९	५	१३	१३	१०	४	१७	५८	१३	०	२१	२१	५३	३	१८	१९	४४	१०	०८	४६	२७	०	०२	४६	२७	६	०२	४६	२७	८
९	४	२१	५४	३५	२	१५	३७	४७	५	१३	५२	०८	४	१७	०४	५६	०	२१	२१	०५	३	१८	२९	४६	१०	०८	४२	०४	०	०२	४३	१६	६	०२	४३	१६	९
१०	४	२२	५२	५१	२	२७	४१	१०	५	१४	३१	०८	४	१६	१५	५७	०	२१	२०	०४	३	१८	४१	५५	१०	०८	३७	४४	०	०२	४०	०६	६	०२	४०	०६	१०
११	४	२३	५१	१०	३	०९	३७	११	५	१५	१०	१२	४	१५	३२	२८	०	२१	१८	५२	३	१८	५६	०७	१०	०८	३३	२५	०	०२	३६	५५	६	०२	३६	५५	११
१२	४	२४	४९	३०	३	२१	२९	०६	५	१५	४९	१७	४	१४	५५	३२	०	२१	१७	२७	३	१९	१२	२०	१०	०८	२९	०९	०	०२	३३	४४	६	०१	३३	४४	१२
१३	४	२५	४७	५२	४	०३	१९	४३	५	१६	२८	५६	४	१४	२६	०६	०	२१	१५	५१	३	१९	३०	२९	१०	०८	२४	५४	०	०२	३०	३३	६	०२	३०	३३	१३
१४	४	२६	४६	१५	४	१५	११	१९	५	१७	०७	३७	४	१४	०४	५५	०	२१	१४	०२	३	१९	५०	३१	१०	०८	२०	४२	०	०२	२७	२२	६	०२	२७	२२	१४
१५	४	२७	४४	४१	४	२७	०५	४९	५	१७	४६	५१	४	१३	५२	३४	०	२१	१२	०२	३	२०	१२	२०	१०	०८	१६	३३	०	०२	२४	१२	६	०२	२४	१२	१५
१६	४	२८	४३	०९	५	०९	०४	५४	५	१८	२६	०८	४	१३	४९	२४	०	२१	०९	४९	३	२०	३५	५९	१०	०८	१२	२६	०	०२	२१	०१	६	०२	२१	०१	१६
१७	४	२९	४१	३८	५	२१	१०	१८	५	१९	०५	२७	४	१३	५५	४०	०	२१	०७	२५	३	२१	०१	१८	१०	०८	०८	२१	०	०२	१७	५०	६	०२	१७	५०	१७
१८	५	००	४०	०९	६	०३	२३	५६	५	१९	४४	४९	४	१४	११	२४	०	२१	०४	४९	३	२१	२८	१७	१०	०८	०४	२०	०	०२	१४	३९	६	०२	१४	३९	१८
१९	५	०१	३८	४२	६	१५	४८	०७	५	२०	२४	१४	४	१४	३६	२८	०	२१	०२	०२	३	२१	५६	५०	१०	०८	००	२२	०	०२	११	२९	६	०२	११	२९	१९
२०	५	०२	३७	१७	६	२८	२५	२६	५	२१	०३	४२	४	१५	१०	३९	०	२०	५९	०२	३	२२	२६	५६	१०	०७	५६	२६	०	०२	०८	१८	६	०२	०८	१८	२०
२१	५	०३	३५	५४	७	११	१८	४३	५	२१	४३	१२	४	१५	५३	३५	०	२०	५५	५२	३	२२	५८	३०	१०	०७	५२	३४	०	०२	०५	०७	६	०२	०५	०७	२१
२२	५	०४	३४	३३	७	२४	३०	४३	५	२२	२२	४५	४	१६	४४	४७	०	२०	५२	२९	३	२३	३१	३१	१०	०७	४८	४५	०	०२	०१	५६	६	०२	०१	५६	२२
२३	५	०५	३३	१४	८	०८	०३	५०	५	२३	०२	२१	४	१७	४१	४५	०	२०	४८	५६	३	२४	०५	५३	१०	०७	४५	००	०	०१	५८	४६	६	०१	५८	४६	२३
२४	५	०६	३१	५७	८	२१	५९	२६	५	२३	४२	००	४	१८	४९	५१	०	२०	४५	११	३	२४	४१	३६	१०	०७	४१	१८	०	०१	५५	३५	६	०१	५५	३५	२४
२५	५	०७	३०	४२	९	०६	१७	१९	५	२४	२१	४२	४	२०	०२	२८	०	२०	४१	१५	३	२५	१८	३५	१०	०७	३७	४०	०	०१	५२	२४	६	०१	५२	२४	२५
२६	५	०८	२९	२८	९	२०	५५	०४	५	२५	०१	२६	४	२१	२०	५७	०	२०	३७	०८	३	२५	५६	४८	१०	०७	३४	०६	०	०१	४९	१३	६	०१	४९	१३	२६
२७	५	०९	२८	१७	१०	०५	४७	४६	५	२५	४१	१३	४	२२	४४	३८	०	२०	३२	५०	३	२६	३६	१२	१०	०७	३०	३५	०	०१	४६	०२	६	०१	४६	०२	२७
२८	५	१०	२७	०८	१०	२०	४८	१७	५	२६	२१	०३	४	२४	१२	५२	०	२०	२८	२१	३	२७	१६	४४	१०	०७	२७	०९	०	०१	४२	५२	६	०१	४२	५२	२८
२९	५	११	२६	०१	११	०५	४८	०५	५	२७	००	५६	४	२५	४५	०२	०	२०	२३	४२	३	२७	५८	२३	१०	०७	२३	४७	०	०१	३९	४१	६	०१	३९	४१	२९
३०	५	१२	२४	५५	११	२०	३८	२९	५	२७	४०	५२	४	२७	२०	३१	०	२०	१८	५३	३	२८	४१	०६	१०	०७	२०	२९	०	०१	३६	३०	६	०१	३६	३०	३०

यात्राविवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम्

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-स्पष्टग्रहाः, संवत्-२०८० / पृ.सं. 77)

२०२३ ख्रीष्टाब्दे अक्टूबर-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				दिनांकः		
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.		रा.	अं.
१	५	१३	२३	५२	०	०५	११	५३	५	२८	२०	४०	४	२८	५८	४७	०	२०	१३	५३	३	२९	२४	५०	१०	०७	१७	१५	०	०१	३३	१९	६	०१	३३	१९	१		
२	५	१४	२२	५१	०	१९	२२	४०	५	२९	००	५२	५	००	३९	२०	०	२०	०८	४३	४	००	०९	३३	१०	०७	१४	०६	०	०१	३०	१९	६	०१	३०	१९	२		
३	५	१५	२१	५२	१	०३	०७	५१	५	२९	४०	५६	५	०२	२१	४३	०	२०	०३	२३	४	००	५५	१३	१०	०७	११	०१	०	०१	२६	५८	६	०१	२६	५८	३		
४	५	१६	२०	५५	१	१६	२६	५६	६	००	२१	०३	५	०४	०५	३०	०	१९	५७	५३	४	०१	४१	४९	१०	०७	०८	०१	०	०१	२३	४७	६	०१	२३	४७	४		
५	५	१७	२०	००	१	२९	२१	३७	६	०१	०१	१३	५	०५	५०	२१	०	१९	५२	१४	४	०२	२९	१७	१०	०७	०५	०५	०	०१	२०	३६	६	०१	२०	३६	५		
६	५	१८	१९	०७	२	११	५५	०२	६	०१	४१	२६	५	०७	३५	५८	०	१९	४६	२६	४	०३	१७	३६	१०	०७	०२	१५	०	०१	१७	२६	६	०१	१७	२६	६		
७	५	१९	१८	१५	२	२४	११	१६	६	०२	२१	४१	५	०९	२२	०४	०	१९	४०	०८	४	०४	०६	४५	१०	०६	५९	२९	०	०१	१४	१५	६	०१	१४	१५	७		
८	५	२०	१७	२६	३	०६	१४	४२	६	०३	०२	००	५	११	०८	२७	०	१९	३४	२२	४	०४	५६	४२	१०	०६	५६	४८	०	०१	११	०४	६	०१	११	०४	८		
९	५	२१	१६	०४	३	१८	०९	४८	६	०३	४२	२१	५	१२	५४	५३	०	१९	२८	०७	४	०५	४७	२४	१०	०६	५४	१३	०	०१	०७	५३	६	०१	०७	५३	९		
१०	५	२२	१५	५५	४	००	००	४७	६	०४	२२	४६	५	१४	४१	१५	०	१९	२१	४४	४	०६	३८	५१	१०	०६	५१	४२	०	०१	०४	४२	६	०१	०४	४२	१०		
११	५	२३	१५	१२	४	११	५१	१५	६	०५	०३	१३	५	१६	२७	२५	०	१९	१५	१३	४	०७	३१	०१	१०	०६	४९	१७	०	०१	०१	३२	६	०१	०१	३२	११		
१२	५	२४	१४	३१	४	२३	४५	३८	६	०५	४३	४३	५	१८	१३	१५	०	१९	०८	३४	४	०८	२३	५२	१०	०६	४६	५६	०	००	५८	२१	६	००	५८	२१	१२		
१३	५	२५	१३	५२	५	०५	४५	४८	६	०६	२४	१६	५	१९	५८	४०	०	१९	०१	४७	४	०९	१७	२३	१०	०६	४४	४२	०	००	५५	१०	६	००	५५	१०	१३		
१४	५	२६	१३	१५	५	१७	५४	१८	६	०७	०४	५२	५	२१	४३	४८	०	१८	५४	५३	४	१०	११	३२	१०	०६	४२	३२	०	००	५१	५९	६	००	५१	५९	१४		
१५	५	२७	१२	४१	६	००	१२	५१	६	०७	४५	३१	५	२३	२८	०५	०	१८	४७	५३	४	११	०६	१९	१०	०६	४०	२९	०	००	४८	४९	६	००	४८	४९	१५		
१६	५	२८	१२	०८	६	१२	४२	४६	६	०८	२६	१३	५	२५	११	५७	०	१८	४०	४५	४	१२	०१	४२	१०	०६	३८	३०	०	००	४५	३८	६	००	४५	३८	१६		
१७	५	२९	११	३७	६	२५	२५	०२	६	०९	०६	५८	५	२६	५५	१५	०	१८	३३	३१	४	१२	५७	४०	१०	०६	३६	५८	०	००	४२	२७	६	००	४२	२७	१७		
१८	६	००	११	०९	७	०८	२०	२७	६	०९	४७	४६	५	२८	३७	५६	०	१८	२६	११	४	१३	५४	१२	१०	०६	३४	५१	०	००	३९	१६	६	००	३९	१६	१८		
१९	६	०१	१०	४२	७	२१	२९	४३	६	१०	२८	३६	६	००	२०	००	०	१८	१८	४५	४	१४	५१	१६	१०	०६	३३	०९	०	००	३६	०५	६	००	३६	०५	१९		
२०	६	०२	१०	१७	८	०४	५३	२१	६	११	०९	३०	६	०२	०१	२७	०	१८	११	१४	४	१२	४८	५२	१०	०६	३१	३४	०	००	३२	५५	६	००	३२	५५	२०		
२१	६	०३	०९	५५	८	१८	३१	३६	६	११	५०	२७	६	०३	४२	१६	०	१८	०३	३८	४	१६	४६	५९	१०	०६	३०	०४	०	००	२९	४४	६	००	२९	४४	२१		
२२	६	०४	०९	३४	९	०२	२४	२६	६	१२	३१	२६	६	०५	२२	२८	०	१७	५५	५७	४	१७	४५	३५	१०	०६	२८	४०	०	००	२६	३३	६	००	२६	३३	२२		
२३	६	०५	०९	१६	९	१६	३१	०९	६	१३	१२	२९	६	०७	०२	०३	०	१७	४८	१२	४	१८	४४	४०	१०	०६	२७	२२	०	००	२३	२२	६	००	२३	२२	२३		
२४	६	०६	०८	५९	१०	००	५०	११	६	१३	५३	३५	६	०८	४१	०२	०	१७	४०	२२	४	१९	४४	१२	१०	०६	२६	१०	०	००	२०	१२	६	००	२०	१२	२४		
२५	६	०७	०८	४५	१०	१५	१८	४८	६	१४	३४	४३	६	१०	१९	२६	०	१७	३२	२९	४	२०	४४	१२	१०	०६	२५	०४	०	००	१७	०१	६	००	१७	०१	२५		
२६	६	०८	०८	३२	१०	२९	५३	००	६	१५	१५	५५	६	११	५७	१६	०	१७	२४	३३	४	२१	४४	३७	१०	०६	२४	०४	०	००	१३	५०	६	००	१३	५०	२६		
२७	६	०९	०८	२१	११	१४	२७	४०	६	१५	५७	०९	६	१३	३४	३२	०	१७	१६	३३	४	२२	४५	२८	१०	०६	२३	१०	०	००	१०	३९	६	००	१०	३९	२७		
२८	६	१०	०८	१३	११	२८	५७	०४	६	१६	३८	२७	६	१५	११	१५	०	१७	०८	३१	४	२३	४६	४४	१०	०६	२२	२२	०	००	०७	२९	६	००	०७	२९	२८		
२९	६	११	०८	०६	०	१३	१५	२४	६	१७	१९	४७	६	१६	४७	२७	०	१७	००	२७	४	२४	४८	२३	१०	०६	२१	४१	०	००	०४	१८	६	००	०४	१८	२९		
३०	६	१२	०८	०१	०	२७	१७	३३	६	१८	०१	११	६	१८	२३	०८	०	१६	५२	२१	४	२५	५०	२५	१०	०६	२१	०५	०	००	०१	०७	६	००	०१	०७	३०		
३१	६	१३	०७	५८	१	१०	५९	४३	६	१८	४२	३७	६	१९	५८	२०	०	२६	४४	१३	४	२६	५२	५०	१०	०६	२०	३५	११	२९	५७	५६	५	२९	५७	५६	३१		

यात्राविवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम्

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-स्पष्टग्रहाः, संवत्-२०८० / पृ.सं. 78)

२०२३ ख्रीष्टाब्दे नवम्बर-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः (व)				शुक्रः				शनिः (व)				राहुः				केतुः				दिनांकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	
१	६	१४	०७	५७	१	२४	१९	४७	६	१९	२४	०७	६	२१	३३	०३	०	१६	३६	०५	४	२७	५५	३६	१०	०६	२०	१२	११	२९	५४	४५	५	२९	५४	४५	१
२	६	१५	०७	५८	२	०७	१७	३४	६	२०	०५	३९	६	२३	०७	१८	०	१६	२७	५५	४	२८	५८	४३	१०	०६	१९	५५	११	२९	५१	३५	५	२९	५१	३५	२
३	६	१६	०८	००	२	१९	५४	३४	६	२०	४७	१५	६	२४	४१	०७	०	१६	१९	४५	५	००	०२	११	१०	०६	१९	४४	११	२९	४८	२४	५	२९	४८	२४	३
४	६	१७	०८	०५	३	०२	१३	४१	६	२१	२८	५३	६	२६	१४	३०	०	१६	११	३६	५	०१	०५	५८	१०	०६	१९	४०	११	२९	४५	१३	५	२९	४५	१३	४
५	६	१८	०८	११	३	१४	१८	४९	६	२२	१०	३५	६	२७	४७	२८	०	१६	०३	२६	५	०२	१०	०५	१०	०६	१९	४१	११	२९	४२	०२	५	२९	४२	०२	५
६	६	१९	०८	२०	३	२६	१४	२९	६	२२	५२	१९	६	२९	२०	०२	०	१५	५५	१८	५	०३	१४	३१	१०	०६	१९	४९	११	२९	३८	५२	५	२९	३८	५२	६
७	६	२०	०८	३०	४	०८	०५	२९	६	२३	३४	०७	७	००	५२	१२	०	१५	४७	१०	५	०४	१९	१४	१०	०६	२०	०३	११	२९	३५	४१	५	२९	३५	४१	७
८	६	२१	०८	४२	४	१९	५६	३९	६	२४	१५	५७	७	०२	२३	५९	०	१५	३९	०५	५	०५	२४	१६	१०	०६	२०	२४	११	२९	३२	३०	५	२९	३२	३०	८
९	६	२२	०८	५५	५	०१	५२	३५	६	२४	५७	५१	७	०३	५५	२४	०	१५	३१	०१	५	०६	२९	३४	१०	०६	२०	५१	११	२९	२९	१९	५	२९	२९	१९	९
१०	६	२३	०९	११	५	१३	५७	२३	६	२५	३९	४७	७	०५	२६	२५	०	१५	२२	५९	५	०७	३५	०९	१०	०६	२१	२३	११	२९	२६	०८	५	२९	२६	०८	१०
११	६	२४	०९	२८	५	२६	१४	२८	६	२६	२१	४७	७	०६	५७	०५	०	१५	१५	००	५	०८	४१	००	१०	०६	२२	०३	११	२९	२२	५८	५	२९	२२	५८	११
१२	६	२५	०९	४७	६	०८	४६	२०	६	२७	०३	५०	७	०८	२७	२२	०	१५	०७	०५	५	०९	४७	०७	१०	०६	२२	४८	११	२९	१९	४७	५	२९	१९	४७	१२
१३	६	२६	१०	०७	६	२१	३४	२६	६	२७	४५	५५	७	०९	५७	१६	०	१४	५९	१२	५	१०	५३	२९	१०	०६	२३	४०	११	२९	१६	३६	५	२९	१६	३६	१३
१४	६	२७	१०	२९	७	०४	३९	०८	६	२८	२८	०४	७	११	२६	४७	०	१४	५१	२४	५	१२	००	०६	१०	०६	२४	३८	११	२९	१३	२५	५	२९	१३	२५	१४
१५	६	२८	१०	५३	७	१७	५९	४१	६	२९	१०	१५	७	१२	५५	५४	०	१४	४३	४०	५	१३	०६	५८	१०	०६	२५	४२	११	२९	१०	१५	५	२९	१०	१५	१५
१६	६	२९	११	१९	८	०१	३४	२७	६	२९	५२	३०	७	१४	२४	३७	०	१४	३६	००	५	१४	१४	०३	१०	०६	२६	५३	११	२९	०७	०४	५	२९	०७	०४	१६
१७	७	००	११	४६	८	१५	२१	०४	७	००	३४	४८	७	१५	५२	५२	०	१४	२८	२५	५	१५	२१	२२	१०	०६	२८	०९	११	२९	०३	५३	५	२९	०३	५३	१७
१८	७	०१	१२	१५	८	२९	१६	५४	७	०१	१७	०८	७	१७	२०	४०	०	१४	२०	५५	५	१६	२८	५४	१०	०६	२९	३२	११	२९	००	५२	५	२९	००	५२	१८
१९	७	०२	१२	४५	९	१३	१९	२१	७	०१	५९	३२	७	१८	४७	५७	०	१४	१३	३१	५	१७	३६	३१	१०	०६	३१	०१	११	२८	५७	३२	५	२८	५७	३२	१९
२०	७	०३	१३	१७	९	२७	२६	०७	७	०२	४१	५९	७	२०	१४	४१	०	१४	०६	१३	५	१८	४४	३७	१०	०६	३२	३६	११	२८	५४	२१	५	२८	५४	२१	२०
२१	७	०४	१३	५०	१०	११	३५	१७	७	०३	२४	२९	७	२१	४०	४९	०	१३	५९	०१	५	१९	५२	४६	१०	०६	३४	१७	११	२८	५१	१०	५	२८	५१	१०	२१
२२	७	०५	१४	२५	१०	२५	४५	१२	७	०४	०७	०१	७	२३	०६	१७	०	१३	५१	५५	५	२१	०१	०८	१०	०६	३६	०५	११	२८	४७	५९	५	२८	४७	५९	२२
२३	७	०६	१५	०१	११	०९	५४	१३	७	०४	४९	३७	७	२४	३१	००	०	१३	४४	५७	५	२२	०९	४१	१०	०६	३७	५८	११	२८	४४	४८	५	२८	४४	४८	२३
२४	७	०७	१५	३९	११	२४	००	२२	७	०५	३२	१६	७	२५	५४	५३	०	१३	३८	०५	५	२३	१८	०५	१०	०६	३९	५८	११	२८	४१	३८	५	२८	४१	३८	२४
२५	७	०८	१६	१८	०	०८	०१	१४	७	०६	१४	५७	७	२७	१७	४९	०	१३	३१	२१	५	२४	२७	२०	१०	०६	४२	०३	११	२८	३८	२७	५	२८	३८	२७	२५
२६	७	०९	१६	५९	०	२१	५३	५८	७	०६	५७	४२	७	२८	३९	४०	०	१३	२४	४५	५	२५	३६	२५	१०	०६	४४	१५	११	२८	३५	१६	५	२८	३५	१६	२६
२७	७	१०	१७	४१	१	०५	३५	२९	७	०७	४०	३०	८	००	००	१८	०	१३	१८	१७	५	२६	४५	४१	१०	०६	४६	३२	११	२८	३२	०५	५	२८	३२	०५	२७
२८	७	११	१८	२४	१	१९	०२	५१	७	०८	२३	२१	८	०१	१९	३२	०	१३	११	५७	५	२७	५५	०६	१०	०६	४८	५६	११	२८	२८	५५	५	२८	२८	५५	२८
२९	७	१२	१९	०९	२	०२	१३	४८	७	०९	०६	१४	८	०२	३७	११	०	१३	०५	४६	५	२९	०४	४१	१०	०६	५१	२५	११	२८	२५	४५	५	२८	२५	४५	२९
३०	७	१३	१९	५४	२	१५	०७	०१	७	०९	४९	११	८	०३	५३	००	०	१२	५९	४४	६	००	१४	२६	१०	०६	५४	००	११	२८	२२	३३	५	२८	२२	३३	३०

यात्राविवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम्

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-स्पष्टग्रहाः, संवत्-२०८० / पृ.सं. 79)

२०२३ ख्रीष्टाब्दे दिसम्बर-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				दिनांकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	
१	७	१४	२०	४१	२	२७	४२	३१	७	१०	३२	१०	८	०५	०६	४२	०	१२	५३	५१	६	०१	२४	२०	१०	०६	५६	४१	११	२८	१९	२२	५	२८	१९	२२	१
२	७	१५	२१	३०	३	१०	०१	४२	७	११	१५	१३	८	०६	१८	००	०	१२	४८	०७	६	०२	३४	२२	१०	०६	५९	२८	११	२८	१६	१२	५	२८	१६	१२	२
३	७	१६	२२	१९	३	२२	०७	१५	७	११	५८	१९	८	०७	२६	३२	०	१२	४२	३३	६	०३	४४	३४	१०	०७	०२	२१	११	२८	१३	०१	५	२८	१३	०१	३
४	७	१७	२३	१०	४	०४	०२	५६	७	१२	४१	२७	८	०८	३१	५२	०	१२	३७	०८	६	०४	५४	५३	१०	०७	०५	१९	११	२८	०९	५०	५	२८	०९	५०	४
५	७	१८	२४	०२	४	१८	५३	२०	७	१३	२४	३९	८	०९	३३	३३	०	१२	३१	५४	६	०६	०५	२१	१०	०७	०८	२३	११	२८	०६	३९	५	२८	०६	३९	५
६	७	१९	२४	५४	४	२७	४३	३४	७	१४	०७	५३	८	१०	३१	०३	०	१२	२६	५०	६	०७	१५	५७	१०	०७	११	३२	११	२८	०३	२८	५	२८	०३	२८	६
७	७	२०	२५	४८	५	०९	३८	५५	७	१४	५१	१०	८	११	२३	४६	०	१२	२१	५६	६	०८	२६	४०	१०	०७	१४	४७	११	२८	००	१८	५	२८	००	१८	७
८	७	२१	२६	४३	५	२१	४४	३४	७	१५	३४	३१	८	१२	११	०१	०	१२	१७	१३	६	०९	३७	३१	१०	०७	१८	०८	११	२७	५७	०७	५	२७	५७	०७	८
९	७	२२	२७	३९	६	०४	०५	१८	७	१६	१७	५४	८	१२	५२	०५	०	१२	१२	४१	६	१०	४८	२९	१०	०७	२१	३४	११	२७	५३	५६	५	२७	५३	५६	९
१०	७	२३	२८	३६	६	१६	४५	००	७	१७	०१	२०	८	१३	२६	१०	०	१२	०८	१९	६	११	५९	३४	१०	०७	२५	०५	११	२७	५०	४५	५	२७	५०	४५	१०
११	७	२४	२९	३४	६	२९	४६	१७	७	१७	४४	४९	८	१३	५२	२४	०	१२	०४	०९	६	१३	१०	४५	१०	०७	२८	४२	११	२७	४७	३५	५	२७	४७	४५	११
१२	७	२५	३०	३२	७	१३	०९	५९	७	१८	२८	२१	८	१४	०९	५७	०	१२	००	१०	६	१४	२२	०४	१०	०७	३२	२४	११	२७	४४	२४	५	२७	४४	२४	१२
१३	७	२६	३१	३२	७	२६	५४	५७	७	१९	११	५६	८	१४	१७	५६	०	११	५६	२३	६	१५	३३	२९	१०	०७	३६	१२	११	२७	४१	१३	५	२७	४१	१३	१३
१४	७	२७	३२	३२	८	१०	५७	५६	७	१९	५५	३३	८	१४	१५	३५	०	११	५२	४७	६	१६	४५	००	१०	०७	४०	०५	११	२७	३२	०५	५	२७	३२	०५	१४
१५	७	२८	३३	३३	८	२५	१४	००	७	२०	३९	१४	८	१४	०२	१२	०	११	४९	२३	६	१७	५६	३७	१०	०७	४४	०२	११	२७	३४	५१	५	२७	३४	५१	१५
१६	७	२९	३४	३५	९	०९	३७	१५	७	२१	२२	५७	८	१३	३७	२२	०	११	४६	१०	६	१९	०८	२०	१०	०७	४८	०५	११	२७	३१	४१	५	२७	३१	४१	१६
१७	८	००	३५	३८	९	२४	०१	४८	७	२२	०६	४४	८	१३	००	५३	०	११	४३	१०	६	२०	२०	०८	१०	०७	५२	१३	११	२७	२८	३०	५	२७	२८	३०	१७
१८	८	०१	३६	४१	१०	०८	२२	४०	७	२२	५०	३३	८	१२	१३	०६	०	११	४०	२१	६	२१	३२	०३	१०	०७	५६	२३	११	२७	२५	१९	५	२७	२५	१९	१८
१९	८	०२	३७	४५	१०	२२	३६	२२	७	२३	३४	२५	८	११	१४	४४	०	११	३७	४५	६	२२	४४	०२	१०	०८	००	४४	११	२७	२२	०८	५	२७	२२	०८	१९
२०	८	०३	३८	५०	११	०६	४०	५८	७	२४	१८	१९	८	१०	०७	०७	०	११	३५	२१	६	२३	५६	०७	१०	०८	०५	०७	११	२७	१८	५८	५	२७	१८	५८	२०
२१	८	०४	३९	५५	११	२०	३५	५१	७	२५	०२	१७	८	०८	५२	०५	०	११	३३	०९	६	२५	०८	१७	१०	०८	०९	३५	११	२७	१५	४७	५	२७	१५	४७	२१
२२	८	०५	४१	००	०	०४	२१	०३	७	२५	४६	१७	८	०७	३१	५८	०	११	३१	०९	६	२६	२०	३१	१०	०८	१४	०७	११	२७	१२	३६	५	२७	१२	३६	२२
२३	८	०६	४२	०६	०	१७	५६	४८	७	२६	३०	२१	८	०६	०९	२५	०	११	२९	२१	६	२७	३२	५१	१०	०८	१८	४५	११	२७	०९	२५	५	२७	०९	२५	२३
२४	८	०७	४३	१३	१	०१	२३	०१	७	२७	१४	२७	८	०४	४७	१३	०	११	२७	४७	६	२८	४५	१५	१०	०८	२३	२६	११	२७	०६	१५	५	२७	०३	१५	२४
२५	८	०८	४४	२०	१	१४	३९	१३	७	२७	५८	३५	८	०३	२८	०६	०	११	२६	२४	६	२९	५७	४३	१०	०८	२८	१३	११	२७	०३	०४	५	२७	०३	०४	२५
२६	८	०९	४५	२७	१	२७	४४	२८	७	२८	४२	४७	८	०२	१४	२९	०	११	२५	१४	७	०१	१०	१६	१०	०८	३३	०४	११	२६	५९	५३	५	२६	५९	५३	२६
२७	८	१०	४६	३५	२	१०	३७	४३	७	२९	२७	०१	८	०१	०८	२२	०	११	२४	१७	७	०२	२२	५६	१०	०८	३७	५९	११	२६	५६	४२	५	२६	५६	४२	२७
२८	८	११	४७	४३	२	२३	१८	०३	८	००	११	१८	८	००	११	१७	०	११	२३	३२	७	०३	३५	३३	१०	०८	४२	५९	११	२६	५३	३१	५	२६	५३	३१	२८
२९	८	१२	४८	५२	३	०५	४५	०४	८	००	५५	३८	७	२९	२४	१०	०	११	२२	५२	७	०४	४८	१८	१०	०८	४८	०३	११	२६	५०	२१	५	२६	५०	२१	२९
३०	८	१३	५०	००	३	१७	५९	१३	८	०१	४०	००	७	२८	४७	३३	०	११	२२	३९	७	०६	०१	०७	१०	०८	५३	१२	११	२६	४७	१०	५	२६	४७	१०	३०
३१	८	१४	५१	०९	४	००	०२	००	८	०२	२४	००	७	२८	२१	३१	०	११	२२	३२	७	०७	१३	५९	१०	०८	५८	२४	११	२६	४३	५९	५	२६	४३	५९	३१

यात्राविवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम्

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-स्पष्टग्रहाः, संवत्-२०८० / पृ.सं. ८०)

२०२४ ख्रीष्टाब्दे जनवरी-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				दिनांकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	
१	८	१५	५२	१८	४	११	५६	०३	८	०३	०८	५३	७	२८	०५	४८	०	११	२२	३७	७	०८	२६	५५	१०	०९	०३	४१	११	२६	४०	४८	५	२६	४०	४८	१
२	८	१६	५३	२७	४	२३	४५	०१	८	०३	५३	२३	७	२७	५९	५८	०	११	२२	५५	७	०९	३९	५४	१०	०९	०९	०२	११	२६	३७	३८	५	२६	३७	३८	२
३	८	१७	५४	३६	५	०५	३३	२७	८	०४	३७	५६	७	२८	०३	२५	०	११	२३	२६	७	१०	५२	५६	१०	०९	१४	२७	११	२६	३४	२७	५	२६	३४	२७	३
४	८	१८	५५	४५	५	१७	२६	३१	८	०५	२२	३२	७	२८	१५	२७	०	११	२४	०८	७	१२	०६	०२	१०	०९	१९	५६	११	२६	३१	१६	५	२६	१६	१६	४
५	८	१९	५६	५५	५	२९	२९	४१	८	०६	०७	१०	७	२८	३५	२०	०	११	२५	०४	७	१३	१९	११	१०	०९	२५	२८	११	२६	२८	०५	५	२६	२८	०५	५
६	८	२०	५८	०४	६	११	४८	३०	८	०६	५१	५१	७	२९	०२	२२	०	११	२६	११	७	१४	३२	२२	१०	०९	३१	०५	११	२६	२४	५५	५	२६	२४	५५	६
७	८	२१	५९	१३	६	२४	२८	०५	८	०७	३६	३४	७	२९	३५	४९	०	११	२७	३१	७	१५	४५	३७	१०	०९	३६	४५	११	२६	२१	४४	५	२६	२१	४४	७
८	८	२३	००	२२	७	०७	३२	३२	८	०८	२१	२०	८	००	१५	०५	०	११	२९	०४	७	१६	५८	५४	१०	०९	४२	२९	११	२६	१८	३३	५	२६	१८	३३	८
९	८	२४	०१	३१	७	२१	०४	१४	८	०९	०६	१४	८	००	५९	३१	०	११	३२	४६	७	१८	१२	१४	१०	०९	४७	१७	११	२६	१५	२२	५	२६	१५	२२	९
१०	८	२५	०२	४०	८	०५	०३	०३	८	०९	५१	००	८	०१	४८	३५	०	११	३२	४६	७	१९	२५	३७	१०	०९	५४	०८	११	२६	१२	११	५	२६	१२	११	१०
११	८	२६	०३	४८	८	१९	२५	५५	८	१०	३५	५३	८	०२	४१	४८	०	११	३४	५५	७	२०	३९	०२	१०	१०	००	०३	११	२६	०९	०१	५	२६	०९	०१	११
१२	८	२७	०४	५६	९	०४	०६	४९	८	११	२०	४९	८	०३	३८	४४	०	११	३७	१६	७	२१	५२	३०	१०	१०	०६	०१	११	२६	०५	५०	५	२६	०५	५०	१२
१३	८	२८	०६	०४	९	१८	५७	३९	८	१२	०५	४८	८	०४	३८	५८	०	११	३९	४९	७	२३	०६	००	१०	१०	१२	०२	११	२६	०२	३९	५	२६	०२	३९	१३
१४	८	२९	०७	१२	१०	०३	४९	३१	८	१२	५०	४९	८	०५	४२	१०	०	११	४२	३५	७	२४	१९	३२	१०	१०	१८	०७	११	२५	५९	२८	५	२५	५९	२८	१४
१५	९	००	०८	१९	१०	१८	३४	१५	८	१३	३५	५२	८	०६	४८	०२	०	११	४५	३२	७	२५	३३	०७	१०	१०	२४	१५	११	२५	५६	१८	५	२५	५६	१८	१५
१६	९	०१	०९	२६	११	०३	०५	४०	८	१४	२०	५८	८	०७	५६	१७	०	११	४८	४९	७	२६	४६	४३	१०	१०	३०	२६	११	२५	५३	०७	५	२५	५३	०७	१६
१७	९	०२	१०	३२	११	१७	२०	०६	८	१५	०६	०६	८	०९	०६	४२	०	११	५२	०१	७	२८	००	२१	१०	१०	३६	४०	११	२५	४९	५६	५	२५	४९	५६	१७
१८	९	०३	११	३८	०	०१	१६	१८	८	१५	५१	१६	८	१०	१९	०४	०	११	५५	३४	७	२९	१४	०२	१०	१०	४२	५७	११	२५	४६	४५	५	२५	४६	४५	१८
१९	९	०४	१२	४३	०	१४	५४	४९	८	१६	३६	२९	८	११	३३	१३	०	११	५९	१८	८	००	२७	४४	१०	१०	४९	१७	११	२५	४३	३४	५	२५	४३	३४	१९
२०	९	०५	१३	४८	०	२८	१७	१४	८	१७	२१	४४	८	१२	४८	५८	०	१२	०३	१३	८	०१	४१	२८	१०	१०	५५	४०	११	२५	४०	२४	५	२५	४०	२४	२०
२१	९	०६	१४	५२	१	११	२५	२४	८	१८	०७	०२	८	१४	०६	१२	०	१२	०७	२०	८	०२	५५	१४	१०	११	०२	०६	११	२५	३७	१३	५	२५	३७	१३	२१
२२	९	०७	१५	५६	१	२४	२०	५९	८	१८	५२	२२	८	१५	२४	४८	०	१२	११	३८	८	०४	०९	०२	१०	११	०८	३४	११	२५	३४	०२	५	२५	३४	०२	२२
२३	९	०८	१६	५९	२	०७	०५	१६	८	१९	३७	४४	८	१६	४४	३९	०	१२	१६	०८	८	०५	२२	२१	१०	११	१५	०५	११	२५	३०	५१	५	२५	३०	५१	२३
२४	९	०९	१८	०१	२	१९	३९	०२	८	२०	२३	०८	८	१८	०५	४१	०	१२	२०	४८	८	०६	३६	४१	१०	११	२१	३९	११	२५	२७	४१	५	२५	२७	४१	२४
२५	९	१०	१९	०३	३	०२	०२	४९	८	२१	०८	३४	८	१९	२७	४९	०	१२	२५	३९	८	०७	५०	३४	१०	११	२८	१५	११	२५	२४	३०	५	२५	२४	३०	२५
२६	९	११	२०	०३	३	१४	१७	०१	८	२१	५४	०३	८	२०	५०	५८	०	१२	३०	४२	८	०९	०४	२७	१०	११	३४	५३	११	२५	२१	१९	५	२५	२१	१९	२६
२७	९	१२	२१	०३	३	२६	२२	१४	८	२२	३९	३४	८	२२	१५	०६	०	१२	३५	५५	८	१०	१८	२२	१०	११	४१	३४	११	२५	१८	०८	५	२५	१८	०८	२७
२८	९	१३	२२	०२	४	०८	१९	३२	८	२३	२५	०६	८	२३	४०	१०	०	१२	४१	१९	८	११	३२	१८	१०	११	४८	१८	११	२५	१४	५८	५	२५	१४	५८	२८
२९	९	१४	२३	००	४	२०	१०	४३	८	२४	१०	४१	८	२५	०६	०७	०	१२	४६	५३	८	१२	४६	१६	१०	११	५५	०३	११	२५	११	४७	५	२५	११	४७	२९
३०	९	१५	२३	५८	५	०१	५८	२५	८	२४	५६	१८	८	२६	३२	५६	०	१२	५२	३८	८	१४	००	१४	१०	१२	०१	५१	११	२५	०८	३६	५	२५	०८	३६	३०
३१	९	१६	२४	५४	५	१३	४६	०७	८	२५	४१	५८	८	२८	००	३४	०	१२	५८	३३	८	१५	१४	१४	१०	१२	०८	४०	११	२५	०५	२५	५	२५	०५	२५	३१

यात्राविवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम्

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-स्पष्टग्रहाः, संवत्-२०८० / पृ.सं. ८१)

२०२४ ख्रीष्टाब्दे फरवरी-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				दिनांकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	
१	९	१७	२५	४९	५	२५	३८	०६	८	२६	२७	३९	८	२९	२९	०९	०	१३	०४	३८	८	१६	२८	१५	१०	१२	१५	३२	११	२५	०२	१४	५	२५	०२	१४	१
२	९	१८	२६	४४	६	०७	३९	१२	८	२७	१३	२२	९	००	५८	१६	०	१३	१०	५४	८	१७	४२	१७	१०	१२	२२	२६	११	२४	५९	०४	५	२४	५९	०४	२
३	९	१९	२७	३७	६	१९	५४	४०	८	२७	५९	०७	९	०२	२८	१८	०	१३	१७	१९	८	१८	५६	२०	१०	१२	२९	२१	११	२४	५५	५३	५	२४	५५	५३	३
४	९	२०	२८	२९	७	०२	२९	४९	८	२८	४४	५४	९	०३	५९	०५	०	१३	२३	५५	८	२०	१०	२४	१०	१२	३६	१९	११	२४	५२	४२	५	२४	५२	४२	४
५	९	२१	२९	२०	७	१५	२९	३२	८	२९	३०	४३	९	०५	३०	३९	०	१३	३०	४०	८	२१	२४	२९	१०	१२	४३	१८	११	२४	४९	३१	५	२४	४९	३१	५
६	९	२२	३०	१०	७	२८	५७	३५	९	००	१६	५४	९	०७	०२	५९	०	१३	३७	३५	८	२२	३८	३५	१०	१२	५०	१९	११	२४	४६	२१	५	२४	४६	२१	६
७	९	२३	३०	५९	८	१२	५५	३२	९	०१	०२	२७	९	०८	३६	०५	०	१३	४४	३९	८	२३	५२	४१	१०	१२	५७	४१	११	२४	४३	१०	५	२४	४३	१०	७
८	९	२४	३१	४७	८	२७	२२	०३	९	०१	४८	२१	९	१०	०९	५७	०	१३	५१	५३	८	२५	०६	४८	१०	१३	०४	२५	११	२४	३९	५९	५	२४	३९	५९	८
९	९	२५	३२	३३	९	१२	१२	१५	९	०२	३४	१८	९	११	४४	३६	०	१३	५९	१६	८	२६	२०	५६	१०	१३	११	३०	११	२४	३६	४८	५	२४	३६	४८	९
१०	९	२६	३३	१८	९	२७	१८	०६	९	०३	२०	१६	९	१३	२०	०२	०	१४	०६	४९	८	२७	३५	०५	१०	१३	१८	३७	११	२४	३३	३७	५	२४	३३	३७	१०
११	९	२७	३४	०२	१०	१२	२९	३६	९	०४	०६	१६	९	१४	५६	१५	०	१४	१४	३०	८	२८	४९	१५	१०	१३	२५	४५	११	२४	३०	२७	५	२४	३०	२७	११
१२	९	२८	३४	४५	१०	२७	३६	२४	९	०४	५२	१७	९	१६	३३	१३	०	१४	२२	२०	९	००	०३	२५	१०	१३	३२	५४	११	२४	२७	१६	५	२४	२७	१६	१२
१३	९	२९	३५	२६	११	१२	२९	३५	९	०५	३८	२०	९	१८	११	०६	०	१४	३०	१९	९	०१	१७	३६	१०	१३	४०	०५	११	२४	२४	०५	५	२४	२४	०५	१३
१४	१०	००	३६	०६	११	२७	०२	४६	९	०६	२४	२५	९	१९	४९	४६	०	१४	३८	२७	९	०२	३१	४७	१०	१३	४७	१६	११	२४	२०	५४	५	२४	२०	५४	१४
१५	१०	०१	३६	४४	०	११	१२	३२	९	०७	१०	३२	९	२१	२९	१६	०	१४	४६	४४	९	०३	४५	५९	१०	१३	५४	२९	११	२४	१७	४४	५	२४	१७	४४	१५
१६	१०	०२	३७	२१	०	२४	५८	१४	९	०७	५६	४०	९	२३	०९	३७	०	१४	५५	०९	९	०५	००	११	१०	१४	०१	४२	११	२४	१४	३३	५	२४	१४	३३	१६
१७	१०	०३	३७	५६	१	०८	२१	११	९	०८	४२	५०	९	२४	५०	५१	०	१५	०३	४२	९	०६	१४	२४	१०	१४	०८	५७	११	२४	११	२२	५	२४	११	२२	१७
१८	१०	०४	३८	३०	१	२१	२३	५४	९	०९	२९	०१	९	२६	३२	५८	०	१५	१२	२४	९	०७	२८	३७	१०	१४	१६	१२	११	२४	०८	११	५	२४	०८	११	१८
१९	१०	०५	३९	०३	२	०४	०९	२०	९	१०	१५	१४	९	२८	१५	५८	०	१५	२१	२३	९	०८	४२	५०	१०	१४	२३	२८	११	२४	०५	०१	५	२४	०५	०१	१९
२०	१०	०६	३९	२४	२	१४	४०	२४	९	११	०१	२८	९	२९	५९	२४	०	१५	३०	११	९	०९	५७	०४	१०	१४	३०	४५	११	२४	०१	५०	५	२४	०१	५०	२०
२१	१०	०७	४०	०३	२	२८	५९	४४	९	११	४७	४३	१०	०१	४४	४५	०	१५	३९	१६	९	११	११	१९	१०	१४	३८	०२	११	२३	५८	५९	५	२३	५८	५९	२१
२२	१०	०८	४०	३१	३	११	०९	३३	९	१२	३४	००	१०	०३	३०	३१	०	१५	४८	२९	९	१२	२५	३३	१०	१४	४५	२०	११	२३	५५	२८	५	२३	५५	२८	२२
२३	१०	०९	४०	५८	३	२३	११	४४	९	१३	२०	१९	१०	०५	१७	१४	०	१५	५७	५०	९	१३	३९	४८	१०	१४	४२	३८	११	२३	५२	१७	५	२३	५२	१७	२३
२४	१०	१०	४१	२२	४	०५	०७	५५	९	१४	०६	३८	१०	०७	०४	५४	०	१६	०७	१९	९	१४	५४	०३	१०	१४	५९	५७	११	२३	४९	०७	५	२३	४९	०७	२४
२५	१०	११	४१	४५	४	१६	५९	४०	९	१४	५२	५९	१०	०८	५३	३१	०	१६	१६	५५	९	१६	०८	१९	१०	१५	०७	१६	११	२३	४५	५६	५	२३	४५	५६	२५
२६	१०	१२	४२	०७	४	२८	४८	३९	९	१५	३९	२१	१०	१०	४३	०४	०	१६	२६	३८	९	१७	२२	३४	१०	१५	१४	३६	११	२३	४२	४५	५	२३	४२	४५	२६
२७	१०	१३	४२	२६	५	१०	३६	५५	९	१६	२५	४५	१०	१२	३३	३३	०	१६	३६	२८	९	१८	३६	५०	१०	१५	२१	५५	११	२३	३९	३४	५	२३	३९	३४	२७
२८	१०	१४	४२	४४	५	२२	२७	००	९	१७	१२	०९	१०	१४	२४	५७	०	१६	४६	२५	९	१९	५१	०६	१०	१५	२९	१५	११	२३	३६	२४	५	२३	३६	२४	२८
२९	१०	१५	४३	००	६	०४	२२	०२	९	१७	५८	३५	१०	१६	१७	१४	०	१६	५६	३०	९	२१	०५	२२	१०	१५	३६	३५	११	२३	३३	१३	५	२३	३३	१३	२९

विना एकेन चक्रेण न रथस्य गतिर्भवेत् । तथैव पुरुषाकारः विना दैवं न सिद्ध्यति ॥
अर्थात् जैसे एक चक्र से रथ गतिमान नहीं हो सकता उसी प्रकार भाग्य के विना कर्म फलीभूत नहीं होता ।

२०२४ ख्रीष्टाब्दे मार्च-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				दिनांकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	
१	१०	१६	४३	१५	६	१६	२५	४०	९	१८	४५	०२	१०	१८	१०	२२	०	१७	०६	४१	९	२२	१९	३८	१०	१५	४३	५४	११	२३	३०	०२	५	२३	३०	०२	१
२	१०	१७	४३	२७	६	२८	४२	०१	९	१९	३१	२९	१०	२०	०४	१७	०	१७	१६	५८	९	२३	३३	५४	१०	१५	५१	१४	११	२३	२६	५१	५	२३	२६	५१	२
३	१०	१८	४३	३८	७	११	१५	२७	९	२०	१७	५८	१०	२१	५८	५५	०	१७	२७	२३	९	२४	४८	११	१०	१५	५८	३४	११	२३	२३	३१	५	२३	२३	३१	३
४	१०	१९	४३	४७	७	२४	१०	१९	९	२१	०४	२८	१०	२३	५४	१२	०	१७	३७	५४	९	२६	०२	२७	१०	१६	०५	५३	११	२३	२०	३०	५	२३	२०	३०	४
५	१०	२०	४३	५५	८	०७	३०	२८	९	२१	५०	५९	१०	२५	५०	००	०	१७	४८	३१	९	२७	१६	४३	१०	१६	१३	१२	११	२३	१७	१९	५	२३	१७	१९	५
६	१०	२१	४४	००	८	२१	१८	३०	९	२२	३७	३१	१०	२७	४६	१२	०	१७	५९	१४	९	२८	३१	००	१०	१६	२०	३१	११	२३	१४	०८	५	२३	१४	०८	६
७	१०	२२	४४	०४	९	०५	३४	४७	९	२३	२४	०३	१०	२९	४२	३९	०	१८	१०	०४	९	२९	४५	१६	१०	१६	२७	४९	११	२३	१०	५७	५	२३	१०	५७	७
८	१०	२३	४४	०५	९	२०	१६	४७	९	२४	१०	३७	११	०१	३९	०८	०	१८	२१	००	१०	००	५९	३२	१०	१६	३५	०७	११	२३	०७	४७	५	२३	०७	४७	८
९	१०	२४	४४	०५	१०	०५	१८	४१	९	२४	५७	११	११	०३	३५	२७	०	१८	३२	०२	१०	०२	१३	४८	१०	१६	४२	२४	११	२३	०४	३६	५	२३	०४	३६	९
१०	१०	२५	४४	०३	१०	२०	३१	५७	९	२५	४३	४६	११	०५	३१	१९	०	१८	४३	०९	१०	०३	२८	०४	१०	१६	४९	४१	११	२३	०१	२५	५	२३	०१	२५	१०
११	१०	२६	४३	५९	११	०५	४६	३१	९	२६	३०	२२	११	०७	२६	२८	०	१८	५४	२२	१०	०४	४२	२०	१०	१६	५६	५७	११	२२	५८	१४	५	२२	५८	१४	११
१२	१०	२७	४३	५३	११	२०	५२	२३	९	२७	१६	५८	११	०९	२०	३४	०	१९	०५	४१	१०	०५	४६	३६	१०	१७	०४	१२	११	२२	५५	०४	५	२२	५५	०४	१२
१३	१०	२८	४३	४५	०	०५	४१	०५	९	२८	०३	३५	११	११	१३	१४	०	१९	१७	०५	१०	०७	१०	५२	१०	१७	११	२७	११	२२	५१	५३	५	२२	५१	५३	१३
१४	१०	२९	४३	३५	०	२०	०६	३५	९	२८	५०	१३	११	१३	०४	०४	०	१९	२८	३५	१०	०८	२५	०७	१०	१७	१८	४०	११	२२	४८	४२	५	२२	४८	४२	१४
१५	११	००	४३	२४	१	०४	०५	५०	९	२९	३१	५१	११	१४	५२	३८	०	१९	४०	१०	१०	०९	३९	२३	१०	१७	२५	५३	११	२२	४५	३१	५	२२	४५	३१	१५
१६	११	०१	४३	१०	१	१७	३८	२४	१०	००	२३	२९	११	१६	३८	२९	०	१९	५१	५०	१०	१०	५३	३८	१०	१७	३३	०४	११	२२	४२	२०	५	२२	४२	२०	१६
१७	११	०२	४२	५४	२	००	४५	५८	१०	०१	१०	०८	११	१८	२१	०९	०	२०	०३	३५	१०	१२	०७	५३	१०	१७	४०	१५	११	२२	३९	१०	५	२२	३९	१०	१७
१८	११	०३	४२	३७	२	१३	३१	३४	१०	०१	५६	४८	११	२०	००	०९	०	२०	१५	२६	१०	१३	२२	०८	१०	१७	४७	२४	११	२२	३५	५९	५	२२	३५	५९	१८
१९	११	०४	४२	१७	२	२५	५८	५१	१०	०२	४३	२८	११	२१	३५	०१	०	२०	२७	२१	१०	१४	३६	२२	१०	१७	५४	३२	११	२२	३२	४८	५	२२	३२	४८	१९
२०	११	०५	४१	५५	३	०८	११	३८	१०	०३	३०	०८	११	२३	०५	१५	०	२०	३९	२१	१०	१५	५०	३६	१०	१८	०१	३९	११	२२	२९	३७	५	२२	२९	३७	२०
२१	११	०६	४१	३२	३	२०	१३	३६	१०	०४	१६	४९	११	२४	३०	२५	०	२०	५१	२५	१०	१७	०४	५०	१०	१८	०८	४५	११	२२	२६	२७	५	२२	२६	२७	२१
२२	११	०७	४१	०६	४	०२	०८	१२	१०	०५	०३	३०	११	२५	५०	०६	०	२१	०३	३५	१०	१८	१९	०४	१०	१८	१५	४९	११	२२	२३	१६	५	२२	२३	१६	२२
२३	११	०८	४०	३८	४	१३	५८	२७	१०	०५	५०	११	११	२७	०३	५४	०	२१	१५	४८	१०	१९	३३	१७	१०	१८	२२	५१	११	२२	२०	०५	५	२२	२०	०५	२३
२४	११	०९	४०	०८	४	२५	४७	०२	१०	०६	३६	५२	११	२८	११	२८	०	२१	२८	०६	१०	२०	४७	३०	१०	१८	२९	५२	११	२२	१६	५४	५	२२	१६	५४	२४
२५	११	१०	३९	३७	५	०७	३६	१४	१०	०७	२३	३३	११	२९	१२	२८	०	२१	४०	२९	१०	२२	०१	४३	१०	१८	३६	५२	११	२२	१३	४४	५	२२	१३	४४	२५
२६	११	११	३९	०३	५	१९	२८	१०	१०	०८	१०	१५	०	००	०६	३८	०	२१	५२	५५	१०	२३	१५	५५	१०	१८	४३	५०	११	२२	१०	३३	५	२२	१०	३३	२६
२७	११	१२	३८	२९	६	०१	२४	५२	१०	०८	५६	५६	०	००	५३	४५	०	२२	०५	२६	१०	२४	३०	०७	१०	१८	५०	४६	११	२२	०७	२२	५	२२	०७	२२	२७
२८	११	१३	३७	४९	६	१३	२८	३३	१०	०९	४३	३८	०	०१	३३	३८	०	२२	१८	०१	१०	२५	४४	१९	१०	१८	५७	४०	११	२२	०४	११	५	२२	०४	११	२८
२९	११	१४	३७	०९	६	२५	४१	३३	१०	१०	३०	१९	०	०२	०६	०९	०	२२	३०	३९	१०	२६	५८	३०	१०	१९	०४	३२	११	२२	०१	००	५	२२	०१	००	२९
३०	११	१५	३६	२७	७	०८	०६	२९	१०	११	०७	०१	०	०२	३१	१५	०	२२	४३	२१	१०	२८	१२	४१	१०	१९	११	२३	११	२१	५७	५०	५	२१	५७	५०	३०
३१	११	१६	३५	४३	७	२०	४६	०६	१०	१२	०३	४२	०	०२	४८	५३	०	२२	५६	०८	१०	२९	२६	५२	१०	१९	१८	११	११	२१	५४	३९	५	२१	५४	३९	३१

यात्रा विवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम्

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-स्पष्टग्रहाः, संवत्-२०८० / पृ.सं. ८३)

२०२४ ख्रीष्टाब्दे अप्रैल-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				रहस्यः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	
१	११	१७	३४	४७	८	०३	४३	१२	१०	१२	५०	२३	०	०२	५९	०८	०	२३	०८	५७	११	००	४१	०२	१०	१९	२४	५८	११	२१	२१	५८	५	२१	२१	५८	१
२	११	१८	३४	०९	८	१७	००	२५	१०	१३	३७	०४	०	०३	०२	०६	०	२३	२१	५१	११	०१	५५	११	१०	१९	३१	४२	११	२१	४८	१७	५	२१	४८	१७	२
३	११	१९	३३	१९	९	००	३९	५०	१०	१४	२३	४४	०	०२	५८	००	०	२३	३४	४७	११	०३	०९	२०	१०	१९	३८	२४	११	२१	४५	०७	५	२१	४५	०७	३
४	११	२०	३२	२७	९	१४	४२	२४	१०	१५	१०	२४	०	०२	४७	०७	०	२३	४७	४८	११	०४	२३	२९	१०	१९	४५	०४	११	२१	४१	५६	५	२१	४१	५६	४
५	११	२१	३१	३३	९	२९	०७	१७	१०	१५	५७	०४	०	०२	२९	५०	०	२४	००	५१	११	०५	३७	३७	१०	१९	५१	४२	११	२१	३८	४५	५	२१	३८	४५	५
६	११	२२	३०	३७	१०	१३	५१	२२	१०	१६	४३	४४	०	०२	०६	३६	०	२४	१३	५८	११	०६	५१	४५	१०	१९	५८	१७	११	२१	३५	३४	५	२१	३५	३४	६
७	११	२३	२९	३८	१०	२८	४९	०५	१०	१७	३०	२३	०	०१	३७	५८	०	२४	२७	०७	११	०८	०५	५३	१०	२०	०४	५०	११	२१	३२	२४	५	११	३२	२४	७
८	११	२४	२८	३८	११	१३	५२	५४	१०	१८	१७	०१	०	०१	०४	३५	०	२४	४०	२०	११	०९	२०	००	१०	२०	११	२०	११	२१	२९	१३	५	२१	२९	१३	८
९	११	२५	२७	३६	११	२८	५४	१२	१०	१९	०३	३९	०	००	२७	०९	०	२४	५३	३६	११	१०	३४	०६	१०	२०	१७	४८	११	२१	२६	०२	५	२१	२६	०२	९
१०	११	२६	२६	३१	०	१३	४४	२७	१०	१९	५०	१६	११	२९	४६	२८	०	२५	०६	५४	११	११	४८	१२	१०	२०	२४	१३	११	२१	२२	५१	५	२१	२२	५१	१०
११	११	२७	२५	२५	०	२८	१६	१८	१०	२०	३६	५३	११	२९	०३	५४	०	२५	२०	१५	११	१३	०२	१७	१०	२०	३०	३५	११	२१	१९	४०	५	२१	१९	४०	११
१२	११	२८	२४	१६	१	१२	२४	३३	१०	२१	२३	२९	११	२८	१८	४६	०	२५	३३	३९	११	१४	१६	२२	१०	२०	३६	५५	११	२१	१६	३०	५	२१	१६	३०	१२
१३	११	२९	२३	०६	१	२६	०६	३१	१०	२२	१०	०५	११	२७	३३	२८	०	२५	४७	०६	११	१५	३०	२७	१०	२०	४३	१२	११	२१	१३	१९	५	२१	१३	१९	१३
१४	०	००	२१	५४	२	०९	२२	०२	१०	२२	५६	३९	११	२६	४८	२१	०	२६	००	३५	११	१६	४४	३१	१०	२०	४९	२६	११	२१	१०	०८	५	२१	१०	०८	१४
१५	०	०१	२०	४०	२	२२	१३	०१	१०	२३	४३	१३	११	२६	०४	१५	०	२६	१४	०६	११	१७	५८	३४	१०	२०	५५	३७	११	२१	०६	५७	५	२१	०६	५७	१५
१६	०	०२	१९	३३	३	०४	४२	४४	१०	२४	२९	४६	११	२५	२१	५६	०	२६	२७	४०	११	१९	१२	३७	१०	२१	०१	४५	११	२१	०३	४७	५	२१	०३	४७	१६
१७	०	०३	१८	०५	३	१६	५५	२१	१०	२५	१६	१८	११	२४	४२	०६	०	२६	४१	१६	११	२०	२६	४०	१०	२१	०७	५०	११	२१	००	३६	५	२१	००	३६	१७
१८	०	०४	१६	४५	३	२८	५५	१८	१०	२६	०२	४९	११	२४	०५	२३	०	२६	५४	५५	११	२१	४०	४२	१०	२१	१३	५२	११	२०	५७	२५	५	२०	५७	२५	१८
१९	०	०५	१५	२३	४	१०	४७	१०	१०	२६	४९	१९	११	२३	३२	१८	०	२७	०८	३५	११	२२	५४	४३	१०	२१	१९	५०	११	२०	५४	१४	५	२०	५४	१४	१९
२०	०	०६	१३	५९	४	२२	३५	१५	१०	२७	३५	४७	११	२३	०८	१८	०	२७	२२	१७	११	२४	०८	४४	१०	२१	२५	४६	११	२०	५१	०३	५	२०	५१	०३	२०
२१	०	०७	१२	३३	५	०४	२३	३१	१०	२८	२२	१५	११	२२	३८	४२	०	२७	३६	०२	११	२५	२२	४५	१०	२१	३१	३८	११	२०	४७	५३	५	२०	४७	५३	२१
२२	०	०८	११	०५	५	१६	१५	२२	१०	२९	०८	४२	११	२२	१८	४७	०	२७	४९	४८	११	२६	३६	४५	१०	२१	३७	२७	११	२०	४४	४२	५	२०	४४	४२	२२
२३	०	०९	०९	३५	५	२८	१३	३७	१०	२९	५५	०७	११	२२	०३	४३	०	२८	०३	३६	११	२७	५०	४४	१०	२१	४३	१२	११	२०	४१	३१	५	२०	४१	३१	२३
२४	०	१०	०८	०३	६	१०	२०	२६	११	००	४१	३२	११	२१	५३	३६	०	२८	१७	२६	११	२९	०४	४३	१०	२१	४८	५४	११	२०	३८	२०	५	२०	३८	२०	२४
२५	०	११	०६	३०	६	२२	३७	३३	११	०१	२७	५५	११	२१	४८	३०	०	२८	३१	१७	०	००	१८	४१	१०	२१	५४	३२	११	२०	३५	१०	५	२०	३५	१०	२५
२६	०	१२	०४	५४	७	०५	०६	१६	११	०२	१४	१६	११	२१	४८	५४	०	२८	४५	१०	०	०१	३२	३९	१०	२२	००	०७	११	२०	३१	५९	५	२०	३१	५९	२६
२७	०	१३	०३	१७	७	१७	४७	४०	११	०३	००	३६	११	२१	५३	१४	०	२८	५९	०४	०	०२	४६	३७	१०	२२	०५	३८	११	२०	२८	४८	५	२०	२८	४८	२७
२८	०	१४	०१	३८	८	००	४२	३८	११	०३	४६	५५	११	२२	०२	५६	०	२९	१३	००	०	०४	००	३४	१०	२२	११	०६	११	२०	२५	३७	५	२०	२५	३७	२८
२९	०	१४	५९	५७	८	१३	५१	५४	११	०४	३३	१३	११	२२	१७	२४	०	२९	२६	५७	०	०५	१४	३०	१०	२२	१६	२९	११	२०	२२	२७	५	२०	२२	२७	२९
३०	०	१५	५८	१४	९	२७	१६	०६	११	०५	१९	२८	११	२२	३६	२८	०	२९	४०	५६	०	०६	२८	२६	१०	२२	२१	४९	११	२०	१९	१६	५	२०	१९	१६	३०

यात्राविवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम्

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-स्पष्टग्रहाः, संवत्-२०८० / पृ.सं. ८४)

जनवरी-मासस्य दैनिक-लग्नसारिण्यां लग्नारम्भकालः भारतीय-स्टैण्डर्ड (IST) समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	मकरः		कुम्भः		मीनः		मेषः		वृषः		मिथुनः		कर्कः		सिंहः		कन्या		तुला		वृश्चिकः		धनुः		दिनांकः
	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	
१	०७	१९	०९	०४	१०	३८	१२	१५	१३	५९	१५	५९	१८	१०	२०	२८	२२	३८	००	४४	०२	५७	०५	१३	१
२	०७	१५	०९	००	१०	३४	१२	११	१३	५५	१५	५५	१८	०६	२०	२४	२२	३४	००	४०	०२	५३	०५	१०	२
३	०७	११	०८	५६	१०	३०	१२	०७	१३	५१	१५	५१	१८	०२	२०	२०	२२	३०	००	३६	०२	४९	०५	०६	३
४	०७	०७	०८	५२	१०	२६	१२	०३	१३	४७	१५	४७	१७	५८	२०	१६	२२	२६	००	३२	०२	४५	०५	०२	४
५	०७	०४	०८	४८	१०	२२	११	५९	१३	४३	१५	४३	१७	५४	२०	१२	२२	२२	००	२८	०२	४१	०४	५८	५
६	०७	००	०८	४४	१०	१८	११	५५	१३	३९	१५	३९	१७	५०	२०	०८	२२	१८	००	२४	०२	३७	०४	५४	६
७	०६	५६	०८	४०	१०	१४	११	५१	१३	३५	१५	३५	१७	४६	२०	०४	२२	१४	००	२०	०२	३३	०४	५०	७
८	०६	५२	०८	३६	१०	१०	११	४७	१३	३१	१५	३२	१७	४२	२०	००	२२	१०	००	१६	०२	२९	०४	४६	८
९	०६	४८	०८	३२	१०	०६	११	४३	१३	२७	१५	२७	१७	३८	१९	५६	२२	०६	००	१२	०२	२५	०४	४२	९
१०	०६	४४	०८	२८	१०	०२	११	३९	१३	२३	१५	२३	१७	३४	१९	५२	२२	०२	००	०८	०२	२१	०४	३८	१०
११	०६	४०	०८	२४	०९	५८	११	३५	१३	१९	१५	१९	१७	३०	१९	४८	२१	५८	००	०४	०२	१७	०४	३४	११
१२	०६	३६	०८	२०	०९	५४	११	३१	१३	१५	१५	१५	१७	२६	१९	४४	२१	५४	००	००	०२	१३	०४	३०	१२
१३	०६	३२	०८	१६	०९	५०	११	२७	१३	११	१५	११	१७	२२	१९	४०	२१	५०	२३	५६	०२	०९	०४	२६	१३
१४	०६	२८	०८	१२	०९	४६	११	२३	१३	०७	१५	०७	१७	१८	१९	३६	२१	४६	२३	५२	०२	०५	०४	२२	१४
१५	०६	२४	०८	०८	०९	४२	११	१९	१३	०३	१५	०३	१७	१४	१९	३२	२१	४२	२३	४८	०२	०१	०४	१८	१५
१६	०६	२०	०८	०४	०९	३८	११	१५	१२	५९	१४	५९	१७	१०	१९	२८	२१	३८	२३	४४	०१	५७	०४	१४	१६
१७	०६	१६	०८	००	०९	३४	११	११	१२	५५	१४	५५	१७	०६	१९	२४	२१	३४	२३	४०	०१	५३	०४	१०	१७
१८	०६	१२	०७	५६	०९	३०	११	०७	१२	५१	१४	५१	१७	०२	१९	२०	२१	३०	२३	३६	०१	४९	०४	०६	१८
१९	०६	०८	०७	५२	०९	२६	११	०३	१२	४७	१४	४७	१६	५८	१९	१६	२१	२६	२३	३२	०१	४५	०४	०२	१९
२०	०६	०४	०७	४८	०९	२२	१०	५९	१२	४३	१४	४३	१६	५४	१९	१२	२१	२२	२३	२८	०१	४१	०३	५८	२०
२१	०६	००	०७	४४	०९	१८	१०	५५	१२	३९	१४	३९	१६	५०	१९	०८	२१	१८	२३	२४	०१	३७	०३	५४	२१
२२	०५	५६	०७	४०	०९	१४	१०	५१	१२	३५	१४	३५	१६	४६	१९	०४	२१	१४	२३	२०	०१	३३	०३	५०	२२
२३	०५	५२	०७	३६	०९	१०	१०	४७	१२	३१	१४	३१	१६	४२	१९	००	२१	१०	२३	१६	०१	२९	०३	४६	२३
२४	०५	४८	०७	३२	०९	०६	१०	४३	१२	२७	१४	२७	१६	३८	१८	५६	२१	०६	२३	१२	०१	२५	०३	४२	२४
२५	०५	४४	०७	२८	०९	०२	१०	३९	१२	२३	१४	२३	१६	३४	१८	५२	२१	०२	२३	०८	०१	२१	०३	३८	२५
२६	०५	४०	०७	२४	०८	५८	१०	३५	१२	१९	१४	१९	१६	३०	१८	४८	२०	५८	२३	०४	०१	१७	०३	३४	२६
२७	०५	३६	०७	२०	०८	५४	१०	३१	१२	१५	१४	१५	१६	२६	१८	४४	२०	५४	२३	००	०१	१३	०३	३०	२७
२८	०५	३२	०७	१६	०८	५१	१०	२७	१२	११	१४	११	१६	२३	१८	४०	२०	५०	२२	५६	०१	०९	०३	२६	२८
२९	०५	२८	०७	१२	०८	४७	१०	२४	१२	०७	१४	०७	१६	१९	१८	३६	२०	४६	२२	५२	०१	०५	०३	२२	२९
३०	०५	२४	०७	०८	०८	४३	१०	२०	१२	०३	१४	०३	१६	१५	१८	३२	२०	४२	२२	४८	०१	०१	०३	१८	३०
३१	०५	२०	०७	०५	०८	३९	१०	१६	११	५९	१४	००	१६	११	१८	२८	२०	३८	२२	४४	००	५८	०३	१४	३१

(दैनिकलग्नसारिणी, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७९ / पृ.सं. 85)

फरवरी-मासस्य दैनिक-लग्नसारिणी भारतीय-स्टेण्डर्ड (IST) समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	कुम्भः		मीनः		मेषः		वृषः		मिथुनः		कर्कः		सिंहः		कन्या		तुला		वृश्चिकः		धनुः		मकरः		दिनांकः
	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	
१	०७	०१	०८	३५	१०	१२	११	५६	१३	५६	१६	०७	१८	२४	२०	३५	२२	४१	००	५४	०३	१०	०५	१६	१
२	०६	५७	०८	३१	१०	०८	११	५२	१३	५२	१६	०३	१८	२१	२०	३१	२२	३७	००	५०	०३	०७	०५	१२	२
३	०६	५३	०८	२७	१०	०४	११	४८	१३	४८	१५	५९	१८	१७	२०	२७	२२	३३	००	४६	०३	०३	०५	०९	३
४	०६	४९	०८	२३	१०	००	११	४४	१३	४४	१५	५५	१८	१३	२०	२३	२२	२९	००	४२	०२	५९	०५	०५	४
५	०६	४५	०८	१९	०९	५६	११	४०	१३	४०	१५	५१	१८	०९	२०	१९	२२	२५	००	३८	०२	५५	०५	०१	५
६	०६	४१	०८	१५	०९	५२	११	३६	१३	३६	१५	४७	१८	०५	२०	१५	२२	२१	००	३४	०२	५१	०४	५७	६
७	०६	३७	०८	११	०९	४८	११	३२	१३	३२	१५	४३	१८	०१	२०	११	२२	१७	००	३०	०२	४७	०४	५३	७
८	०६	३३	०८	०७	०९	४४	११	२८	१३	२८	१५	३९	१७	५७	२०	०७	२२	१३	००	२६	०२	४३	०४	४९	८
९	०६	३०	०८	०३	०९	४०	११	२४	१३	२४	१५	३५	१७	५३	२०	०३	२२	०९	००	२२	०२	३९	०४	४५	९
१०	०६	२८	०७	५९	०९	३६	११	२०	१३	२०	१५	३१	१७	४९	१९	५९	२२	०५	००	१८	०२	३५	०४	४२	१०
११	०६	२५	०७	५५	०९	३२	११	१६	१३	१६	१५	२७	१७	४५	१९	५५	२२	०१	००	१४	०२	३१	०४	३७	११
१२	०६	२२	०७	५१	०९	२८	११	१२	१३	१२	१५	२३	१७	४१	१९	५१	२१	५७	००	१०	०२	२७	०४	३३	१२
१३	०६	२१	०७	४७	०९	२४	११	०८	१३	०८	१५	१९	१७	३७	१९	४७	२१	५३	००	०६	०२	२३	०४	२९	१३
१४	०६	१७	०७	४३	०९	२०	११	०४	१३	०४	१५	१५	१७	३३	१९	४३	२१	४९	००	०२	०२	१९	०४	२५	१४
१५	०६	१३	०७	३९	०९	१६	११	००	१३	००	१५	११	१७	२९	१९	३९	२१	४५	२३	५८	०२	१५	०४	२१	१५
१६	०६	०९	०७	३५	०९	१२	१०	५६	१२	५६	१५	०७	१७	२५	१९	३५	२१	४१	२३	५४	०२	११	०४	१७	१६
१७	०६	०५	०७	३१	०९	०८	१०	५२	१२	५२	१५	०३	१७	२१	१९	३१	२१	३७	२३	५०	०२	०७	०४	१३	१७
१८	०६	०१	०७	२७	०९	०४	१०	४८	१२	४८	१४	५९	१७	१७	१९	२७	२१	३३	२३	४६	०२	०३	०४	०९	१८
१९	०५	५७	०७	२३	०९	००	१०	४४	१२	४४	१४	५५	१७	१३	१९	२३	२१	२९	२३	४२	०१	५९	०४	०५	१९
२०	०५	५३	०७	१९	०८	५६	१०	४०	१२	४०	१४	५१	१७	०९	१९	१९	२१	२५	२३	३८	०१	५५	०४	०१	२०
२१	०५	४९	०७	१५	०८	५२	१०	३६	१२	३६	१४	४७	१७	०५	१९	१५	२१	२१	२३	३४	०१	५१	०३	५७	२१
२२	०५	४५	०७	११	०८	४८	१०	३२	१२	३२	१४	४३	१७	०१	१९	११	२१	१७	२३	३०	०१	४७	०३	५४	२२
२३	०५	४१	०७	०७	०८	४४	१०	२८	१२	२८	१४	३९	१६	५७	१९	०७	२१	१३	२३	२६	०१	४३	०३	५०	२३
२४	०५	३७	०७	०३	०८	४०	१०	२४	१२	२४	१४	३५	१६	५३	१९	०३	२१	०९	२३	२२	०१	३९	०३	४६	२४
२५	०५	३३	०६	५९	०८	३६	१०	२०	१२	२०	१४	३१	१६	४९	१८	५९	२१	०५	२३	१८	०१	३५	०३	४२	२५
२६	०५	२९	०६	५५	०८	३२	१०	१६	१२	१६	१४	२७	१६	४५	१८	५५	२१	०१	२३	१४	०१	३१	०३	३८	२६
२७	०५	२५	०६	५२	०८	२८	१०	१२	१२	१२	१४	२३	१६	४१	१८	५१	२०	५७	२३	१०	०१	२७	०३	३४	२७
२८	०५	२१	०६	४८	०८	२४	१०	०८	१२	०८	१४	१९	१६	३७	१८	४८	२०	५३	२३	०६	०१	२३	०३	३०	२८
२९	०५	१७	०६	४४	०८	२१	१०	०४	१२	०४	१४	१५	१६	३३	१८	४४	२०	५९	२३	०२	०१	१९	०३	२६	२९

लग्नारम्भकालः (I.S.T.) भारतीय स्टेण्डर्ड समयेन प्रदत्तोऽस्तीति विशेषः

(दैनिकलग्नसारिणी, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७९ / पृ.सं. ८६)

मार्च-मासस्य दैनिक-लग्नसारिण्यां लग्नारम्भकालः भारतीय-स्टैण्डर्ड (IST) समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	मीनः		मेघः		वृष		मिथुनः		कर्कः		सिंहः		कन्या		तुला		वृश्चिकः		धनुः		मकरः		कुम्भः		दिनांकः
	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	
१	०६	४४	०८	२१	१०	०५	१२	०४	१४	१६	१६	३४	१८	४४	२०	५०	२३	०३	०१	२०	०३	२६	०५	१७	१
२	०६	४०	०८	१७	१०	०२	१२	०१	१४	१२	१६	३०	१८	४०	२०	४६	२२	५९	०१	१६	०३	२२	०५	१३	२
३	०६	३६	०८	१३	०९	५७	११	५७	१४	०८	१६	२६	१८	३६	२०	४२	२२	५५	०१	१२	०३	१८	०५	०९	३
४	०६	३२	०८	०९	०९	५३	११	५३	१४	०४	१६	२२	१८	३२	२०	३८	२२	५१	०१	०८	०३	१४	०५	०६	४
५	०६	२८	०८	०५	०९	४९	११	४९	१४	००	१६	१८	१८	२८	२०	३४	२२	४७	०१	०४	०३	१०	०५	०२	५
६	०६	२४	०८	०१	०९	४५	११	४५	१३	५६	१६	१४	१८	२४	२०	३०	२२	४३	०१	००	०३	०६	०४	५८	६
७	०६	२०	०७	५७	०९	४१	११	४१	१३	५२	१६	१०	१८	२०	२०	२६	२२	३९	००	५६	०३	०२	०४	५४	७
८	०६	१६	०७	५३	०९	३७	११	३७	१३	४८	१६	०६	१८	१६	२०	२२	२२	३५	००	५२	०२	५८	०४	५०	८
९	०६	१२	०७	४९	०९	३३	११	३३	१३	४४	१६	०२	१८	१२	२०	१८	२२	३१	००	४८	०२	५४	०४	४६	९
१०	०६	०९	०७	४५	०९	२९	११	२९	१३	४०	१५	५८	१८	०८	२०	१४	२२	२७	००	४४	०२	५०	०४	४२	१०
११	०६	०६	०७	४१	०९	२५	११	२५	१३	३६	१५	५४	१८	०४	२०	११	२२	२३	००	४०	०२	४६	०४	३८	११
१२	०६	०४	०७	३७	०९	२१	११	२१	१३	३२	१५	५०	१८	००	२०	०६	२२	१९	००	३६	०२	४२	०४	३४	१२
१३	०६	०२	०७	३३	०९	१७	११	१७	१३	२८	१५	४६	१७	५६	२०	०२	२२	१५	००	३२	०२	३९	०४	३०	१३
१४	०६	००	०७	२९	०९	१३	११	१३	१३	२४	१५	४२	१७	५२	१९	५८	२२	११	००	२८	०२	३५	०४	२६	१४
१५	०५	५६	०७	२५	०९	०९	११	०९	१३	२०	१५	३८	१७	४९	१९	५४	२२	०७	००	२४	०२	३१	०४	२२	१५
१६	०५	५२	०७	२१	०९	०५	११	०५	१३	१६	१५	३४	१७	४४	१९	५०	२२	०३	००	२०	०२	२७	०४	१८	१६
१७	०५	४८	०७	१७	०९	०१	११	०१	१३	१२	१५	३०	१७	४०	१९	४६	२१	५९	००	१६	०२	२३	०४	१४	१७
१८	०५	४४	०७	१३	०८	५७	१०	५७	१३	०८	१५	२६	१७	३६	१९	४२	२१	५५	००	१२	०२	१९	०४	१०	१८
१९	०५	४०	०७	०९	०८	५३	१०	५३	१३	०४	१५	२२	१७	३२	१९	३८	२१	५१	००	०८	०२	१५	०४	०६	१९
२०	०५	३६	०७	०५	०८	४९	१०	४९	१३	००	१५	१८	१७	२८	१९	३४	२१	४८	००	०४	०२	११	०४	०२	२०
२१	०५	३२	०७	०१	०८	४५	१०	४५	१२	५६	१५	१४	१७	२४	१९	३०	२१	४४	००	००	०२	०७	०३	५८	२१
२२	०५	२८	०६	५७	०८	४१	१०	४१	१२	५२	१५	१०	१७	२०	१९	२६	२१	४०	२३	५६	०२	०३	०३	५४	२२
२३	०५	२४	०६	५३	०८	३७	१०	३७	१२	४९	१५	०६	१७	१६	१९	२२	२१	३६	२३	५२	०१	५९	०३	५०	२३
२४	०५	२०	०६	४९	०८	३३	१०	३३	१२	४५	१५	०२	१७	१२	१९	१८	२१	३२	२३	४८	०१	५५	०३	४६	२४
२५	०५	१६	०६	४५	०८	२९	१०	२९	१२	४१	१४	५८	१७	०८	१९	१४	२१	२८	२३	४४	०१	५१	०३	४२	२५
२६	०५	१२	०६	४१	०८	२५	१०	२५	१२	३७	१४	५४	१७	०४	१९	१०	२१	२४	२३	४०	०१	४७	०३	३८	२६
२७	०५	०८	०६	३७	०८	२१	१०	२१	१२	३३	१४	५०	१७	००	१९	०६	२१	२०	२३	३६	०१	४३	०३	३४	२७
२८	०५	०४	०६	३३	०८	१७	१०	१७	१२	२९	१४	४६	१६	५६	१९	०२	२१	१६	२३	३२	०१	३९	०३	३०	२८
२९	०५	००	०६	२९	०८	१३	१०	१३	१२	२५	१४	४२	१६	५२	१८	५८	२१	१२	२३	२८	०१	३४	०३	२६	२९
३०	०४	५६	०६	२६	०८	०९	१०	०९	१२	२१	१४	३८	१६	४८	१८	५४	२१	०८	२३	२४	०१	३१	०३	२२	३०
३१	०४	५२	०६	२२	०८	०५	१०	०५	१२	१७	१४	३४	१६	४५	१८	५०	२१	०४	२३	२०	०१	२७	०३	१८	३१

(दैनिकलग्नसारिणी, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७९ / पृ.सं. ८७)

अप्रैल-मासस्य दैनिक-लग्नसारिण्यां लग्नारम्भकालः भारतीय-स्टैण्डर्ड (IST) समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	मेषः		वृष		मिथुनः		कर्कः		सिंहः		कन्या		तुला		वृश्चिकः		धनुः		मकरः		कुम्भः		मीनः		दिनांकः
	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	
१	०६	१८	०८	०२	१०	०२	१२	१३	१४	३१	१६	४१	१८	४६	२१	००	२३	१७	०१	२३	०३	१४	०४	४८	१
२	०६	१४	०७	५८	०९	५८	१२	०९	१४	२७	१६	३७	१८	४३	२०	५६	२३	१३	०१	१९	०३	११	०४	४५	२
३	०६	१०	०७	५४	०९	५४	१२	०५	१४	२३	१६	३३	१८	३९	२०	५४	२३	०९	०१	१६	०३	०७	०४	४१	३
४	०६	०६	०७	५०	०९	५०	१२	०१	१४	१९	१६	२९	१८	३५	२०	४९	२३	०५	०१	१२	०३	०३	०४	३७	४
५	०६	०२	०७	४६	०९	४६	११	५७	१४	१५	१६	२५	१८	३१	२०	४४	२३	०१	०१	०८	०२	५९	०४	३३	५
६	०५	५८	०७	४२	०९	४२	११	५३	१४	११	१६	२१	१८	२७	२०	४०	२२	५७	०१	०४	०२	५५	०४	२९	६
७	०५	५४	०७	३८	०९	३८	११	४९	१४	०७	१६	१७	१८	२३	२०	३६	२२	५३	०१	००	०२	५१	०४	२५	७
८	०५	५०	०७	३४	०९	३४	११	४५	१४	०३	१६	१३	१८	१९	२०	३२	२२	४९	००	५३	०२	४७	०४	२१	८
९	०५	४६	०७	३०	०९	३०	११	४१	१३	५९	१६	०९	१८	१५	२०	२८	२२	४५	००	५२	०२	४३	०४	१७	९
१०	०५	४३	०७	२६	०९	२६	११	३७	१३	५५	१६	०५	१८	११	२०	२४	२२	४१	००	४८	०२	३९	०४	१३	१०
११	०५	४०	०७	२२	०९	२२	११	३३	१३	५१	१६	०१	१८	०७	२०	२०	२२	३७	००	४४	०२	३५	०४	०९	११
१२	०५	३८	०७	१८	०९	१८	११	२९	१३	४७	१५	५७	१८	०३	२०	१६	२२	३३	००	४०	०२	३१	०४	०५	१२
१३	०५	३६	०७	१४	०९	१४	११	२५	१३	४३	१५	५३	१७	५९	२०	१२	२२	२९	००	३६	०२	२७	०४	०१	१३
१४	०५	३४	०७	१०	०९	१०	११	२१	१३	३९	१५	४९	१७	५५	२०	०८	२२	२५	००	३२	०२	२३	०३	५७	१४
१५	०५	३०	०७	०६	०९	०६	११	१७	१३	३५	१५	४५	१७	५१	२०	०४	२२	२१	००	२८	०२	१९	०३	५३	१५
१६	०५	२६	०७	०२	०९	०२	११	१३	१३	३१	१५	४१	१७	४७	२०	००	२२	१७	००	२४	०२	१५	०३	४९	१६
१७	०५	२२	०६	५८	०८	५८	११	०९	१३	२७	१५	३७	१७	४३	१९	५६	२२	१३	००	२०	०२	११	०३	४५	१७
१८	०५	१८	०६	५४	०८	५४	११	०५	१३	२३	१५	३३	१७	३९	१९	५२	२२	०९	००	१६	०२	०७	०३	४१	१८
१९	०५	१४	०६	५०	०८	५०	११	०१	१३	१९	१५	२९	१७	३५	१९	४७	२२	०५	००	१२	०२	०३	०३	३७	१९
२०	०५	१०	०६	४६	०८	४६	१०	५७	१३	१५	१५	२५	१७	३१	१९	४४	२२	०१	००	०८	०१	५९	०३	३३	२०
२१	०५	०६	०६	४२	०८	४२	१०	५३	१३	११	१५	२१	१७	२७	१९	४०	२१	५७	००	०४	०१	५५	०३	२९	२१
२२	०५	०२	०६	३८	०८	३८	१०	४९	१३	०७	१५	१७	१७	२३	१९	३६	२१	५३	००	०३	०१	५१	०३	२५	२२
२३	०४	५८	०६	३४	०८	३४	१०	४५	१३	०३	१५	१३	१७	१९	१९	३२	२१	५०	२३	५९	०१	४७	०३	२१	२३
२४	०४	५४	०६	३०	०८	३०	१०	४१	१२	५९	१५	०९	१७	१५	१९	२८	२१	४६	२३	५५	०१	४३	०३	१७	२४
२५	०४	५०	०६	२६	०८	२६	१०	३७	१२	५५	१५	०५	१७	११	१९	२४	२१	४२	२३	५१	०१	३९	०३	१३	२५
२६	०४	४६	०६	२२	०८	२२	१०	३३	१२	५१	१५	०१	१७	०७	१९	२०	२१	३८	२३	४७	०१	३५	०३	०९	२६
२७	०४	४२	०६	१८	०८	१८	१०	२९	१२	४७	१४	५७	१७	०३	१९	१६	२१	३४	२३	४३	०१	३१	०३	०५	२७
२८	०४	३८	०६	१४	०८	१४	१०	२५	१२	४३	१४	५३	१६	५९	१९	१२	२१	३०	२३	३९	०१	२७	०३	०१	२८
२९	०४	३४	०६	१०	०८	१०	१०	२१	१२	३९	१४	४९	१६	५५	१९	०८	२१	२६	२३	३५	०१	२३	०२	५६	२९
३०	०४	३०	०६	०६	०८	०६	१०	१७	१२	३५	१४	४५	१६	५१	१९	०४	२१	२२	२३	३१	०१	१९	०२	५३	३०
३१	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३१

(दैनिकलग्नसारिणी, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७९ / पृ.सं. ८८)

मई-मासस्य दैनिक-लग्नसारिण्यां लग्नारम्भकालः भारतीय-स्टैण्डर्ड (IST) समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	वृषः		मिथुनः		कर्कः		सिंहः		कन्या		तुला		वृश्चिकः		धनुः		मकरः		कुम्भः		मीनः		मेषः		दिनांकः
	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	
१	०६	०३	०८	०२	१०	१४	१२	३२	१४	४२	१६	४८	१९	००	२१	१८	२३	२७	०१	१५	०२	४९	०४	२६	१
२	०५	५९	०७	५८	१०	१०	१२	२८	१४	३८	१६	४४	१८	५७	२१	१४	२३	२३	०१	११	०२	४५	०४	२२	२
३	०५	५५	०७	५५	१०	०६	१२	२४	१४	३४	१६	४०	१८	५३	२१	१०	२३	१९	०१	०७	०२	४२	०४	१८	३
४	०५	५१	०७	५१	१०	०२	१२	२०	१४	३०	१६	३६	१८	४९	२१	०६	२३	१५	०१	०४	०२	३८	०४	१५	४
५	०५	४७	०७	४७	०९	५८	१२	१६	१४	२६	१६	३२	१८	४५	२१	०२	२३	११	०१	००	०२	३४	०४	११	५
६	०५	४३	०७	४३	०९	५४	१२	१२	१४	२२	१६	२८	१८	४१	२०	५८	२३	०७	००	५६	०२	३०	०४	०७	६
७	०५	३९	०७	३९	०९	५०	१२	०८	१४	१८	१६	२४	१८	३७	२०	५४	२३	०३	००	५२	०२	२६	०४	०३	७
८	०५	३५	०७	३५	०९	४६	१२	०४	१४	१४	१६	२०	१८	३३	२०	५०	२२	५९	००	४८	०२	२२	०३	५९	८
९	०५	३१	०७	३१	०९	४२	१२	००	१४	१०	१६	१६	१८	२९	२०	४६	२२	५५	००	४४	०२	१८	०३	५५	९
१०	०५	२७	०७	२७	०९	३८	११	५६	१४	०६	१६	१२	१८	२५	२०	४२	२२	५१	००	४०	०२	१४	०३	५१	१०
११	०५	२४	०७	२३	०९	३४	११	५२	१४	०२	१६	०८	१८	२१	२०	३८	२२	४७	००	३६	०२	१०	०३	४७	११
१२	०५	२२	०७	१९	०९	३०	११	४८	१३	५८	१६	०४	१८	१७	२०	३४	२२	४४	००	३२	०२	०६	०३	४३	१२
१३	०५	२१	०७	१५	०९	२६	११	४४	१३	५४	१६	००	१८	१३	२०	३०	२२	४०	००	२८	०२	०२	०३	३९	१३
१४	०५	१९	०७	११	०९	२२	११	४०	१३	५०	१५	५६	१८	०९	२०	२६	२२	३६	००	२४	०१	५८	०३	३५	१४
१५	०५	१५	०७	०७	०९	१८	११	३६	१३	४६	१५	५२	१८	०५	२०	२२	२२	३२	००	२०	०१	५४	०३	३१	१५
१६	०५	११	०७	०३	०९	१४	११	३२	१३	४२	१५	४८	१८	०१	२०	१८	२२	२८	००	१६	०१	५०	०३	२७	१६
१७	०५	०७	०६	५९	०९	१०	११	२८	१३	३८	१५	४४	१७	५७	२०	१४	२२	२४	००	१२	०१	४६	०३	२३	१७
१८	०५	०३	०६	५५	०९	०६	११	२४	१३	३४	१५	४०	१७	५३	२०	१०	२२	२०	००	०८	०१	४२	०३	१९	१८
१९	०४	५९	०६	५१	०९	०२	११	२०	१३	३०	१५	३६	१७	४९	२०	०६	२२	१६	००	०४	०१	३८	०३	१५	१९
२०	०४	५५	०६	४७	०८	५८	११	१६	१३	२६	१५	३२	१७	४५	२०	०२	२२	१२	००	००	०१	३४	०३	११	२०
२१	०४	५१	०६	४३	०८	५४	११	१२	१३	२२	१५	२८	१७	४१	१९	५८	२२	०८	२३	५६	०१	३०	०३	०७	२१
२२	०४	४७	०६	३९	०८	५०	११	०८	१३	१८	१५	२४	१७	३७	१९	५४	२२	०४	२३	५२	०१	२६	०३	०३	२२
२३	०४	४३	०६	३५	०८	४६	११	०४	१३	१४	१५	२०	१७	३३	१९	५०	२२	००	२३	४८	०१	२२	०२	५९	२३
२४	०४	३९	०६	३१	०८	४२	११	००	१३	१०	१५	१६	१७	२९	१९	४६	२१	५६	२३	४४	०१	१८	०२	५५	२४
२५	०४	३५	०६	२७	०८	३८	१०	५६	१३	०६	१५	१२	१७	२५	१९	४२	२१	५२	२३	४०	०१	१४	०२	५१	२५
२६	०४	३१	०६	२३	०८	३४	१०	५२	१३	०२	१५	०८	१७	२१	१९	३८	२१	४८	२३	३६	०१	१०	०२	४७	२६
२७	०४	२७	०६	१९	०८	३०	१०	४८	१२	५८	१५	०४	१७	१७	१९	३४	२१	४४	२३	३२	०१	०६	०२	४३	२७
२८	०४	२३	०६	१५	०८	२६	१०	४४	१२	५४	१५	००	१७	१३	१९	३०	३१	४०	२३	२८	०१	०२	०२	३९	२८
२९	०४	१९	०६	११	०८	२३	१०	४०	१२	५०	१४	५६	१७	०९	१९	२६	२१	३६	२३	२४	००	५८	०२	३५	२९
३०	०४	१५	०६	०७	०८	१९	१०	३६	१२	४६	१४	५२	१७	०५	१९	२२	२१	३२	२३	२०	००	५४	०२	३१	३०
३१	०४	११	०६	०३	०८	१५	१०	३२	१२	४३	१४	४९	१७	०१	१९	१८	२१	२८	२३	१६	००	५०	०२	२७	३१

(दैनिकलग्नसारिणी, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७९ / पृ.सं. ८९)

जून-मासस्य दैनिक-लग्नसारिण्यां लग्नारम्भकालः भारतीय-स्टैण्डर्ड (IST) समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	मिथुनः		कर्कः		सिंहः		कन्या		तुला		वृश्चिकः		धनुः		मकरः		कुम्भः		मीनः		मेषः		वृषः		दिनांकः
	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	
१	०६	००	०८	११	१०	२८	१२	३९	१४	४५	१६	५७	१९	१४	२१	२५	२३	१२	००	४७	०२	२४	०४	०७	१
२	०५	५६	०८	०७	१०	२५	१२	३५	१४	४१	१६	५३	१९	११	२१	२१	२३	०८	००	४३	०२	२०	०४	०३	२
३	०५	५२	०८	०३	१०	२१	१२	३१	१४	३७	१६	४९	१९	०७	२१	१७	२३	०५	००	३९	०२	१६	०३	५९	३
४	०५	४८	०७	५९	१०	१७	१२	२७	१४	३३	१६	४६	१९	०३	२१	१३	२३	०१	००	३५	०२	१२	०३	५६	४
५	०५	४४	०७	५५	१०	१३	१२	२३	१४	२९	१६	४२	१८	५९	२१	०९	२२	५७	००	३१	०२	०८	०३	५२	५
६	०५	४०	०७	५१	१०	०९	१२	१९	१४	२५	१६	३८	१८	५५	२१	०५	२२	५३	००	२७	०२	०४	०३	४८	६
७	०५	३६	०७	४७	१०	०५	१२	१५	१४	२१	१६	३४	१८	५१	२१	०१	२२	४९	००	२३	०२	००	०३	४४	७
८	०५	३२	०७	४३	१०	०१	१२	११	१४	१७	१६	३०	१८	४७	२०	५७	२२	४५	००	१९	०१	५६	०३	४०	८
९	०५	२८	०७	३९	०९	५७	१२	०७	१४	१३	१६	२६	१८	४३	२०	५३	२२	४१	००	१५	०१	५२	०३	३६	९
१०	०५	२४	०७	३५	०९	५३	१२	०३	१४	०९	१६	२२	१८	३९	२०	४९	२२	३७	००	११	०१	४८	०३	३२	१०
११	०५	२२	०७	३१	०९	४९	११	५९	१४	०५	१६	१८	१८	३५	२०	४५	२२	३३	००	०७	०१	४४	०३	२८	११
१२	०५	२१	०७	२७	०९	४५	११	५५	१४	०१	१६	१४	१८	३१	२०	४१	२२	२९	००	०३	०१	४०	०३	२४	१२
१३	०५	१९	०७	२३	०९	४१	११	५१	१३	५७	१६	१०	१८	२७	२०	३७	२२	२५	२३	५९	०१	३६	०३	२०	१३
१४	०५	१५	०७	१९	०९	३७	११	४७	१३	५३	१६	०६	१८	२३	२०	३३	२२	२१	२३	५५	०१	३२	०३	१६	१४
१५	०५	११	०७	१५	०९	३३	११	४३	१३	४९	१६	०२	१८	१९	२०	२९	२२	१७	२३	५१	०१	२८	०३	१२	१५
१६	०५	०७	०७	११	०९	२९	११	३९	१३	४५	१५	५८	१८	१५	२०	२५	२२	१३	२३	४७	०१	२४	०३	०८	१६
१७	०५	०३	०७	०७	०९	२५	११	३५	१३	४१	१५	५४	१८	११	२०	२१	२२	०९	२३	४३	०१	२०	०३	०४	१७
१८	०५	५९	०७	०३	०९	२१	११	३१	१३	३८	१५	५०	१८	०७	२०	१७	२२	०५	२३	३९	०१	१६	०३	००	१८
१९	०४	५५	०६	५९	०९	१७	११	२७	१३	३४	१५	४६	१८	०३	२०	१३	२२	०१	२३	३५	०१	१२	०२	५६	१९
२०	०४	५१	०६	५५	०९	१३	११	२३	१३	३०	१५	४२	१७	५९	२०	०९	२१	५७	२३	३१	०१	०८	०२	५२	२०
२१	०४	४७	०६	५१	०९	०९	११	१९	१३	२६	१५	३८	१७	५५	२०	०६	२१	५३	२३	२७	०१	०४	०२	४८	२१
२२	०४	४३	०६	४७	०९	०५	११	१५	१३	२२	१५	३४	१७	५१	२०	०२	२१	४९	२३	२३	०१	००	०२	४४	२२
२३	०४	३९	०६	४३	०९	०१	११	११	१३	१८	१५	३०	१७	४७	१९	५८	२१	४५	२३	१९	००	५६	०२	४०	२३
२४	०४	३५	०६	३९	०८	५७	११	०७	१३	१४	१५	२६	१७	४३	१९	५४	२१	४१	२३	१५	००	५२	०२	३६	२४
२५	०४	३१	०६	३५	०८	५३	११	०३	१३	१०	१५	२२	१७	३९	१९	५०	२१	३७	२३	११	००	४८	०२	३२	२५
२६	०४	२७	०६	३१	०८	४९	१०	५९	१३	०६	१५	१८	१७	३५	१९	४६	२१	३३	२३	०७	००	४४	०२	२८	२६
२७	०४	२३	०६	२७	०८	४५	१०	५५	१३	०२	१५	१४	१७	३१	१९	४२	२१	२९	२३	०३	००	४०	०२	२४	२७
२८	०४	१९	०६	२३	०८	४१	१०	५१	१२	५९	१५	१०	१७	२७	१९	३८	२१	२५	२२	५९	००	३६	०२	२०	२८
२९	०४	१५	०६	२०	०८	३७	१०	४७	१२	५४	१५	०६	१७	२३	१९	३४	२१	२१	२२	५५	००	३२	०२	१६	२९
३०	०४	११	०६	१६	०८	३३	१०	४३	१२	५०	१५	०२	१७	१९	१९	३०	२१	१७	२२	५१	००	२८	०२	१२	३०

(दैनिकलग्नसारिणी, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७९ / पृ.सं. 90)

जुलाई-मासस्य दैनिक-लग्नसारिण्यां लग्नारम्भकालः भारतीय-स्टैण्डर्ड (IST) समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	कर्कः		सिंहः		कन्या		तुला		वृश्चिकः		धनुः		मकरः		कुम्भः		मीनः		मेषः		वृषः		मिथुनः		दिनांकः
	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	
१	०६	१२	०८	३०	१०	४०	१२	४६	१४	५८	१७	१५	१९	२६	२१	१३	२२	४७	००	२४	०२	०८	०४	०८	१
२	०६	०८	०८	२६	१०	३६	१२	४२	१४	५४	१७	१२	१९	२२	२१	०९	२२	४४	००	२०	०२	०४	०४	०४	२
३	०६	०४	०८	२२	१०	३२	१२	३९	१४	५१	१७	०८	१९	१८	२१	०६	२२	४०	००	१७	०२	००	०४	००	३
४	०६	००	०८	१८	१०	२८	१२	३४	१४	४७	१७	०४	१९	१४	२१	०२	२२	३६	००	१३	०१	५७	०३	५६	४
५	०५	५६	०८	१४	१०	२४	१२	३०	१४	४३	१७	००	१९	१०	२०	५८	२२	३२	००	०९	०१	५३	०३	५३	५
६	०५	५२	०८	१०	१०	२०	१२	२६	१४	३९	१६	५६	१९	०६	२०	५४	२२	२८	००	०५	०१	४९	०३	४९	६
७	०५	४८	०८	०६	१०	१६	१२	२२	१४	३५	१६	५२	१९	०२	२०	५०	२२	२४	००	०१	०१	४५	०३	४५	७
८	०५	४४	०८	०२	१०	१२	१२	१८	१४	३१	१६	४८	१९	५८	२०	४६	२२	२०	२३	५७	०१	४१	०३	४१	८
९	०५	४०	०७	५८	१०	०८	१२	१४	१४	२७	१६	४४	१८	५४	२०	४२	२२	१६	२३	५३	०१	३७	०३	३७	९
१०	०५	३६	०७	५४	१०	०४	१२	१०	१४	२३	१६	४०	१८	५१	२०	३८	२२	१२	२३	४९	०१	३३	०३	३३	१०
११	०५	३२	०७	५०	१०	००	१२	०६	१४	१९	१६	३६	१८	४७	२०	३४	२२	०८	२३	४५	०१	२९	०३	२९	११
१२	०५	३०	०७	४६	०९	५६	१२	०२	१४	१५	१६	३२	१८	४३	२०	३०	२२	०४	२३	४१	०१	२५	०३	२५	१२
१३	०५	२८	०७	४२	०९	५२	११	५८	१४	११	१६	२८	१८	३९	२०	२६	२२	००	२३	३७	०१	२१	०३	२१	१३
१४	०५	२६	०७	३८	०९	४८	११	५४	१४	०७	१६	२४	१८	३५	२०	२२	२१	५६	२३	३३	०१	१७	०३	१७	१४
१५	०५	२३	०७	३४	०९	४४	११	५०	१४	०३	१६	२०	१८	३१	२०	१८	२१	५२	२३	२९	०१	१३	०३	१३	१५
१६	०५	२०	०७	३०	०९	४०	११	४६	१३	५९	१६	१६	१८	२७	२०	१४	२१	४८	२३	२५	०१	०९	०३	०९	१६
१७	०५	१६	०७	२६	०९	३६	११	४२	१३	५५	१६	१२	१८	२३	२०	१०	२१	४४	२३	२१	०१	०५	०३	०५	१७
१८	०५	१२	०७	२२	०९	३२	११	३८	१३	५१	१६	०८	१८	१९	२०	०६	२१	४०	२३	१७	०१	०१	०३	०१	१८
१९	०५	०८	०७	१८	०९	२८	११	३४	१३	४७	१६	०४	१८	१५	२०	०२	२१	३६	२३	१३	००	५७	०२	५७	१९
२०	०५	०४	०७	१४	०९	२४	११	३०	१३	४३	१६	००	१८	११	१९	५८	२१	३२	२३	०९	००	५३	०२	५३	२०
२१	०५	००	०७	१०	०९	२०	११	२६	१३	३९	१५	५६	१८	०७	१९	५४	२१	२८	२३	०५	००	४९	०२	४९	२१
२२	०४	५६	०७	०६	०९	१६	११	२२	१३	३५	१५	५२	१८	०३	१९	५०	२१	२४	२३	०१	००	४५	०२	४५	२२
२३	०४	५२	०७	०२	०९	१२	११	१८	१३	३१	१५	४८	१७	५९	१९	४६	२१	२०	२२	५७	००	४१	०२	४१	२३
२४	०४	४८	०६	५८	०९	०८	११	१४	१३	२७	१५	४४	१७	५५	१९	४२	२१	१६	२२	५३	००	३७	०२	३७	२४
२५	०४	४४	०६	५४	०९	०४	११	१०	१३	२३	१५	४०	१७	५१	१९	३८	२१	१२	२२	४९	००	३३	०२	३३	२५
२६	०४	४०	०६	५०	०९	००	११	०६	१३	१९	१५	३६	१७	४७	१९	३४	२१	०८	२२	४५	००	२९	०२	२९	२६
२७	०४	३६	०६	४६	०८	५६	११	०२	१३	१५	१५	३२	१७	४३	१९	३०	२१	०४	२२	४१	००	२५	०२	२५	२७
२८	०४	३२	०६	४२	०८	५२	१०	५८	१३	११	१५	२८	१७	३९	१९	२६	२१	००	२२	३७	००	२१	०२	२१	२८
२९	०४	२८	०६	३८	०८	४८	१०	५४	१३	०७	१५	२४	१७	३५	१९	२२	२०	५६	२२	३३	००	१७	०२	१७	२९
३०	०४	२४	०६	३४	०८	४४	१०	५०	१३	०३	१५	२०	१७	३२	१९	१८	२०	५२	२२	२९	००	१३	०२	१३	३०
३१	०४	२०	०६	३०	०८	४०	१०	४६	१३	००	१५	१६	१७	२८	१९	१४	२०	४८	२२	२५	००	०९	०२	०९	३१

(दैनिकलग्नसारिणी, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७९ / पृ.सं. ९१)

अगस्त-मासस्य दैनिक-लग्नसारिण्यां लग्नारम्भकालः भारतीय-स्टैण्डर्ड (IST) समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	सिंहः		कन्या		तुला		वृश्चिकः		धनुः		मकरः		कुम्भः		मीनः		मेघः		वृष		मिथुनः		कर्कः		दिनांकः
	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	
१	०६	२७	०८	३६	१०	४३	१२	५६	१५	१२	१७	२४	१९	१०	२०	४५	२२	२१	००	०५	०२	०५	०४	१६	१
२	०६	२३	०८	३३	१०	३९	१२	५२	१५	०८	१७	२०	१९	०७	२०	४१	२२	१८	००	०१	०२	०१	०४	१२	२
३	०६	१९	०८	२९	१०	३५	१२	४८	१५	०५	१७	१६	१९	०३	२०	३७	२२	१४	२३	५७	०१	५७	०४	०८	३
४	०६	१५	०८	२५	१०	३१	१२	४४	१५	०१	१७	१२	१८	५९	२०	३३	२२	१०	२३	५३	०१	५३	०४	०४	४
५	०६	११	०८	२१	१०	२७	१२	४०	१४	५७	१७	०८	१८	५५	२०	२९	२२	०६	२३	४९	०१	५०	०४	०१	५
६	०६	०७	०८	१७	१०	२३	१२	३६	१४	५३	१७	०४	१८	५१	२०	२५	२२	०२	२३	४५	०१	४६	०३	५७	६
७	०६	०३	०८	१३	१०	१९	१२	३२	१४	४९	१७	००	१८	४७	२०	२१	२१	५८	२३	४१	०१	४२	०३	५३	७
८	०५	५९	०८	०९	१०	१५	१२	२८	१४	४५	१६	५६	१८	४३	२०	१७	२१	५४	२३	३७	०१	३८	०३	४९	८
९	०५	५५	०८	०५	१०	११	१२	२४	१४	४१	१६	५२	१८	३९	२०	१३	२१	५०	२३	३३	०१	३४	०३	४५	९
१०	०५	५१	०८	०१	१०	०७	१२	२०	१४	३७	१६	४८	१८	३५	२०	०९	२१	४६	२३	२९	०१	३०	०३	४१	१०
११	०५	४७	०७	५७	१०	०३	१२	१६	१४	३३	१६	४४	१८	३१	२०	०५	२१	४२	२३	२५	०१	२६	०३	३७	११
१२	०५	४३	०७	५३	०९	५९	१२	१२	१४	२९	१६	४०	१८	२७	२०	०१	२१	३८	२३	२१	०१	२२	०३	३३	१२
१३	०५	४१	०७	४९	०९	५५	१२	०८	१४	२५	१६	३६	१८	२३	१९	५७	२१	३४	२३	१८	०१	१८	०३	२९	१३
१४	०५	३९	०७	४५	०९	५१	१२	०४	१४	२१	१६	३२	१८	१९	१९	५३	२१	३०	२३	१४	०१	१४	०३	२५	१४
१५	०५	३७	०७	४१	०९	४७	१२	००	१४	१७	१६	२८	१८	१५	१९	४९	२१	२६	२३	१०	०१	१०	०३	२१	१५
१६	०५	३४	०७	३७	०९	४३	११	५६	१४	१३	१६	२४	१८	११	१९	४५	२१	२२	२३	०६	०१	०६	०३	१७	१६
१७	०५	३१	०७	३३	०९	३९	११	५२	१४	०९	१६	२०	१८	०७	१९	४१	२१	१८	२३	०२	०१	०२	०३	१३	१७
१८	०५	२७	०७	२९	०९	३५	११	४८	१४	०५	१६	१६	१८	०३	१९	३७	२१	१४	२२	५८	००	५८	०३	०९	१८
१९	०५	२३	०७	२५	०९	३१	११	४४	१४	०१	१६	१३	१७	५९	१९	३३	२१	१०	२२	५४	००	५४	०३	०५	१९
२०	०५	१९	०७	२१	०९	२७	११	४०	१३	५७	१६	०९	१७	५५	१९	२९	२१	०६	२२	५०	००	५०	०३	०१	२०
२१	०५	१५	०७	१७	०९	२३	११	३६	१३	५३	१६	०५	१७	५१	१९	२५	२१	०२	२२	४६	००	४६	०२	५७	२१
२२	०५	११	०७	१३	०९	१९	११	३२	१३	४९	१६	०१	१७	४७	१९	२१	२०	५८	२२	४२	००	४२	०२	५३	२२
२३	०५	०७	०७	०९	०९	१५	११	२८	१३	४५	१५	५७	१७	४३	१९	१७	२०	५४	२२	३८	००	३८	०२	४९	२३
२४	०५	०३	०७	०५	०९	११	११	२४	१३	४१	१५	५३	१७	३९	१९	१३	२०	५०	२२	३४	००	३४	०२	४५	२४
२५	०४	५९	०७	०१	०९	०७	११	२०	१३	३७	१५	४९	१७	३५	१९	०९	२०	४६	२२	३०	००	३०	०२	४१	२५
२६	०४	५५	०६	५७	०९	०३	११	१६	१३	३३	१५	४५	१७	३१	१९	०५	२०	४२	२२	२६	००	२६	०२	३७	२६
२७	०४	५१	०६	५३	०८	५९	११	१२	१३	२९	१५	४१	१७	२७	१९	०१	२०	३८	२२	२२	००	२२	०२	३३	२७
२८	०४	४७	०६	४९	०८	५५	११	०८	१३	२५	१५	३७	१७	२३	१८	५७	२०	३४	२२	१८	००	१८	०२	२९	२८
२९	०४	४३	०६	४५	०८	५१	११	०४	१३	२१	१५	३३	१७	१९	१८	५३	२०	३०	२२	१४	००	१४	०२	२५	२९
३०	०४	३९	०६	४१	०८	४७	११	००	१३	१७	१५	२९	१७	१५	१८	४९	२०	२६	२२	१०	००	१०	०२	२१	३०
३१	०४	३५	०६	३८	०८	४३	१०	५६	१३	१३	१५	२५	१७	११	१८	४५	२०	२२	२२	०६	००	०६	०२	१७	३१

(दैनिकलग्नसारिणी, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७९ / पृ.सं. 92)

सितम्बर-मासस्य दैनिक-लग्नसारिण्यां लग्नारम्भकालः भारतीय-स्टैण्डर्ड (IST) समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	कन्या		तुला		वृश्चिकः		धनुः		मकरः		कुम्भः		मीनः		मेषः		वृष		मिथुनः		कर्कः		सिंहः		दिनांकः
	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	
१	०६	३४	०८	४०	१०	५३	१३	१०	१५	२०	१७	०८	१८	४२	२०	१९	२२	०३	००	०३	०२	१४	०४	३१	१
२	०६	३०	०८	३६	१०	४९	१३	०६	१५	१६	१७	०४	१८	३८	२०	१५	२१	५९	२३	५९	०२	१०	०४	२७	२
३	०६	२६	०८	३२	१०	४५	१३	०२	१५	१२	१७	००	१८	३४	२०	११	२१	५५	२३	५५	०२	०६	०४	२३	३
४	०६	२२	०८	२८	१०	४१	१२	५८	१५	०८	१६	५६	१८	३०	२०	०७	२१	५१	२३	५१	०२	०२	०४	२०	४
५	०६	१८	०८	२४	१०	३७	१२	५४	१५	०४	१६	५२	१८	२६	२०	०३	२१	४७	२३	४७	०१	५८	०४	१६	५
६	०६	१४	०८	२०	१०	३३	१२	५०	१४	००	१६	४८	१८	२२	१९	५९	२१	४३	२३	४३	०१	५४	०४	१२	६
७	०६	१०	०८	१६	१०	२९	१२	४६	१४	५६	१६	४४	१८	१८	१९	५५	२१	३९	२३	३९	०१	५०	०४	०८	७
८	०६	०६	०८	१२	१०	२५	१२	४२	१४	५२	१६	४०	१८	१४	१९	५१	२१	३५	२३	३५	०१	४६	०४	०४	८
९	०६	०२	०८	०८	१०	२१	१२	३८	१४	४८	१६	३६	१८	१०	१९	४७	२१	३१	२३	३१	०१	४२	०४	००	९
१०	०५	५८	०८	०४	१०	१७	१२	३४	१४	४४	१६	३२	१८	०६	१९	४३	२१	२७	२३	२७	०१	३८	०३	५६	१०
११	०५	५४	०८	००	१०	१३	१२	३०	१४	४०	१६	२८	१८	०२	१९	३९	२१	२३	२३	२३	०१	३४	०३	५२	११
१२	०५	५०	०७	५६	१०	०९	१२	२६	१४	३६	१६	२४	१७	५८	१९	३५	२१	१९	२३	१९	०१	३०	०३	४८	१२
१३	०५	४८	०७	५२	१०	०५	१२	२२	१४	३२	१६	२०	१७	५४	१९	३१	२१	१५	२३	१५	०१	२६	०३	४४	१३
१४	०५	४६	०७	४८	१०	०१	१२	१८	१४	२८	१६	१६	१७	५०	१९	२७	२१	११	२३	११	०१	२२	०३	४०	१४
१५	०५	४४	०७	४४	०९	५७	१२	१४	१४	२४	१६	१२	१७	४६	१९	२३	२१	०७	२३	०७	०१	१८	०३	३६	१५
१६	०५	४१	०७	४०	०९	५३	१२	१०	१४	२०	१६	०८	१७	४२	१९	१९	२१	०३	२३	०३	०१	१४	०३	३२	१६
१७	०५	३८	०७	३६	०९	४९	१२	०६	१४	१६	१६	०४	१७	३८	१९	१५	२०	५९	२२	५९	०१	१०	०३	२८	१७
१८	०५	३४	०७	३२	०९	४५	१२	०२	१४	१२	१६	००	१७	३४	१९	११	२०	५५	२२	५५	०१	०६	०३	२४	१८
१९	०५	३०	०७	२८	०९	४१	११	५८	१४	०८	१५	५६	१७	३०	१९	०७	२०	५१	२२	५१	०१	०२	०३	२०	१९
२०	०५	२६	०७	२४	०९	३६	११	५४	१४	०४	१५	५२	१७	२६	१९	०३	२०	४७	२२	४७	००	५८	०३	१६	२०
२१	०५	२२	०७	२०	०९	३३	११	५०	१३	००	१५	४८	१७	२२	१८	५९	२०	४३	२२	४३	००	५४	०३	१२	२१
२२	०५	१८	०७	१६	०९	२९	११	४६	१३	५६	१५	४४	१७	१८	१८	५५	२०	३९	२२	३९	००	५०	०३	०८	२२
२३	०५	१४	०७	१२	०९	२५	११	४२	१३	५२	१५	४०	१७	१४	१८	५१	२०	३५	२२	३५	००	४६	०३	०४	२३
२४	०५	१०	०७	०८	०९	२१	१	३८	१३	४८	१५	३६	१७	१०	१८	४७	२०	३१	२२	३१	००	४२	०३	००	२४
२५	०५	०६	०७	०४	०९	१७	११	३४	१३	४४	१५	३२	१७	०६	०६	४३	२०	२७	२२	२७	००	३८	०२	५६	२५
२६	०५	०२	०७	००	०९	१३	११	३०	१३	४०	१५	२८	१७	०२	१८	३९	२०	२३	२२	२३	००	३४	०२	५२	२६
२७	०४	५८	०६	५६	०९	०९	११	२६	१३	३६	१५	२४	१६	५८	१८	३५	२०	१९	२२	१९	००	३०	०२	४८	२७
२८	०४	५४	०६	५२	०९	०५	११	२२	१३	३३	१५	२०	१६	५४	१८	३१	२०	१५	२२	१५	००	२६	०२	४४	२८
२९	०४	५०	०६	४८	०९	०१	११	१८	१३	२९	१५	१६	१६	५०	१८	२७	२०	११	२२	११	००	२२	०२	४०	२९
३०	०४	४६	०६	४४	०८	५७	११	१४	१३	२५	१५	१२	१६	४७	१८	२४	२०	०७	२२	०७	००	१८	०२	३६	३०

(दैनिकलग्नसारिणी, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७९ / पृ.सं. 93)

अक्टूबर-मासस्य दैनिक-लग्नसारिण्यां लग्नारम्भकालः भारतीय-स्टैण्डर्ड (IST) समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	तुला		वृश्चिकः		धनुः		मकरः		कुम्भः		मीनः		मेषः		वृष		मिथुनः		कर्कः		सिंहः		कन्या		दिनांकः
	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	
१	०६	४१	०८	५३	११	११	१३	२१	१५	०९	१६	४३	१८	२०	२०	०३	२२	०३	००	१४	०२	३३	०४	४२	१
२	०६	३७	०८	५०	११	०७	१३	१७	१५	०५	१६	३९	१८	१६	२०	००	२१	५९	००	११	०२	२९	०४	३८	२
३	०६	३३	०८	४६	११	०३	१३	१३	१५	०१	१६	३५	१८	१२	१९	५६	२१	५५	००	०७	०२	२५	०४	३५	३
४	०६	२९	०८	४२	१०	५९	१३	०९	१४	५७	१६	३१	१८	०८	१९	५२	२१	५२	००	०३	०२	२१	०४	३१	४
५	०६	२५	०८	३८	१०	५५	१३	०५	१४	५३	१६	२७	१८	०४	१९	४८	२१	४८	२३	५९	०२	१७	०४	२७	५
६	०६	२१	०८	३४	१०	५१	१३	०१	१४	४९	१६	२३	१८	००	१९	४४	२१	४४	२३	५५	०२	१३	०४	२३	६
७	०६	१७	०८	३०	१०	४७	१२	५७	१४	४५	१६	१९	१७	५६	१९	४०	२१	४०	२३	५१	०२	०९	०४	१९	७
८	०६	१३	०८	२६	१०	४३	१२	५३	१४	४१	१६	१५	१७	५२	१९	३६	१९	३६	२३	४७	०२	०५	०४	१५	८
९	०६	०९	०८	२२	१०	३९	१२	४९	१४	३७	१६	११	१७	४८	१९	३२	२१	३२	२३	४३	०२	०१	०४	११	९
१०	०६	०५	०८	१८	१०	३५	१२	४५	१४	३३	१६	०७	१७	४४	१९	२८	२१	२८	२३	३९	०१	५७	०४	०७	१०
११	०६	०१	०८	१४	१०	३१	१२	४१	१४	२९	१६	०३	१७	४०	१९	२४	२१	२४	२३	३५	०१	५३	०४	०३	११
१२	०५	५७	०८	१०	१०	२७	१२	३७	१४	२५	१५	५९	१७	३६	१९	२०	२१	२०	२३	३१	०१	४९	०३	५९	१२
१३	०५	५४	०८	०६	१०	२३	१२	३३	१४	२१	१५	५५	१७	३२	१९	१६	२१	१६	२३	२७	०१	४५	०३	५५	१३
१४	०५	५३	०८	०२	१०	१९	१२	२९	१४	१७	१५	५१	१७	२८	१९	१२	२१	१२	२३	२३	०१	४१	०३	५१	१४
१५	०५	५०	०७	५८	१०	१५	१२	२५	१४	१३	१५	४७	१७	२४	१९	०८	२१	०८	२३	१९	०१	३७	०३	४७	१५
१६	०५	४८	०७	५४	१०	११	१२	२१	१४	०९	१५	४३	१७	२०	१९	०४	२१	०४	२३	१५	०१	३३	०३	४३	१६
१७	०५	४५	०७	५०	१०	०७	१२	१८	१४	०५	१५	३९	१७	१६	१९	००	२१	००	२३	११	०१	२९	०३	३९	१७
१८	०५	४१	०७	४६	१०	०३	१२	१४	१४	०१	१५	३५	१७	१२	१८	५६	२०	५६	२३	०७	०१	२५	०३	३५	१८
१९	०५	३७	०७	४२	०९	५९	१२	१०	१३	५७	१५	३१	१७	०८	१८	५२	२०	५२	२३	०३	०१	२१	०३	३१	१९
२०	०५	३३	०७	३८	०९	५५	१२	०६	१३	५३	१५	२७	१७	०४	१८	४८	२०	४८	२२	५९	०१	१७	०३	२७	२०
२१	०५	२९	०७	३४	०९	५१	१२	०२	१३	४९	१५	२३	१७	००	१८	४४	२०	४४	२२	५५	०१	१३	०३	२३	२१
२२	०५	२५	०७	३०	०९	४७	११	५८	१३	४५	१५	१९	१६	५६	१८	४०	२०	४०	२२	५१	०१	०९	०३	१९	२२
२३	०५	२१	०७	२६	०९	४३	११	५४	१३	४१	१५	१५	१६	५२	१८	३६	२०	३६	२२	४७	०१	०५	०३	१५	२३
२४	०५	१७	०७	२२	०९	३९	११	५०	१३	३७	१५	११	१६	४८	१८	३२	२०	३२	२२	४३	०१	०१	०३	११	२४
२५	०५	१३	०७	१८	०९	३५	११	४६	१३	३३	१५	०७	१६	४४	१८	२८	२०	२८	२२	३९	००	५७	०३	०७	२५
२६	०५	०९	०७	१४	०९	३१	११	४२	१३	२९	१५	०३	१६	४०	१८	२४	२०	२४	२२	३५	००	५३	०३	०३	२६
२७	०५	०५	०७	१०	०९	२७	११	३८	१३	२५	१४	५९	१६	३६	१८	२०	२०	२०	२२	३१	००	४९	०२	५९	२७
२८	०५	०१	०७	०६	०९	२३	११	३४	१३	२१	१४	५५	१६	३२	१८	१६	२०	१६	२२	२७	००	४५	०२	५५	२८
२९	०४	५७	०७	०२	०९	१९	११	३०	१३	१७	१४	५१	१६	२८	१८	१२	२०	१२	२२	२३	००	४१	०२	५१	२९
३०	०४	५३	०६	५८	०९	१५	११	२६	१३	१३	१४	४८	१६	२४	१८	०८	२०	०८	२२	१९	००	३७	०२	४७	३०
३१	०४	४९	०६	५४	०९	११	११	२२	१३	०९	१४	४४	१६	२१	१८	०४	२०	०४	२२	१५	००	३३	०२	४३	३१

(दैनिकलग्नसारिणी, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७९ / पृ.सं. ९४)

नवम्बर-मासस्य दैनिक-लग्नसारिण्यां लग्नारम्भकालः भारतीय-स्टैण्डर्ड (IST) समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	वृश्चिकः		धनुः		मकरः		कुम्भः		मीनः		मेषः		वृष		मिथुनः		कर्कः		सिंहः		कन्या		तुला		दिनांकः
	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	
१	०६	५१	०९	०८	११	१८	१३	०६	१४	४०	१६	१७	१८	०१	२०	००	२२	१२	००	२९	०२	३९	०४	४६	१
२	०६	४७	०९	०४	११	१४	१३	०२	१४	३६	१६	१३	१७	५७	१९	५७	२२	०८	००	२६	०२	३६	०४	४२	२
३	०६	४३	०९	००	११	१०	१२	५८	१४	३२	१६	०९	१७	५३	१९	५३	२२	०४	००	२२	०२	३२	०४	३८	३
४	०६	३९	०८	५६	११	०६	१२	५४	१४	२८	१६	०५	१७	४९	१९	४९	२२	००	००	१८	०२	२८	०४	३४	४
५	०६	३५	०८	५२	११	०२	१२	५०	१४	२४	१६	०१	१७	४५	१९	४५	२१	५६	००	१४	०२	२४	०४	३०	५
६	०६	३१	०८	४८	१०	५९	१२	४६	१४	२०	१५	५७	१७	४१	१९	४१	२१	५२	००	१०	०२	२०	०४	२६	६
७	०६	२७	०८	४४	१०	५५	१२	४२	१४	१६	१५	५३	१७	३७	१९	३७	२१	४८	००	०६	०२	१६	०४	२२	७
८	०६	२३	०८	४०	१०	५१	१२	३८	१४	१२	१५	४९	१७	३३	१९	३३	२१	४४	००	०२	०२	१२	०४	१८	८
९	०६	१९	०८	३६	१०	४७	१२	३४	१४	०८	१५	४५	१७	२९	१९	२९	२१	४०	२३	५८	०२	०८	०४	१४	९
१०	०६	१५	०८	३२	१०	४३	१२	३०	१४	०४	१५	४१	१७	२५	१९	२५	२१	३६	२३	५४	०२	०४	०४	१०	१०
११	०६	११	०८	२८	१०	३९	१२	२६	१४	००	१५	३७	१७	२१	१९	२१	२१	३२	२३	५०	०२	००	०४	०६	११
१२	०६	०८	०८	२४	१०	३५	१२	२२	१३	५६	१५	३३	१७	१७	१९	१७	२१	२८	२३	४६	०१	५६	०४	०२	१२
१३	०६	०६	०८	२०	१०	३१	१२	१८	१३	५२	१५	२९	१७	१३	१९	१३	२१	२४	२३	४२	०१	५२	०३	५८	१३
१४	०६	०४	०८	१६	१०	२७	१२	१४	१३	४८	१५	२५	१७	०९	१९	०९	२१	२०	२३	३८	०१	४८	०३	५४	१४
१५	०६	०२	०८	१२	१०	२३	१२	१०	१३	४४	१५	२१	१७	०५	१९	०५	२१	१६	२३	३४	०१	४४	०३	५०	१५
१६	०५	५९	०८	०८	१०	१९	१२	०६	१३	४०	१५	१७	१७	०१	१९	०१	२१	१२	२३	३०	०१	४०	०३	४६	१६
१७	०५	५५	०८	०४	१०	१५	१२	०२	१३	३६	१५	१३	१६	५७	१८	५७	२१	०८	२३	२६	०१	३६	०३	४२	१७
१८	०५	५१	०८	००	१०	११	११	५८	१३	३२	१५	०९	१६	५३	१८	५३	२१	०४	२३	२२	०१	३२	०३	३८	१८
१९	०५	४७	०७	५६	१०	०७	११	५४	१३	२८	१५	०५	१६	४९	१८	४९	२१	००	२३	१८	०१	२८	०३	३४	१९
२०	०५	४३	०७	५२	१०	०३	११	५०	१३	२४	१५	०१	१६	४५	१८	४५	२०	५६	२३	१४	०१	२४	०३	३०	२०
२१	०५	३९	०७	४८	०९	५९	११	४६	१३	२०	१४	५७	१६	४१	१८	४१	२०	५२	२३	१०	०१	२०	०३	२६	२१
२२	०५	३५	०७	४४	०९	५५	११	४२	१३	१६	१४	५३	१६	३७	१८	३७	२०	४८	२३	०६	०१	१६	०३	२२	२२
२३	०५	३१	०७	४०	०९	५१	११	३८	१३	१२	१४	४९	१६	३३	१८	३३	२०	४४	२३	०२	०१	१२	०३	१८	२३
२४	०५	२७	०७	३६	०९	४७	११	३४	१३	०८	१४	४५	१६	२९	१८	२९	२०	४०	२२	५८	०१	०८	०३	१४	२४
२५	०५	२३	०७	३२	०९	४३	११	३०	१३	०४	१४	४१	१६	२५	१८	२५	२०	३६	२२	५४	०१	०४	०३	१०	२५
२६	०५	१९	०७	२८	०९	४०	११	२६	१३	००	१४	३७	१६	२१	१८	२१	२०	३२	२२	५०	०१	००	०३	०६	२६
२७	०५	१५	०७	२४	०९	३६	११	२२	१२	५६	१४	३३	१६	१७	१८	१७	२०	२८	२२	४७	००	५६	०३	०२	२७
२८	०५	११	०७	२०	०९	३२	११	१८	१२	५२	१४	२९	१६	१३	१८	१३	२०	२४	२२	४३	००	५२	०२	५८	२८
२९	०५	०७	०७	१६	०९	२८	११	१४	१२	४९	१४	२५	१६	०९	१८	०९	२०	२०	२२	३९	००	४८	०२	५४	२९
३०	०५	०३	०७	१२	०९	२४	११	११	१२	४५	१४	२१	१६	०५	१८	०५	२०	१६	२२	३५	००	४५	०२	५०	३०

(दैनिकलग्नसारिणी, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७९ / पृ.सं. 95)

दिसम्बर-मासस्य दैनिक-लग्नसारिण्यां लग्नारम्भकालः भारतीय-स्टैण्डर्ड(IST)समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	धनुः		मकरः		कुम्भः		मीनः		मेषः		वृष		मिथुनः		कर्कः		सिंहः		कन्या		तुला		वृश्चिकः		दिनांकः
	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	
१	०७	०८	०९	२०	११	०७	१२	४१	१४	१८	१६	०२	१८	०१	२०	१२	२२	३१	००	४१	०२	४७	०५	००	१
२	०७	०५	०९	१६	११	०३	१२	३७	१४	१४	१५	५८	१७	५८	२०	०८	२२	२७	००	३७	०२	४३	०४	५६	२
३	०७	०१	०९	१२	१०	५९	१२	३३	१४	१०	१५	५४	१७	५४	२०	०५	२२	२३	००	३३	५२	३९	०४	५२	३
४	०६	५७	०९	०८	१०	५५	१२	२९	१४	०६	१५	५०	१७	५०	२०	०१	२२	१९	००	२९	०२	३५	०४	४८	४
५	०६	५३	०९	०४	१०	५१	१२	२५	१४	०२	१५	४६	१७	४६	१९	५७	२२	१५	००	२५	०२	३१	०४	४४	५
६	०६	४९	०९	००	१०	४७	१२	२१	१३	५८	१५	४२	१७	४२	१९	५३	२२	११	००	२१	०२	२७	०४	४०	६
७	०६	४५	०८	५६	१०	४३	१२	१७	१३	५४	१५	३८	१७	३८	१९	४९	२२	०७	००	१७	०२	२३	०४	३६	७
८	०६	४१	०८	५२	१०	३९	१२	१३	१३	५०	१५	३४	१७	३४	१९	४५	२२	०३	००	१३	०२	१९	०४	३२	८
९	०६	३७	०८	४८	१०	३५	१२	०९	१३	४६	१५	३०	१७	३०	१९	४१	२१	५९	००	०९	०२	१५	०४	२८	९
१०	०६	३३	०८	४४	१०	३१	१२	०५	१३	४२	१५	२६	१७	२६	१९	३७	२१	५५	००	०५	०२	११	०४	२४	१०
११	०६	२९	०८	४०	१०	२७	१२	०१	१३	३८	१५	२२	१७	२२	१९	३३	२१	५१	००	०१	०२	०७	०४	२०	११
१२	०६	२६	०८	३६	१०	२३	११	५७	१३	३४	१५	१८	१७	१८	१९	२९	२१	४७	२३	५७	०२	०३	०४	१६	१२
१३	०६	२४	०८	३२	१०	१९	११	५३	१३	३०	१५	१४	१७	१४	१९	२५	२१	४३	२३	५३	०१	५९	०४	१२	१३
१४	०६	२२	०८	२८	१०	१५	११	४९	१३	२६	१५	१०	१७	१०	१९	२१	२१	३९	२३	४९	०१	५५	०४	०८	१४
१५	०६	२०	०८	२५	१०	११	११	४५	१३	२२	१५	०६	१७	०६	१९	१७	२१	३५	२३	४५	०१	५१	०४	०४	१५
१६	०६	१७	०८	२१	१०	०७	११	४१	१३	१८	१५	०२	१७	०२	१९	१३	२१	३१	२३	४१	०१	४७	०४	००	१६
१७	०६	१३	०८	१७	१०	०३	११	३७	१३	१४	१४	५८	१६	५८	१९	०९	२१	२७	२३	३७	०१	४३	०३	५६	१७
१८	०६	०९	०८	१३	०९	५९	११	३३	१३	१०	१४	५४	१६	५४	१९	०५	२१	२३	२३	३३	०१	३९	०३	५२	१८
१९	०६	०५	०८	०९	०९	५५	११	२९	१३	०६	१४	५०	१६	५०	१९	०१	२१	१९	२३	२९	०१	३५	०३	४८	१९
२०	०६	०१	०८	०५	०९	५१	११	२५	१३	०२	१४	४६	१६	४६	१८	५७	२१	१५	२३	२५	०१	३१	०३	४४	२०
२१	०५	५७	०८	०१	०१	४७	११	२१	१२	५८	१४	४२	१६	४२	१८	५३	२१	११	२३	२१	०१	२७	०३	४०	२१
२२	०५	५३	०७	५७	०९	४३	११	१७	१२	५४	१४	३८	१६	३८	१८	४९	२१	०७	२३	१७	०१	२३	०३	३६	२२
२३	०५	४९	०७	५३	०९	३९	११	१३	१२	५०	१४	३४	१६	३४	१८	४५	२१	०३	२३	१३	०१	१९	०३	३२	२३
२४	०५	४५	०७	४९	०९	३५	११	०९	१२	४६	१४	३०	१६	३०	१८	४१	२०	५९	२३	०९	०१	१५	०३	२८	२४
२५	०५	४१	०७	४५	०९	३१	११	०५	१२	४२	१४	२६	१६	२६	१८	३७	२०	५६	२३	०५	०१	११	०३	२४	२५
२६	०५	३७	०७	४१	०९	२७	११	०१	१२	३८	१४	२२	१६	२२	१८	३३	२०	५२	२३	०१	०१	०७	०३	२०	२६
२७	०५	३३	०७	३७	०९	२३	१०	५७	१२	३४	१४	१८	१६	१८	१८	२९	२०	४८	२२	५७	०१	०३	०३	१६	२७
२८	०५	२९	०७	३३	०९	१९	१०	५३	१२	३०	१४	१४	१६	१४	१८	२५	२०	४४	२२	५३	००	५९	०३	१२	२८
२९	०५	२५	०७	२९	०९	१५	१०	५०	१२	२६	१४	१०	१६	१०	१८	२१	२०	४०	२२	४९	००	५५	०३	०८	२९
३०	०५	२१	०७	२५	०९	११	१०	४६	१२	२३	१४	०६	१६	०६	१८	१७	२०	३६	२२	४५	००	५१	०३	०४	३०
३१	०५	१७	०७	२१	०९	०८	१०	४२	१२	१९	१४	०३	१६	०२	१८	१३	२०	३२	२२	४१	००	४८	०३	००	३१

(दैनिकलग्नसारिणी, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७९ / पृ.सं. 96)

षड्वर्ग - चक्रम्

अंश	२	३	४	५	६	७	८	१०	१२	१२	१२	१३	१५	१६	१७	१७	१८	२०	२१	२२	२३	२५	२५	२६	२७	३०		
कला	३०	२०	१७	००	४०	३०	३४	००	००	३०	५१	२०	००	४०	०८	३०	००	००	२५	३०	२०	००	४२	४०	३०	००		
विकला	००	००	०८	००	००	००	१७	००	००	००	२५	००	००	००	३४	००	००	००	४२	००	००	००	५०	००	००	००		
मेषः	हो.	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	
	द्रे.	०१	०१	०१	०१	०१	०१	०१	०१	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	
	स.	०१	०१	०१	०२	०२	०२	०२	०३	०३	०३	०३	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६
	न.	०१	०१	०२	०२	०२	०३	०३	०३	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०६	०६	०६	०६	०७	०७	०७	०८	०८	०८	०९	०९
	द्वा.	०१	०२	०२	०२	०३	०३	०४	०४	०५	०५	०६	०६	०६	०७	०७	०७	०८	०८	०९	०९	१०	१०	११	११	११	१२	
	त्रि.	०१	०१	०१	०१	११	११	११	११	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०३	०३	०३	०३	०३	०७	०७	०७	०७
वृषः	हो.	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	
	द्रे.	०२	०२	०२	०२	०२	०२	०२	०२	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	
	स.	०८	०८	०८	०९	०९	०९	०९	१०	१०	१०	१०	११	११	११	११	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	
	न.	१०	१०	११	११	११	१२	१२	१२	०१	०१	०१	०१	०२	०२	०३	०३	०३	०३	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०६	०६	
	द्वा.	०२	०३	०३	०३	०४	०४	०५	०५	०६	०६	०७	०७	०७	०८	०८	०८	०९	०९	१०	१०	११	११	१२	१२	१२	१२	
	त्रि.	०२	०२	०२	०२	०६	०६	०६	०६	०६	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१०	१०	१०	१०	०८	०८	०८	०८	
मिथुनः	हो.	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	
	द्रे.	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०७	०७	०७	०७	०७	०७	०७	०७	०७	०७	११	११	११	११	११	११	११	११	
	स.	०३	०३	०३	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०६	०६	०६	०६	०७	०७	०७	०७	०८	०८	०८	०८	०९	०९	०९	
	न.	०७	०७	०८	०८	०८	०९	०९	०९	१०	१०	१०	१०	११	११	१२	१२	१२	१२	०१	०१	०१	०२	०२	०२	०३	०३	
	द्वा.	०३	०४	०४	०४	०५	०५	०६	०६	०७	०७	०८	०८	०९	०९	०९	१०	१०	११	११	१२	१२	०१	०१	०२	०२		
	त्रि.	०१	०१	०१	१	११	११	११	११	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०३	०३	०३	०३	०३	०७	०७	०७	०७	

षोडशवर्गभ्यः विचारणीयाः विषयाः- लग्ने देहस्य विज्ञानं होरायां सम्पदादिकम् । द्रेष्काणे भ्रातृजं सौख्यं तुर्यांशे भाग्यचिन्तनम् ॥

पुत्रपौत्रादिकानां वै चिन्तनं सप्तमांशके । नवमांशे कलत्राणां दशमांशे महत्फलम् ॥ (शेषांशः अग्रिमे पृष्ठे)

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०८० / पृ.सं. 97)

षड्वर्ग - चक्रम्

अंश	२	३	४	५	६	७	८	१०	१२	१२	१२	१३	१५	१६	१७	१७	१८	२०	२१	२२	२३	२५	२५	२६	२७	३०	
कला	३०	२०	१७	००	४०	३०	३४	००	००	३०	५१	२०	००	४०	०८	३०	००	००	२५	३०	२०	००	४२	४०	३०	००	
विकला	००	००	०८	००	००	००	१७	००	००	००	२५	००	००	००	३४	००	००	००	४२	००	००	००	५०	००	००	००	
कर्कः	हो.	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५
	द्रे.	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०८	०८	०८	०८	०८	०८	०८	०८	०८	०८	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२
	स.	१०	१०	१०	११	११	११	११	१२	१२	१२	१२	०१	०१	०१	०१	०२	०२	०२	०२	०३	०३	०३	०३	०४	०४	०४
	न.	०४	०४	०५	०५	०५	०६	०६	०६	०७	०७	०७	०७	०८	०८	०९	०९	०९	१०	१०	१०	११	११	११	११	१२	१२
	द्वा.	०४	०५	०५	०५	०६	०६	०७	०७	०८	०८	०९	०९	०९	१०	१०	१०	११	११	१२	१२	०१	०१	०२	०२	०२	०३
	त्रि.	०२	०२	०२	०२	०६	०६	०६	०६	०६	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१०	१०	१०	१०	०८	०८	०८	०८	
सिंहः	हो.	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	५	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४
	द्रे.	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०१	०१	०१	०१	०१	०१	०१	०१	०१
	स.	०५	०५	०५	०६	०६	०६	०६	०७	०७	०७	०७	०८	०८	०८	०८	०९	०९	०९	१०	१०	१०	१०	११	११	११	
	न.	०१	०१	०२	०२	०२	०३	०३	०३	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०६	०६	०६	०७	०७	०७	०८	०८	०८	०९	०९	
	द्वा.	०५	०६	०६	०६	०७	०७	०८	०८	०९	०९	१०	१०	१०	११	११	११	१२	१२	०१	०१	०२	०२	०३	०३	०३	०४
	त्रि.	०१	०१	०१	०१	११	११	११	११	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०३	०३	०३	०३	०३	०७	०७	०७	
कन्या	हो.	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५
	द्रे.	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	०२	०२	०२	०२	०२	०२	०२	०२	
	स.	१२	१२	१२	०१	०१	०१	०१	०२	०२	०२	०२	०३	०३	०३	०३	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०६	०६	०६
	न.	१०	१०	११	११	११	१२	१२	१२	०१	०१	०१	०१	०२	०२	०३	०३	०३	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०६	०६	
	द्वा.	०६	०७	०७	०७	०८	०८	०१	०१	१०	१०	११	११	११	१२	१२	१२	०१	०१	०२	०२	०३	०३	०४	०४	०४	
	त्रि.	०२	०२	०२	०२	०६	०६	०६	०६	०६	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१०	१०	१०	१०	०८	०८	०८	०८	

षोडशवर्गभ्यः विचारणीयाः विषयाः- (पूर्वपृष्ठस्य शेषांशः) द्वादशांशे तथा पित्रोश्चिन्तनं षोडशांशके । सुखासुखस्य विज्ञानं वाहनानां तथैव च । ।
उपासनायाः विज्ञानं साध्यं विंशतिभागके । । विद्यायाः वेदवाहंशे भांशे चैव बलाबलम् । त्रिंशांशके रिष्टफलं खवेदांशे शुभाशुभम् । अक्षवेदविभागे च षष्ट्यांशेऽखिलमीक्षयेत् ।

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०८० / पृ.सं. 98)

षड्वर्ग - चक्रम्																											
अंश	२	३	४	५	६	७	८	१०	१२	१२	१२	१३	१५	१६	१७	१७	१८	२०	२१	२२	२३	२५	२५	२६	२७	३०	
कला	३०	२०	१७	००	४०	३०	३४	००	००	३०	५१	२०	००	४०	०८	३०	००	००	२५	३०	२०	००	४२	४०	३०	००	
विकला	००	००	०८	००	००	००	१७	००	००	००	२५	००	००	००	३४	००	००	००	४२	००	००	००	५०	००	००	००	
तुला	हो.	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४
	द्रे.	०७	०७	०७	०७	०७	०७	०७	०७	११	११	११	११	११	११	११	११	११	११	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३
	स.	०७	०७	०७	०८	०८	०८	०८	०९	०९	०९	०९	१०	१०	१०	१०	११	१	११	११	१२	१२	१२	१२	०१	०१	०१
	न.	०७	०७	०८	०८	०८	०९	०९	०९	१०	१०	१०	१०	११	११	१२	१२	१२	१२	०१	०१	०१	०२	०२	०२	०३	०३
	द्वा.	०७	०८	०८	०८	०९	०९	१०	१०	११	११	१२	१२	१२	०१	०१	०१	०२	०२	०३	०३	०४	०४	०५	०५	०५	०६
	त्रि.	०१	०१	०१	०१	११	११	११	११	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०३	०३	०३	०३	०३	०७	०७	०७
वृश्चिक	हो.	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५
	द्रे.	०८	०८	०८	०८	०८	०८	०८	०८	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४
	स.	०२	०२	०२	०३	०३	०३	०३	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०६	०६	०६	०६	०७	०७	०७	०७	०८	०८	०८
	न.	०४	०४	०५	०५	०५	०६	०६	०६	०७	०७	०७	०७	०८	०८	०९	०९	०९	०९	१०	१०	१०	११	११	११	१२	१२
	द्वा.	०८	०९	०९	०९	१०	१०	११	११	१२	१२	०१	०१	०१	०२	०२	०२	०३	०३	०४	०४	०५	०५	०६	०६	०६	०७
	त्रि.	०२	०२	०२	०२	०६	०६	०६	०६	०६	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१०	१०	१०	१०	०८	०८	०८	०८
धनुः	हो.	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	४०
	द्रे.	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०१	०१	०१	०१	०१	०१	०१	०१	०१	०१	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५
	स.	०९	०९	०९	१०	१०	१०	१०	११	११	११	११	१२	१२	१२	१२	०१	०१	०१	०१	०२	०२	०२	०२	०३	०३	०३
	न.	०१	०१	०२	०२	०२	०३	०३	०३	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०६	०६	०६	०६	०७	०७	०७	०८	०८	०८	०९	०९
	द्वा.	०९	१०	१०	१०	११	११	१२	१२	०१	०१	०२	०२	०२	०३	०३	०३	०४	०४	०५	०५	०६	०६	०७	०७	०७	०८
	त्रि.	०१	०१	०१	०१	११	११	११	११	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०३	०३	०३	०३	०७	०७	०७	०७

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०८० / पृ.सं. ९९)

षड्वर्ग - चक्रम्

अंश	२	३	४	५	६	७	८	१०	१२	१२	१२	१३	१५	१६	१७	१७	१८	२०	२१	२२	२३	२५	२५	२६	२७	३०	
कला	३०	२०	१७	००	४०	३०	३४	००	००	३०	५१	२०	००	४०	०८	३०	००	००	२५	३०	२०	००	४२	४०	३०	००	
विकला	००	००	०८	००	००	००	१७	००	००	००	२५	००	००	००	३४	००	००	००	४२	००	००	००	५०	००	००	००	
मकरः	हो.	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५
	द्रे.	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	०२	०२	०२	०२	०२	०२	०२	०२	०२	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६
	स.	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०६	०६	०६	०६	०७	०७	०७	०७	०८	०८	०८	०९	०९	०९	०९	१०	१०	१०	१०
	न.	१०	१०	११	११	११	१२	१२	१२	०१	०१	०१	०१	०२	०२	०३	०३	०३	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०६	०६
	द्वा.	१०	११	११	११	१२	१२	०१	०१	०२	०२	०२	०३	०३	०४	०४	०४	०५	०५	०६	०६	०७	०७	०८	०८	०८	०९
	त्रि.	०२	०२	०२	०२	०६	०६	०६	०६	०६	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१०	१०	१०	१०	०८	०८	०८	०८
कुम्भः	हो.	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४
	द्रे.	११	११	११	११	११	११	११	११	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०७	०७	०७	०७	०७	०७	०७	०७	०७
	स.	११	११	११	१२	१२	१२	१२	०१	०१	०१	०१	०२	०२	०२	०२	०३	०३	०३	०३	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५
	न.	०७	०७	०८	०८	०८	०९	०९	०९	१०	१०	१०	१०	११	११	१२	१२	१२	१२	०१	०१	०१	०२	०२	०२	०३	०३
	द्वा.	११	१२	१२	१२	०१	०१	०२	०२	०३	०३	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०६	०६	०७	०७	०८	०८	०९	०९	०९	१०
	त्रि.	०१	०१	०१	०१	११	११	११	११	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०३	०३	०३	०३	०७	०७	०७	०७
मीनः	हो.	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५
	द्रे.	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०८	०८	०८	०८	०८	०८	०८	०८	०८
	स.	०६	०६	०६	०७	०७	०७	०७	०८	०८	०८	०८	०९	०९	०९	०९	१०	१०	१०	१०	११	११	११	११	११	१२	१२
	न.	०४	०४	०५	०५	०५	०६	०६	०६	०७	०७	०७	०७	०८	०८	०९	०९	०९	१०	१०	१०	११	११	११	११	१२	१२
	द्वा.	१२	०१	०१	०१	०२	०२	०३	०३	०४	०४	०५	०५	०५	०६	०६	०६	०७	०७	०८	०८	०९	०९	१०	१०	१०	१०
	त्रि.	०२	०२	०२	०२	०६	०६	०६	०६	०६	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१०	१०	१०	१०	०८	०८	०८	०८

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०८० / पृ.सं. 100)

लग्नसारिणीपरिवर्तनचक्रम्												
स्थानानि	मेषः	वृषः	मिथुनः	कर्कः	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः
अम्बाला	+२५	+१७	+२१	+१४	+२१	+३१	+४३	+५२	+५७	+५४	+४६	+३६
आरा	-०३	-०७	-१०	-०८	-०४	+०१	+०७	+१२	+१५	+१३	+०९	+०४
इन्दौर	+३५	+३३	+३१	+३३	+३४	+३७	+४०	+४३	+४४	+४३	+४१	+२९
कटक	-०३	-०३	-०४	-०३	-०३	-००	-०२	-०१	-००	-०१	-०३	-०२
कलकत्ता	-१५	-१६	-१८	-१७	-१५	-१३	-१०	-०७	-०६	-०७	-०९	-१२
काशी	+०४	+०९	-०३	-०१	+०३	+०८	+१४	+१९	+२१	+१९	+१५	+१०
काँगडा	+२५	+२५	+०९	+१२	+२१	+३३	+४७	+५८	+६४	+६०	+५१	+३९
गरली	+२४	+१४	+०७	+१०	+१९	+३१	+४४	+५४	+६१	+५७	+४८	+३७
जम्मू	+३०	+२०	+१३	+१६	+२६	+३९	+५३	+६४	+७१	+६७	+५७	+४८
जयपुर	+३२	+२७	+२३	+२५	+२९	+३६	+४४	+५०	+५४	+५१	+४६	+३९
तिरुपति	+२७	+३३	+३५	+३४	+३०	+३५	+२०	+१५	+१३	+१३	+१७	+२२
दरभङ्गा	-०८	-१२	-१६	-१५	-१०	-०४	+०३	+०८	+१२	+०९	+०५	-०१
दिल्ली	+२५	+१८	+१३	+१६	+२२	+३०	+४०	+४७	+५२	+४९	+४२	+३४
पटना	-०५	-०९	-१२	-१०	-०७	-०१	+०५	+१०	+१३	+११	+०६	+०२
बराकर/कुल्टी	-१०	-१२	-१५	-१३	-११	-०७	-०३	+०१	+०३	+०१	-०२	-०५
भोपाल	+२८	+२६	+२४	+२५	+२७	+३०	+३४	+३७	+३९	+३८	+३५	+३२
मुम्बई	+५०	+५१	+५१	+५२	+५१	+५०	+५०	+४९	+४९	+४८	+४९	+५०
मुजफ्फरपुर	-०६	-१०	-१४	-१२	-०८	-०२	+०५	+१०	+१४	+११	+०७	+०१
मोतिहारी	-०६	-११	-१५	-१३	-०८	-०२	+०५	+११	+१४	+१२	+०७	+०२
लखनऊ	+१२	+०६	+०२	+०५	+०९	+१६	+२४	+२९	+३३	+००	+२५	+१९
लुधियाना	+२८	+१९	+१३	+१६	+२४	+३५	+४७	+५७	+६३	+६०	+५१	+४०
शिलिगुडी	-१९	-२४	-२८	-२६	-२२	-१४	-०७	-०१	+०३	-००	-०५	-११
श्रृंगेरी	+४४	+५०	+५२	+५२	+४७	+४१	+३६	+३१	+२९	+२९	+३३	+२९
सितामढ़ी	-०७	-१२	-१६	-१३	-०९	-०२	+०५	+११	+१४	+१२	+०७	+०१

लग्नसारिणीपरिवर्तनप्रकारः

पञ्चाङ्गेऽस्मिन् प्रदत्ता लग्नसारिणी घण्टा-मिनटात्मकरूपा पुरी(उडिसा)नगरस्य लग्नारम्भकालं द्योतयति । परं पृष्ठेऽस्मिन् प्रदत्त-लग्नसारिणीपरिवर्तन-चक्रानुसारेण तत्र प्रदत्ताभीष्टकस्यचिन्नगरस्यापि लग्ना-रम्भकालं ज्ञातुं शक्यते । इदानीमुदाहरणेन पञ्चाङ्गेऽस्मिन् प्रदत्त-पुरीलग्नसारिणीद्वारा मोतिहारीनगरस्य लग्न-मानीयते । तद्यथा- अस्य पञ्चाङ्गस्यानुसारेण ०१ अप्रैल २००६ दिनाङ्के प्रातः ०६/१८ वादनकाले पुर्व्या मेषलग्नारम्भो विद्यते । परं मोतिहारीनगरे मेषलग्नारम्भः कदा भविष्यति ? इत्यस्य समाधानार्थमत्र वामभागे प्रदत्त-लग्नसारिणीपरिवर्तनचक्रानुसारेण प्रदत्त-मोतिहारीशब्दस्य सम्मुखे मेषलग्नस्य कोष्ठके दृश्यते तदा -०६ संख्या मिनटात्मकरूपा प्राप्यते । इयं संख्या मेषलग्नारम्भस्य ०६/१८ संख्यायां संस्क्रियते तदा ०६/१२ घण्टात्मकरूपा संख्या समागता । अतः मोतिहारी-नगरे अप्रैलमासस्य प्रथमे दिनाङ्के मेषलग्नारम्भस्य घण्टात्मक-कालः ०६/१२ समागतः । द्वितीयोदाहरणानुसारेण गरली-नगरस्य तद्दिने एव यदि मेषलग्नारम्भकालः अपेक्षितः स्यात्तदा पुरीनगरस्य मेषलग्नारम्भस्य ०६/१८ संख्यायां +२४ मिनटात्मकसंख्या संस्क्रियते तदा गरलीनगरस्य तद्दिनस्य मेषलग्नारम्भकालः समायाति । इत्थमन्येषु नगरेषु अभीष्टलग्नस्य तत्तत् संस्कारं विधाय अभीष्ट-नगरस्य कस्यचिदपि लग्नस्यारम्भकालं ज्ञातुं शक्यते । संक्षेपेणेति दिक् ॥

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०८० / पृ.सं. 101)

पुरीनगरस्य अक्षांशः- १९/४८ लघ्नसारिणी आदिलाबाद, औरङ्गाबाद, कोणार्क, चान्दा (म.प्र.) दौलताबाद, हिंगोली, इगतपुरी, दहाणु (गुज.) उदयमानं- २३५, २६४, ३०९, ३३७, ३३४, ३२१
देशान्तरम्- ८५/५७

अंशा	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	
मेषः ० ३/५५	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	०३ ३६	मेषः ० ३/५५
वृषः १ ४/२४	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	०४ ३६	वृषः १ ४/२४
मिथुनः २ ५/०९	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	०५ ३६	मिथुनः २ ५/०९
कर्कः ३ ५/३७	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	०६ ३६	कर्कः ३ ५/३७
सिंहः ४ ५/३४	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	०७ ३६	सिंहः ४ ५/३४
कन्या ५ ५/२१	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	०८ ३६	कन्या ५ ५/२१
तुला ६ ५/२१	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	०९ ३६	तुला ६ ५/२१
वृश्चिः ७ ५/३४	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	१० ३६	वृश्चिः ७ ५/३४
धनुः ८ ५/३७	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	११ ३६	धनुः ८ ५/३७
मकरः ९ ५/०९	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	१२ ३६	मकरः ९ ५/०९
कुम्भः १० ४/२४	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	१३ ३६	कुम्भः १० ४/२४
मीनः ११ ३/५५	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	१४ ३६	मीनः ११ ३/५५

इष्टार्कशयंशतले घटीपलं स्वाभीष्टनाडीपलसंयुतञ्च । यद्राशिभागस्य तले स्थितं भवेत्तदेव लघ्नञ्च कलानुपातात् ॥

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०८० / पृ.सं. 102)

मोतिहारीनगरस्य अक्षांशाः-२६/४०
देशान्तरम्-८५/५७

लग्नसारिणी

मोतिहारीनगरस्य पलभा-०६/०१/०४, उदयमानं-२१८, २५१, ३०३, ३४३, ३४७, ३३८,
अजमेर, अयोध्या, दरभङ्गा, गुहाटी, ग्वालियर, लखनउ, रायबरेली, रक्सौल, सितामढ़ी, सिलिगुड़ी ।

अंशा	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९							
मेषः ० ३८	२ ४४	३ ४०	३ ५६	३ १२	३ २८	३ ४४	३ ०२	३ १६	३ ३२	३ ४८	४ ०४	४ २०	४ ३६	४ ५२	४ ०८	४ २४	४ ४०	४ ५६	५ ०२	५ १८	५ ३४	५ ५०	५ ०६	५ २२	५ ३८	५ ५४	६ ००	६ १६	६ ३२	६ ४८	६ ०४	६ २०	६ ३६	६ ५२	६ ०८	मेषः ०	
वृषः १ ११	६ ३२	६ ४०	६ ४६	६ ५४	७ ०१	७ ०८	७ १६	७ २५	७ ३३	७ ४२	७ ५०	७ ५८	८ ०६	८ १५	८ २४	८ ३३	८ ४०	८ ४९	८ ५७	९ ०५	९ १४	९ २२	९ ३०	९ ३९	९ ४७	९ ५६	१० ०४	१० १२	१० २१	१० २९	१० ३८	१० ४६	१० ५५	१० ६३	वृषः १		
मिथुनः २ ५३	१० ५४	१० ४६	१० ५४	११ ०३	११ १२	११ २१	११ ३०	११ ४०	११ ५०	११ ६०	११ ०२	११ १२	११ २२	११ ३२	११ ४२	११ ५०	११ ६०	११ ७०	११ ८०	११ ९०	११ ०२	११ १२	११ २२	११ ३२	११ ४२	११ ५२	११ ६२	११ ७२	११ ८२	११ ९२	११ ०२	११ १२	११ २२	११ ३२	११ ४२	मिथुन २	
कर्कः ३ ५४३	१५ ३२	१५ ४२	१५ ५२	१६ ०२	१६ १२	१६ २२	१६ ३४	१६ ४५	१६ ५६	१६ ०७	१६ १८	१६ २९	१६ ४०	१६ ५१	१६ ०२	१६ १३	१६ २४	१६ ३५	१६ ४६	१६ ५७	१६ ०८	१६ १९	१६ ३०	१६ ४१	१६ ५२	१६ ०३	१६ १४	१६ २५	१६ ३६	१६ ४७	१६ ५८	१६ ०९	१६ २०	१६ ३१	१६ ४२	१६ ५३	कर्कः ३
सिंहः ४ ५७	२१ ०८	२१ २०	२१ ३१	२१ ४२	२१ ५४	२२ ०५	२२ १७	२२ २८	२२ ४०	२२ ५२	२२ ०३	२२ १५	२२ २६	२२ ३८	२२ ४९	२२ ०१	२२ १२	२२ २३	२२ ३५	२२ ४६	२२ ५७	२२ ०८	२२ १९	२२ ३०	२२ ४१	२२ ५२	२२ ०३	२२ १४	२२ २५	२२ ३६	२२ ४७	२२ ५८	२२ ०९	२२ २०	२२ ३१	२२ ४२	सिंहः ४
कन्या ५ ३८	२६ ५४	२६ ०६	२६ १८	२६ २९	२६ ४१	२६ ५२	२७ ०४	२७ १५	२७ २६	२७ ३७	२७ ४९	२७ ००	२७ ११	२७ २२	२७ ३४	२७ ४५	२७ ५६	२७ ०७	२७ १९	२७ ३०	२७ ४१	२७ ५३	२७ ०४	२७ १५	२७ २६	२७ ३८	२७ ४९	२७ ००	२७ ११	२७ २२	२७ ३३	२७ ४४	२७ ५५	२७ ०६	२७ १७	२७ २८	कन्या ५
तुला ६ ३८	३२ ३४	३२ ४५	३२ ५६	३३ १२	३३ २९	३३ ४०	३३ ५०	३३ ६३	३४ ०४	३४ १६	३४ २८	३४ ४०	३४ ५२	३४ ०३	३४ १५	३४ २६	३४ ३८	३४ ५०	३४ ०१	३४ १२	३४ २३	३४ ३५	३४ ४६	३४ ५७	३५ ०८	३५ १९	३५ ३०	३५ ४१	३५ ५२	३५ ०३	३५ १४	३५ २५	३५ ३६	३५ ४७	३५ ५८	३५ ०९	तुला ६
वृश्चिकः ७ ४७	३८ २४	३८ ४०	३८ ५६	३८ १२	३८ २८	३९ ४४	३९ ०२	३९ १६	३९ ३२	३९ ४८	३९ ०४	४० १८	४० ३४	४० ५०	४० ०६	४० २२	४० ३८	४० ५४	४० ०९	४० २५	४० ४१	४० ५७	४१ ०३	४१ १९	४१ ३५	४१ ५१	४१ ०७	४१ २३	४१ ३९	४१ ५५	४१ ०१	४१ १७	४१ ३३	४१ ४९	४१ ०५	वृश्चिकः ७	
धनुः ८ ४३	४३ ५४	४४ ०९	४४ २१	४४ ३३	४४ ४४	४४ ५५	४५ ०६	४५ १८	४५ ३०	४५ ४२	४५ ५४	४५ ०९	४५ २१	४५ ३३	४५ ४५	४५ ५७	४५ ०९	४५ २१	४५ ३३	४५ ४५	४५ ५७	४६ ०९	४६ २१	४६ ३३	४६ ४५	४६ ५७	४६ ०९	४६ २१	४६ ३३	४६ ४५	४६ ५७	४६ ०९	४६ २१	४६ ३३	४६ ४५	४६ ५७	धनुः ८
मकरः ९ ०३	४९ ३४	४९ ००	५० २६	५० ५२	५० १८	५० ४४	५० ०५	५१ १६	५१ २७	५१ ३८	५१ ५०	५१ ०२	५१ १३	५१ २४	५१ ३५	५१ ४६	५१ ५७	५१ ०९	५१ २१	५१ ३३	५१ ४५	५१ ५७	५२ ०९	५२ २१	५२ ३३	५२ ४५	५२ ५७	५२ ०९	५२ २१	५२ ३३	५२ ४५	५२ ५७	५२ ०९	५२ २१	५२ ३३	५२ ४५	मकरः ९
कुम्भः १० ११	५४ १४	५५ २०	५५ २६	५५ ३२	५५ ३८	५५ ४४	५५ ०६	५६ १७	५६ २८	५६ ३९	५६ ५०	५६ ०२	५६ १३	५६ २४	५६ ३५	५६ ४६	५६ ५७	५६ ०९	५६ २१	५६ ३३	५६ ४५	५६ ५७	५७ ०९	५७ २१	५७ ३३	५७ ४५	५७ ५७	५७ ०९	५७ २१	५७ ३३	५७ ४५	५७ ५७	५७ ०९	५७ २१	५७ ३३	५७ ४५	कुम्भः १०
मीनः ११ ३८	५९ ५४	५९ १६	५९ ३८	५९ ००	५९ २४	५९ ४८	० ००	० ०७	० १४	० २१	० २९	० ३६	० ४३	० ५०	० ५८	० ०५	१ १२	१ १९	१ २६	१ ३३	१ ४०	१ ४७	१ ५४	१ ०३	१ १०	१ १८	१ २५	१ ३२	१ ३९	१ ४६	१ ५३	१ ६०	१ ६७	१ ७४	१ ८१	मीनः ११	

इष्टार्कराशयंशतले घटीपलं स्वाभीष्टनाडीपलसंयुतञ्च । यद्राशिभागस्य तले स्थितं भवेत्तदेव लग्नञ्च कलानुपातात् ॥

गरलीनगरस्य अक्षांशः- ३१/४८
देशान्तरम्- ७६/१८

लग्नसारिणी

पलभा- उदयमानं- २०४, २३९, २९८, ३४८, ३५९, ३५२
अमृतसर, बिलासपुर, गुरदासपुर, होशियारपुर, जलंधर, नङ्गल, रामपुर ।

अंशा	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९			
मेषः ० ३ २४	०२ ४३ १२	०२ ५० ००	०२ ५६ ००	०३ ०३ २४	०३ १० ३६	०३ १७ ३६	०३ २४ ००	०३ ३० ३६	०३ ३७ ३६	०३ ४४ २४	०३ ५१ ००	०३ ५८ ००	०४ ०४ ४८	०४ ११ ३६	०४ १८ २४	०४ २५ ००	०४ ३२ ४८	०४ ३९ ३६	०४ ४५ ३६	०४ ५२ ३६	०४ ५९ ३६	०५ ०६ ३६	०५ १२ ३६	०५ १९ ३६	०५ २६ ३६	०५ ३३ ३६	०५ ४० ३६	०५ ४६ ३६	०५ ५३ ३६	०६ ५३ ३६	मेषः ०		
वृषः १ ३ ५९	६ ०७ १२	६ १४ ००	६ २० ४८	६ २७ ३६	६ ३४ २४	६ ४१ १२	६ ४९ ००	७ ५७ ०८	७ ०५ ०६	७ १३ ०४	७ २१ ००	७ २९ ००	७ ३६ ५८	७ ४४ ५६	७ ५२ ५४	८ ०० ५०	८ ०८ ४८	८ १६ ४४	८ २४ ४४	८ ३२ ४२	८ ४० ४०	८ ४८ ३८	९ ५६ ३६	९ ०४ ३६	९ १३ ३४	९ २० ३२	९ २९ ३०	९ ३६ २८	९ ४४ २६	९ ५२ २४	वृषः १		
मिथुनः २ ४ ५८	१० ०० २२	१० ०८ २०	१० १६ २८	१० २४ ३६	१० ३२ ४४	१० ४० ५२	११ ५० ००	११ ०० ०४	११ ०८ ००	११ १६ ५६	११ २४ ४८	११ ३२ ४४	११ ४० ४०	११ ४८ ३६	१२ ५६ ३२	१२ ६४ २८	१२ ७२ २४	१२ ८० २०	१२ ८८ १६	१२ ९६ १२	१२ १०४ ०८	१२ ११२ ०४	१२ १२० ००	१२ १२८ ००	१२ १३६ ००	१२ १४४ ५६	१२ १५२ ५२	१२ १६० ४८	१२ १६८ ४४	१२ १७६ ४०	१२ १८४ ३६	मिथुन २	
कर्कः ३ ५ ४८	१४ ४८ ३२	१४ ५८ २८	१५ ०८ २४	१५ १८ २०	१५ २८ १६	१५ ३८ १२	१५ ४९ ०८	१६ ०१ २४	१६ १३ ००	१६ २५ ३६	१६ ३७ ४८	१६ ४९ ४४	१६ ६१ ४०	१६ ७३ ३६	१६ ८५ ३२	१६ ९७ २८	१६ १०९ २४	१६ १२१ २०	१६ १३३ १६	१६ १४५ १२	१६ १५७ ०८	१६ १६९ ०४	१६ १८१ ००	१६ १९३ ००	१६ २०५ ००	१६ २१७ ५६	१६ २२९ ५२	१६ २४१ ४८	१६ २५३ ४४	१६ २६५ ४०	१६ २७७ ३६	कर्कः ३	
सिंहः ४ ५ ५९	२० २८ १२	२० ३९ ४८	२० ५१ २४	२१ ०३ ००	२१ १४ ३६	२१ २६ १२	२१ ३८ ०८	२२ ५० ०४	२२ ०२ ००	२२ १४ ४८	२२ २६ ४४	२२ ३८ ४०	२२ ५० ३६	२२ ६२ ३२	२२ ७४ २८	२२ ८६ २४	२२ ९८ २०	२२ ११० १६	२२ १२२ १२	२२ १३४ ०८	२२ १४६ ०४	२२ १५८ ००	२२ १७० ००	२२ १८२ ५६	२२ १९४ ५२	२२ २०६ ४८	२२ २१८ ४४	२२ २३० ४०	२२ २४२ ३६	२२ २५४ ३२	२२ २६६ २८	सिंहः ४	
कन्या ५ ५ ५२	२६ २५ २२	२६ ३७ २०	२७ ४९ १८	२७ ०१ १६	२७ १३ १४	२७ २५ १२	२७ ३७ ०८	२८ ४९ ०४	२८ ०१ ००	२८ १३ ४८	२८ २५ ४४	२८ ३७ ४०	२८ ४९ ३६	२८ ६१ ३२	२८ ७३ २८	२८ ८५ २४	२८ ९७ २०	२८ १०९ १६	२८ १२१ १२	२८ १३३ ०८	२८ १४५ ०४	२८ १५७ ००	२८ १६९ ००	२८ १८१ ५६	२८ १९३ ५२	२८ २०५ ४८	२८ २१७ ४४	२८ २२९ ४०	२८ २४१ ३६	२८ २५३ ३२	२८ २६५ २८	कन्या ५	
तुला ६ ५ ५२	३२ १८ २२	३२ ३० १६	३२ ४२ ००	३३ ५३ ४४	३३ ०५ २८	३३ १७ १२	३३ २९ ०८	३३ ४१ ०४	३४ ५३ ००	३४ ६५ ५६	३४ ७७ ४८	३४ ८९ ४०	३४ १०१ ३६	३४ ११३ ३२	३४ १२५ २८	३४ १३७ २४	३४ १४९ २०	३४ १६१ १६	३४ १७३ १२	३४ १८५ ०८	३४ १९७ ०४	३४ २०९ ००	३४ २२१ ००	३४ २३३ ५६	३४ २४५ ५२	३४ २५७ ४८	३४ २६९ ४४	३४ २८१ ४०	३४ २९३ ३६	३४ ३०५ ३२	तुला ६		
वृश्चिकः ७ ५ ५९	३८ १० ३२	३८ २२ १६	३८ ३४ ००	३८ ४५ ४४	३९ ५७ २८	३९ ०९ १२	३९ २१ ०८	३९ ३३ ०४	३९ ४५ ००	४० ५७ ५६	४० ६९ ४८	४० ८१ ४०	४० ९३ ३६	४० १०५ ३२	४० ११७ २८	४० १२९ २४	४० १४१ २०	४० १५३ १६	४० १६५ १२	४० १७७ ०८	४० १८९ ०४	४० २०१ ००	४० २१३ ००	४० २२५ ५६	४० २३७ ५२	४० २४९ ४८	४० २६१ ४४	४० २७३ ४०	४० २८५ ३६	४० २९७ ३२	वृश्चिकः ७		
धनुः ८ ५ ४८	४४ ०८ २२	४४ २० २०	४४ ३२ १६	४४ ४४ ००	४५ ५६ १६	४५ ०८ १२	४५ १९ ०८	४५ ३१ ०४	४५ ४३ ००	४६ ५५ ५६	४६ ६७ ४८	४६ ७९ ४०	४६ ९१ ३६	४६ १०३ ३२	४६ ११५ २८	४६ १२७ २४	४६ १३९ २०	४६ १५१ १६	४६ १६३ १२	४६ १७५ ०८	४६ १८७ ०४	४६ १९९ ००	४६ २११ ००	४६ २२३ ५६	४६ २३५ ५२	४६ २४७ ४८	४६ २५९ ४४	४६ २७१ ४०	४६ २८३ ३६	४६ २९५ ३२	धनुः ८		
मकरः ९ ४ ५८	४९ ५८ १२	५० ०९ ४८	५० २१ २४	५० ३३ ००	५० ४४ ३६	५० ५६ १२	५१ ०८ ०४	५१ २० ००	५१ ३२ ५६	५१ ४४ ४८	५१ ५६ ४०	५१ ६८ ३६	५१ ८० ३२	५१ ९२ २८	५१ १०४ २४	५१ ११६ २०	५१ १२८ १६	५१ १४० १२	५१ १५२ ०८	५१ १६४ ०४	५१ १७६ ००	५१ १८८ ००	५१ २०० ५६	५१ २१२ ५२	५१ २२४ ४८	५१ २३६ ४४	५१ २४८ ४०	५१ २६० ३६	५१ २७२ ३२	५१ २८४ २८	मकरः ९		
कुम्भः १० ३ ५९	५५ ०४ ३२	५५ १४ २८	५५ २४ २०	५५ ३४ १६	५५ ४४ १२	५५ ५४ ०८	५६ ०४ ०४	५६ १६ ००	५६ २८ ५६	५६ ४० ४८	५६ ५२ ४०	५६ ६४ ३६	५६ ७६ ३२	५६ ८८ २८	५६ १०० २४	५६ ११२ २०	५६ १२४ १६	५६ १३६ १२	५६ १४८ ०८	५६ १६० ०४	५६ १७२ ००	५६ १८४ ००	५६ १९६ ५६	५६ २०८ ५२	५६ २२० ४८	५६ २३२ ४४	५६ २४४ ४०	५६ २५६ ३६	५६ २६८ ३२	५६ २८० २८	कुम्भः १०		
मीनः ११ ३ २४	५९ १३ २२	५९ २१ २०	५९ २९ १८	५९ ३७ १६	५९ ४५ १४	५९ ५३ १२	० ०० ००	० ०६ ४८	० १३ ३६	० २० २४	० २७ १२	० ३४ ००	० ४० ४८	० ४६ ३६	० ५२ २४	० ५८ १२	० ६४ ००	० ७० ४८	० ७६ ३६	० ८२ २४	० ८८ १२	० ९४ ००	० १०० ४८	० १०६ ३६	० ११२ २४	० ११८ १२	० १२४ ००	० १३० ४८	० १३६ ४४	० १४२ ४०	० १४८ ३६	० १५४ ३२	मीनः ११

इष्टार्कराशयंशतले घटीपलं स्वाभीष्टनाडीपलसंयुतञ्च । यद्राशिभागस्य तले स्थितं भवेत्तदेव लग्नञ्च कलानुपातात् ॥

दशमलग्नसारिणी दशमलग्नोदयमनानि-पलात्मकानि- २७८, २९९, ३२३, ३२३, २९९, २७८,

अंशाः	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	अंशाः
० मेषः ०	०३ ४० ०६	०३ ४९ २४	०३ ५८ ४२	०४ ०८ ००	०४ १७ १८	०४ २६ ३६	०४ ३५ ५४	०४ ४५ १२	०४ ५५ २०	०५ ०५ ०८	०५ १५ ०६	०५ २५ ०४	०५ ३५ ०२	०५ ४५ ००	०५ ५४ ५८	०६ ०४ ५६	०६ १४ ५४	०६ २४ ५२	०६ ३४ ५०	०६ ४४ ४८	०६ ५४ ४६	०७ ०४ ४४	०७ १४ ४२	०७ २४ ४०	०७ ३४ ३८	०७ ४४ ३६	०७ ५४ ३४	०८ ०४ ३२	०८ १४ ३०	०८ २४ २८	मेषः ०
वृषः १	०८ ३६ २६	०८ ४४ २४	०८ ५४ २२	०९ ०४ २०	०९ १४ १८	०९ २४ १६	०९ ३४ १४	०९ ४४ १२	०९ ५४ १०	१० ०५ ०८	१० १५ ०६	१० २५ ०४	१० ३५ ०२	१० ४५ ००	११ ५४ ५८	११ ०४ ५६	११ १४ ५४	११ २४ ५२	११ ३४ ५०	११ ४४ ४८	११ ५४ ४६	१२ ०४ ४४	१२ १४ ४२	१२ २४ ४०	१२ ३४ ३८	१२ ४४ ३६	१२ ५४ ३४	१३ ०८ ३२	१३ १८ ३०	१३ २८ २८	वृषः १
मिथुनः २	१३ ४१ ०४	१४ ५१ ४८	१४ ६२ ३२	१४ ७३ १६	१४ ८४ ००	१४ ९५ ४४	१५ ०६ २८	१५ १६ १२	१५ २६ ०८	१५ ३६ ०६	१५ ४६ ०४	१५ ५६ ०२	१५ ६६ ००	१६ ७६ ५८	१६ ८६ ५६	१६ ९६ ५४	१६ १०७ ५२	१६ ११७ ५०	१६ १२७ ४८	१६ १३७ ४६	१६ १४७ ४४	१६ १५७ ४२	१६ १६७ ४०	१६ १७७ ३८	१६ १८७ ३६	१६ १९७ ३४	१६ २०७ ३२	१६ २१७ ३०	१६ २२७ २८	१६ २३७ २६	मिथुनः २
कर्कः ३	१९ ०४ १३	१९ १३ ४८	१९ २३ ३२	१९ ३४ १६	१९ ४५ ००	२० ५६ ४४	२० ६६ २८	२० ७६ १२	२० ८६ ०८	२० ९६ ०६	२० १०७ ०४	२० ११७ ०२	२० १२७ ००	२१ १३७ ५८	२१ १४७ ५६	२१ १५७ ५४	२१ १६७ ५२	२१ १७७ ५०	२१ १८७ ४८	२१ १९७ ४६	२१ २०७ ४४	२१ २१७ ४२	२१ २२७ ४०	२१ २३७ ३८	२१ २४७ ३६	२१ २५७ ३४	२१ २६७ ३२	२१ २७७ ३०	२१ २८७ २८	२१ २९७ २६	कर्कः ३
सिंहः ४	२४ १७ २६	२४ २७ २४	२४ ३७ २२	२४ ४७ २०	२४ ५७ १८	२५ ०७ १६	२५ १७ १४	२५ २७ १२	२५ ३७ १०	२५ ४७ ०८	२५ ५७ ०६	२५ ६७ ०४	२५ ७७ ०२	२५ ८७ ००	२६ ९७ ५८	२६ १०७ ५६	२६ ११७ ५४	२६ १२७ ५२	२६ १३७ ५०	२६ १४७ ४८	२६ १५७ ४६	२६ १६७ ४४	२६ १७७ ४२	२६ १८७ ४०	२६ १९७ ३८	२६ २०७ ३६	२६ २१७ ३४	२६ २२७ ३२	२६ २३७ ३०	२६ २४७ २८	सिंहः ४
कन्या ५	२९ ०६ ०६	२९ १६ २४	२९ २६ ४२	२९ ३६ ००	२९ ४६ १८	२९ ५६ ३६	३० ०६ ५४	३० १६ १२	३० २६ ०८	३० ३६ ०६	३० ४६ ०४	३० ५६ ०२	३१ ०६ ००	३१ १६ ५८	३१ २६ ५६	३१ ३६ ५४	३१ ४६ ५२	३१ ५६ ५०	३१ ६६ ४८	३१ ७६ ४६	३१ ८६ ४४	३१ ९६ ४२	३१ १०६ ४०	३१ ११६ ३८	३१ १२६ ३६	३१ १३६ ३४	३१ १४६ ३२	३१ १५६ ३०	३१ १६६ २८	३१ १७६ २६	कन्या ५
तुला ६	३३ ४० ०६	३३ ४९ २४	३३ ५८ ४२	३४ ०८ ००	३४ १७ १८	३४ २६ ३६	३४ ३५ ५४	३४ ४५ १२	३५ ५५ २०	३५ ०५ ०८	३५ १५ ०६	३५ २५ ०४	३५ ३५ ०२	३५ ४५ ००	३६ ५४ ५८	३६ ६४ ५६	३६ ७४ ५४	३६ ८४ ५२	३६ ९४ ५०	३६ १०४ ४८	३६ ११४ ४६	३६ १२४ ४४	३६ १३४ ४२	३६ १४४ ४०	३६ १५४ ३८	३६ १६४ ३६	३६ १७४ ३४	३६ १८४ ३२	३६ १९४ ३०	३६ २०४ २८	तुला ६
वृश्चिकः ७	३८ ३४ २६	३८ ४४ २४	३८ ५४ २२	३९ ०४ २०	३९ १४ १८	३९ २४ १६	३९ ३४ १४	३९ ४४ १२	३९ ५४ १०	४० ०५ ०८	४० १५ ०६	४० २५ ०४	४० ३५ ०२	४० ४५ ००	४१ ५४ ५८	४१ ६४ ५६	४१ ७४ ५४	४१ ८४ ५२	४१ ९४ ५०	४१ १०४ ४८	४१ ११४ ४६	४१ १२४ ४४	४१ १३४ ४२	४१ १४४ ४०	४१ १५४ ३८	४१ १६४ ३६	४१ १७४ ३४	४१ १८४ ३२	४१ १९४ ३०	४१ २०४ २८	वृश्चिकः ७
धनुः ८	४३ ५१ ०४	४४ ०१ ४८	४४ १२ ३२	४४ २३ १६	४४ ३४ ००	४४ ४५ ४४	४५ ५५ २८	४५ ६६ १२	४५ ७६ ०८	४५ ८६ ०६	४५ ९६ ०४	४५ १०६ ०२	४६ ११६ ००	४६ १२६ ५८	४६ १३६ ५६	४६ १४६ ५४	४६ १५६ ५२	४६ १६६ ५०	४६ १७६ ४८	४६ १८६ ४६	४६ १९६ ४४	४६ २०६ ४२	४६ २१६ ४०	४६ २२६ ३८	४६ २३६ ३६	४६ २४६ ३४	४६ २५६ ३२	४६ २६६ ३०	४६ २७६ २८	४६ २८६ २६	धनुः ८
मकरः ९	४९ १३ ०४	४९ २३ ४८	४९ ३४ ३२	४९ ४५ १६	५० ५६ ००	५० ६६ ४४	५० ७६ २८	५० ८६ १२	५० ९६ ०८	५१ ०६ ०६	५१ १६ ०४	५१ २६ ०२	५१ ३६ ००	५१ ४६ ५८	५१ ५६ ५६	५१ ६६ ५४	५१ ७६ ५२	५१ ८६ ५०	५१ ९६ ४८	५१ १०६ ४६	५१ ११६ ४४	५१ १२६ ४२	५१ १३६ ४०	५१ १४६ ३८	५१ १५६ ३६	५१ १६६ ३४	५१ १७६ ३२	५१ १८६ ३०	५१ १९६ २८	५१ २०६ २६	मकरः ९
कुम्भः १०	५४ १७ २६	५४ २७ २४	५४ ३७ २२	५४ ४७ २०	५५ ५७ १८	५५ ६७ १६	५५ ७७ १४	५५ ८७ १२	५५ ९७ १०	५६ ०७ ०८	५६ १७ ०६	५६ २७ ०४	५६ ३७ ०२	५६ ४७ ००	५६ ५७ ५८	५६ ६७ ५६	५६ ७७ ५४	५६ ८७ ५२	५६ ९७ ५०	५६ १०७ ४८	५६ ११७ ४६	५६ १२७ ४४	५६ १३७ ४२	५६ १४७ ४०	५६ १५७ ३८	५६ १६७ ३६	५६ १७७ ३४	५६ १८७ ३२	५६ १९७ ३०	५६ २०७ २८	कुम्भः १०
मीनः ११	५९ ०१ ०६	५९ ११ २४	५९ २१ ४२	५९ ३१ ००	५९ ४१ १८	५९ ५१ ३६	०० ०६ ५४	०० १६ १२	०० २६ ०८	०० ३६ ०६	०० ४६ ०४	०० ५६ ०२	०१ ०६ ००	०१ १६ ५८	०१ २६ ५६	०१ ३६ ५४	०१ ४६ ५२	०१ ५६ ५०	०१ ६६ ४८	०१ ७६ ४६	०१ ८६ ४४	०१ ९६ ४२	०२ ०६ ४०	०२ १६ ३८	०२ २६ ३६	०२ ३६ ३४	०२ ४६ ३२	०२ ५६ ३०	०२ ६६ २८	०२ ७६ २६	मीनः ११

इष्टार्काशयंशतले घटीपलं स्वाभीष्टनाडीपलसंयुतञ्च । यद्वाशिभागस्य तले स्थितं भवेत्तदेव लग्नञ्च कलानुपातात् ॥

वेधसिद्धनूतनवर्षप्रवेशसारिणी वर्षप्रवेशायनप्रकारश्च-

गताब्दः	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	गताब्दः
वारः	१	२	३	५	६	०	१	३	४	५	६	०	१	२	३	५	६	०	१	३	४	५	६	१	२	३	४	६	०	१	वारः
घटी	१५	३०	४६	०१	१६	३२	४७	०३	१८	३३	४९	०४	१९	३५	५०	०६	२१	३६	५२	०७	२३	३८	५३	०९	२४	३९	५५	१०	२६	४१	घटी
पलम्	२२	४५	०८	३१	५४	१७	४०	३०	२६	४९	१२	३५	५७	२०	४३	०६	२९	५२	१५	३८	०१	२४	४७	१०	३२	५५	१८	४१	०४	२७	पलम्
विपलम्	५५	५०	४५	४०	३५	३०	२५	२०	१५	१०	०५	००	५५	५०	४५	४०	३५	३०	२५	२०	१५	१०	०५	००	५५	५०	४५	४०	३५	३०	विपलम्

गताब्दः	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०	गताब्दः
वारः	२	४	५	६	०	२	३	४	५	०	१	२	४	५	६	०	२	३	४	५	०	१	२	३	५	६	०	१	३	४	वारः
घटी	५६	१२	२७	४२	५८	१३	२९	४४	५९	१५	३०	४६	०१	१६	३२	४७	०२	१८	३३	४९	०४	१९	३५	५०	०६	२१	३६	५२	०७	२२	घटी
पलम्	५०	१३	३६	५९	२२	४५	०७	३०	५३	१६	३९	०२	२५	४८	११	३४	५७	२०	४२	०५	२८	५१	१४	३७	००	२३	४६	०९	३२	५५	पलम्
विपलम्	२५	२०	१५	१०	०५	००	५५	५०	४५	४०	३५	३०	२५	२०	१५	१०	०५	००	५५	५०	४५	४०	३५	३०	२५	२०	१५	१०	०५	००	विपलम्

गताब्दः	६१	६२	६३	६४	६५	६६	६७	६८	६९	७०	७१	७२	७३	७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०	८१	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०	गताब्दः
वारः	५	६	१	२	३	४	६	०	१	२	४	५	६	०	२	३	४	५	०	१	२	४	५	६	०	२	३	४	५	७	वारः
घटी	३८	५३	०९	२४	३९	५५	१०	२५	४१	५६	१२	२७	४२	५८	१३	२९	४४	५९	१५	३०	४५	०१	१६	३२	४७	०२	१८	३३	४८	०४	घटी
पलम्	१७	४०	०३	२६	४९	१२	३५	५८	२१	४४	०७	३०	५२	१५	३८	०१	२४	४७	१०	३३	५६	१९	४२	०५	२७	५०	१३	३६	५९	२२	पलम्
विपलम्	५५	५०	४५	४०	३५	३०	२५	२०	१५	१०	०५	००	५५	५०	४५	४०	३५	३०	२५	२०	१५	१०	०५	००	५५	५०	४५	४०	३५	३०	विपलम्

वर्षप्रवेशसाधनप्रकारः- अत्र सारण्यां प्रदत्ता वार-घटी-पल-विपलरूपा संख्या वर्तते। अभीष्टगताब्दस्य संख्येयं जन्मवारादिष्टकालसंख्यायां संयोज्यते तदा समागतं फलमभीष्टवर्षारम्भस्य विगतं वार-घटी-पल-विपलरूपं भवति। अत्रोदाहरणम्- जन्मदिनाङ्कः २७ फरवरी, गताब्दः- ४१, जन्मवारादिष्टकालः- १/११/०६/४३। अस्यां जन्मवारादिष्टकाल- (१/११/०६/४३) संख्यायां ४१ गताब्दस्योपकरणं १/३०/३९/३५ वारादीष्टकालसंख्यां योज्यते तदा २/४१/४६/१८ संख्या समागता। अतः अस्य जातकस्य कृते ४२ वर्षारम्भः २७/२/२००६ दिनाङ्के भौमवासरे भविष्यति। अत्रेदं ध्यातव्यं यदत्रागता वारसंख्या गतवारसंख्यां द्योतयति।

मुद्वादशासाधनप्रकारः- गतवर्षसंख्या + जन्मनक्षत्रसंख्या - २ ÷ ९ = फलमत्र एकादि शेषे समागते आ. चं. कु. रा. जी. श. बु. के. शु. इति ग्रहाणां क्रमः ज्ञातव्यः। मुद्वादशादिनादि- आदित्यस्य- १८, चन्द्रस्य- ३०, कुजस्य- २१, राहोः- ५४, गुरोः- ४८, शनेः- ५७, बुधस्य- ५१, केतोः- २१, शुक्रस्य- ६० दिनानि मुद्वादशाः भवन्ति।

मुन्थादशासाधनप्रकारः- जन्मलग्नराश्यादि + गताब्दः मुन्थाराश्यादि। वर्षप्रवेशकुण्डल्यां ग्रहवदस्य स्थापना कर्तव्या। **मुन्थाफलम्-** प्रथमे शत्रुनाशः, भाग्यवृद्धिः, यानसुखम्, देशाटनं, स्थानान्तरणम्। द्वितीये- सश्रमधनलाभः, भोगार्थं धनव्ययः। तृतीये शत्रुनाशः, चतुर्थे शारीरिकं कष्टं, वायुविकारः, कार्यक्षेत्रे विघ्नानि, स्थानान्तरणं, पञ्चमे- व्यवसाये लाभः, धन-पुत्र-वित्त-विद्या-उद्योगलाभश्च, षष्ठे- शारीरिकं मानसिकञ्च कष्टं, ऋण-रिपु-रोगवृद्धिः, मातुलपक्षे हानिः, सप्तमे- पारिवारिकं कष्टं, कार्यभ्रंशः, अष्टमे- नैराश्यम्, गुप्ताङ्गेषु रोगभयम्, स्थानपरिवर्तनम्, स्वास्थ्यहानिश्च, नवमे- उत्तमफलदायिनी, पदवृद्धिः, व्यवसाये लाभः, भाग्योन्नतिश्च, दशमे- अवरुद्धकार्यसिद्धिः, आर्थिकलाभः, एकादशे- धनलाभः, सुखापतिः, द्वादशे- स्थानहानिः, यात्रायां हानिः, व्यवसाये अपव्ययश्च।

शतपदचक्रम्

राशि:	मेषः	वृषः	मिथुनः	कर्कः						
वर्णः	क्षत्रियः	वैश्यः	शूद्रः	विप्रः						
वश्यः	मानवः १५/ चतुष्पद् १५	चतुष्पद् १५/ जलचर १५	मानवः	जलचरः, कीटः						
राशीशः	मङ्गलः	शुक्रः	बुधः	चन्द्रः						
घातमासः	कार्तिकः	मार्गशीर्षः	आषाढः	पौषः						
घाततिथिः	१-६-११	५-१०-१५	२-७-१२	२-७-१२						
घातवारः	रविवासरः	शनिवासरः	सोमवासरः	बुधवासरः						
घातनक्षत्रम्	मघा	हस्तः	स्वाती	अनुराधा						
घातयोगः	विष्कुम्भः	सुकर्मा	परिघः	व्याघातः						
घातकरणम्	बवः	शकुनिः	चतुष्पद्	नागः						
घातप्रहरः	प्रथमः	चतुर्थः	तृतीयः	प्रथमः						
स्त्रीघातचन्द्रः	१	८	७	९						
पुरुषघातचन्द्रः	१	५	९	२						
नक्षत्रम्	अश्विनी	भरणी	कृत्तिका	रोहिणी	मृगशिरा	आर्द्रा	पुनर्वसुः	पुष्यः	आश्लेषा	
योनिः	अश्वः	गजः	मेषः	सर्पः	सर्पः	श्वानः	मार्जारः	मेषः	मार्जारः	
गणः	देवः	मनुष्यः	राक्षसः	मनुष्यः	देवः	मनुष्यः	देवः	देवः	राक्षसः	
नाडी	आद्या	मध्या	अन्त्या	अन्त्या	मध्या	आद्या	आद्या	मध्या	अन्त्या	
चरणानि	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	
अक्षराणि	चु. चे. चो. ला.	ली. लु. ले. लो.	अ. इ. उ. ए.	ओ. बा. बी. बु.	वे. बो. का.कि.	कु. घ. ङ. छ.	के. को. हा. ही.	हू. हे. हो. डा.	डी. डू. डे. डो.	
वर्गः	सि. सि. सि. मृ.	मृ. मृ. मृ. मृ.	ख. ख. ख. ख.	ख. मृ. मृ. मृ.	मृ. मृ. मा. मा.	मा. मा. मा. ख.	ख. ख. मे. मे.	मे. मे. मे. श्वा.	श्वा. श्वा. श्वा. श्वा.	
नवाशेषः	मे. बृ. मि. क.	सिं. क. तु. बृ.	ध. म. कु. मी.	मे. बृ. मि. क.	सिं. क. तु. बृ.	ध. म. कु. मी.	मे. बृ. मि. क.	सिं. क. तु. बृ.	ध. म. कु. मी.	
शतपदचक्रम्	राशिः	० ० ० ०	० ० ० ०	१ १ १ १	१ १ १ १	१ २ २ २	२ २ २ २	२ २ ३ ३	३ ३ ३ ३	३ ३ ३ ४
	अंशः	३ ६ १० १३	१६ २० २३ २६	० ३ ६ १०	१३ १६ २० २३	२६ ० ३ ६	१० १३ १६ २०	२३ २६ ० ३	६ १० १३ १६	२० २३ २६ ०
	कला	२० ४० ० २०	४० ० २० ४०	० २० ४० ०	२० ४० ० २०	४० ० २० ४०	० २० ४० ०	२० ४० ० २०	४० ० २० ४०	० २० ४० ०
	विकला	५ ३ १ ०	१५ १० ५ ०	४ ३ १ ०	७ ५ २ ०	५ ३ १ ०	१३ १ ४ ०	१२ ८ ४ ०	१४ ९ ४ ०	१२ ८ ४ ०
शतपदचक्रम्	मासः	३ ६ ९ ०	० ० ० ०	६ ० ६ ०	६ ० ६ ०	३ ६ ९ ०	६ ० ६ ०	० ० ० ०	३ ६ ९ ०	९ ६ ३ ०
	दिवसः	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०
दशाधीशः	केतुः	शुक्रः	सूर्यः	चन्द्रः	मङ्गलः	राहुः	गुरुः	शनिः	बुधः	

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०८० / पृ.सं. 107)

शतपदचक्रम्

राशिः	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः						
वर्णः	क्षत्रियः	वैश्यः	शूद्रः	विप्रः						
वश्यः	चतुष्पद्	मानवः	मानवः	कीटः, सरीसृपः						
राशीशः	सूर्यः	बुधः	शुक्रः	मङ्गलः						
घातमासः	ज्येष्ठः	भाद्रपद	माघः	आश्विनः						
घाततिथिः	३-८-१३	५-१०-१५	४-९-१४	१-६-११						
घातवारः	शनिवासरः	शनिवासरः	गुरुवासरः	शुक्रवासरः						
घातनक्षत्रं	मूलः	श्रवणा	शतभिषा	रेवती						
घातयोगः	धृतिः	शुभः	शुक्लः	व्यतीपातः						
घातकरणं	बवः	कौलवः	तैतील	गरः						
घातप्रहरः	प्रथमः	प्रथमः	चतुर्थः	प्रथमः						
स्त्रीघातचन्द्रः	४	३	६	२						
पुरुषघातचन्द्रः	६	१०	३	७						
नक्षत्रम्	मघा	पूर्वाफाल्गुनी	उत्तराफाल्गुनी	हस्तः	चित्रा	स्वाती	विशाखा	अनुराधा	ज्येष्ठा	
योनिः	मूषकः	मूषकः	गोः	महिषी	व्याघ्रः	महिषी	व्याघ्रः	मृगः	मृगः	
गणः	राक्षसः	मनुष्यः	मनुष्यः	देवः	राक्षसः	देवः	राक्षसः	देवः	राक्षसः	
नाडी	अन्त्या	मध्या	आद्या	आद्या	मध्या	अन्त्या	अन्त्या	मध्या	आद्या	
चरणानि	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	
अक्षराणि	मा. मि. मु. मे	मो. टा. टी. टु.	टे टो पा पी	पु ष ण ठ	पे पो रा रि	रु रे रो ता	ती तु ते तो	ना नि नु ने	नो या यि यु	
वर्गः	आ. आ. आ. आ.	आ श्वा. श्वा. श्वा.	श्वा श्वा. आ. आ.	आ. आ श्वा. श्वा.	आ. आ म्. म्.	म्. म्. म्. स.	स. स. स. स.	स. स. स. स.	स. म्. म्. म.	
नवांशेशः	मे. वृ. मि. क.	सिं. क. तु. वृ.	ध. म. कु. मी.	मे. वृ. मि. क.	सिं. क. तु. वृ.	ध. म. कु. मी.	मे. वृ. मि. क.	सिं. क. तु. वृ.	ध. म. कु. मी.	
शतपदचक्रम्	राशिः	४ ४ ४ ४	४ ४ ४ ४	५ ५ ५ ५	५ ५ ५ ५	५ ६ ६ ६	६ ६ ६ ६	६ ६ ७ ७	७ ७ ७ ७	७ ७ ७ ८
	अंशः	३ ६ १० १३	१६ २० २३ २६	० ३ ६ १०	१३ १६ २० २३	२६ ० ३ ६	१० १३ १६ २०	२३ २६ ० ३	६ १० १३ १६	२० २३ २६ ०
	कला	२० ४० ० २०	४० ० २० ४०	० २० ४० ०	२० ४० ० २०	४० ० २० ४०	० २० ४० ०	२० ४० ० २०	४० ० २० ४०	० २० ४० ०
	वर्षः	५ ३ १ ०	१५ १० ५ ०	४ ३ १ ०	७ ५ २ ०	५ ३ १ ०	१३ ९ ४ ०	१२ ८ ४ ०	१४ ९ ४ ०	१२ ८ ४ ०
	मासः	३ ६ ९ ०	० ० ० ०	६ ० ६ ०	६ ० ६ ०	३ ६ ९ ०	६ ० ६ ०	० ० ० ०	३ ६ ९ ०	९ ६ ३ ०
दिवसः	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	
दशाधीशः	केतुः	शुक्रः	सूर्यः	चन्द्रः	मङ्गलः	राहुः	गुरुः	शनिः	बुधः	

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०८० / पृ.सं. 108)

शतपदचक्रम्

राशि:	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः						
वर्णः	क्षत्रियः	वैश्यः	शूद्रः	विप्रः						
वश्यः	मानवः १५/ चतुष्पद १५	चतुष्पद १५/जलचर १५	मानवः	जलचरः						
राशीशः	गुरुः	शनिः	शनिः	गुरुः						
घातमासः	श्रावण	वैशाख	चैत्र	फाल्गुनः						
घाततिथिः	३-८-१३	४-९-१४	३-८-१३	५-१०-१५						
घातवारः	शुक्रवासरः	मंगलवासरः	गुरुवासरः	शुक्रवासरः						
घातनक्षत्रम्	भरणी	रोहिणी	आर्द्रा	आश्लेषा						
घातयोगः	वज्रा	वैधृतिः	गण्डः	वज्रा						
घातकरणम्	तैतिलः	शकुनिः	वणिजः	विष्टिः						
घातप्रहरः	प्रथमः	चतुर्थः	तृतीयः	चतुर्थः						
स्त्रीघातचन्द्रः	१०	११	५	१२						
पुरुषघातचन्द्रः	४	८	११	१२						
नक्षत्रम्	मूल	पूर्वाषाढा	उत्तराषाढा	श्रवणा	धनिष्ठा	शतभिषा	पूर्वाभाद्रपदा	उत्तराभाद्रपदा	रेवती	
योनिः	श्वानः	वानरः	नकुलः	वानरः	सिंहः	अश्वः	सिंहः	गोः	गजः	
गणः	राक्षसः	मनुष्यः	मनुष्यः	देवः	राक्षसः	राक्षसः	मनुष्यः	मनुष्यः	देवः	
नाडी	आद्या	मध्या	अन्त्या	अन्त्या	मध्या	आद्या	आद्या	मध्या	अन्त्या	
चरणानि	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	
अक्षराणि	ये. यो. भा. भि.	भू. धा. फा. डा.	भे. भो. जा. जी.	खी. खु. खे. खो.	गा. गी. गू. गे.	गो. सा. सि. सू.	से. सो. दा. दी.	दू. थ. झ. ज.	दे. दो. चा. ची.	
वर्गः	मू. मू. आ. आ.	आ. सर्प. आ. स्वा.	आ. आ. सि. सि.	मा. मा. मा. मा.	मा. मा. मी. मा.	मी. मे. मे. मे.	मे. मे. स. स.	स. स. सि. सी.	स. स. सि. सी.	
नवांशेशः	मे. वृ. मि. क.	सि. क. तु. वृ.	ध. म. कु. मी.	मे. वृ. मि. क.	सि. क. तु. वृ.	ध. म. कु. मी.	मे. वृ. मि. क.	सि. क. तु. वृ.	ध. म. कु. मी.	
चन्द्र	राशिः	८ ८ ८ ८	८ ८ ८ ८	९ ९ ९ ९	९ ९ ९ ९	९ १० १० १०	१० १० १० १०	१० १० ११ ११	११ ११ ११ ११	११ ११ ११ ०
	अंशः	३ ६ १० १३	१६ २० २३ २६	० ३ ६ १०	१३ १६ २० २३	२६ ० ३ ६	१० १३ १६ २०	२३ २६ ० ३	६ १० १३ १६	२० २३ २६ ०
	कला	२० ४० ० २०	४० ० २० ४०	० २० ४० ०	२० ४० ० २०	४० ० २० ४०	० २० ४० ०	२० ४० ० २०	४० ० २० ४०	० २० ४० ०
वि. दशा	वर्षः	५ ३ १ ०	१५ १० ५ ०	४ ३ १ ०	७ ५ २ ०	५ ३ १ ०	१३ ९ ४ ०	१२ ८ ४ ०	१४ ९ ४ ०	१२ ८ ४ ०
	मासः	३ ६ ९ ०	० ० ० ०	६ ० ६ ०	६ ० ६ ०	३ ६ ९ ०	६ ० ६ ०	० ० ० ०	३ ६ ९ ०	९ ६ ३ ०
	दिवसः	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०
दशाधीशः	केतुः	शुक्रः		सूर्यः	चन्द्रः	मङ्गलः	राहुः	गुरुः	शनिः	बुधः

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०८० / पृ.सं. 109)

विवाहे मेलापकविचारः- पुरुषविवाहाकालः विषमवर्षे, कन्याविवाहाकालः

समवर्षे करणीयमिति महर्षिनारदो ब्रवीति। तद्यथा-युग्मेब्दे जन्मतः स्त्रीणां प्रीतिदं पाणिपीडनम्। एतत्पुंसामयुग्मेब्दे व्यत्यये नाशनं तयोः॥ नारदसंहिता ३१/१। एवञ्च-विवाहपूर्वं कन्यावरणं वर-वरणञ्च विवाह-प्रकरणोक्ते शुभमूर्ते कर्तव्यम्। तत्र जन्मराशितो नामराशितश्च विचारणीयाः विषयाः समुपस्थाप्यन्ते। तद्यथा-

विवाहे सर्वमाङ्गल्ये यात्रायां ग्रहगोचरे। जन्मराशेः प्रधानत्वं नामराशिं न चिन्तयेत् ॥
कुर्यात् षोडशकर्मणि नामराशौ बलान्विते। सर्वाण्यन्यानि कर्मणि नामराशौ बलान्विते ॥

यत्र वर-बन्धोः जन्मराशिज्ञानं न स्यात्तदा तत्र नामराशिना एव तयोः मेलापकः कार्यः। परं जन्मराशेः मेलापकः जन्मराशिना, नामराशेः विचारः नामराशिना एव कर्तव्यः। तद्यथा -
जन्मभं जन्मधिष्येन नामधिष्येन नामभम्। व्यत्ययेन यदा योज्यं दाम्पत्यो निर्धनप्रदम् ॥

मेलापकविचारः-

वर्णो वश्य तथा तारा योनिश्च ग्रहमैत्रकम्। गणमैत्रं भकूटञ्च नाडीचैते गुणाधिकाः ॥

गुणविचारः-

गुणैः षोडशभिर्निन्द्यो मध्यमा विंशतिस्तथा। श्रेष्ठस्त्रिंशुणाः प्रोक्ताः परतस्तूतमोत्तमाः ॥
सर्वगुणैक्यम् १+२+३+४+५+६+७+८=३६। शतपदचक्रात् वर्णादिज्ञानं क्रियते। मेलापक-चक्रात् गुणज्ञानम्।

दुष्टभकूट-गणकूट-ग्रहकूटानां परिहारः-

प्रोक्ते दुष्टभकूटके परिणयस्त्वेकाधिपत्ये शुभोऽथोराशीश्वरसौहृदेऽपि गदितो नाड्यक्षशुद्धिर्यदि। अन्यक्षपेऽशपयोर्बलित्वसहिते नाड्यक्षशुद्धौ तथा ताराशुद्धिवशेन राशिवशतो भावे निरुक्तो बुधैः ॥

वर्णादिपरिहारः-

मैत्र्योराशि स्वामिनोरंशनाथद्वन्द्वस्यापि स्याद् गणनां न दोषः।

खेटारित्वं नाशयेत् सद्भकूटं खेटप्रीतिश्चापिदुष्टं भकूटम्।

गणदोषविचारः-

राशीशयोरमित्रत्वे मित्रत्वेचांशनाथयोः। गणादिदौष्ट्येऽप्युद्वाहः पुत्रपौत्रप्रदः स्मृतः।

नाडीदोषादिपरिहारः-

राश्यैक्यचेदिभन्नमृक्षं द्वयोः स्यान्नक्षत्रैक्ये राशियुगं तथैव।

नाडीदोषो नो गणानाञ्च दोषो नक्षत्रैक्ये पादभेदे शुभं स्यात् ॥

रोहिण्यार्द्रामृगेन्द्राणां पुष्यश्रवण-पौष्णभम्। अहिर्बुध्न्यक्षमेतेषां नाडीदोषो न विद्यते ॥

वरस्य रविबलं, कन्यायाः गुरुबलं तथोभयोश्च चन्द्रबलं विचार्यते:-

बलम्-	सूर्यः	चन्द्रः	गुरुः
श्रेष्ठराशयः	३,६,१०,११	३,६,७,१०,११	२,५,७,९,११
पूज्यराशयः	१,२,५,७,९,	१,२,५,९,	१,३,६,१०
नेष्टराशयः	४,८,१२,	४,८,१२,	४,८,१२,

वरकन्ययोः शरीरं, मनः, बुद्धिस्तथा आत्मतत्त्वं कियन्मितं साम्यं भजत इत्यादीनां विषयानां विचारः मेलापकेनैव ज्ञायते। यदि परस्परं विपरीतयोगाः स्युः। अर्थाद् वर-बन्धोः गुणसाम्यं न भवेत्तदा तयोः दाम्पत्यजीवनं सर्वदा कष्टप्रदमथवा कदाचिद् वैवाहिकजीवने सम्बन्धविच्छेदोऽपि भवत्यतस्तन्निराकरणाय केचन अनिष्टप्रदायकयोगाः विचार्यन्ते।

त्रिज्येष्ठ-विचारः-

ज्येष्ठद्वन्द्वं मध्यमं सम्प्रदिष्टं त्रिज्येष्ठं चेन्नैव युक्तं कदापि।

केचित्सूर्यं वह्निगं प्रोह्यचाहुनैवान्योन्यं ज्येष्ठयोः स्याद् विवाहः ॥ मु.चि. वि.प्र.श्लो.सं.- १५
अनपत्यादिदोषः-यदि वरकन्ययोः चन्द्रराशिः परस्परं ९-५ भवेत्तदा अनपत्यदोषः ६-८ भवेत्तदा मरणं २-१२ स्याच्चेद् दारिद्र्यं जायते। तद्यथा-

मृत्युः षष्ठाष्टगे ज्ञेयोऽपत्यहानिर्नवात्मजे। द्विर्द्वादशे निर्धनत्वं द्वयोरन्यत्र सौख्यकृत् ॥

अथमङ्गलदोषविचारः

लग्ने व्यये च पाताले यामित्रे चाष्टमे कुजे। कन्या भर्तृविनाशाय भर्ताकन्याविनाशकः ॥

अयं विचारः लग्नाच्चन्द्राच्च क्रियते। मङ्गलस्थितिर्यदि १,४,७,८,१२ भावे भवेत्तदा मङ्गलदोषो भवति।

मङ्गलदोषपरिहारः

शनिः भौमोऽथवा कश्चित्पापो वा तादृशो भवेत् ॥ तेष्वेव भवनेष्वेव भौमदोषो विनाशकृत् ॥१॥

यामित्रे च यदा सौरिलगने वा हिबुकेऽथवा ॥ अष्टमे द्वादशे चैव भौमदोषो विनाशकृत् ॥२॥

अजे लग्ने व्यये चापे पाताले वृश्चिके कुजे ॥ द्यून्मृगेकर्किं चाष्टौ भौमदोषो न विद्यते ॥३॥

लग्नाद् विधोर्वा यदि जन्मकाले शुभग्रहो वा मदनाधिपश्च ॥

द्यून्स्थितो हन्त्यनपत्यदोषं वैधव्यदोषञ्च विषाख्यदोषम् ॥४॥

केन्द्रे कोणो शुभाः सर्वे त्रिषडायेऽप्यसद्ग्रहाः ॥ तदा भौमस्य दोषो न मदने मदपस्तथा ॥५॥

सबले गुरौ मृगौ वा लग्ने द्यून्ऽथवा भौमे ॥ वक्री वारिगृहस्थे वा सोऽपि न कुजदोषः ॥६॥

न मङ्गली चन्द्रभृगू द्वितीये न मङ्गली पश्यति यस्य जीवः ॥

न मङ्गली केन्द्रगते च राहु न मङ्गली मङ्गलराहुयोगे ॥७॥

राशिमैत्रं यदा यति गणैक्यं वा यदा भवेत् ॥ अथवा गुणबाहुल्ये भौमदोषो न विद्यते ॥८॥

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०८० / पृ.सं. 110)

प्रबलतमबैधव्ययोगे सति सावित्रीव्रतं तथाच्युतमूर्तिपिप्पल-कुम्भादिभिः पूर्वं विवाहं कृत्वा चिरजीविने वराय कन्यादाने न पुनर्भूभवो दोषो भवति अपितु वैधव्यदोषस्य निराकरणमपि भवति । अतः प्रबलतमवैधव्यदोषे ऊपर्युक्तं विधानमावश्यं विधेयम् । एवमेव जातकस्य चाष्टवर्ग-संशुद्धं विलोक्य व्रतोद्वाहौ कार्यौ । इत्थं विवाह-प्रसङ्गे लतादि ये दशदोषाः उक्तास्ते मुहूर्तग्रन्थाद् विचारणीयाः ॥

विवाहप्रसङ्गे प्रतिकूल (अशौचादि)दोषः-

वध्वा वरस्यापि कुले त्रिपुरुषे नाशं व्रजेत्कश्चन निश्चयोत्तरम् ॥

मासोत्तरं तत्र विवाह इष्यते शान्त्याथवा सूतकनिर्गमे परैः ॥

अर्थात् वरस्य कन्यायाः वा वाग्दानानन्तरं तयोर्वशे कश्चिज्जनः यदि पञ्चत्वं गच्छति तदा अशौचनिवृत्तेः मासानन्तरं शान्तिकं कर्म विधाय विवाहादिकं शुभकृत्यं कर्तुं शक्यते ।

प्रातिकूल्य-परिभाषा-

वरवध्वोः पितामातापितृव्यश्च सहोदरः । एतेषां प्रातिकूल्य (मरणं) च महाविघ्नप्रदं भवेत् ॥

पितापितामहश्चैव मातावापि पितामही । पितृव्यः स्त्री सुतो भ्रता भगिनी वा विवाहिता ॥

एभिरेव विपन्नैश्च प्रातिकूल्यं बुधैः स्मृतम् ॥ पुरुषत्रयपर्यन्तं प्रतिक्लं सगोत्रिणाम् ।

प्रवेशनिर्गमौ तद्वत्तथा मुण्डनमण्डने ॥ मुहूर्तचिन्तामणेः पीयूषधारा टीका

योनिक्लृप्तं शार्दूलविक्रीडिताभ्यामाह-

अश्विन्यम्बुपयोहयो निगदितः स्वात्यर्कयोः कासरः

सिंहो वस्वजपाद्भयोः समुदितो याम्यान्त्ययोः कुञ्जरः ।

मेघो देवपुरोहितानलभयोः कर्णाम्बुनोर्वापरः

स्याद् वैशवाभिजितोस्तथैव नकुलश्चान्द्राब्जयोन्योरहिः ॥

ज्येष्ठामैत्रभयोः कुरङ्ग उदितो मूलार्द्रयोः श्वा तथा

माजारीरोऽदितिसार्पयोरथ मघायोन्योस्तथैवोन्दुरुः ।

व्याघ्रो द्विशभचित्रयोरपि च गौर्यम्गबुध्यःयो-

योनिः पादगयोः परस्परमहावैरं भयोन्योस्त्यजेत् ॥

योनिक्लृप्तचक्रम् (४)

अश्विनः	महिषः	सिंहः	गजः	मेघः	कापिः	नकुलः	सर्पः	मृगः	श्वानः	माजारीः	मूषकः	व्याघ्रः	गोः
अश्विनः, शत.	हस्तः, स्वा.	धनिः, पू.भा.	भरः, रेव.	पुष्यः, कृति.	श्रवः, पू.भा.	र.भा. अभि.	मृगः, रोहि.	जे., अनु.	मूलः, आर्द्रा	पुनः, श्ले.	मघा, पू.भा.	विशाः, चित्रा	उ.भा. उ.भा.

अथ गणकूटं वसन्ततिलका-मालिनीभ्यामाह-

रक्षोनारमरगणाः क्रमतो मघाहिवस्विन्द्रमूलवरुणानलतक्षराधाः ।

पूर्वोत्तरात्रयविधातृयमेशभानि मैत्रादितीन्दुरिपौष्णमरुल्लघूनि ॥

निजनिजमध्ये प्रीतिरत्युत्तमा स्यादमरमनुजयोः सा मध्यमा सम्प्रदिष्टा ।

असुरमनुजयोश्चेन्मृत्युरेव प्रदिष्टो दनुजविबुधयोः स्याद्वैरमेकान्ततोऽत्र ॥

अथ नाडीकूटं स्रग्धरयाऽऽह-

ज्येष्ठार्यम्पोशनीराधिपभयुगुगं दास्रभं चैकनाडी,

पुष्येन्दुत्वाष्ट्रमित्रान्तकवसुजलभं योनिबुध्ये च मध्या ।

वाय्वग्निव्यालविश्वोडुयुगयुगमथो पौष्णं चापरा स्याद्,

दम्पत्योरेकनाड्यां परिणयनमसन्मध्यनाड्यां हि मृत्युः ॥

गणकूटचक्रम् (६)

वर → कन्या ↓	देव	मनुष्य	राक्षस
देव	६	५	१
मनुष्य	६	६	०
राक्षस	०	०	६
नक्षत्राणि	अनु.पुन.पुष्य मृग.स्वा, श्रव.रेव.अश्वि.हस्त	३ पूर्वा., ३ उत्तरा., रोहि. भर. आर्द्रा,	मघा, आश्ले. धनि. ज्ये. मूल, शत. कृति. चि. वि.

नाडीकूटचक्रम् (८)

वर → कन्या ↓	आदिः	मध्यः	अन्त्यः
आदिः	०	८	८
मध्यः	८	०	८
अन्त्यः	८	८	०
नक्षत्राणि	आर्द्रा, पुन. उ.भा. हस्त, ज्ये.मूल, शत. पू.भा, अश्विनी	भर. मृग. पु. पू.भा. चित्रा, अनु. पू.भा. धनि. उ.भा.	कृ. रो. आश्ले. मघा, स्वाती, विशा. उ.भा. श्रवण, रेवती

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०८० / पृ.सं. 111)

अष्टविध-मेलापकविचारः

१ वर्णगुणाः ॥ वरस्य ॥					४ योनिकूटगुणाः ॥ वरस्य ॥												७ राशिकूटगुणाः ॥ वरस्य ॥																		
वर्णः	विप्रः	क्षत्रिः	वैश्यः	शूद्रः	कन्यायाः	→ योनिः ↓	अश्वः	गजः	मेषः	सर्पः	श्वानः	माजारः	मूषकः	गौः	महिषः	व्याघ्रः	मृगः	वानरः	नकुलः	सिंहः	राशयः	मे.	वृ.	मि.	क.	सि.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कु.	मी.	कन्यायाः	
विप्रः	१	०	०	०		अश्वः	४	२	३	२	२	३	३	३	०	१	३	२	२	१	मेघः	७	०	७	७	०	०	७	०	०	७	७	०		
क्षत्रिः	१	१	०	०		गजः	२	४	३	२	२	३	३	३	३	१	३	२	२	०	वृषः	०	७	०	७	७	०	०	७	०	०	७	७		०
वैश्यः	१	१	१	०		मेषः	३	३	४	२	२	३	३	३	३	१	३	०	२	१	मिथुनः	७	०	७	०	७	७	०	०	७	०	०	७		०
शूद्रः	१	१	१	१		सर्पः	२	२	२	४	२	१	१	२	२	२	२	१	०	२	कर्कः	७	७	०	७	०	७	७	०	०	७	०	०		
२ वश्यगुणाः ॥ वरस्य ॥					कन्यायाः	श्वानः	२	२	२	४	१	२	२	२	२	०	२	२	२	सिंहः	०	०	७	०	७	०	७	७	०	०	७	०			
वश्यः	चतु.	मान.	जल.	वन		कीट	माजारः	३	३	३	१	१	४	०	३	३	२	३	२	२	कन्याः	०	०	७	७	०	७	७	०	०	७	०			
चतु.	२	१	१	०		१	मूषकः	३	३	३	१	२	०	४	३	३	२	३	२	१	तुला	७	०	०	७	७	०	७	०	७	०	०			
मान.	१	२	॥	०		१	गौः	३	३	३	२	२	३	३	४	३	०	३	२	२	वृश्चिकः	०	७	०	०	७	७	०	७	०	७	०			
जल.	१	॥	२	१		१	महिषः	०	३	३	२	२	३	३	४	१	३	२	२	धनुः	०	०	७	०	०	७	७	०	७	०	७				
वन	०	०	१	२		०	व्याघ्रः	१	१	१	२	२	२	०	१	४	१	२	२	मकरः	७	०	०	७	०	०	७	७	०	७	०				
कीट	१	१	१	०		२	मृगः	३	३	३	२	०	३	२	३	३	१	४	२	२	कुम्भः	७	७	०	०	७	०	०	७	७	०	७			
३ तारागुणाः ॥ वरस्य ॥					कन्यायाः	वानरः	२	२	०	१	२	२	२	२	२	२	२	४	२	२	मीनः	०	७	७	०	०	७	०	०	७	७	०			
ता.	१	२	३	४		५	६	७	८	९	नकुलः	२	२	२	०	२	२	१	२	२	२	२	४	२	ग्रहमैत्रीविचारः										
१	३	३	१	॥		३	१	॥	३	१	॥	३	३	५ ग्रहमैत्रीगुणाः ॥ वरस्य ॥				ग्रहाः	मित्रग्रहाः	समग्रहाः	शत्रुग्रहाः														
२	३	३	१	॥		३	१	॥	३	१	॥	३	३	ग्रह	सूर्य	चन्द्र	मङ्गल	बुध	गुरु	शुक्र	शनि	सूर्यः	चं. मं. बृ.	बु.	शु. श. रा.										
३	१	॥	१	॥		०	१	॥	०	१	॥	०	१	॥	१	॥	सूर्यः	५	५	५	४	५	०	०	चन्द्रः	सू. बु.	मं. बृ. शु. श.	- - -							
४	३	३	१	॥		३	१	॥	३	१	॥	३	३	चन्द्रः	५	५	४	१	४	॥	॥	भौमः	सू. चं. बृ.	शु. श.	बु.										
५	१	॥	१	॥		०	१	॥	०	१	॥	०	१	॥	१	॥	मङ्गलः	५	४	५	॥	५	३	॥	बुधः	सू. शु.	मं. बृ. श.	चं.							
६	३	३	१	॥		३	१	॥	३	१	॥	३	३	बुधः	४	१	॥	५	॥	५	४	गुरुः	सू. चं. मं.	श.	बु. शु.										
७	१	॥	१	॥		०	१	॥	०	१	॥	०	१	॥	१	॥	गुरुः	५	४	५	॥	५	॥	३	शुक्रः	बु. श. रा.	मं. बृ.	सू. चं. के.							
८	३	३	१	॥		३	१	॥	३	१	॥	३	३	शुक्रः	०	॥	३	५	॥	५	५	शनिः	बु. शु. रा.	- बृ. -	सू. चं. मं. के.										
९	३	३	१	॥	३	१	॥	३	१	॥	३	३	शनिः	०	॥	॥	४	३	५	५	राहुः	बु. शु. श.	- बृ. -	सू. चं. मं. के.											
६ गणगुणाः वरस्य					कन्यायाः	८ नाडीगुणाः वरस्य -				७ राशिगुणाः वरस्य				९ राशिगुणाः वरस्य																					
गणः		देवः	मानवः	राक्षसः		नाडी	आद्या	मध्या	अन्त्या	राशि	देवः	मानवः	राक्षसः	राशि	देवः	मानवः	राक्षसः																		
देवः		६	५	०		नाडी	०	८	८	राशि	६	५	०	राशि	६	५	०																		
मानवः		५	६	०		मध्या	८	०	८	राशि	५	६	०	राशि	५	६	०																		
राक्षसः		०	०	६	अन्त्या	८	८	०	राशि	०	०	६	राशि	०	०	६																			
तारानामानि- जन्माख्यसम्पद्विपदः क्षेमप्रत्यरिसाधकाः । वध मैत्रातिमैत्राः स्युस्तारा नामासद्बुक्फलाः ॥ मु.चि. ४/१२ तारानयनप्रकारः- कन्यक्षाद्विभं यावत्कन्याभं वरभादपि । गणयेन् नवहच्छेषे त्रीष्वद्विभमसत् स्मृतम् ॥ मु.चि. ६/२४ ॥																																			

अथायुर्दायसाधनम्			दीर्घ-मध्याल्पायुषः मानम् -
दीर्घायुः	मध्यमायुः	अल्पायुः	दीर्घायुः - दीर्घे योगत्रयेणैव नखचन्द्र १२० समाब्दकाः । योगद्वयेन वस्वाशाः १०८ योगैकेन रसकाङ्काः ९६ ॥
चरभे १ लग्नेशः	चरभे १ लग्नेशः	चरभे १ लग्नेशः	मध्यायुः - मध्ये योगत्रयेणैव खाष्ट ८० तुल्याब्दकाः स्मृताः । द्वयगाः ७२ योगद्वयेनात्र योगैकेनाब्धिषण्मिताः ६४ ॥
चरभे १ अष्टमेशः	स्थिरभे २ अष्टमेशः	द्विस्वभावभे ३ अष्टमेशः	अल्पायुः - अल्पे योगत्रयेणात्र द्वात्रिंशन्मित ३२ वत्सराः । योगद्वयेन षट्त्रिंशत् ३६ योगैकेन च खाब्धयः ४० ॥
स्थिरभे २ लग्नेशः	स्थिरभे २ लग्नेशः	स्थिरभे १ लग्नेशः	प्रसङ्गादत्र भाव-होरा-घटीलग्नानामानयनम्-
द्विस्वभावभे ३ अष्टमेशः	चरभे १ अष्टमेशः	स्थिरभे २ अष्टमेशः	हतं जन्मकालेषु घट्यादिमानं रसैरर्कसंख्यैश्च शून्याग्निभिश्च । फलं यत् पृथङ्मंशकाद्यं भवेत्तद्रवौ योजनीयं ततः सम्भवेयुः ॥ क्रमाद् भाव-होरा-घटीलग्नकानि बुधव्यूहप्रोत्यै मदीयः प्रकारः ॥
द्विस्वभावभे ३ लग्नेशः	द्विस्वभावभे ३ लग्नेशः	द्विस्वभावभे ३ लग्नेशः	त्रिविधा बालमृत्यवः -
स्थिरभे २ अष्टमेशः	द्विस्वभावभे ३ अष्टमेशः	चरभे १ अष्टमेशः	चतुर्विंशतिवर्षान्तमायुर्जातुं न शक्यते । जपहोमचिकित्साद्यैर्बालरक्षाञ्च कारयेत् ॥ पितृदोषैर्मातृदोषैर्म्रियन्ते केचिदन्यथा । स्वकीयारिष्टयोगाच्च त्रिविधा बालमृत्यवः ॥ बृ.पा.हो. मारक.अ.५-६
अथायुर्निर्णयः ॥ जन्मलग्नाष्टमेशाभ्यां, लग्नसप्तमयोः स्थिते चन्द्रे लग्नचन्द्राभ्या- मन्यथा शनिचन्द्राभ्यां, लग्नहोरालग्नभ्यां चेति प्रकार- त्रयेणायुर्निर्णेतव्यम् । प्रकार- त्रयेऽप्येकरूपायुष्यागते तदेव ग्राह्यम् । विभेदे प्रकारद्वयागतायुर्ग्राह्यम् । त्रयाणां विसंवादे लग्नहोरालग्नयुर्ग्राह्यम् ॥ जै. सू. २/१-९ लग्नसप्तमाभ्यां यौ अष्टमेशौ, तयोर्मध्ये यो बलीग्रहस्तस्य केन्द्रे स्थिते दीर्घायुः, पणफरे- मध्यमायुः, आपोक्लिमे स्थिते हीनायुः ज्ञेयः ॥ एवमेवात्मकारकवशेनापि आयुर्निर्णेतव्यम् ॥ जै. सू. २/१९ लग्नेशो रवेर्मित्रं स्यात्तदा दीर्घायुः, समश्चेन्मध्यायुः, शत्रुश्चेदल्पायुरिति, एवमेव अष्टमेशादपि निर्णयो विधेयः ॥ बृ.पा.हो.- आयुर्दा. ७१-७२ ॥			प्राणिनामायुषः प्रमाणम्- देवानाम् ऋषिणामायुषः प्रमाणं अमितायुः, कीर-(शुक)बलिभुग् (काक) गृध-कौशिक-(उल्लू) चक्रिणां-(सर्पाणां)(१०००)सहस्रवर्षप्रमितं, भेक (मेढक) भल्ल-(भाल्लु) शशादन-(श्येन) बनौकसाम्-(बन्दराणां) (३००) शतत्रयवर्षमितं, राक्षसानां-(१५०)साङ्गैकशतं वर्षाणि, मानवानां करिणाञ्च-(१२०) विंशाधिकवर्षशतं, उष्ट्र-(उँट)रासभानां(गर्दभ)(२५)पञ्चविंशतिवर्षमितं, तुरगानां (३२) द्वात्रिंशद्वर्षमितं, वृषभ-कासरयोः-(भैंस) (२४) चतुर्विंशतिवर्षाणि, अहिभुजां- (मयूराणां) (२०) विंशतिवर्षमितं, अजादीनां षोडशवर्षमितं, मरालानां-(हंसानां) चतुर्दशवर्षमितं (१४), कोकिल-श्वा-कपोतानां (१२) द्वादशाब्दमितं, ताम्रजूडजानां (कुक्कुटानां) (८) अष्टौ वर्षाणि, बुद्बुद्-(बुलबुल) आदिखगानां (७) सप्तवर्षमित- मायुषः प्रमाणमुक्तमस्ति । बृ.पा.हो.- आयु. (४४)/२४-२९ ॥
परमायुषः अधिकारिणो जनाः-			आयुवर्धनोपायः-
पथ्याशिनां शीलवतां नराणां सदृत्तभाजां विजितेन्द्रियाणाम् ।			अभिवादनशीलस्य नित्यं वृद्धोपसेविनः । चत्वारि तस्य वर्द्धन्ते आयुर्विद्या यशो बलम् ॥
एवं विधानामिदमायुर्त्र चिन्त्यं सदा वृद्धमुनिप्रणीतम् ॥ सारा-३९/२५			
अत्र पराशरकारिका-			
आदौ लग्नाष्टमेशाभ्यां योगमेकं विचिन्तयेत् । जन्म-होरा-विलग्नभ्यां द्वितीयं परिचिन्तयेत् ॥ तृतीयं शनिचन्द्राभ्यां चिन्तयेत्तु द्विजोत्तम ! । योगत्रयेण योगाभ्यां सिद्धं यद्ग्राह्यमेव तत् ॥ योगत्रयविसंवादे लग्न-होरा-विलग्नतः । लग्ने वा सप्तमे चन्द्रे चिन्तयेन्मन्दचन्द्रतः ॥			
दीर्घ-मध्याल्पायुसाधनस्य सरलप्रकारः-			
चरे चरस्थिरद्वन्द्वाः, स्थिरे द्वन्द्वचरस्थिराः । द्वन्द्वे स्थिरद्वन्द्वचराः, दीर्घ-मध्याल्पकाः क्रमात् ॥			

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०८० / पृ.सं. 114)

॥ अथ विंशोत्तरीयमहादशान्तर्दशाचक्रम् ॥

दशाधीशाः	सूर्यः	चन्द्रः	मङ्गलः	राहुः	गुरुः	शनिः	बुधः	केतुः	शुक्रः
नक्षत्राणि	कृ.उ.फा. उ.षा.	रो.ह.श्रव.	मृग.चि.धनि.	आर्द्रा.स्वा.शत.	पुन. वि. पू.भा.	पुष्य अनु. उ.भा.	अश्ले.ज्ये.रेव.	मघा.मू.अश्वि.	पू.फा.पू.षा.भर.
अन्तर्दशामानि-	ग्र.व.मा.दि.	ग्र.व.मा.दि	ग्र.व.मा.दि.	ग्र.व.मा.दि.	ग्र.व.मा.दि.	ग्र.व.मा.दि.	ग्र.व.मा.दि.	ग्र.व.मा.दि.	ग्र.व.मा.दि
	सू.०.०३.१८	चं.०.१०.००	मं.०.०४.२७	रा.२.०८.१२	बृ.२.०१.१८	श.३.००.०३	बु.२.०४.२७	के.०.०४.२७	शु.३.०४.००
	चं.०.०६.००.	मं.०.०७.००	रा.१.००.१८	बृ.२.०४.२४	श.२.०६.१२	बु.२.०८.०९	के.०.११.२७	शु.१.०२.००	सू.१.००.००
	मं.०.०४.०६.	रा.१.०६.००	बृ.०.११.०६	श.२.१०.०६	बु.२.०३.०६	के.१.०१.०९	शु.२.१०.००	सू.०.०४.०६	चं.१.०८.००
	रा.०.१०.२४.	बृ.१.०४.००	श.१.०१.०९	बु.२.०६.१८	के.०.११.०६	शु.३.०२.००	सू.०.१०.०६	चं.०.०७.००	मं.१.०२.००
	बृ.०.०९.१८	श.१.०७.००	बु.०.११.२७	के.१.००.१८	शु.२.०८.००	सू.०.११.१२	चं.१.०५.००	मं.०.०४.२७	रा.३.००.००
	श.०.११.१२	बृ.१.०५.००	के.०.०४.२७	शु.३.००.००	सू.०.०९.१८	चं.१.०७.००	मं.०.११.२७	रा.१.००.१८	बृ.२.०८.००
	बु.०.१०.०६	के.०.०७.००	शु.१.०२.००	सू.०.१०.२४	चं.१.०४.००	मं.१.०१.०९	रा.२.०६.१८	बृ.०.११.०६	श.३.०२.००
	के.०.०४.०६	शु.१.०८.००	सू.०.०४.०६	चं.१.०६.००	मं.०.११.०६	रा.२.१०.०६	बृ.२.०३.०६	श.१.०१.०९.	बु.२.१०.००
	शु.१.००.००	सू.०.०६.००	चं.०.०७.००	मं.१.००.१८	रा.२.०४.२४	बृ.२.०६.१२	श.२.०८.०९	बु.०.११.२७	के.१/०२/००

अथ योगिनीदशान्तर्दशाचक्रम्

-: योगिनीदशाभुक्तभोग्यानयनप्रकार :-

मंगला १	पिङ्गला २	धान्या ३	भ्रमरी ४	भद्रिका ५	उल्का ६	सिद्धा ७	सङ्कटा ८
श्रव. आर्द्रा चित्रा	धनि. पुन. स्वा.	शत. पुष्य विशा.	अ. अनु. श्ले.पू.भा.	भर.मघा ज्ये.उ.भा.	कृति.पू.फा. मूल,रे.	रोहि.उ.फा. पू.षा.	मृग.हस्त उ.षा.
मास-१२-चं.	मा.२४-सू.	मा.३६-बृ.	मा.४८-मं.	मा.६०-बु.	मा.७२-श.	मा.८४शु.	मा.९६-के.
मं.०/१०	पिं.१/१०	धा.३/०	भ्र.५/१०	भ.८/१०	उ.१२/०	सि.१६/१०	सं.२१/१०
पिं.०/२०	धा.२/०	भ्र.५/०	भ.६/२०	उ.१०/०	सि.१४/०	सं.१८/२०	मं.२/२०
धा.१/००	भ्र.२/२०	भ.५/०	उ.८/०	सि.११/२०	सं.१६/०	मं.२/१०	पिं.५/१०
भा.१/१०	भ.३/१०	उ.६/०	सि.९/१०	सं.१३/१०	मं.२/०	पिं.४/२०	धा.८/०
भ.१/२०	उ.४/०	सि.७/०	सं.१०/२०	मं.१/२०	पिं.४/०	धा.७/०	भ्र.१०/२०
उ.२/००	सि.४/२०	सं.८/०	मं.१/१०	पिं.३/१०	धा.६/०	भ्र.९/१०	भ.१३/१०
सि.२/१०	सं.५/१०	मं.१/०	पिं.२/२०	धा.५/०	भ्र.८/०	भ.९/२०	उ.१६/२०
सं.२/२०	मं.०/२०	पिं.२/०	धा.४/०	भ्र.६/२०	भ.१०/०	उ.१४/०	सि.१८/२०

जन्मक्षं त्रियुतं भक्तमष्टभिः शेषतः क्रमात् । मङ्गलाद्या सङ्कटान्तं वर्षवृद्ध्या दशा स्मृताः ॥
ततो विंशोत्तरीदशावद्भुक्तभोग्यवर्षानयनं कार्यम् । मङ्गलादियोगिनीनां शान्तिमन्त्राः- **मङ्गला-**
ॐ ह्रीं मंगले मंगलायै स्वाहा । **पिङ्गला-** ॐ ग्लौ पिङ्गले वैरिकारिणि प्रसीद फट् स्वाहा । **धान्या-**
ॐ श्रीं धनदे धनदायै स्वाहा । **भ्रामरी-** ॐ भ्रामरी जगतामधिश्वरि क्लीं स्वाहा । **भद्रिका-** ॐ
भाद्रिके भद्रं देहि अभद्रं नाशय स्वाहा । **उल्का-** ॐ उल्के मम रोगं नाशय जृंभय स्वाहा ।
सिद्धा- ॐ ह्रीं सिद्धे मे सर्वमानसं साधय स्वाहा । **सङ्कटा-** ॐ ह्रीं सङ्कटे मम रोगं नाशय स्वाहा ।

वर्गेशः	गरुडः	मार्जरः	सिंहः	श्वानः	सर्पः	इन्दुरः	गजः	मेषः
शरसंख्या	८	५	६	४	७	१	२	३
वर्गनाम	स्वरवर्णः	कवर्गः	चवर्गः	टवर्गः	तवर्गः	पवर्गः	यवर्गः	शवर्गः
वर्गदिक्	पूर्वः	अग्निः	दक्षिणः	नैऋत्यं	पश्चिमः	वायव्यः	उर्ध्वः	ईशानः
वर्गशत्रुः	सर्पः	इन्दुरः	गजः	मेषः	गरुडः	मार्जारः	सिंहः	श्वानः
वर्गसमः	सिंहः	श्वानः	सर्पः	इन्दुरः	गजः	मेषः	गरुडः	मार्जारः
वर्गमित्रम्	श्वानः	सर्पः	इन्दुरः	गजः	मेषः	गरुडः	मार्जारः	सिंहः

अथ नेत्रस्फुरणफलम्-नेत्रस्योर्ध्वं हरति सकलं मानसं दुःखजालं नेत्रोपान्ते दिशति च धनं
नासिकान्ते च मृत्युः । नेत्रस्याधः स्फुरणमसकृत् संगरेऽभद्रहेतुः वामे चैतत् फलमविकलं दक्षिणे
वैपरीत्यम् । एतानि फलानि पुरुषाणां ज्ञेयानि स्त्रीणान्तु प्रोक्तवैपरीत्येन बोध्यानि ।

अथ ग्रहकृतानिष्टफलशमनार्थं ग्रहाणां दानादिपदार्थाः सर्वेषां सुगमार्थं हिन्दी-भाषया लिख्यते-

ग्रहः	दानपदार्थाः												दान-कालः	जपनीय-मन्त्रः	जप-संख्या	हवन-समिधा
सूर्यः	माणिक्य	सुवर्ण	ताम्र	गोधूम	गुड	धृत	रक्तपुष्प	केशर	मूगं	लाल	र.वस्त्र	रक्त-चन्दन	सूर्योदय	ॐ ह्रीं ह्रौं सूर्याय नमः	७०००	अर्क
चन्द्रः	मुक्ता	सुवर्ण	रजत	चावल	मिश्री	दही	श्वेतपुष्प	शंख	कर्पूर	श्वेतबैल	श्वेतवस्त्र	श्वेत-चन्दन	सन्ध्या	ॐ ऐं क्लीं सोमाय नमः	११०००	पलाश
मङ्गलः	मूंगा	सुवर्ण	ताम्र	मसूर	गुड	धृत	रक्तकेशर	केशर	कस्तुरी	रक्तबैल	रक्तवस्त्र	रक्तचन्दन	२ घ.शेष दिन	ॐ ह्रूं श्रीं भौमाय नमः	१००००	खदिर
बुध	पन्ना	सुवर्ण	काँसी	मूग	खाड	धृत	सर्वपुष्प	हाथीदन्त	कर्पूर	शस्त्र	हरावस्त्र	फल	५ घ.शेष दिन	ॐ ऐं श्रीं श्रीं बुधाय नमः	९०००	अपामार्गः
गुरु	पुखराज	सुवर्ण	काँसी	दाजना	खांड	घृत	पीतपुष्प	हरीद्रा	पुस्तक	घोड़ा	पीतवस्त्र	पीतफल	सन्ध्या	ॐ ह्रीं क्लीं ह्रूं बृहस्पतये नमः	१९०००	अश्वत्थ
शुक्र	हीरा	सुवर्ण	रजत	चावल	मिश्री	दूध	श्वेतपुष्प	सुगन्ध	दधि	श्वेतघोडा	श्वेतवस्त्र	श्वेत-चन्दन	सूर्योदय	ॐ ह्रीं श्रीं शुक्राय नमः	१६०००	उदुंबर
शनि	नीलम	सुवर्ण	लोहा	उडद	कुलथी	तेल	कृष्णपुष्प	कस्तुरी	कृष्णांग	भैस	कृष्णवस्त्र	उपानह	मध्याह्न	ॐ ऐं ह्रीं श्रीं शनैश्चराय नमः	२३०००	शमी
राहु	गोमेद	सुवर्ण	सीसा	तिल	सरसो	तेल	कृष्णपुष्प	खड्ग	कम्बल	घोडा	नीलवस्त्र	शस्त्र	रात्रि	ॐ ऐं ह्रीं राहवे नमः	१८०००	दूर्वा
केतु	वैर्यमणि	सुवर्ण	लोहा	तिल	सप्तधान्य	तेल	धूमपुष्प	नारीयल	कम्बल	बकरा	धूम्रवस्त्र	शस्त्र	रात्रि	ॐ ह्रीं ऐं केतवे नमः	१७०००	कुश

अथ ग्रहणां दानरत्नधारणजपादिकालः- सूर्यादीनाञ्च यद्दानं जपहोमार्चनादिकम् । तेषां वारे प्रकुर्वीत सन्तुष्टास्ते भवन्ति हि ॥ कन्यामीनपत्योः राहुकेत्वोर्जपादिकं शनौ बुधे वा कार्यम् । **ग्रहाणां ययुर्वेदीयशान्तिमन्त्राः-** तत्रादौ सूर्यस्य- ॐ आकृष्णेन रजसा वर्तमानो निवेशयन्मृतं मर्त्यञ्च हिरण्ययेन सविता रथेनादेवो याति भुवनानि पश्यन् ॥ **चन्द्रस्य-** इमं देवाऽअसपत्नं सुवध्वं महते क्षत्राय महते ज्यैष्ठ्याय महते जानराज्यायेन्द्रस्येन्द्रियाय । इमममुष्य पुत्रममुष्यै पुत्रमस्यै विशऽएष वोऽमी राजा सोमोऽस्माकं ब्रह्मणानां राजा ॥ **कुजस्य-** ॐ अग्निर्मूर्द्धा दिवः ककुत्पतिः पृथिव्या अयम् । अपां रेतां सि जिन्वति ॥ **बुधस्य-** ॐ उद्बुध्यस्वाग्ने प्रति जागृहि त्वमिष्टापूर्तेसं सुजेथामयञ्च । अस्मिन्सधस्ते अध्युत्तरस्मिन् विश्वेदेवा यजमानश्च सीदत ॥ **गुरोः-** ॐ बृहस्पते अतियदर्यो अर्हाद्युमद्विभाति क्रतुमज्जनेषु । यद्दीदयच्छवसऽऋत प्रजात तदस्मासु द्रविणन्धेहि चित्रम् ॥ **भृगोः-** ॐ अन्नात्परिश्रुतो रसं ब्रह्मणा व्यपिबत्क्षत्रं पयःसोमं प्रजापतिः । ऋतेन सत्यमिद्रियं विपानं शुक्रमन्धस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयोऽमृतं मधु ॥ **शनेः-** ॐ शन्नो देवीरभीष्टयऽआपो भवन्तु पीतये शंय्योरभिस्रवन्तु नः ॥ **राहोः-** ॐ कयानश्चित्रऽआ भुव दूती सदावृधः सखा । कया शचिष्टया वृता ॥ **केतोः-** ॐ केतुं कृण्वन् केतवे पेशो मर्याऽअपेशसे । समुषदिभरजायथाः ॥

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०८० / पृ.सं. 116)

क्रान्तिसारिणी

दिनाङ्कः	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	दिनाङ्कः
जनवरी +	२३	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२१	२२	२१	२१	२१	२१	२०	२०	२०	२०	२०	१९	१९	१९	१९	१९	१८	१८	१८	१८	१७	१७	जनवरी +	
फरवरी +	१७	१६	१६	१६	१६	१५	१५	१५	१४	१४	१४	१३	१३	१३	१२	१२	१२	११	११	११	१०	१०	०९	०९	०९	०८	०८	०८	०७			फरवरी +
मार्च -+	७	७	६	६	६	५	५	५	४	४	३	३	३	२	२	१	१	१	०	+०	-०	०	०	१	१	२	२	२	३	३	४	मार्च -
अप्रैल -	४	४	५	५	५	६	६	७	७	७	८	८	९	९	१०	१०	१०	११	११	११	१२	१२	१२	१३	१३	१३	१४	१४	१४	१४	अप्रैल -	
मई -	१५	१५	१५	१५	१६	१६	१६	१७	१७	१७	१८	१८	१८	१९	१९	१९	१९	२०	२०	२०	२०	२०	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१	मई -	
जून -	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	जून -	
जुलाई -	२३	२३	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२०	२०	२०	२०	२०	१९	१९	१९	१९	१९	१८	१८	१८	जुलाई -
अगस्त -	१८	१७	१७	१७	१७	१६	१६	१६	१५	१५	१५	१५	१४	१४	१४	१३	१३	१३	१२	१२	१२	११	११	११	१०	१०	१०	९	९	९	८	अगस्त -
सितम्बर -	८	८	७	७	६	६	६	५	५	५	४	४	३	३	३	२	२	१	१	१	०	-०	+०	०	०	१	१	१	२	२		सितम्बर +
अक्टुबर +	३	३	३	४	४	५	५	५	६	६	६	७	७	८	८	९	९	९	१०	१०	१०	११	११	११	१२	१२	१२	१३	१३	१३	१४	अक्टुबर +
नवम्बर +	१४	१४	१४	१५	१५	१५	१६	१६	१६	१७	१७	१७	१७	१८	१८	१८	१९	१९	१९	१९	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२१	२१	२१	२१	नवम्बर +	
दिसम्बर +	२१	२१	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	दिसम्बर +
दिनाङ्कः	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	दिनाङ्कः

अत्र विशेषः- रविक्रान्तिः २१ मार्चतः २२ सितम्बर यावत् उत्तरा (-) एवं २३ सितम्बरतः २० मार्च यावत् रविक्रान्तिः दक्षिणा (+) भवति । अत्र प्रदत्ता संख्या अंश-कलायामेव सन्तीति बोध्यम् ।

वेलान्तरसारिणी

दिनाङ्कः	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	दिनाङ्कः
जनवरी	३	४	४	४	५	५	६	६	७	७	७	८	८	८	९	९	१०	१०	१०	१०	११	११	११	१२	१२	१२	१२	१२	१३	१३	१३	जनवरी
-	३२	००	२८	२५	२२	४५	०९	३४	००	२४	४८	११	३५	५७	१९	३९	००	१९	३८	५६	१४	३०	४७	०२	१७	३०	४३	५५	०६	१६	२६	-
फरवरी	१३	१३	१३	१३	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१२	१२	१२	फरवरी	
-	३०	४०	५०	५६	०१	०५	०९	१२	१४	१५	१६	१५	१५	१३	११	०८	०४	००	५५	४९	४२	३४	२७	१९	१०	००	५१	४०	३४	-		
मार्च	१२	१२	१२	११	११	११	११	१०	१०	१०	१०	९	९	९	९	८	८	८	७	७	७	७	६	६	६	५	५	५	४	४	मार्च	
-	२९	१७	०५	५२	३९	२५	११	५६	४१	२५	१०	५४	३८	२१	०५	४८	३१	१३	५६	३८	२१	०३	४५	२७	९	५१	३३	१४	५६	३८	-	
अप्रैल	४	३	३	३	२	२	२	२	१	१	१	०	०	-०	+०	०	०	०	०	१	१	१	१	१	१	२	२	२	२	२	अप्रैल	
-	२	४२	२६	०८	५१	३४	१७	००	४३	२६	१०	५४	३८	२४	०९	१४	२०	३३	४७	००	१३	२४	३६	४७	५८	०८	१८	२७	३६	४४	+	
मई	२	२	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	२	२	२	२	मई	
+	५२	५९	६	१२	१८	२२	२७	३१	३५	३८	४०	४२	४३	४३	४३	२	४१	३९	३७	३३	३०	२६	२२	१६	११	४	५८	५१	४४	३५	+	
जून	२	२	२	१	१	१	१	१	०	०	०	०	०	+०	-०	०	०	०	१	१	१	१	२	२	२	२	२	३	३	३	जून	
+	१९	१०	००	५०	४०	२९	१९	०७	५६	४४	३२	२०	०८	१३	१७	३०	४३	५६	९	२२	३६	४९	०२	१५	२८	४०	५३	०६	२८	३०	-	
जुलाई	३	३	४	४	४	४	४	४	५	५	५	५	५	५	५	६	६	६	६	६	६	६	६	६	६	६	६	६	६	६	जुलाई	
-	४२	५३	०४	१५	२६	३६	४६	५६	०५	१३	२२	३०	३७	४४	५१	५७	०२	०७	१२	१६	२०	२३	२५	२६	२८	२८	२८	२७	२७	२५	-	
अगस्त	६	६	६	६	५	५	५	५	५	५	५	५	४	४	४	४	४	३	३	३	३	२	२	२	२	२	१	१	१	०	अगस्त	
-	१८	१४	१०	४	५९	५२	४६	३९	३१	२२	१३	०३	५३	४२	३१	१९	०७	५४	५१	२७	१३	५८	१३	१७	१२	५५	३८	२०	०६	४५	-	
सितम्बर	+०	०	०	०	१	१	१	२	२	२	३	३	३	४	४	५	५	५	६	६	६	७	७	७	८	८	८	९	९	९	सितम्बर	
+	८	१९	३१	५१	१०	३०	५१	११	३२	५३	१४	३५	५६	१७	३८	०	२१	४२	३	२४	४६	७	२८	४९	९	३०	५१	११	३१	५१	-	
अक्टुबर	१०	१०	१०	११	११	११	१२	१२	१२	१२	१३	१३	१३	१४	१४	१४	१४	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१६	१६	१६	१६	अक्टुबर	
+	११	३०	४९	०७	२६	४४	०२	१९	३६	५२	०८	२३	२८	४२	०६	१०	३२	४३	५५	००	१६	२५	३४	४२	५०	५६	०३	०८	१३	१७	+	
नवम्बर	१६	१६	१६	१६	१६	१६	१६	१६	१६	१६	१६	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१४	१४	१४	१४	१३	१३	१३	१३	१२	१२	१२	११	११	नवम्बर	
+	२२	२४	२५	२४	२४	२२	१९	१६	१२	०६	००	५३	४६	२८	२८	१७	०६	५४	४१	२७	१३	५७	४२	०२	०८	४९	३०	१०	४०	२९	+	
दिसम्बर	११	१०	१०	९	९	९	८	८	७	७	६	६	६	५	५	४	४	३	३	२	२	१	१	०	+०	-०	०	१	१	२	दिसम्बर	
+	८	४५	२२	५८	३४	०९	४४	१७	४१	२४	५७	२९	०१	३२	०३	३४	०५	३६	००	३७	०७	३७	०७	३७	०७	२९	५२	२२	५१	२०	-	
दिनाङ्कः	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	दिनाङ्कः

अत्र विशेषः- २६ दिसम्बर तः १४ अप्रैलमासं यावत् तथा १५ जून तः ३१ अगस्तावधिं ऋणम् (-), तथा १५ अप्रैलतः १४ जूनं यावत् एवञ्च १ सितम्बर तः २५ दिसम्बर यावत् धनं (+) बोध्यम् । मानामिदं मिनिटसेकेण्डात्मकमस्तीति विशेषः ।

भारतस्य केषाञ्चन प्रसिद्धनगराणाम् अक्षांश- देशान्तर-स्टेण्डर्डसमय-सारिणी

नगर	अक्षांश (उत्तर) अं.क.	रेखांश (पूर्व) अं.क.	स्टैंडर्ड अन्तर मि.सै.	कुराली	३० ५०	७६ ३५	-२३ ४०	दिल्ली	२८३९	७७१२	-२१ १२	लुधियाना	३० ५५	७५ ५४	-२६ २४
अमृतसर	३१ ३७	७४ ५५	-३० २०	कुल्लू	३१ ५८	७७ १०	२१ २०	देहरादून	३० १९	७८ ०४	-१७ ४४	लखीसराय	२५ १२	८६ ०६	१४ २४
अलवर	२७ ३५	७६ ३८	-२३ २८	खजियार	३२ ३१	७६ ०३	-२५ ४०	धनबाद	२३/४७	८६ ३०	१६ ००	लखनऊ	२६ ५२	८० ५६	-६ १६
अयोध्या	२६ ४८	८२ १४	-०१ ०४	खन्ना	३० ४२	७६ १३	-२५ ०८	धर्मशाला	३२ १६	७६ २३	-२४ २८	लखीमपुर	२७५७	८० ४९	-०६४४
आगरा	२७ ११	७८ २६	-१८ ००	खूर्जा	२८ १५	७७ ५०	-१८ ४०	थानेसर	२९ ५८	७६ ५६	-२२१६	विशाखापट्टनम	१७ ४२ ८३ २०	०३ २०	
अम्ब	३१ ४३	७६ ०७	-२५ ३५	गोवा	१५ २७	७३ ५०	-३४ ४०	नासिक	२० ०२	७३ ५०	-३४ ४०	वाराणसी	२५ २०	८३ ००	०२ ००
अजमेर	२६ २७	७४ ४२	-३१ १२	गजीपुर	२५ ३५	८३ ३४	४ १६	नागपुर	२१ ०९	७९ ०९	-१३ २४	शिलांग	२५ ३४	९१ ५६	३७ ४४
अलीगढ़	२७ ५८	७८ ०७	-१७ ३७	गोलकुण्डा	१७ २४	७८ २३	-१६ २८	नैनीताल	२९ २३	७९ ३०	-१२ ००	शिमला	३१०६	७७ १३	-२१ ०८
अम्बाला	३० २१	७६ ५२	-२२ ३२	गोपालगंज	२६ २८	८४ २६	०७ ४४	पटना	२५ ३७	८५ १३	१० ५२	शेखपुरा	२५ ०९	८५ ५६	१३ ३२
अगरतला	२३ ४९	९१ १८	३५ १२	गरलीप्रागपुर	३१ ४८	७६ १८	-२४ ४८	पालमपुर	३२ ०२	७६ ३३	-२३ ४८	सूरत	२१ १०	७२ ५०	-३८ ४०
अटारी	३१ ३६	७४ ३५	-३१ ४०	गुवाहटी	२६ ११	९१ ४७	३७ ०८	पुरी	१९ ४८	८५ ५२	१३ २८	सोमनाथ	२१ ०४	७० २६	-४८ १६
अहमदन.	१९ ०५	७४ ४८	-३० ४८	गया	२४ ४९	८५ ०१	१० ०४	पुरुलिया	२३ २०	८६ २४	१५ ३६	सुन्दरनगर	३१३३	७६ ५४	-२२ २४
अहमदाबाद	२३ ०३	७२ ४०	-३९ २०	गवालियर	२६ १४	७८ १०	-१७ २०	पूना	१८३४	७३५३	-३४ २८	सिहोर	२३१२	७७ ००	-२२ ००
अखनूर	३२ ५४	७४ ४५	-३१ ००	गोरखपुर	२६ ४५	८३ २४	०३ ३६	मेरठ	२९ ००	७७ ४२	-१९ १२	सरकाघाट	३१ ४३	७६२२	-२४ ३२
आसनसोल	२३ ४२	८७ ०१	१८ ०४	गंगानगर	२९ ४९	७३ ५०	-३४ ४०	बगहाँ	२७ ०६	८४ ०५	०६ २०	समस्तीपुर	२५ ५५	८५ ५०	१३ २०
आरा	२५ ३४	८४ ४०	०८ ४०	गुरगाँव	२८ २८	७७ ०४	-२१ ४४	बीकानेर	२८ ०१	७३ २२	-३६ ३२	सीतामढी	२६ ३५	८५ ३२	१२ ०८
इलाहाबाद	२५ २५	८१ ५४	-०२ २४	गाजियाबाद	२८ ४०	७७ २७	-२० १६	बेतिया	२६ ४८	८४ ३३	०८ १२	सीतापुर	२७ ३४	८० ४१	-०७ १२
ऊना	३१ ३२	७६ १७	-२४ ४७	चण्डीगढ़	३० ४४	७६ ५२	-२२ ३२	बेला	३० ५६	७६ २३	-२४ २३	सोनपुर	२५ ४२	८५ १२	१० ४८
उज्जैन	२३ ०९	७५ ४३	-२७ ०८	चम्बा	३२/३४	७६०८	-२५२८	बैजनाथ	३२ ०४	७६ ३७	-२३ ३२	हाबड़ा	२२ २५	८८ २३	२३ ३२
उत्तरकाशी	३० ४५	७८ २८	-१६ १२	चिन्तपुरणी	३१/ ४७	७६ ०४	-२५ ४४	बोम्डिला	२७ १९	९२ २५	३९ ४०	हरिद्वार	२९ ५८	७८ १२	-१७ १२
उधमपुर	३२ ५४	७५ ०७	-२९ ३३	छपरा	२५ ४७	८४ ४५	०९ ००	बुद्धगया	२४ ४१	८४ ५८	०९ ५२	हमीरपुर	३१४२	७६३०	-२४ ००
ऋषिकेश	३० ०७	७८ १८	-१५ १२	जामनगर	२२ २७	७० ०७	-४९ ३२	बरेली	२८२२	७९२७	-१२ १२	हिसार	२९ १०	७५ ४६	-२६ ५६
औरंगाबाद	१९/५३	७५ २३	-२८ २८	जमशेदपुर	२२ ५०	८६ १०	१४ ४०	बद्रीनाथ	३० ४४	७९ ३०	-१२ ००	हैदराबाद	१७२४	७८३०	-१६ ००
कानपुर	२६२८	८० २२	-८० ३२	जम्मू	३२ /४४	७४ ५४	-३० २४	भुवनेश्वर	२० १०	८५ ५०	१३ २०	होशियारपुर	३१३२	७५५७	-२६ १२
कटरा	३३ ०१	७४ ५८	-३० ०८	जयपुर	२६/५५	७५ ५२	-२६ ३२	मुम्बई	१९ ००	७२ ५४	-३८ २४	हरिपुर	३१ ५९	७६ ०५	-२५ ४०
कटक	२०/२८	८५ ५४	१३ ३६	जालन्धर	३१ /१९	७५ ३४	-२७ ४४	मुजफ्फरपुर	२६ ०७	८५ २७	११ ४८	हांसी	२९ ०६	७६ ००	-२६ ००
कलकत्ता	२२/३४	२८ २४	२३ ३६	ज्वालामुखी	३१ ५३	७६ २०	-२४ ४०	मोतिहारी	२६ ४०	८५ ५७	१३ ४८	हरदोई	२७२५	८० ०७	-९ ३२
करनाल	२९ ४२	७७ ०२	-२१ ५२	झांसी	२५/२७	७८ ३७	-१५ ३२	रायपुर	२१ १५	८१ ४१	-०३ १६	हाजीपुर	२५ ४३	८५ १४	१० ५६
कुरुक्षेत्र	२९ ५९	७६ ४७	-२२ ४८	झरिया	२३/५०	८६ २४	१५ ३६	रायबरेली	२६ १४	८१ १६	-०४ ५६	हटिया	२२ ०२	८८ ०५	२२ २०
कांगड़ा	३२ ०५	७६ १८	-२४ ४८	तिरुपति	१३/ ४०	७९ २४	-१२ २४	रांची	२३ २३	८५ २३	११ ३२	हनुमानग]ढ	२९ ३५	७४ २१	-३२ ३६
				दरभङ्गा	२६ १०	८५ ५१	१३ २४	रक्सौल	२६ ५८	८४ ५१	०९ २४	हीराकुण्ड	२१ ३१	८३ ५७	५ ४८
				द्वारिका	२२ १४	६९ ०१	-५३ ५६	रामेश्वरम्	०९ १८	७९ १९	-१२ ४४	हास्सन	१३ ०१	७६ ०३	-२५ ४८
												हरदोई	२७ २५	८० ०७	-०९ २०

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०८० / पृ.सं. 119)

अथ केचन स्वप्नविचाराः							
स्वप्नः	फलम्	छिपिकिलीदर्शनम्	दुर्भाग्यसंकेतः	पहरेदारदर्शनम्	चोरी	लौहदर्शनम्	स्वास्थ्यहानिः
अग्निउत्थापनम्	कष्टम्	जलपानम्	भाग्योदयः	प्रसन्नतादर्शनम्	विफलता	वर्षादर्शनम्	हानिः /चिन्ता
अग्निदर्शनम्	शुभकार्यम्	जले पतनम्	चिन्ता	प्रसादप्राप्तिः	धनलाभः	वाटिकादर्शनम्	सुखप्राप्तिः
अग्निलग्नदर्शनम्	दुःखाप्तिः	जादूगरदर्शनम्	अशुभलक्षणम्	पाषाणदर्शनम्	विपत्तिः	विकृतशरीरदर्शनम्	दुःखप्राप्तिः
अजादर्शनम्	धनलाभः	टिकटग्रहणम्	पदत्यागः	पितृदर्शनम्	धनलाभः	विदेशगमनम्	कार्यावरुद्धः
अर्थीदर्शनम्	सफलता	डोलीदर्शनम्	समस्यायुक्तः	पुष्पप्राप्तिः	धनलाभः	विधवादर्शनम्	हानिः
आकाशात्यतनम्	चिन्ता, मानहानिः	तण्डुलखादनम्	शुभसामाचारः	पूर्वादिगमनम्	विजयः	विमानदर्शनम्	सौभाग्यसूचकम्
आपणदर्शनम्	धनलाभः	ताम्बूलखादनम्	आत्मोन्नतिः	फकीरदर्शनम्	शुभफलदायकम्	विवाहः	मृत्युः
आम्रखादनम्	लाभः	ताम्रदर्शनम्	मिलापः	फलप्राप्तदर्शनम्	धनलाभः	विषभक्षणम्	परेशानी
आशीर्वादग्रहणम्	धनलाभः	तिलखादनम्	यात्रादुर्घटना	बालकक्रन्दश्रवणम्	रोगः/निराशासूचकम्	वृद्धस्त्रीदर्शनम्	दुःखप्राप्तिः
उत्तरदिगमनम्	गृहत्यागः	तिलखादनम्	ऋणम्	बारातदर्शनम्	चिन्ता/परेशानी	वृषदर्शनम्	धर्मकार्यम्
उपान्तधारणम्	सम्मानप्राप्तिः	तीर्थस्नानम्	त्यागः	बिच्छुर्दशः	कष्टभयम्	वृषेण हननम्	हानिः
उष्ट्रदर्शनम्	भयम्	तैलपानम्	मृत्युः	भगिनीदर्शनम्	सौभाग्यवृद्धिः	वैद्यदर्शनम्	रोगः
उष्ट्रात् पतनम्	अवनतिः	त्रिशूलदर्शनम्	सफलताप्राप्तिः	भाषणश्रवणम्	वादविवादः	शवदर्शनम्	सफलता
उष्णजलपानम्	अशुभः	दक्षिणदिगमनम्	रोगः	भूकम्पदर्शनम्	सन्तानकष्टम्	शस्त्रदर्शनम्	युद्धः
औषधिग्रहणम्	स्वस्थः	दर्पणदर्शनम्	सफलता	भोजनं पाचनम्	रोगः	शस्त्रपतनम्	पराजयः
कच्चाफलदर्शनम्	अशुभः	दाडिमखादनम्	विचलितः	मदिरापानम्	मृत्युः	शस्त्रोत्थापनम्	विजयः
कन्यादर्शनम्	तीर्थयात्रा	दाहसंस्कारदर्शनम्	रोगः	मधुमक्खीदर्शनम्	शुभफलम्	शुकदर्शनम्	धनलाभः
कपिलवस्त्रधारणम्	ख्यातिः	दुग्धदोहनम्	दीर्घायुः	मन्दिरदर्शनम्	धनलाभः	शुकदर्शनम्	अपमानम्
कपोतदर्शनम्	शुभसंदेशः	दुग्धपानम्	भारोत्थापनम्	मयूरदर्शनम्	शोकः	श्रृंगारकरणम्	सुखसमृद्धिप्राप्तिः
कमलदर्शनम्	धनप्राप्तिः	दुग्धस्नानम्	प्रतिष्ठा	मल्लयुद्धदर्शनम्	मुकदमा	श्वेतशवानारुढदर्शनम्	व्ययः
करतलदर्शनम्	प्रसन्नताप्राप्तिः	दुर्घटनादर्शनम्	धनलाभः	महात्मादर्शनम्	धनप्राप्तिः	शौचगमनम्	धनलाभः
काकदर्शनम्	अशुभः	देवदर्शनम्	रोगसम्भावना	मीनदर्शनम्	मङ्गलकार्यम्	समुद्रदर्शनम्	धनलाभः
कारागारगमनम्	बन्धनग्रस्तः	देवस्थलदर्शनम्	धनलाभः	मिष्टान्नखादनम्	संकटम्	समाचारपठनम्	सफलता
कुक्कुरपालनम्	संकटम्	द्युतक्रीडनम्	सुखमयजीवनम्	मिष्टान्नवितरणम्	मृत्युः	सर्पदर्शनम्	धनलाभः
कोलाहलदर्शनम्	राजभयम्	द्विचक्रचालनदर्शनम्	धनहानिः	मुद्राप्राप्तिः	रोजगारः	स्वर्गदर्शनम्	आयुपूर्णम्
खड्गधारणम्	उच्चपदप्राप्तिः	धर्मशास्त्रश्रवणम्	कार्यसिद्धिः	मुण्डनम्	मृत्युः	सर्पभक्षणम्	विफलता
खाटोपरिशयनम्	सौभाग्यसूचकम्	धावनम्	धनप्राप्तिः	मूषकदर्शनम्	दुर्भाग्यसूचकम्	सर्पहननम्	शत्रुदमनम्
गङ्गास्नानम्	सन्ध्यासः	धूपदर्शनम्	समस्या	यज्ञदर्शनम्	सौभाग्यसूचकम्	सीताफलदर्शनम्	सौभाग्यसूचकम्
गजदर्शनम्	व्यवसायवृद्धिः	ध्वजदर्शनम्	शत्रुनाशः	यमुनादर्शनम्	गापतिः	सुवर्णदर्शनम्	रोगः/धनहानिः
गुरुदर्शनम्	कार्यसफलता	नक्रदर्शनम्	धनलाभः, सुयशः	युवतीदर्शनम्	नगदलाभः	सूर्यदर्शनम्	राजाज्ञा
गुलाबदर्शनम्	मनोकामनापूर्णम्	नदीदर्शनम्	शत्रुकष्टम्	रक्तदर्शनम्	उन्नतिः	सैनिकदर्शनम्	मृत्युः
गृहजलनम्	लाभः	नागदर्शनम्	आकांक्षापूर्तिः	रजकदर्शनम्	सफलता	स्वपादप्रक्षालनम्	चिन्तामुक्तिः
गृहनिर्माणम्	प्रसिद्धिप्राप्तिः	नृत्यदर्शनम्	लज्जितः	रजतदर्शनम्	विशवासघातः	स्वयं जलनम्	लोकापवादः
गोः दुग्धपानम्	धनलाभः	निराशः	मृत्युः	रथदर्शनम्	यात्रा	स्वयं ताडनम्	चिन्तानष्टम्
ग्रहणदर्शनम्	रोगः/चिन्ता	पक्वफलदर्शनम्	सफलता	रसोद्गृहे प्रवेशः	मृत्युः	हत्यादर्शनम्	परेशानी
चन्द्रदर्शनम्	बन्धनम्	पदच्युतदर्शनम्	शुभः	राक्षसदर्शनम्	कष्टनिवृत्तिः	हाटदर्शनम्	दरिद्रनाशः
चित्तादर्शनम्	सफलता	पर्वदर्शनम्	मृत्युः	रुद्राक्षदर्शनम्	कल्याणम्		
		पश्चिमदिगमनम्	शुभम्	रोटीकादर्शनम्	दुःखनिवृत्तिः		
			बाधायुक्तः		रोगः		

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०८० / पृ.सं. 120)

॥हरिः ॐ ॥

प्रसूतिलग्नविचार

जन्मकाल लग्नसन्धि अथवा लग्नान्त बिन्दु पर होने से लग्न निश्चय करने में समस्या होती है। अतः ज्योतिषशास्त्र में जन्मसमय की तात्कालिक स्थिति को देख कर लग्न को निश्चित करने की विधि बताई गयी है। मेषादि लग्नों के उदयक्षितिज में होने से जातक के जन्मकाल में निम्नलिखित स्थिति की सम्भावना व्यक्त की गयी है। यथा-

मेषलग्न- जातक के जन्मकाल में मेषलग्न हो तो प्रसूतिका की शय्या घर के पूर्व भाग में होवे, उपसूतिकायें दो होवें, जातक के मुख की कान्ति लाल वर्ण की हो, जातक पित्तप्रकृति, चंचल तथा साहसी होवे। माता का मस्तक पूर्व की ओर, वस्त्र लाल-वर्ण का तथा जन्म के पूर्व जातक की माता ने मीठा भोजन किया हो। प्रसूतिका-भवन पुराना हो। आयु के २-४-११-१६-२९ वर्ष विशेष कष्ट कारक होवे।

वृषलग्न- जातक के जन्मकाल में वृषलग्न हो तो जातक गौर-वर्ण का, सुरुपवान्, रक्त-पित्त प्रकृति वाला, जन्म के समय प्रसूतिका का मस्तक पूर्व दिशा में अथवा प्रसूतिभवन का मुख पूर्व दिशा में रहे। पृष्ठोदय लग्न होने के कारण जातक के जन्म में पहले पाँव का प्राकट्य हो। माता का वस्त्र सफेद एवं आभूषण चाँदी के हों। जन्म के समय तीन या चार उपसूतिकायें हों। जीवन के १-१३-१८-३३-४३-५८वाँ वर्ष विशेष कष्टकारी होवे।

मिथुनलग्न- जातक के जन्मकाल में मिथुनलग्न हो तो जातक वात-श्लेष्म प्रकृति का, स्वभाव चंचल, उपसूतिकायें तीन या पाँच, माता का मुख या प्रसूतिभवन का मुख पश्चिम दिशा की ओर रहे। माता के स्तन में दूध कम रहे, माता ने प्रसव से पूर्व नमकीन/मिश्रित भोजन किया हो, वस्त्र हरा व पुराना हो। मिथुनराशि शीर्षोदय होने से पहले शिर का प्राकट्य हो। जन्म के समय जातक दीर्घ स्वर से क्रन्दन करे। आयु के २-४-१०-१३-३८-४८वाँ वर्ष कष्टकारक रहे।

कर्कलग्न- जातक के जन्मकाल में कर्कलग्न हो तो जातक का गौर-वर्ण, कोमल एवं हृष्ट-पुष्ट शरीर वाला, चंचल नेत्र, वात-श्लेष्म प्रकृति वाला, कद लम्बा व गोल, सुन्दर मुखमण्डल वाला होवे। प्रसव से पूर्व माता ने मीठा व शीतल भोजन किया हो। प्रसव के समय माता का मस्तक उत्तर दिशा में रहे। माता का वस्त्र

पुरातन, वर्ण श्वेत व गुलाबी हो। माता के शरीर के दाहिने भाग पर लहसन का चिह्न हो। माता चाँदी का आभूषण धारण की हो। जातक प्रसव के कुछ अनन्तर रोया हो। जातक बाल्यकाल से ही तरल-पदार्थ का आग्रही हो। जन्म से १-५-२५-३९-४८-६२ वाँ वर्ष नेष्ट फलदायक हो।

सिंहलग्न- जातक के जन्मकाल में सिंहलग्न हो तो जातक के पीठ पर चिह्न या लहसन हो। जन्म के समय माता का मस्तक पूर्व की ओर लेकिन प्रसूतिगृह उस वास्तु के दक्षिण दिशा में अथवा प्रसूतिगृह दक्षिणमुख का हो। माता का वस्त्र रक्त वर्ण का तथा माँ स्वर्णाभूषण धारण की हो। प्रसव के पूर्व माता ने खट्टा व कपैला भोजन किया हो। जन्म के समय उपसूतिकाओं की संख्या तीन या पाँच रहे। सूतिकागृह नूतन हो। जन्म के समय जातक दीर्घ स्वर से रोया हो। आयु के ३-५-१२-२८-३६-४९ वाँ वर्ष अति कष्टकारी होवे।

कन्यालग्न- जातक के जन्मकाल में कन्यालग्न हो तो जातक का नेत्र सुन्दर, गौरवर्ण, अल्प केश, गोल चेहरा, सौम्य पाँव, चंचल-वृत्ति तथा कण्ठ व जंघा में चिन्ह होवे। जन्म के समय माता का मस्तक दक्षिण की तरफ, उपसूतिकाओं की संख्या चार या पाँच, जन्मसमय में पिता अनुपस्थित, माता लाल व प्राचीन वस्त्र धारण की हों, माता ने कपैला-रस युक्त भोजन की हो। जन्म के समय बालक अल्प रुदन करे। जीवन के २-४-१५-२३-२५-३५-४५-५६वाँ वर्ष अरिष्ट कारक होवे।

तुलालग्न- जातक के जन्मकाल में तुलालग्न हो तो जातक का चेहरा लम्बा, गौर वर्ण, काले नेत्र, बड़ी नाक, दुबला पतला शरीर वाला, चंचल, तीक्ष्ण बुद्धि युक्त तथा जातक के सिर में कम बाल होवे। जन्म के समय में माता ने पुराना वस्त्र धारण किया हो। जातक के जन्म से पूर्व माता ने कषाय-रस-युक्त भोजन किया हो। जन्म के समय जातक दीर्घ शब्द से रोये। आयु के ३-६-८-१५-२७-३१वें वर्ष विशेष अरिष्टकारक होवे।

वृश्चिकलग्न- जातक के जन्मकाल में वृश्चिकलग्न हो तो जातक का मस्तक ऊँचा, पुष्ट शरीर, ताम्र-वर्ण, भूरे नेत्र, शीर्षोदय अर्थात् जन्म के समय पहले सिर का प्राकट्य हो। जातक का स्वभाव तेज, जन्म के समय उपसूतिकाओं की संख्या दो या तीन, सूतिकागृह का द्वार उत्तर की ओर, जातक के पीठ पर चिन्ह, तथा

माता का वस्त्र लाल होवे। जन्म के समय जातक देर से रोये। जन्म के २-६-११-२७-५८वाँ वर्ष विशेष कष्टकारी होवे।

धनुलग्न- जातक के जन्मकाल में धनुलग्न हो तो जातक का मस्तक ऊँचा, नेत्र विशाल, गौर वर्ण तथा जन्म के समय माता का मस्तक पूर्व अथवा उत्तर दिशा की तरफ होवे। जातक की माता के वस्त्र पीले वर्ण का तथा चित्रित होवे। जन्म समय में उपसूतिकाओं की संख्या एक अथवा पांच हो। जन्म के समय जातक दीर्घ शब्द से रोया हो। जातक के छाती पर लहसन अथवा तिल आदि के चिन्ह हो। जीवन के १-३-१०-१८-२१-३७-४२वाँ वर्ष विशेष नेष्ट होवे।

मकरलग्न- जातक के जन्मकाल में मकरलग्न रहे तो जातक का पिंगल वर्ण, कृश शरीर, बहुत केश वाला, ऊँचा मस्तक, विशेष रूप से ऊँची नाक वाला होवे। जातक की वात प्रकृति होवे। जन्म के पूर्व माता ने कषैला एवं शीतल भोजन किया हो। उपसूतिकाओं की संख्या तीन या चार हो। सूतिकागृह प्राचीन तथा गृह का मुख उत्तर की तरफ हो। जन्म के समय जातक अल्प रोया हो। आयु के ३-५-१३-२७-३३-५७वाँ वर्ष अत्यन्त कष्टकारक रहे।

कुम्भलग्न- जातक के जन्मकाल में कुम्भलग्न रहे तो जातक का मस्तक चौड़ा, वर्ण श्वेत-श्याम मिश्रित, मध्यम बालों वाला, मोटे ओष्ठ तथा वात-पित्त प्रकृति होवे। माता का मस्तक पश्चिम की ओर तथा उपसूतिकाओं की संख्या तीन या पांच रहे। जन्म के समय पिता अनुपस्थित एवं माता को अत्यन्त शारीरिक कष्ट रहे। जन्म के पूर्व माता ने शाकादि भोजन किया हो। जन्म के समय जातक अल्प रोये। जीवन के २-४-१३-२८-३३-४२-४८ तथा ५४ वाँ वर्ष कष्टकारक होवे।

मीनलग्न- जातक के जन्मकाल में कुम्भलग्न रहे तो जातक का मुख सौम्य, वर्ण पिंगल तथा प्रकृति त्रिदोषात्मिका (वात-पित्त-कफयुक्ता) होती है। जातक की माता पीले वर्ण अथवा मिश्रित वर्ण के वस्त्र का परिधान किये हो। प्रसव से पूर्व जातक की माता मीठा तथा अल्प भोजन किये हो। जन्म के समय जातक के माता का सिर उत्तर दिशा में हो। जन्म के समय उपसूतिका की संख्या दो या तीन हो। जन्म के कुछ कालानन्तर जातक रोये। आयु के १-७-१०-१३-१६-२६-२९-३८ तथा ४१ वाँ वर्ष विशेष रूप से कष्टकारी होवे। ॥ इति दिक् ॥

भद्रा-विमर्श

डा. गिरिराजः (संस्कृतशिक्षकः)
राजकीयः उच्च विद्यालयः, बण्डोलः,
उपमण्डलम्- ज्वालामुखी,
जनपदः- कांगडा- 176036, हि.प्र.

प्रायः सभी विद्वानों ने भद्रा को अशुभकारक कहा है। अतः समाज में भद्रा के नाम से ही शुभेच्छु भयाक्रान्त हो जाता है। यह भय भद्रा के विषय में सम्यक् ज्ञान न होने से ही व्याप्त है। अतः इस लेख के माध्यम से श्रीपति, लल्ल आदि पूर्वाचार्यों व कुछ अर्वाचीन आचार्यों के मतानुसार भद्रा के विषय में विस्तार से बताने का प्रयास किया है।

भद्रा की उत्पत्ति- श्रीपतिभट्ट के अनुसार देवासुर संग्राम में दैत्यों के विजयी होने पर क्रोधित रुद्र ने अपने शरीर को देखा। तब उनके शरीर से भद्रा प्रकट हुई जिसका मुख गदहे जैसा और गला शेर जैसा था। इसके तीन पैर, सात भुजाएं व एक पूँछ थी। यह क्षीण उदरवाली (भूख से व्याकुल) और प्रेत की सवारी करने वाली है। इसने संग्राम में दैत्यों को मारा। जिससे प्रसन्न होकर देवों ने (विष्टि) करण के अन्त में इसे स्थान दिया। यथा-

दैत्येन्द्रैः समरेऽमरेषु विजितेष्वीशः क्रुधा दृष्टवान्

स्वं कायं किल निर्गता खरमुखी लाङ्गलिनी च त्रिपात्।

विष्टिः सप्तभुजा मृगेन्द्रगलका क्षामोदरी प्रेतगा

दैत्यघ्नी मुदितैः सुरैस्तु करणप्रान्ते नियुक्ता सदा ॥¹

मतान्तर से अग्निपुराण के अनुसार भद्रा को सूर्य की पुत्री एवं शनि की जुड़वा बहन कहा है। जो छाया के गर्भ से उत्पन्न हुई तथा देव-दानव युद्ध में इसने देवताओं का संहार करके देवों को विजयी बनाया।

यथोक्तम्-

यमलौ तु ततस्तस्यां जनयामास भास्करः।

शनैश्चरञ्च भद्राञ्च छायायामतिद्युतिः ॥²

1. श्रीपतिकृत ज्योतिषरत्नमाला, करणप्रकरण, श्लो. १२

2. अग्निपुराणम्।

विष्टि करण की आठ तिथियों में आवृत्तियां होने से भद्रा भी आठ तिथियों में रहती है। यथा-

शुक्लपक्ष में-	१. चतुर्थी के उत्तरार्द्ध में।	२. अष्टमी के पूर्वार्द्ध में।
	३. एकादशी के उत्तरार्द्ध में।	४. पूर्णिमा के पूर्वार्द्ध में।
कृष्णपक्ष में-	५. तृतीया के उत्तरार्द्ध में।	६. सप्तमी के पूर्वार्द्ध में।
	७. दशमी के उत्तरार्द्ध में।	८. चतुर्दशी के पूर्वार्द्ध में।

यथोक्तम्-

शुक्ले पूर्वाह्नेऽष्टमी-पञ्चदश्याभद्रैकादश्यां चतुर्थ्या परार्द्धे।

कृष्णेऽन्त्याह्ने स्यात् तृतीयादशम्योः पूर्वं भागे सप्तमीशम्भुतिथ्योः ॥^३

भद्रा के आठ नाम- १. कराली, २. नन्दिनी, ३. रौद्री, ४. सुमुखी,
५. दुर्मुखी, ६. त्रिशिरा, ७. वैष्णवी, ८. हंसी।

तद्यथा-

कराली नन्दिनी रौद्री सुमुखी दुर्मुखी तथा।

त्रिशिरा वैष्णवी हंसी विष्टेः सञ्ज्ञा प्रकीर्तिताः ॥^४

विष्टि के ३० घट्यात्मक मान में अङ्गविभाग बताते हुए आचार्यश्रीपति भट्ट ने कहा है कि विष्टिकरण की प्रथम पाँच घटी मुखरूप जाननी चाहिए। तत्पश्चात् एक घटी गला, तत्पश्चात् ग्यारह घटी वक्ष (छाती, हृदय), उससे अग्रिम चार घटी नाभि जानें। तत्पश्चात् छः घटी कटिभाग और अन्त की तीन घटी पूँछ सञ्ज्ञक जान लें।

यथोक्तम्-

नाड्यस्तु पञ्च वदनं गलकस्तथैका वक्षो दशैकसहिता नियतं चतस्रः।

नाभिः कटिः षडथ पुच्छलताश्च तिस्रो विष्टेर्बुधैर्निगदितोऽङ्गविभाग एषः ॥^५

अङ्गविभाग का फल- विष्टि (भद्रा) के मुखकाल में कार्य करने से कार्यनाश, कण्ठकाल में कार्य करने से मृत्यु या मृत्यु तुल्य कष्ट, वक्षस्थान में कार्य करने पर धनहानि और भद्राकाल के कटिभाग में ककार्य करने से बुद्धिनाश होता है। विष्टि (भद्रा)

3. पं. सीताराम झा द्वारा कृत ज्योतिषरत्नमाला, कालविवेक अध्याय, पृ.-८४
4. पं. सीताराम झा द्वारा कृत ज्योतिषरत्नमाला, कालविवेक अध्याय, पृ.-८४
5. श्रीपतिकृत ज्योतिषरत्नमाला, करणप्रकरण, श्लो. ६।

के नाभि काल में कार्य करने से कलह होता है तथा भद्रा के पुच्छकाल में कार्य करने से विजय प्राप्त होती है। ऐसा पूर्वमुनियों ने भद्रा का फल कहा है।

यथोक्तम्-

मुखे कार्यध्वस्तिर्भवति मरणं चाथ गलके

धनहानिवक्षस्यथ कटितटे बुद्धिविलयः।

कलिर्नाभौ देशे विजयमथ पुच्छे च जगदुः

शरीरे भद्रायाः पृथगिति फलं पूर्वमुनयः ॥^६

विष्टि में किया कोई भी कार्य सिद्ध नहीं होता है, केवल विषक्रिया और शत्रुघात आदि क्रूरकर्म ही सिद्ध होते हैं।^७ लेकिन भद्रा का पुच्छकाल शुभ कर्मों में ग्राह्य कहा है। आचार्य लल्ल ने भी भद्रा के पुच्छ काल की प्रशंसा की है। तद्यथा-

पृथिव्यां यानि कर्माणि शुभान्यशुभान्यपि।

तानि सर्वाणि सिद्ध्यन्ति विष्टिपुच्छे न संशयः ॥

भद्रा के पुच्छकाल को छोड़कर सम्पूर्ण भद्रा त्याज्या है। भद्रामुख काल शुभकर्म के लिए त्याज्य है। अतः श्रीपतिभट्ट ने तिथि व प्रहर के अनुसार भद्रा का मुख इस प्रकार बताया है- चतुर्थी तिथि में पञ्चम प्रहर की भद्रा का मुख पश्चिमदिशा में होता है, इसी प्रकार अष्टमी तिथि में द्वितीय प्रहर की भद्रा का मुख आग्नेयी दिशा में, एकादशी में सप्तम प्रहर की भद्रा उत्तराभिमुख, पूर्णिमा में चतुर्थ प्रहर की भद्रा का मुख नैऋत्य में, कृष्णपक्ष की तृतीया में अष्टम प्रहर की भद्रा का मुख ईशान में, सप्तमी में तृतीय याम की भद्रा का मुख दक्षिण में, दशमी में छठे प्रहर की भद्रा का मुख वायव्य में और चतुर्दशी में प्रथम प्रहर की भद्रा का मुख पूर्व में होता है। तिथियों में प्रहरानुसार भद्रामुख की दिशा जानकर तदिशा सम्बन्धी यात्रादि कार्य नहीं करने चाहिए। यथा-

जलशिखिशिशिरक्षः शर्वकीनाशवायु-

त्रिदशपतिककुत्सु प्रोक्तमास्यं हि विष्टेः।

नियतमृषिभिराशासंख्ययामैः क्रमेण

स्फुटमिह परिहार्यं मङ्गलेष्वेतदेव ॥^८

6. श्रीपतिकृत ज्योतिषरत्नमाला, करणप्रकरण, श्लो. ८।
7. श्रीपतिकृत ज्योतिषरत्नमाला, करणप्रकरण, श्लो. ५।
8. श्रीपतिकृत ज्योतिषरत्नमाला, करणप्रकरण, श्लो. ९।

मतान्तर से तिथि के अनुसार भद्रामुख इस प्रकार जानें - कृष्ण चतुर्दशी को पूर्वदिशा में भद्रा का मुख जानें। इसी प्रकार प्रदक्षिणा क्रम से अष्टमी को भद्रामुख आग्नेय में, सप्तमी को दक्षिण में, पूणिमा को नैऋत्य में, चतुर्थी को पश्चिम में, दशमी को वायव्य में, एकादशी को उत्तर में तथा तृतीया को भद्रा का मुख ईशान दिशा में जानें। यात्राकाल में भद्रा पीछे हो तो शुभ और सामने हो तो अशुभ है। जैसे- कोई व्यक्ति कृष्णपक्ष चतुर्दशी को पूर्वदिशा की यात्रा करे तो अशुभकारक है, क्योंकि तब भद्रा का मुख पूर्व में होने से भद्रा यात्रा करने वाले के सामने होगी। इसी प्रकार यात्रा करने हेतु भद्रा का सामने व पीछे का ज्ञान कर लेना चाहिए।

मनुवसुमुनिथियुगदशशिवगुणसंख्यास्तु तिथिषु पूर्वस्याः ।

आयाति विष्टिरेषा पृष्ठे शुभदा पुरस्त्वशुभदा ।⁹

भद्रा का वास- सौर मासों के अनुसार वैशाख, ज्येष्ठ, मार्गशीर्ष तथा आषाढ में भद्रा का वास स्वर्गलोक में होता है। फाल्गुन, भाद्रपद, चैत्र व श्रावण में मृत्युलोक में एवं च पौष, माघ, कार्तिक व आश्विन में भद्रा का वास पाताल लोक में होता है। यथोक्तम्-

मेषोक्षकौर्पमिथुने घटसिंहमीनकर्के-

षु चापमृगतौलिमुतासु सूर्ये।

स्वर्मात्यनागनगरीः क्रमशः प्रयाति

विष्टिः फलान्यपि ददाति हि तत्र देशे।¹⁰

भद्रा का वास स्वर्ग में हो तो शुभ, पाताल में धनप्रदायक और मृत्युलोक में भद्रा का वास हो तो सभी कार्यों को नष्ट करने वाली कही है। उक्तं यथा-

स्वर्गे भद्रा शुभं कुर्यात् पाताले च धनागमम्।

मर्त्यलोके यदा भद्रा सर्वकार्यविनाशिनी।¹¹

मतान्तर से जब चन्द्र कुम्भ, मीन, कर्क व सिंह राशि में हो तो भद्रा मृत्युलोक में, तथा मेष, वृष, मिथुन व वृश्चिक में चन्द्र हो तो स्वर्गलोक में भद्रा का वास जानना चाहिए। एवं कन्या, धनु, तुला व मकर में चन्द्र हो तो पाताल में भद्रावास जानें। भद्रा

9. श्रीपतिकृत ज्योतिषरत्नमाला, करणप्रकरण, श्लो. १०।

10. नेमिचन्द्रशास्त्री कृत भारतीय ज्योतिष, करण खण्ड, पृ.-१२३

11. नेमिचन्द्रशास्त्री कृत भारतीय ज्योतिष, करण खण्ड, पृ.-१२३

जिस लोक में रहती है उसी लोक में फल देती है।

कुम्भकर्कद्वये मर्त्ये स्वर्गेऽब्जेऽजात्रये।

स्त्रीधनुर्जुकनक्रेऽधो भद्रा तत्रैव तत्फलम्।¹²

अतः स्पष्ट है की पृथ्वीलोकस्थ भद्रा के समय शुभ कर्म करना निषेध है। स्वर्ग या पाताल में भद्रा होने पर शुभकर्म करना शुभप्रद है।

भद्रापरिहार- दिन की भद्रा (तिथियों के पूवाब्द वाली भद्रा) यदि रात्रि में चली जाएं और रात्रि भद्रा (तिथि के उत्तराब्द में रहने वाली भद्रा) यदि दिन में व्याप्त हो रही हों तो ऐसे भद्राकाल को आचार्यों ने धर्म कृत्य करने के लिए शुभ माना है।

रात्रिभद्रा यदाऽह्नि स्याद्दिवाभद्रा यदा निशि।

न तत्र भद्रादोषः स्याद्भद्रा भद्रा दायिनी।।

कुछ आचार्यों के मतानुसार भद्रा, मंगलवार, व्यतिपात, वैधृति तथा मृत्युयोग को दिनाब्द काल से पूर्व अशुभ तथा दिनाब्द काल के पश्चात् शुभ माना है-

विष्टिरङ्गारकश्चैव व्यतिपातश्च वैधृतिः।

प्रत्यरिजन्मनक्षत्रं मध्याह्नपरतः शुभम्।।

फलतः- १. अत्यावश्यक स्थिति में भद्रा का मुखकाल त्याज्य है। पुच्छकाल में शुभ कर्म किए जा सकते हैं।

२. मृत्युलोक वासिनी भद्रा में शुभकर्म नहीं किए जा सकते परन्तु भद्रावास यदि स्वर्ग या पाताल लोक में हो तो पृथ्वी पर शुभकर्म करने में कोई दोष नहीं है।

विशेष- यद्यपि भद्रा के परिहारवाक्य प्राप्त होने पर शुभकृत्य करना शास्त्रमत्त है, परन्तु श्रावणीकर्म रक्षाबन्धन आदि तथा फाल्गुनीकर्म होलिकादि में भद्रा का सम्पूर्णकाल ही त्याज्य है।

भद्रायां द्वे न कर्त्तव्ये श्रावणी चैव फाल्गुनी।

श्रावणी हन्ति राजानं ग्रामं दहति फाल्गुनी।¹³

॥ इति शम् ॥

12. मुहूर्त्तचिन्तामणि प्रथम प्रकरण, श्लो.- ४५

13. भट्टगोपीनाथदीक्षित विरचिता संस्काररत्नमाला, उपाकरणम्।

षोडशोपचार-देवपूजनविधिः

यज्ञकर्ता पूजन के दिन शान्तचित्त होकर शुद्ध-आसन पर पूर्वाभिमुख अथवा उत्तराभिमुख बैठकर आचमन प्राणायामादि करके अपने अभीष्ट देवता का स्मरण करके पूजन प्रारम्भ करे ।

सर्वप्रथम जल शुद्धि हेतु हाथ में जल कुश लेकर निम्नलिखित मन्त्र को पढ़े -

ॐ अपवित्रः पवित्रो वा सर्वावस्थाङ्गतोऽपि वा ।

यः स्मरेत् पुण्डरीकाक्षं सबाह्याऽभ्यन्तरः शुचिः ॥

इस जल को पूजनोपकरण सामग्री एवं अपने शरीर पर छीटें ।

पुनः हाथ में जल लेकर गंगादि नदियों एवं प्रयागादि तीर्थों का स्मरण करते हुए निम्नलिखित मन्त्र से जल शुद्धि करे -

ॐ गङ्गे च यमुने चैव गोदावरी सरस्वती ।

नर्मदे सिन्धु-कावेरी जलेऽस्मिन् सन्निधिं कुरु ॥

निम्नलिखित मन्त्र को पढ़कर आसन शुद्ध्यर्थ जल को आसन पर छीटें -

ॐ पृथिव त्वया धृता लोका देवि त्वं विष्णुना धृता ।

त्वं च धारय मां देवि पवित्रं कुरु चासनम् ॥

निम्नलिखित मन्त्र से दिग्बन्धन हेतु पीला सरसों अथवा अक्षत दिशाओं में छीटें-

ॐ अपसर्पन्तु ते भूता ये भूता भूतले स्थिताः ।

ये भूता विघ्नकर्तारस्ते नश्यन्तु शिवाज्ञया ॥

हाथ में पुष्पाक्षत लेकर अपने इष्टदेवता का स्मरण करते हुए स्वस्तिवाचन करे ।

शान्तिवाचनम्-

ॐ आ नो भद्राः क्रतवो यन्तु विश्वतोऽदब्धासोऽपरीतासऽउद्भिदः ।

देवा नो यथा सदमिद् वृधेऽअसन्नप्रायुवो रक्षितारो दिवे दिवे ॥ १ ॥

देवानां भद्रा सुमर्तिः ऋजूयतां देवानां रतिरभि नो निवर्त्तताम् ।

देवानां सख्यमुपसेदिमा वयं देवा नऽआयुः प्रतिरन्तु जीवसे ॥ २ ॥

तान्पूर्वया निविदा हूमहे वयं भगं मित्रमदितिं दक्षमस्रिधम् ।

अर्यमणं वरुणं सोममश्विना सरस्वती नः सुभगा मयस्करत् ॥ ३ ॥

तन्नो वातो मयोभु वातु भेषजं तन्माता पृथिवी तत्पिता द्यौः ।

तद् ग्रावाणः सोमसुतो मयोभुवस्तदश्विना शृणुतं धिष्यया युवम् ॥ ४ ॥

तमीशानं जगतस्तस्तुषस्पतिं धियन्जिन्वमवसे हूमहे वयम् ।

पूषा नो यथा वेदसामसद् वृधे रक्षिता पायुरदब्धः स्वस्तये ॥ ५ ॥

स्वस्ति नऽइन्द्रो वृद्धश्रवाः स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः ।

स्वस्ति नस्ताक्षर्योऽरिष्टनेमिः स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु ॥ ६ ॥

पृषदश्वा मरुतः पृश्निमातरः शुभं यावानो विदथेषु जग्मयः ।

अग्निजिह्वा मनवः सूरचक्षसो विश्वे नो देवाऽअवसा गमन्निह ॥ ७ ॥

भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवा भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः ।

स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवाँस्तनूभिर्व्यशेमहि देवहितं यदायुः ॥ ८ ॥

शतमिन्नु शरदोऽअन्ति देवा यत्रा नश्चक्रा जरसं तनूनाम् ।

पुत्रासो यत्र पितरो भवन्ति मा नो मध्या रीरिषतायुर्गन्तोः ॥ ९ ॥

अदितिर्द्यौरदितिरन्तरिक्षमदितिर्माता स पिता स पुत्रः ।

विश्वे देवाऽअदितिः पञ्च जनाऽअदितिर्जातमदितिर्जनित्वम् ॥ १० ॥

ॐ द्यौः शान्तिरन्तरिक्षं शान्तिः पृथिवी शान्तिरापः शान्तिरोषधयः

शान्तिः। वनस्पतयः शान्तिर्विश्वेदेवाः शान्तिर्ब्रह्म शान्तिः सर्वं शान्तिः

शान्तिरेवशान्तिः सामाशान्तिरेधि ॥

यतो यतः समीहसे ततो नोऽअभयं कुरु। शं नः कुरु प्रजाभ्योऽभयं नः पशुभ्यः ॥

ॐ श्रीमन्महागणाधिपतये नमः। ॐ लक्ष्मी-नारायणाभ्यां नमः। ॐ उमामहेश्वराभ्यां

नमः। ॐ वाणी-हिरण्यगर्भाभ्यां नमः। ॐ शची-पुरन्दराभ्यां नमः। ॐ मातृ-

पितृचरणकमलेभ्यो नमः। ॐ इष्टदेवताभ्यो नमः। ॐ कुलदेवताभ्यो नमः।

ॐ ग्रामदेवताभ्यो नमः। ॐ स्थानदेवताभ्यो नमः। ॐ वास्तुदेवताभ्यो नमः।

ॐ सर्वेभ्यो देवेभ्यो नमः। ॐ सर्वेभ्यो ब्राह्मणेभ्यो नमः। ॐ सिद्धि-बुद्धिसहिताय

श्रीमन्महागणाधिपतये नमः ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

अथ संकल्प :-

ॐ विष्णुर्विष्णुर्विष्णुः श्रीमद्भगवतो महापुरुषस्य विष्णोराज्ञया प्रवर्तमानस्य ब्रह्मणोऽहिन द्वितीयपराद्धे श्रीश्वेतवाराहकल्पे वैवस्वतमन्वन्तरे अष्टाविंशतितमे कलियुगे कलिप्रथमचरणे जम्बूद्वीपे भारतवर्षे आर्यावर्तैकदेशान्तरगते .....नगरे/ग्रामे/क्षेत्रे....संवत्सरे .... अयने ..... ऋतौ..... मासे.... पक्षे....तिथौ..... वासरे.... गोत्रः ..... शर्मा/वर्मा/गुप्त/दासोऽहं श्रुतिस्मृतिपुराणोक्त-फलप्राप्त्यर्थं मम सकुटुम्बस्य सपरिवारस्य आयुरारोग्यैश्वर्याभिवृद्ध्यर्थं दैहिक-दैविक-भौतिक-त्रिविध-तापोपशमनार्थं धर्मार्थ-काम-मोक्षफलप्राप्त्यर्थं सकलदुरितोपशमनार्थं नित्यकल्याणप्राप्त्यर्थं यथोपलब्ध-पूजनोपकरणैः अङ्गदेवतापूजनपूर्वक-(पूर्वाङ्गी-कृतं) श्री.....प्रधानदेवतापूजनञ्चाहं करिष्ये ।

आवाहनम्- लौकिकम् : आगच्छन्तु सुरश्रेष्ठ ! भवन्तवत्र स्थिराः समे ।

यावत्पूजां करिष्यामि तावत्तिष्ठन्तु सन्निधौ ॥

वैदिकम्- ॐ सहस्रशीर्षाः पुरुषः सहस्राक्षः सहस्रपात् ।

सभूमिं सर्वतस्पृत्वात्यतिष्ठद्दशाङ्गुलम् ॥ आवाहनार्थं पुष्पं सम० ।

लौकिकम्- : ॐ आगच्छागच्छ देवेश त्रैलोक्यतिमिरापह ।

क्रियमाणां मया पूजां गृहाण सुरसत्तम ॥

देव्याः- ॐ अम्बेऽअम्बिकेऽम्बालिके न मा नयति कश्चन ।

ससस्त्यश्वकः सुभद्रिकां काम्पीलवासिनीम् ॥ आवाहनार्थं पुष्पाक्षतान् सम० ।

आसनम्- लौ. : अनेकरत्नसंयुक्तं नानामणिगणान्वितम् ।

इमं हेममयं दिव्यमासनं प्रतिगृह्यताम् ॥ पुष्पासनं सम० ॥

(वै.) : ॐ पुरुषऽएवेद् सर्वं यद् भूतं यच्च भाव्यम् ।

उतामृतत्वस्येशानो यदन्नेनातिरोहति ॥

प्रतिष्ठा -(लौ.) अस्यै प्राणाः प्रतिष्ठन्तु अस्यै प्राणाः क्षरन्तु च ।

अस्यै देवत्वमर्चायै मामहेति च कश्चन ॥

प्राणप्रतिष्ठापूर्वकं नमस्करोमि ।

(वै.) : ॐ मनोजूतिर्जुषतामाज्यस्य बृहस्पतिर्यज्ञमिमं तनोत्विरिष्टं

यज्ञं समिमं दधातु । विश्वेदेवास इहमादयन्तामौ ३ प्रतिष्ठ ॥

पाद्यम्- (लौ.) : ॐ गङ्गोदकं निर्मलञ्च सर्वसौगन्ध्य संयुतम् ।

पादप्रक्षालनार्थाय दत्तं ते प्रतिगृह्यताम् ॥

(वै.) : ॐ एतावानस्य महिमातो ज्यायांश्च पुरुषः ।

पादोऽस्य विश्वाभूतानि त्रिपादस्यामृतं दिवि ॥ पाद्यं सम० ॥

अर्घ्यम्- (लौ.) : गन्धपुष्पाक्षतैर्युक्तं मध्ये सम्पादितं मया ।

गृहाण भगवन् देव ! प्रसन्नो वरदो भव ॥

(वै.) : ॐ त्रिपादूर्ध्वऽउदैत्पुरुषः पादोऽस्येहाभवत्पुनः ।

ततो विष्वङ् व्यक्रामत्साशनानशनेऽअभि ॥ अर्घ्यं सम० ॥

आचमनम्- (लौ.) : कपूरिण सुगन्धेन वासितं स्वादु-शीतलम् ।

तोयमाचमनीयार्थं गृहाण परमेश्वर ॥

(वै.) : ॐ ततोव्विराडजायत व्विराजोऽअधिपूरुषः ।

सजातोऽअत्यरिच्यत पश्चाद्भूमिमथो पुरः ॥ आचमनीयं जलं सम० ॥

जलस्नानम्- (लौ.) मन्दाकिन्यास्तु यद्धारि सर्वपापहरं शुभम् ।

तदिदं कल्पितं देव स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥

(वै.) : ॐ तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः सम्भृतं पृषदाज्यम् ।

पशूस्तांश्चक्रे वायव्या नारण्या ग्राम्याश्च ये ॥ स्नानीयं जलं सम० ॥

दुग्धस्नानम्- (लौ.) : कामधेनुसमुद्भूतं सर्वेषां जीवनं परम् ।

पावनं यज्ञहेतुश्च पयः स्नानार्थमर्पितम् ॥

(वै.) : ॐ पयः पृथिव्यां पयऽओषधीषु पयो दिव्यन्तरिक्षे पयोधाः ।

पयस्वतीः प्रदिशः सन्तु मह्यम् ॥ पयः स्नानं सम० ॥

दधिस्नानम्- (लौ.) : पयसस्तु समुद्भूतं मधुराम्लं शशिप्रभम् ।

दध्यानीतं मया देव ! स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥

(वै.) : ॐ दधिक्राव्णोऽअकारिषं जिष्णोरश्वस्य वाजिनः ।
सुरभि नो मुखाकरत्रणऽआयूँषितारिषत् । दधिस्नानं सम० ।
घृतस्नानम्- (लौ.) : नवनीतं समुत्पन्नं सर्वसन्तोषकारकम् ।
घृतं तुभ्यं प्रदास्यामि स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥
(वै.) : ॐ घृतं मिमिक्षे घृतमस्य योनिर्घृते श्रितो घृतं वस्य धाम ।
अनुष्वधमा वह मादयस्व स्वाहा कृतं वृषभवक्षि हव्यम् ॥ घृतस्नानं सम० ।
मधुस्नानम् (लौ.) : पुष्परेणुसमुद्भूतं सुस्वादु मधुरं मधु ।
तेजः पुष्टिकरं दिव्यं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥
(वै.) : ॐ मधु वाता ऋतायते मधु क्षरन्ति सिन्धवः ।
माध्वीर्नः सन्त्वोषधीः । मधु नक्तमुतोषसो मधुमत्पार्थिवं रजः ।
मधुद्यौरस्तु नः पिता । मधुमान्नो वनस्पतिर्मधुमाँरऽअस्तु सूर्यः माध्वीर्गावो
भवन्तु नः ॥ मधुस्नानं समर्पयामि ।
शर्करास्नानम् (लौ.) : इक्षुरससमुद्भूतां शर्करां पुष्टिदां शुभाम् ।
मलापहारिकां दिव्यां स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ।
(वै.) : ॐ अपाँरसमुद्भवसूँसूर्ये सन्तं समाहितम् । अपाँ रसस्य योरसस्तं वो
गृह्णाम्युतममुपयाम गृहीतोसीन्द्रायत्वा जुष्टं गृह्णाम्येष ते योनिरिन्द्राय त्वा जुष्टत-
मम् । शर्करास्नानं समर्पयामि ।
पञ्चामृतस्नानम्- (लौ.) : पयो दधि घृतं चैव मधु च शर्करान्वितम् ।
पञ्चामृतं मयाऽऽनीतं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥
(वै.) ॐ पञ्चनद्यः सरस्वतीमपियन्ति सप्तोत्सः ।
सरस्वती तु पञ्चधासो देशेऽभवत्सरित् ॥ पञ्चामृतस्नानं सम० ।
शुद्धोदकस्नानम्- (लौ.) : शुद्धं यत्सलिलं दिव्यं गंगाजलसमं स्मृतम् ।
समर्पितं मया भक्त्या शुद्धस्नानाय गृह्यताम् ॥ स्नानार्थं शुद्धोदकं सम० ।
(वै.) ॐ शुद्धवालः सर्वशुद्धवालो मणिवालस्तऽआश्विनाः श्येतः श्येताक्षो रुणस्ते रुद्राय
पशुपतये कर्णा यामा अवालिप्ता रौद्रा नभो रूपाः पार्जन्याः । स्नानार्थं शुद्धोदकं सम० ।

वस्त्रम्- (लौ.) : शीतवातोष्णसंत्राणं लज्जाया रक्षणं परम् ।
देहालङ्करणं वस्त्रमतः शान्तिं प्रयच्छ मे ॥
(वै.) : ॐ तस्माद्यज्ञात् सर्व्वहुतऋच सामानिजज्ञिरे ।
छन्दाँसि जज्ञिरे तस्माद्यजुस्तस्मादजायत । वस्त्रोपवस्त्रञ्च सम० ।
यज्ञोपवीतम्- (लौ.) : यज्ञोपवीतं परमं पवित्रं प्रजापतेर्यत्सहजं पुरस्तात् ।
आयुष्यमग्र्यं प्रतिमुञ्च शुभ्रं यज्ञोपवीतं बलमस्तु तेजः ॥
(वै.) : ॐ तस्मादश्वाऽअजायन्त ये के चोभयादतः ।
गावो ह जज्ञिरे तस्मात्तस्माज्जाताऽअजावयः ॥ यज्ञोपवीतं सम० ।
चन्दनम्- (लौ.) : श्रीखण्डं चन्दनं दिव्यं गन्धाढ्यं सुमनोहरम् ।
विलेपनं सुरश्रेष्ठ ! चन्दनं प्रतिगृह्यताम् ॥
(वै.) : ॐ त्वां गन्धर्वा अखनँस्त्वामिन्द्रस्त्वां बृहस्पतिः ।
त्वामोषधे सोमोराजा त्विद्वान्यक्षमादमुच्यत ॥ चन्दनं सम० ।
अक्षतम्- (लौ.) : अक्षताश्च सुरश्रेष्ठ ! कुङ्कुमाक्ताः सुशोभिताः ।
मया निवेदिता भक्त्या गृहाण परमेश्वर ॥
(वै.) : ॐ अक्षन्मीमदन्तह्यवप्रियाऽअधूषत ।
अस्तोषत स्वभानवो विप्रानविष्टया मतीयोजान्विन्द्रते हरी । अक्षतं सम० ।
पुष्पाणि- (लौ.) : ॐ माल्यादीनि सुगन्धीनि मालत्यादीनि वै प्रभो ।
मयानीतानि पुष्पाणि गृहाण परमेश्वर ! ॥
(वै.) : ॐ यत्पुरुषं व्यदधुः कतिधाव्यकल्पयन् ।
मुखङ्किमस्यासीत्किम्बाहूकिमूरूपादा उच्येते ॥ पुष्पाणि सम० ।
पुष्पमाला- (लौ.) : ॐ माल्यादीनि सुगन्धीनि मालत्यादीनि वै प्रभो ।
मयानीतानि पुष्पाणि गृहाण परमेश्वर ! ॥
(वै.) : ॐ ओषधीः प्रतिमोदध्वं पुष्पवतीः प्रसूवरीः ।
अश्वा इव सजित्वरी वीरुधः पारयिष्णवः ॥ ॐ पुष्पमालां सम० ।
दूर्वा- (लौ.) : ॐ दूर्वाङ्कुरान् सुहरितानमृतान् मङ्गलप्रदान् ।
आनीतांस्तव पूजार्थं गृहाण परमेश्वर ! ॥

(वै.): ॐ काण्डात्काण्डाप्ररोहन्ती परुषः परुषस्परि ।
 एवानो दूर्वे प्रतनुसहस्रेण शतेन च ॥ ॐ दूर्वादलं सम० ।
 धूपः - (लौ.) : ॐ वनस्पतिरसोद्भूतो गन्धाढ्यो गन्ध उत्तमः ।
 आग्नेयः सर्वदेवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यताम् ॥
 (वै.): ॐ ब्राह्मणोऽस्यमुखमासीद् बाहूराजन्यः कृतः ।
 ऊरू तदस्य यद्वैश्यः पद्भ्यां शूद्रोऽअजायत ॥ धूपमाम्नापयामि ।
 दीपः - (लौ.) : ॐ साज्यञ्च वर्तिसंयुक्तं वह्निना योजितं मया ।
 दीपं गृहाण देवेश त्रैलोक्यतिमिरापहम् ॥
 (वै.): ॐ चन्द्रमा मनसो जातश्चक्षोः सूर्योऽअजायत ।
 श्रोत्राद्वायुश्च प्राणश्च मुखादग्निरजायत ॥ ॐ दीपं दर्शयामि ।
 नैवेद्यम् - (लौ.) : ॐ शर्कराखण्डखाद्यानि दधिक्षीरघृतानि च ।
 आहारं भक्ष्यभोज्यञ्च नैवेद्यं प्रतिगृह्यताम् ॥
 (वै.): ॐ नाभ्या आसीदन्तरिक्षं शीर्ष्णो द्यौः समवर्तत । पद्भ्यां
 भूमिर्दिशः श्रोत्रात्तथा लोकाँऽअकल्पयन् ॥ ॐ नैवेद्यं निवेदयामि ।
 ऋतुफलम् - (लौ.) : ॐ इदं फलं मया देव! स्थापितं पुरतस्तव ।
 तेन मे सफलावाप्तिर्भवेज्जन्मनि जन्मनि ॥
 (वै.): ॐ याः फलिनीर्याऽअफलाऽअपुष्पा याश्च पुष्पिणीः ।
 बृहस्पति प्रसूतास्तानो मुञ्चन्त्वहसः ॥ ऋतुफलं सम० ।
 ताम्बूलम् - (लौ.) : ॐ पूगीफलं महद् दिव्यं नागवल्लीदलैर्युतम् ।
 एलालवङ्गसंयुक्तं ताम्बूलं प्रतिगृह्यताम् ॥
 (वै.): ॐ यत्पुरुषेण हविषा देवा यज्ञमतन्वत ।
 वसन्तोऽस्यासीदाज्यं ग्रीष्मऽइध्मः शरद्धविः ॥ ताम्बूलं सम० ।
 दक्षिणा - (लौ.) : ॐ हिरण्यगर्भगर्भस्थं हेमबीजं विभावसोः ।
 अनन्तपुण्यफलदमतः शान्तिं प्रयच्छ मे ॥
 (वै.): ॐ हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेकऽआसीत् ।
 सदाधारपृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ दक्षिणाद्रव्यं सम० ।
 मन्त्रपुष्पाञ्जलिः (लौ.) : ॐ श्रद्धया सिक्तया भक्त्या हार्दप्रेम्णा समर्पितः ।
 मन्त्रपुष्पाञ्जलिश्चायं कृपया प्रतिगृह्यताम् ॥

(वै.) ॐ यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवास्तानि धर्माणि प्रथमान्यासन् ।
 तेहनाकं महिमानः सचन्त यत्र पूर्वे साध्याः सन्ति देवाः ॥ मन्त्रपुष्पाञ्जलिं सम० ।
 ॐ यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवास्तानि धर्माणि प्रथमान्यासन् ।
 ते ह नाकम्महिमानः सचन्त यत्र पूर्वे साध्याः सन्ति देवाः ॥
 ॐ राजाधिराजाय प्रसह्य साहिने नमो वयं वै श्रवणाय कुर्महे ।
 स मे कामान् काम कामाय मह्यं कामेश्वरो वैश्रवणो ददातु ॥
 कुबेराय वैश्रवणाय महाराजाय नमः ॥
 ॐ स्वस्ति साम्राज्यं भोज्यं स्वाराज्यं वैराज्यं पारमेष्ठ्यं राज्यं महाराज्यमाधि-
 पत्यमयं समन्तपर्यायी स्यात् सार्वभौमः सार्वायुष आन्तादापरार्थात् पृथिव्यै समुद्रपर्यन्ताया
 एकराडिति तदप्येषलोकोऽभिगीतो मरुतः परिवेष्टारो मरुत्स्यावसन गृहे । आवीक्षितस्य
 कामप्रेर्विश्वेदेवाः सभासद इति ॥
 ॐ विश्वतश्चक्षुरुत विश्वतोमुखो विश्वतोबाहुरुत विश्वतस्यात् ।
 सं बाहुभ्यां धमति सं पतत्रैर्द्यावाभूमी जनयन् देव एकः ॥
 ॐ तत्पुरुषाय विदाहे नारायणाय धीमहि तन्नो विष्णुः प्रचोदयात् ॥
 कायेन वाचा मनसेन्द्रियैर्वा बुद्ध्यात्मना वाऽनुसृतस्वभावात् ।
 करोमि यद्यत् सकलं परस्मै नारायणायेति समर्पयेत् ॥ पुष्पाञ्जलिं समर्पयामि ।
प्रदक्षिणा- ॐ ये तीर्थानि प्रचरन्ति सूकाहस्ता निषङ्गिणः ।
 तेषां सहस्रयोजनेव धन्वानि तन्मसि ॥
क्षमा-प्रार्थना
 मन्त्रहीनं क्रियाहीनं भक्तिहीनं जनार्दन । यत्पूजितं मया देव! परिपूर्णं तदस्तु मे ॥
 यदक्षरपदभ्रष्टं मात्राहीनं च यद्भवेत् । तत्सर्वं क्षम्यतां देव! प्रसीद परमेश्वर ॥
विसर्जनम्-
 यजमानहिताथार्थाय पुनरागमनाय च । गच्छन्तु च सुरश्रेष्ठाः स्वस्थानं परमेश्वर ॥
यजमान को आशीर्वाद-मन्त्र-
 अक्षतान् विप्रहस्तात् नित्यं गृह्णन्ति ये नराः । चत्वारि तेषां वर्धन्ते आयुः कीर्तिर्यशोबलम् ॥
 मन्त्रार्थाः सफलाः सन्तु पूर्णाः सन्तु मनोरथाः । शत्रूणां बुद्धिनाशोऽस्तु मित्राणामुदयस्तव ॥
श्रीवर्चस्वमायुमायुष्यमारोग्यमाविधात् पवमानं महीयते ।
धनं धान्यं पशुं बहुपुत्रलाभं शतसंवत्सरं दीर्घमायुः ॥ यजमान को आशीर्वादात्मक अक्षत दें ।
 ॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

अथ तर्पणविधिः

प्रातः सन्ध्यां कृत्वा गायत्र्या एकमेकमञ्जलिं दद्यात्। ततः सूर्याभिमुखमुत्तिष्ठन् वदेत्-
ॐ असावादित्यो ब्रह्मः। ॐ उद्वयं तमसस्परि स्वः पश्यन् उत्तरम्। देवं देवत्रा सूर्यमगन्तु
ज्योतिरुत्तमम्। ॐ उदुत्यं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः। दृशे विश्वाय सूर्यम्।

ॐ चित्रं देवानामुदगादनीकं चक्षुर्मित्रस्य वरुणस्याग्नेः। आप्राद्यावा पृथिवीऽअन्तरिक्षं
सूर्यऽआत्मा जगतस्तस्थुषश्च। तच्चक्षुर्देवहितं पुरस्ताच्छुक्रमुच्चरत्। पश्येम शरदः
शतं जीवेम शरदः शतं श्रुणुयाम शरदः शतं प्रब्रवाम शरदः शतमदीनाः स्याम शरदः
शतं भूयश्च शरदः शतात्।

इति प्रार्थयन् हस्ते ताम्रपात्रे जलं कुशत्रयं, यवान्नक्षतांश्च गृहीत्वा सङ्कल्पं कुर्यात्।
ततः संकल्पः-

ॐ विष्णुर्विष्णुर्विष्णु अद्येत्यादि.....शुभपुण्यतिथौ श्रुति-स्मृति-पुराणोक्त-
फल- प्राप्त्यर्थं परमेश्वरप्रीत्यर्थं देव-ऋषि-मनुष्य-पितृतर्पणमहं करिष्ये।

(ततः शिवसंकल्पसूक्तं पठेत्। ततो दक्षिणहस्त-अनामिकाया यज्ञोपवीतं धृत्वा निम्नमन्त्रं पठेत्।

ॐ पवित्रेस्थो वैष्णव्यो सवितुर्वः प्रसवऽउत्पुनाम्य छिद्रेण पवित्रेण सूर्यस्य
रश्मिभिः। तस्य ते पवित्रपते पवित्रपूतस्य यत्कामः पुनेतच्छक्रेयम्॥

तत आचम्य गायत्रीमन्त्रं त्रिवारं पठित्वा तज्जलमभिमन्त्र्य मुष्टिनिःसृतजलेन
कुशत्रयैः शिरः प्रभृति पादान्तं मार्जयेत्। शेषजलं भूमौ प्रक्षिपेत्। ततः सकृदाचम्य कुशत्रयं
पूर्वाग्र-आवाहनपात्रे स्थापयित्वा दक्षकरेण सम्पुटीकृत्य निम्नलिखितं मन्त्रं पठेत्।

आगच्छन्तु महाभागा विश्वेदेवा महाबलाः।

ये तर्पणेऽत्र विहिताः सावधाना भवन्तु ते॥

ॐ विश्वेदेवाः शृणुतेमं हवं मे ये अन्तरिक्षे य उपद्यविष्ट।

ये अग्निर्जिह्वा ऽउत वा यजत्राऽआसद्यास्मिन् बर्हिषि मादयध्वम्॥(यजु.३३-५३)

१. देवतर्पणम्-

(पूर्वाभिमुख बैठें, यज्ञोपवीत सव्य हो, दाहिना घुटना जमीन पर हो, अर्घपात्र में
चावल रखें, त्रिकुशा का अग्रभाग पूर्वाभिमुख हो, देवतीर्थ (अङ्गुली के अग्रभाग) से 1-1
जलाञ्जलि निम्नलिखित मन्त्र को पढ़ते हुए तर्पण करें)

ॐ ब्रह्मा तृप्यताम्। ॐ विष्णुस्तृप्यताम्। ॐ रुद्रस्तृप्यताम्। ॐ प्रजापतिस्तृप्यताम्।

ॐ देवास्तृप्यताम्। ॐ छन्दांसि तृप्यताम्। ॐ वेदास्तृप्यताम्। ॐ ऋषयस्तृप्यताम्।

ॐ पुराणाचार्यास्तृप्यताम्। ॐ गन्धर्वाचार्यास्तृप्यताम्। ॐ इतराचार्यास्तृप्यताम्।

ॐ सम्वत्सरः सावयवस्तृप्यताम्। ॐ देव्यस्तृप्यताम्। ॐ अप्सरसस्तृप्यताम्।

ॐ देवानुगास्तृप्यताम्। ॐ नागास्तृप्यताम्। ॐ सागरास्तृप्यताम्।

ॐ पर्वतास्तृप्यताम्। ॐ सरितस्तृप्यताम्। ॐ मनुष्यास्तृप्यताम्। ॐ यक्षास्तृप्यताम्।

ॐ रक्षांसि तृप्यताम्। ॐ पिशाचास्तृप्यताम्। ॐ सुपर्णास्तृप्यताम्। ॐ भूतानि

तृप्यताम्। ॐ पशवस्तृप्यताम्। ॐ वनस्पतयस्तृप्यताम्। ॐ ओषधयस्तृप्यताम्।

ॐ भूतग्रामचतुर्विधस्तृप्यताम्।

2. ऋषितर्पणम्- (पूर्व विधि से)

ॐ मरीचिस्तृप्यताम्। ॐ अत्रिस्तृप्यताम्। ॐ अङ्गिरास्तृप्यताम्।

ॐ पुलस्त्यस्तृप्यताम्। ॐ पुलहस्तृप्यताम्। ॐ क्रतुस्तृप्यताम्। ॐ विशिष्टस्तृप्यताम्।

ॐ प्रचेतास्तृप्यताम्। ॐ भृगुस्तृप्यताम्। ॐ नारदस्तृप्यताम्।

3. दिव्यमनुष्यतर्पणम्-

(उत्तराभिमुख होकर यज्ञोपवीत कण्ठ में धारण करें, गमछा भी कण्ठी की तरह हो,
घुटना जमीन पर न होवे, यव मिश्रित जल से त्रिकुशा को उत्तराग्र करके प्रजापति तीर्थ अर्थात्
दाहिने हाथ की कनिष्ठा के मूल से, 2-2 अञ्जलि जल दें)।

ततो निवीति (उपवीतं माला-इव कण्ठे धारणीयम्) उत्तराभिमुखावाहनकुशानुत्तराग्रान् कृत्वा
पुष्पाक्षतैरावाहयेत्। ॐ सनकाद्या सप्तदिव्यमनुष्याऽत्रागच्छत।

ततः भूमौ यवान् विकीर्य प्रजापतितीर्थेन (कनिष्ठाङ्गुलिमूलेन) निम्नलिखितान् दिव्यमनुष्यान्
प्रत्येकं द्विवारं तर्पयेत्।

ॐ सनकस्तृप्यताम्। (2) ॐ सनन्दनस्तृप्यताम्। (2) ॐ सनातनस्तृप्यताम्। (2)

ॐ कपिलस्तृप्यताम्। (2) ॐ आसुरिस्तृप्यताम्। (2) ॐ वोढुस्तृप्यताम्। (2) ॐ

पञ्चशिखस्तृप्यताम्। (2)

4. दिव्यपितृतर्पणम्-

(दक्षिणाभिमुख हो यज्ञोपवीत और गमछा दाहिने कन्धे पर धारण करें, बायाँ घुटना जमीन पर हो,
तिलाञ्जलि से त्रिकुशा को बीच से मोड़कर जड़ तथा अग्रभाग को तर्जनी और अँगुठे के मूल में
रखकर पितृतीर्थ अर्थात् दाहिने हाथ की तर्जनी और अँगुठ मूल से, 3-3 अञ्जलि जल दें)।

ततो द्विगुणीकृत्य कुशत्रयमूलाग्रेण अञ्जलिना (ताम्रपात्रेण वा) पितृतीर्थेन तर्पयेत्।

ॐ कव्यवाडनलस्तृप्यताम्। इदं सतिलं जलं (गङ्गाजलं वा) तस्मै स्वधा नमः॥ 3

ॐ सोमस्तृप्यताम्। इदं सतिलं जलं (गङ्गाजलं वा) तस्मै स्वधा नमः॥ 3

ॐ यमस्तृप्यताम्। इदं सतिलं जलं (गङ्गाजलं वा) तस्मै स्वधा नमः॥ 3
 ॐ अर्यमास्तृप्यताम्। इदं सतिलं जलं (गङ्गाजलं वा) तस्मै स्वधा नमः॥ 3
 ॐ अग्निष्वात्ताः पितरस्तृप्यन्ताम्। इदं सतिलं जलं तेभ्यः स्वधा नमः॥ 3
 ॐ सोमपाः पितरस्तृप्यन्ताम्। इदं सतिलं जलं (गङ्गाजलं वा) तेभ्यः स्वधा नमः॥ 3
 ॐ बर्हिषदः पितरस्तृप्यन्ताम्। इदं सतिलं जलं (गङ्गाजलं वा) तेभ्यः स्वधा नमः॥ 3
 (इति प्रत्येकं त्रिवारमञ्जलिदानम्)

5. यमतर्पणम्-

(विधि पूर्वोक्त दिव्यपितृतर्पणवत्)

ॐ यमाय नमः (3)। ॐ धर्मराजाय नमः(3)। ॐ मृत्यवे नमः (3)।
 ॐ अन्तकाय नमः (3)। ॐ वैवस्वताय नमः (3)। ॐ कालाय नमः (3)। ॐ
 सर्वभूतक्षयाय नमः (3)। ॐ औदुम्बराय नमः (3)। ॐ दधनाय नमः(3)। ॐ नीलाय
 नमः(3)। ॐ परमेष्ठिने नमः(3)। ॐ वृकोदराय नमः(3)। ॐ चित्राय नमः(3)। ॐ
 चित्रगुप्ताय नमः (3)।

6. मनुष्यपितृतर्पणम्

(पूर्वोक्त विधि से पितरों का आवाहन करें)।

ततोऽपसव्यः दक्षिणमुखः त्रिकुशान् दक्षिणाग्रं कृत्वा वामजानुं भूमौ निधाय तिल-
 तुलसी-पुष्पैः कव्यवाडनलादयो दिव्यपितृन्नावाहयेत्।
 ॐ कव्यवाडनलादयो दिव्यपितरोऽत्रागच्छत। ॐ वसवो रुद्रादित्याचार्या अत्रागच्छत।
 ॐ उशन्तस्त्वा निधीमह्युशन्तः समिधीमहि। उशन्नुशतऽआ वह पितृन् हविषेऽअत्तवे॥
 पितृनावाहयिष्ये, आवाह्य। ॐ आयन्तु नः पितरः सोम्यासोऽग्निष्वात्ताः पथिभिर्देवयानैः।
 अस्मिन् यज्ञे स्वधया मदन्तोऽधि ब्रुवन्तु तेऽवन्त्वस्मान्॥ (यजु.-19-58)
 उपर्युक्तेन मन्त्रेण पितृन् नमस्कृत्य कुशाग्रान् उत्तराभिमुखं कृत्वा ताम्रपात्रे तिलान् संस्थाप्य
 पितृतीर्थेन प्रत्येकं वारत्रयं तर्पयेत्।
 अमुक गोत्रोऽस्मत्पिता अमुकशर्मा वसुरूपस्तृप्यताम्। इदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः॥३
 अमुकगोत्रोऽस्मत्पितामह अमुकशर्मा रुद्ररूपस्तृप्यताम्। इदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः॥
 अमुकगोत्रोऽस्मत् प्रपितामह अमुकः वसुरूपस्तृप्यताम्। इदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः॥३
 अमुकगोत्रा अस्मत्माता अमुकी देवी वसुरूपा तृप्यताम्। इदं सतिलं जलं तस्यै स्वधा नमः॥३
 अमुकगोत्रा अस्मत्पितामही अमुकी देवी रुद्ररूपा तृप्यताम्। इदं सतिलं जलं तस्यै स्वधा नमः॥ ३
 अमुकगोत्रा अस्मत् प्रपितामही ... देवी आदित्यरूपा तृप्यताम्। इदं सतिलं जलं तस्यै स्वधा नमः॥ ३

द्वितीयगोत्रतर्पणम्-

अमुकगोत्रोऽस्मन्मातामह अमुकशर्मा अत्रागच्छत। इदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः॥
 अमुकगोत्रोऽस्मत् प्रमातामह अमुकशर्मा अत्रागच्छत। इदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः॥
 अमुकगोत्रोऽस्मत् वृद्धप्रमातामह अमुकः अत्रागच्छत। इदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः॥
 मन्त्रः-

आयन्तु नः पितरः सोम्यसोऽग्निष्वात्ताः पथिभिर्देवयानैः।

अस्मिन् यज्ञे स्वधया मदन्तोऽधि ब्रुवन्तु तेऽवन्त्वस्मान्॥ (यजु.-19-58)

इति मन्त्रं कृताञ्जलिः पठेत्।

मन्त्रः- ॐ उदीरतामवरऽउत्परासऽउन्मध्यमाः पितरः सोम्यासः।

असुं यऽईयुरवृकाऽऋतज्ञास्ते नोऽवन्तु पितरो हवेषु॥ (यजु.-19-49)

ततः परं निम्नलिखितैः नवभिर्मन्त्रैः पितृतीर्थेन तिलाञ्जलिना तर्पयेत्।

अमुकगोत्रोऽस्मत्पिता अमुकशर्मा वसुरूपस्तृप्यतामिदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः।

मन्त्रः- ॐ अङ्गिरसो नः पितरो नवग्वाऽअथर्वाणो भृगवः सोम्यासः।

तेषां वयं सुमतौ यज्ञियानामपि भद्रे सौमनसे स्याम॥ (यजु.-19-50)

अमुकगोत्रोऽस्मत्पिता अमुकशर्मा वसुरूपस्तृप्यतामिदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः।

मन्त्रः- ॐ आयन्तु नः पितरः सोम्यसोऽग्निष्वात्ताः पथिभिर्देवयानैः।

अस्मिन् यज्ञे स्वधया मदन्तोऽधि ब्रुवन्तु तेऽवन्त्वस्मान्॥ (यजु.-19-58)

अमुकगोत्रोऽस्मत्पिता अमुकशर्मा वसुरूपस्तृप्यतामिदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः।

मन्त्रः-

ॐ ऊर्जं वहन्तीरमृतं घृतं पयः कीलालं परिस्रुतम्। स्वधास्थ तर्पयत मे पितृन्॥

(यजु.-2-34)

अमुकगोत्रोऽस्मत्पितामहोऽमुकशर्मा रुद्ररूपस्तृप्यतामिदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः।

मन्त्रः- ॐ अक्षन् पितरोऽमीमदन्त पितरोऽतीतृपन्त पितरः पितरः शुन्धध्वम्॥

अमुकगोत्रोऽस्मत्पितामहोऽमुकशर्मा रुद्ररूपस्तृप्यतामिदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः।

मन्त्रः- ये चेह पितरो ये च नेह याँश्च विद्य याँऽ उ च न प्रविद्य।

त्वं वेत्थ यति ते जातवेदः स्वधाभिर्यज्ञं सुकृतं जुषस्व॥ (यजु.-19-67)

अमुकगोत्रोऽस्मत्पितामहोऽमुकशर्मा रुद्ररूपस्तृप्यतामिदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः।

मन्त्रः-

ॐ मधुवाताऽऋतायते मधुक्षरन्ति सिन्धवः। माध्वीर्नः सन्त्वोषधीः॥ (यजु.-13-27)

अमुकगोत्रोऽस्मत् प्रपितामहोऽमुकः आदित्यरूपस्तृप्यतामिदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः ।
मन्त्रः-

ॐ मधुनक्तमुतोषसो मधुमत्पार्थिवं रजः । मधुद्वौरस्तुनः पिता ॥ (यजु.-13-28)

अमुकगोत्रोऽस्मत् प्रपितामहोऽमुकः आदित्यरूपस्तृप्यतामिदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः ।
मन्त्रः-

ॐ मधुमान्नो वनस्पतिर्मधुमाँ २ऽअस्तु सूर्यः । माध्वीर्गावो भवन्तु नः ॥ (यजु.- 13-29)

अमुकगोत्रोऽस्मत् प्रपितामहोऽमुकः आदित्यरूपस्तृप्यतामिदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः ।
मन्त्रः-

ॐ पितृभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधा नमः पितामहेभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधा नमः प्रपितामहेभ्यः
स्वधायिभ्यः स्वधा नमः । अक्षन् पितरोऽमीमदन्त पितरोऽतीतृपन्तपितरः पितरः
शुन्धध्वम् ॥ (यजु.-19-36)

अमुकगोत्रोऽस्मत्पितृ-पितामह-प्रपितामहाः अमुकामुकशर्माणः तृप्यन्तामिदं जलं
यथाविभागं युष्मभ्यं स्वधा नमः । (एवं सर्वत्र त्रिवारं जलाञ्जलिदानं कर्तव्यम् ।)

पितृनमस्कारः-

ॐ नमो वः पितरो रसाय नमो वः पितरो शोषाय नमो वः पितरो जीवाय नमो वः पितरः
स्वधायै नमो वः पितरो घोराय नमो वः पितरो मन्यवे नमो वः पितरः पितरो नमो वो
गृहान्नः पितरो दत्त सतो वः पितरो देष्मैतद्वः पितरो वासऽआधत् ॥ (यजु.- 2-32)

मातृतर्पणम्-

अमुकगोत्राऽस्मन्माता अमुकीदेवी वसुरूपा तृप्यतामिदं जलं तस्यै स्वधा नमः ॥ 3 ॥

अमुकगोत्राऽस्मत्पितामही अमुकीदेवी रुद्ररूपा तृप्यतामिदं जलं तस्यै स्वधा नमः ॥ 3 ॥

अमुकगोत्राऽस्मत्प्रपितामही अमुकीदेवी आदित्यरूपा तृप्यतामिदं जलं तस्यै स्वधा नमः ॥ 3 ॥

(ततः समूहरूपेण मातृ-पितामही-प्रपितामहीभ्यः त्रिजलाञ्जलिं दद्यात् ।)

मातामहादितर्पणम्-

अमुकगोत्रोऽस्मन्मातामह अमुकशर्मा वसुरूपस्तृप्यतामिदं जलं तस्मै स्वधा नमः ॥ 3 ॥

अमुकगोत्रोऽस्मत् प्रमातामह अमुकशर्मा रुद्ररूपस्तृप्यतामिदं जलं तस्मै स्वधा नमः ॥ 3 ॥

अमुकगोत्रोऽस्मद् वृद्धप्रमातामह अमुकशर्मणे आदित्यरूपस्तृप्यतामिदं जलं तस्मै स्वधा नमः ॥ 3 ॥

(अत्रैव मन्त्रगुरु-श्वशुर-मातुल-ज्येष्ठकनिष्ठभ्राता-पितृव्यादीनां च स्व स्व गोत्रनामोच्चारणपूर्वकं
प्रत्येकमेकैकमञ्जलिना तर्पयेत् ।)

७. देवासुरयक्षनागादीनां तर्पणम्-

(सव्य विधि द्वारा तर्पण करे)

ततोपनिवीति (सव्यः) पूर्वाभिमुखः, पार्श्वे स्थितकुशाग्रान् पूर्वाभिमुखं कृत्वा देवतीर्थेन
एकैकमञ्जलिं जलं तर्पयेत् । अथ मन्त्रः-

देवासुरास्तथा यक्षा नागा गन्धर्वराक्षसाः । पिशाचा गुह्यकाः सिद्धाः कूष्माण्डास्तरवः खगाः ॥
जलेचरा भूनिलया वाय्वाधाराश्च जन्तवः । तृप्तिमेते प्रयान्त्वाशु महत्तेनाम्बुनाखिलाः ॥

८. नरकस्थितजीवतर्पणम्-

(अपसव्य विधि से)

ततोऽपसव्यः दक्षिणाभिमुखः कुशमूलाग्रान् एकीकृत्य पितृतीर्थेन निम्नमन्त्रं पठित्वा एकाञ्जलिं
सतिलं जलं दद्यात् ।

नरकेषु समस्तेषु यातनासु च ये स्थिताः । तेषामाप्यायनायै तद् दीयते सलिलं मया ॥

येऽबान्धवाबान्धवाश्च येऽज्यजन्मनिबान्धवाः । तेतृप्तिमखिलायान्तु यश्चास्मत्तोऽभिवाञ्छति ॥

ये मे कुले लुप्तपिण्डाः पुत्रदारविवर्जिताः । तेषां हि दत्तमक्षय्यमिदमस्तु तिलोदकम् ॥

आब्रह्मस्तम्बपर्यन्तं देवर्षिपितृमानवाः । तृप्यन्तु पितरः सर्वे मातृमातामहादयः ॥

अतीतकुलकोटीनां सप्तद्वीपनिवासिनाम् । आब्रह्मभुवनाल्लोकादिदमस्तु तिलोदकम् ॥

वस्त्रनिष्पीडनम्-

(गमछा को चार तह करके तिल जल रखकर निम्नलिखित मन्त्र पढ़कर बायें तरफ
निचोड़ें) आवाहनकुशत्रयमञ्जलिकुशत्रयं च द्विगुणितं कृत्वा पात्रे क्षिपेत् ।

मन्त्रः-

ये के चास्मत् कुले जाता अपुत्राः गोत्रिणो मृताः ।

ते गृह्णन्तु मया दत्तं वस्त्रनिष्पीडितोदकम् ॥

भीष्मतर्पणम्-

(भीष्मपितामह हेतु कुशोदक द्वारा पितृतीर्थ से तर्पण करें)

भीष्मपितामहस्य कृते पितृतीर्थेन कुशोदकेन तर्पयेत् ।

व्याघ्रपादसगोत्राय सकृत्प्रवराय च । अपुत्राय ददाम्येतत्सलिलं भीष्मवर्मणे ॥

भीष्मः शान्तनवो वीरः सत्यवादी जितेन्द्रियः ।

आभिरद्भिर्वाप्नोतु पुत्रपौत्रोचितां क्रियाम् ॥

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०८० / पृ.सं. 131)

ततः सव्यः पूर्वाभिमुखः आचम्य गायत्र्या ऋष्यादिकं विन्यस्य यथाशक्ति गायत्रीजपं कुर्यात् ।

१. सूर्यार्घ्यदानम्-

(अर्घ्यपात्र को स्वच्छ कर पूर्वाभिमुख सव्य हो निम्नलिखित मन्त्रद्वारा सूर्यार्घ्य देवें)

नमो विवस्वते ब्रह्मन् ! भास्वते विष्णुतेजसे ! । जगत्सवित्रे शुचये सवित्रे कर्मदायिने ।।
तत्पश्चात् परित्रमा करते हुए दिशाओं एवं उनके अधिष्ठित देवों को नमन करें ।

ॐ प्राच्यै नमः, ॐ इन्द्राय नमः । ॐ आग्नेयै नमः । ॐ अग्नये नमः । ॐ दक्षिणायै नमः । ॐ यमाय नमः । ॐ नैऋत्यै नमः । ॐ निऋतये नमः । ॐ प्रतीच्यै नमः । ॐ वरुणाय नमः । ॐ वायव्यै नमः । ॐ वायवे नमः । ॐ उदीच्यै नमः । ॐ कुबेराय नमः । ॐ ऐशान्यै नमः । ॐ ईशानाय नमः । ॐ ऊर्ध्वायै नमः । ॐ ब्रह्मणे नमः । ॐ अधरायै नमः । ॐ अनन्ताय नमः ।

(इस प्रकार परिक्रमा के अनन्तर निम्नलिखित मन्त्र से १-१ अञ्जलि देवें ।)

ॐ ब्रह्मणे नमः । ॐ अग्नये नमः । ॐ पृथिव्यै नमः । ॐ ओषधिभ्यो नमः । ॐ वाचे नमः । ॐ वाचस्पतये नमः । ॐ महद्भ्यो नमः । ॐ विष्णवे नमः । ॐ अद्भ्यो नमः । ॐ अपाम्पतये नमः । ॐ वरुणाय नमः ।

समर्पणम्-

ॐ अनेन यथाशक्तिकृतेन देवर्षिमनुष्यपितृतर्पणाख्येन कर्मणा भगवान् पितृस्वरूपी-जनार्दन-वासुदेवः प्रीयतां न मम । ॐ तत्सद् ब्रह्मर्पणमस्तु । ततः प्रार्थनामन्त्रः-

ॐ नमस्ते विष्णुरूपाय नमस्ते ब्रह्मरूपिणे । सहस्ररश्मये नित्यं नमस्ते सर्वतेजसे ।।
नमस्ते रुद्रवपुषे नमस्ते भक्तवत्सले । जगत्सवामिन्नमस्तेऽस्तु दिव्यचन्दनरूपधृक् ।।
पद्मनाभ ! नमस्तेऽस्तु कुण्डलाङ्गदभूषित ! । नमस्ते सर्वलोकेश ! सुप्तानां सप्रबोधक ! ।।
सत्यदेव ! नमस्तेऽस्तु प्रसीद मम भास्कर ! । दिवाकर ! नमस्तेऽस्तु प्रभाकर ! नमोऽस्तुते ।।

ॐ हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे भूतस्यजातः पतिरेकऽआसीत् ।

सदाधारपृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम ।।

प्रमादात् कुर्वतां कर्म प्रच्यवेताध्वरेष यत् । स्मरणादेव तद्विष्णोः सम्पूर्णं स्यादिति श्रुतिः ।।
यस्य स्मृत्या च नामोक्त्या तपोयज्ञक्रियादिषु । न्यूनं सम्पूर्णतां याति सद्यो वन्दे तमच्युताम् ।।
यत्पादपङ्कजस्मरणात् यस्य नामजपादपि । न्यूनं कर्म भवेत् पूर्णं तं वन्दे साम्बमीश्वरम् ।।

ॐ विष्णवे नमः । ॐ विष्णवे नमः । ॐ विष्णवे नमः ।

॥ ततो विसर्जनम् ॥ ॥ इति तर्पण-विधिः ॥

पितृदोषविमुक्तये प्रत्यहं पितृतर्पणं कर्तव्यम् । अथवा वर्षे आश्विनकृष्णपक्षे आवश्यकमेव पितृतर्पणं विधेयम् । अनेन सन्तुष्टा पितरः सुखं शान्तिं समृद्धिञ्च प्रयच्छन्ति । तथा अतर्पिताः पितरः शरीरात् रुधिरं पिबन्ति ।

अथ पुरश्चरणविचारः

तत्रादौ पुरश्चरणे स्थलनिर्णयः -

पर्वताग्रे नदीतीरे बिल्वमूले जलाशये । गोष्ठे देवालयेऽश्वत्ये उद्याने तुलसीवने ।।
पुण्यक्षेत्रे गुरोः पार्श्वे चित्तैकाग्रस्थलेऽपि च । पुरश्चरणकृन्मन्त्री सिद्धत्येव विशेषतः ।।
काशीपुरी च केदारो महाकालोऽथ नासिकम् । त्र्यम्बकञ्च महाक्षेत्रं पञ्च द्वीपा इमे भुवि ।।
यज्ञागारे गवां गोष्ठे देवतायतनेषु च । पुण्यस्थानेषु सर्वेषु गङ्गातीरे विशेषतः ।।

अर्थात् ऊपर्युक्तस्थलेषु कृतं पुरश्चरणम् अनुष्ठानादिकं सिद्धिदं पुष्कलफलदायकञ्च भवति । अतः ग्रहाणां सर्वदोषोपद्रवशान्तये ऊपर्युक्तस्थलेषु मध्ये कतमस्मिन् स्थले अनुष्ठानादिकं विधेयमिति विशेषः ।

अथ पुरश्चरणे कालनिर्णयः -

ज्येष्ठाषाढौ भाद्रपदं पौषञ्च मलमासकम् । गुरुभार्गवमौह्यादि वर्जयेच्च प्रयत्नतः ।।
अङ्गारशनिवारञ्च व्यतिपातञ्च वैधृतीम् । अष्टमीं नवमीं षष्ठीं चतुर्थीञ्च त्रयोदशीम् ।।
चतुर्दशीममावाश्यां प्रदोषञ्च तथा निशाम् । यामाग्निरुद्रसर्पेन्द्रवसुश्रवणजन्मभम् ।।
मेष-कर्क-तुला-कुम्भ-मकरालिकलग्नकम् । सर्वाण्येतानि वर्ज्यानि पुरश्चरणकर्मणि ।।
चन्द्रतारानुकूल्ये च शुक्लपक्षे विशेषतः । पुरश्चरणकं कुर्यान्मन्त्रसिद्धिः प्रजायते ।।
अपि च -

यदा वा जायते श्रद्धा यदा वित्तञ्च पुष्कलम् ।

दक्षिणावर्तगे सूर्यं कुर्यान्न तु मलिम्लुचे ।।

रोगोपद्रवोपशान्त्यर्थं केचन विचाराः-

रोगानां त्रिविधत्वं शास्त्रेषु उपलभ्यन्ते । यथा कर्मजा रोगाः, दोषोद्भवाः रोगाः, कर्मदोषोद्भवाश्च रोगाः । यदा औषधादिभक्षणेन ये रोगाः न शम्यन्ति तेषामुपशमनं धर्माचरण-दान-जप-होमार्चनादिभिः सम्भवतीति शास्त्रकाराणामभिमतम् । तद्यथा -

रोगाः कर्मोद्भवाः केचित् केचिदोषसमुद्भवाः । कर्मदोषोद्भवाः केचित् एवं रोगास्त्रिधा स्मृताः ।।
ये रोगाः नैव शम्यन्ति कृते ह्यौषधकर्मणि । धर्मणैवोपशाम्यन्ति ते रोगाः कर्मजाः स्मृताः ।।
प्रायश्चित्तेऽपि विहिते न शाम्यति विनौषधम् । ये दृष्टहेतुसम्भूतास्ते रोगाः दोषजाः स्मृताः ।।
येषां सर्वात्मना हानिर्भवत्युपर्यैर्न केवलैः । न केवलौषधैर्वापि रोगास्ते कर्मदोषजा ।।
पूर्वजन्मकृतं पापं व्याधिरूपेण बाधते । तत्शान्तिरोषधैर्दानैर्जपहोमार्चनादिभिः ।।
असाध्यस्यापि रोगस्य प्रायश्चित्तं समाचरेत् । सर्वरोगविनाशाय जपः कार्यो विशेषतः ।।

॥ हरिः ॐ ॥

अथ वर्धापन-विधिः

तत्रादौ वर्धापनकालनिर्णयो लिख्यते- वर्धापनं वर्षाभ्यन्तरे प्रतिमासं जन्मतिथौ कर्त्तव्यम् । वर्षानन्तरं प्रतिवर्षं जन्मतिथावेव कर्त्तव्यमिति धर्मशास्त्रीया व्यवस्था । तिथिद्वैधे यत्र जन्मक्षयोगः सा एव तिथिग्राह्या । दिनद्वये जन्मनक्षत्रयोगसत्त्वासत्त्वयोरौदयिकी द्विमुहूर्त्ताधिका तिथिरेव ग्राह्या । द्विमुहूर्त्तन्यूनत्वे पूर्वातिथिस्तथा जन्ममासस्य अधिमासत्वे शुद्धमासे प्रत्याब्दिक-वर्धापनविधिः प्रतिपालनीय नत्वाधिके मासे इति ।

अथ संक्षेपेण वर्धापनविधिर्लिख्यते । आयुराभिवृद्ध्यर्थं वर्षप्रवेशतिथौ वर्षवृद्धि-कर्म करिष्ये इति सङ्कल्प्य तिलोद्वर्त्तनपूर्वकं तिलोदकेन स्नात्वा तिलकादिकं विधाय गुरुं सम्पूज्य अक्षतादि-यथोपलब्धसामग्रिभिः निम्नलिखितक्रमेण देवताः प्रपूजयेत् ।

तत्रादौ स्वस्त्ययनादिकं विधाय कुलदेवतायै नमः इत्यनेन कुलदेवतामावाह्य ततः जन्मनक्षत्रं-पितरौ-प्रजापतिं-भानुं-विघ्नेशं-मार्कण्डेयं-व्यासं-जामदग्न्यारामं-अश्वत्थामानं-कृपं-बलिं-प्रह्लादं-हनुमन्तं-बिभीषणं-षष्ठीञ्च नाम्नैव आवाह्य प्रपूजयेत् । पूजनं पञ्चोपचारेण षोडशोपचारेण वा कर्त्तव्यम् । तद्यथा-

आवाहनम्- लौकिकम् : आगच्छन्तु सुरश्रेष्ठ ! भवन्तवत्र स्थिराः समे ।

यावत्पूजां करिष्यामि तावत्तिष्ठन्तु सन्निधौ ॥

वैदिकम्-: ॐ सहस्रशीर्षाः पुरुषः सहस्राक्षः सहस्रपात् ।

सभूमिं सर्वतस्पृत्वात्यतिष्ठद्दशाङ्गुलम् ॥ आवाहनार्थं पुष्पं सम० ।

देव्याः- ॐ अम्बेऽम्बिकेऽम्बालिके न मा नयति कश्चन ।

ससस्त्यश्वकः सुभद्रिकां काम्पीलवासिनीम् ॥ आवाहनार्थं पुष्पाक्षतान् सम० ।

आसनम्- लौ. : अनेकरत्नसंयुक्तं नानामणिगणान्वितम् ।

इमं हेममयं दिव्यमासनं प्रतिगृह्यताम् ॥ पुष्पासनं सम० ॥

(वै.) : ॐ पुरुषऽएवेद् सर्वं यद् भूतं यच्च भाव्यम् ।

उतामृतत्वस्येशानो यदन्नेनातिरोहति ॥

प्रतिष्ठा -(लौ.) अस्यै प्राणाः प्रतिष्ठन्तु अस्यै प्राणाः क्षरन्तु च ।

अस्यै देवत्वमर्चायै मामहेति च कश्चन ॥ प्राणप्रतिष्ठापूर्वकं नमस्करोमि ।

(वै.) : ॐ मनोजूतिर्जुषतामाज्यस्य बृहस्पतिर्यज्ञमिमं तनोत्विरिष्टं

यज्ञं समिमं दधातु । विश्वेदेवास इहमादयन्तामौ ३ प्रतिष्ठ ॥

पाद्यम्- (लौ.) : ॐ गङ्गोदकं निर्मलञ्च सर्वसौगन्ध्य संयुतम् ।

पादप्रक्षालनार्थाय दत्तं ते प्रतिगृह्यताम् ॥

(वै.) : ॐ एतावानस्य महिमातो ज्यायाँश्च पुरुषः ।

पादोऽस्य विश्वाभूतानि त्रिपादस्यामृतं दिवि ॥ पाद्यं सम० ॥

अर्घ्यम्- (लौ.) : गन्धपुष्पाक्षतैर्युक्तं मध्ये सम्पादितं मया ।

गृहाण भगवन् देव ! प्रसन्नो वरदो भव ॥

(वै.) : ॐ त्रिपादूर्ध्वऽउदैत्पुरुषः पादोऽस्येहाभवत्पुनः ।

ततो व्विष्वङ् व्यक्रामत्साशनानशनेऽभि ॥ अर्घ्यं सम० ॥

आचमनम्- (लौ.) : कपूरिण सुगन्धेन वासितं स्वादु-शीतलम् ।

तोयमाचमनीयार्थं गृहाण परमेश्वर ॥

(वै.) : ॐ ततोव्विराडजायत व्विराजोऽधिपूरुषः ।

सजातोऽत्यरिच्यत पश्चाद्भूमिमथो पुरः ॥ आचमनीयं जलं सम० ।

जलस्नानम्- (लौ.) मन्दाकिन्यास्तु यद्वारि सर्वपापहरं शुभम् ।

तदिदं कल्पितं देव स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥

(वै.) : ॐ तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः सम्भृतं पृषदाज्यम् ।

पशूस्ताँश्चक्रे वायव्या नारण्या ग्राम्याश्च ये ॥ स्नानीयं जलं सम० ।

दुग्धस्नानम्- (लौ.) : कामधेनुसमुद्भूतं सर्वेषां जीवनं परम् ।

पावनं यज्ञहेतुश्च पयः स्नानार्थमर्पितम् ॥

(वै.) : ॐ पयः पृथिव्यां पयऽओषधीषु पयो दिव्यन्तरिक्षे पयोधाः ।

पयस्वतीः प्रदिशः सन्तु मह्यम् ॥ पयः स्नानं सम० ।

दधिस्नानम्-(लौ.) : पयसस्तु समुद्भूतं मधुराम्लं शशिप्रभम् ।

दध्यानीतं मया देव ! स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥

(वै.) : ॐ दधिक्राव्णोऽअकारिषं जिष्णोरश्वस्य वाजिनः ।

सुरभि नो मुखाकरत्प्रणऽआयूँ षितारिषत् । दधिस्नानं सम० ।

घृतस्नानम्- (लौ.) : नवनीतं समुत्पन्नं सर्वसन्तोषकारकम् ।
घृतं तुभ्यं प्रदास्यामि स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥
(वै.) : ॐ घृतं मिमिक्षे घृतमस्य योनिर्घृते श्रितो घृतं वस्य धाम ।
अनुष्वधमा वह मादयस्व स्वाहा कृतं वृषभवक्षि हव्यम् ॥ घृतस्नानं सम० ।
मधुस्नानम् (लौ.) : पुष्परेणुसमुद्भूतं सुस्वादु मधुरं मधु ।
तेजः पुष्टिकरं दिव्यं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥
(वै.) : ॐ मधु वाता ऋतायते मधु क्षरन्ति सिन्धवः ।
माध्वीर्नः सन्त्वोषधीः । मधु नक्तमुतोषसो मधुमत्पार्थिवं रजः ।
मधुघौरस्तु नः पिता । मधुमान्नो वनस्पतिर्मधुमाँरऽस्तु सूर्यः माध्वीर्गावो
भवन्तु नः ॥ मधुस्नानं समर्पयामि ।
शर्करास्नानम् (लौ.) : इक्षुरससमुद्भूतां शर्करां पुष्टिदां शुभाम् ।
मलापहारिकां दिव्यां स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ।
(वै.) : ॐ अपां रसमुद्वयसं सूर्ये सन्तं समाहितम् । अपां रसस्य
योरसस्तं वो गृह्णाम्युतममुपयाम गृहीतोसीन्द्रायत्वा जुष्टं गृह्णाम्येष ते योनि-
रिन्द्राय त्वा जुष्टतमम् । शर्करास्नानं समर्पयामि ।
पञ्चामृतस्नानम्- (लौ.) : पयो दधि घृतं चैव मधु च शर्करान्वितम् ।
पञ्चामृतं मयाऽऽनीतं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥
(वै.) ॐ पञ्चनद्यः सरस्वतीमपियन्ति सप्तोत्सः ।
सरस्वती तु पञ्चधासो देशेऽभवत्सरित् ॥ पञ्चामृतस्नानं सम० ।
शुद्धोदकस्नानम्- (लौ.) : शुद्धं यत्सलिलं दिव्यं गंगाजलसमं स्मृतम् ।
समर्पितं मया भक्त्या शुद्धस्नानाय गृह्यताम् ॥ स्नानार्थं शुद्धोदकं सम० ।
(वै.) ॐ शुद्धवालः सर्वशुद्धवालो मणिवालस्तऽआश्विनाः श्येतः श्येताक्षो रुणस्ते रुद्राय
पशुपतये कर्णा यामा अवालिप्ता रौद्रा नभो रूपाः पार्जन्याः । स्नानार्थं शुद्धोदकं सम० ।
वस्त्रम्- (लौ.) : शीतवातोष्णसंत्राणं लज्जाया रक्षणं परम् ।
देहालङ्करणं वस्त्रमतः शान्तिं प्रयच्छ मे ॥

(वै.) : ॐ तस्माद्यज्ञात् सर्वहुतऋच सामानिजज्ञिरे ।
छन्दाँसि जज्ञिरे तस्माद्यजुस्तस्मादजायत । वस्त्रोपवस्त्रञ्च सम० ।
यज्ञोपवीतम्- (लौ.) : यज्ञोपवीतं परमं पवित्रं प्रजापतेर्यत्सहजं पुरस्तात् ।
आयुष्यमग्र्यं प्रतिमुञ्च शुभ्रं यज्ञोपवीतं बलमस्तु तेजः ॥
(वै.) : ॐ तस्मादश्वाऽअजायन्त ये के चोभयादतः ।
गावो ह जज्ञिरे तस्मात्तस्माज्जाताऽअजावयः ॥ यज्ञोपवीतं सम० ।
चन्दनम्- (लौ.) : श्रीखण्डं चन्दनं दिव्यं गन्धाढ्यं सुमनोहरम् ।
विलेपनं सुरश्रेष्ठ ! चन्दनं प्रतिगृह्यताम् ॥
(वै.) : ॐ त्वां गन्धर्वा अखनँस्त्वामिन्द्रस्त्वां बृहस्पतिः ।
त्वामोषधे सोमोराजा व्विद्वान्यक्षमादमुच्यत ॥ चन्दनं सम० ।
अक्षतम्- (लौ.) : अक्षताश्च सुरश्रेष्ठ ! कुङ्कुमाक्ताः सुशोभिताः ।
मया निवेदिता भक्त्या गृहाण परमेश्वर ॥
(वै.) : ॐ अक्षन्नमीमदन्तह्यवप्रियाऽअधूषत ।
अस्तोषत स्वभानवो विप्रानविष्टया मतीयोजान्विन्द्रते हरी । अक्षतं सम० ।
पुष्पाणि- (लौ.) : ॐ माल्यादीनि सुगन्धीनि मालत्यादीनि वै प्रभो ।
मयानीतानि पुष्पाणि गृहाण परमेश्वर ! ॥
(वै.) : ॐ यत्पुरुषं व्यदधुः कतिधाव्यकल्पयन् ।
मुखङ्किमस्यासीत्किम्बाहूकिमूरूपादा उच्येते ॥ पुष्पाणि सम० ।
पुष्पमाला- (लौ.) : ॐ माल्यादीनि सुगन्धीनि मालत्यादीनि वै प्रभो ।
मयानीतानि पुष्पाणि गृहाण परमेश्वर ! ॥
(वै.) : ॐ ओषधीः प्रतिमोदध्वं पुष्पवतीः प्रसूवरीः ।
अश्वा इव सजित्वरी व्वीरुधः पारयिष्णवः ॥ ॐ पुष्पमालां सम० ।
दूर्वा- (लौ.) : ॐ दूर्वाङ्कुरान् सुहरितानमृतान् मङ्गलप्रदान् ।
आनीतांस्तव पूजार्थं गृहाण परमेश्वर ! ॥
(वै.) : ॐ काण्डात्काण्डाप्ररोहन्ती परुषः परुषस्परि ।
एवानो दूर्वे प्रतनुसहस्रेण शतेन च ॥ ॐ दूर्वादलं सम० ।

धूपः - (लौ.) : ॐ वनस्पतिरसोद्भूतो गन्धाढ्यो गन्ध उत्तमः ।
 आग्नेयः सर्वदेवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यताम् ॥
 (वै.) : ॐ ब्राह्मणोऽस्यमुखमासीद् बाहूराजन्यः कृतः ।
 ऊरू तदस्य यद्वैश्यः पद्भ्यां शूद्रोऽजजायत ॥ धूपमाग्रापयामि ।
 दीपः-(लौ.) : ॐ साज्यञ्च वर्त्तिसंयुक्तं वह्निना योजितं मया ।
 दीपं गृहाण देवेश त्रैलोक्यतिमिरापहम् ॥
 (वै.) : ॐ चन्द्रमा मनसो जातश्चक्षोः सूर्योऽजजायत ।
 श्रोत्राद्वायुश्च प्राणश्च मुखादग्निरजायत ॥ ॐ दीपं दर्शयामि ।
 नैवेद्यम्-(लौ.) : ॐ शर्कराखण्डखाद्यानि दधिकक्षीरघृतानि च ।
 आहारं भक्ष्यभोज्यञ्च नैवेद्यं प्रतिगृह्यताम् ॥
 (वै.) : ॐ नाभ्या आसीदन्तरिक्षं शीर्ष्णो द्यौः समवर्तत ।
 पद्भ्यां भूमिर्दिशः श्रोत्रात्तथा लोकाँऽऽकल्पयन् ॥ ॐ नैवेद्यं निवेदयामि ।
 ऋतुफलम्-(लौ.) : ॐ इदं फलं मया देव! स्थापितं पुरतस्तव ।
 तेन मे सफलावाप्तिर्भवेज्जन्मनि जन्मनि ॥
 (वै.) : ॐ याः फलिनीर्याऽअफलाऽअपुष्या याश्च पुष्पिणीः ।
 बृहस्पति प्रसूतास्तानो मुञ्चन्त्वँ हसः ॥ ऋतुफलं सम० ।
 ताम्बूलम्-(लौ.) : ॐ पूगीफलं महद् दिव्यं नागवल्लीदलैर्युतम् ।
 एलालवङ्गसंयुक्तं ताम्बूलं प्रतिगृह्यताम् ॥
 (वै.) : ॐ यत्पुरुषेण हविषा देवा यज्ञमतन्वत ।
 वसन्तोऽस्यासीदाज्यं ग्रीष्मऽइध्मः शरद्धविः ॥ ताम्बूलं सम० ।
 दक्षिणा- (लौ.) : ॐ हिरण्यगर्भगर्भस्थं हेमबीजं विभावसोः ।
 अनन्तपुण्यफलदमतः शान्तिं प्रयच्छ मे ॥
 (वै.) : ॐ हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेकऽआसीत् ।
 सदाधारपृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ दक्षिणाद्रव्यं सम० ।
 मन्त्रपुष्पाञ्जलिः (लौ.) : ॐ श्रद्धया सिक्तया भक्त्या हार्दप्रेम्णा समर्पितः ।
 मन्त्रपुष्पाञ्जलिश्चायं कृपया प्रतिगृह्यताम् ॥

(वै.) ॐ यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवास्तानि धर्माणि प्रथमान्यासन् ।
 तेहनाकं महिमानः सचन्त यत्र पूर्वं साध्याः सन्ति देवाः ॥ मन्त्रपुष्पाञ्जलिं सम० ।
 षष्ठ्यै दधिभक्तनैवेद्यं समर्पयेत् । पूजान्ते प्रार्थना-
 चिरञ्जीवी यथा त्वं भो ! भविष्यामि तथा मुने ।
 रूपवान्वित्तवांश्चैव श्रियायुक्तश्च सर्वदा ॥
 मार्कण्डेयनमस्तेऽस्तु सप्तकल्पान्तजीवन ।
 आयुरारोग्यसिद्ध्यर्थं प्रसीद भगवन् मुने ॥
 चिरञ्जीवी यथा त्वं तु मुनीनां प्रवरो द्विज ! ।
 कुरुष्व मुनिशार्दूल ! तथा मां चिरजीविनम् ॥
 मार्कण्डेयमहाभाग ! सप्तकल्पान्तजीवन ।
 आयुरारोग्यसिद्ध्यर्थमस्माकं वरदो भव ॥
 अथ षष्ठीप्रार्थना-
 जय देवि ! जगन्मातर्जगदानन्दकारिणि ।
 प्रसीद मम कल्याणि नमस्ते षष्ठीदेवते ॥
 त्रैलोक्ये यानि भूतानि स्थावराणि चराणि च ।
 ब्रह्मविष्णुशिवैः सार्धं रक्षां कुर्वन्तु तानिमे ॥
 ततस्तिलगुडमिश्रं पयः पिबेत् । तन्मन्त्रः-
 सतिलंगुडसंमिश्रमञ्जल्यर्धमितं पयः ।
 मार्कण्डेयाद्वरं लब्ध्वा पिबाम्यायुर्विवृद्धये ॥
 क्वचित् पूजितषोडशदेवताभ्यो नाम्ना प्रत्येकमष्टाविंशतिसंख्यकतिलहोमस्यापि विधानं
 प्राप्यते । तदनन्तरमावाहितदेवानां विसर्जनं, यज्ञाचार्यादाशीर्वादग्रहणम् । ततो यथेष्टं
 विप्रभोजनं, तेभ्यो दक्षिणादानञ्च दद्यादिति संक्षेपेण वर्धापनविधिः प्रदर्शितः ।
 जन्मदिवसे पालनीयाः केचन नियमाः-
 खण्डनं नखकेशानां मैथुनाध्वगमौ तथा ।
 आमिषं कलहं हिंसां वर्षवृद्धौ विवर्जयेत् ॥
 मृते जन्मनि सङ्क्रान्तौ श्राद्धे जन्मदिने तथा ।
 अस्पृश्यस्पर्शने चैव नस्नायादुष्णावारिणा ॥
 ॥ हरिः ॐ ॥

अथ काकविष्ठापतन-शान्तिविचारः-

आश्रयस्थो यदा काको विष्ठां सम्पद्यते यदि।
क्षीरवृक्षसमारूढस्तस्य सिद्धिरनेकधा ॥१॥
शुक्लवृक्षसमारूढो विष्ठां सम्पद्यते यदा।
तस्य लक्ष्मीः क्षयं याति त्रिभिर्मासैर्न संशयः ॥२॥
निरालम्बो^१ यदा काको विष्ठां सम्पद्यते यदि।
शिरसि पतति यस्य षण्मासस्तस्य मृत्युदः ॥३॥
स्कन्धे वा यदि वा पृष्ठे विष्ठा पतति यस्य चेत्।
भ्रातृकष्टं भवेत्तस्य अथवा देहनाशनम् ॥४॥
बाह्वोः पतति विष्ठा तु मित्रनाशो भवेत्तदा।
कुक्षौ पुत्रान्निहन्त्याशु उदरे रोगमादिशेत् ॥५॥
गुह्ये पतति यस्यैव पुत्रनाशो भवेत्तदा।
ऊरुषु जानुनोर्यस्य काकविष्ठा प्रपद्यते ॥६॥
तद्ब्रह्मनस्य नाशः स्याद्भयं राज्ञः सकाशतः।
चरणे प्रपतेद्यस्य देशत्यागो भवेत्तदा ॥७॥
निरालम्बो यदा काको विष्ठां श्वेतां करोति चेत्।
उत्तरतः पूर्वमायाति शत्रुनाशो भवेत्तदा ॥८॥
याम्याः परां दिशि याति कृष्णां विष्ठां प्रपद्यते।
अब्दाभ्यन्तरतो मृत्युः सर्वनाशो भवेत्तदा ॥९॥
यस्याङ्गे प्रपतेद्विष्ठा सचैलं स्नानमाचरेत्।
वस्त्रत्यागो भवेत्तस्य सद्यः शक्तिं करोति सः ॥१०॥
धेनुरेका च दातव्या सर्वालङ्कारशोभिता।
पञ्चरत्नं च दातव्यं दक्षिणा चापि शक्तितः ॥११॥
सतिलैर्मधुभिर्होमो ह्यष्टोत्तरशतं चरेत् ॥

1. उद्धीयमानः आधाररहितः काकः।

अथ काकविष्ठाशान्तिप्रयोगः-

ॐ अद्येत्यादि अमुकगोत्रः अमुकशर्माहं मम अमुकाङ्गे काकविष्ठा-
पतनजनित-दुष्टदोषोपशान्त्यर्थं सचैलस्नानं करिष्ये तथा स्वस्तिवाचनादिपूर्वकं
गणेशादि-षोडशमातृकापूजनं, कलशपूजनं, नवग्रहपूजनं च करिष्ये।

ततः सचैलं स्नात्वा स्नानवस्त्राणि परित्यज्य अन्यवासः परिधाय
पूर्वोक्तेन विधिना स्वस्तिवाचनादि पूर्वाङ्गपूजनं विधाय (रक्षाविधानं कृत्वा) वेद्यां
पञ्चभूस्कारपूर्वकम् अग्निं प्रतिष्ठाप्य वरदनामाग्निम् आवाह्य, ब्रह्मोपवेशनादि-
पर्युक्षणान्तं कर्म कृत्वा आज्येन आधाराज्याहुतिः हुत्वा (मधु-तिल-सर्पिभिः
अष्टोत्तरशतम्, काकविष्ठाशान्तिमन्त्रेण जुहुयात्)। तद्यथा-

काकविष्ठा-शान्तिमन्त्रः - ॐ हिरिटी भिरीटि काकचाण्डालाय स्वाहा।
अनेन मन्त्रेण १०८ जुहुयात्। पुनः नाममन्त्रेण (काकाय स्वाहा इति नाममन्त्रेण) दिक्
१० आहुतिं कुर्यात्। ॐ अंशुभ्यो नमः स्वाहा अनेन १०, ॐ श्वपचेभ्यो नमः स्वाहा
१०, ॐ वायसेभ्यो नमः स्वाहा १०, ॐ पतङ्गेभ्यो नमः स्वाहा १०, ॐ पापरोगिभ्यो
नमः स्वाहा १० आहुतिं कुर्यात्। उत्तरतन्त्रं समाप्य स्वशक्त्या दक्षिणाञ्च दद्यात्।
तिलपात्रदानविधिना तिलपात्रदानं कुर्यात्।

माषान्नदानम्- ॐ अद्येत्यादि अमुकगोत्रः अमुकराशिः अमुकशर्माऽहं
मम अमुक अङ्गे काकविष्ठापतन-शान्तिनिमित्तक-दुष्टदोषोपशान्तये च इदं सद्रव्यं
माषान्नम् अमुकगोत्राय अमुकशर्मणे ब्राह्मणाय तुभ्यमहं सम्प्रददे।

प्रार्थना- **यस्मान्मधुवधे काले विष्णुदेहसमुद्भवाः।**

पितृणां तृप्तिदा माषा अतः शान्तिं प्रयच्छ मे ॥

यदि शक्तः स्यात्तदा सप्तशतीपाठं कुर्यात्। जलजन्तुभ्योऽन्नं दद्यात्।
अभिषेकमन्त्रेण कलशोदकैर्यजमानस्य मार्जनं कृत्वा-रक्षाबन्धन-तिलकमन्त्रपाठादि
समापयेत्। ततः ब्राह्मणेभ्यः भोजनं दक्षिणादानं च कुर्यात्। एवं कृते तद्दोषपरिहारो
भवति।

॥ इति काकविष्ठापतनशान्तिः ॥

केचन मन्त्रप्रयोगाः -

तत्रादौ विद्यावर्धकमन्त्रप्रयोगः- (1)-

ॐ नमो ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं वद वद वाग्वादिनी बुद्धिं वर्धय ॐ ह्रीं नमः स्वाहा ॥
मन्त्रस्यास्य अष्टोत्तरसहस्रसंख्यकजपः ग्रहणावसरे क्रियते तदा अयं सिद्धो भवति । तदनन्तरं
अष्टोत्तरशतं प्रतिदिनं जपः कर्तव्यः । अनेन अनुदिनमभ्यस्ता विद्या वृद्धिं गच्छति ।

विद्यावर्धकमन्त्रप्रयोगः- (2)

ॐ ह्रीं श्रीं माम वद वद वाग्वादिनी भगवती सरस्वती ऐं नमः स्वविद्यां देहि मम ह्रीं
सरस्वती स्वाहा ॥

मन्त्रस्यास्य अष्टोत्तरसहस्रसंख्यकजपः ग्रहणावसरे कर्तव्यः । तदनन्तरं एकविंशतिदिनं यावत्
त्रिकालं अष्टोत्तरशतसंख्यक सश्रद्धं जपः कर्तव्यः । ततोऽनुदिनं अष्टोत्तरशतसंख्यकजपकर्म
विद्याविवृद्धये सिद्धिदायकं भवति ।

धनवर्धकमन्त्रप्रयोगः- (3)

ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं श्रीं क्लीं श्रीं लक्ष्मी मम गृहे धनं पूर्य पूर्य चिन्तां दूर्य दूर्य स्वाहा ॥
मन्त्रस्यास्य अष्टोत्तरसहस्रसंख्यकजपः चतुर्विंशति दिनं यावत् क्रियते तदा मन्त्रोऽयं सिद्धिं गच्छति ।
तदनन्तरमनुदिनं धनविवृद्धये मालात्रयं जपः कर्तव्यः । सात्विकाचरणेन सह अस्य प्रयोगः कर्तव्यः ।

पत्निप्राप्त्यर्थं वैदिकमन्त्रप्रयोगः- (4)

ॐ आगच्छत आगतस्य नाम गृह्णाम्यायतः । इन्द्रस्य वृत्रघ्नो नन्वे वासवस्य शतक्रतोः ॥
येन सूर्या सावित्रीमश्विनोहतुः पथा । तेन मामब्रवीद् भगो जायामा वहतादिति ॥
यस्तेऽङ्कुशो वसुदानो बृहन्निद्र हिरण्ययः । तेना जनीयते जायां मह्यं धेहि शचिपते ॥
अथर्ववेदे अष्टमेऽनुवाके 6/82/1,2,3 ।

अस्य चतुःपञ्चाशतसहस्रजपेन तद्दशांशहवनतर्पणमार्जनेन मनोनुकूला पत्निप्राप्तिर्भवति ।

पत्नीप्राप्त्ये पौराणिकमन्त्रप्रयोगः- (5)

ॐ पत्नीं मनोरमां देहि मनोवृत्तानुसारिणीम् । तारिणीं दुर्गसंसारसागरस्य कुलोद्भवाम् ॥
मन्त्रस्यास्य “दुर्गासप्तशती” मन्त्रैः सम्पुटितैः पाठैः मनोनुकूलापत्नी प्राप्यते । पाठसंख्या-
निर्द्धारणं जातकस्य जन्मपत्रस्थपत्नीसुखबाधकग्रहोपरि आधारितमस्ति ।

मनोनुकूलपतिप्राप्तये वैदिकमन्त्रप्रयोगः- (6)

ॐ त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिम्पतिवेदनम् । ऊर्वारुकमिव बन्धनादितोमुक्षीय मामुतः ॥
अस्य मन्त्रस्यानुष्ठानेन (सश्रद्धं शिवाचनेन रुद्राभिषेकेन च) प्राप्ते काले मनोनुकूलपतिप्राप्तिर्भवति ।

मनोनुकूलपतिप्राप्तये पौराणिकमन्त्रप्रयोगः- (7)

ॐ कात्यायिनि! महामाये ! महायोगिन्यधीश्वरि !
नन्दगोपसुतं देवि ! पतिं मे कुरु ते नमः ॥

अस्य मन्त्रस्यानुष्ठाने भगवत्याः जगदम्बायाः सम्मुखं दीपं प्रज्वाल्य कमलाक्षमालया
एकपञ्चाशतसहस्रसंख्यकं जपकर्म कर्तव्यम् । तदनन्तरं तद्दशांशहवनं-मार्जनं-ब्राह्मणभोजनं-
दक्षिणादानञ्च मनोनुकूलपतिप्राप्तये कर्तव्यम् ।

कुपथगामी पति/पत्नीवशीकरणमन्त्रप्रयोगः- (8)

ॐ कामातुरे काममेखले विद्योषिणि नीललोचने ।
अमुकं मे वश्यं कुरु कुरु ह्रीं स्वाहा ॥

अत्र अमुकस्थाने पत्न्या वा पत्युर्नामोल्लेखः कर्तव्यः । सुमुहूर्ते प्रारभ्य चतुर्विंशति-
सहस्रसंख्यकं जपकर्म भगवतीं पञ्चोपचारैः प्रपूज्य कर्तव्यम् ।

कुपथगामी पति/पत्नीवशीकरणवैदिकमन्त्रप्रयोगः- (9)

ॐ यथा नकुलो विच्छिद्य संदधात्यहिं पुनः ।
एवा कामस्य विच्छिन्नं सन्धेहि वीर्यावति ॥

अस्य जपसंख्या चतुर्विंशतिसहस्रमस्ति । विधानं विमृश्य कर्तव्यम् ।

॥ अथशारदोक्तमहामृत्युञ्जयजपविधिः ॥

ॐ अस्य श्रीमहामृत्युञ्जयमन्त्रस्य वसिष्ठऋषिः अनुष्टुप्छन्दः श्रीत्र्यम्बकरुद्रो देवता श्रीं बीजं ह्रीं
शक्तिः मम यजमानस्य वा शरीरे सवारिष्ट निवृत्तिपूर्वकसकलमनोरथसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः ।
अथ ऋष्यादिन्यासः

ॐ वसिष्ठऋषये नमः शिरसि । अनुष्टुप्छन्दसे नमः मुखे । श्रीत्र्यम्बकरुद्र देवतायै नमः हृदये ।
श्रीं बीजाय नमः गुह्ये । ह्रीं शक्तये नमः पादयोः ॥

अथ करन्यासः

ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः त्र्यम्बकं ॐ नमो भगवते रुद्राय शूलपाणये स्वाहा अङ्गुष्ठाभ्यां नमः ।
ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः यजामहे ॐ नमो भगवते रुद्राय अमृतमूर्तये मां जीवय जीवय तर्जनीभ्यां स्वाहा ।
ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः सुगन्धिम्मुष्टिवर्धनम् ॐ नमो भगवते रुद्राय चन्द्रशिरसे जटिने
स्वाहा मध्यमाभ्यां वषट् ।

ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः उर्वारुकमिव बन्धनात् ॐ नमो भगवते रुद्राय त्रिपुरान्तकाय हां
ह्रीं अनामिकाभ्यां हुम् ।

ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः मृत्योर्मुक्षीय ॐ नमो भगवते रुद्राय त्रिलोचनाय ऋग्यजुः
साममन्त्राय कनिष्ठिकाभ्यां वौषट् ।

ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः मामृतात् ॐ नमो भगवते रुद्राय अग्नित्रयाय ज्वल ज्वल मां
रक्ष रक्ष अघोरास्त्राय करतलकरपृष्ठाभ्यां फट् ।

एवं हृदयादि०

ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः त्र्यम्बकं ॐ नमो भगवते रुद्राय शूलपाणये स्वाहा हृदयाय नमः ।
ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः यजामहे ॐ नमो भगवते रुद्राय अमृतमूर्तये मां जीवय जीवय शिरसे स्वाहा ।
ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः सुगन्धिमुष्टिवर्धनम् ॐ नमो भगवते रुद्राय चन्द्रशिरसे जटिने
स्वाहा शिखायै वषट् ।
ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः उर्वारुकमिव बन्धनात् ॐ नमो भगवते रुद्राय त्रिपुरान्तकाय हां
ह्रीं कवचाय हूं ।
ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः मृत्योर्मुक्षीय ॐ नमो भगवते रुद्राय त्रिलोचनाय ऋग्यजुः
साममन्त्राय नेत्रत्रयाय वौषट् ।
ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः मामृतात् ॐ नमो भगवते रुद्राय अग्नित्रयाय ज्वल ज्वल मां रक्ष
रक्ष अधोरास्त्राय अस्त्राय फट् ॥

॥ अथ वर्णन्यासः ॥

ॐ त्र्यं नमः दक्षिणचरणाय । बं नमः कं नमः यं नमः जां नमः दक्षिणचरणसन्धिचतुष्केषु । मं नमः
वामचरणाय । हे नमः सं नमः गं नमः धिं नमः वामचरणसन्धिचतुष्केषु । पुं नमः गुह्ये । ष्टिं नमः
आधारे । वं नमः जठरे । ङं नमः हृदये । नं नमः कण्ठे । ॐ नमः दक्षिणकराग्रे । उं नमः रुं नमः
कं नमः मि नमः दक्षिणकरसन्धिचतुष्केषु । वं नमः वामकराग्रे । वं नमः धं नमः नां नमः मं नमः
वामकरसन्धिचतुष्के । त्यो नमः वदने । मुं नमः ओष्ठयोः । क्षीं नमः घ्राणयोः । यं नमः दृशोः । मां
नमः श्रवणयोः । मुं नमः भ्रुवोः । तां नमः शिरसि । पदन्यासः । त्र्यम्बकं शिरसि । यजामहे भ्रुवोः ।
सुगन्धि दृशोः । पुष्टिवर्धनम् मुखे । उर्वारुकं गण्डयोः । इव हृदये । बन्धनात्-जठरे, मृत्योर्-गुह्ये ।
मुक्षीय-उर्वोः । मा जानुनोः । अमृतात् पादयोः ॥

अथ ध्यानम्

हस्ताभ्यां कलशद्वयामृतरसेराप्लवयन्तं शिरो, द्वाभ्यां तो दधत्तं मृगाऽक्षवलये द्वाभ्यां वहन्तं परम् ।
अंकन्यस्तकरद्वयामृतघट कैलाशकान्तं शिवम्, स्वच्छाम्भोजगतं नवेन्दुमुकुटाभान्तं त्रिनेत्रं भजे ॥१॥
इति ध्यात्वा मानसोपचारैः सम्पूज्य पूर्ववत् मालापूजनं पूर्ववत् मूलमन्त्र जपेत् ॥

॥ मन्त्रस्वरूपम् ॥

हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिमुष्टिवर्धनम् । उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्यो-
र्मुक्षीय मामृतात् भूर्भुवः स्वरो जूं सः हौं ओम् ॥ १ ॥

जपान्ते प्रार्थना-

मृत्युञ्जय! महारुद्र! त्राहि मां शरणागतम् । जन्ममृत्युजरारोगैः पीडितं कर्मबन्धनैः ॥ १ ॥
तावकस्त्वद्गतप्राणस्त्वच्चित्तोऽहं सदा मृड । इति विज्ञाप्य देवेशं जपेन्मन्त्रं त्र्यम्बकम् ॥ २ ॥

बालस्य दृष्टिदोषादौ रक्षाविधिः- भस्म गृहीत्वाऽभिमन्त्रयेत् -
वासुदेवो जगन्नाथः पूतनातर्जुनो हरिः । रक्षंतु त्वरितं बालं मुंच मुंच कुमारकम् ॥
कृष्ण रक्ष शिशुं शंखमधुकैटभमर्दन । प्रातः संगवमध्याह्ने सायान्हे मुंच संध्ययोः ॥
महानिशि सदा रक्ष कंसारिष्टनिषूदन । महोरगान् पिशाचांश्च ग्रहान्मातृगणांस्तथा ॥
बालग्रहान्विशेषेण छिंधि छिंधि महाभयान् । त्राहि त्राहि हरे नित्यं त्वद्रक्षाभूषितं शिशुम् ॥
इति भस्माभिमन्त्रयैव भूषयेत्तेन भस्मना । शिरो ललाटाद्यंगेषु रक्षां कुर्याद्यथाविधि ॥
रक्ष रक्ष महादेव नीलग्रीव जटाधर । ग्रहैस्तु सहितो रक्ष मुंच मुंच कुमारकम् ॥
अमुं मन्त्रं भूर्जपत्रे विलिख्य तत्पत्रं बालस्य दक्षिणभुजे बन्धीयात् ।
बालरोदनपरिहारार्थं यंत्रमुक्तं मयूखे
षड्मलमध्ये ह्रींकारस्तन्मध्ये शिशोर्नाम विलिख्य षट्कोणेषु - ॐ लुलुव स्वाहा' इति
मंत्रषडक्षराणि विलिख्य तद्बहिर्नेमिवद्वत्तद्वयं विलिख्य तद्बहिर्धोमुखैरर्धचंद्रावेष्टय
यंत्रदेवताभ्यो नमः' इति षोडशोपचारैः संपूज्य बालहस्ते बन्धीयात्
(बालग्रहशांत्यादिकं शांत्यादिग्रंथे द्रष्टव्यम्)

इति बालस्य रक्षाविधिः ॥

अथ बगलामुखी मन्त्र जपविधिः (मेरु तंत्रोक्त)

विनियोगः

' ॐ अस्य श्रीबगलामुखीमन्त्रस्य नारदऋषिः बृहतीछन्दः बगलामुखीदेवता शत्रूणां स्तम्भनार्थं
जपे विनियोगः ।

षडङ्गन्यासः-

ॐ ह्रीं हृदयाय नमः, ॐ बगलामुखि शिरसे स्वाहा, ॐ सर्वदुष्टानां शिखायै वषट्, ॐ वाचं
मुखं पदं स्तम्भय कवचाय हुम्, ॐ जिहवां कीलय नेत्रत्रयाय वौषट्, ॐ बुद्धिं विनाशय ह्रीं
ॐ स्वाहा अस्त्राय फट् ॥

षडङ्गन्यासः

ह्रीं हृदयाय नमः, ॐ बगलामुखि शिरसे स्वाहा, ॐ सर्वदुष्टानां शिखायै वषट्, ॐ वाचंमुखं
पदं स्तम्भय कवचाय हुं, ॐ जिहवां कीलय नेत्रत्रयाय वौषट्, ॐ बुद्धिं विनाशय ह्रीं ॐ
स्वाहा अस्त्राय फट् ।

अथ मन्त्रः

॥ ॐ ह्रीं बगलामुखि सर्वदुष्टानां वाचं मुखं पदं जिह्वां स्तम्भय कीलय बुद्धिं विनाशय
ह्रीं ॐ स्वाहाः ॥

नक्षत्रसम्बन्धिनो वृक्षाः

ज्योतिषशास्त्रं लोकोपकारकं शास्त्रमस्तीत्यत्र नास्ति कश्चित् संशीतिलेशः। जन्मपत्रमाध्यमेन यथा जातकस्य प्रतिकूलतानिवृत्यर्थं तस्य प्रतिकूलग्रहस्य निन्दारणं कृत्वा तदनुकूलताप्राप्तये तस्य मन्त्रजपेन, तस्य पदार्थस्य दानेन तस्य ग्रहस्य व्रतेन, हवनादिषु तस्य ग्रहस्य समिधया हवनादिना च तद्ग्रहबाधायाः निवृत्तिः भवति, तथैव नक्षत्रादीनां शान्तिप्रसङ्गे नक्षत्र-सम्बन्धिवृक्षाणामपि विद्यते किमपि वैशिष्ट्यम् । सुखैश्वर्यादीनां प्राप्तये नक्षत्रसम्बन्धिवृक्षाणां ज्ञानमपि नितान्तम् अपेक्षितं भवति । यतः कश्चिज्जनः स्वजन्मनक्षत्रसम्बन्धिवृक्षाणां सेवनं छेदन-भक्षणादिविधिना करोति तदा सः स्वजीवने सुखैश्वर्यादिकं नैव प्राप्नोति । जन्मनक्षत्रसम्बन्धिनः वृक्षाः सर्वदा पालनीयाः पूजनीयाः संवर्धनीयाश्च भवन्ति । तद्यथा रघुनाथसूरिविरचिते भोजन-कुतुहलाख्ये ग्रन्थे-

अथ वक्ष्यामि नक्षत्रवृक्षानागमचोदितान् ।

पूजनात् पुण्यदांश्चैव वर्धनात् पालनादपि ॥

विषदुधधत्रीतरुहेमदुग्धाजम्बुस्तथा खादिरकृष्णवंशाः ।

अश्वत्थनागौ च वटः पलाशः प्लक्षस्तथाम्बष्ठतरुः क्रमेण ॥

बिल्वार्जुनौ चैव बिकङ्कतोऽथ सकेसराः शम्बरसर्जवञ्जुलाः ।

सपानसार्काश्च शमीकदम्बाः तथाग्निम्बौ मधुकडुमश्च ॥

अमी नक्षत्रदैवत्या वृक्षाः स्युः सप्तविंशतिः ।

अश्विन्यादिक्रमादेशामेषा नक्षत्रपद्धतिः ॥

यस्त्वेतेषामात्मजन्मर्क्षभाजां मर्त्यः कुर्याद् भेषजादीन् मदान्धः ।

तस्यायुष्यं श्रीः कलत्रञ्च पुत्राः नश्यन्त्येषां वर्धते वर्धनाद्यैः ॥

एतेषाम् अश्विन्यादिसप्तविंशतिनक्षत्रवृक्षाणां देवताः अपि ते एव भवन्ति ये नक्षत्राणां

देवताः कथिताः विद्यन्ते । इदानीं प्रसङ्गात् नक्षत्रवृक्षाणां तदधिपानाञ्चोल्लेखः क्रियते । तद्यथा-

क्र. सं.	नक्षत्रनाम	देवताः	वृक्षाः	क्र. सं.	नक्षत्रनाम	देवताः	वृक्षाः
१	अश्विनी	अश्विनीकुमार	विषदुः	१५.	स्वातिः	वायुः	अर्जुनः
२	भरणी	यम	धत्री	१६.	विशाखा	शक्राग्निः	विकङ्कतः
३	कृत्तिका	अग्नि	हेमदुग्धा	१७	अनुराधा	मित्र	केसरः
४	रोहिणी	धातृ	जम्बू	१८.	ज्येष्ठा	इन्द्र	शम्बरः
५	मृगशिरा	चन्द्रमाः	खादिर	१९.	मूल	निर्ऋति	सर्ज

६	आर्द्रा	रुद्रः	कृष्णखादिरः	२०.	पू.षा.	क्षीरः	वञ्जुलः
७	पुनर्वसु	अदितिः	वंशः	२१.	उ.षा.	विश्वेदेवा	पानकः
८	पुष्य	ईज्यः	अश्वत्थः	२२.	श्रवणा	विधिः	अर्कः
९	अश्लेषा	सर्पः	नागः	२३.	धनिष्ठा	गोविन्द	शमी
१०	मघा	पितरः	वटः	२४.	शतभिषा	वसु	कदम्बः
११	पू.फा.	भगः	पलाशः	२५.	पू.भा.प.	अजचरण	आम्रः
						सूर्यविशेषः	
१२	उ.फा.	अर्यमा	प्लक्षः	२६.	उ.भा.प.	अहिर्बुध्न्य	निम्बः
१३	हस्त	रविः	अम्बष्ठः	२७.	रेवती	पूषा	महुआ
१४.	चित्रा	त्वाष्ट्रा	बिल्वः				

गृहस्य चतुर्दिक्षु वृक्षफलम्-

वृक्षाः दुग्धसकटकाश्च फलिनस्त्याज्या गृहाद् दूरतः

शस्ते चम्पकपाटले च कदली जातीतथा केतकी ।

यामादूर्ध्वमशेषवृक्ष सुरजा छाया न शस्ता गृहे

पाश्वर्वे कस्य हरे रवीशपुरतो जैानानु चण्ड्याः क्वचिद् ॥

वास्तुराजवल्लभ-

अर्थात् दुग्धवाले वृक्ष, काँटेदार वृक्ष, फूलवाले वृक्ष, घर के समीप सुखदायक नहीं माने गये हैं । चम्पा, गुलाब, केला, चमेली, केतकी का वृक्ष शुभदायक माना गया है । एक प्रहर दिन (सूर्योदय के ३ घंटे) के पश्चाद् भी घर पर किसी वृक्ष की छाया शुभदायक नहीं मानी गई है । ब्रह्मा के मंदिर के पार्श्व भाग में, विष्णु, शिव, सूर्य मन्दिर के सामने, जैन-मन्दिर के पीछे किसी भी देवी मन्दिर के किसी भाग में गृह बनाना शुभदायक नहीं माना गया है ।

॥ हरिः ॐ ॥

अथ प्रातःस्मरणीयगणेशस्तोत्रम्

ॐ प्रणम्य शिरसा देवं गौरीपुत्रं विनायकम् ।
भक्तावासं स्मरेन्नित्यमायुष्कामार्थसिद्धये ॥१॥
प्रथमं वक्रतुण्डञ्च एकदन्तं द्वितीयकम् ॥
तृतीयं कृष्णपिङ्गाक्षं गजवक्त्रं चतुर्थकम् ॥२॥
लम्बोदरं पञ्चमञ्च षष्ठं विकटमेव च ॥
सप्तमं विघ्नराजञ्च धूम्रवर्णं तथाष्टमम् ॥३॥
नवमं भालचन्द्रञ्च दशमन्तु विनायकम् ॥
एकादशं गणपतिं द्वादशन्तु गजाननम् ॥४॥
द्वादशैतानि नामानि त्रिसन्ध्यं यः पठेन्नरः ॥
नास्ति विघ्नभयं तस्य सर्वसिद्धिं लभेद् ध्रुवम् ॥५॥
विद्यार्थी लभते विद्यां धनार्थी लभते धनम् ॥
पुत्रार्थी लभते पुत्रान् मोक्षार्थी लभते गतिम् ॥६॥
जपेद् गणपतिस्तोत्रं षड्भिर्मासैः फलं लभेत् ॥
संवत्सरेण सिद्धिञ्च लभते नात्र संशयः ॥७॥
अष्टभ्यो ब्रह्मणेभ्यश्च लिखित्वा यः समर्पयेत् ॥
तस्य विद्या भवेत् सद्यो गणेशस्य प्रसादतः ॥८॥

श्रीनारदपुराणे सङ्कष्टनाशनं नाम गणेशस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

अथनवग्रहस्तोत्रम्

जपाकुसुमसंकाशं काश्यपेयं महाद्युतिम् ।
तमोऽरिं सर्वपापघ्नं प्रणतोऽस्मि दिवाकरम् ॥१॥
दधिशङ्खतुषाराभं क्षीरोदारणवसम्भवम् ॥
नमामि शशिनं सोमं शम्भोर्मुकुटभूषणम् ॥२॥
धरणीगर्भसम्भूतं विद्युत्कान्तिसमप्रभम् ॥
कुमारं शक्तिहस्तं तं मङ्गलं प्रणमाम्यहम् ॥३॥
प्रियङ्गुकलिकाश्यामं रूपेणाप्रतिमं बुधम् ॥
सौम्यं सौम्यगुणोपेतं तं बुधं प्रणमाम्यहम् ॥४॥
देवानां च ऋषीणां च गुरुं काञ्चनसंनिभम् ॥
बुद्धिभूतं त्रिलोकेशं तं नमामि बृहस्पतिम् ॥५॥
हिमकुन्दमृणालाभं दैत्यानां परमं गुरुम् ॥
सर्वशास्त्रप्रवक्तारं भार्गवं प्रणमाम्यहम् ॥६॥
नीलाञ्जनसमाभासं रविपुत्रं यमाग्रजम् ॥
छायामार्त्तण्डसम्भूतं तं नमामि शनैश्चरम् ॥७॥
अर्धकायं महावीर्यं चन्द्रादित्यविमर्दनम् ॥
सिंहिकागर्भसम्भूतं तं राहुं प्रणमाम्यहम् ॥८॥
पलाशपुष्पसङ्काशं तारकाग्रहमस्तकम् ॥
रौद्रं रौद्रात्मकं घोरं तं केतुं प्रणमाम्यहम् ॥९॥

इति व्यासमुखोद्गीतं यः पठेत् सुसमाहितः ॥ दिवा वा यदि वा रात्रौ विघ्नशान्तिर्भविष्यति ॥१०॥

नरनारीनृपाणाञ्च भवेद्दुःस्वप्ननाशनम् ॥ ऐश्वर्यमतुलं तेषामारोग्यं पुष्टिवर्धनम् ॥११॥

ग्रहनक्षत्रजाः पीडास्ताडकाग्निमुद्भवाः ॥ ताः सर्वाः प्रशमं यान्ति व्यासो ब्रूते न संशयः ॥

॥ महर्षिव्यासविरचितं नवग्रहस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

नवग्रहाणां समिधाः-अर्कः पलाशः खदिरो ह्यपामार्गश्च पीपलः ।

उदुम्बरः शमी दूर्वा कुशाश्च समिधः क्रमात् ॥

याज्ञवल्क्यसंहिता-१/३०२

अथ कनकधारास्तोत्रम्

अङ्गं हरेःपुलकभूषणमाश्रयन्ति
 भृङ्गाङ्गनेव मुकुलाभरणं तमालम् ।
 अङ्गीकृताखिलविभूतिरपाङ्गलीला
 माङ्गल्यदाऽस्तु मम मङ्गलदेवतायाः ॥११॥
 मुग्धा मुहुर्विदधती वदने मुरारेः
 प्रेमत्रपाप्रणिहितानि गतागतानि ।
 माला दृशोर्मधुकरीव महोत्पले या
 सा मे श्रियं दिशतु सागरसम्भवायाः ॥१२॥
 विश्वामरेन्द्रपदविभ्रमदानदक्ष-
 मानन्दहेतुरधिकं मुरविद्विषोऽपि ।
 ईषन्निषीदतु मयि क्षणमीक्षणार्ध-
 मिन्दीवरोदरसहोदरमिन्दिरायाः ॥१३॥
 आमीलिताक्षमधिगम्य मुदा मुकुन्द-
 मानन्दकन्दमनिमेषमनङ्गतन्त्रम् ।
 आकेकरस्थितकनीनिकपक्ष्मनेत्रं
 भूत्यै भवेन्मम भुजङ्गशयाङ्गनायाः ॥१४॥
 बाह्वन्तरे मधुजितः श्रितकौस्तुभे या
 हारावलीव हरिनीलमयी विभाति ।
 कामप्रदा भगवतोऽपि कटाक्षमाला
 कल्याणमावहतु मे कमलालयायाः ॥१५॥
 कालाम्बुदालिललितोरसि कैटभारे-
 धाराधरे स्फुरति या तडिदङ्गनेव ।
 मातुः समस्तजगतां महनीयमूर्ति-
 भद्राणि मे दिशतु भार्गवनन्दनायाः ॥१६॥

प्राप्तं पदं प्रथमतः किल यत्प्रभावान्-
 माङ्गल्यभाजि मधुमाथिनि मन्मथेन ।
 मय्यापतेत्तदिह मन्थरमीक्षणार्धं
 मन्दालसं च मकरालयकन्यकायाः ॥१७॥
 दद्यादयानुपवनो द्रविणाम्बुधारा-
 मस्मिन्नकिञ्चनविहङ्गशिशौ विषण्णे ।
 दुष्कर्मघर्ममपनीय चिराय दूरं
 नारायणप्रणयिनीनयनाम्बुवाहः ॥१८॥
 इष्टा विशिष्टमतयोऽपि यया दयार्द्र-
 दृष्ट्यात्रिविष्टपपदं सुलभं लभन्ते ।
 दृष्टिः प्रहृष्टकमलोदरदृष्टिरिष्टां
 पुष्टिं कृषीष्ट मम पुष्करविष्टरायाः ॥१९॥
 गीर्देवतेति गरुडध्वजसुन्दरीति
 शाकम्भरीति शशिशेखरवल्लभेति ।
 सृष्टिस्थितिप्रलयकेलिषु संस्थितायै
 तस्यै नमस्त्रिभुवनैकगुरोस्तरुण्यै ॥१०॥
 श्रुत्यै नमोऽस्तु शुभकर्मफलप्रसूत्यै
 रत्यै नमोऽस्तु रमणीयगुणार्णवायै ।
 शक्त्यै नमोऽस्तु शतपत्रनिकेतनायै
 पुष्ट्यै नमोऽस्तु पुरुषोत्तमवल्लभायै ॥११॥
 नमोऽस्तु नालीकनिभाननायै नमोऽस्तु दुग्धोदधिजन्मभूत्यै ।
 नमोऽस्तु सोमामृतसोदरायै नमोऽस्तु नारायणवल्लभायै ॥१२॥
 सम्पत्कराणि सकलेन्द्रियनन्दनानि
 साम्राज्यदानविभवानि सरोरुहाक्षि ।
 त्वद्वन्दनानि दुरिताहरणोद्यतानि
 मामेव मातरनिशं कलयन्तु मान्ये! ॥१३॥

यत्कटाक्षसमुपासनाविधिः सेवकस्य सकलार्थसम्पदः ।
सन्तनोति वचनाङ्गमानसैस्त्वां मुरारिहृदयेश्वरीं भजे ॥१४॥
सरसिजनिलये सरोजहस्ते धवलतमांशुकगन्धमाल्यशोभे ।
भगवति ! हरिवल्लभे ! मनोज्ञे ! त्रिभुवनभूतिकरि ! प्रसीद मह्यम् ॥१५॥
दिग्घस्तिभिः कनककुम्भमुखावसृष्टस्वर्वाहिनीविमलचारुजलप्लुताङ्गीम् ।
प्रातर्नमामि जगतां जननीमशेषलोकाधिनाथगृहिणीममृताब्धिपुत्रीम् ॥१६॥
कमले ! कमलाक्षवल्लभे ! त्वं करुणापूरतरङ्गितैरपाङ्गैः ।
अवलोकय मामकिञ्चनानां प्रथमं पात्रमकृत्रिमं दयायाः ॥१७॥
स्तुवन्ति ये स्तुतिभिरमूभिरन्वहं त्रयीमयीं त्रिभुवनमातरं रमाम् ।
गुणाधिका गुरुतरभाग्यभागिनो भवन्ति ते भुवि बुधभाविताशयाः ॥१८॥
॥ श्रीभगवत्पादशङ्करविरचितं कनकधारास्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

अथ अन्नपूर्णास्तोत्रम्

नित्यानन्दकरी वराभयकरी सौन्दर्यरत्नाकरी
निर्धूताखिलघोरपावनकरी प्रत्यक्षमाहेश्वरी ।
प्रालेयाचलवंशपावनकरी काशीपुराधीश्वरी
भिक्षां देहि कृपावलम्बनकरी मातान्नपूर्णेेश्वरी ॥१॥
नानारत्नविचित्रभूषणकरी हेमाम्बराडम्बरी
मुक्ताहारविलम्बमानविलसद्वक्षोजकुम्भान्तरी ।
काश्मीरागरुवासिताङ्गरुचिरा काशीपुराधीश्वरी ॥भिक्षां देहि ॥२॥
योगानन्दकरी रिपुक्षयकरी धर्मार्थनिष्ठाकरी
चन्द्रार्कानलभासमानलहरी त्रैलोक्यरक्षाकरी ।
सर्वैश्वर्यसमस्तवाञ्छितकरी काशीपुराधीश्वरी ॥भिक्षां देहि ॥३॥
कैलासाचलकन्दरालयकरी गौरी उमा शङ्करी
कौमारी निगमार्थगोचरकरी ओंकारबीजाक्षरी ।

मोक्षद्वारकपाटपाटनकरी काशीपुराधीश्वरी ॥ भिक्षां देहि ॥४॥
दृश्यादृश्यविभूतिवाहनकरी ब्रह्माण्डभाण्डोदरी
लीलानाटकसूत्रभेदनकरी विज्ञानदीपाङ्करी ।
श्रीविश्वेशमनःप्रसादनकरी काशीपुराधीश्वरी ॥ भिक्षां देहि ॥५॥
उर्वीसर्वजनेश्वरी भगवती मातान्नपूर्णेेश्वरी
वेणीनीलसमानकुन्तलहरी नित्यानन्दानेश्वरी ।
सर्वानन्दकरी सदा शुभकरी काशीपुराधीश्वरी ॥ भिक्षां देहि ॥६॥
आदिक्षान्तसमस्तवर्णनकरी शम्भोस्त्रिभावाकरी
काश्मीरात्रिजलेश्वरी त्रिलहरी नित्याङ्कुरा शर्वरी ।
कामाकाङ्क्षकरी जनोदयकरी काशीपुराधीश्वरी ॥ भिक्षां देहि ॥७॥
देवी सर्वविचित्ररत्नरचिता दाक्षायणी सुन्दरी
वामं स्वादु पयोधरप्रियकरी सौभाग्यमाहेश्वरी ।
भक्ताभीष्टकरी सदाशुभकरी काशीपुराधीश्वरी ॥ भिक्षां देहि ॥८॥
चन्द्रार्कानलकोटिकोटिसदृशा चन्द्रांशुबिम्बाधरी
चन्द्रार्कानलसमानकुन्तलधरी चन्द्रार्कवर्णेेश्वरी ।
मालापुस्तकपाशसाङ्कुशधरी काशीपुराधीश्वरी ॥ भिक्षां देहि ॥९॥
क्षत्रत्राणकरी महाऽभयकरी माता कृपासागरी
साक्षान्मोक्षकरी सदा शिवकरी विश्वेश्वरश्रीधरी ।
दक्षाक्रन्दकरी निरामयकरी काशीपुराधीश्वरी ॥ भिक्षां देहि ॥१०॥
अन्नपूर्णे सदापूर्णे शङ्करप्राणवल्लभे ।
ज्ञानवैराग्यसिद्ध्यर्थं भिक्षां देहि च पार्वति ॥११॥
माता च पार्वती देवी पिता देवो महेश्वरः ।
बान्धवाः शिवभक्ताश्च स्वदेशो भुवनत्रयम् ॥१२॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य
श्रीमच्छङ्करभगवतः कृतौ अन्नपूर्णास्तोत्रं सम्पूर्णम् ।

अथ श्रीसूक्तम्

ॐ हिरण्यवर्णा हरिणीं सुवर्णरजतस्रजाम् ।
चन्द्रां हिरण्मयीं लक्ष्मीं जातवेदो म आ वह ॥ १ ॥
तां म आ वह जातवेदो लक्ष्मीमनपगामिनीम् ।
यस्यां हिरण्यं विन्देयं गामश्वं पुरुषानहम् ॥ २ ॥
अश्वपूर्वा रथमध्यां हस्तिनादप्रमोदिनीम् ।
श्रियं देवीमुप ह्वये श्रीर्मा देवी जुषताम् ॥ ३ ॥
कां सोस्मितां हिरण्यप्राकारामार्द्रां ज्वलन्तीं तृप्तां तर्पयन्तीम् ।
पद्मेस्थितां पद्मवर्णां तामिहोपह्वये श्रियम् ४ ॥
चन्द्रां प्रभासां यशसा ज्वलन्तीं श्रियं लोके देवजुष्टामुदाराम् ।
तां पद्मनीमीं शरणं प्रपद्ये अलक्ष्मीर्मे नश्यतां त्वां वृणे ॥ ५ ॥
आदित्यवर्णे तपसोऽधि जातो वनस्पतिस्तव वृक्षोऽथ बिल्वः ।
तस्य फलानि तपसा नुदन्तु या अन्तरा याश्च बाह्या अलक्ष्मीः ॥ ६ ॥
उपैतु मां देवसखः कीर्तिश्च मणिना सह ।
प्रादुर्भूतोऽस्मि राष्ट्रेऽस्मिन् कीर्तिमृद्धिं ददातु मे ॥ ७ ॥
क्षुत्पिपासामलां ज्येष्ठामलक्ष्मीं नाशयाम्यहम् ।
अभूतिमसमृद्धिं च सर्वां निर्णुद मे गृहात् ॥ ८ ॥
गन्धद्वारां दुराधर्षां नित्यपुष्टां करीषिणीम् ।
ईश्वरीं सर्वभूतानां तामिहोपह्वये श्रियम् ॥ ९ ॥
मनसः काममाकृतिं वाचः सत्यमशीमहि ।
पशूनां रूपमन्नस्य मयि श्रीः श्रयतां यशः ॥ १० ॥
कर्दमेन प्रजा भूता मयि सम्भव कर्दम ।
श्रियं वासय मे कुले मातरं पद्ममालिनीम् ॥ ११ ॥

आपः सृजन्तु स्निग्धानि चिक्लीत वस मे गृहे ।
नि च देवीं मातरं श्रियं वासय मे कुले ॥ १२ ॥
आर्द्रां पुष्करिणीं पुष्टिं पिङ्गलां पद्ममालिनीम् ।
चन्द्रां हिरण्मयीं लक्ष्मीं जातवेदो म आ वह ॥ १३ ॥
आर्द्रां यः करिणीं यष्टिं सुवर्णां हेममालिनीम् ।
सूर्यां हिरण्मयीं लक्ष्मीं जात वेदो म आ वह ॥ १४ ॥
तां म आ वह जातवेदो लक्ष्मीमनपगामिनीम् ।
यस्यां हिरण्यं प्रभूतं गावो दास्योऽश्वान् विन्देयं पुरुषानहम् ॥ १५ ॥
यः शुचिः प्रयतो भूत्वा जुहुयादाज्यमन्वहम् ।
सूक्तं पञ्चदशर्चं च श्रीकामः सततं जपेत् ॥ १६ ॥
॥ इति श्रीसूक्तं सम्पूर्णम् ॥

लक्ष्मीप्रीत्यर्थं पठनीयाः केचन मन्त्राः

पद्मानने पद्मिनि पद्मपत्रे पद्मप्रिये पद्मदलायताक्षि ।
विश्वप्रिये विश्वमनोऽनुकूले त्वत्पादपद्म मयि सन्निधत्स्व ॥
पद्मानने पद्मऊरू पद्माक्षी पद्मसम्भवे ।
तन्मे भजसि पद्माक्षि येन सौख्यं लभाम्यहम् ॥
अश्वदायी गोदायी धनदायी महाधने ।
धनं मे जुषतां देवि सर्वकामांश्च देहि मे ॥
पुत्र-पौत्र-धनं धान्यं हस्त्यशवादिगवेरथम् ।
प्रजानां भवती माता आयुष्मन्तं करोतु मे ॥
विष्णुपत्नीं क्षमां देवीं माधवीं माधवप्रियाम् ।
लक्ष्मीं प्रियसखीं देवीं नमाम्यच्युतवल्लभाम् ॥

श्रीजगन्नाथाष्टकम्

कदाचित्कालिन्दीतटविपिनसङ्गीतकरवो मुदाऽऽभीरीनारीवदनकमलाऽऽस्वादमधुपः ।
रमा-शम्भुर्ब्रह्मामरपतिगणेशार्चितपदो जगन्नाथस्वामी नयनपथगामी भवतु मे ॥१॥
भुजे सव्ये बेणुं शिरसि शिखिपिच्छं कटितटे दुकूलं नेत्रान्त्रे सहचर-कटाक्षं विदधते ।
सदा श्रीमद्वृन्दावनवसतिलीलापरिचयो जगन्नाथस्वामी नयनपथगामी भवतु मे ॥२॥
महाम्भोधेस्तीरे कनकरुचिरे नीलशिखरे वसन् प्रासादान्तःसहजबलभद्रेण बलिना ।
सुभद्रामध्यस्थः सकलसुरसेवाऽवसरदो जगन्नाथस्वामी नयनपथगामी भवतु मे ॥३॥
कृपापारावारःसजलजलदश्रेणिरुचिरो रमावाणीरामःस्फुरदमलपद्मेक्षणमुखः ।
सुरेन्द्रैराराध्यःश्रुतिगणशिखा-गीतचरितो जगन्नाथस्वामी नयनपथगामी भवतु मे ॥४॥
रथारुढो गच्छन् पथि मिलित-भूदेव-पटलैः श्रुतिप्रादुर्भावं प्रतिपदमुपाकर्ण्य सदयः ।
दयासिन्धुर्बन्धुः सकलजगतां सिन्धुसुतया जगन्नाथस्वामी नयनपथगामी भवतु मे ॥५॥
परं ब्रह्मापीडःकुबलयदलोत्फुल्लनयनो निवासी नीलाद्रौ निहितचरणोऽनन्तशिरसि ।
रसानन्दो राधा-सरसवपुरालिङ्गनसुखो जगन्नाथस्वामी नयनपथगामी भवतु मे ॥६॥
न वै प्रार्थ्यं राज्यं न च कनकमाणिक्यविभवं न याचेऽहं रम्यां निखिलजनकाम्यां वरवधूम ।
सदा काले काले प्रमथपतिना गीतचरितो जगन्नाथस्वामी नयनपथगामी भवतु मे ॥७॥
हर त्वं संसारं दुरतरमसारं सुरपते! हरत्वं पापानां विततिमपरां यादवपते! ।
अहो दीनेऽनाथे निहितचरणो निश्चितमिदं जगन्नाथस्वामी नयनपथगामी भवतु मे ॥८॥

इति जगन्नाथाष्टकं सम्पूर्णम्

ॐ पूर्णमदः पूर्णमिदं पूर्णात् पूर्णमुदच्यते । पूर्णस्य पूर्णमादाय पूर्णमेवावशिष्यते ॥
सर्वे भवन्तु सुखिनः सर्वे सन्तु निरामयाः । सर्वे भद्राणि पश्यन्तु मा कश्चिद् दुःखभागभवेत् ॥
॥ ॐ शान्तिःशान्तिः शान्तिः ॥

अपने जन्मपत्री में अपने भविष्य को देखें- जन्मपत्र-निर्माणशुल्क का विवरण निम्नलिखित है । जन्मपत्र बड़ा - ५१५१/- जन्मपत्र मध्यम- २५०१/-
जन्मपत्र छोटा- ११०१/- वर्षफल- २१५१/- मेलापक- ५५१/-
जन्मपत्रविश्लेषण- ११००/-
विशेषः- जन्मपत्र निर्माण शुल्क मनिआर्डर अथवा रेखांकित बैंकड्राफ्ट के साथ निम्नलिखित विवरण अवश्य लिखें । यथा- जन्मदिनाङ्क, दिन, जन्मसमय, जन्मस्थान, जातक का नाम, लिङ्ग, पितृनाम । वि.द्र.:- www.vedanandashram.in

ज्योतिर्विज्ञान-अनुसन्धान-केन्द्रम्

श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गकार्यालयः

वेदानन्द-आश्रमः, न्यू वेलबनवा, (श्रीकृष्णनगरम्) टाउन थाना से पूर्व मोतिहारी - ८४५४०१

तमसो मा ज्योतिर्गमय

क्या आप जानते हैं? कर्म भाग्य के विना अपूर्ण तथा असफल एवं भाग्य भी समुचित कर्म के अभाव में मन्द पड़ जाता है । समुद्रमन्थन से उत्पन्न लक्ष्मी तथा हलाहल विष भाग्य-वश ही भगवान विष्णु तथा सकल कल्याणमय भगवान शिव को प्राप्त हुए हैं । आप भी अपने भाग्य के आइने से अनुचित भविष्य के प्रतिकूलताओंसे सचेष्ट रह सकते हैं । काल का समुचित ज्ञान एवं देवाराधन के साथ अपने अनुकूल रत्नधारण आपके भाग्य के सम्बर्धन में सहायक सिद्ध हो सकते हैं । अतः अब विलम्ब क्यों? आप श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्ग कार्यालय में सम्पर्क कर सकते हैं ।

केन्द्र-संस्थापकः- स्व. पं. बैद्यनाथपाठकः

संयोजकः

प्रो. मदनमोहनपाठकः

(अध्यक्षः- ज्योतिषविभागः, केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, लखनऊ - २२६०१०)

मोबाइल:-९४५५४३७०६६, ७००७७९७८१३, लखनऊ-(उ.प्र.) www.vedanandashram.in

०९००६८-०४९३३ मोतिहारी- (बिहार)

सदस्यगणाः -

पं. नन्दकिशोरपाठकः- ९५४६८-५९००८ पं. जगदीशपाठकः- ९८०१६-८७५११
पं. अशोकपाठकः- ९८३५२-२७४३२ पं. कौशलकिशोरपाठकः- ९४३१४-३५८६२
पं. राघवतिवारी - ९१६२२-८७७९२ पं. कृष्णाकान्ततिवारी - ९००६२-५०५८७
पं. राजकुमारतिवारी - ७६५४६-९६९९५ पं. मिथिलेशपाठकः- ९९०५०-३४९२०
डॉ. पुरुषोत्तमकुमारशास्त्री ७५४२८३३१३१ डॉ. बालकिशोरशास्त्री - ९१६२२-८७७९२
पं. ओमप्रकाशशास्त्री - ९१९९७-४३२२८ पं. आनन्दप्रकाशपाठकः - ७९०५१३५ ३९१

संरक्षकगणः- प्रो. सर्वनारायणझा (निदेशकः, केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, लखनऊपरिसरः)

पं. इन्द्रासनचौबे- ९४३१५-००४८३ पं. श्रीसुशीलपाण्डेयः - ९४३१२-०४२५३
पं. हरेकृष्णमिश्रः - ९४३१६-५२५१७ पं. ओंकारपाण्डेयः- ९९३१०-९६३७७
पं. दिनेश्वरपाठकः - ९७७१७६४२३२ श्रीविभूतिनारायणसिंहः- ९४३१४-२९२०७
पं. संजयकुमारपाण्डेयः- ९८३५२-५२९५२ पं. रविशंकरतिवारी:- ९४३०९-८४२२९
पं. जितेन्द्रपाण्डेयः- ७६३१९-९०६८३ श्रीसंतोषकुमारसिंहः(अधिवक्ता)-९४३००-०८५८१
पं. वीरेन्द्रपाण्डेयः- ९६६१६-०१८७१ पं. बिन्दुपाठकः- ९८३५०-५५६६९
पं. वेदप्रकाशपाठकः - ८७६५१ ७१५३२ श्रीबबनसिंहः- ९४३१२-६९९४१

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०८० / पृ.सं. 144)

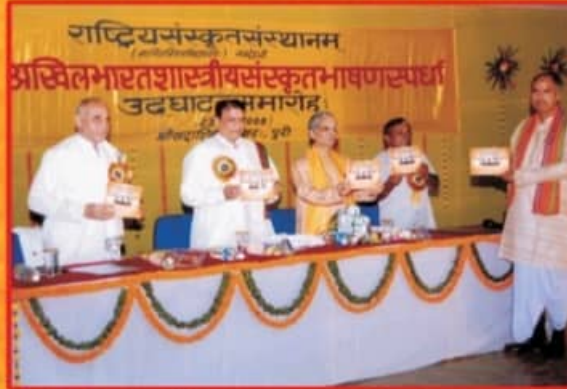
महामहोपाध्यायः पण्डितकल्याणदत्तशर्माणः
पञ्चाङ्गपथप्रदर्शकाः अस्मद्गुरुचरणाः

पञ्चाङ्गकर्तुः पूज्यपितृचरणाः
पण्डितबैद्यनाथपाठकमहोदयाः

पञ्चाङ्गकर्तुः पूज्यामातृचरणाः
लालमतीदेवीमहोदयाः

पुरीधाम्नि श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गस्य (दशमाङ्कस्य)
लोकार्पणं कुर्वन्तः अस्मत्कुलपतयः श्रीमदाचार्याः
राधावल्लभत्रिपाठिमहोदयाः, तेषां वामभागे पुरी-
विद्यापीठस्य प्राचार्याः प्रो.जी.गङ्गन्नामहोदयाः, दक्षिणे
आन्ध्र-प्रदेशस्थ-तिरुपति-संस्कृत-विद्यापीठस्य
कुलपतयः श्रीमदाचार्याः हरेकृष्णशतपथीमहोदयाः,
तत्रत्या एव कुलपतिचराः प्रो.डी. प्रह्लादाचार्यवर्याः।

श्रीइन्दिरारमणरामानुजदासजी
अध्यक्ष
श्रीरामचन्द्रस्वामीसेवाश्रम

चतुर्दशमङ्कस्य लोकार्पणं कुर्वन्तः उत्तरप्रदेशशासनस्य विधानसभाध्यक्षाः
मा. श्रीमाताप्रसादपाण्डेयमहोदयाः, प्रो.शिक्षामन्त्रिणः मा. श्रीब्रह्मशास्त्रत्रिपाठिनः,
सम्पूर्णानन्दसंस्कृत विश्वविद्यालयस्य कुलपतिचराः प्रो. अशोककुमारकालियामहोदयाः,
लखनऊपरिसरप्रचार्याः प्रो. सुरेन्द्रशामहोदयाः, संस्थानवृत्तासचिवाः
प्रो. के. वी. सुब्बारायुडुमहोदयाः, प्रो. एन. यू. तः वेदविज्ञानसङ्घायाध्यक्षचराः
प्रो. रामचन्द्रपाण्डेयमहोदयाः। दिनाङ्क- १/१२/२०१२ शनिवासरः

॥ ॐ श्रीमते रामानुजाय नमः ॥

श्री रामचन्द्रस्वामी सेवाश्रम लोकनाथरोड, पुरी-२

स्व. श्रीरामचन्द्रस्वामी
आद्य पंचांग प्रकाशक

श्रीइन्दिरारमणरामानुजदासजी
अध्यक्ष, श्रीरामचन्द्रस्वामीसेवाश्रम

पुरीशहर में स्थित भगवान लोकनाथजी के मन्दिर से कुछ ही दूर दक्षिण में स्थित स्वामी जी की यह तपः स्थली अब असंख्य निर्धन जनता जनार्दन के स्वास्थ्य-सेवा का मुख्य केन्द्र बन गया है। इस सेवाश्रम द्वारा निर्धनों के शारीरिक रोग निवारणार्थिनिःशुल्क चिकित्सा एवं औषधि की व्यवस्था की जाती है। यहाँ वर्ष में विशेष रूप से एक बार मुप्त आँख का आपरेशन देश के लब्ध-प्रतिष्ठित चक्षुःविशेषज्ञों की सहायता से कराया जाता है। जिससे इस वर्ष तक इस संस्था के द्वारा आयोजित अनेक नेत्र-चिकित्सा-शिविरोंमें शताधिक चक्षुःहीन लोगों को नयनज्योति की प्राप्ति हुई है।

शिक्षा मनुष्य जीवन की प्रथम आवश्यकता है। इस भावना से आप्लावित स्वामीजी ने आवासीय वेदविद्यालय की व्यवस्था की है। इसे कालान्तर में आध्यात्मिक वैदिकशोधसंस्थान बनाने का विचार था लेकिन इसके मध्य आश्रम के संस्थापक महन्श्रीरामचन्द्ररामानुजदासजी का गोलोक में महाप्रयाण हो गया। जिससे सनातन वैदिकसंस्कृति की अपूरणीय क्षतिहुई। लेकिन श्रीजगन्नाथमहाप्रभुजी की कृपा से अब इस इस पुनीत कार्य को जियर स्वामी मठ के यशस्वी श्रीमहन्थ तथा इस सेवाश्रम के अध्यक्ष स्वामी श्रीइन्दिरारमणरामानुजदासजी महाराज ने दायित्व सम्भाला है। इनके निर्देश से यह संस्था अनुदिन विकासोन्मुख होते हुए यशस्विता को प्राप्त कर रही है। आश्रम संस्थापक स्वामीजी की तरह इनकी भी अभिरूचि संस्कृत तथा वैदिक संस्कृति की रक्षा में सर्वदा रहती है। इसके लिए श्रीजगन्नाथ सम्पादकमण्डल इनका हार्दिक अभिनन्दन करता है। - आइये हम सब मिलकर स्वामीजी के जनहित यज्ञ में तन-मन- धनसे सहयोग प्रदानकर पुण्य तथा यश के भागी बनें।

पञ्चाङ्कर्ता प्रधानसम्पादक -
प्रो. मदनमोहनपाठकः

प्रकाशकः - ज्योतिर्विज्ञान-अनुसन्धान-केन्द्रम्, वेदानन्दाश्रमः, खरगापुर, गोमतीनगर, लखनऊ-२२६०१० (उ.प्र.)

www.vedanandashram.in

ISSN-2320-3501